

**T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**8 NUMARALI BOSNA AHKAM DEFTERİ'NİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

**HAZIRLAYAN
Nihal ALTUNÇ**

**DANIŞMAN
Prof.Dr. Mustafa Nuri TÜRKMEN**

BATMAN – 2019

**T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**8 NUMARALI BOSNA AHKAM DEFTERİ'NİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

**HAZIRLAYAN
Nihal ALTUNÇ**

**DANIŞMAN
Prof.Dr. Mustafa Nuri TÜRKMEN**

BATMAN – 2019

T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL VE ONAYI

Prof. Dr. Mustafa Nuri TÜRKMEN danışmanlığında Nihal ALTUNÇ tarafından hazırlanan **“8 Numaralı Bosna Ahkam Defteri’nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi”** adlı tez çalışması 26/06/2019 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri tarafından oy birliği ile Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan : Prof. Dr. Mustafa Nuri TÜRKMEN

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Hanife ALACA

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Efe DURMUŞ

İmza

İmza:

İmza:

İmza:

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Doç. Dr. Ferhat KORKMAZ
Enstitü Müdürü

*Bu tez çalışması tarafından nolu proje ile desteklenmiştir.

* Bu ifade tez çalışması yapılırken bir destek alındıysa yazılmalı aksi takdirde silinmedir.

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

İmza

Nihal ALTUNÇ

Tarih :

ÖNSÖZ

Anadolu Selçuklu Devleti ve Bizans İmparatorluğunun kesiştiği bir mevkide bir beylik olarak kurulan Osmanlı Devleti, yüzyıllar içinde geniş coğrafyalara nüfuz ederek tarihte adından önemle bahsedilen bir imparatorluk olmuştur. Dönemin anlaşılması için son derece önemli bilgileri ihtiva eden vesikaların incelenmesi araştırmacılar için önem arz etmektedir. Ahkâm Defterleri tutuldukları bölgenin sosyal, idari ve ekonomisiyle ilgili birinci elden kaynak olması hasebiyle dönemine ışık tutmaktadır.

8 Numaralı Bosna Ahkâm Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi adıyla, Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanan bu çalışma ile 8 Numaralı Bosna Ahkâm Defteri'ndeki hükümler incelenerek (H. 1229-1241 / M. 1813-1825) yılları arasında Bosna'da muhtelif konular aydınlatılmıştır. Transkript yaptığımız defter 128 sayfa olup 249 hükümden oluşmaktadır.

Defterde mevcut hükümlerin incelenmesiyle söz konusu yıllarda Bosna'da sosyo-ekonomik durum, askeri sınıf ve halk arasındaki ilişkiler, toprağın tasarruf hakkıyla ilgili problemler, tımar sistemi ile ilgili sorunlar, sipahilerin reaya üzerindeki zorbalıkları, vakıflarla ilgili meseleler, eşkıyalık olayları ve mirasın paylaşımı ile ilgili anlaşmazlıklar gibi konular hakkında bilgilere ulaşılmıştır.

Tez çalışmamın gerçekleşmesinde tecrübe ve bilgi birikimleriyle desteğini hiç esirgemeyen tez konusunun belirlenmesi ile başlayan serüvenimde son aşamasına gelinceye dek yoluma ışık tutan değerli hocam Prof.Dr. Mustafa Nuri TÜRKMEN'e bu vesileyle teşekkürlerimi sunarım.

BATMAN 2019

Nihal ALTUNÇ

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

8 NUMARALI BOSNA AHKAM DEFTERİ’NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Nihal ALTUNÇ

Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Mustafa Nuri TÜRKMEN

Divân-ı Hümayun, Osmanlı Devleti’nin kuruluş döneminden 17. Yüzyılın sonlarına değin önemini korumuştur. Nitekim devlet meselelerin görüşüldüğü bu kuruluşta; idari, askerî, hukukî, dinî ve ekonomi gibi pek çok konu burada ele alınarak karara bağlanmıştır. Divân-ı Hümayunda halkın şikayetlerine de bir çözüm getirilmeye çalışılmış ve ilk etapta Şikayet Defterleri adı altında sonrasında Ahkam Defterleri adıyla kayıt altına alınması sağlanmıştır.

Bu kayıtlardan Bosna’ya ait 8 Numaralı Ahkâm Defteri çalışma konumuz olup, 128 sayfa 249 hükümden oluşmaktadır. (H. 1229-1241 / M. 1813-1825) tarihlerde Bosna’nın sosyal hayatı hakkında önemli bilgiler veren bu defter, incelenerek bilim dünyasına kazandırılmak istenmiştir.

Üç bölümden oluşan tezin birinci bölümünde Bosna tarihi, Osmanlının adalet anlayışı, Osmanlı toprak rejimi, vergi sistemi, defterde adı geçen vergiler, Ahkâm Defterleri ve son olarak 8 Numaralı Bosna Ahkâm Defteri ile alakalı bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde defterdeki hükümlerin transkripsiyonu mevcuttur.

Üçüncü bölümde ise kişiler arasında alacak verecek meseleleri, tımarla ilgili problemler, sipahilerin halk üzerindeki zorbalıkları, müslim ve gayrimüslim halk arasındaki sorunların yanı sıra müslim ve gayrimüslimlere zarar verilmemesine yönelik tembihler, vakıflarla ilgili meseleler, vergi, miras, gasp, toprak meseleleri gibi konular değerlendirilerek, hükümlerle örneklendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Balkanlar, Bosna, Ahkâm Defteri, Osmanlı Devleti, 19.Yüzyıl.

ABSTRACT

Master's Thesis

TRANSCRIPTION AND EVALUATION OF BOSNIA AHKAM REGISTER NUMBERED 8

Nihal ALTUNÇ

Batman University Institute of Social Sciences

The Department of History

The Major of Early Modern History

Supervisor: Prof. Mustafa Nuri TÜRKMEN

Divân-ı Hmâyn preserved its importance from the foundation of the Ottoman Empire to the end of the 17th century. As a matter of fact, in this organization where state issues are discussed; many issues such as administrative, military, legal, religious and economic issues are discussed here and resolved. At Divan-ı Hmâyn, a solution was tried to be brought to the complaints of the people and it was first recorded under the name of Complaint Books and then under the name of Ahkam Books.

Of these records, Bosnian Book of Court No. 8 is our subject of study and consists of 128 pages and 249 provisions. (H. 1229-1241 / M. 1813-1825) This register, which gives important information about the social life of Bosnia, was examined and in order to be gained to the scientific world.

In the first part of the thesis which consists of three chapters, the history of Bosnia, Ottoman understanding of justice, Ottoman land regime, tax system, the taxes mentioned in the book, Ahkâm Books and finally the Bosnian Book of Number 8 are given. In the second part, transcription of the provisions in the book is available.

In the third part, issues such as receivables and payables matters among the people, timar problems, bullying of sipahilis on the public, problems between Muslim and non-Muslim people as well as warnings to prevent harm to Muslims and non-Muslims, issues related to foundations, tax, heritage, extortion, land issues are evaluated exemplified by the provisions.

Keywords: The Balkans, Bosnia, Ahkam Books, The Ottoman Empire, 19th Century.

TABLÖLAR

Tablo Numarası	Tablo Adı	Sayfa Numarası
Tablo 1	Ahkam Defterleri	18
Tablo 2	Sadrızamlık ve Reisülküttaplık Makamlarındaki Değişiklikler	20
Tablo 3	Bosna'ya Dair Hükümlerin Yıllara Göre Dağılımı	21
Tablo 4	Bosna Eyaleti	22
Tablo 5	Klis Sancağı	23
Tablo 6	İzvornik Sancağı	23
Tablo 7	Hersek Sancağı	23
Tablo 8	Defterde adı geçen diğer kaza ve nahiyeler	24

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	II
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
TABLOLAR.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VI
KISALTMALAR	VII
GİRİŞ.....	8
BİRİNCİ BÖLÜM:.....	10
1.1. Bosna Tarihi.....	10
1.2. Bosna’da Toprak Rejimi	13
1.3. Osmanlı Devleti’nin Adalet Anlayışı.....	15
1.4. Ahkam Defterleri	16
İKİNCİ BÖLÜM.....	25
Ahkam Defteri’nin Transkripsiyonu.....	25
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	232
SONUÇ	241
SÖZLÜK.....	243
KAYNAKLAR	254
ÖZGEÇMİŞ	257
EKLER	258
EK-1	258

KISALTMALAR

- BAD.** : Bosna Ahkam Defteri
bkz. : Bakınız
BOA : Başbakanlık Osmanlı Arşivi
Çev. : Çeviren
DİA : Diyanet İslam Ansiklopedisi
H. : Hicri Yıl
İA : İslam Ansiklopedisi
M. : Miladi Yıl
s. : Sayfa
TDV : Türkiye Diyanet Vakfı
vb. : Ve Benzerleri

GİRİŞ

Bosna, Osmanlının batıya doğru ilerlemesinde “*uc bölgesi*” olması dolayısıyla dönemin siyasetinde önem arz etmekteydi. (Oruç, 2005: 250). 1463’te fethedildiğinde Fatih Sultan Mehmet Bosna’da bulunan rahiplere bir ferman göndermiştir. Fermanda bölgede bulunan herkesin emrine itaat ettikleri sürece canının ve malının korunacağına, kendisi dahil hiçbir idareci tarafından zulme uğramayacaklarına, kiliselerine hiç kimsenin engel olmayacağına ve bu doğrultuda dinî serbestlik tanıyacağına yemin etmiştir. Osmanlı Devleti bir bölgeyi ele geçirince mevcut düzene müdahale etmemesi, söz konusu yerlerde bulunan reayanın yeni rejime uyum sürecini hızlandırmış olmalıdır. Özellikle yolsuzlukların arttığı dönemlerde Osmanlı padişahları halkı haksız uygulamalara karşı korumak adına adaletname hükümlerini ilgili yöneticilere göndermekteydiler. (İnalcık, 2016: 324). Osmanlı Devletinin adaleti sağlaması, din, dil ve ırk ayrımı yapmaksızın hoşgörü politikasını uygulaması, Hristiyanların İslamiyeti benimseyip herhangi bir zorlamayla karşılaşmadan kabul etmelerini sağlamıştır.

Bosna’nın fethinden sonra yüksek oranda islamlaşmaya yönelik önemli gelişmeler olmuştur. İslamiyetin kabulüne etkisi olan durumlardan biri, fetih öncesi Bosna’da bulunan toprak sahipleri ağaların “*baştina*” adındaki çiftliklerini kaybetmemek adına Müslüman olmasıdır. Nitekim Müslüman olduklarından ötürü baştinaları onlara bırakılmıştır. Tımar uygulaması da islamiyetin kabul edilmesinde önemliydi. Hristiyan halk sipahi olarak ordu içinde yer almaya başlamış ve çiftliği olanların çiftlikleri tımar adını alarak uygulamaya konulmuştur. Böylece Bosna’da İslamlaşma tımar sisteminin uygulanmasıyla önemli bir gelişim daha göstermiştir. Diğer yandan Bogomil mezhebindeki Hristiyan halkın yayılmalarına karşı uygulanan yaptırımlar ve Katolik kilisesinin katı muhalefeti Bogomilleri Osmanlı Devletine dolayısıyla da İslamiyete yaklaştırmıştır. Fetihten sonra büyük bir kesimi İslamiyeti kabul etmiştir. (Gölen, 2010: 44-46).

Bir devletin arşivi, o milletin gerek sosyo-ekonomisinin gerekse de siyasi ve hukuki yönünün anlaşılması bakımından son derece önemli bilgileri ihtiva etmektedir. Osmanlı Devleti arşivcilik fikrine her dönem itina ile sahip çıkarak günümüze kadar birçok kıymetli vesikaların ulaşmasını sağlamıştır. Michael Stanford (2010), “*Laboratuar çalışması bilim adamı için neyse, arşiv çalışması tarihçi için odur.*” diyerek araştırmacılar için arşivciliğin öneminden bahsetmiştir. Söz konusu vesikaların ise önemli bir bölümünün Divân-ı

Hümâyunda kayıt altına alınması ve özenle muhafazasının sağlanması hasebiyle bu müessesenin her yönüyle anlaşılması gerektiği muhakkaktır.

Divân-ı Hümâyun'da devlet işleri olarak eyaletlerin ihtiyaçları, hukukî, idarî, siyasî, iktisadî ve malî konular üzerine birçok mesele görüşülürdü. (Bülbül, 2013: 108-111). Bu meselelerin yanı sıra reayanın şikayetleri de divanda ele alınmaktaydı. 18. Yüzyılın ortalarından itibaren her eyalet ayrı olmak üzere (Kütükoğlu, 2006: 521). tutulmaya başlanan Ahkam Defterleri halkın şikayetlerine dair hükümleri içermektedir. Eyaletlere ayrılan Ahkâm Defterlerinden sadece Mora'ya ait olan defterlerin kaydı 1716'da diğer bölgelerin kaydı ise 1742 de kaleme alınmaya başlanmıştır. Ahkâm Defterleri 16 eyalete göre sınıflandırılmış olup; Adana (9), Anadolu (185), Bosna (9), Cezâir ve Rakka (25), Diyarbakır (9), Erzurum (19), Halep (9), İstanbul (26), Karaman (39), Maraş (6), Mora (21), Özi ve Silistre (49), Rumeli (85), Sivas (36), Şam-ı Şerif (9) ve Trabzon'a (8) ait hükümlerden oluşmaktadır. (Osmanlı Arşivi Rehberi, 2017: 30-41).

9 adet Bosna Ahkâm Defterlerinden sadece 1 Numaralı Bosna Ahkâm Defterinin Transkripsiyon ve İncelenmesi (S.1-100) adındaki çalışma Yüksek Lisans Tezi olarak Esra AKÇAY tarafından hazırlanmıştır. Tarih araştırmalarında dönemine ilişkin birinci elden kaynakların okunması, orijinal bilgiye ulaşmamız açısından oldukça önemlidir. Söz konusu belgelerin değerlendirilmesi ise hem araştırılan bölge ve konuyla ilgili genel bilgi birikimine sahip olmayı hem de döneminin terminolojisine hâkim olmayı gerektirir.

8 Numaralı Bosna Ahkâm Defteri'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi adlı çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Bosna'nın Osmanlı hakimiyetine giriş süreci, islamiyetin bölgede yayılması, toprak rejimi, defterde adı geçen vergi isimleri, Osmanlıda adalet mekanizması, ahkâm defterleri son olarakta 8 Numaralı Bosna Ahkâm Defteri'nin özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölüm defterin transkripsiyonundan oluşmaktadır. Son bölümde ise hüküm örnekleri verilerek değerlendirilmeye çalışılmıştır. 8 Numaralı Bosna Ahkâm Defteri adlı eserin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi sayesinde H. 1229-1241 (M. 1813-1825) yılları arasında Bosna'da yaşayanların her türlü haksızlık ve zulümlerden korunması için padişahın yetki verdiği görevliler tarafından halkın uğradığı mağduriyetin giderilmesine yönelik bölgeye gönderilen hükümler incelenerek bilim dünyasına kazandırılması amaçlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM:

1.1. Bosna Tarihi

Osmanlı Devleti'nin Rumeli olarak adlandırılan coğrafyada yayılmaya başladığı tarihte Bosna'da Twardko kraldı. Niş'i topraklarına katan Osmanlı tehdidi karşısında Twardko, Hırvat, Macar ve Sırlarla işbirliği kurma yoluna gitti. Sırp ve Bosna kuvvetlerinden oluşan bir ordu 1388'de Ploşnik'te Osmanlıları yenilgiye uğrattı. Ancak bu yenilgi kısa sürdü. 1389 yılında 1.Kosova Savaşı Osmanlıların galibiyetiyle sonuçlandı. Bu savaş Osmanlı Devletinin Balkanlara doğru ilerleyişinde oldukça önemli bir galibiyetti. 1. Kosova Savaşında Sırp Knezi Lazar'ın ölmesiyle Twardko Bosna Krallığına ek olarak Hırvatistan ve Dalmaçya'nın kralı olduğunu ilan etti. Twardko ölünce Macarlar Hırvatistan ve Dalmaçya'yı geri aldılar. Bu tarihten sonra Bosna krallığı gittikçe güç kaybetmeye devam etti. (Gölen, 2010: 34-36).

Bosna'nın Osmanlı Devleti tarafından haraca bağlandığı tarih ise 2. Twardko'nun ikinci kez tahta çıktığı 1420 tarihinden sonra gerçekleşti. 2. Twardko'nun ölmesiyle oğlu Stjepan Tomas 1443 yılında Bosna Krallığı tahtına geçti. Tomas Osmanlılara karşı papadan yardım talep edince, papa bu isteğin karşılığında Katolikliği kabul ederek “*sapmış*” olarak nitelendirmiş olduğu Bogomilizm mezhebinin kurucularını yok ederek yayılmasını önlemesini istedi. Böylece kral Tomas bu mezhebe mensup insanların öldürülmesi için emir verdi. Stjepan Tomas ölünce yerine Bosna'nın son kralı olarak bilinen oğlu Stjepan Tomasevic geçti. Daha evvel babası tarafından Osmanlı Devletine verilen haracı kesti. Sonuç olarak 1463 yılında Fatih Sultan Mehmet idaresindeki ordu Bosna'yı fethetti. (Djurdjev, C.6, 1992: 298). Fethedilen bölgede öncelikle bir sancak kurularak sancak beyliğine Minnetoğlu Mehmet Bey getirildi. (Emecen, C:6, 1992: 296).

Fatih Sultan Mehmet Bosna'yı fethettiğinde bölgede bulunan ruhbanlara bir ferman göndermiştir. Fermanda bölgede bulunan herkesin emrine itaat ettikleri sürece canının ve malının korunacağına, kendisi dahil hiçbir idareci tarafından zulme uğramayacaklarına, kiliselerine hiç kimsenin engel olmayacağına bu doğrultuda dinî serbestlik tanıyacağına yemin etmiştir. Söz konusu ferman aşağıda verilmiştir:

“Ben ki Sultân Mehmed Hanım. Cümle avâm ve havâssa ma'lûm ola ki, işbu dârendegân-ı fermân-ı hümâyûn Bosna ruhbânlarına mezîd-i inâyetim zuhura gelip buyurdum ki, mezbûrlara ve kiliselerine kimse mâni' ve müzâhim olmayıp ihtiyâtsiz

memleketimde duralar. Ve kaçup gidenler dahi emn ü emânda olalar. Gelüp bizim hâssa memleketimizde havfsiz sâkin olup kiliselerine mütemekkin olalar. Ve yüce hazretimden ve vezîrlерimden ve kullarımdan ve reâyalarımdan ve cemî‘-i memleketim halkından kimse mezbûrelere dahl ve ta‘arruz edip incitmeyeler, kendülere ve cânlarına ve mâllarına ve kiliselerine ve dahi yabandan hâssa memleketimize âdem gelirler ise yemîn-i mugallaza ederim ki yeri, göğü yaratan Perverdigâr hakkıçün ve Mushaf hakkıçün ve ulu Peygamberimiz hakkıçün ve yüz yirmi dört bin peygamberler hakkıçün ve kusandığım kılıç hakkıçün bu yazılanlara hiçbir ferd muhâlefet etmeye. Mâdâm ki bunlar benim emrime mutî ve münkâd olalar. Söyle bilesiz.” (Bosna-Hersek, 1992: VI).

Bosna Hersek toprakları Osmanlı Devleti tarafından fethedilince bu bölgede dinsel topluluklar olarak Ortodoks Slavlar, Katolik Slavlar ve Hristiyan Slav Bogomiller vardı. (Sancaktar, 2015: 26). Bosna halkının inançları son yüzyıllarda araştırmacılar arasında son derece ihtilafli bir konu olmuştur. Bogomillik hareketi, adını kurucusu olan Rahip Teofil Bogomil’den almıştır. Hayatı ve şahsiyeti hakkında bilgiler oldukça sınırlıdır. (Işık, 2017: 119). Bogomillik hareketi ilk olarak 10.yüzyılın başlarında Bulgaristan’da ortaya çıkmıştır. Sonrasında ise Balkan yarımadası, Anadolu, Fransa ve İtalya’da yayılmaya başlamıştır. Bogomiller 11.yüzyılda Sırbistan’da varlık göstermekle birlikte “devlet” ve “kilise” aleyhinde ortaya koydukları düşüncelerden dolayı cezalandırılıp aforoz edilmelerine rağmen yayılmaya devam etmişlerdir. (El-Mi’veş, 2004: 183-184). Hatta 12.asırda İstanbul’da da Bogomillik hareketi yaygın bir hal almaya başlamıştır. (Kaygusuz, 2006: 8). 13. ve 14.yüzyıllarda geniş çapta yayıldıkları Sırbistan toprakları, Bosna’ya geçişlerinde bir zemin oluşturmuştur. Böylece “Bosna Kilisesi” olarak bilinen hareketi kurmaya muvaffak olmuşlardır. Katolik kilisesinin Bogomillere karşı tüm muhalefetine rağmen, Bogomillik hareketi Osmanlı Devletinin fethettiği tarihe kadar gelişmeye devam etmiştir. (El-Mi’veş, 2004: 183-184).

Böylece Bulgaristan’da ortaya çıkarak Bosna’da Ban Kulin (1180-1214) döneminde devlet dini olarak benimsenen ve geniş coğrafyalara yayılan Bogomiller, Osmanlı Devletinin Bulgaristan ve Bosna’yı fethiyle yüksek oranda İslam dinini kabul etmeye başladılar. (Kaygusuz, 2006: 16). Sırp-Hırvat dilini konuşan ayrıca Slav kökenli olan Bosna-Hersek halkı İslam dinini kabul ederek Boşnaklar olarak adlandırıldılar. (Albayrak, 2006: 237).

Kanuni Sultan Süleyman döneminde 1526 yılında Mohaç Savaşı’nın galibiyetle sonuçlanmasından sonra Bosna sınırında bazı değişiklikler olmuştur. Buna göre Osmanlı

idaresindeki topraklar Lika'ya kadar genişlemiş böylece Yayçe, Klis Kalesi ve Dalmaçya'nın geniş bir bölümü Osmanlı hakimiyetine girmiştir. Bosna-Hersek, Slovenya, ve Dalmaçya topraklarının geniş bir bölümünü içine alan bölgede 1580 yılında merkezi Banaluka olmak üzere Bosna Beylerbeyliği oluşturulmuştur. 16. Yüzyılda “*kapudanlıklar*” olarak bilinen askeri çiftlikler kurulmuş, askeri güçlerini kullanan bu çiftlik sahipleri zamanla topraklarını genişleterek soylu sınıf olarak sahneye çıkmışlardır. 17. Yüzyılda ise Habsburglarla olan savaşlar Bosna'da sosyal çalkantılara sebep olurken diğer yandan merkezden gönderilmiş olan paşalar durumu daha karmaşık hale getirmişlerdir. Kapudanlıklar artık kontrolü güç bir duruma gelmiş ve köylü topraklarına “*yerli ayan*” ve “*sipahiler*” el koymuştur. 1699 yılındaki Karlofça Antlaşması ile Bosna sınırında bazı değişiklikler olmuş ayrıca siyasi bunalım kapudanlıkların iyice güç kazanmasına sebep olmuştur. Nitekim 18. Yüzyılda Bosna'nın yönetimi, beylerin ve kapudanlıkların eline geçmiştir. Bu dönemde vergilerin arttırılmasında isyanların çıkmasına sebep olmuştur. (Gölen, 2010: 51-56).

II. Mahmut Bosna'da tımar ve zeametler üzerine haksız uygulamaların önlenmesi için Bosna Valisi Silahtar Ali Paşa'yı görevlendirmişse de yeniçeri ve sipahilerin yeni uygulamalara muhalif olmaları yüzünden başarı sağlanamamıştır. II. Mahmut ilk olarak Yeniçeri Ocağını kaldırmış ve Bosna'ya iki ay sonra gönderdiği fermanla Asakir-i Mansure-i Muhammediye'nin kurulmasını istemişti. Bu değişiklik bölgede geniş çaplı bir isyanın çıkmasına sebep olmuştur. İsyan tüm uğraşlar sonunda bastırılmış olsada tekrardan bir ayaklanma başlamıştır. 1832 yılında bu isyanda bastırılmış ancak 1833 de Hersek, Bosna'dan ayrı bir mutasarrıflık olmuştur. 1835 yılında da kapudanlık yerine mütesellimlik kurulmuştur. (Gölen, 2010: 61-64).

Balkan ülkeleri arasında Müslümanların en yaygın olarak bulunduğu topraklar Kosova, Arnavutluk ve Bosna-Hersek'tir. Osmanlı Devletinin uygulamış olduğu iskan politikaları ile çok sayıda Müslüman, balkanlarda yerleşik bir halk olarak nüfusun önemli bir bölümünü oluşturdular. 19.yüzyılda hız kazanan milliyetçi bağımsızlık hareketleri ile Balkan topraklarını kaybeden Osmanlı, 1878 Berlin Barış Antlaşmasının sonucunda Bosna-Hersek topraklarını Avusturya-Macaristan İmparatorluğuna kaptırdı. Balkanlardaki toprak kaybı neticesinde milliyetçilik politikası doğrultusunda Türk ve Müslüman nüfus göçe zorlanmıştır. Buna rağmen günümüzde Balkan ülkelerinden biri olan Bosna-Hersek'te Müslüman nüfusun yaklaşık 1.9 milyonu oluşturması 1463'te Bosna'nın fethinin ardından islamiyetin ne derece kalıcı bir şekilde yayılmış olduğunu ortaya koymakla birlikte bölgedeki Türk ve Müslüman

toplulukların tüm göçe dair uygulamalara karşın (ki bu uygulamalar Bosna’da ki Türk ve Müslüman nüfusun ciddi anlamda azalmasına sebep olmuştur) varlıklarını devam ettirenlerin güzel bir örneğini oluşturmaktadır. (Sancaktar, 2019: 1-3/13-18).

1.2. Bosna’da Toprak Rejimi

Osmanlı Devleti’nin fethettiği bölgede en önemli uygulaması; toprağın devlete ait olduğu ancak reaya tarafından kullanılmasını sağlayan ve “çift” olarak tabir edilen toprak parçalarının köylü insanına dağıtılmasıydı. Bu bölgeler genel olarak bir çift öküz ile işletilebilen topraklar olarak tanımlanmaktaydı. Bu toprağı işleten köylüden alınan vergiye ise çift resmi denmekteydi. Çift resmi, devlet adına sipahi tarafından toplanırdı. Vergileri toplama görevi tımarlı sipahiye verilmişti. Tımarlı sipahi sadece vergi toplamaz aynı zamanda asker yetiştirirdi. (Pamuk, 2015: 44-49).

Osmanlı Devleti Bosna’yı 1463 yılında fethettiğinde bu bölgede “*eshâb-ı alâka, erkân-ı eyâlet, beyler, eshâb-ı çiftlikât*” olarak adlandırılan ve Müslüman olan toprak sahipleri bulunmaktaydı. Bu sosyal yapı fetihten sonrada ufak değişikliklerle varlığını sürdürmüştür. Öyle ki 19. Yüzyılda Bosna topraklarının çoğunluğu bu beylerin kontrolündeydi. Hristiyanların çoğunu oluşturduğu çiftçiler ise “*kmet*” olarak adlandırılmaktaydı. Bu çiftçiler çiftlik sahibinin “*baştina*” olarak bilinen topraklarını kira usulü işleterek, elde ettiği ürünün üçte biri kadarını toprak sahibine verirlerdi. (Gölen, 2017: 206).

Osmanlının Bosna’yı fethinden önce, hükümdarların önemli işler yapmış bir kişiye ırsî ve daimi mülk olarak verdiği toprağa baştina denilmekteydi. Geneli gayrimüslim olan baştinaya sahip kişi ister bu araziye satabilir istersede terk veya devredebilirdi. Fetihden sonra ise bu arazilerin büyük çoğunluğu sahiplerinden alınmamıştır. (Tuğluca, 2014: 29-30). Osmanlı Devleti fethettiği Balkan topraklarında karşılaştığı baştina sahiplerini tımar sistemine dahil etmişlerdir. (İnalcık, 2012: 169)

Kelime anlamı “*miras*” olan ve Osmanlı kanunnamelerinde “*ziraat olunan yer*” tabiriyle kullanılan baştinalar; babadan oğula intikal ettiği gibi sipahi tarafından tapu resmi alınmazdı. Sipahinin boş kalan baştinayı başkasına tapu ile vermesi için ölen baştina sahibinin oğlu olmaması gerekirdi. Çünkü ölen baştina sahibinin kızı ve yahut diğer akrabaları hak talep edemezdi. Sadece söz konusu baştina arazisi üstünde olan bağ, bahçe, değirmen ya da ev ölen

kişinin varislerine kalırdı. Baştına sahibi öldüğünde oğlu kalmamışsa kızı ya da akrabaları baştinayı ele geçirerek işletmiş ve vergilerini düzenli ödemişse o vakit sipahi bu duruma müdahil olamazdı. Baştına sahibinin kendisinden sonra oğlu bu baştına arazisini bölüp satamazdı. (Emecen, 1992: 136).

İlk zamanlar Bosna’da vergi muafiyetinin geniş çapta uygulanması halkı hoşnut eden bir durumdu. Ancak daha sonra resmi olmayan yollarla alınan tekâlif-i şâkka vergilerinin 16.yüzyılın ilk yarısında Anadolu’da ortaya çıkıp ikinci yarısında hızla yayılması ile Celali İsyanlarının baş göstermesi, bu vergilerin reayayı zor durumda bırakmasının sebeplerinden biriydi. (Suçeska, 1982: 757). Tekâlif-i şâkka vergileri, Bosna’da da 17.yüzyılda oldukça artmıştı. Bosna halkı arasında bu vergiler son derece hoşnutsuzluğa sebep olmaktaydı. Vergiler Bosna’da çeşitli zamanlarda isyanlara kadar varmaktaydı. Tekâlif-i şâkka adı altında toplanan tüm vergiler önce Anadolu ve Rumeli’de sonra 1720 yılında Bosna’da kaldırılarak “imâd-ı hazâriye” adında vergilerin toplanmasına karar verildi. Ancak yerel yöneticilerin haksız yere reayadan vergi talebinde bulunmalarının önüne geçilemedi. Bu durum Bosna da olduğu gibi Osmanlı memleketinin dört bir yanında iç huzursuzluğu beraberinde getirdi. (Suçeska, 1982: 759-761).

II. Mahmut ilk olarak tımar ve zeametlerle ilgili reformlar düzenlemiştir. 1813 yılında Bosna’da tımar ve zeametın dağıtımını ve kullanılması noktasında kurallara uyulması istenmiş ve bunun için Bosna valisi silahtar Ali Paşa görevlendirilmiştir. Aynı zamanda berat ve tezkereli olan toprak sahiplerinin senetlerini yenilemeleri için İstanbul’a gelmeleri istenmiştir. Ali Paşa’nın tüm gayretlerine rağmen Bosna’daki yeniçeri ve sipahilerin muhalif olmaları yüzünden uygulamalardan başarı elde edilememiştir. (Gölen, 2010: 61).

1.2.1. Defterde Adı Geçen Vergiler

Kelime anlamı “alamet, nişan, sûret; vergi” gibi anlamlara gelen “resim” Osmanlı Devletinde hem vergi hem de tören anlamında kullanılan bir sözcüktür. (Tabakoğlu, 2007: 582). Klasik dönem Osmanlı Devletinde vergi için en sık “tekâlif” kelimesi kullanılmaktaydı. Bu vergiler de örfi ve şer’i olmak üzere ikiye ayrılmaktaydı. Tekâlif-i şer’iye grubunda olan vergiler; öşür, zekat, haraç ve cizyedir. Tekâlif-i örfiye ise iki vergiyi ihtiva etmektedir. Bunlar; tekâlif-i âdiyye ve tekâlif-i şâkkadır. Osmanlı Devleti sınırları dahilinde olan her

bölgenin tahriri yapıldıktan sonra vergiler o bölgeye ait kanunnamelere göre belirlenmekteydi. (Kenanoğlu, 2013: 56).

8 Numaralı Bosna Ahkam defterinde adı geçen vergiler şunlardır: Bâc-ı bâzâr, bâd-ı hevâ, öşr-i bağ ve bağçe, resm-i arûs (arûsane), resm-i bennak, resm-i çift, resm-i nim, resm-i ispenç, tekâlif-i şâkka, sâlâriye, resm-i zemin, resm-i tapu, resm-i dönüm, resm-i mücerred, resm-i gendüm, resm-i mahlût, öşr-i kettân, resm-i filori, resm-i öşri bostan, öşr-i sebze, meyve ve piyaz, cürüm ve cinayet resmi, resm-i otlak ve yaylak, öşr-i giyah.

1.3. Osmanlı Devleti'nin Adalet Anlayışı

Osmanlı Devletinde padişahın ve görevlilerin, ülke yönetiminde asıl gayesi reayayı dış tehditlerden korumak ve ülke çapında adaletin varlığını sürdürmektir. Adalet istikrarın sağlanması için son derece önemliydi. (Zürcher, 2000: 28). Adaletin sağlanması yolunda en önemli yöntemlerden biri elbette adaletnamelerdir.

Osmanlıda adaletname, hükümdarın hükmettiği topraklarda haksızlığın önüne geçmek adına başvurduğu yöntemlerden biriydi. Bu beyannameler halka ve görevlilere, haksız yere vergi toplanması gibi uygulamaların yasak olduğunu bildirmektedir. Halkın da haberdar olmasını gerektiren adalet hükmü, ferman niteliğinde olup kadı, beylerbeyi ve sancakbeylerine yazılmaktaydı. Bu idarecilerin en önemli görevi zulmü önlemektir. Bu sebepten dolayı olası her türlü haksızlık ve zulüm karşısında yahut emredilenin yapılmaması durumunda bu idarecilerin cezalandırılacağı adaletnamelerde belirtilmekteydi. (İnalçık, C1, 1988: 346).

Adaletnamelerde görüldüğü üzere halkın yerel yöneticiler tarafından veya başka bir sebepten dolayı haksızlığa uğramaması istenmiştir. Aynı zamanda Padişah sorunların çözümsüz bırakılmaması adına Divân-ı Hümayunun kapılarını reayaya açmakta ve Osmanlı tebaası şikayetlerini ya doğrudan ya da arz-ı hal ile divana sunma olanağını elde etmekteydi. Bu imkanın tanınması reayanın zulümlere boyun eğmemesinde ve yerel yöneticiler ile adamlarının faaliyetleri hakkında merkeze bilgi vermesi açısından son derece önemliydi. Şikayetler sadece mahali yöneticilerin haksız uygulamaları ile ilgili değildi. Halkın birbirleriyle olan anlaşmazlıkları da şikayet konusu olmaktaydı. Bu açıdan da padişah, hakimiyet alanında olan herhangi bir bölgenin genel durumu hakkında bilgi sahibi olabilmekteydi.

Ayrıca Osmanlı padişahlarının tebdil-i kıyafet gezdiği bilinmektedir. Tebdil gezen padişah şehir hayatından bizzat haberdar olabildiği gibi verdiği emirlerin yerine getirilip getirilmediğini gözlemleyebilmekteydi. Herhangi bir haksızlık farkedilirse gereği yapılırdı. Tebaanın bulundukları bölgede huzur içinde, haksızlığa uğramadan yaşamalarını isteyen bazı padişahlar kıyafet değiştirerek halkın arasına karışırlardı. Sözü geçen padişahlardan bazıları: Kanuni Sultan Süleyman, 2. Ahmed, 3. Mustafa, 3. Selim, 3. Osman, 4. Murad, ve 1. Abdulhamid tebdil gezmekteydiler. (Uzançarşılı, 2014: 53-55).

Osmanlı Devletinin kuruluşuyla başlayan ve akabinde fetihlerle devam eden yüzyıllarda, geniş coğrafyalara yayılmalarında önemli olan faktörlerden biri adaletin sağlanmasına yönelik oluşturulan bilinçtir. Öyle ki çok dinli, dilli ve ırklı bir toplumu bünyesinde barındıran Osmanlı Devleti, hüküm sürdüğü topraklarda reaya arasında herhangi bir ayrıma ve haksızlığa mahal vermeden günümüze kadar adından önemle bahsedilen bir imparatorluk olmuştur. Özellikle kuruluşundan 19. Yüzyıla kadar muhtelif dini grupların, devlete başkaldırı gibi bir eylemlerinin olmaması yönetimde adaletin başarıyla sağlandığını göstermektedir. (Öztürk, 2014: 5).

1.4. Ahkam Defterleri

Sözlük anlamı; hakimlik, hükûmet, âmiriyyet, emir, irade, karar, kuvvet, ehemmiyet, nüfuz, te'sir, makam gibi manalara gelen “hükm” (Sami, 2012: 436). kelimesinin çoğul hali ahkâmdır (Özel, 1988: 550). Ahkâm özel manada “padişah buyruğu” anlamındadır. (Sahillioğlu, 1988: 551).

Mühimme Defterleri Divan'da görüşülen meselelerin daha sonra padişahın onayından geçmesiyle oluşturulan fermanların suretlerinin kayda geçmesiyle özellikle 17. Yüzyılın sonlarında genel bir tabir olarak karşımıza çıkmaktadır. Daha evvel ise bu defterler “mîr-i ahkâm defterleri” veya “ahkâm-ı mîr-i” şeklinde isimlendirilmekteydi. (Kütükoğlu, 2006: 520). 1649 senesinden sonra divan'da görüşülen meselelerden reayanın şikayetleri “Şikayet Defterleri” adı altında ayrı defterlerde tutulmaya başlanmıştır ancak eyaletlere göre bir ayrım bu tarihte henüz oluşturulmamıştır. Bu ayrım 1742 yılından sonra “Ahkam Defterleri” adıyla her eyalet ayrı ayrı olmak üzere oluşturulmuştur. (Günay, 2013: 13). Ahkam Defterlerinin çıkış fikri Reisülküttap Ragıp Efendi'ye aittir. Bu uygulama döneminde yerel meselelerin ele alınması açısından kolaylık sağlamıştır. (Emecen, 2005: 125).

Eyaletlere ayrılan Ahkâm Defterlerinden sadece Mora'ya ait olan defterlerin kaydı 1716'da kaleme alınmaya başlanmıştır. (Osmanlı Arşivi Rehberi, 2017: 30). Toplam 16 bölgeye ait olan ve eyaletlere göre kayıt altına alınan Ahkâm Defterleri aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo:1**Ahkam Defterleri**

	Defterin Adı	Miladi Tarih	Defter Sayısı
1-	Adana	1742-1878	9
2-	Anadolu	1742-1889	185
3-	Bosna	1742-1867	9
4-	Cezayir ve Rakka	1746-1891	25
5-	Diyarbakir	1742-1875	9
6-	Erzurum	1742-1879	19
7-	Halep	1742-1850	9
8-	İstanbul	1742-1910	26
9-	Karaman	1742-1878	39
10-	Maraş	1742-1867	6
11-	Mora	1716-1840	21
12-	Özi ve Silistre	1742-1877	49
13-	Rumeli	1742-1908	85
14-	Sivas	1742-1908	36
15-	Şam-ı Şerif	1742-1908	9
16-	Trabzon	1742-1911	8

Kaynak: (Osmanlı Arşivi Rehberi, 2017: 30-41).

1.2.2. Sekiz (8) Numaralı Bosna Ahkâm Defterinin Özellikleri

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde mevcut 9 adet Bosna'ya ait Ahkâm Defterlerinden 8 numaralı olan Bosna Ahkam Defteri çalışmamızın konusu olup defterin kapak kısmı şu şekildedir:

“8.Bosna Defteri

Mîn-Evâhir-i Muharrem 'il-Hârem Sene 1229

Îlâ Evâil-i Cemâziyel-Evvel Sene 1241”

Kapak kısmında defterin ait olduğu yer ve tutuldukları tarih aralıkları verilmiştir. 8 numaralı Bosna Ahkam Defterinin tutulmaya başlandığı tarihi hicri yılından miladi yılına dönüştürüldüğünde, Muharrem ayının son on gününden herhangi bir günün baz alınması dolayısıyla (Kurt, 2016: 88). 21-30 Muharrem 1229 yılı 13-22 Ocak 1814 yılını işaret etmektedir. Ancak Osmanlı Arşiv Rehberi'nde (Osmanlı Arşivi Rehberi, 2017: 33). 8 Numaralı Bosna Ahkam Defterinin 1813 yılı olarak belirlenmesinden kaynaklı bizde çalışmamızda 1813 yılını esas aldık.

Yazı türü ise Divân-ı Hümayunda tutulması dolayısıyla divânî adını almıştır. Divânî yazı türüne kıyasla kırma divânî okunması oldukça güçtür. (Kütükoğlu, 2018: 63). Defterin ebatı 39 x 17'dir.

Defterin giriş kısmında hükümlere geçmeden önce, kayda hangi tarihte başlandığı ve defterin hangi sadrazam ve reisülküttap döneminde tutulduğu bilgisi mevcuttur:

“Hazâ Defter-i Ahkâmü 'ş-Şikâyat-ı Bosna Der-zâmân

Sadr-ı Sudûrû 'l-Vüzera Hazret-i Hurşid Ahmed Paşa

Yesserallâhu Mâ yeşâ' ve Yurîd ve fî Ayân-ı

Reîsü 'l-kuttâb Hasan Hüsnî Efendi

Nâle mâ-Yetemennâh e 'l-vâki

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 229”

Sadrazam ve reisülküttap görevlerinde herhangi bir idari değişiklik yapıldığında defterde kayıt altına alınmıştır. Defterde sadrazam değişikliği olup reisülküttabın görevine devam ettiği veya tam tersi durumlarına da rastlamaktayız. 1813-1825 yılları arasında Bosna’da halkın ve yerel idarecilerin şikayetlerinin çözümü için gönderilen hükümler merkezdeki idarî yapıdaki değişiklikler hakkında da önemli bilgiler vermektedir. Deftere göre sadrazamlık ve reisülküttaplık makamlarındaki değişiklikler şunlardır;

Tablo: 2

Sadrazamlar:	Tarihi:	Reisülküttaplar:	Tarihi:
Hurşid Ahmed Paşa	(Ocak 1814)	Hasan Hüsni Efendi	(Ocak 1814)
Mehmed Emin Rauf Paşa	(Mart 1815)	Mehmed Seyyid Efendi	(Mart 1815)
Derviş Mehmed Paşa	(06/01/1818)	Hamid Efendi	(09.03.1821)
Seyyid Ali Paşa	(04/01/1820)	Sadık Efendi	(01/11/1821)
Benderli Ali Paşa	(22/04/1821)		
Hacı Salih Paşa	(30/04/1821)		
Abdullah Paşa	(11/11/1822)		
Silahdar Ali Paşa	(12/11/1823)		
Mehmed Salih Galib Paşa	(13/12/1823)		

8 numaralı Bosna Ahkam Defterinde tarihler onlu sisteme göre verilmiştir. Hükümler 249 adet, sayfa sayısı ise 128’dir.

Tablo: 3

Bosna'ya Dair Hükümlerin Yıllara Göre Dağılımı	
H. 1229	32
H. 1230	23
H. 1231	16
H. 1232	38
H. 1233	32
H. 1234	35
H. 1235	12
H. 1236	19
H. 1237	6
H. 1238	5
H. 1239	22
H. 1240	5
H. 1241	4
Toplam	249

Şikayetler ilgili yerlerin görevlileri nâib, vâli, molla veya kadı gibi görevlilere gönderilmiştir. Defterde geçen sancak, nahiye ve kazalar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo: 4

Bosna Eyaleti

Bosna Eyaleti/ Bosna Sancağı	
Kazalar	Nahiyeler
Brod Kazası	Vişegrad Nahiyesi
Yenipazar Kazası	Olofça Nahiyesi
Travnik Kazası	Nişte Nahiyesi
İstolçe Kazası	Saray Nahiyesi
Nüvesil Kazası	Hırtar Nahiyesi
Çaniça Kazası	Laşva Nahiyesi
Memlehateyn Kazası	Visoka Nahiyesi
Bihke Kazası	Brod Nahiyesi
Nişte Kazası	Dubrovnik Nahiyesi
Banaluka Kazası	Ras Nahiyesi
Srebreniçe Kazası	Kobaş Nahiyesi
Birçe Kazası	Seniçe Nahiyesi
Prepol Kazası	Maglay Nahiyesi
	Vratar Nahiyesi

Tablo: 5

Klis Sancağı

Klis Sancağı
Klis Nahiyesi
Ehlune Nahiyesi
Virhrika Nahiyesi
Dalamuç Nahiyesi
Kosova Nahiyesi

Tablo: 6

İzvornik Sancağı

İzvornik Sancağı
İzvornik Kazası
Sana Nahiyesi
Sokol Nahiyesi
Srebrenik Nahiyesi
Böğürdelen Nahiyesi
Drametin Nahiyesi
Kuzay Nahiyesi
İsmoluk Nahiyesi

Tablo: 7

Hersek Sancağı

Hersek Sancağı
Foça Kazası
Pripod Nahiyesi
Sokol Nahiyesi
Nevesine Nahiyesi
Mostar Nahiyesi
Vidoska Nahiyesi
Mileşeva Nahiyesi
Trebine Nahiyesi
Zagorye Nahiyesi
Bistriçe Nahiyesi
Gorajde Nahiyesi

Tablo: 8

Defterde adı geçen diğer kaza ve nahiyeler:

Kazalar	Nahiyeler
Saraybosna Kazası	Memlaha-i Zir Nahiyesi
Yayçe Kazası	Lubine Nahiyesi
Srebreniçe Kazası	Boraç Nahiyesi
Derbend Kazası	Osad Nahiyesi
Taşlıca Kazası	Dabri Nahiyesi
Kostaniçe Kazası	Ostroviçe-i Atik Nahiyesi
Blagay Kazası	
Gradçaniça Kazası	
Zupçe Kazası	
Akhisar Kazası	
Kamengrad Kazası	
Kladana Kazası	

Defterde şikayet konuları genellikle mirasın paylaşımı noktasında problemler, borçlunun alacaklıya borcunu ödememesi üzerine sorunlar, toprağın tasarruf hakkı üzerine anlaşmazlıklar, vakıf meselesi, sipahi-reaya anlaşmazlığı, müslim-gayrimüslim arasındaki sıkıntılar, gasp, hırsızlık, darp, tımarın verilmesi üzerine sorunların yoğunlukta olduğu görülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM
8 NUMARALI BOSNA
AHKAM DEFTERİ’NİN TRANSKRİPSİYONU

8.BOSNA DEFTERİ

Mîn-Evâhir-i Muharrem’il-Hârem Sene 1229

Îlâ Evâil-i Cemâziyel-Evvel Sene 1241

Sayfa 1

Bosna eyaletine tabi Hatova Kal’ası ... ser hilât-ı hakaniyeden olub ...ve istihkamı lazımeden olduğuna binâ’en Mostar ve Bleke ve İstolçe kazalarından otuz bir aded kurâ ifrâz ve cenaba ... itibariyle Nevesin Kazasına rabt olunmuş olunduktan sonra mu’ahharen karar-ı merkurum kadimine ilhak kılınmışken yine bir takrib kal’a-i merkurumeye nakil ve ilhak olduğundan kazaha-yı mezkure ahalisinin perişanlıklarını mucib olacağı beyanıyla halâ yine merhamete karar-ı mezkure kemâ fî ... kazaha-i mezkureye nakil ve ilhak kılınması İstolçe ve Mostar ve Bleke kazası ahalileri ve İstolçe kapudanı rikab-ı hümayuna arzuhal takdimiyle istid’â eyledikleri ecilden kuyud-ı lazımesi bâde’l-ihraç istid’âlarının muktezası rikab-ı hümayun-ı şahaneden istîzan oldukta mevkufat-ı derkenarı mucebince emri ısdar olan ve hareket-ı? karar-ı merkume menkul olduğu ... kal’ası tarafından idare olmağa üzere yirmi iki tarihiyle verilen destur ehil tutulup karar-ı merkurum kadim kazalarına ayrı nakil olunmağa ber vechi şerir Boşnak birer arz-ı mahazır götürüp bu tarafta dâhi müsaade olunarak Bosna nizamından çıktıktan sonra kuyud dâhi muhtell olmuş fimabad ve de tarafından inhâ olunmadıkça emr-i ısdar olunmasın deyu hatt-ı hümayun mehâbet? mâkrun-ı şahane Şerif Efendi sudur olmağla mantuk-ı münifini icraya mübaderet olunmak babında ferman-ı âli sudur etmekle imdi şeref ... sudur olan hattı hümayun-ı şevket mâkrun-ı şahane ve sadır olan fermanı ali mantukı üzere mevkufatından kaydı balasına şerh verilerek lâzımu’l-sarf olan emri ve baş muhasebe ve büyük kal’a ve mahalle-yi saireye ilm u haberleri verile deyü ferman-ı şerif sadır olduğu mucebince mevkufatta kaydı balası şerh verilerek emru iktizâ’ eden mahallere ilm u haberleri verilmekle divan-ı hümayun kalemine dâhi iş bu ilm u haber kâ’imesi verildi.

Fi 11 Safer 1234

Sayfa 2

Hazâ Defter-i Ahkâmü's-Sikâyat-ı Bosna Der-zâmân

Sadr-ı Sudûrü'l-Vüzera Hazret-i Hurşid Ahmed Paşa

Yesserallâhu Mâ yeşâ' ve Yurîd ve fî Ayân-ı

Reîsü'l-kuttâb Hasan Hüsni Efendi

Nâle mâ-Yetemennâh e'l-vâki

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 229

Foça kâzası nâ'ibine hüküm,

Kaza-i mezbure tabi Vitonik nâm karye sâkinlerinden İbrahim nâm kimesne arzuhal idüb arazi tasarruf edenlerden Zola nâm hatun karye-i mezbure sâkinlerinden Hasan nâm kimesne ile karye-i mezbure sâkinlerinden vâki malumatü'l-hudud tarlada müşâ' ve müşterek mutasarrıfe iken mezbure ol yerlerden hissesinden hakk-ı tasarrufât rızası ve sahib-i arz maarifetiyle iki yüz on sekiz senesinde buna ferâğ ve tefvîz ve bu dâhi nüfus ve kabul birle ol yerleri yedine verilen sahib-i arz-ı temessük mucebince sinîni merkumeden беру merkum Hasan ile beher sene zabt ve ziraat ve öşür ve rûsumat sahibleri arzına eda idub dâhil olunmak icab etmeyub ve bu makule on sene mürûr eden arazi davasının istimaı memnû' iken merkum Hasan zuhur birle ol yerlerden mezbure hissesini sükkân-ı mezburda hîn-i kırağında vardum şimdi yedinden alub zapt ederim deyü hilâf-ı kânûn fuzuli müdahale ve zaptına mümanâ'at ve tâ'addiyat halli olmadığın bildirub kânun üzere amel olunub merkumun hilaf-ı kânun ol vecihle vâki olan müdahalesi men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sûduru istid'â etmekten nâşi kânun üzere amel olunmak babında.

Nazif

Fî Evâhir-i Safer sene 229

Derbend kâzası nâ'ibine hüküm,

Mustafa ve karındaşı Mehmet nâm kimesneler gelüb bunlar Derbend kazası toprağında tapu ve temessüklü mutasarrıf oldukları malumatü'l-hudud çiftlikleri arazisini beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rûsumat sahib-i arza eda idub ahirden dâhil olunmak icab etmez iken kaza-i mezbure ahali zuhur ve ol yerler bizim hayvanlarımıza mahsus mer'âmızdır deyü hilâf-ı kânûn fuzulî müdahale birle zabt dâ'iyyesinde oldukların bildirüb kânun üzere amel olunub mezburların hilâf-ı kânûn ol vecihle zahir olan müdahaleleri men' ve def' ve ol yerler

yedlerinde olan sahib-i arzı temessükli mucebince kemâ-kân kendülere zabt ve ziraat ettirilmek babında hükmü hümayunum rica etmeleriyle kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Safer Sene 1229

Sayfa 3

Saraybosna kâdısına hüküm,

Molla İbrahim demekle ma'rûf kimesne gelüb bu kendü halinde ırzıyla mukayyed olub kimesneye deyn ve kefâleti ve hilaf-ı şer'-i dâhil olmayub üzerine dâhi ...olmuş değil iken Saraybosna sâkinlerinden kel ... hafız demekle meşhur kimesne kendü halinde olmayub bin iki yüz yirmi sekiz senesinde ehl-i örfe istinaden bunun dört yüz on iki buçuk ğuruşunu hilâf-ı şer'i şerif ve bi-gayr-ı hak ahz idüb gadr külli eylediğin ve şeyhü'l-islamdan fetva-yı şerife verdiği bildirüb şer'le görölüb mezburun hilâf-ı şer'-i şerif bi-gayr-ı hakkın ahz eylediği ol mikdar ğuruşu kendüye alıverilüb icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istidâ' eylediği ecilden mahalinde şer'le görölmek babında.

Fi Evâhir-i Safer sene 229

Nişte kazası nâ'ibine hüküm,

Hasan ve Hüseyin ve İbrahim ve Mustafa nâm kimesneler gelüb bunların kaza-yı mezbure tabi ... nâm karye toprağında bi'l-fi'il zabt ve tasarruflarında hane-i avarıza bağlu tekalif alınmak icab eder kadimi reaya emlakı ve yerleri olmayub tekalif mutalebesiyle ta'addi olunmaları icab etmez iken karye-i mezbure ahalisi üzerlerine ol mer'iyye ile vârid olan tekalifden sened dâhi bizim ile ma'an hisse veriniz deyu hilaf-ı kânun hisse talebiyle ta'adiden halli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub mezburların hilaf-ı kânun ol vecihle zahir olan ta'adileri men' ve def' olunmak babında hükmü ... rica eyledikleri ecilden kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Safer Sene 229

Bosna valisi vezire ve Srebrenik nâ'ibine hüküm,

... kal'ası müstahfızlarından Mustafa veled-i Mehmed ve Ali veled-i Mustafa ve İbrahim veled-i Hüseyin ve Osman veled-i Ali ve Yusuf veled-i Ali ve Mehmed veled-i Mecid ve Hasan veled-i Abdulkadir ve Hüseyin veled-i Mehmed ve Ahmed veled-i Osman ve Hüseyin veled-i Ahmed ve Mustafa veled-i Osman nâm müstahfızlar gelüb İzvornik Sancağı Srebrenik nahiyesinde Mahalle Beg Konağı ma'a çiftlikha-i müstahfızan kal'a-i Srebrenik

müşterekleriyle müstahfızan-ı merhumun başka başka berat- şerif ile gedik tımarları olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla Mahalle Beg Konağı ma'a çiftlikha-i müstahfızan kal'a-i Srebrenik ol mezbureyi ber muceb-i defter-i hakani müşterekleriyle gedik tımarları taraflarından zabt ve hidmetleri mukabilelerinde müstahak oldukları mahsul ve rüsumunu kânun ve defter mucebince ahz-u kabz etmek murad eylediklerinde dâhil ve ta'arruz olunmak icab etmez iken ecânibdenkal'a-i merkume kapudanı ve eyalet-i Bosna'nın defter kethüdası olan kimesneler hilâf-ı defter-i hâkânî fuzuli müdahale ve ta'aruzdan halli olmadıkların bildirub sen ki vezir müşarünileyhsin defter-i hakani mucebince amel olunmak babında sana hitaben emri şerifim sûduru istid'a etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufasssala mürâca'at olundukda Srebrenik nâhiyesine tabi neferat ile karye-i Beg Konağı mâ'a çiftlikha-i müstahfızan kal'a-i Srebrenik ve hasıl tahtında resmi çift ve bennak ve gendüm deyu yekûn mâ'a gayruha iki bin âkçe bazu ile defter-i mufasssaldaki muharrer kalemiyle tâhrir ve defteri icmâlde bazu-yu mezkuresinden yedi yüz âkçesi ifrâz ve Gradhaç kal'ası merdânına mahsus bir gedik icmâl ve icmâl-i mezbur beratla Mustafa veled-i Mehmed'in üzerinde ve yine bazu-yu mezkuresinden ol mikdar âkçesi dâhi ifrâz ol dâhi kal'a-i merkume merdânına mahsus bir gedik icmâl ve beratla Ali veled-i Mustafa'nın üzerinde ve yine bazu-yu mezkuresinden ol mikdar âkçesi dâhi ifrâz ol dâhi kal'a-yı merkume merdanına mahsus bir gedik icmâl ve beratla İbrahim veled-i Hüseyin'in üzerinde ve yine bazu-yu mezkuresinden ol mikdar âkçesi dâhi ifrâz ol dâhi kal'a-i merkume merdânına mahsus bir gedik icmâl ve beratla Osman veled-i Ali'nin üzerinde ve yine bazu-yu mezkuresinden ol mikdar âkçesi dâhi ifrâz ol dâhi kal'a-i merkume merdânına mahsus bir gedik icmâl ve beratla Yusuf veled-i Ali'nin üzerinde ve yine bazu-yu mezkuresinden ol mikdar âkçesi dâhi ifrâz ol dâhi kal'a-i merkume merdânına mahsus bir gedik icmâl ve beratla Mehmed veled-i Mecid'in üzerinde ve yine bazu-yu mezkuresinden ol mikdar âkçesi dâhi ifrâz ol dâhi kal'a-i merkume merdânına mahsus bir gedik icmâl ve beratla Hüseyin veled-i Abdulkadir'in üzerinde ve yine bazu-yu mezkuresinden ol mikdar âkçesi dâhi ifrâz ol dâhi kal'a-i merkume merdânına mahsus bir gedik icmâl ve beratla Ahmed veled-i Osman'ın üzerinde ve yine bazu-yu mezkuresinden ol mikdar âkçesi dâhi ifrâz ol dâhi kal'a-i merkume merdânına mahsus bir gedik icmâl ve beratla Hüseyin veled-i Ahmed'in üzerinde ve yine bazu-yu mezkuresinden üç yüz âkçesi dâhi ifrâz ol dâhi kal'a-i merkume merdânına mahsus bir gedik icmâl ve beratla Mustafa veled-i Osman'ın üzerinde ve yine bazu-yu mezkuresinden yedişer yüz âkçe on üç dakik ifrâz Srebrenik kal'ası merdanına mahsus üç gedik icmâl ve yine bazu-yu mezkuresinden dört yüz elli âkçesi dâhi ifrâz ve nefsi Varoş Srebrenik ile biriktirilub yekûn ma' gayruha sekiz yüz âkçe bir gedik icmâl ve icmâl-i mezburun beratlu kaydı bulunmadığına cevaben tâhrir olunub bu takrirce bir mukteza-yı defteri hakani Mahalle Beg Konağı ma' çiftlikha-i müstahfızan kal'a-i Srebrenik ol mezburenin mahsulat ve rüsumat-ı merhumun Mustafa veled-i Mehmed ve Ali veled-i Mustafa veled-i İbrahim veled-i Hüseyin ve Osman veled-i Ali ve Yusuf veled-i Ali ve Mehmed veled-i Mecid Hüseyin veled-i Abdülkadir ve Hüseyin veled-i Mehmed ve Ahmed veled-i Osman ve Hüseyin veled-i Ahmed ve Mustafa veled-i Osman ile sair müşterekleri taraflarından her sene beratları ve bazuları

mucebince zabt eylemeleri iktizâ' eyledikde bi'l-fiil defter emini olan Mehmed Arif damme mecduhu arz etmeğin sen ki vezir müşarünileyhsin arzı mucebince amel olunmak babında.

Fî Evâhir-i Safer Sene 229

Sayfa 4

Bosna kadısı zide fezailühu hüküm,

Müderris-i kiramdan Mustafa zîde ulemâ gelüb arazi tasarruf edenlerden Fatma ve Ayşe nâm hatunlar müteveffî olduklarında oğulları kalmayub kaza-yı mezbure tabi Souna? Kâryesi toprağında mutasarrıf oldukları malumatü'l-hudud tarlaları kânun üzere tapuya müstahak oldukda mümaileyh ol yerleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan alub yedine virub temessük mucebince beher sene zabt ve ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza eda oluna gelub ahirden dâhil olunmak icab etmez iken kaza-yı mezbure sâkinlerinden Mehmed ve İbrahim nâm kimesneler zuhur birle yine müteveffî-i mezburelerin varisleri olmadığına binâ'en hak tapu bize intikal eder deyu hilaf-ı kânun fuzuli müdahale ve zaptına mümana'at ve taarruzdan halli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub merkumanın hilaf-ı kânun ol vecihle vâki olan ta'addileri men' ve def' ve ol birle bir karar-ı sabık tarafından zabt ve ziraat ettirilmek babında emri şerifim sûdurunu istid'â etmekden nâşi kânun üzere amel olunmak babında.

Rıfkı

Fi Evâil-i Rebiül-Evvel Sene 229

Hersek sancağında vâki Foça kâzâsı nâ'ibine hüküm,

İbrahim nâm kimesne gelub kaza-i mezbure tabi ... kâryesi toprağında Hasan nâm kimesne ile iştiraken malumatü'l-hudud tarlalara mutasarrıf olan Hülya nâm hatun ol tarlalardan hissesinden hakk-ı tasarrufat rızası ve sahib-i arz ma'rifetiyle on sene mukaddem buna ferâğ ve tefviz ve bu dâhi tefviz ve kabul birle ol yerleri yedine verilen sahib-i arz-ı temessük mucebince sinini merkumeden beru merkum Hasan ile beher sene iştiraken zabt ve ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda edub dâhil olunmak icab etmez iken merkum Hasan zuhur birle ben ol vâkitte sabî idim mezbure ol tarlalardan hissesini sana ferağ eylediğini tutmam müşterek olduğum itibariyle yedinden alub zabt ederim deyu hilaf-ı kânun fuzuli müdahale ve zaptına mümanaat ve te'addîden halli olmadığın merkum İbrahim mukaddema ba arzuhal lede'l inhâ ve'l istid'â kânun üzere amel olunmak babında iki yüz yirmi sekiz senesi evâil-i Cemaziyel-Ahirinde sadır olan emri şerifim bir takrib zayı' olduğun bildurub mukaddema sadır olan emri şerifim mucebince amel olunmak babında zayı'den emri şerifim sûdurunu istid'â etmekten nâşi divan-ı hümayunumda mahfuz kuyud-u ahkama mürâca'at olundukta ber

veçhi muharrer tarih-i mezburda emr-i ali verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddema sadır olan emri şerifim mucebince amel olunmak babında.

Nazif

Fi Evâil-i Rebiül-Evvel Sene 229

Vişegrad nâ'ibine hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Mustafa veled-i Numan nâm sipahi gelub Bosna sancağına Vişegrad nahiyesinde Droska nâm karye ve gayrıdan sekiz bin iki yüz ber veçhi tekml on bin âkçe ba berat-ı alişan mutasarrıf olduğu tımarının baş kalemi olub müşterekiyle kaydına dâhil sâlifü'z-zikr Droska kâryesinin hasıl tahtında nısfı bâd-ı- hevâ ve resm-i arus tâhrir olunmağla karye-i merkume toprağına şer'an üzerine cürmü sabit olan reaya taifesinin icab eden nısfı cerimeleriyle bekar kızların ere verenlerin er canibinden kânun üzere icab eden resmi arusanelerin taleb ve müşterekiyle ahz-u kabz murad eylediğin dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimesneler hilaf-ı defteri hakani ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale ve ta'arruzdan halli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunup karye-i merkume toprağına şer'an üzerine cürm-ü sabit olan reaya taifesinin icab eden nısfı cerimeleriyle bekar kızların ere verenlerin er canibinden kânun üzere icab eden resmi arusaneleri müşterekiyle kenduye alıverilub ecânibden olan kimesneleri hilaf-i defteri hakani ve mugayir kânun dâhil ve ta'arruz ettirmeyub men' ve def' olunmak babında emri şerifim sûdurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defteri icmâl ve mufasssala mürâca'at olundukda Vişegrad nâhiyesine tabi neferat ve baştina ve zemin ve çiftlik ile karye-i Droska ve hasıl tahtında resmi çift ve bennak ve mücerred ve gendüm ve nısfı bâd-ı- hevâ ve resmi arus ve ... ve tapu-yu zemin yekûn ma'a gayruha dört bin sekiz yüz âkçe bazu ile defteri mufasssala muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâl bazu-yu mezkuresi ma'a gayruha biriktirilub on altı bin dört yüz âkçe zeamet deyu bir icmâl ve icmâl-i mezburun

Sayfa 5

sekiz bin iki yüz âkçesi sipahi-i merkumun bakisi müştereki kayıtlarında olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Rebiül-Evvel Sene 229

Baldere nâ'ibine hüküm,

Zü'amâdan Mustafa veled-i Derviş Süleyman zide kadrûhu gelub İzvornik sancağında Kuzay nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan otuz üç bin yedi yüz kırk âkçe ba berat-ı alişan

mutasarrıf olduğu zeameti mülhâkâtından Baldere nâhiyesine tabi neferat ve baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm ... hurdâ-vat yekûn ma' gayruha dört bin âkçe bazı ile defteri mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresi ... nâhiyesine tabi ... kâryesi ve ma'a gayruha biriktirilub otuz bin dokuz yüz âkçe zeamet deyu bir icmâl ve icmâl-i mezburun altı bin âkçesi mümaileyh Mustafa veled-i Derviş Süleyman'ın ve beş bin dokuz yüz âkçesi Böğürdelen nahiyesinde Ostronçe nâm karye ve gayrıdan yirmi yedi bin dört yüz seksen âkçe zeamete tasarruf Ebubekir veled-i Haydar'ın kayıtlarında olduğu defteri hakanide mukayyed olmağla mümaileyh Mustafa veled-i Süleyman karye-i ... ol mezbureye ber muceb defter-i hakani müştereki merkurum Ebubekir veled-i Haydar ile zabt ve vâki olan mahsul ve rûsumundan berat bazusuna göre hissesine isabet eden mahsul ve rûsumatı kânun ve defter mucebince ahz-u kabz etmek murad eyledikte tecavüz olunmak icab etmez iken merkurum Ebubekir berat bazusuna göre hissesine isabet eden mahsul ve rûsumu ahza adem-i kana'at birle karye-i merkume müstakbelen kadime dâhildir deyu ziyadeye tecavüz ile mümaileyh Mustafa'nın berat bazusuna göre hissesine düşen mahsul ve rûsuma hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun ve fuzuli müdahale ve fi'ilen ahz birle zeameti hasılatının kesr ve vukufdan tertibine bais ve bâdî olduğun bildurub karye-i ... ol mezbure ber muceb derfter-i hakani müştereki merkurum Ebubekir ile kenduye ba zabt ve vâki olan mahsul ve rûsumundan herkese berat bazusuna göre hissesine isabet eden kânun ve defter mucebince ahz-u kabz ettirilub müştereki merkurum berat bazusundan ziyadeye tecavüz ile mümaileyh Mustafa'nın berat bazusuna göre hissesine düşen mahsul ve rûsumun hilaf-ı defteri hakani ve mugayir-i kânun dâhil ve ta'arruz ettirilmeyub men' ve def' ve fuzuli me'hûzu olan mahsul ve rûsum ma'rifeti şer'ile istirdâd ettirilmek babında emri şerifim sûdurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Rebiül-Evvel Sene 1229

Nişte kazası naibine hüküm,

Elhac Cafer nâm kimesne gelub bu kaza-yı mezbur toprağında Doboy? kal'ası ittisâlinde on seneden beru tapu ve temessûkle mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud yerlerini beher sene zapt-u ziraat ve öşür ve rûsumat sahib-i arza eda edub ahirden dâhil ve taarruz olunmak icab etmez iken malumü'l-esami kimesneler ol yerlere hilaf-ı kânun fuzuli müdahale zaptına mümanaat eylediklerin ve bu babda davasına muvâfık canib-i şeyhü'l-islamdan fetva-yı şerife verildiğın bildirub kânun üzere amel olunub merkurumların hilaf-ı kânun vâki olan müdahaleleri men' ve def' ve ol yerler bir karar-ı sabık kenduye zapt-u ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sûdurunu rica etmekten nâşi kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâil-i Cemaziyel-Evvel Sene 229

Nište Kazası nâ'ibine hüküm,

Elhac Cafer nâm kimesne gelub bu kaza-yı mezbure tabi Kozmedar? nâm karye toprağına ... nâm mahalde vâki on seneden beru tapu ve temessükle mutasarrıf olduğı malumatü'l-hudud yerlerini beher sene zapt-u ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arz eda idub ahirden dâhil ve taarruz olunmak icab etmez iken malumü'l-esami kimesneler ol yerlere hilaf-ı kânun fuzuli müdahale ve zaptına mümanaat eylediklerin ve bu babda davasına muvafık canib-i şeyhü'l-islamdan fetva-yı şerife verildiğın bildurub kânun üzere amel olunup merkumların hilaf-ı kânun vâki olan müdahaleleri men' ve def' ve ol yerler karar-ı sabık kenduye zapt-u ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sûdurunu rica etmekten nâşi kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâil-i Cemaziyel-Evvel Sene 1229

Sayfa 6

Bosna valisi vezire ve Saraybosna kadısına hüküm,

Hassa-i silahşorlarımdan Mehmed Emin zide mecduhu gelub bunun Saraybosna'da İstrançe-i? âtik kapudan Mehmed ve Kulak? kapudan diğır Mehmed nâm kimesneler zimmetlerinde ba-temessukat cihet-i malumeden yirmi üç bin gurus alacağından gayrı ez teslimat on beş bin gurus alacağı olub meblağ-ı baki mezkur merkumlardan bi'd-defa'ât mutâlebe eyledikte azâr-ı vâhiye ... ile bi veçhi şer'i vermekten ta'allül ve muhalefet ve ibtâl-i hakk ve gadr sevdasında oldukların bildirub ahir-i hususa memur mübaşir ma'rifetiyle mahalinde şer'le görölub merkumların ba-temessukat gayrı ez teslim zimmetlerinde olan ol mikdar gurus alacak hakkı tamamen ve kamilen tahsıl ve bî-kusur aliverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emri şerifim sûdurunu istid'â etmekten nâşi sen ki vezir müşarünileyhsin ahir-i hususa memur mübaşir ma'rifetiyle mahalinde şer'le görölmek babında.

Rıfkı

Fi Evâsıt-ı Cemaziyel-Evvel sene 229

Nište kazası nâ'ibine hüküm,

Kaza-i mezbure tabi ... nâm karye sâkinlerinden ... Cafer nâm kimesne gelub bu karye-i mezbure toprağında vâki babasından muntekıl tarlalara kaza-i mezbur sâkinlerinden karındaşları Ali ve Hasan nâm kimesneler ile ber veçhi iştiraken mutasarrıf iken ol tarlaları

â'lâ ve evsât ve ednâ itibari ve izn-i sahib-i arz ile beyinlerinde taksim ve her biri kendi hissesini alub müstakilen zapt ve tasarruf idub taksimde takrir ve gayrı yok iken mezburlar ol taksime razı değiluz tekrar taksim ederiz deyu hilaf-ı kânun fuzuli müdahale ve ta'arruzdan halli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub merkumların ol vecihle vâki olan müdahaleleri men' ve def' olunmak babında emri şerifim sûdurunu istid'â etmekten nâşi kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Cemaziyel-Evvel sene 229

Olofça nâ'ibine hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Abdullah nâm sipahi südde-i saadetime arzuhal idub Bosna sancağında Olofça nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan on bin dört yüz âkçe berat-ı alışan mutasarrıf olduğu tımarı mülhâkâtından müşterekle kaydına dâhil Olofça nahiyesine tabi çiftlik-i Anahan ve Turahan deyu mukayyed çiftliği ber muceb-i defter-i hakani müşterekiyle zapt ve vâki olan mahsul ve rûsumunu kânun ve defter mucebince ahz u kabz etmek murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken İzvornik sancağında Sana nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan on sekiz bin doksan beş âkçe tımara mutasarrıf olan Bosna müteferrikalarından Feyzullah veled-i İsmail ve yine karye-i ... ol mezbure ve gayrıdan on iki bin altmış üç âkçe tımara mutasarrıf Mehmed veled-i İsmail tımarları mülhakatında ... nahiyesine tabi ... nâm-ı diğer deyu muharrer karyeli tımarları taraflarından zabta adem-i kanaat birle Çiftlik-i Anahan ve Turahan ol mezbure bizim tımarımız mülhâkâtındandır deyu hilâf-ı defter-i hâkâni fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların bildirub defter-i hakani üzere amel olunmak babında emr-i şerifim sûdurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta Olofça nahiyesine tabi çiftlik-i Anahan ve Turahan ve ... Kilis nâm mahalde kalan akıncıyan yedinden gayrı ... nâm çift ve hasıl ani'l-galle ve resmi çift ve öşr-i kettân ve gayruha iki yüz âkçe bazı ile defteri mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defteri icmâl bazı-yu mezkuresiyle ... nahiyesine tabi ... kâryesiyle biriktirilub ma'a gayruha yedi bin sekiz yüz âkçe yekûnundan altı bin dört yüz âkçesi ifrâz ve icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen Abdullah'ın kaydında ve ... nahiyesine tabi neferat ve baştına aded ile karye-i ... nâm-ı diğer ... ve hasıl tahtında resmi çift ve bennak ve ispenç ve gendüm ve resmi tapuyu zemin yekûn ma'a gayruha yedi bin beş yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda ol dâhi muharrer kalemiyle tâhrir ve defteri icmâlde bazı-yu mezkuresiyle Sana nahiyesine tabi ... kâryesiyle biriktirilub yekûn ma'a gayruha yirmi bin dokuz yüz elli âkçe zeamet deyu bir icmâl ve icmâl-i mezburun on iki bin beş yüz yetmiş âkçesi divan-ı Bosna'nın müteferrikalarından Feyzullah veled-i İsmail'in ve sekiz bin üç yüz yetmiş dokuz âkçesi Mehmed veled-i İsmail'in kayıtlarında olub bu takdirce bir muktezayı defter-i hakani Çiftlik-i Anahan ve Turahan Kilis nâm mahalde ... akıncıyan ... gayrı ... nâm ... ol mezburenin ani'l-galle mahsulat ve rûsumatı merkum Abdullah ile sair müşterekleri taraflarından ve karye-i ... ol mezburenin mahsulat ve rûsumatı merkuman Feyzullah veled-i İsmail ile Mehmed veled-i İsmail taraflarından

Sayfa 7

zapt olunmak iktizâ' eylediğin bi'l-fi'il defter emini olan Mehmed Arif dâme mecdûhu arz etmeğin arzı mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Recep sene 229

Bosna valisi vezire ve Lubine nâ'ibine hüküm,

Kaza-i mezbure tabi Trebine kal'ası sâkinlerinden ... oğlu Hüseyin demekle mâ'ruf kimesne gelub bunun karındaşı olub bundan akdem fevt olan Abdullah nâm kimesnenin kızı Fatma nâm sağıreyi kal'a-yı merkume sâkinlerinden Mustafa nâm kimesne bu hazar iken bundan izinsiz cebren oğlu nâm sağıre tezvîc ettikten sonra bu akdi mücbir? olmadık mezbure Fatma kablel-bülûğ müteveffî oldukta sağır-i mezbur müteveffî-i mezbure Fatma'ya şer'an varis olmaz iken merkum Mustafa müteveffî-i mezburenin terekesini iki yüz yirmi sekiz senesinde hilaf-ı şer'i şerif fuzuli zabt idub gadr-küllî eylediğin ve bu babda davasına mutabık canib-i şeyhü'l-islamdan fetva-yı şerife verildiğin bildirub mahalinde şer'le görülub ber muceb-i fetva-yı şerife icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sûdurunu istid'â etmekten nâşi hususu mezbur hîn-i terâfu'da tezvîr idüğü inde'l-şer' tahakkuk eylediği halde ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'a-aleyhadan taleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kâzıyye müdde'î-i mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarunileyhsin mahalinde şer'le görülub icra-yı hak olunmak babında.

Fi Evâhir-i Receb sene 229

Bosna valisi vezire ve Nişte naibine hüküm,

... Kal'ası dizdârı Hasan veled-i Hüseyin zide hafız südde-i saadetime gelub Bosna sancağında Nişte nahiyesinde nefsi-i ...'dan dört bin üç yüz âkçe gedik tımar ile ... kal'asının dizdarlığına berat-ı alışanım mutasarrıf olub gedik tımarı olan nefsi-i ... ol mezburenin tahtında bâc-ı bâzâr ve bad-ı heva ve resmi arus ve resmi tapuyu zemin hasıl yazıldığı defter-i hakanide mukayyed olmağla mümaileyh nefsi-i ... ol mezbureye ber muceb-i defter-i hakani müşterekiyle zapt ve bâzâr-ı merkume emtia ve eşya götürub bey' u şirâ edenlerin emtia ve eşyalarından kadimden teveccühle bâc-ı bâzâr oluna gelmişse yine ol vecihle kadimesi üzere icab eden bâc-ı bâzâr ve üzerlerine cürmü sabit olanların kânun üzere icab eden cerîmeleriyle nefsi-i ... ol mezburenin defterde mukayyed reaya ve reayeti oğullarının içlerinden biri bekar kızını ere verdikte er canibinden resm-i arusanelerini nefsi-i ... ol mezbure toprağında araziye mutasarrıf olanlardan biri fevt oldukta kânun üzere icab eden resmi tapusunu müşterekiyle ahz u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimesneler hilaf-ı defteri hakani fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların bildurub defteri hakani mucebince amel olunub ecânibden olan kimesneler hilaf-ı defteri hakani dâhil ve taarruz

ettirilmemek babında emri şerifim sûduru istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmirende mâhfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta Nişte nâhiyesine tabi yüz nefer Müslümanan ve otuz üç ... ve yedi baştina ve dokuz zemin ile nefsi ... ve hasıl tahtında resmi çift ve bennak ve gendüm ve mahlût ve bâc-ı bâzâr ve bad-ı heva ve resmi arus ve yulaf? ve tapu-yu zemin yekûn ma'a gayruha on bir bin altı yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresinden on bin üç yüz âkçesi ifrâz ve ... kal'ası dizdarına mahsus bir gedik icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen Hasan veled-i Hüseyin'in kaydında olub bu takrirce bir muktezayı defteri hakani nefsi ... ol mezburenin mahsulat ve bâc-ı bâzâr ve resmi tapuyu zemin ve rûsumatı sairesi dizdar merkum Hasan veled-i Hüseyin ile sair müşterekleri taraflarından zapt olunmak iktizâ'' eylediğin bi'l-fi'l defter emini olan Mehmed Arif dâme mecduhu arz etmeğin sen ki vezir müşarunileyhsin arz-ı mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Recep sene 229

Sayfa 8

Bosna valisi vezire ve Nişte kazası nâ'ibine hüküm,

Doboy kal'ası dizdarı kıdvetü'l-kudat ve'l müstahfızan Hasan veled-i Hüseyin zide hafız südde-i saadetime arzuhal idub Bosna Sancağında Nişte nâhiyesine tabi yüz nefer Müslümanan ve otuz üç nefer ... reaya ve yedi baştina ve dokuz zemin ile nefsi Doboy ve hasıl tahtında resmi çift ve bennak ve gendüm ve mahlût ve bâc-ı bâzâr ve bad-ı heva ve resmi arus ve ... ve tapu-yu zemin yekûn ma'a gayruha on bir bin altı yüz âkçe bazı ile defteri mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresinden dört bin üç yüz âkçesi ifrâz ve Doboy kal'ası dizdarına mahsus bir gedik icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen dizdar mümaileyhin gedik tımarı ve beratla üzerinde bakisi müştereki kaydında olduğu defteri hakanide mukayyed olmağla nefsi Doboy ol mezburede ikamet olunan bâzâr yerine tüccar taifesinin bey' için götürdükleri emtia ve eşyadan kadimden bey'-i bâzâr tevcihle alına gelmişse kadimesi üzere icab eden bâc-ı bâzârını ve toprağında üzerine cürmü sabit olan reaya taifesinin icab eden cerimelerini ve defterde mukayyed reaya ve reayeti oğullarından biri bekar kızını ere verdikte er canibinden iktizâ'' eden resmi arusanelerini ve zamanında müstahak tapu olan yerlerin kânun üzere icab eden rûsumunu ahz-u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimesneler hilafı defter-i hakani ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub ecânibden olan kimesneleri hilaf-ı defteri hakani ve mugayir-i kânun dâhil ve taarruz ettirilmemek babında emr-i şerifim sûduru istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmirende mâhfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın sen ki vezir müşarunileyhsin defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Rıfkı

Fi Evâil-i Şaban Sene 229

Bosna valisi vezirim Ali Paşa iclaliyye ve Bosna mollasına hüküm,

İskenderiye ve ... ve ... ve ... ve sair ol hududda kâ'in malumü'l-esami tüccar taifesinin Saraybosna'da mütemekkin malumü'l-esami Yahudiler zimmetlerinde ba sened ve ba temessükan bin beş yüz kıyye âkçeden mütecaviz alacakları olub taleb eylediklerinde Yahudi mersumların mütegalibe gürûhuna istinâdları takribiyle edâda muhalefet ve ibtâl-i hak dâiyesinde oldukları beyanıyla mahalinde şer'le rü'yet ve mebâliğ-i matlube-i mezkure tüccar merkumlarına alıverilmek babında emri şerifim suduru bu defa bi'l-i'lam istid'â olunub ancak hususu mezburun ol emirde bi'l-isti'lam etrafiyla tahkik ve zahire ihracıyla ba'de muktezasının icrası mukteza-yı maslahatdan olmaktan nâşi sen ki vezir müşaru mevlana-yı mummaileyhsin zikir olunan tüccar taifesini tahakkuk ... ve kaç neferdir ve Yahudi mersumlar dâhi kaç nefer Yahudilerdir ve ne kâr ve ne sana'attadırlar ve ne mahalde mütemekkin olurlar ve ticaretleri nedir ve tüccarın matlubları olan bin beş yüz kıyye âkçe emtia ve eşya ... mıdır yoksa cihet-i farzdan mıdır ve senet ve temessükleri ne vecihledir ve tarihleri nedir ve matlub olunan âkçe kaç seneden beru Yahudi mersumlar zimmetlerinde te'hir olunmuştur ve vermekte muhalefetlerinin sebep ve hikmeti nedir el-hâsıl hususi-i mezburun ne vecihle olub olmadığını kanıd ve hakikati üzere bi-gâraz erbab-ı vukuftan taharri ve tecessüs ederek zahire ihraç birle hakikate halli ve mer'i ve müdde'â-aleyhimin esami ve şehadetleri ve keyfiyeti ali vecchi ... der saadetime tâhrir ve ilama mübaderet eylemeniz fermanım olmağın isti'lamı havi iş bu emri şerifim ısdar ve irsâl olunmuştur imdi vusul-i emri şerifimde keyfiyeti şekl-i ...den ârî ve gadr ve himayeden beri olarak etrafiyla zahire ihraç birle sahihi vecihle der saadetime tâhrir ve inhâya ihtimam ve dikkat ve mübaderet eylemeniz irade-i seniyye de muktezasından idüğü malumunuz oldukta ber vecchi meşrûh amel ve harekete dikkat hilafından mübâ'ade eylemeniz babında.

Fi Evâsıt-ı Ramazan sene 229

Sayfa 9

Tashih olunduğu vecihle tebdil olunmuştur.

Bosna valisi vezire ve Travnik kazası nâ'ibine hüküm,

Kaza-yı mezbur sâkinlerinden Abdullah zide kadruhu sūdde-i saadetime gelub mümaileyhin babası Mahmud Paşa bundan akdem mefkûd olub doksan yaşında oldukta mevtine hüküm olunub ancak oğlu mümaileyhi terk etmekle kaza-yı mezburda mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud çiftlikat emlakıyla sair emval ve eşyası bi'l-varisü'l şer' buna intikal etmişken mefkûd

merkumun mevtine hüküm olmadık fevt olan oğlu Mahmud nâm kimesnenin oğulları kaza-yı mezbur sâkinlerinden Mustafa ve Ahmed kapudan demekle meşhur kimesneler mefkûd merkumun terekesinden babamız müteveffa-yı merkumun hissesini alırsız deyu zikir olunan emlak ve eşyayı iki yüz on dokuz senesinde hilaf-ı şer'i şerif fuzuli zabt idüb gadr-küllü eylediğin ve bu babda davasına muvafık canib-i şeyhü'l-islamdan fetva-yı şerife verildiğin bildirub mahalinde şer'le görölub ber muceb-i fetva-yı şerife icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sûduru istid'â etmekten nâşi sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Fi Evâsıt-ı Şaban sene 229

Hersek kazası nâ'ibine hüküm,

Hersek kazasında kâ'in Hatova kal'ası urbân neferatı südde-i saadetime gelub bunların birbirleri ve yahut ahir kimesne ile dava-yı şer'iyyeleri vukuunda meclis-i şer' ihzarları ahz u habs ve te'dibleri ve hukuk-ı şer'iyye tahsili lâzime geldikte kânun-ı kadim üzere zabitleri olan kal'a-yı merkume urbân ağası ma'rifetiyle rü'yet oluna gelub ehli örf taifesi taraflarından hilaf-ı kânun ta'addî olunmaları iktizâ'' etmez iken ehli örf taifesini taraflarından hilaf-ı kânun ahz ve habs teklifi ta'addi olundukların cihet ve kânun üzere amel olunub ehli örf taifesinin hilaf-ı kânun ol vecihle zahir olan ta'addileri men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sûduru istid'â eyledikleri ecilden kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Şâban sene 229

Kosova ve Ehlune nâ'iblerine hüküm,

Eyalet-i Bosna'nın defter katiplerinden Ali veled-i İsmail zide kadruhu Kilis sancağında ... nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan otuz bin elli yedi âkçe berat-ı alışanımla mutasarrıf olduğu zeameti mülhâkâtından ... nâhiyesine tabi Çiftlik-i İbrahim Beg der karye-i Kosova deyu tâhrir çiftlik ile Ehlune nâhiyesine tabi İsmed Câmî kâryesinin tahtında hini tâhrir de resm-i filori tâhrir kılınmış ise de zikir olunan çiftlik ve karyenin aynen öşür vermeğe amel olduğundan bahisle resm-i filori kayıtları zeamet birle öşür tahvil olunmasını eyalet-i Bosna'da sakin bi'l-cümle mir-i miran ve ale'l-ihsân divân-ı ... Beg'i ... bir bab? tımar ve kayıd olunan ba i'lam ve mahazırın istid'â ve mucebince resm-i filori kayıtları terfik ve aynen öşür olunmak üzere emr-i şerifim ısdarını hala Bosna Valisi Silahdar Ali Paşa İclaliyye ba örf-i inhâ ile beg'ine binâ'en defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta Kosova nâhiyesine tabi Çiftlik-i İbrahim Beg bin ... Beg kapudan olan ân kaza karye-i Kosova der nahiye-i Kosova resm-i filori dört yüz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemîyle tâhrir ve defter-i icmâlde Çiftlik-i İbrahim Beg ol mezburenin bazu-yu mezkuresi ... nâhiyesine tabi ... kâryesiyle biriktirilub yekûn

ma'a gayruha kırk sekiz bin altı yüz on üç âkçe zeamet deyu bir icmâl ve Ehlune nâhiyesine tabi on aded baştina ile karye-i İsmed Hâni? ve tahtında mahsul ... ve nısfı bad-ı heva resm-i arus ve ... ve tapu-yu zemin ve hane sekiz fî iki yüz âkçe ve hane bir resmi yirmi iki âkçe ve yine hane bir resmi yüz âkçe yekûn ma'a gayruha bin dokuz yüz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkuresiyle biriktirilub yekûn ma'a gayruha beş bin altmış bir âkçe icmâl ve icmâl-i evvelde yirmi dört bin üç yüz altı âkçesiyle icmâl-i sani tamamen merkum Ali veled-i İsmail'in kaydında olub salîfû'l-zikir Çiftlik-i İbrahim Beg bin ... ve karye-i İsmed Hâni? ve tahtında muharrer baştinaları öşre tahvil olunması hususi yahud tedkiki tashihe muhtaç idugünü bi'l-fiil defter emini olan Mehmed Arif dâme mecdûhu arz ve mucebince öşür tahvil olunması için divan-ı hümayunum tarafından tashih emri ısdarını bi'l-fiil baş defterdarım olan ... Muharrem Emin ... takdir eylemeleriyle mucebince resm-i filori öşre tebdil olunmak üzere işbu sene-i mübareke Receb'in yirmi dokuz buçuk gününde sadır olan emr-i şerifim mucebince ba hatt-ı tedkiki tashih olunduğun merkum Ali veled-i İsmail bu defa ba arzuhal inhâ ve salîfû'l-zikir Çiftlik-i İbrahim Beg bin ... Beg Ehlune toprağında ziraat edenlerin ziraatleriyle hasıl eylediği terekelerinden sekiz de bir öşür ile salariyeleri ber muceb-i tashih müstarekiyle karye-i İsmed Hâni ol mezbure toprağında kethüdaların ziraat edenlerin ziraatleriyle hasıl terekelerinden sekiz de öşür ile salariyeleri müstakilen kendüye aliverilub zirai taifesini aynen öşürleri edasında bir güne ta'allül ve muhalefet ettirilmemek babında emri şerifim sudurunu istid'a eylediğine binâ'en kapudan defterhane-i amiremnden tezkire ba'de'l-ihraç mukteza-yı defter-i hakani ve ber muceb-i tashih Çiftlik-i İbrahim ibn-i ... ol mezburenin aynen öşrü mümaileyh katib Ali veled-i İsmail ile sair müstarekleri taraflarından ve karye-i İsmedhane ol mezbure Beg kethüdaların ber muceb-i tashih aynen öşrü ile rüsumatı ber muceb-i tashih müstakilen kethüda-yı mümaileyh Ali veled-i İsmail'in tarafından zapt olunmak iktizâ' eylediğin defter-i ... mümaileyh arz etmeğin defter-i ve arzı mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Ramazan sene 229

Sayfa 10

Nevesil kâdısına hüküm,

Abdullah nâm kimesne südde-i saadetime gelub bu kaza-i mezbur toprağında mutasarrıf olduğu malumat'ül-hudud çiftlik arazisi beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda idub ahirden dâhil olunmak icab etmez iken yine kaza-yı mezbur sâkinlerinden Mustafa ve Ahmed kapudan dimekle meşhur kimesneler arazi-i merkumeyi iki yüz on dokuz senesinde hilaf-ı kânun fuzuli zapt etmeleriyle bu dâhi arazi-i merkumeyi da'vâ olub zapt idub lakin merkumların fuzuli zapt ve ziraat eyledikleri senelerin terettüb eden noksan arazisini talep eylediğin hilaf-ı şer'i şerif vermekte ta'allül ve muhalefet eylediklerin bildirub mahalinde şer'le görölub merkumların fuzuli zapt eyledikleri senelerin terettüb eden noksan

arazisini kendüye alıverilmek babında emri şerifim sûdurunu istid'â etmekten nâşi mahalinde şer'le görülmek babında.

Fi Evâsıt-ı Şevval sene 229

Hersek kazası nâ'ibine hüküm,

Tımar karyelerinden kaza-i mezbure tabi ... nâm karye ahalisi südde-i saadetime arzuhal idub bunlar üzerlerine edası lazım gelen öşür ve sair hukuk ve rûsumların kânun ve defter mucebince karyeleri sipahilerine edada kusurları olmayub ta'addi olunmaları icab etmez iken sipahi merkumlar kanaat etmeyub ziyade talebiyle taaddi eylediklerinden başka vâkitli ve vâkitsiz ziyade atlı adamlar ile bunların karyelerine varub ehl ü ıyâlleriyle sakin oldukları evlâdı? özlerine katub müft ve meccânen bal ve yiyecek ve arpa ve saman ve koyun ve kuzu ve tavuk talebi ve sair güna ... ve mezalim-i muhdese ile taaddi ve rencideden halli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub mezburların hilaf-ı kânun ol vecihle zahir olan ve zulüm ve taaddileri men' ve def' olunmak babında emri şerifim sûdurunu istid'â eyledikleri ecilden kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Şevval sene 229

Saraybosna mollasına hüküm,

Eyalet-i Bosna'nın zâ'im müteferrikalarından Mehmed veled-i Müteferrika Ebubekir zide kadruhu gelub Bosna sancağında Saray nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan otuz iki bin yedi yüz kırk dokuz âkçe ba berat-ı alışan mutasarrıf olduğu zeametın baş kalemi olan defter-i icmâlde üç bin âkçe bâzâr salifü'z-zikir ... kâryesi ma'a gayruha biriktirilub yirmi bir bin âkçe zeamet bir icmâl ve tamamen mümaileyhin kaydında olduğu defter-i hakanide mukayyed ve karye-i ... ol merkume icmâline dâhil kurâ icmâllu zeamet karyelerinden olub bu makule icmâllû zeamet karyeleri ... olmak kânunu mükerrereden olmağla vâki olan resm-i cürm canib ve resm-i arusane ve kul? ve cariye mezdeganesi ve sair bad-ı hevalarına miri miran ve mirliva ve mütesellim ve voyvoda ve sair ehli örf taifesini taraflarından ber vecihle dâhil ve taarruz olunmak icab etmez iken bu esnada ehli örf taifesi taraflarından hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugayir-i kânun rûsum ... ve sair bad-ı hevasına fuzuli müdahale ve reayasını ahz u habs teklifiyle taaddi ve rencideden halli olmadıkların bildirub rûsum ... ve sair bad-ı hevasına ehli örf taifesinden olanları hilaf-ı defter-i hakan ve mugayir-i kânun dâhil ve taarruz ettirilmeyub men' ve def' olunmak babında emri şerifim sûdurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâle mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hakan-i mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Şevval sene 229

Sayfa 11

Dlamoç nâ'ibine hüküm,

... kal'ası müstahfizlarından Mehmed veled-i Osman ve Mehmed veled-i Salih gelub Kilis sancağında Dlamoç nahiyesinde ... nâm-ı diğەر ... nâm karye ve gayrıdan bin dört yüz âkçe gedik tımarlarıyla kal'a-yı merkume müstahfizlığına merkum Mehmed veled-i Osman ve yine karye-i merkume ve gayrıdan bin altı yüz âkçe gedik tımarı ile yine kal'a-yı merkum müstahfizlığına merkum Mehmed veled-i Salih başka başka berat-ı şerif ile mutasarrıflar olub gedik tımarlarının baş kalemi olan yedi aded baştına ve bir esbab ile salifü'z-zikir karye-i ... nâm-ı diğەر ... tahtında mahsul ... ve nısfı bad-ı heva ve resmi arus ve ... ve tapu-yu zemin yakûn ma'a gayruha bin sekiz yüz âkçe ve gedik tımarları mülhâkâtından nahiye-i mezbure tabi bir aded baştına-i müsellah ve beş aded baştına-i ... reaya ile karye-i ... ve hasıl tahtında resmi çift ve ispenç ve gendüm ve mahlût ve nısfı bad-ı heva ve resmi arus ve ... ve tapu-yu zemin yekûn ma'a gayruha bin dört yüz âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde bazuyu mezkureleri biriktirilub üç bin âkçe yakûnundan bir defa bin dört yüz ve bir defa bin altı yüz âkçeleri iktidar ve kânun kal'ası müstahfizanına mahsus iki adet icmâller olub icmâl-i evvel tamamen müstahfiz merkum Mehmed veled-i Osman'ın ve icmâl-i sani dâhi tamamen müstahfiz merkum Mehmed veled-i Salih'in gedik tımarları olduğı defteri hakanide mukayyed olmağla merkuman kızının mezburin topraklarında üzerlerine cürmü sabit olan reaya taifesinin icab eden nısfı cerimelerini ve kızının mezburinin defterde mukayyed reaya ve reayanın oğullarından biri bekar kızın ere verdiklerinde er canibinden kânun üzere iktizâ'' eden resmi arusanelerini ve kızını mezkurin topraklarında müstahak tapu olan yerlerin icab eden resm-i tapularını taleb ve ahz-u kabz murad eylediklerinde ta'addi ve muhalefet olunmak icab etmez iken hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugayir-i kânun taaddi ve muhalefet üzere oldukların bildurub kızını mezburin topraklarında üzerlerine cürmü sabit olan reaya taifesinin icab eden nısfı cerimleri kızını mezburinin defterde mukayyed reaya ve reayanın oğullarından biri bekar kızın ere verdiklerinde er canibinden kânun üzere iktizâ'' eden resmi arusaneleri ve kızını mezburin topraklarında müstahak tapu olan yerlerin icab eden resm-i tapuları kendülere alıverilüb hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugayir-i kânun ta'addi ve muhalefet ettirilmemek babında emri şerifim sûdurunu istid'â etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğı mestûr ve mukayyed bulunmağın defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Rebiül-Evvel sene 229

Nevesil kazası nâ'ibine hüküm,

Kilis sancağında Nevesil kazasında kâ'in Glamoç kal'asının urban neferatı gelub bunlar içlerinden birinin bir kimesne ile hukuka müteallik davaları vukuunda meclis-i şer'i şerife ihzarları ve ahz ve habs ve te'dibleri lazım geldikte kânun-ı kadim üzere zabitleri olan urban ağası ma'rifetiyle rü'yet olunub ve bu da serdar ve sair ehli örf taifesi taraflarından ta'addi olunmak icab etmez iken bu esnada ehli örf taifesi caniblerinden hilaf-ı kânun-ı kadime mugayir ahz ve habs teklifiyle ta'addiden halli olmadıkların bildirub hilaf-ı kânun ve kadime mugayir ehli örf taifesi taraflarında ahz-u habs teklifiyle taaddi ettirilmeyub men ve def olunmak babında hükmü hümayunum rica etmeleriyle divan-ı hümayunum kaleminden kânuna su'âl oldukça bu makule kal'a-yı urban neferatının içlerinden birinin bir kimesne ile hukuka müteallik davaları vukuunda meclis-i şer'i ihzarları ve ahz ve te'dibleri zabıtları olan urban ağası ma'rifetiyle rü'yet olunub ehli örf taifesi taraflarından ahz-u habs teklifiyle ta'addi olunmaları hilaf-ı kânun idüğü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Rebiül-Evvel sene 229

Bosna valisi vezire ve Travnik nâ'ibine hüküm,

Travnik Kazası sâkinlerinden Hilal hatun gelub bunun babası Ali ve karındaşları Derviş ve Ömer nâm kimesneler birbirlerini müte'âkib bin iki yüz yirmi beş senesinde fevt olduklarında kaza-yı mezbur toprağında vâki mutasarrıf olduğu kırk bin gurusluktan mütecaviz emlak ve nukud ve zeamet arsa şer'le bununla yine kaza-i mezbur sakinelerinden validesi nâm hatun intikal etmişken validesi mezbure kendü hisse arsasını ahzda adem-i kana'ât birle zevci Mustafa nâm kimesne ile olarak cümlesini hilaf-ı şer'i şerif fuzuli zapt idub gadr külli eylediğin bildirub mahalinde şer'le görülüb babası ve karındaşları müteveffâ-yı mezburlardan müntekıl validesi mezburenin hilaf-ı şer'i şerif fuzuli zapt eylediği emlak ve nukud ve zeametden hisse arsasını kendüye alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emri şerifim sûdurunu istid'â etmekten nâşi husus-ı mezbur hîn-i terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden talep olunmayub ber mucib-i fetva-yı şerife husumet-i kâzıyye eden müdde'i mütemeridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Fi Evâhir-i Rebiül-Evvel sene 229

... ve İstolçe ve Lubine nâ'iblerine hüküm,

Elhac Mehmed Tahir zide kadruhu gelub mümaileyhin şürekâ-yı sairesiyle ber veçhi malikane ba beratı alişan uhdesinde olan Hersek sancağında vâki rüsum-ı eflakân Nüvesil ve tevabi-i mukataası mülhâkâtından ... kazasına tabi ... sahasına ve Karadeve yolu ve İstolçe kazasına tabi ... ve ... ve ... ve ... ve ... ve Lubine kazasına tabi Çaniça ve ... ve ... ve ... karyeleri topraklarında vâki kadim-i otlak yerlerine hariçten koyunlarıyla gelub durub oturub otundan

ve suyundan iktifâ idub öşür ve rûsum gibi bir nesne? vermeyenlerin kânun üzere icab eden otlak rûsumlarını şürekâ-yı sairesiyle taleb ve ahz-u kabz murad eyledikte ta'allül ve muhalefet olunmak icab etmeyub ve bu makule otlak rûsumunda ehli karyenin alakası olmayub cümle rûsum sahib-i arzın iken davar ashabı olanlar otlak rûsumları kurâ ahalisine veririz deyu hilaf-ı kânun ta'allül ve muhalefet üzere oldukların bildurub kânun üzere icab eden otlak rûsumları şürekâ-yı sairesiyle kendüye aliverilub hilaf-ı kânun ol vecihle ta'allül ve muhalefet ettirilmemek babında emri şerifim sûdurunu istid'â etmekten nâşi sen ki mevlânâ-yı mümaileyhimsin kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Rebiül-Evvel sene 229

Sayfa 12

Kilis kâzâsı nâ'ibine hüküm,

Ömer nâm kimesne sūdde-i saadetime arzuhal idub arazi tasarruf edenlerden Hüseyin bin Salih nâm kimesne iki yüz on dokuz senesinde fevt oldukta oğlu kalmayub kaza-i mezbure mutasarrıf Glamoç nâhiyesine tabi ... kâryesi toprağında vâki mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud tarlaları kânun üzere tapuya müstahakk ve hak tapu kızı Ayşe nâm hatunun olduğuna binâ'en ol yerler bî-gârâz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile mezbureye teklif olundukta almaktan ibâ' ve imtinâ' etmekle bu ol yerleri resm-i tapu ile sahibi arzdan alub yedine verilen temessük mucebince zapt ve ziraat murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken mezbure Ayşe zuhur birle ol yerleri mukaddema almadığıma nâdime oldum şimdi bundan alub zapt ederim deyu hilaf-ı kânun fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadığın bildirub kânun üzere amel olunub mezburenin hilaf-ı kânun vâki olan müdahalesi men' ve def' ve ol yerler yedine verilen sahib-i arz temessük mucebince kendüye zapt ettirilmek babında emri şerifim sûdurunu istid'â etmekten nâşi kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Rebiül-Evvel sene 229

Bosna valisi vezire ve İstolçe kazası nâ'ibine hüküm,

İstolçe kal'ası kapudanı Mustafa ve Hatova kal'ası kapudanı elhac Mehmed zide kadruhum gelub bunların babaları Zülfikar kapudanı dimekle ma'ruf kimesne hali sıyânette İstolçe kazası toprağında vâki mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud mülk-i menzil ve bağ ve bahçe ve mülk-i esbab ve sair emlakını karındaşları İstolçe kazası sâkinlerinden Ömer Ali ve Abdullah nâm kimesnelere vasiyet ettikten sonra iki yüz yirmi senesinde fevt oldukta bunlar vasiyeti ... olmayub emlak-ı merkumeden hisselerini taleb eylediklerinden vasiyet-i mezbureye binâ'en emlak-ı merkume müstakilen bizim olmuş olur deyu vermeyub fuzuli zapt idub gadr külli eylediklerin ve bu babda davalarına muvafık fetva-yı şerifeleri olduğun bildirub mahalinde şer'le görölub babaları müteveffa-yı merkumdan müntekıl karındaşları

merkumların hilaf-ı şer'i şerif fuzuli zapt eyledikleri emlak-ı merkumeden hisse-i arsaları kendülere aliverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emri şerifim sûdurunu istid'â etmeleriyle hususu mezbur hîn-i terâfu'da tezvîr idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'a-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kâzibe eden müddei mütemeridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görülmek babında.

Fi Evâhir-i Zilhicce sene 229

Bosna valisi vezire ve Çaniça kâzâsı nâ'ibine hüküm,

Mir Mehmed zide kadruhu gelub mümaileyhin kaza-yı mezbur sâkinlerinden Derviş İbrahim Beg ve oğlu silahşoran hassadan Ahmed Beg zimmetlerinde iki yüz yirmi sekiz senesinden beru cihet-i malumeden on altı bin iki yüz otuz sekiz buçuk ğuruş alacağı olub bi'd-defa'ât ba mektub talep olmak murad eyledikte bi veçhi şer' edada taallül ve muhalefet ve ibtâl-i hak ve gadr külli sevdasında oldukların ve tarafından ... nâm kimesneyi vekil eylediğin bildirub mahalinde şer'le görölub merkumların zimmetlerinde olan ol mikdar ğuruş alacağı tarafından vekil-i merkume aliverilub bi veçhi şer'i ta'allül ve muhalefet ettirilmeyub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emri şerifim sûdurunu istid'â etmekten nâşi hususu mezbur hîn-i terâfu'da tezvîr idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'a-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kâziyye eden müddei mütemeridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le rü'yet olunmak babında.

Fi Evâhir-i Zilhicce sene 229

Bosna valisine hüküm,

Şerife nâm hatun südde-i saadetime gelub bunun validesi ... nâm hatun iki yüz yirmi altı senesinde müteveffî oldukta bi'l-cümle emval ve eşyası bi'l-varis'ül-şer' bununla malumü'l-esami olan karındaşları ve Saraybosna sâkinlerinden üğey babası İbrahim nâm kimesneye intikal idub beyn'ül-varis taksim olunmak iktizâ'' eder iken mezbur İbrahim kendi hissesini ahzda adem-i kanaat birle bunun hissesine isabet eden hak arsasıyla mukaddema fevt olan babası Bosna kadısı esbak şah hûban seyyid Abdullah'dan müntekıl müstakilen malik olduğu altı bin beş yüz ğuruş nakid ve malumü'l-mikdar emval ve eşyasını hilaf-ı şer' şerif fuzuli ve tegallüben zapt idub ol vecihle gadr külli eylediğin mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â mahalinde şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hak olunmak babında bin iki yüz yirmi sekiz senesi evâhir-i Cemâziyel-âhir'inde sen ki vezir müşarülileyhsin sana ve Bosna kadısına hitaben ordu-yı hümayunumdan bir kıta emri şerifim sadır olmuşken merkum İbrahim ol tarafda bazı kimesnelere istinâdı olur takrîbiyle infâz ve icrası mümkün olamayub ol vecihle

kendüye gadr-ı âzim olduğun inhâ ve mübaşir ma'rifetiyle mezbur İbrahim'in li-ecli't-terâfu' der aliyeme ihzarı babında emri şerifim sûdurunu istid'â etmekten nâşi sen ki vezir müşarünileyhsin mübaşir ma'rifetiyle merkurum İbrahim'in li-ecli't-terâfu' der aliyeme ihzarı fermanım olmağın imdi marifetinle merkurum İbrahim'i ahz ve tayin olunan mübaşir mümaileyh terfî'an der aliyeme irsâl ve ihzara mübâderet ve adem-i ihzarını mucib olur vaz' ve hareket vukuuna ... ihzara mübâ'idan olunmak babında.

Fi Evâil sene 229

Sayfa 13

Bosna valisine ve ... nâ'ibine hüküm,

Elhac Mehmed Tahir zide kadruhu gelub Hersek sancağında ... nâhiyesine tabi ... kâryesi eflakân-ı Hersek mülhakatı idugu ve Dabri nâhiyesine tabi diğer ... kâryesi dâhi karye-i ... ol mezbure ve gayrıdan üç bin iki yüz beş âkçe gedik tımar ile ... kal'asında Mehmed Paşa tabiyesi kethüdalığına mutasarrıf Mehmed veled-i Hüseyin'in kaydına dâhil olduğu defter-i hakanide mukayyed ve rüsum-ı Eflakân-ı Nevesin ve tevâbi'-i mukataası mümaileyh elhac Mehmed Tahir'in şürekâ-yı sairesiyle ber veçhi malikane ba berat-ı alışan uhdesinde olmağla mümaileyh karye-i ... ol merkurumeyi ber muceb defteri hakani şürekâ-yı sairesiyle Eflakân-ı Hersek'ten ber veçhi malikane zapt ve karye-i merkurumenin tahtında hîn-i tâhrirde resm-i filori tâhrir olunan baştına ... ve ... ve yedi aded baştına-i saireyi tasarruf eden reaya taifesinin kadimiyesi üzere resm-i filorileriyle tâhrirden sonra ... ve ... açılan yerlerin kânun üzere icab eden öşür ve rüsumatı şüreka-yı sairesiyle ahz-u kabz etmek murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken kethüdayı merkurum Mehmed veled-i Hüseyin gedik tımarının baş kalemi olan Dabri nahiyesinde kain salifü'l-beyan ... kâryesini zapta adem-i kanaat birle ... nâhiyesine tabi karye-i ... ve tahtında muharrer baştına-i ... ve ... ve yedi aded baştına-i saire ol mezburelere hilâf-ı defter-i hâkâni fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadığın bildirub defter-i hakani mucebince amel olunmak babında emri şerifim sûdurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassal ve defteri eflakâna mürâca'at olundukta liva-i Hersek'te vâki defter-i eflakân deyu yazıldığı mahalde tahtına kaza-yı Nevesin ve tahtında ... nâhiyesine tabi karye-i ... tahtında baştına ... ve ... ve ma'a baştına-i saire aded yedi baştına sekiz fi yüz yirmi âkçe ma'a kurâ ve nevahi-i saire deyu defter-i eflakânda muharrer kalemiyle tâhrir ve Dabri nâhiyesine tabi baştına ve neferat ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm ve mahlût yekûn ma'a gayruha üç bin yüz altmış âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazuyu mezkuresiyle biriktirilub yekûn ma'a gayruha üç bin iki yüz beş âkçe ve bir ... kal'ası kethüdasına mahsus bir gedik icmâl iken icmâl-i mezkur Nevesin kal'asının paşa tabiyesinde sakın olmak şartıyla bin yüz on iki tarihinde tevki'-i tashih olunub bu takdirce bir muktezayı defter-i hakani karye-i ... tahtında muharrer baştına ... ve ... ve yedi aded baştına-i saire ol mezburelerin resm-i filorileriyle eflakân-ı Hersek'ten ber veçhi malikane mutasarrıfları

taraflarından ve karye-i ... ve tahtında muharrer baştına ol mezburelerin mahsulat ve rüsumat paşa tabiyesi kethüdası merkum Mehmed veled-i Hüseyin'in tarafından zapt olunmak iktizâ'' eylediğin bi'l-fi'l defter emini olan Mehmed Arif dâme mecdûhu arz etmeğin sen ki vezir müşarû'd-din emin mumaileyhsin arzı mucebince amel olunmak babında.

Fi Evâsıt sene 230

Bosna valisi vezire ve Nişte ve Brod naibleri zide aleyhimâya hüküm,

Abdullah Halife ibn Mustafa zide kadruhu gelub Bosna sancağında Nişte nâhiyesine tabi nefsi-i kasaba-i Nişte ve tahtında Çiftlik-i Mehmed Kethüda kal'a-yı Maglay ve Bağ-ı Ferhad Beg ve Bağ-ı Mehmed Kethüda müşterekiyle nefsi Nişte ol mezbure ve gayrıdan bin beş yüz âkçe tımara mutasarrıf Mehmed'in kaydında olduğu ve nefsi-i kasaba-i Nişte de vâki otuz üç bab dekâkîn ve kârbân-saray ile Çiftlik-i ... ve ... ma'a Sana deyu muharrer çiftlik beher sene üç yüz âkçesi miriye ve bakisi Ferhad Beg Vakfı'nın mürtezikasına verilmek üzere Ferhad Beg Cami Vakfına tâhrir ve tahsis kılındığı ve Brod nâhiyesine tabi karye-i ... ve tahtında Çiftlik-i Hasan bin Mustafa ve Çiftlik-i Mustafa bin Sinan Ağa ve yine çiftlik Mustafa dizdar deyu muharrer karye ve çiftlikler dâhi müşterekiyle karye-i ... ve ... ol mezbure ve gayrıdan iki bin iki yüz âkçe gedik tımara mutasarrıf Maglay kal'ası kethüdası Yusuf veled-i Ahmed'in gedik tımarı olduğu defter-i hakanide mukayyed ve merkum Abdullah Halife ibni Mustafa Nişte kazasında vâki merhum Gazi Ferhad Beg Vakfı'nın beratı şerifimle mütevellisi olmağla nefsi kasaba-yı Nişte'de vâki Ferhad Beg Cami Vakfı'na tâhrir ve tahsis kılınan otuz üç bab dekâkîn ve kârbân-saray ile Çiftlik-i ma'a Sana ol mezburenin beher sene üç yüz âkçesi miriye ve bakisi vakıf-ı mezburun mürtezikasına verilmek üzere Ferhad Beg Cami Vakfı tarafından ber mucebi defteri hakani zapt ve zikir olunan dekâkîn ve kârbân-sarayın müteveccih? ... ahz-u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken Maglay sâkinlerinden Mustafa Efendi demekle ma'ruf kimesne ile Maglay kapudanı Ferhad Beg Cami Vakfına tâhrir ve tahsis kılınan salifü'z-zikir dekâkîn ve kârbân-saray ve çiftliğe hilâf-ı defter-i hâkâni fuzuli müdahale ve zapt daiyesinde oldukların bildirub defter-i hakani mucebince amel olunmak babında emri şerifim sûduru istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümâyun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta Nişte nâhiyesine tabi nefsi kasaba-yı Nişte ve tahtında yüz yetmiş üç nefer reaya ile mahalle-i Cami-i Ferhad Beg ve tahtında evkaf cami-i şerif asıl mal elli altı bin dekâkîn ... otuz üç fi sene on sekiz diğer kârbân-saray der karye beher ... ve tahtında çiftlik ba berat ve ... mâ'a Sana tabi Maglay çiftlik-i mezbure senevi üç yüz âkçe miriye baki vakfı mezbure mürtezikasına verilir ma' mevad-ı saire ve tahtında mevâcib hatip ve imam fi yevm beş âkçe ve mevâcib müezzin fi yevm üç âkçe ve mevâcib tevliyet fi yevm iki âkçe ma' mevâcib-i saire cami-i mezburun vazife-i ... mevâcibleri nukud ve dekâkîn ve mukataa-i zeminden olub kârbân-sarayları ... şem' hasır bahası nukud-u mezburdan imiş ve tahtta otuz beş nefer reaya ile der mahale hadis mescid ... ve evkaf mescid-i mezbur asıl mal yirmi bin mescid-i mezburun vazife-i ... ulufeleri nukud-u mezburun şer'-i ... sından hasıl olan âkçeden virilur

ve tahtında yirmi beş nefer reaya ve yirmi iki zemin ve on baştina ile reaya-yı nefsi Nişte ve tahtında Çiftlik-i Mehmed kethüdayı kal'a-yı Maglay nefsi Nişte ve Varoş dâhilinde on kıta tarla ve çayır kendi baltasıyla eylediği ... yerler ... Hüseyin bin Osman çift ma'a çiftlikha-i sairede ve hasıl tahtında resmi çift ve bennak ve nîm ve gendüm ve mahlut

Sayfa 14

ve Bağ-ı Ferhad Beg ve Bağ-ı Mehmed kethüda yekûn ma'a gayruha yedi bin beş yüz elli âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazuyu mezkuresiyle biriktirilub yekûn ma' gayruha sekiz bin iki yüz âkçe yekûnundan iki bin iki yüz âkçesi ifrâz ve bir icmâl ve icmâl-i mezburun bin yüz âkçesi Mehmed'in bakisi müsterekleri kayıtlarında ve Brod nâhiyesine tabi yedi nefer reaya ve on beş baştina ve dört zemin ile karye-i ... ve tahtında Çiftlik-i Hasan bin Mustafa dizdar ve ... ve ... baştinasıdır der tasarruf Hasan'ül mezbure Halid ... Hasan bin Mustafa ve İbrahim ... çift ve yine Çiftlik-i Mustafa bin Sinan Ağa Vakfı ... baştinasından rub'-ı hisse ve ... ve baştinasından nısfı hisselerdir tasarruf Hasan ve Ali ve Mehmed evladı Mustafa ... Hasan bin Yusuf Halid ... Hasan çift ve çiftlik Mustafa dizdar ... bin Hasan ve hasıl tahtında resmi bennak ve mücerred ve gendüm ve mahlût yekûn ma' gayruha üç bin dört yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazuyu mezkuresiyle biriktirilub ma'a gayruha dört bin dört yüz âkçe yekûnundan iki bin iki yüz âkçesi ifrâz ve Maglay kal'ası kethüdasına mahsus bir gedik icmâl ve tamam beratla Yusuf veled-i Ahmed'in üzerinde olub bu takdirce bir muktezayı defteri hakani nefsi kasaba-i Nişte ve tahtında çiftlik Mehmed kethüda kal'a-yı Maglay ve Bağ-ı Ferhad Beg Mehmed kethüda-yı ol mezburelerin mahsulat ve rüsumatı merkum Mehmed ile sair müsterekleri taraflarından ve salifü'z-zikir nefsi kasaba-i Nişte'de vâki Ferhad Beg Cami Vakfı'na tâhrir ve tahsis kılınan otuz üç bab dekâkin ve kârbân-saray müteveccihalarıyla? çiftlik ve cami-i Sana ol mezburenin senede üç yüz âkçesi senevi miriye ve bakisi müşar'ün-ileyhin mürtezikasına verilmek üzere müşar'ün-ileyh Ferhad Beg Cami Vakfı tarafından ve karye-i ... tahtında çiftlik Hasan bin Mustafa ve çiftlik Mustafa bin Sinan Ağa ve yine çiftlik Mustafa dizdar el mezburelerin mahsulat ve rüsumatı dâhi kethüda-yı merkum Yusuf veled-i Ahmed müsterekleri taraflarından zapt olunmak iktizâ'' eylediğin bilfiil defter emini olan ... Mehmed Arif dâme mecduhu arz etmeğin sen ki vezir müşarunileyhsin arzı mucebince amel olunmak babında.

Fî Evâhir-i Rabiül-Evvel sene 230

Bosna valisi vezire ve Bihke kazası nâ'ibine ki,

Elhac İskender nâm kimesne gelub bunun Bihke kazası toprağında mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud üç kıta mülk bağçelerinde ahiren alakası yoğ iken kasaba-yı mezbure sâkinlerinden Mehmed ve Murad ve Yusuf nâm kimesneler iki yüz on sekiz senesinden beru

bahçe-i mezbureleri hilaf-ı şer'i şerif ve bi-gayr-ı hak fuzuli zapt ve mahsulatı ahz ve istihlâk idub gadr külli eylediklerin ve bu babda davasına muvafık canib-i şeyhü'l-islamdan fetva-yı şerife verildiğin bildirub mahalinde şer'le görülub merkumların hilaf-ı şer'i şerif ve bi-gayr-ı hak fuzuli zapt eyledikleri mülk bağçeleriyle ahz ve istihlâk eyledikleri mahsûlü kenduye alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emri şerifim sûdurunu istid'â etmekten nâşi hususu mezbur hîn-i terâfu'da tezvir iduğu inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kâzıyye eden müdde'â mütemeridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Fi Evâhir-i Rebiül-Evvel sene 230

Bosna valisi vezire ve Bihke kazası nâ'ibine ki,

Elhac İskender nâm kimesne gelub bunun Bihke kazası toprağında vâki sahib-i arz temessükiyle tasarruf ve beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rûsumat sahib-i arza eda idegeldiği malumatü'l-hudud tarlalarında ahiren alakası yoğ iken kasaba-yı mezbure sakinlerinde Mehmed ve Murad ve Yusuf nâm kimesneler ol yerleri iki yüz yirmi beş senesinden beru fuzuli zapt ve ziraat etmeleriyle bâde bu ol yerleri talep ve dava olub zapt idub lakin mezburların fuzuli zapt ve ziraat eyledikleri senelerin terettüb eden noksan arazisi zimmetlerinde kalub talep eyledikte hilaf-ı şer' şerif vermekte ta'allül ve muhalefet ve gadr külli eylediklerin ve bu babda davasına muvafık canib-i şeyhü'l-islamdan fetva-yı şerife verildiğin bildirub mahalinde şer'le görülub mezburların fuzuli zapt ve ziraat eyledikleri seneleri terettüb eden noksan arazisi kenduye alıverilmek babında emri şerifim sûdurunu istid'â etmekten nâşi hususu mezbur hîn-i terâfu'da tezvir iduğu inde'l-şer' tahakkuk eyledikte iktizâ'' eden ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetvayı şerife husumet-i kâzibe eden med'i mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Fi Evâhir 230

Der Zaman Sadr-ı Sudurü'l-vüzera Mehmed Emin Rauf Paşa

Yesserâllahu Mâ yeşa ve Yurîd ve Fî Ayân-ı Reis'ül-küttâb

Mümaileyh Mehmed Seyyid Fî Evâsıt-ı Rebiül-âhir Sene 235

Sayfa 15

Tashih olunduğu üzere tebdil olunmuştur

İşbu emr-i âli lede'l-vurûd bir mântuk-ı emr-i âli hareket ve der aliyeye ... Taşlıca'ya vurûda müsarâ'atının muktezâ-yı âli me'mur etmek üzere İzvornik üzerinde işbu arzuhalin mezburlarına müteveccihen Taşlıca merhalesine vurûd-ı nezde mersumun nezdimizde olunarak bazı hizmet? ol karyede isti'lâmı mukteza olacağından ... İzvornik canibine ifade kılınmış idugü ve mesfurun deyni olan yevmi üç bin gurusu alınmış ... kendisinden vusul birle tarafımızdan der aliyeye muktezâsı mersum tarafına irsâl birle teslim olacağını mezkur vârid olan tâhîrat yazıldı ... Fi 11 Şaban sene 30

Bosna valisi vezire ve İzvornik kazası nâ'ibine hüküm,

İstanbul ve tevabi-i Rum patriği ve der saadetimde mukim cemaat-i metropollerimin sūdde-i saadetime takdim eyledikleri memhur arzuhallerinde İzvornik metropolleri ... nâm rahibin der saadetime vâki Rum keşişhanesi emvallerinden zimmeti âkçenin rü'yet hesabı ... mesfurun der saadetime celb ve ihzarı lazımeden idugü beyanıyla metropolid mesfur İzvornik ve havalinde ve sair dogmalara bulunursa yasakçı ma'rifetiyle ahz ve li-ecli'l-muhasebe der saadetime irsâl ve ihzar olunmak babında emri şerifim sūdurunu derç ve istid'â olunmak olmağla veçhi meşrûh üzere ihzarı fermanım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mümaileyhsin metropolid-i mesfuri ahz ve tayin olunan yasakçı merkurum tedkikan li-ecli'l-muhasebe der saadetime irsâl ve ihzara mübaderet olunmak ve adem-i ihzarını mucib vaz' ve halet-i tecviz olunmamak babında.

Fi Evâsıt-ı Rebiü'l-âhir sene 232

Bosna valisine ve Bosna kâdısına hüküm,

Hayrullah nâm kimesne gelub kendu halinde ırzıyla mukayyed olub kimesneye deyn ve kefâleti olmayub üzerine dâhi şer'an bir nesne? sabit olmuş değil iken Saraybosna mütemekkinlerinden Yuvan nâm zımmi kendu halinde olmadığından bin iki yüz yirmi beş senesinde bunun dört bin gurusu nukuduyla bin gurusu kıymetlü sâ'at ve bıçak ve kılıç veya defter-i malum ol mikdar eşyasını hilafı şer'i şerif ve bi-gayr-ı hak ahz idub gadr külli eylediğin bildirub mahalinde şer'le görölub alıverilub icrayı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emri şerifim sūdurunu istid'â etmekten nâşi husus-i mezbur hîn-i terâfu'da tezvir idügu inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetvayı şerife husumet-i kâzibe eden müdde'i mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında. Refik

Fi Evâsıt-ı Rebiü'l-Ahir sene 230

Saraybosna mollâsına hüküm,

İsmail nâm kimesne südde-i saadetime arzuhal idub bunun Saraybosna sâkinlerinden kudâtan Hayrizade Ethem zide fezailühu zimmetinde bin iki yüz yirmi beş senesinden beru ba defter-i müfredât on dokuz bin altı yüz otuz yedi ğuruş alacak hakkı olub meblağ-ı mezburi bi'd-defâ'at taleb olmak murad eyledikte bugün yarın deyu a'zâr-ı vâhiye irâdıyla vermekte ta'allül ve muhalefet ve ibtâl-i hak ve gadr külli sevdasında olduğun bildirub mahalinde şer'le görölub mümaileyha ba defter-i müfredât zimmetinde olan ol mikdar ğuruş alacak hakkı tamamen tahsil ve kendüye alıverilub icrayı şer'i ve ihkâk-ı hak olunmak babında emri şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi mahalinde şer'le görölmek babında.

Fi Evâsıt-ı Rebiü'l-Ahir sene 230

Tashih olunduğu vecihle tebdil olunub başka kayıd olmuştur. Fî Evâhir-i Zilhicce sene 31

Mîri mîrân Kara Mehmed'in Kilis sancağı mutasarrıfı ... dâme ikbâleye ve ... nâ'ibine hüküm,

Erbabı tımardan Ali ve Eyüp ve Yusuf veled-i Mehmed nâm sipahiler gelub Klis sancağında Virh-rika nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan on sekiz bin iki yüz sekiz âkçe tımara merkurum Ali ve yine karye-i merkume ve gayrıdan ol mikdar âkçe tımara merkurum Eyüp ve yine karye-i merkume ve gayrıdan ol mikdar âkçe tımara dâhi merkurum Yusuf veled-i Mehmed başka başka berat-ı şerifimle mutasarrıflar olub tımarları mülhâkâtından ... nâhiyesine tabi karye-i Velusik ve tahtında muharrer on dört aded baştınaların resm-i filorileriyle rüsuman-ı sairesi müşterekleriyle merkuman Ali ve Eyüp ve Yusuf veled-i Mehmed'in ve Kluç nâhiyesine tabi Çiftlik-i Ramazan Ağa bin Veli an hisse karye-i ... ma'a otlak ve yaylak dâhi ... nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan on beş bin âkçe tımara mutasarrıf İdris veled-i Mehmed'in kayıtlarında dâhil olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla merkuman-ı salifü'z-zikr karye-i Velusik ve tahtında muharrer on dört aded baştınaları ber muceb-i defter-i hakani müşterekleriyle zapt ve tahtında muharrer baştınaların resm-i filorileriyle rüsuman-ı sairesini ahz-u kabz etmek murad eylediklerinde dâhil ve taarruz olunmak icab etmez iken merkurum İdris veled-i Mehmed Çiftlik-i Ramazan Ağa bin Veli an hisse karye-i ... ma'a otlak ve yaylak ol mezburelerin mahsulat ve rüsumatını ahz-u kabza ademi kanaat birle salifü'z-zikr karye-i Velusik ve tahtında muharrer on dört aded baştınaların resm-i filorileriyle rüsumat-ı sairesine hilâf-ı defter-i hâkâni fuzuli müdahale ve zapt dâ'îyesinde olduğun bildirub defter-i hakani mucebince amel olunmak babında emri şerifim sūduru istid'â etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta ... nâhiyesine tabi on dört aded baştına ile karye-i Velusik ve tahtında mahsul ... ve bad-ı heva ve resm-i arus ve tapu-yu zemin ve ... ve hane on dört iki yüz âkçe yekûn ma'a gayruha üç bin iki yüz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazuyu mezkuresiyle Virh-rika nâhiyesine tabi ... kâryesiyle biriktirilub yekûn ma'a gayruha

Sayfa 16

kırk üç bin yetmiş üç âkçe zeamet deyu bir icmâl ve icmâl-i mezburun dokuz bin dokuz yüz yetmiş yedi âkçesi Ali'nin ve ol mikdarı Eyüp'ün ve ol mikdarı Yusuf veled-i Mehmed'in bakisi müşterekleri kayıtlarında ve Kluç nâhiyesine tabi bir aded esbab ile Çiftlik-i Ramazan Ağa bin Veli an hisse karye-i ... ma'a otlak ve yaylak ve çayır Halid ... Cafer ağa hini tâhrirde ber muceb-i defter tasarrufunda bulunmağın defter-i cedide kayıt olundu ve hasıl tahtında gendüm ve mahlût ve nısfı bad-ı heva ve resm-i arus ve ... tapuyu zemin yekûn ma'a gayruha yedi yüz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâl bazuyu mezkuresiyle ... nâhiyesine tabi Ömer Beg Çiftliği ile biriktirilub yekûn ma'a gayruha bin sekiz yüz altmış âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen İdris'in kaydında olub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani karye-i Velusik ve tahtında muharrer on dört aded başına ol mezburelerin resm-i filorileriyle rüsumat-ı sairesi merkuman Ali ve Eyüp ve Yusuf veled-i Mehmed ile sair müşterekleri taraflarından ve Çiftlik-i Ramazan Ağa bin Veli an hisse karye-i ... ma'a otlak ve yaylak ol mezburelerin mahsulat ve rüsumatı merkur İdris veled-i Mehmed'in tarafından zapt olunub tarafından icmâl ve mufassalları başka başka olub birbirlerinde alakaları olmamak iktizâ'' eylediğın bi'l-fi'il defter emini olan Mehmed Arif dâme mecdûhu arz etmeğın sen ki mîr-i mîrân mumaileyhsin arzı mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Rebiü'l-âhir sene 230

Bosna valisi sadr-ı sabık vezirim Hurşid Ahmed Paşa iclaliyye ve Banaluka kazası nâ'ibine hüküm,

Eyalet-i Bosna'nın çavuşlar kethüdası sabık Abdi zide kadrûhu südde-i saadetime gelub bunun kaza-i mezbure tabi ... nâm karyede vâki mutasarrıf olduğı çiftliği derununda mevcut malik olduğı malum'ül-... hayvanatıyla ... ve ... olunmuş malum iken? zahiresinde ahiren alakası yoğ iken Banaluka kazası sâkinlerinden keyvân oğulları İsmail ve Süleyman ve Seyyid dimekle maruf kimesneler zikir olunan hayvanat ve zehâiri hilaf-ı şer'i şerif ve bi-gayrı hak tahsil ve gârât idub ol vecihle gadr külli eylediklerin bildirub mahalinde şer'le görölub alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emri şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi hususu mezbur hini terâfu'da tezvir idüğü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetva-i şerife husumet-i kazıyye eden müdde'i mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Fi Evâil-i Cemaziyel-âhir sene 230

Hırtar naibiyle zikr olan tımarlar karyelerinin tabi oldukları kaza ve nahiyelerin kûdat ve nüvvabına hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Derviş Mehmed ve İbrahim veled-i Hasan ve Ahmed veled-i Derviş İbrahim nâm sipahiler südde-i saadetime gelub Bosna sancağında Hırtar nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan on beş bin iki yüz elli âkçe tımara merkum Derviş Mehmed karye-i... ol merkume ve gayrıdan yedişer bin altışar yüz yirmi beş âkçe tımarlara merkuman İbrahim veled-i Hasan ve Ahmed veled-i Derviş İbrahim başka başka berat-ı şerifimle mutasarrıflar olub salifü'z-zikr tımarları karyelerini ber muceb-i defter-i hakani zapt ve def' olan mahsulat ve rüsumatını kânun ve defter mucebince ahz ve kabz murad eylediklerinde dâhil olunmak icab etmez iken urban zabiti Salih nâm kimesne hilâf-ı defter-i hâkânî fuzuli müdahale ve iki yüz yirmi altı senesinden beru vâki olan mahsulat ve rüsumatı bila sened? ... idub ol vecihle gadr külli eylediğin bildirub tımarı mezburlar karyeleri ber muceb-i defteri hakani kendülere zapt ve vâki olan mahsulat ve rüsumatı kânun ve defter mucebince ahz u kabz ettirilub merkuman hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun dâhil ve taarruz ettirilmeyub men' ve def' ve fuzuli me'hûzi olan mahsulat ve rüsumat ma'arifet-i şer'le istirdâd ettirilmek babında emri şerifim sudurunu istid'a etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümâyunuma mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed olub ancak ilzâmât hakkında mu'âheze şeref-rîz suver idub divan-ı hümayunum kaleminde mukayyed olan hattı hümayun şevket-makrun-ı şahanem malına nazaran husus-ı mezbur hala Bosna valisi sabiku'l-enver mükerrrem vezirim Hurşid Ahmed Paşa dâme edâma'llah teâlî iclalinin kapu kethüdası olub hala Hırtar muhasebecisi Salih sabit dâme mecduhuya havale eyledikte müşarûlileyh henüz Bosna'ya dâhil olmadığından bahisle ber muceb-i muharrer emri şerifim ısdarı re'y-i menût idugünü i'lâm etmekle defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında. Rıfkı

Fi Evâil-i Cemaziyel-âhir sene 230

Sayfa 17

Laşva nâ'ibine hüküm,

Mir Derviş Abdullah ve diğer Abdullah zide kadruhuma gelub Bosna sancağında Laşva nâhiyesine tabi nefis-i Varoş kal'a-i Travnik tahtında muharrer baştina-i ... ve yirmi üç aded baştina sair ve mezra'-ı ...ve ...ve ...ve tahtında zemin-i ... ile maruf ve mezra'-ı ... ve tahtında muharrer baştina-i ... hasıl hümayun mülhakatı olduğu ve taraflarından ziraat edenlerden sekizde bir öşür ile salariye olunmak üzere ve iki yüz yirmi dokuz senesinde yahut tevki'-i tashih olunduğu defter-i hakanide mukayyed Travnik mukâtâ'asının nısfı hissesi ber veçhi malikane başka başka berat-ı şerif ile aleyhimanın iştirakı uhdelerinde olmağla nefis-i Varoş kal'a-i Travnik tahtında muharrer baştina-i ... ve yirmi üç aded baştina-i saire mezra'-ı ...ve ...ve ... ve tahtında zemin-i ... ile maruf ve mezra'-ı ... ve tahtında muharrer baştina-i

... ol mezbureleri ber muceb-i defter-i hakani zapt şerîkleriyle zapt ve topraklarında ziraat edenlerin ziraatlarıyla hasıl eyledikleri terekelerden ber muceb-i tashih sekiz de bir öşür ile salariyelerini ahz u kabz murad eylediklerinde ta'allül ve muhalefet olunmak icab etmez iken zirai taifesini sekiz de bir öşür ile salariyelerini edasında ta'allül ve muhalefet üzere oldukların bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub zirai taifesini ol vecihle ta'allül ve muhalefet ettirilmemek babında emri şerîfim sudurunu istid'a etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta Laşva nâhiyesine tabi nefsi-i Varoş ve kal'a-i Travnik ve tahtında baştina-i ve iki nefer reaya ma' baştina-i saire aded yirmi üç hane yirmi altı fi iki yüz seksen âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi mezra' ... ve ... ve ... ve ... sabıkada mezkur Varoş ahalisi on hassa üzere tasarruf ve ziraat idub âdil-i eflâkiyye üzere on kısım virüler deyu defter-i atikte mukayyed bulunub bir karar-ı sabık defter-i cedide kayıd olundu tahtında ber veçhi kısım hane-i on fi iki yüz seksen ve zemin-i ... ile ma'ruf der tasarruf ahali-i Varoş hane bir fi iki yüz seksen âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi mezra'-ı ... der ... tahtında baştina-i bir fi iki yüz seksen âkçe yekûn hane otuz sekiz fi iki yüz seksen âkçe rûsum on bin dört yüz kırk âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde yekûn hane kırk fi iki yüz seksen âkçe rûsum on bir bin iki yüz âkçe bazu ile hasıl hümayun mülhâkâtından iken Bosna sancağında vâki ma'a ... cedid senevi yetmiş iki bin altı yüz yetmiş bir âkçe mal ile mukayyed teba'-ı Travnikresm-i filori zemin ve arusane ve bad-ı heva mukâta'asını hini nizamında yirmi dört baştina ma'a hane ve iki aded ve mezraları reayaları resm-i filori vermek üzere defterhane-i amiremde kayıt olunmuş ise de bundan akdem resm-i filori ve zemin-i maktû'a kayıtları yahut tevki-i ref' ve zemin ve sair karyeler misüllü öşür olunmak üzere tashih olunub maktû'a-i mezkureyi ziraat edenlerin hasıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekiz de bir öşür ile salariyeleri ahz olunmak murad olundukta zira'atçıları öşür vermekte muhalefet eylediklerinden ma'ada sekiz de bir öşür mutâlebesi hini tâhrirden beru beledilerinde cari iken ... mezra'ya mugayir ... kaydı mahalli yahut tevki-i kadimi üzere resm-i filori ve zemin maktû'alarıyla eda eylemeyeler bi-hakkın iki yüz yirmi üç tarihinde tashih olunub mal-ı mukataaya kesr-i tertib edeceğine binâ'en resm-i filori kaydı tedkik ve aynen öşür olunmak üzere iki yüz yirmi dokuz tarihinde yahut tevki'-i tashih olunub bu takdirce bir muktezayı defteri hakani nefsi-i Varoş kal'a-yı Travnik tahtında muharrer baştina-i ... ve yirmi üç aded baştina-i saire ve mezra'-ı ... ve ... ve ... ve tahtında zemin-i örf ile maruf ve mezra'-ı ... ve tahtında muharrer baştina-i ... ol-mezburelerin ber muceb-i tashih sekizde bir öşür ile salariyeleri hasıl hümayundan ber veçhi malikane mutasarrıfları taraflarından zapt olunmak iktizâ'' eylediğin bi'l-fi'il defter emini olan Mehmed Arif dâme mecduhu arz-ı etmeğin arz-ı mucebince amel olunmak babında. Nazif

Fi Evâil-i Cemaziyel-evvel sene 230

Bosna valisi sadr-ı sabık vezirim Ömer Hurşid Paşa ve iclaliye Srebreniçe kazası nâ'ibine hüküm,

Bosna kazasına tabi ... kal'ası sâkinlerinden Mustafa nâm kimesne gelub bu kendü halinde ırzıyla mukayyed olarak iki yüz yirmi sekiz senesinde li-ecli'l-musliha der aliyemden vilayeti canibine azimet eder iken esna-yı râhde Srebreniçe kazasına tabi ve havalinde Bleke-i mezkure zabiti olan Hasan nâm kimesne malumu'l-esami avanelerle bunun önüne çıkub râkib olduğu beş yüz gurus kıymetli bir râ's bâr-gir ve heybesi derununda mevcud bin yüz elli gurus nükudunu ve iki yüz elli gurus kıymetlü bir çift ... larıyla ve iki yüz gurusluk bâr-gir takımı ve üç yüz elli gurusluk emval ve eşyasını hilaf-ı şer'î şerif ve bi-gayrı hak ahz eyledikten ma'ada yolu dâhi helak etmek üzere iken bir takrib yedlerinden halas olub ol vecihle kendüye gadr-ı azim ve zûlm-ü sarîh olduğun bildirub mahalinde şer'le görülub merkumun hilaf-ı şer'î şerif ve bi-gayrı hak ahz eylediği salifü'z-zikr bargir ve nükud ve sair emval ve eşya kendüye aliverilub icrayı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emri şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi husus-i mezbur hini terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye iden müdde-i mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşar'un-ileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Fi Evâhir-i Cemaziyel-evvel sene 230

Bosna valisi sadr-ı sabık vezirim Hurşid Ahmed Paşa iclaliye ve Taşlıca Kazası nâ'ibine hüküm,

Mustafa nâm kimesne gelub bunun kaza-i mezbur sâkinlerinden ... İbrahim Beg demekle mâruf kimesne zimmetinde iki yüz yirmi yedi senesinden berü cihet-i malumeden altı bin gurus ve ... Mehmed Beg zimmetinde bin iki yüz gurus ki cem'an yedi bin iki yüz gurus alacak hakkı olub bi'd-defa'ât talep olmak murad eyledikte bi veçhi şer'î edada ta'allül ve muhalefet ve ibtâl-i hakk ve gadr külli dâiyesinde oldukların bildirub mahalinde şer'le görülub merkumların zimmetlerinde olan ol mikdar gurus alacak hakkı tamamen tahsil ve kendüye aliverilub bi veçhi şer'î taallül ve muhalefet ettirilmeyüb icra-yı şer'î ve ihkâk-ı hakk olunmak babında emri şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi husus-i mezbur hini terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye iden müdde-i mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezirim müşarunileysin mahalinde şer'le görölmek babında.

Fi Evâhir-i Cemaziyel-evvel sene 230

Çaniçe kazası nâ'ibine hüküm,

Çaniçe kazasına tabi Bolumya? nâm karye sâkinlerinden Mehmed ve Mustafa ve Murad ve Hüseyin nâm kimesneler gelüb arazi tasarruf edenlerden Abbas Beg dimekle maruf kimesne karye-i mezbure toprağında vâki mutasarrıf olduğu malumat'ül-hudud tarlalarından hakk-ı tasarrufat rızası ve sahib-i arz ma'rifetiyle bunların babaları Feyzullah nâm kimesneye on yedi sene mukaddem ferâğ ve tefviz ve merkum dâhi nüfus ve kabul birle ol yerleri yedine verilen sahib-i arz-ı temessük sene-i mezbureden berü beher sene zapt u ziraat ider iken fevt oldukta ol yerler bi hasbe'l-kânundan meccanen bunlara intikal idüb bunlar dâhi ol yerleri beher sene iştiraken zapt u ziraat ve öşür ve rüsum sahib-i arza eda idüb ahirden dâhil olunmak icab etmeyüb ve on sene mürur eden arazi davasının istimâ-i memnu iken bu esnada mezbur Abbas zuhur birle ol yerler mukaddema babanız merkume ferağ ettiğime nâdim oldum şimdi yedinizden alub zapt ederim deyü hilaf-ı kânun fuzuli müdahaleden halli olmadığın bildirub kânun üzere amel olunub mezburun hilaf-ı kânun vâki olan müdahalesi men' ve def' ve ol yerler iştiraken kendülere zapt u ziraat ettirmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi kânun üzere amel olunmak babında. Fethi

Fi Evâhir-i Cemaziyel-evvel sene 230

Sayfa 19

Bosna valisi sadr-ı sabık vezirim Hurşid Ahmed Paşa ve Drametin nâ'ibine hüküm,

Divan-ı Bosna müteferrikalarından Feyzullah veled-i İsmail zide kadruhu gelüb İzvornik sancağında Sana nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan on sekiz bin doksan beş âkçe ba berat-ı alışan mutasarrıf olduğu tımarı mülhâkâtından Drametin nâhiyesine tabi karye-i ... nâm-ı diğer ... ve tahtında muharrer yirmi üç aded baştina mümaileyh Feyzulah veled-i İsmail ile karye-i ... ol mezbure ve gayrıdan on iki bin altmış üç âkçe tımara mutasarrıf Mehmed veled-i İsmail'in kayıtlarına dâhil olduğu ve yine Drametin nâhiyesine tabi karye-i... ve tahtında muharrer on bir aded baştina arz-ı müşterekiyle karye-i ... ol mezbure ve gayrıdan bin beş yüz âkçe tımara mutasarrıf Mustafa veled-i Cafer'in kaydında olduğu defteri hakanide mukayyed olmağla mümaileyh Feyzullah karye-i ... nâm-ı diğer ... ve tahtında muharrer yirmi üç aded baştina ol mezbureleri ber muceb-i defter-i hakani müşterek-i merkum ve Mehmed veled-i İsmail ile zapt ve vâki olan mahsulat ve rüsumatını kânun ve defter mucebince ahz u kabz etmek murad eyledikte ahirden dâhil olunmak icab etmez iken merkum Mustafa veled-i Cafer tımarının baş kalemi olan karye-i ... ve tahtında muharrer on bir aded baştina ol merkumeleri müşterekiyle zapta adem-i kana'at birle karye-i ... nâm-ı diğer ... ol mezbureye ve tahtında muharrer yirmi üç aded baştinalara hilâf-ı defter-i hâkâni fuzuli müdahale ve zapt ve gadr dâiyesinde olduğunu bildirub defteri hakani mucebince amel olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufasssala mürâca'at olundukta Drametin nâhiyesine tabi yirmi üç nefer müslimanan ve üç aded baştina-i müslimanan ve kırk yedi nefer ... ve yirmi aded baştina-i ... ile karye-i ... nâm-ı diğer ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve

bennak ve ispenç ve gendüm ve erzak ve resm-i tapu-yu zemin yekûn mâ'a gayruha yedi bin beş yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde Sola nâhiyesine tabi ... kâryesiyle biriktirilub yekûn mâ a gayruha yirmi bin dokuz yüz elli âkçe zeamet deyü bir icmâl ve icmâl-i mezburin on iki bin beş yüz yetmiş âkçesi divan-ı Bosna müteferrikalardan Feyzullah veled-i İsmail'in ve sekiz bin üç yüz yetmiş dokuz âkçesi Mehmed veled-i İsmail'in kayıtlarında ve yine nahiye-i mezbure tabi yirmi üç nefer ... ve on bir aded baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve ispenç ve gendüm ve erzak ve resm-i tapu-yu zemin yekûn mâ'a gayruha yedi bin yüz dokuz âkçe bazı ile defter-i mufassalda maharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde tamamen bazı-yu mezkuresinden üç bin on beş âkçesi ifraz biriktirilub mâ'a gayruha üç bin beş yüz seksen beş âkçe yekûnundan üç bin âkçesi ifraz ve bir icmâl ve icmâl-i mezburun bin beş yüz âkçesi Mustafa veled-i Cafer'in bakisi müşterekleri kayıtlarında olub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani karye-i ... nâm-ı diğer ... ve tahtında muharrer yirmi üç aded baştina ol mezburelerin mahsulat ve rüsum tapu-yu zemin ve rüsumat-ı sairesi mümaileyh Feyzullah veled-i İsmail ile merkurum Mehmed veled-i İsmail'in taraflarından ve karye-i ... ve tahtında muharrer on bir aded baştina ol mezburelerin mahsulat ve rüsum tapu-yu zemin ve rüsumat-ı sairesi merkurum Mustafa veled-i Cafer ile sair müşterekleri taraflarından zapt olunub tarafeynin icmâl ve mufassalları başka başka olub birbirlerinde alakaları olmamak iktizâ'' eylediğinden bi'l-fi'il defter emini olan Mehmed Arif dâme mecduhu arz etmeğin sen ki vezir müşarûn-ileyhsin arzı mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâil-i Şaban sene 230

Saraybosna mollâsına hüküm,

Saraybosna sâkinlerinden Ayşe bint Abdullah nâm hatun gelub arazi tasarruf edenlerden Hüseyin Beg dimekle ma'ruf kimesne fevt oldukta oğlu ve kızı ve sair ashabı tapudan kimesnesi kalmayub Saraybosna kazasına tabi ... kâryesi toprağında vâki mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud bir kıta tarlası kânun üzere tapuya müstahakk olmağla bu ol yerleri sahib-i arzdan resmi tapu ile alub yedine verilen temessük mucebince beher sene tarafından zapt u ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda olunub dâhil olunmak icab etmez iken Saraybosna sâkinlerinden ...oğlu dimekle ma'ruf kimesne zuhur birle yine müteveffa-i mezburun zevi'l-erhâm ciheti akrabasından idim ol yerlerin hak tapusu benimdir deyü hilaf-ı kânun fuzuli müdahale ve tarafından zapt u ziraatına mümana'at ve taarruzdan halli olunmadığın bildirub kânun üzere amel olunub mezburun hilaf-ı kânun vâki olan müdahalesi men' ve def' olunmak babında emri şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi kânun üzere amel olunmak babında

Fi Evâhir sene 230

Saraybosna mollâsına hüküm,

Eyalet-i Bosna'nın zâ'im müteferrikalarından Mehmed veled-i müteferrika Ebubekir zide kadruhu gelüb Bosna sancağında Saray nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan otuz iki bin yedi yüz kırk dokuz âkçe ba berat-ı alışan mutasarrıf olduğu zeameti mülhâkâtından Saray nâhiyesine tabi neferat ve çiftlik ve baştına karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve mahlût ve öşr-i bostan ve öşr-i meyve ve öşr-i sebze ve piyaz yekûn mâ'a gayruha üç bin beş yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştına ve zemin ile tapu ... karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve gendüm ve mahlût ve öşr-i bostan ve yekûn mâ'a gayrı üç bin âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve çiftlik ve baştına ve zemin ile karye-i ... ve hasıl tahtında resmi çift ve bennak ve mücerred ve gendüm ve mahlût ve öşr-i bostan ve öşr-i sebze ve piyaz yekûn mâ'a gayruha üç bin beş yüz âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde bâzû-yu mezkureleri biriktirilub on bin âkçe yekûnundan dört bin âkçesi ifrâz ve bir icmâl ve yekûn-i mezburin bir defa dâhi altı bin âkçesi ifraz ol dâhi bir icmâl ve icmâl-i evvelin bin ve icmâlîne fi tamamen mümaileyh Mehmed'in bakisi müştereki kayıtlarında olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla ... mezburin topraklarında Ahmed ve Ömer nâm kimesnelerin tasarruflarında olan bağçelerden hasıl olub bey' ve intifâ eyledikleri meyvelerinden şer'le müteveccih olan onda bir öşürlerini taleb ve müşterekiyle ahz u kabz murad eyledikte ta'allül ve muhalefet olunmak icab etmez iken merkumlar öşürleri edasında hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun taallül ve muhalefet üzere olundukların bildirub ... merkumanın topraklarında vâki merkumanın tasarruflarında olan bağçelerinden hasıl olub bey' ve intifâ eyledikleri mevyelerinden şer'le müteveccih olan onda bir öşürleri müşterekiyle kendüye aliverilub öşürleri edasında hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun ol vecihle ta'allül ve muhalefet ettirilmemek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed olunmağın defter-i hakani mucebinca kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Şevval sene 230

Trebine nâ'ibine hüküm,

Salih ... demekle meşhur kimesne südde-i saadetime gelüb arazi tasarruf edenler bunun babası Mehmed nâm kimesne fevt oldukta Trebine nâhiyesine tabi Marikore? nâm karye toprağında vâki yirmi seneden mütecevaz sahib-i arz temessük ile mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud yerleri bi hasbe'l-kânun meccânen buna intikal idüb zapt u ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda etmek murad eyledikte dâhil olunmak icab etmeyüb ve karye-i merkumeden defter-i hakanide kilisaya dair arazi tâhrir olunmuş değil iken ... kilisası rahipleri ol yerler kilisayı merkume arazisindendir deyü hilaf-ı kânun fuzuli müdahale ve nizâ'dan hallî olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub mesfurların hilaf-ı kânun ol vecihle vâki olan müdahaleleri

men' u def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz defteri mufassala mürâca'at olundukta Hersek Sancağı'nda Tirebine nâhiyesine tabi karye-i Marikore? ve tahtında baştina-i ber veçhi maktû' mâ'a baştina-i saire iki yekûn mâ'a gayruha altı yüz âkçe bazû ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir olunduğu mestûr ve mukayyed olub zikir olunan Marikore? kâryesinden ... kilisasına arazi tâhriri mahali bulunmadığının cevabı tâhrir olunub bu makule karyeden sarâhaten kilisa-i mahsus arazi tâhrir olunmuş değil iken kilisa rahipleri ahiren tapulu ve temessükle zapt u ziraat eyledikleri yerlerine kilisa vakfıdır deyü müdahale eylemeleri kânuna menafî olmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâil-i Rebiül-evvel sene 230

Sayfa 21

Böğürdelen naibiyle zikir olan tımar karyelerinin tabi oldukları kaza ve nahiyelerin kudat ve nüvvabına hüküm,

Erbab-ı tüccardan Osman ve Mustafa gelüb İzvornik sancağında Böğürdelen nahiyesinde ve Varoş nâm karye ve gayrıdan on dörder bin ikişer yüz yirmi beşer âkçe tımarlara başka başka berat-ı şerifimle mutasarrıflar olub tımarlarının baş kalemi olan defter-i icmâlde iki bin beş yüz âkçe bâzâr karye-i Varoş nâm-ı diğer ... ma'a gayruha biriktirilub yirmi bin yedi yüz elli bir âkçe zeamet bir icmâl ve icmâl-i mezburun onar bin üçer yüz yetmiş beşer âkçeleri merkuman-ı Osman ve Mustafa'nın kayıtlarında olduğu defter-i hakaniden mukayyed karye-i Varoş nâm-ı diğer ... ol mezbure ve icmâline dâhil kurâ icmâllü zeamet karyelerinden olub ve bu makule icmâllü zeamet karyeleri serbest olmak kânun-ı mukaddereden olmağla vâki olan rüsum cürm-i cinayet ve resm-i arusane ve kul ve carıye ve mezdeganeleri ve sair bad-ı hevalarına miri miran ve mirliva ve mütesellim ve voyvoda ve a'yân ve serdar ve subaşı ve sair ehl-i örf taifesi taraflarından müdahale olunmak icab etmez iken ... makulesi ve mütekaile ve sair ehl-i örf taifesi taraflarından hilaf-ı kânun rüsum serbestine ve sair bad-ı hevalarına fuzuli müdahale ve reayasını ahz u haps teklifiyle taaddi ve rencideden halli olmadıkların bildirüb rüsum serbestine ve sair bad-ı hevasına ... makulesi ve sair ehl-i örf taifesi taraflarından hilaf-ı kânun bir türlü dâhil ve taarruz ve reayasını ahz-u haps teklifi ile teaddi ve rencide ettirilmeyüb men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâle mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın divan-ı hümayun kaleminden kânuna su'âl olundukta defter-i hakanide mestûr Varoş nâm-ı diğer ... kâryesi ve icmâline dâhil kurâ icmâllü zeamet karyelerinden olub ve bu makule icmâllü zeamet karyeleri serbest olmak kânun-ı mesfureden olmağla vâki olan resm-i cürm-i cinayet ve resm-i arûsane ve sair bad-ı hevalarına hariçten dâhil ve taaruz olunmamak için emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idüğü tâhrir olunub iltizamat hakkında nizamı havi şeref-riz sudur idüb divan-ı hümayun kaleminde mukayyed olan hatt-ı

hümayun şevket-makrûn-ı şahanem malına nazaran husus-ı mezbur hala Bosna Valisi sadr-ı sabık vezirim Hurşid Ahmed Paşa iclaliyyenin kapı kethüdası olan Haremeyn muhasebecisi sabık Selim Sabit dâme mecduhuya havale olundukta tımar-ı mezburlar müşarûn-ileyhin iltizamında olmayub ... olduğundan iltizamı hususuna dâhi bir güne tâhriyat olmamağla ber veçhi muharrer emr-i şerifim itası re'y-i menut idüğünü i'lâm etmekle defter-i hakani mucabince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâil-i Zilkâde sene 230

Taşlıca kâzâsı nâ'ibine hüküm,

Zeyneb nâm hatun gelüb bunun oğlunun oğlu Taşlıca kazası sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne iki yüz senesinde fevt oldukta kaza-i mezburda vâki mutasarrıf olduğu bir bab mekkari menzili ile bir cümle emval ve eşyası bi'l-varisü'l-şer' bununla ar karındaşı oğlunun oğlu yine kaza-i mezbur sâkinlerinden Süleyman nâm kimesneye intikal idüb hisse-i irsîyesine dâhil olunmak icab etmez iken merhum Süleyman kendü hisse-i irsîyesine ahzda adem-i kanaat birle zikir olunan menzil ve emval ve eşyayı hilaf-ı şer'i şerif fuzuli zabt idüb ol vecihle gadr-küllü eylediğın ve bu babda davasına muvâfık canib-i şeyhü'l-islamdan fetva-yı şerife verildiğın bildirub mahalinde şer'le görölub mûris-i müteveffa-i mezburdan müntekıl merhumun hilaf-ı şer'i şerif fuzuli zapt eylediği menzil ve emval ve eşyadan hisse-i sabıkası kendüye alıverilüb icra-yı şer' ve ihkak-ı hakk olunmak babında emri şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi mahalinde şer'le görölmek babında. Nazif

Fi Evâil-i Zilkâde sene 230

Kubaş nâ'ibine hüküm,

Eyalet-i Bosna'nın zâ'im müteferrikalarından Mehmed veled-i müteferrika Ebubekir zide kadruhu gelüb bunun re'y-i? şerifimle mutasarrıf olduğu zeameti mülhâkâtından Kubaş nâhiyesine tabi nefsi Kubaş ve mevrâ-ı ... topraklarında arazi ve çayır tasarruf edenlerden Abdullah ve Ahmed ve Mehmed ve Fatıma ve Zeyneb ve Ayşe fevt ve müteveffa olduklarında oğul ve kızları ve sair ashab-ı tapudan kimesneleri kalmayub tasarruflarında olan tarla ve çayırları mümaileyhin zamanında kânun üzere müstahakk tapu olmağla mümaileyh o makule zamanında müstahak tapu olan yerleri resm-i tapu ile talibine verub zapt u ziraat ettirilmek murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken ashab-ı tapudan olan Hüseyin ve Mustafa ve sair malumü'l-esami kimesneler ile Ümmühan nâm hatun zuhur birle biz fevt ve müteveffa olan merhumun ve mezburelerin zevi'l-erhâm cihetinden varisleriyiz ol tarla ve çayırların hak tapusu bizimdir deyü hilaf-ı kânun fuzuli müdahale ve talibine verilmesine mümana'at ve nizâ'dan halli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi divan-ı hümayunum kaleminden kânuna su'âl olundukta bu

makule zâim bir ... zamanında fevt olub oğlu ve kızı ve sair ashab-ı tapudan kimesnesi kalmayub kimesnenin yerleri ve çayrları resm-i tapu ile talibine verilüb zapt u ziraat ettirilmesi kânun idüğü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Zilkâde sene 230

Sayfa 22

Ehlune nâ'ibine hüküm,

Klis sancağında Ehlune nâhiyesine tabi ... nâm karye ahalisi gelüb Ehlune nâhiyesine tabi karye-i ... ve tahtında altı aded baştina ve hane bir fî iki yüz ve hane dörd fî yüz ve hane bir fî doksan âkçe ve mahsul ... ve bad-ı heva ve resm-i arûs ... ve tapuyu zemin mâ' bağ panayır karye-i mezbur yekûn yedi yüz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkuresi yine Ehlune nâhiyesine tabi çiftlik Mehmed bin Yusuf ve İbrahim veled-i Hüdaverdi ve resm-i filori mâ' resm-i otlak ve mâ' gayrıdan biriktirilub bin yedi yüz dört âkçe Ehlune kal'asına anbarcılığına mahsus bir gedik icmâl ve icmâl-i mezburun sekiz yüz yirmi beş âkçesi Süleyman veled-i Yusuf'un gedik tımarı bakisi müştereki kaydında olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla bunlar karye-i merkume hini tâhrirde filorici taifesine tâhrir ve tahsis kılınan baştinalar arazisinde ziraatlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinden resm-i filorileri ve tâhrirden sonra ... ve gedikten açtıkları yerlerde ziraatlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinden şer'le müteveccih olan öşürlerini müşterekiyle anbarcı ve merkume edada kusurları olmayub ta'addi olunmaları icab etmez iken anbarcı merkum ve müştereki zikir olunan baştinalardan aynı ve arazi-i sairelerinden ziyade öşür mutalebesiyle hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale ve ta'addiden halli olmadığın bildirüb defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub anbarcı merkum hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun ta'addi ettirilmemek babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın divan-ı hümayunum kaleminden kânuna su'âl olundukta karye-i merkume ahalisi karye-i merkumeden hini tâhrirde filorici taifesine tâhrir ve tahsis kılınan baştinalar arazisinde ziraatlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinden resm-i filorilerini ve tâhrirden sonra ... ve gedikten açtıkları yerlerde ziraatlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinden şer'le müteveccih olan öşürlerini müşterekiyle anbarcı merkum eda eylediklerinden sonra zikir olunan baştinalarından aynı ve arazi-i sairesinden ziyade öşür mutalebesiyle ta'addi eylediği vâki ise men' ve def' için emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idüğü tâhrir olunmağla defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Zilkade sene 230

Saraybosna mollâsına hüküm,

Saray Bosna kazası muzâfâtından ve ... kazası sâkinlerinden Ahmed nâm kimesne ile Atiye nâm hatun gelüb bunların dayıları kasaba-i mezbure sâkinlerinden Hacı Mehmed nâm kimesne bundan akdem fevt oldukça bi'l-cümle emval ve eşyasını bi'l-varisü'l-şer'le bunlara intikal idüb ahirden dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden ve verasette alakaları olmadık yine kaza-i mezbure sâkinlerinden Abdullah ibn-i Hasan ve Ali ibn-i Osman nâm kimesneler zuhur birle biz dâhi müteveffa-yı mezbure varis oluruz deyü hilaf-ı şer'i şerif fuzuli müdahale etmeleriyle mezburlar ile mahalinde lede'l-vâki verasette alakaları olmadığı inde'l-şer' zahir olub bi veçhi vâki olan müdahalelerin men' içün canib-i şer'den bunların yedlerine hüccet-i şer'iyeye ve ilam-ı şer'iyeye bulunmuş iken mezburlarına kafi olmayub müdahalelerinden ısdar birle nizâ'dan halli olmadıkların bildirub şer'le görülüb mezburların bi veçhi ve mugayir-i i'lam ve hücceti vâki olan müdahaleleri men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a ve yedlerinde olan hüccet ve ilam-ı şer'iyeyi ibraz etmeleriyle mahalinde şer'le görülsün.

Fi Evâil-i Muharrem sene 231

Visoka nâ'ibine hüküm,

Mir Mehmed zide kadruhu gelüb mümaileyhin ber veçhi malikane ba berat-ı alişan mutasarrıf olduğu havass-ı hümayunum karyelerinden Bosna sancağında Visoka nâhiyesine tabi ... kâryesi toprağında arazi tasarruf edenlerden halackan? divân-ı hümayunumdan Bosnavi? Hacı Beşlizade Hasan Beg bunun zamanında fevt oldukça oğlu kalmayub tasarrufunda olan yerleri kânun üzere tapuya müstahak ve hak tapu kızları Fatıma Rukiyye ve Ayşe Sadıka'nın olub resm-i tapu ile olmaksızın mezbureler dâhi birbirlerini müteakib müteveffi olduklarından oğulları kalmayub ol yerler kânun üzere tapuya müstahak olmağla mir mümaileyh ile o makule zamanında müstahak tapu olan yerleri resm-i tapu ile talibine virüb zapt u ziraat ettirmek murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken müteveffa-yı merkumun veresesinden Toluoğulları? Mehmed ve Mustafa ve İbrahim nâm kimesneler zuhur birle müteveffa-yı merkumun nukûd ve eşyasıyla emlakı

Sayfa 23

canib-i miriden zapt ve fûruhat olunduğuna binâ'en ol yerleri ol vâkitte biz satın aldık deyü hilaf-ı kânun fuzuli müdahale ve resm-i tapu ile talibine verilmesine mümanaat ve tezâiden halli olmadıkların inha ve ol babda kânun üzere emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi hazine-i amiremde mahfuz mahallakat defterlerine nazar olundukta müteveffa-yı mümaileyh Hacı Beşlizade Hasan ... ve kerimleri mezburan Fatıma Rukiyye ve Ayşe Sadıka'nın gerek asitane-i aliyemde ve gerek Bosna ve havalisinden olan kaffe-i emval ve eşya ve emlak ve sair

... canib-i miriden zapt ve fûruhat olunduğu mukayyed olunub bu makule sahib arzın zamanında fevt olan kimesnenin yerlerini miriden aldım deyü dâhil eylemek caiz değildir o misüllü müteveffanın fakat nukûd ve eşyasıyla emlak-ı miriden zapt olunub oğlu yok ise yerlerin sahib-i arz tapu ile vermek kânun olmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evasıt-ı Muharrem sene 231

Bosna vâlisine ve Banaluka kazâsı nâ'ibine hüküm,

Ahmed nâm kimesne rikâb-ı hüsrevaneme arzuhâl olunub bunun babası Hacı Faikzade elhac Mehmed dimekle maruf kimesne kendü halinde ırzıyla mukayyed olub hilaf-ı şer'-i şerif kimesneye vaz' ve teaddisi olmayub üzerine dâhi şer'an bir nesne? sabit ve zahir olmuş değil iken kaza-i mezburda me'zun bi'l-dikkat olan öşrûn kendü halinde olduğundan iki yüz yirmi yedi senesinden merkum elhac Mehmed'i hilaf-ı şer'-i şerif ve bi-gayrı hak ... idüb ol vecihle gadr külli eylediğin bildirüb mahalinde şer'le görülüb bir mukteza-yı şer' mutahhar icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi veçhi mücerred üzere emr-i şerifim ısdarını bi'l-fiil şeyhülislam ve müftü olan ... mevlana esseyid Mehmed zide ... fezailhu iş'arıyla ... husus-ı mezbur hin-i terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte icra-yı mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husus-i kazıyye eden müdde-i mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileysin mahalinde şer'le görülmek babında

Fethi

Fi Evasıt-ı Muharrem sene 231

Bosna valisi vezire ve Travnik kadısına hüküm,

... Mustafa zide kadruhu gelüb bunun Travnik mütemekkinlerinden Bâzârgan taifesinden Battal oğlu Baroda? nâm Yahudi zimmetinde bin iki yüz yirmi dokuz senesinden berü ba temessük bin beş yüz gurus alacak hakkı olub bi'd-defaat talep olmak murad eyledikte vermekte taallül ve muhalefet ve ibtâl-i hak ve ğadır dâiyyesinde oldukların bildirüb mahalinde şer'le görülüb mesfurun zımnında olan ol mikdar gurus alacağı tamamen tahsil ve kendüye aliverilüb icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi husus-i mezbur hini terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde-i mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görülmek babında.

Tahsin

Fi Evâhir-i Cemaziyel-evvel sene 231

... nâ'ibine hüküm,

Züemadan Veled Derviş Süleyman zide kadruhu gelüb İzvornik sancağında Kuzay nahiyesinde karye-i bey'? ... mezra'-ı ... gayrıdan otuz üç bin yedi yüz kırk âkçe berat-ı alışanımla mutasarrıf olduğu zeameti mülhâkâtından defter-i icmâlde beş yüz âkçe bâzâr bile bin mezra'sının bazı-yu mezkuresi ... nâhiyesine tabi ... kâryesiyle biriktirilüb yekûn ma' gayrı on yedi bin dokuz yüz âkçe zeamet bir icmâl iken ... müstakilen defter icmâline kayıd etmeyüb zikr olunmağla muharrer tezkiresiyle mucib defter-i icmâlde kayıd oluna deyü vârid olan emr-i âli mucebince sabit icmâl olunub icmâl-i mezburun altı bin âkçesi zaim mümaileyhin bakisi müştereki kayıtlarında olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla mümaileyh Mustafa veled-i Derviş Süleyman salifüz'zikir ... bin mezrası toprağında ziraat edenlerin ziraatlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekiz de bir öşür ile salariyelerini talep ve müşterekiyle ahz u kabz etmek murad eyledikte taallül ve muhalefet icab etmeyüb ve bu makule müstakil mezranın maktuatı? hilâf-ı kânun iken zirai' taifesi olanlar öşür vermeyüz maktu' verirüz deyü hilaf-ı kânun taallül ve muhalefet üzere oldukların bildirüb

Sayfa 24

kânun üzere amel olunub zirai taifesini maktu teklifiyle hilaf-ı kânun taallul ve muhalefet ettirilmemek babında emr-i şerifim sudurunu istida' etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâlde mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta bu makule müstakil mezranın mâktuası hilaf-ı kânun olmağla mezra-i merkume toprağında ziraat edenlerin ziraatlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinden sekiz de bir öşür ile salariyeleri müşterekiyle mümaileyh Mustafa veled-i Derviş Süleyman'a alıverilmek ve zirai taifesini maktu' teklifiyle taallül ve muhalefet ettirilmemek mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idüğü tâhkir olunmağla defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Şerafettin

Fi Evâil-i Cemaziyel-ahir sene 231

Bosna vâlisine ve Drametin nâ'ibine hüküm,

Divan-ı Bosna müteferrikalarından Feyzullah veled-i İsmail zide kadruhu gelüb İzvornik sancağında Sana nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan on sekiz bin doksan beş âkçe ba berat-ı alışan mutasarrıf olduğu zeamet mülhâkâtından Drametin nâhiyesine tabi karye-i ... nâm-ı diğer rüsum ve tahtında yirmi üç nefer müslümanan ve üç aded baştina müslümanan ve

kırk dört nefer ... reaya ve baştına ... ehli karye ve on dokuz aded baştına ... saire ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve ispenç ve gendüm ve erzak yekûn ma' gayruha yedi bin beş yüz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkuresi zikir olunan ... kâryesiyle ma' gayruha biriktirilüb yirmi bin dokuz yüz elli âkçe zeamet bir icmâl ve icmâl-i mezburun dokuz bin yedi yüz yetmiş yedi âkçesi mümaileyhin bakisi müştereki kayıtlarında ve yine Drametin nâhiyesine tabi bir nefer Müslüman ve otuz bir nefer ... reaya ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve ispenç ve gendüm ve erzak yekûn ma' gayruha yedi bin yüz otuz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkuresinden üç bin on beş âkçesi ifraz ve ma' gayruha biriktirilüb üç bin beş yüz seksen beş âkçe yekûnundan üç bin âkçesi ifraz ve bir icmâl ve icmâl-i mezburun bin beş yüz âkçesi Mustafa veled-i Cafer'in tımarı bakileri müştereki kayıtlarında olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla mümaileyh Feyzullah maru'z-zikir ... nâm-ı diğer rüsum kâryesini ve tahtında muharrer baştinaları ber muceb-i defter-i hakani müşterekiyle zapt ve vâki olan mahsulat ve rüsumatını kânun ve defter mucebince ahz u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken merkum Mustafa salifu'z-zikir ... kâryesini müşterekiyle zapta adem-i kanaat birle zikir olunan ... kâryesine ve tahtında muharrer baştinalara hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale ve vâki olan mahsul ve rüsumunu naklen ahz idüb gadır külli eylediğin bildirüb defter-i hakani mucebince amel olunub merkumun hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun vâki olan müdahalesi men' ve def' olunmak ve fuzuli me'huzi olan mahsulat ve rüsumat marifet-i şer'le istirdad ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istida' etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta zikir olunan ... nâm-ı diğer rüsum kâryesi müşterekiyle mümaileyh tarafından ... kâryesi dâhi müşterekiyle merkum Mustafa'nın tarafından zapta ve herkese? öşür mahsul ve rüsum kânun ve defter mucebince ahz u kabz ettirilmek ... ahirin karyesine ve mahsul ve rüsumuna dâhil ve taarruz ettirilmemek için emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idüğü tâhrir olunmağla sen ki vezir müşarünileyhsin defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâil-i Cemaziyel-ahir sene 231

Bosna valisi vezire ve ... ve beka-i Kostaniça kazaları nâ'iblerine hüküm,

Ahmed Şevki demekle maruf kimesne gelüb bunun bin iki yüz yirmi sekiz senesinden беру ... kazası sâkinlerinden ... kapudanı Beşirzade Mehmed kapudan demekle ârif kimesne zimmetinde cihet-i farz-ı şer'den bin iki yüz elli bir buçuk ve beka-i Kostaniça kazası sâkinlerinden ... kapudan Mustafa kapudan demekle meşhur kimesne zimmetinde dâhi yüz kırk beş buçuk ğuruş alacak hakkı olub bi'd-defâ'at talep ve almak murad eyledikte ... şer'i vermekte taallül ve muhalefet ve ibtâl-i hak ve gadır külli sevdasında oldukların bildirüb mahalinde şer'le görölüb merkumanın zimmetlerinde ol mikdar ğuruş alacağı kendüye

alıverilüb icra-yı şer' ve ihkak-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvir idüğü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â- aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde'i-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görülmek babında.

Latif

Fi Evâil-i Cemaziyel-ahir sene 231

Sayfa 25

Saraybosna mollâsına hüküm,

Derviş Süleyman nâm kimesne gelüb Bosna Sancağında Saray nâhiyesine tabi ... zaviye merhum Hasan Beg der nefsi-i Saray gaziler yolunda vâki olan tekkeye varıncaya muttasıl bir mikdar bahçe ile bir mikdar ziraat olunur idi olub zaviye-i mezbureye vakıfdır deyü defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir olunduğu defter-i hakanide mukayyed ve merkum Derviş Süleyman zikir olunan Hasan Beg zaviyesinin askeri ruznâmçesinden verilen berat ile zaviyedarı olmağla nefsi-i Sarayda gaziler yolunda vâki tekkeye muttasıl bir mikdar bahçe ile bir mikdar ziraat olunur arazi-i mezbure ber muceb-i defter-i hakani Hasan Beg Zaviyesi Vakfi tarafından zapt ve hasılatını ahz u kabz murad olundukta dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimesneler zikir olunan bağçe ve araziye hilâf-ı defter-i hâkâni fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların bildirüb nefsi-i Saray'da gaziler yolunda vâki tekkeye muttasıl bir mikdar bahçe ile bir mikdar ziraat olunur arazi-i mezbureye ber muceb-i defter-i hakani zaviye-i mezbure vakfi tarafından zapt ve hasılatı ahz u kabz ettirilüb ecânibden olan kimesneleri hilâf-ı defter-i hâkâni dâhil ve taarruz ettirilmemek babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz defter-i mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta zikir olunan bahçe ve arazi zaviye-i mezbure vakfi tarafından zapt ve hasılatı ahz u kabz ettirilmek ve ecânibden hiç ferdi dâhil ve taarruz ettirilmemek için emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idüğü tâhrir olunmağla defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Nabi

Fi Evâhir-i Recep sene 231

Srebrenik nâ'ibine hüküm,

Eyalet-i Bosna'nın zaim müteferrikalarından Süleyman veled-i Ahmed zide kadruhu gelüb İzvornik sancağında Srebrenik nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan yirmi bin âkçe berat-ı alışanımla mutasarrıf olduğu zeametın baş kalemi olan salifü'z-zikir ... kâryesiyle tahtında muharrer baştına ... baştına ... ve otuz beş aded baştına sair müşterekle mümaileyh Süleyman veled-i Ahmed'in kaydına dâhil idüğü ve yine Srebrenik nâhiyesine tabi ... kâryesiyle tahtında muharrer baştına ... mâ' elli sekiz aded baştına-i saire müşterekiyle İzvornik ve Bosna sancaklarında ... ve gayrı nahiyelerde ... nâm karye ve gayrı otuz yedi bin beş yüz elli âkçe zeameti mutasarrıf İbrahim veled-i Ömer'in kaydında olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla zaim mümaileyh maru'z-zikir ... kâryesiyle muharrer baştına ... baştına ... mâ' otuz beş aded baştına-i saireyi ber muceb-i defter-i hakani müşterekiyle zapt ve vâki olan mahsulat ve rûsumunu kânun ve defter mucebince ahz u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken mümaileyh İbrahim karye-i ... ve tahtında muharrer baştına ... mâ' elli sekiz aded baştına-i saireyi müşterekiyle zapta adem-i kanaat birle karye-i ... ve tahtında muharrer baştına ... ve baştına ... mâ' otuz beş aded baştına-i saireye hilâf-ı defter-i hâkânî fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadığın bildirüb defter-i hakani mucebince amel olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta Srebrenik nâhiyesine tabi yüz otuz üç nefer reaya ile karye-i ... ve tahtında muharrer baştına-i ... Halid Derid? Süleyman Kurd baştına-i ... Halid Derid ... Abdullah mâ' baştına-i saire aded otuz beş ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm deyu yekûn mâ' gayruha olan yedi bin âkçe bazu ile defter-i mufassala muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde kırk bin âkçe bazu ile tâhrir biriktirilüb yekûn mâ' gayrıha kırk yedi bin beş yüz âkçe zeamet deyu bir icmâl ve icmâl-i mezburun yirmi bin âkçesi eyalet-i Bosna'nın zaim müteferrikalarından Süleyman veled-i Ahmed'in bakisi müşterekleri kayıtlarında ... nahiye-i mezbure tabi seksen sekiz nefer reaya ile karye-i ... ve tahtında muharrer baştına ... Derid? Ferhad Hasan mâ' Derid? mümaileyh Ferhad mâ' baştına-i saire elli sekiz ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve meyve yekûn mâ' gayrıha yirmi bir bin yedi yüz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde tamam bazusuyla biriktirilüb yekûn mâ' gayrıha yirmi dokuz bin iki yüz elli âkçe zeamet deyu bir icmâl ve icmâl-i mezburun yirmi yedi bin yüz sekiz âkçesi İbrahim veled-i Ömer'in bakisi müşterekleri kayıtlarında olub ... takdirce bir muktezayı defter-i hakani karye-i ... ve tahtında muharrer baştına ... ve baştına ... mâ' otuz beş aded baştına-i saire ol mezburelerin mahsulat

Sayfa 26

ve rûsumatı mümaileyh Süleyman veled-i Ahmed ile sair müşterekleri taraflarından ve karye-i ... ve tahtında muharrer baştına-i ... mâ' elli sekiz aded baştına-i saire ol mezburelerin mahsulat ve rûsumatı mümaileyh İbrahim veled-i Ömer ile sair müşterekleri taraflarından zapt olunub tarafeynin icmâl ve mufassalları başka başka olub birbirlerinden alakaları olmamak iktizâ' eylediğin bi'l-fiil defter emini olan elhâc Yusuf Rıza dâme-i mecduhu arz etmeğin arz-ı mucebince amel olunmak babında.

Feyzi

Fi Evâil-i Safer sene 231

Derbend kazası nâ'ibine hüküm,

Derbend kazası sâkinlerinden mir Abdulgani zide kadruhu gelüb bu kaza-i mezbure toprağında vâki eben an ceddin mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud çiftlik arazisini beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumun sahib-i arza eda ede gelüb ahirden dâhil olunmak icab etmez iken Osman kapudan dimekle meşhur kimesne hilaf-ı kânun fuzuli zapt etmekle taleb ve almak üzere iken merhum Osman fevt oldukta kaza-i mezbur sâkinlerinden oğlu Murad Beg dimekle maruf kimesne babam yedinde buldum deyü babası misüllü zapt eylediğinden merhum ile huzur-ı şer' de lede'l-müdafaa müteveffı merhum arazi-i mezkureyi fuzuli zapt eylediği mazbut'ül-esami ... şahadetlerine sabit olub kadimesi üzere buna hüküm birle göre yedine tenbih olunub canib-i şer' den yedine bir kıta ilam-ı şer' ita olunmuş iken merhum bu esnada yine müdahaleden halli olmadığı bildirüb kânun üzere amel olunub merhumun hilaf-ı kânun vâki olan müdahalesi men' ve def' ve ol yerler kema fi's-sabık kendüye zapt ve ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'a ve verilen ilam-ı şer'iyye ibraz etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta münâza'un-fiha olan çiftlik arazisine merhum Osman mutasarrıf olub beher sene zapt u ziraat ve öşür ve rüsumat sâhib-i arza eda eder iken fevt oldukta ol yerler bi-hasbe'l-kanun meccanen oğlu mir merhum Murad'a intikal etmekle zapt etmiş olmayub fi ol vâki mezbur Abdulgani eben an ceddin tasarruf ve beher sene zapt u ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda eder iken merhum Osman fuzuli zapt etmekle talib olmak üzere iken merhum Osman fevt oldukta oğlu merhum ol yerleri babam yedinde buldum deyü fuzuli müdahale eylediği vâki ise men' u def' ve ol yerler merhum Abdulgani'ye zapt u ziraat ettirilmek içün emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idüğü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Şaban sene 231

Bosna vâlisine ve ... nâ'ibine hüküm,

... nâhiyesine tabi karyeleri ahalisi gelüb Bosna sancağında ... nâhiyesine tabi karye-i ... ve tahtında baştina Mehmed bin Cafer ... baştina-i saire yirmi iki hane on dokuz fi iki yüz seksen ve hane dört fi yüz kırk ve yine nahiye-i mezbure tabi karye-i ... ve tahtında ... baştina Mehmed Kurd sipahi yüz kırk âkçe ve baştina-i saire otuz fi iki hane yirmi altı fi iki yüz seksen ve hane iki fi seksen ve hane iki fi yüz ve hane iki fi yüz kırk maktu' bir fi elli ve yine nahiye-i mezbure tabi karye-i ... tahtında baştina-i ... Ahmed ve baştina-i saire aded kırk yedi hane kırk dört fi iki yüz seksen ve hane üç fi yüz kırk ve hane bir fi kırk âkçe deyü defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde hattı

hümayun mülhakatı olduğu ve ... nâhiyesine tabi altı nefer reaya ve dokuz baştina ile karye-i ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve mahlut yekûn ma' gayruha bin sekiz yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi yirmi altı nefer reaya ve iki baştina ve bir çiftlik ve üç zemin ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve gendüm ve mahlut yekûn ma' gayruha iki bin yedi yüz âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkureleri biriktirilüb yekûn ma' dört bin beş yüz âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezburun iki bin iki yüz elli âkçesi karye-i mezbure ve gayrıdan on beş bin iki yüz elli âkçe tımara tasarruf Derviş Mehmed'in bakisi müştereki kayıtlarında ve ... nâhiyesine tabi mezra-ı tasarruf Fethi Halit der tasarruf Mehmed bin Fethi ol mezbure tasarruf Halit der tasarruf İbrahim bin Mehmed

Sayfa 27

ve tahtında sekiz nefer reaya ile mezra' nısfı hassa ... der tasarruf Fatıma ve Şah ... Osman ve İsmail ... tâhrirde ber mucib bunun tasarruflarında bulunmağın defter-i cedide uhdelerine kayıd olundu ve hasıl ani'l-galle ve ispenç ve öşr-i kettân ve resm-i ... ve gayruha ma' resmi mahlut bin dokuz yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi çiftlik-i Timur Mehmed der tasarruf Mustafa ve Ali ve Yuvan Timur ve hasıl tahtında resm-i çift ve gendüm ve mahlut yekûn ma' gayruha beş yüz âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde karye-i ... mezburenin dokuz yüz âkçesi ve çiftlik-i Timur Mehmed ol mezburenin tamam bazusuyla biriktirilub yekûn bin dört yüz âkçe ber veçhi kabul beş bin âkçe Dumur kal'ası merdânına mahsus bir gedik icmâl iken icmâl-i mezburun iki bin beş yüz âkçesi merkurum Derviş Mehmed'in ve karye-i ... ol mezburenin mahlul? icmâl bin âkçe bazusundan beş yüz âkçesi dâhi merkurum Derviş Mehmed'in bakileri müştereki kayıtlarında idüğü defter-i hakanide mukayyed olmağla bi veçhi karyeleri ahali karyeleri topraklarında hini tâhrirde resm-i filori tâhrir olunan baştinalar arazisinden ziraatlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinden kadimesi üzere resm-i filorilerini ve tâhrirden sonra ... açtıkları yerlerin kânun üzere icab eden öşür ve rüsumatı hass-ı hümayun mutasarrıflarına edada kusurları olmayub ve karye-i ... ve karye-i ... ve mezra'ı ve çiftlik-i Timur Mehmed ol merkurumeler topraklarında zabt ve tasarruflarında ziraat ve hırsat olunur arazileri yok iken sipahi-i merkurum Derviş Mehmed zuhur birle zikir olunan bu bi veçhi? karyeleri topraklarında zirai ettiğiniz araziden yine dâhi resm-i filori ve öşür alırım deyü hilaf-ı defteri hakani ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale ve sair kuvvete zulüm ve teaddi ibtidar eylediğine mübeyyin merkurum ile sen ki vezir müşarünileyhsin huzur-ı amiremde lede'l-vâki sipahi-i merkurum hilaf-ı kânun o makule müdahale ve teaddiden ... eylemek üzere tenbih ve te'kid olunmuş iken yine mübeyyin olmayub müdahalesinden ısdar birle teaddiden halli olmadığın bildirüb kânun üzere amel olunub sipahi-i merkurumun hilaf-ı kânun vâki olan müdahale ve teaddisi men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed olub

merkumların zikir olunan karye-i ... ve karye-i ... ve mezrai ve çiftlik-i Timur Mehmed topraklarında zapt ve tasarruflarında ziraat ve hırsat olunub yerleri yoğ ise sipahi-i merkumun ol vecihle bunlardan resm-i filori ve öşür ve resim mutalebesiyle hilaf-ı kânun olmağla husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvir idüğü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kaziye eden müdde-i mütemeridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâil-i Şevval sene 1231

Pripod naibine hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Abdullah nâm kimesne gelüb Hersek sancağında Pripod nâhiyesine tabi on üç nefer reaya ile karye-i ... ve tahtında baştina-i ... ve otuz dört adet baştina-i saire ve hasıl tahtında ispenç ve resm-i çift ve gendüm ve mahlut yekûn ma' gayruha altı bin âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresi bir icmâl ve icmâl-i mezburun üç bin âkçesi sipahi-i merkum Abdullah'ın tımarı ve berat ile üzerinde olub bağ bazusu müşterekleri kayıtlarında olduğu defter-i hakani mukayyed olmağla sipahi-i merkum ... kâryesiyle tahtında muharrer baştina ... ve otuz dört adet baştina-i saire ... ber muceb-i defter-i hakani müşterekiyle zapt ve vâki olan mahsul ve rûsumunu kânun ve defter mucebince ahz u kabz etmek murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimseler hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale ve taaruzdan halli olmadıkların bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub ve ecanibden olan merkumların hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun vâki olan müdahale ve teaddileri men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta ... ol merkume ile tahtında muharrer baştina ve arazisini ber muceb-i defter-i hakani müşterekiyle sipahi-i merkume zapt ve vâki olan mahsul ve rûsumu kânun ve defter mucebince ahz u kabz ettirmek ve ahirden hiç ferdi dâhil ve taaruz ettirilmemek için emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idüğü tâhrir olunub iltizamat hakkında muahharan nizamı havi şeref-riz mürur idüb divan-ı hümayunum kaleminde mukayyed olan hattı hümayun şevket-makrun şahanem malına nazaran husus-ı mezbur Bosna valisi vezirim Süleyman Paşa iclaliyyenin kapu kethüdası olan Haremeyn muhasebecisi sabık Salih Sabit dâme mecduhudan istihdam olundukta müşarünileyhin iltizâmata dair bir güne tâhriyatın vârid olmadığı beyanıyla ber veçhi muharrer emr-i şerifim ısdarı re'y-i menut idüğünü i'lâm etmekle defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâil-i Zilkade sene 1231

Sayfa 28

Bihke kazası nâ'ibine hüküm,

Bihke kazası sâkinlerinden ve Bihke kal'ası kapudanlarından mir Mustafa zide kadruhu gelüb arazi tasarruf edenlerden bunun babası İbrahim kapudan kaza-i mezbure tabi ... kâryesi toprağında mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud çiftlik arazisini beher sene zapt u ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda eder iken iki yüz yirmi beş senesinde fevt oldukta ol yerler bi-hasbel kânun meccanen buna intikal idub ancak bu ol vâkitte sağır bulunduğundan elhac Murad oğlu İbrahim dimekle maruf kimesne zikir olunan çiftlik arazisini hilaf-ı kânun fuzuli zapt ve bâde mütegalibeden ... elhac Ahmed dimekle meşhur kimesneye ferağ etmekle bu ayrışub balığ ve tasarruf kadir olub taleb ve dava etmek üzere iken merkum Hacı Ahmed dâhi fevt oldukta oğlu kaza-i mezbur sâkinlerinden Ali nâm kimesneden almak istedikte bu makule sağırin yerleri alınub satılmak ve tâ'til ile müstahak tapu olmak hilaf-ı kânun iken mezbur Ali babam müteveffa-yı mezbur ol yerleri mezbur elhac İbrahim'den satın almış deyü vermeyüb gadır-küllü eylediğin ve bu babda davasına muvafık fetva-yı şerife verildiğin bildirüb kânun üzere amel olunub veçhi meşrûh üzere olan babası yerleri kendüye aliverilüb zapt ve ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi divân-ı hümâyunumdan kânuna su'âl olundukta münaza'ün fiha olan yerleri merkum Mustafa'nın babası hali hayatta zapt eder iken ziraat etmeyüb üç sene ale't-terâfu' bila manî ... koyub kânun üzere müstahak tapu oldukta merkum İbrahim bundan sahib-i arzdan resmi tapu ile almış ve yahud hali hayatta ol yerlerden hakk-ı tasarrufat rızası ve sahib-i arz ma'rifetiyle merkum İbrahim ve merkum dâhi yine mezbur Hacı Ahmed'e ferağ ettikten sonra merkum Hacı Ahmed fevt oldukta ol yerler bi hasbe'l-kânun meccanen oğlu mezkur Ali'ye intikal etmiş olmayub fı'l-vâki merkum Mustafa'nın babası ol yerlere mutasarrıf olub beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda eder iken fevt oldukta ol yerler bi hasbe'l-kânun meccanen oğlu merkum intikal etmiş iken merkum ol vâkitte sağır bulunduğundan merkum İbrahim fuzuli zapt ve bâde merkum Hacı Ahmed'e ferağ etmekle merkum Mustafa ayrışub balığ ve tasarruf-u kadir olub taleb ve dava etmek üzere iken mezbur Hacı Ahmed dâhi fevt oldukta merkumdan almak istedikte babam müteveffa-yı merkum ol yerleri merkum İbrahim'den satın almış deyü vermeyüb gadır eylediği vâki ise bu makule sağırin tarlaları alınub satılmak ve tâ'til ile müstahak tapu olmak hilaf-ı kânun olmağla veçhi meşrûh üzere olan babası yerleri aliverilüb zapt ve ziraat ettirilmek için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idüğü tâhrir olmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Hami

Fi evâil-i Zilhicce sene 1231

Mübaşir olarak muahharan emr-i şerif yazılmıştır

Fi evâhir-i Şevval sene 1231

Bosna valisi vezire ve Saraybosna mollasına hüküm,

... .. nâm zımî gelüb bunun Saray Bosna sakinlerinden tornacı Mustafa demekle maruf kimesne zimmetinde iki yüz otuz senesinden berü ba temessük veya defter doksan bir bin kırk yedi buçuk ğuruş alacak hakkı olub kable'l-ahz merkum Mustafa fevt oldukta şimdi bu dâhi meblağ-ı mezburi müteveffa-yı mezburun terekesine vaz'-ı yed olan Saray Bosna sâkinlerinden emmisi oğlu Hoca Molla Mustafa demekle meşhur kimesne ile müteveffa-yı mezburun zevcesi Ümmühan ve kız karındaşları Ayşe ve Fatma nâm hatunlardan talep eyledikte bi veçhi şer' edada taallül ve muhalefet ve ibtâl-i hakk ve gadır külli sevdasında oldukların ve tarafından nâm kimesne vekil eylediğin bildirüb mahalinde şer'le görölüb müteveffa-yı mezburun zimmetinde olan ol mikdar ğuruş alacağı terekesine vaz'-ı yed olan merkum ve mezburelerden mal-ı müteveffiden tahsil ve vekil-i merkume tarafından alıverilüb bi veçhi şer' taallül ve muhalefet ettirilmeyüb icra-yı şer' ve ihkak-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvir idüğü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde-i mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Hami

Fi evâhir-i Zilhicce sene 1231

Saraybosna kadısına hüküm,

Afife nâm hatun gelüb bunun mülki olduğu bin beş yüz ğuruş kıymetlü ... ve eşyasıyla kasaba-i mezbure toprağında mutasarrıf olduğu mülki arsasında ahirin alakası yok iken Saray Bosna sâkinlerinden Osman nâm kimesne maru'z-zikir ... ve bir arsa ve eşyayı iki yüz yirmi dokuz senesinde hilaf-ı şer'-i şerif fuzuli zapt idüb gadır külli eylediğin ve tarafından Mehmed nâm kimesneyi vekil eylediğin bildirüb mahalinde şer'le görölüb merkumun hilaf-ı şer'-i şerif fuzuli zapt eylediği maru'z-zikir ... ve eşya ve arsası vekili merkume alıverilüb icra-yı şer' ve ihkak-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi mahalinde şer'le görölmek babında.

Vasfi

Fi Evâhir-i Zilhicce sene 1231

Sayfa 29

Bosna valisine ve ... nâ'ibine hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Ali ve Eyüb ve Yusuf veled-i Mehmed nâm sipahiler gelüb Klis sancağında Virhrika nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan on sekiz bin iki yüz sekiz âkçe tımara merhum Ali ve yine karye-i merkume ve gayrıdan ol mikdar âkçe tımara merhum Eyüb ve yine karye-i merkume ve gayrıdan ol mikdar âkçe tımara dâhi merhum Yusuf veled-i Mehmed başka başka berat-ı şerifimle mutasarrıflar olub tımarları mülhâkâtından ... nâhiyesine tabi karye-i ... ve tahtında muharrer on dört aded baştınaların resm-i filorisiyle rüsumat-ı sairesi müşterekleriyle merkumun Ali ve Eyüb ve Yusuf veled-i Mehmed'in ve ... nâhiyesine tabi çiftlik-i ... ma' otlak ve yaylak dâhi ... nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan on beş bin âkçe tımara mutasarrıf ... veled-i Mehmed'in kayıtlarına dâhil olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla merkumun salifü'z-zikir karye-i ... ve tahtında muharrer on dört aded baştınaları ber muceb-i defter-i hakani müşterekleriyle zapt ve tahtında muharrer baştınaların resm-i filorileriyle rüsumat-ı sairesi ahz u kabz etmek murad eylediklerinden dâhil ve taarruz olunmak icab etmez iken merkum ... veled-i Mehmed çiftlik ... ma' otlak ve yaylak el mezburelerin mahsulat ve rüsumatını ahz u kabz adem-i kanaat birle salifü'z-zikir karye-i ... ve tahtında muharrer on dört aded baştınaların resm-i filorileriyle rüsumat-ı sairesine hilâf-ı defter-i hâkâni ... müdahale ve zapt ... ol vâkit bildirüb defter-i hakani mucebince amel olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta ... nâhiyesine tabi on dört aded baştına ile karye-i ... ve tahtında mahsul ... ve bad-ı heva ve resm-i arus ve tapu-yu zemin ... ve hane on dört fî iki yüz âkçe yekûn ma' gayrıha üç bin iki yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresiyle ... nâhiyesine tabi ... kâryesiyle biriktirilüb yekûn ma' gayrıha kırk üç bin yetmiş üç âkçe zeamet deyü bir icmâl ve icmâl-i mezburun dokuz bin dokuz yüz yetmiş yedi âkçesi Ali'nin ve ol mikdarı Eyüb'ün ve ol mikdarı Yusuf veled-i Mehmed'in baki müşterekleri kayıtlarında ve ... nâhiyesine tabi bir aded esbab ile çiftlik ... ma' otlak ve yaylak ve çayır ... Cafer ... hini tâhrirde ber muceb defter tasarrufunda bulunmağın defter-i cedide kayıd olundu ve hasıl tahtında gendüm ve mahlut ve nısfı bad-ı heva ve resm-i arus ... tapu-yu zımmi yekûn ma' gayruha yedi yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresiyle ... nâhiyesine tabi Ömer Beg Çiftliği ile biriktirilüb yekûn ma' gayrıha bin sekiz yüz altmış âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen İdris'in kayıtlarında olub bu takrirde bir muktezası defter-i hakani karye-i ... ve tahtında muharrer on dört aded baştına ol mezburelerin resm-i filorileriyle rüsumat-ı sairesi merkumun Ali ve Eyüb ve Yusuf veled-i Mehmed ile sair müşterekleri taraflarından ve çiftlik ... ma' otlak ve yaylak ol mezburelerin mahsulat ve rüsumatı merhum İdris veled-i Mehmed'in tarafından zapt olunub tarafeynin icmâl ve mufassaları başka başka olub birbirlerinde alakaları olmamak iktizâ' eylediğın defter emini esbâk arz etmeğın sen ki vezir müşarünileyhsin arzı mucebince amel olunmak babında.

Fi evâhir-i Zilhicce sene 1231

Bosna valisi vezire ve Saraybosna kadısına hüküm,

İran ve ... der saadetimde ... mir Feyzullah zide kadruhu gelüb takdim eylediği takririnde mümaileyh İran Tüccarından hala Saray Bosna'da li-ecli't-tüccara ikamet üzere olan Şirazlı? Hacı Mehmed nâm kimesne zimmetinde iki yüz yirmi sekiz senesinden berü yirmi bin beş yüz yirmi iki ğuruş alacağı olub bi'd-defaat taleb olmak murad eyledikte ... bi veçhi şer' edada taallül ve muhalefet ve ibtâl-i hakk ve ğadır külli sevdasında olduğun ve tarafından nâm kimesne vekil eylediğin inha ve mahalinde şer'le görülüb merkumun zimmetinde olan ol mikdar ğuruş alacak hakkı tarafından vekili merkume alıverilüb icra-yı şer' ve ihkak-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le rü'yet olunmak fermanım olmağın imdi sen ki vezir müşarü mevlana mümaileysin husus-ı mezbur inhâ olduğu üzere o halde marifetiniz ile merkumi mahalinde meclis-i şer'le ihzar ve mümaileyhin tarafından vekil şer'le ber veçhi hakaniyye terâfu'-ı şer' birle merkumun zimmetinde olan ol mikdar ğuruş alacağı bâde'l-sübût şer'-i tamamı tahsil ve tarafından vekil-i merkume alıverüb icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakka dikkat ve ibtâl-i hakkı ve hilâf-ı şer'i şerif ğadır-ı mucib ve sadık-ı tehaşi ve mücanebet ve ücret-i mübaşiriye şurutu nizamını havi mukaddema sudur eden emr-i şerifin dâhi infaz ve icrasına mübaderet olunmak babında.

Fi Evasıt-ı Muharrem sene 1232

Sayfa 30

Bosna valisi vezire ve Saraybosna kadısına ve İstolçe kazası naibine hüküm,

Bosna defterdarı sabık ... ve ... elhac Derviş Abdullah zide mecduhunun südde-i saadetime takdim eylediği arzuhalinde mümaileyhin iki yüz yirmi dokuz senesinden berü Saray Bosna kazasına muzâfa ve ... kazasında sakın miri miran Kara Mehmed'in emirü'l-ümera ... Maraşlı İbrahim dâme ikbale zimmetinde ba temessük gayrı ez teslim altı bin ve İstolçe kazasına muzâfa Hatova kal'ası kapudanı elhac Mehmed Beg zimmetinde ba temessük iki bin beş yüz ve Saray Bosna kazası sâkinlerinden Yusuf Kadızade Mehmed Emin dimekle maruf kimesne zimmetinde ba temessük bin beş yüz ve Saray Bosna kazası sâkinlerinden Çukacızade Ahmed dimekle meşhur kimesne zimmetinde ba temessük bin beş yüz ğuruşu cem'an on bin beş yüz ğuruş alacak hakkı olub bi'd-defaat taleb olmak murad eyledikte avf ve te'hîr imrâr-ı vâkit ile bi veçhü'l-şer'i vermekte taallül ve muhalefet ve ibtâl-i hak ve ğadır külli sevdasında olduğun inhâ ve mahallerinde şer'le görülüb miri miran mümaileyh ve merkumların zimmetlerinde olan ol mikdar ğuruş alacak hakkı tamamen tahsil ve kendüye alıverilüb bi veçhü'l-şer' taallül ve muhalefet ettirilmeyüb icra-yı şer' ve ihkak-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le rü'yet olunmak fermanım olmağın imdi siz ki vezir müşarü-mevlana ve naib-i mummaileyhimsin husus-ı mezbur inhâ olunduğu üzere olduğu halde miri miran mümaileyhin

tarafından vekil şer'iyeyle merkumları mahallerinde müstakilen meclis-i şer' ihzar ve mümaileyh elhac Derviş Abdullah ile ber veçhi hakkaniyet terâfu'-ı şer' birle miri miran mümaileyh ve merkumların ba temessük zimmetlerinde olan ol mikdar alacak hakkı bâde'l-sübûtü'l-şer'i tamamen ve kamilen tahsil ve mummaileyhe aliverüb bi veçhü'l-şer' taallül ve muhalefet ettirmeyüb icra-yı şer' ve ihkak-ı hakka ihtimam ve dikkat ve ibtal-i hakkı ve hilaf-ı şer' şerif ğadırı mucib ve sıdk-ı tevki ve mübâ'idan ve ücret-i mübaşiriye şurutu nizamını havi mukaddema sudur eden emr-i şerifin dâhi infaz ve edasına mübaderet eylemeniz babında.

Fi Evâsıt-ı Muharrem sene 232

Brod naibiyle zikir olan tımar karyelerinin tabi oldukları kaza ve nahiyelerin kudat ve nüvvabına hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Hasan veled-i Receb nâm sipahi gelüb Bosna sancağında Brod nahiyesinde çiftlik-i Nuh veled-i ... gayrıdan iki bin sekiz yüz altmış âkçe berat-ı şerifimle mutasarrıf olduğu tımar karyelerinin iki yüz otuz bir senesine mahsuben vâki olan mahsulat ve rüsumatı bazı muvafık hesabıyla tarafından ahz u kabz olunmayub alâ eyyi hal kaldığın inha ve tımar-ı mezbur karyelerinin sene-i mezburede vâki olan mahsulat ve rüsumatı tevcih ve iktizâ' edenlerden tahsil ve kendüye alıverilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayunuma mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta tımar-ı mezbur karyelerinin sene-i mezbure mahsuben vâki olan mahsulat ve rüsumatı bazı muvafık hesabıyla tarafından ahz u kabz olunmayub alâ eyyi hal kaldığı vâki ise tımar-ı mezbur karyelerinin sene-i mezburede vâki olan mahsulat ve rüsumatı reaya zimmetlerinde mi olmuştur yoksa ahd-ı kimesneler mi ahz u kabz eylemişlerdir reayadan bir senede iki dakik mahsul ve rüsum alınmaktan hazer olunarak bâde'l-sübût icab ve iktizâ' edenlerden tahsil ve alıverilmek için emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idüğü tâhrir olunmağla defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Nazif

Fi Evâsıt-ı Muharrem sene 232

Sayfa 31

Bosna valisi vezire ve Çaniça kazası naibine hüküm,

Eyalet-i Bosna'da vâki Çaniça kazasına tabi Zabar kâryesi sâkinlerinden ... Osman dimekle maruf kimesne ile Hanife nâm hatun gelüb arazi tasarruf edenlerden merkum Osman'ın

validesi Fatıma nâm hatun karye-i merkume toprağında vâki malumatü'l-hudud çiftlik arazisine mezbure Hanife ile müşağ-ı müşterek mutasarrıflar olub beher sene taraflarından zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza eda oluna gelür iken validesi mezbure Fatıma müteveffi oldukta ol yerlerden hissesi kânun üzere tapu-ya müstahak ve hak tapu yoğken karye-i mezbure sâkinlerinden karındaşı Mehmed nâm kimesnenin olub ol yerleri bi-gârâz müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan aldıklarından sonra karındaşı merkum ol yerlerden hissesinden hakk-ı tasarrufat rızası ve sahib-i arz ma'rifetiyle ... Çaniça kal'ası kapudanı Murad Beg'in babası Osman kapudan demekle meşhur kimesneye ferağ ve tefviz ve merkum dâhi nüfus ve kabul idüb bâde merkum Osman dâhi fevt oldukta ol yerlerden hissesi hasbe'l-kânun meccanen oğlu mir-i merkume intikal etmiş iken mir-i merkum kendü hissesini zapta adem-i kanaat birle merkum ile mezburenin hisselerine dâhi hilaf-ı kânun fuzuli müdahale ve zaptlarına mümanaat etmekle mir-i merkum ile huzur-ı şer'de lede'l-müdafaa vâki olan müdahalesinin men' ve def' için canib-i şer'den ilam-ı şer'i ita ve balasına buyuruldu? keşide kılınmış iken merkum mücâb ve mündeffi' olmayub yine müdahalesinde ısrar birle nizâ'dan halli olmadığın bildirüb kânun üzere amel olunub merkumun hilaf-ı kânun ol vecihle vâki olan müdahalesi men' ve def' ve ol birle kemâ fı's-sabık ber veçhi iştirakı zapt ve ziraat ettirmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'a ve verilen ilam-ı şer' ibraz etmeleriyle husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvir idüğü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde'î mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Muharrem sene 232

... naibine hüküm,

Zikr-i âti karye ahali gelüb Klis sancağında ... nâhiyesine tabi karye-i ... ve tahtında on dört aded baştina ve mahasül-i ... ve bad-ı heva ve resm-i arus ve tapu-yu zemin ve ... ve hane on dört fî iki yüz âkçe yekûn mâ' gayrıha üç bin iki yüz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkuresi ve ... nâhiyesine tabi ... kâryesiyle mâ' gayrıha biriktirilüb kırk üç bin yetmiş üç âkçe zeamet bir icmâl ve icmâl-i mezburun dokuz bin dokuz yüz yetmiş yedi âkçesi karye-i ... merkume ve gayrıdan on sekiz bin iki yüz sekiz âkçe tımara mutasarrıf Ali'nin bakisi müştereki kayıtlarında olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla bunlar karye-i ... mezbureden hini tâhrirde filorici taifesine tâhrir ve tahsis kılınan baştinalar arazisinde ziraatleriyle hasıl eyledikleri terekelerinden resm-i filorilerin ve tâhrirden sonra ... açtıkları yerlerde ziraatleriyle hasıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekiz bir öşür ile salariyelerini müşterekiyle sipahi-i merkume edada kusurları olmayub teaddi olunmaları icab etmez iken sipahi-i merkum ve müştereki zikir olunan baştinalardan aynî ve arazi-i sairesinden ziyade öşür mütalebesiyle hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadığın bildirüb defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub sipahi merkum hilaf-ı defteri hakani ve mugayir-i kânun

teaddi ettirilmemek babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümâyun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın divanı-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta karye-i ... mezbure ahali karye-i mezbureden hini tâhrirde filorici taifesine tâhrir ve tahsis kılınan baştinalar arazisinden ziraatleriyle hasıl eyledikleri terekelerinden sekiz de bir öşür ile salariyelerini müşterekiyle sipahi-i merkume eda eylediklerinden sonra zikir olunan baştinalardan aynî ve arazi-i sairesinden ziyade öşür mutalebesiyle teaddi olunduğu vâki ise men' ve def' için emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idüğü tâhrir olunmağla defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâil-i Safer sene 232

Sayfa 32

Bosna valisi vezirim paşa iclaleye ve Ehlune ve Sarumişe naibleri zide aleyhimaya hüküm,

Ehlune Kal'ası anbarcısı Süleyman veled-i Yusuf gelüb Klis sancağında Ehlune nahiyesinde Çiftlik-i Mümin bin Yusuf ve gayrıdan sekiz yüz elli iki âkçe gedik tımar ile kal'a-yı merkume anbarcılığına berat-ı alışanımla mutasarrıf olub gedik tımarının baş kalemi olan maru'l-beyan Çiftlik-i Mümin bin Yusuf ve İbrahim bin Hüdaverdi ol ağa-yı Musa nısfı karye-i ... gedik tımarı mülhâkâtından Ehlune nâhiyesine tabi karye-i ... ve esbabha-i der karye-i ... bab iki ve Sarumişe Nâhiyesine tabi Çiftlik-i Behram bin Abdullah an hassa karye-i ... ve Ehlune nâhiyesine tabi çiftlik-i an hisse-i ... ve rub' hisse-i ... müşterekiyle merkum Süleyman veled-i Yusuf'un kayıd dâhil olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla merkum Süleyman veled-i Yusuf zikir olunan karye ve çiftlikler ve esbabları ber muceb-i defter-i hakani müşterekiyle gedik tımarı tarafından zapt ve hizmeti mukabelesinde müstahak olduğu mahsul ve rüsumu kânun ve defter mucebince ahz u kabz etmek murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimesneler hilâf-ı defter-i hâkâni fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların bildirüb defter-i hakani mucebince amel olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümâyun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta Ehlune nâhiyesine tabi Çiftlik-i Mümin bin Yusuf ve İbrahim bin Hüdaverdi ol ağa-yı Yusuf nıfsı karye-i ... Halid? ... Mümin bin Yusuf ol mezbur ber muceb-i defter-i atik ma' otlak ve yaylak ve hasıl ani'l-galle ve öşr-i giyâh gayruha beş yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi altı baştına ile karye-i ... hane bir fi iki yüz âkçe ve hane dört fi yüz âkçe ve hane bir fi yetmiş âkçe ve mahsul ... bad-ı heva ve resm-i arus ve ... ve tapu-yu zemin ve bac-ı panayır karye-i mezbur yekûn ma' gayruha yedi yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi esbabha-i der karye-i ... bab iki rüsum altmış âkçe ve Sarumişe Nâhiyesine tabi çiftlik-i Behram bin Abdullah an hisse-i karye-i ... mezkur Behram hissesi Resul tasarrufunda der hassa-yı ani'l-galle almağla ve öşr-i giyâh ve gayruha iki yüz yetmiş dört âkçe ve Ehlune nâhiyesine tabi çiftlik an hisse-i ... İbrahim biraderan-ı evladı

Mustafa ve ... mezkur fevt olub tasarrufunda olan yerleri karındaşı Yusuf ve Ahmed ve Mehmed tasarruflarında ve rub'-ı hisse-i ... öşür ve rüsum ber veçhi nakid iki yüz âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde esbabha-i der ... mezburenin bazusundan otuz âkçesi ifraz ve çiftlik-i Mümin bin Yusuf ve karye-i ... ve çiftlik-i Behram bin Abdullah ve çiftlik ... mezburelerin nâm-ı bazı ile biriktirilub yekûn bin yedi yüz dört âkçe anbar kal'a-yı Ehlune deyü bir gedik icmâl ve icmâl-i mezburun sekiz yüz elli iki âkçesi Süleyman veled-i Yusuf'un bakisi müştereki kayıtlarında olub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani çiftlik-i Mümin bin Yusuf ve İbrahim bin Hüdaverdi ol ağa-yı Musa nısfı karye-i ... ma' otlak ve yaylak ve çiftlik-i Behram bin Abdullah an hisse-i karye ... mezburelerin ... ani'l-galle öşr-i giyâh ve gayriha hasılatları ve karye-i ... tahtında muharrer altı aded baştınaların resm-i filorileriyle rüsumat-ı sairesi iki bab esbabha-i der karye-i ... mezburenin resmi ve çiftlik an hisse-i ve rub'-ı hisse-i ... mezburenin ber veçhi nakid bin öşür ve resmi merkum Süleyman veled-i Yusuf anbarı kal'a-yı mezbure ile sair müşterekleri tarafından zapt olunmak iktizâ' eylediğin bi'l-fiil defter emini olan ... Macid Mustafa nam elhac Yusuf Rıza dâme mecduhu arz etmeğin iltizamat hakkında nizamı havi muahharan şeref-riz sudur idüb divan-ı hümayunum kaleminde mukayyed olan hatt-ı hümayun şevket-makrun şahanem malına nazaran husus-ı mezbur sen ki vezir müşarünileyhsin hala kapu kethüdası olan haremeyn muhasebecisi sabık Salih Sabit dâme mecduhuya lede'l-havale tımar-ı mezbur ve sair mukataat iltizamına dair şimdiye değin bir güna matlubun olmadığını i'lam etmekle sen ki vezir müşarünileyhsin emin-i mümaileyhin arzı mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Vasfi

Fi Evâsıt-ı Safer sene 1232

Nişte Kazasında me'zun bi'l-dikkat olub husus-ı ati'z-zikrde bu defa ba işaret şeyhü'l-islami mevâlî nasb ve tâyin kılınan Hasan zide aleyhimaya hüküm,

Çaniça kazası sâkinlerinden İbrahim nâm kimesne gelüb bunun babası Mehmed nâm kimesne iki yüz yirmi yedi senesinde fevt oldukta kaza-i mezburda vâki mutasarrıf olduğu çiftlik emlakı ile sair emval ve emlakı bi'l-varisü'l-şer buna intikal idüb ahirden dâhil olunmak icab etmez iken kaza-i mezbur sâkinlerinden emmisi oğlu İbrahim nâm kimesne bunun için sabidir diyerek bir takrib vesaya hüccet-i ahz ile mütegallibeye iştira zikir olunan emlak ve emval ve eşyayı hilaf-ı şer' şerif ve fuzuli zapt ve icarasını ahz ve istihlâk idüb gadr-küllü eylediğin bildirüb mahalinde şer'le görülüb icra-yı şer' ve ihkak-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi sen ki müftü mümaileyhsin husus-ı mezburun ... şer'i ... için mevâlî tâyin kılındığı bi'l-fiil şeyhü'l-islam ve müftü-i evvelam olan mevlana esseyid Mehmed zîdet ... edamallahu teâla fezailühu işaret etmeleriyle işaretlerini mucebince amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Safer sene 1232

Sayfa 33

Bosna valisi vezirim paşa iclaliye ve Kluç naibine hüküm,

Züemadan Mahmud veled-i Mahmud zide kadruhu gelüb Klis sancağında Kluç nahiyesinde ihtisabü'l-ihzariyye ve gayrıdan yirmi bin yüz seksen altı âkçe ba berat-ı alişan mutasarrıf olduğu tımarı mülhâkâtından Kluç nâhiyesine tabi baştına ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm ve mahlût yekûn ma' gayruha bin beş yüz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemîyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkuresi Dlamuç nâhiyesine tabi ... kâryesi ve ma' gayruha biriktirilüb on bin yüz seksen altı âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen zaim mümaileyhin kaydında olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla zaim mümaileyh karye-i ... mezbureyi ber muceb-i defter-i hakani müstakilen zapt ve vâki olan mahsul ve rüsumunu kânun ve defter mucebince ahz ve kabz etmek murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimesneler hilâf-ı defter-i hâkânî fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların bildirüb defter-i hakani mucebince amel olunub ecânibden olan merkumların hilâf-ı defter-i hâkânî vâki olan müdahaleleri men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta karye-i ... mezbure ber muceb-i defter-i hakani müstakilen mumailyhe zapt ve vâki olan mahsul ve rüsum kânun ve defter mucebince ahz u kabz ettirilmek ahirden hiç ferdi hilâf-ı defter-i hâkânî dâhil ve taarruz ettirilmemek için emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun tâhrir olunmağla iltizamat hakkında nizamı havi şeref-riz sudur idüb divan-ı hümayunum kaleminde mukayyed olan hatt-ı hümayun şevket-makrun şahanem malına nazaran husus-ı mezbur sen ki vezir müşar-mümaileyhsin hala kapu kethüdası olan harameyn muhasebecisi sabık iftihar Selim Sabit dâme mecduhuya lede'l-havale iltizamata dair şimdiye değin bir güna matlubun olduğundan bahisle ber veçhi muharrer emr-i şerifim itası rey'-i menut idügü ilam etmekle sen ki vezir müşarünileyhsin defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Safer sene 232

Tashih olunduğu üzere tebdil olunmuştur.

Bosna valisine ve Drametin naibine hüküm,

Eyalet-i Bosna'nın zaim müteferrikalarından Feyzullah veled-i İsmail zide kadruhu gelüb İzvornik sancağında Sana nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan on sekiz bin doksan beş âkçe ba berat-ı alişan mutasarrıf olduğu tımarı mülhâkâtından Drametin nâhiyesine tabi neferat ile

karye-i ... nâm-ı diğer ... ve tahtında baştina-i ... ma' baştina-i saire ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve erzak yekûn ma' gayruha yedi bin beş yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresi salifü'z-zikir ... kâryesiyle ma' gayruha biriktirilüb yirmi bin dokuz yüz elli âkçe zeamet bir icmâl ve icmâl-i mezburun on iki bin beş yüz yetmiş âkçesi müteferrika-i mümaileyh Feyzullah veled-i İsmail'in bakisi müştereki kayıtlarında ve yine Drametin nâhiyesine tabi neferat-ı küberan? reaya ve baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve gendüm yekûn ma' gayruha yedi bin yüz otuz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresinden üç bin on beş âkçesi ifraz ve ma' gayruha biriktirilüb üç bin beş yüz seksen beş âkçe yekûnundan üç bin âkçesi ifraz ve bir icmâl ve icmâl-i mezburun bin beş yüz âkçesi Mustafa veled-i Cafer'in tımarı ve berat-ı şerifimle üzerinde bakisi müştereki kayıtlarında olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla müteferrika-yı mümaileyh ile karye-i ... nâm-ı diğer ... ve tahtında ... baştina-i ... ma' baştina-i saire ol mezbureleri ber muceb-i defter-i hakani müşterekiyle zapt ve vâki olan mahsul ve rûsumunu kânun ve defter mucebince ahz u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken sipahi merkum Mustafa veled-i Cafer salifü'z-zikir karye-i ... ve tahtında muharrer baştinayı müşterekiyle tımarı tarafından zapta adem-i kanaat birle müteferrika-yı mümaileyhin müşterekiyle kaydına dâhil salifü'z-zikir karye-i ... ve tahtında muharrer baştina-i ... ma' baştina-i saire ol mezburelere hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadığın bildirüb defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub sipahi-i merkumun hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun vâki olan müdahalesi men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta salifü'z-zikir karye-i ... nâm-ı diğer ... ve tahtında muharrer baştina-i ... ma' baştina-i saire ber muceb-i defter-i hakani müşterekiyle müteferrika-yı mümaileyh ve karye-i ... ve tahtında muharrer baştina dâhi müşterekiyle sipahi-i merkum

Sayfa 34

Mustafa'ya zapt ve herkese ait mahsul ve rûsum kânun ve defter mucebince ahz u kabz ettirilmek ... ahirin karye ve baştinasına dâhil ve taarruz ettirilmemek için emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idüğü tâhrir olunmağla sen ki vezir müşarünileyhsin defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Hami

Fi Evâsıt-ı Rebiül-evvel sene 232

Klis sancağında vâki Nüvesil kazası naibine hüküm,

Nüvesil kazası sâkinlerinden Osman nâm kimesne gelüb arazi tasarruf edenlerden elhac Hüseyin nâm kimesne fevt oldukta oğlu ve kızı ve baba bir ar karındaşı ve sair ashab tapudan kimesnesi kalmayub kasaba-yı mezbure tabi ... kâryesi toprağında vâki mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud tarlaları kânun üzere tapuya müstahak oldukta bu dâhi ol yerleri iki yüz otuz bir senesinde resm-i tapu ile sahib-i arzdan alub yedine verilen sahib-i arz temessüki mucebince zapt ve ziraat murad eyledikte ahirden dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimesneler hilaf-ı kânun fuzuli müdahale ve zapt ve ziraatına mümanaat ve taarruzdan halli olmadıkların bildirüb kânun üzere amel olunub ecânibden olan kimesnelerin hilaf-ı kânun vâki olan müdahaleleri men' ve def' birle ol yerler yedine verilen sahib-i arz temessüki mucebince kendüye zapt ve ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta münaza'ün-fihâ olan yerlere merkum elhac Hüseyin mutasarrıf iken fevt oldukta oğlu ve kızı ve baba bir karındaşı ve sair ashab tapudan kimesnesi kalmayub ol yerler kânun üzere tapuya müstahakk oldukta dâhil eden kimesneler ol yerleri mukaddem tarih ile sahib-i arzdan almalarıyla müdahale ederler olmayub fi ol vâki merkum Osman mukaddem tarih ile sahib-i arzdan alub yedine verilen sahib-i arz temessüki mucebince zapt ve ziraat murad eyledikte ecânibden olan kimesneler ol yerlere fuzuli müdahale ettikleri vâki ise men' ve def' birle ol yerler yedine verilen sahib-i arz temessüki mucebince merkuma zapt ve ziraat ettirilmek için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idüğü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Rebiül-evvel sene 232

Bosna valisi vezire ve Nüvesil Kazası naibine hüküm,

Kemalzade Mehmed dimekle arif kimesne gelüb Bosna'nın Nüvesil kazasında sakin ...-i atik kapudanlarından kulakzade Bayburtlu Mustafa Beg dimekle meşhur kimesne zimmetinde iki yüz yirmi sekiz senesinden berü ba temessukat gayrı ez teslim dokuz yüz yirmi dört buçuk ğuruş alacak hakkı olub bi'd-defaat taleb olmak murad eyledikte bi veçhi şer'i vermekte taallül ve muhalefet ve ibtâl-i hak ve gadr külli sevdasında olduğun bildirub mahalinde şer'le görölub merkumun zimmetinde olan ol mikdar ğuruş alacak hakkı kendüye alıverilub bi veçhi şer'i taallül ve muhalefet ettirilmeyüb icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi husus-u mezbur hini terâfu'da tezvîr idüğü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ aleyhten taleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde'î mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarunileysin mahalinde şer'le görölmek babında.

Fi Evâil-i Rebiül-evvel sene 232

Bosna valisi vezire ve Visoka naibine hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Abdullah veled-i Musa nâm sipahi gelüb Hersek sancağında ... nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan on bir bin altı yüz elli âkçe berat-ı şerifimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhâkâtından ... kazasına muzâfa ... nâhiyesine tabi ... ve ... ve ... ve ... karyeleri müşterekiyle merkum Abdullah'ın kaydına dâhil olduğu ve marû'z-zikir ... kâryesinin tahtında muharrer baştina olan ve dokuz aded baştina-i saire ve dört neferin filorileriyle mukataa eflâkan ve ... mülhakatı olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla sipahi-i merkum karye-i ... mezbureden eflâkana tâhrir ve tahsil kılınan baştina-i eflâk ve dokuz aded baştina-i saireden ma'ada karye-i merkumenin arazi-i sairesiyle maru'l-beyan karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ol mezbureleri ber muceb-i defter-i hakani müşterekiyle zapt ve karye-i ... ol mezburenin mâ' ... mahsulat ve karye-i ... merkumenin gayrı ez filori için mahsulat ve rûsumatıyla karye-i ... ve karye-i ... ol mezbureleri mahsul ve rûsumunu kânun ve defter mucebince ahz u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken karye-i ... mezbureden eflâkana tâhrir ve tahsis kılınan baştina-i eflâk ve dokuz aded baştina-i saireye eflâkandan ber veçhi malikane mutasarrıf oluna zaptı adem-i kanaat birle karye-i merkumenin arazi-i sairesiyle maru'l-beyan ... ve ... ve ... merkumelere hilaf-ı

Sayfa 35

defter-i hakani fuzuli müdahale ve taaruzdan halli olmadıkların bildirub defter-i hakani mucebince amel olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve defter-i eflâkana mürâca'at olundukta ... der kaza-yı ... nâhiyesine tabi neferat ve baştina ile karye-i ... haneden hane yüzer âkçe ... amireye edâ ettiklerinden sonra sahib-i tımara öşür vireler ve sahib-i mâ' ...nin yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve zemin ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve resm-i çift ve gendüm ve mahlut yekûn mâ' gayrûha bin yedi yüz otuz altı âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi baştina aded ile karye-i ... gayrı ez filoriciyan sahib-i tumara öşürün virürler ve ispenç virürler ve hasıl mâ' ispenç ve öşür ve 'âlat ve rûsum-ı saire iki bin yüz on bir âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi baştina aded ile karye-i ... ve hasıl aynı rûsum mâ' ... on bin dokuz yüz on beş âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde kaydına ... mezburenin bazusundan üç yüz otuz altı ve karye-i ... mezburenin bazusundan yedi yüz elli yedi ve karye-i ... mezburenin bazusundan bin yedi yüz on beş âkçeleri ifraz ve karye-i ... mezburenin tamam bazusuyla yine nâhiyesine tabi kâryesiyle biriktirilub mâ' gayrûha yirmi üç bin iki yüz doksan dokuz âkçe yekûnundan on bir bin altı yüz elli âkçesi ifraz ve fi'l-asıl kurâ-ı mezburlar ... kal'âsının müstahak tımarı iken biriktirilub eşkinici kılıç tımar olmak üzere bin yüz yetmiş üç tarihinde ba hattı tevkî' icmâlde tenbih olunub tamamen Abdullah veled-i Musa'nın kaydında ve yine Hersek sancağında vâki defter-i eflâk ... deyü yazıldığı mahalin tahtında kaza-yı ... ve tahtında ... kazasına tabi karye-i ... haneden hane yüzer âkçe filorilerin eda eyledikten sonra sahib-i arza öşürün vireler ve tahtında baştina-i eflâk ... eflâk mâ' baştina-i saire aded dokuz ve neferat aded dört

başına mâ hane on üç fi yüz âkçe ve maktuâ altmış âkçe mâ' kurra ve nevahi-i saire aded deyü defter-i mufassal eflâkana muharrer kalemiyle tâhrir defter olub bu takdirce bir mukteza-yı defteri hakani karye-i ... mezburenin mâ' ... öşür mahsulat ve karye-i ... mezburenin mahsulat ve rüsumatı ve karye-i ... mezburenin gayrı ez filoriciyan öşrü galat? ve ispenç ve rüsumat-ı sairesi ve karye-i ... mezburenin an rüsum mâ' ... mahsulatı merkurum Abdullah veled-i Musa ile sair müşterekleri taraflarından ve karye-i ... tahtında muharrer başına eflâk ve dokuz aded başına-i saire ve dört aded neferin filorileriyle maktuâ eflakandan ber veçhi malikane mutasarrıfları taraflarından zapt olmağın iktizâ' eylediğın bi'l-fiil defter emini olan elhac Yusuf Rıza dâme mecduhu arz etmeğın arzını mucebince kânun üzere divân-ı hümâyunumdan emr-i şerifim ısdarını bi'l-fiil baş defterdarım olan Yusuf dame mecduhu ba takriri ifade etmekle sen ki vezir müşarünileyhsin veçhi meşrûh üzere amel olunmak babında

Fi Evâhir-i Rebiül-evvel sene 232

... kadısına hüküm,

Kaza-yı mezbur muzâfatından ... karyeleri ahalisinden Ahmed ve Mehmed ve Hasan ve Hüseyin nâm kimesneler gelüb bunlar üzerlerine edası lazım gelen avarız ve sair evâmir-i şerifemle vârid olan tekalifden emlak ve arazi hal-i tahmillerine göre hisselerine isabet eden ahali karye ile ma'an emr-i defter mucebince cem'ine memure tamamen eda idub ehl-i örf taifesini taraflarından bila emr-i şerif tekalif-i şâkka mutalebesiyle taaddi olunmaları icab etmez iken ehl-i örf taifesini bila emr-i şerif tekalif-i şâkka mutalebesiyle taaddi ve rencideden halli olmadıklarından bundan akdem müdafâ-yı şer'i şerif olduklarında taaddilerinin men' için taraf-ı şer'den hüccet-i şer'yye verilmişken yine ol vecihle taaddiden halli olmadıkların mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â divân-ı hümâyunumdan kânuna su'âl olundukta mezburlar ba evamir-i aliyye vârid olan tekalifden tahmillerine göre hisselerine isabet eden tekaliflerin ehl-i karye ile ma'an cem'ine memure tamamen eda eylediklerinden sonra ehl-i örf taifesi taraflarından bila emr-i şerif tekalif-i şerife mutalebesiyle taadilerinin men' ve def' için emr-i şerif itası muvafık-ı kânun idüğü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında iki yüz on bir senesi evâsit-ı cemâziyel-evvelinde emr-i şerif sadır olmuşken bu esnada ehl-i örf taifesi taraflarından mugayir-i emr-i âli ta'addi olduğun inhâ ve mukaddema sadır olan emr-i şerif mucebince amel olunmak babında te'kidî havi müceddeden emr-i şerifim sudurunu istid'a etmeleriyle divan-ı hümayunumda mahfuz kuyud-ı ahkama mürâca'at olundukta ber veçhi muharrer tarih-i merkurumda emr-i şerif verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddema sadır olan emr-i şerif mucebince divan-ı hümayun emr-i şerifim ısdarını baş defterdar sabık ba takrir ve ifade etmekle veçhi meşrûh üzere amel olunmak babında.

Hüseyin

Fi Evâil-i Cemâziyel-evvel sene 232

Sayfa 36

Saraybosna kadısına hüküm,

Hilal nâm hatun gelüb bu kaza-i mezbure tabi ... kâryesi sakinelereinden Fatıma nâm hatun ile karye-i merkume toprağında vâki malumatu'l-hudud tarlalara müşâ' ve müşterek mutasarrıflar iken mezbure-i Fatıma müteveffı oldukta oğlu kalmayup ol yerlerden hissesi kânun üzere tabuya müstahakk ve hakk-ı tapu müştereki olduğu itibarıyla bunun olduğuna binâ'en bu dâhi zikr olunan yerlerden müşterek-i mezburenin hissesini bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile almağa talib iken sahib-i arz olan kimesne buna vermeyüb tam' cem'inden? nâşi ecânibden kaza-i mezbur sâkinlerinden Serdengeçdi Mehmed dimekle meşhur kimesneye virub gadr külli eylediği bildirub kânun üzere amel olunub ol yerlerden müşterek-i mezburenin hissesi müştereki olduğu itibarıyla ve bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri tapu ile sahib-i arza kenduye alıverilub tarafından zapt u ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istida' etmekten nâşi ol yerler bölüşülmüş olmayub müşâ' ve müştereki tasarruf oluna geldiği ve müşterek-i mezbure müteveffı olup oğlu kalmadığı halde ol yerlerden hissesi diğer müşterekine bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile verilmesi kânun olmağla kânun üzere amel olmak babında.

Fi Evâhir-i Rebi'ul-ahir sene 232

Bosna valisi vezire ve Memlehatayn Kazası naibine hüküm,

Asitane-i saadetimde mütemekkin sarraf taifesinden Murad oğlu Refail nâm zımminin Memlaha-i zîr kapudanı Süleyman kapudan ve oğulları Mehmet Beg ve Mahmut Beg zimmetlerinde alacağı olan doksan sekiz bin sekiz yüz elli gurus kapudan-ı merkum ve oğulları ta'ahhüdlerini mübeyyen verdikleri ba hüccet-i şer'iyye mucebince eda eylemeleri lazımeden iken mugayir-i ta'ahhüd edada muhalefet eylediklerin mesfur mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ mübaşir ma'rifetiyle mahalinde şer'le rü'yet olunmak babında sudur eden emr-i şerifim lede'l-vurud kapudan merkum mebalığ-i mezburenin elli bin gurusunu itiraf ve maadasını efkar ile mu'terif olduğu elli bin gurusun otuz beş bin altı yüz gurusunu nakden mübaşire teslimen der-alıyeme irsâl idub on beş bin gurusunu edaya ta'ahhüd etmiş olduğu ol vâkitte der-saadetime tâhrir ve inhâ olunmuş olduğuna binâ'en mübaşir ma'rifetiyle bir mukteza-yı ta'ahhüd zimmetlerinde olan mebalığ-i merkumenin edasında yine muhalefet ederler ise makata'aları canib-i miriden zapt ve tahsil ve kendüleri der-alıyeme ihzar olunacağı beyanı ile isti'mali havi sudur eden emr-i şerifimin vusulünde bir mantuk-ı hüccet mebalığ-i mezkureden mukaddema edasına taahhüd olmuş olduğu on beş bin gurusun der-alıyyeye poliçe tarikiyle edasına tekrar ta'ahhüd birle te'diyesi hususi tâhrir olunup mebalığ-i

mezburun te'diyesi fi-mâ-ba'd ziyade olan matlub vâhi olduğundan talep ile ta'ciz ve ihzar etmek şartıyla olmağla maznunen verilen emrin kaydı balasına şerh verilub i'lam-ı hal mütezammın bin iki yüz on yedi senesi evâil-i Rebiü'l-evvelinde başka ve mersumun Tuzla kal'ası kapudanı müteveffi Süleyman Beg ve biraderleri Memlehateyn Kazası sâkinlerinden malum'ül-esami kimesneler zimmetlerinde birbirleri kefaletiyle iki yüz on yedi senesinden beru cihet-i farzdan ba hüccet-i şer'iyye matlub olan mebalığden gayrı ez teslim küsur kalan elli beş bin beş yüz elli ğuruşa kefaletlerine binâ'en merkumlardan mutalibe eyledikte edada ta'allül ve muhalefet ve gadr daiyesinde oldukların mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l istid'a husus-ı mezburdan darphane-i amirem nazırı sabıka lede'l-havale sarraf-ı mesfure tarafına celb ile matlubenin keyfiyetini su'âl eyledikte Tuzla kapudanı müteveffa Süleyman Beg ve biraderleri merkumlar zimmetlerinde cihet-i farzdan matlub olan yüz beş bin üç yüz elli ğuruşun altı bin beş yüz ğuruşunu mersum bu tarafda havaleci Osman nâm kimesneden ahz ve merkumlar tarafından verilmek üzere poliçe havale etmekle gayrı ez havale-i mezkure ba hüccet-i şer'iyye küsur kalan doksan sekiz bin yüz elli ğuruşu matlubundan bundan akdem bir defa otuz beş bin bâde on beş bin ğuruş ki cem'ân iki defada sarraf-ı mesfure teslim olunan elli bin ğuruş meblağ-ı mezburdan fûrû-nihâde olundukta küsur-ı merkumlar zimmetlerinde kırk sekiz bin sekiz yüz elli ğuruş matlub kalub ancak havaleci merkum Osman'dan sarraf-ı mersumun me'hûzu olub merkumların hesabına mahsub olmak üzere poliçe merkumlara havale olunan altı bin beş yüz ğuruşluk poliçeyi adem-i kabul birle âkçesini vermediklerine mebni meblağ-ı mezbur altı bin beş yüz ğuruş dâhi salifü'z-zikr kırk sekiz bin sekiz yüz elli ğuruşun üzerine zam ile bi'l-cümle matlubun elli beş bin üç yüz ğuruş baliğ olduğunu ifade eylediği beyanıyla husus-ı mezbur mahalinde ma'rifet-i şer'le rü'yet olunarak tahkik ve ihkâk-ı hakk olunmak üzere emr-i şerifim sudurunu i'lam etmekle i'lamı mucebince amel olunmak babında bin iki yüz yirmi yedi senesi evâil-i Şevvalinde Bosna vilayeti esbaka ve Memlehateyn naibine hitaben başka emr-i şerifim sadr olmuş ve muahharen sudur eden emr-i ali mahalline lede'l-vûrud müteveffa-yı merkumun oğlu Tuzla zir kapudan Mahmud Beg ber muceb-i emr-i ali huzur-ı şer'i ihzar ve muvacehesinde feth ve kırâ'et olundukta bin iki yüz on yedi senesinde sarraf-ı mesfur

Sayfa 37

tarafından vekil-i sabit ... yazıcısı Ohannes nâm zımmi vekaleti hasebiyle mevcud olduğu halde mir-i muma-ileyhaya âmme-i duâ veren ibrâ'-ı âmme ile ıskat eylediğine binâ'en vekil-i mesfurun takriri mucebince Tuzla zir hakemi tarafından hüccet-i şer'iyye ita eyledikten sonra sarraf-ı mesfur on beş bir ğuruşu hin-i ahzında yedlerine bir kıta ibrâ-ı temessükü virüb zimmetlerinde bir âkçe ve bir ... alacağı kalmadığın merkum Mahmud Beg ifade ve ber veçhi muharrer yedinde olan emr-i aliyye ve hüccet-i şer'iyye ve ibrâ'-ı temessükünü ibrâz ve irâe etmekle fi'l-hakîka tarih-i mezbur ile müverrih sarraf mesfur tarafından vekil olan yazıcı mesfur kapudan mumailyanın babası müteveffa Süleyman Beg'den ve karındaşı müteveffa Mehmet Beg'den üç yüz beş bin ğuruş ve sarraf-ı mesfur dâhi on beş bin ğuruş ahz eylediği

senedâtından müsteban olduğun ve hüccet-i şer'iyeye ve ibrâ'-ı temessükü suretleri irsâl kılındığını ve bu cihetle bir âkçe alacağı kalmadığını inde'l-şer' zahir ve ... eylediğini natık-ı vârid olan i'lamı mazmun iki yüz yirmi sekiz senesi Recep'inin selhinde emri şerifimin kaydı balasına şerh verilmiş idi el-haletü hazihi mezfurun südde-i saadetime takdim eylediği arzuhalinde husus-ı mezbur zımnında ber vechi muharrer verilen ilam-ı mazmun muahharen sudur eden emri mutazammının kaydı balasına şerh verilmiş ise de mesfur tarafından kıtâ'-ı vekil irsâl olunub meblağ-ı merkum el-yevm merkumanın zimmetlerinde hakkı olduğu ol-tarafta mersum Ohannes zımminin ibrâ'sını natk-ı ibraz eyledikleri hüccet dâhi sahte olduğu ve muahharen sudur eden emr-i şerifim mucebince mahalinde ihkâk-ı hakk mümkün olamadığı ve tarafından ... nâm kimesneyi vekil eylediği beyanıyla husus-ı mezbur mahalinde şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hakk ve zikri mahallinde ihkak-ı hakk mümkün olmaz ise der-saadetime ihzar ile arz olmasında terâfu'-ı şer' olunmak için keyfiyet-i der-alıyeme inhâ ve ilam olunmak üzere emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi divan-ı hümayunumda mahfuz kuyud-u ahkama mürâca'at olundukta ber vechi muharrer tevarih-i merkumeden evamir-i şerifem verildiği mestûr ve mukayyed olup husus-ı mezbur bi'l-fi'il Rumeli kadiaskeri olan Ahmet Reşid edâma'llâh teâli fezailuhuya havale olundukta mezkurun âkçe davası ve dava-yı şer'iyeden olmağla ber vechi muharrer emr-i şerifim suduru rey'-i menut idüğünü i'lam etmekle sen ki vezir müşarûn-ileyhsin sarraf-ı mersumun tarafından mensub vekil-i şer'iyeye ile mahalinde şer'le rü'yet ve eğer mahalinde ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise der-saadetime ihzar ile arz olmasında terâfu'-ı şer'i şerif olunmak için keyfiyet-i der-bâr-ı saltanatıma inhâ ve i'lama mübaderet olunmak fermanım olmağın imdi sen ki vezir müşarûn-naib mümaileyhsin husus-ı mezbur inhâ olunduğu üzere olduğu halde marifetiniz ve tayin olunan mübaşir müma-ileyh ma'rifetiyle husus-ı mezbur mahalinde sarraf tarafından mensub-ı vekil-i şer'iyeye ile ber vechi hakaniyet-i şer'le rü'yet ve bade-l sübût bir mukteza-yı şer' mutahhar-ı icrayı şer' ve ihkâk-ı hakka dikkat ve eğer mahalinde ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise der-alıyeme ihzar ile arz olmasında terâfu'-ı şer'i şerif olunmak için keyfiyet-i der-bâr-ı şevket-medarıma inhâya ve i'lama müsarâ'at ve ibtâl-i hakkı ve hilaf-ı şer'i şerif gadr-ı mucib vaz'dan müba'idan ve ücret-i mübaşiriye şurût-ı nizamını havi mukaddema sudur eden der-alıyenin dâhi infaz ve icrasına mübaderet olunmak babında.

Nabi

Fi Evâil-i Cemaziyel-ahir sene 1232

Bosna valisi vezirim paşa iclaliyeye ve Trebine nahiyesi naibine hüküm,

Sarraf taifesinden Murad oğlu Refail nâm zımmî gelub bunun nahiye-i mezbur sâkinlerinden ve kudattan Ali nâm kimesne zimmetinde bin iki yüz yirmi dokuz senesinden beru ba temessük on bir bin yedi yüz elli gurusu alacak hakkı olub meblağ-ı mezburun kable'l-ahz mümaileyh fevt olmağla şimdi bu meblağ-ı mezburi müteveffa-yı mezburun terekesine vâz'-ı yed olan nahiye-i mezbure sâkinlerinden malumu'l-esami veresesinden mal müteveffa-yı

merkumdan talep olmak murad eyledikte bi-veçhi şer'i vermekte ta'allül ve muhalefet üzere oldukların bildirub mahalinde şer'le görölub müteveffa-yı mezburun zimmetinde olan ol mikdar ğuruş alacak hakkı terekesine vâz'-ı yed olan vereseşi mezburlardan mal müteveffadan tamamen tahsil ve bi-kusur buna alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Vasfi

Fi Evâil-i Cemaziyel-ahir sene 1232

Sayfa 38

... naibine hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Mehmed ve Süleyman ve İbrahim veled-i Salih nâm sipahiler südde-i sa'adetime gelub Hersek sancağında ... nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan bin altı yüz elli sekiz âkçe tımara merkum Mehmed karye-i ... ol merkume ve gayrıdan bin yüz seksen âkçe tımara mezbur Süleyman ... nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan iki bin iki yüz âkçe tımara dâhi mezbur İbrahim veled-i Salih başka başka berat-ı şerif ile mutasarrıflar olub tımarlarının baş kalemi ve mülhakatı olan baştına ve çiftlik iki bin sekiz yüz yirmi dört âkçe bâzâr salifü'z-zikr ... kâryesi müşterekleriyle merkuman Mehmed ve Süleyman'ın ve yine ... nâhiyesine tabi baştına ile bin beş yüz doksan iki âkçe bâzâr ... kâryesi müşterekleriyle merkuman Mehmed ve İbrahim veled-i Salih'in ve yine nahiye-i mezbure tabi baştına ve neferat sekiz yüz otuz beş âkçe bâzâr ... kâryesi müstakilen ... nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan iki bin iki yüz yirmi yedi âkçe tımara mutasarrıf Ahmed veled-i Osman'ın kayıtlarına dâhil olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla baştına ile çiftlik ile iki bin sekiz yüz yirmi dört âkçe bâzâr karye-i ... ol mezbure ber muceb-i defteri hakani müşterekleriyle merkuman Mehmed ve Süleyman ve baştına ile bin beş yüz doksan iki âkçe bâzâr ... kâryesi yalnız merkum Mehmed ile mezbur İbrahim veled-i Salih ve sair müşterekleri taraflarından ber muceb-i defter-i hakani zapt ve vâki olan mahsulat ve rüsumatını kânun ve defter mucebince ahz u kabz murad oldukta dâhil olunmak icab etmez iken merkum Ahmed veled-i Osman baştına ve neferat ile sekiz yüz otuz beş âkçe ba berat ... kâryesini müstakilen zapta adem-i kana'at birle baştına ve çiftlik ile iki bin sekiz yüz yirmi dört âkçe bâzâr karye-i ... ve baştına ile doksan iki âkçe bâzâr karye-i ... ol merkumelere hilâf-ı defteri hakani fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadığın bildirub defter-i hakani mucebince amel olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta ... nâhiyesine tabi baştına ve çiftlik ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm ve mahlût yekûn mâ' gayriha iki bin yirmi dört âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi baştına aded

ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm ve mahlût yekûn bin beş yüz doksan iki âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde karye-i ... ol mezburenin mufassal bazusundan iki bin iki yüz yirmi dört ve karye-i ... ol mezburenin mufassıl bazusundan bin doksan iki âkçeleri biriktirilub yekûn üç bin üç yüz on altı âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezburun bin altı yüz elli sekiz âkçesi Mehmed'in bakisi müşterekleri kayıtlarında ve karye-i ... ol mezburenin mufassıl bazusundan altı yüz âkçesi ile biriktirilub yekûn mâ' gayriha iki bin yüz yetmiş sekiz âkçe ol dâhi bir icmâl ve icmâl-i mezburun bin yüz seksen âkçesi Süleyman'ın bakisi müşterekleri kayıtlarında ve karye-i ... ol mezbure mufassal bazusundan beş yüz âkçe ... nâhiyesine tabi ... kâryesiyle biriktirilub yekûn ma gayruha iki bin yedi yüz âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezburun iki bin iki yüz âkçesi İbrahim veled-i Salih'in bakisi müştereki kayıtlarında ve yine ... nâhiyesine tabi baştina ve neferat aded ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm ve mahlût yekûn mâ' gayriha sekiz yüz otuz beş âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkuresiyle biriktirilub yekûn mâ' gayriha iki bin iki yüz yirmi yedi âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen Ahmed veled-i Osman'ın kayıtlarında olub bu takrir bir mukteza-yı defter-i hakani iki bin sekiz yüz yirmi dört âkçe bazu ile mukayyed karye-i ... ol mezburenin mahsulat ve rüsumatı merkuman Mehmed ve Süleyman ile sair müşterekleri taraflarından ve bin beş yüz doksan iki âkçe bazu ile mukayyed karye-i ... ol mezburenin mahsulat ve rüsumatı merkuman Mehmed ve İbrahim veled-i Salih ile sair müşterekleri taraflarından ve sekiz yüz otuz beş âkçe bazu ile mukayyed karye-i ... ol mezburenin mahsulat ve rüsumatı müstakilen merkum Ahmed veled-i Osman'ın tarafından zapt olunmak iktizâ' eylediğin bi'l-fi'il defter emini olan elhac Yusuf Rıza dame mecdühu arz etmeğin arzı mucebince amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Cemaziyel-ahir sene 232

Bosna valisi vezire ve Prepol ve Mileşeva naibleri zide aleyhimaya hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Abdulrezak ve Abdulvahab ve Burak? Hıdır sūdde-i saadetime gelub Hersek sancağında defter-i icmâlde bâc-ı bâzâr kasaba-i Prepol ve mahalle-i Varoş'dan kurb kasaba-i mezbure ve bahçeha tabi Varoş-ı mezbure ve karye-i ... ma' ... ma' karye-i ... ma' ... ma' ... tabi Mileşeva hariç ez defter ber veçhi tahmin altı bin âkçe tımar olmak üzere merkuman Abdulrezak ve Abdulvahab ve Burak? Hıdır'ın ber veçhi iştirak tımarları ve berat-ı şerifimle üzerlerinde olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla merkuman zikir olunan bâc-ı bâzâr ve bağçe ve karyeleri ber muceb-i defter-i hakani zapt ve marû'l-beyan pazar yerine gelub bey' u şirâ olunan emtiâ' ve eşyadan kadimden teveccühle bâc-ı bâzâr ile gelmiş ise yine ol vecihle kadimiyesi üzere kânun ve defter mucebince icab eden bâc-ı bâzâr ile sâlifü'l-beyan bağçelerde hasıl olub bey' ve intifâ' olunan meyvenin şer'le müteveccih olan onda bir öşürlerini ve karye-i ... ma' ... ma' ... ol mezburelerin hasılatını ahz ve kabz murad eylediklerinde ahirden dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden Musa Beg oğlu Ahmed dimekle ma'ruf kimesne hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale ve

taarruzdan halli olmadıkların bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub merkumun hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun vâki olan müdahalesi men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâle mürâca'at olundukta Mileşeva nâhiyesine tabi hariç ez defter ber veçhi tahmin altı bin âkçe bâzâr bâc-ı bâzâr kasaba-i Prepol ve mahalle-i Varoş der kurb kasaba-i mezbure ve bağçeha tabi Varoş-ı mezkure ve karye-i ... ma'... ma'... ma'... ma' ... kimesnenin kayıd ve beratına dâhil olmayub hariç ez defter olmağla eşkinci kılıç tımar olmak üzere Hıdır veled-i Mustafa'ya müteveccih olunmak için sebt-i defter eylesun deyu bin yüz kırk bir tarihinde

Sayfa 39

vârid olan emr-i ali mucebince ba hattı tevki' defter-i icmâle sebt olunub tamamen ber veçhi iştirak merkuman Abdulrezak ve Abdulvahab ve Burak? Hıdır'ın tımarları olub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani bâc-ı bâzâr kasaba-i Prepol ve mahalle-i Varoş'dan kurb kasaba-i mezbure ve bağçeha ve karye-i ... ma' ... ma' ... ol mezburelerin müteveccihen merkuman Abdulrezak ve Abdulvahab ve Burak? Hıdır'ın ber veçhi iştirak taraflarından zapt olunmak iktizâ' eylediğin bi'l-fi'il defter emini olan elhac Yusuf Rıza dame mecduhu arz etmeğin divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta maru'z-zikir bac-ı bâzâr ve bağçe ve karyeler ber muceb-i defter-i hakani merkuman Abdulrezak ve Abdulvahab ve Burak? Hıdır'ın taraflarından zapt ve bâzâr-ı mezkur yerine gelub bey' ve şirâ' olunan emti'â ve eşyadan kadimden teveccühle bac-ı bâzâr eline gelmiş ise yine ol vecihle kadimiyesi üzere kânun ve defter mucebince icab eden ile maru'l-beyan bağçelerden hasıl olub bey' ve intifâ' olunan meyvenin şer'le müteveccih olan onda bir öşürlerini ve karye-i ... ma'...ma'...ol mezburelerin hasılatı merkumana alıverilmek ve mezbur Ahmed'i dâhil ve taarruz ettirilmemek içün emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idugü tâhriir olunub ancak iltizamat hakkında nizamı havi şeref-riz sudur idub divan-ı hümayunum kaleminde mukayyed olan hattı hümayun şevket-makrun-ı şahanem malına nazaran husus-ı mezbur sen ki vezir müşarun-ileyhsin kapu kethüdası olan Haremeyn muhasebecisi sabık Selim Sabit dame mecduhuya havale olundukta tımar-ı mezbur tarafından matlub olunan iltizamat defterine dâhil olmadığından bahisle ber veçhi muharrer emr-i şerifim itası rey'-i menut idugünü i'lam etmekle sen ki vezir müşarun-ileysin emin-i mümaileyhsin arz-ı mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Cemaziye'l-ahir sene 32

Çaniçe kazası naibine hüküm,

Çaniçe kazasına tabi ... kâryesi sâkinlerinden ... bin Osman dimekle ma'ruf kimesne ile Hanife nâm hatun gelub bunlar karye-i mezbure toprağında vâki malumatü'l-hudud araziye

Çaniçe kazası kapudanı Murad Beg demekle meşhur kimesne ile müşâ' ve müştereki mutasarrıflar olub lakin arazi-i mezkure kable'l-taksim olmağla hisselerini kânun üzere sahib-i arz muvacehesinde tefrik ve taksim etmek murad eylediklerinde müşterekleri mezbur hilaf-ı kânun mümana'at eylediklerin bildirub arazi-i mezkure kânun üzere sahib-i arz muvacehesinde a'lâ ve evsât ve edna itibariyle tefrik ve taksim ettirilub müşterekleri mezburi ta'allül ve muhalefet ettirilmemek babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmeleriyle divân-ı hümayunumdan muktezası su'âl olundukta bu makule bölüşülmüş olmayub müşâ' ve müştereki tasarruf olunan yerler kable'l-taksim ise sahib-i arz muvacehesinde a'lâ ve evsât ve edna itibariyle herkesin hissesi tefrik ve taksim olunmak ve eğer kable'l-taksim değil ise alub sabık üzere ber veçhi iştirak zapt ve zira'at ettirilmek kânun olmağla bu surette inhâ olunduğu üzere ise kânun üzere emr-i şerifim itası iktizâ' eylediği tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Cemaziye'l-ahir sene 232

Dalamuç naibine hüküm,

İbrahim veled-i Mehmed Halife gelub Klis sancağında Ehlune nâhiyesine ... nâm karye ve gayrıdan bin yedi yüz otuz beş âkçe gedik tımar ile Ehlune kal'asında vâki cami-i hisse olmağla ba berat-ı alışanım mutasarrıf olub gedik tımarı mülhâkâtından Dalamuç nâhiyesine tabi ... kâryesinde hisse-i zemin Ali bin Murad deyu muharrer arazi-i merkumun ve karye-i ... ol mezburenin arazi-i sairesi müşterekle Dalamuç nâhiyesine ... nâm karye ve gayrıdan bin dört yüz âkçe gedik tımar ile kal'ası müstahfızlarından Mehmed veled-i Abdullah'ın kayıtlarına dâhil olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla merkum İbrahim karye-i ... ol mezbureden tımarına tâhrir ve tahsis kılınan hisse-i zemin Ali bin Murad ol mezbureye mucib defter-i hakani gedik tımarı tarafından zapt ve hizmeti mukabelesinde müstahakk olduğu hasılatı ahz u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken müstahfız merkum karye-i ... ol mezbureden merkumun tımarına tâhrir ve tahsis kılınan alacağından ma'ada karye-i mezburenin arazi-i sairesini müşterekiyle gedik tımarı tarafından zapta adem-i kanaat birle merkumun gedik tımarı tarafa tâhrir ve tahsis kılınan maru'z-zikr araziye ve hasılatına hilâf-ı defter-i hakani ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale ve hasılatını ahz u kabz idub gadr eylediğin bildirub defter-i hakani mucibince amel olunub merkumun hilâf-ı defter-i hakani vâki olan müdahalesi men' ve def' ve fuzuli me'huzi olan mahsul istirdad ettirilmemek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta Dalamuç nâhiyesine tabi hisse-i zemin Ali bin Murad der karye-i ... hini tâhrirde tasarrufunda

Sayfa 40

olmağın defter-i cedide uhdesine kayıd olundu ve hasıl ani'l-galle ve öşr-i giyah ve gayrı iki yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresiyle Ehlune nâhiyesine tabi ... kâryesiyle biriktirilub yekûn mâ' gayruha bin yedi yüz otuz beş âkçe Ehlune kal'asında cami-i hisse üzere mahsus bir gedik icmâl ve beratla merhum İbrahim veled-i Mehmed Halifenin tımarı olub ve yine Dalamuç nâhiyesine tabi baştina adet ile karye-i ... ve hasıl tahtında resmi çift ve gendüm ve mahlut yekûn mâ' gayruha bin dört yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresi maru'l-beyan ... kâryesiyle biriktirilub mâ' gayruha üç bin âkçe yekûnundan bin dört yüz âkçesi ifrâz ve ... kal'ası merdânına mahsus bir gedik icmâl ve beratla merhum Mehmed veled-i Osman'ın üzerinde olub bu takdirce mukteza-yı defter-i hakani karye-i ... ol mezburede hisse-i zemin Ali bin Murad ol mezburenin ani'l-galle ve öşr-i giyah ve gayruha mahsulatı ... cami-i hisse merhum İbrahim veled-i Mehmed Halife'nin tarafından ve karye-i ... ol mezburenin mahsulat ve rûsumatı müstahfız merhum Mehmed veled-i Osman ile sair müşterekleri taraflarından zapt olunmak iktizâ' eylediğın bi'l-fi'il defter emini olan iftiharü'l ... ve'l-kelam elhac Yusuf Rıza dame mecduhu ârz etmeğın ârzı mucebince amel olunmak lazım olmuştur.

Asım

Fi Evâhir-i Cemaziye'l-ahir sene 232

Pripod ve Gorajde ve ... ve ... Mileşeva naibleri zide aleyhima hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Abdullah veled-i Mehmed ve Hasan gelub Hersek sancağında Pripod nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan on ikişer bin beş yüz on beş âkçe tımarlara başka başka berat-ı şerifimle mutasarrıflar olub tımarlarının baş kalemi olan salifü'z-zikr karye-i ... ve tımarları mülhâkâtından Gorajde nâhiyesine tabi ... ve karye-i ... ve karye-i ... diğer ve karye-i ... ve ... nâhiyesine tabi karye-i ... ve ... nâhiyesine tabi yaylak ... ve Mileşeva nâhiyesine tabi karye-i ... nam-ı diğer ... ve karye-i ... deyu muharrer karyeler ve yaylak müstakilen ve Gorajde nâhiyesine tabi ... kâryesi dâhi müşterekleriyle merkuman Abdullah ve Hasan'ın kayıtlarına dâhil olduğı defter-i hakanide mukayyed olmağla müstakilen kayıdlara dâhil zikir olunan yaylak ve karyeleri müstakilen ve müşterekleriyle kayıtlarına dâhil karye-i ... ol mezbureyi müşterekleriyle zapt ve müstakilen kayıtlarına dâhil zikir olunan karyeler ve yaylağının bi'l-cümle vâki olan mahsulat ve rûsumatıyla müşterekleriyle kayıtlarına dâhil salifü'z-zikr ... kâryesinden beratları bazusuna göre hisselerine âid mahsul ve rûsumu kânun ve defter mucebince ahz u kabz murad eylediklerinde dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimesneler maru'z-zikr karyeler ve yaylağa hilâf-ı defter-i hâkâni fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların bildirub defter-i hakani mucebince amel olunub ecânibden kimesnelerin hilâf-ı defter-i hâkâni vâki olan müdahaleleri men' ve def'

olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle ve defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta Pripod nâhiyesine tabi üç çiftlik ve beş mahallat ve yetmiş beş baştina ve iki zemin ve dört nefer reaya ve bir hassa-i tarla ve bir bağ ile karye-i ... yekûn ân karye-i ... ma'a mahallat ve hassaha-i mirliva altı bin dört yüz yirmi dokuz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir olunub ve bazu-yu ân husus mirliva bazusundan üç bin iki yüz on dört âkçesi merkum Abdullah veled-i Mehmed'in ve ol mikdarı mezbur Hasan'ın kayıdlarında ve yine Gorajde nâhiyesine tabi on üç baştina ve bir bağ ve bir hassa-i bağ ve bir nefer reaya ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve resm-i çift ve gendüm ve mahlut ve öşr-i meyve ve bad-ı heva ve resm-i arus ve resm-i tapu yekûn mâ' gayruha dört bin iki yüz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazusundan üç bin iki yüz âkçesi ifrâz ve ber veçhi tekml altı bin âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezburun üç bin âkçesi merkum Abdullah veled-i Mehmed'in ve ol mikdarı mezbur Hasan'ın ve karye-i mezburenin bağ bazusu müşterekleri kayıdlarında ve yine nahiye-i mezbure tabi iki nefer reaya ve on dört baştina ve bir hassa-i tarla ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve resm-i çift ve gendüm ve mahlût ve meyve ve bad-ı heva ve resm-i arus ve resm-i tapu yekûn mâ' gayruha iki bin dört yüz dokuz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi sekiz baştina ve iki mülk ve bir hassa-i tarla ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm ve mahlut ve öşr-i meyve ve bad-ı heva ve resm-i arus yekûn mâ' gayruha bin sekiz yüz altmış sekiz âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkureleriyle biriktirilub yekûn mâ' gayruha dört bin iki yüz yetmiş yedi âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezburun iki bin yüz otuz dokuz âkçesi merkum Abdullah veled-i Mehmed'in ol mikdarı mezbur Hasan'ın kayıdlarında ve yine nahiye-i mezbure tabi iki nefer reaya

Sayfa 41

ve üç baştina ve iki esbab ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve resm-i çift ve gendüm ve mahlut ve öşr-i meyve ve bad-ı heva ve arus yekûn mâ' gayruha sekiz yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi iki baştina ile karye-i ... ve diğer ve hasıl mâ' ispenç ve rüsum-ı saire sekiz yüz âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkureleriyle biriktirilub yekûn mâ' gayruha iki bin yüz âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezburun bin elli âkçesi merkum Abdullah veled-i Mehmed'in ve ol mikdarı merkum Hasan'ın kayıdlarında ve yine nahiye-i mezbure tabi on dört baştina ve iki nefer reaya ve üç bağ ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve resm-i çift ve gendüm ve mahlut ve öşr-i meyve ve resm-i tapu ve bad-ı heva ve arus yekun mâ' gayruha iki bin iki yüz âkçe ve yine ... nâhiyesine tabi beş ve baştina ve bir nefer reaya ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm ve mahlut ve bad-ı heva ve resm-i arus yekûn mâ' gayruha beş yüz altmış üç âkçe ve ... nâhiyesine tabi beş baştina ile yaylak resmi der kurb kurbuna yekûn sekiz yüz on beş âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde karye-i ... ve karye-i ... ve yaylak resmi ol mezburelerin bazu-yu mezkureleri iki bin yüz

altmış âkçe bâzâr salifü'z-zikr karye-i ... nam-ı diğer ... ve yine beş yüz otuz dokuz âkçe bâzâr maru'l-beyan karye-i ... biriktirilub yekûn mâ' gayruha altı bin iki yüz yirmi üç âkçe zeamet deyu bir icmâl ve icmâl-i mezburun üç bin yüz on iki âkçesi merkum Abdullah veled-i Mehmed'in ve ol mikdarı merkum Hasan'ın kayıtlarında olub salifü'l-beyan ... nam-ı diğer ... karyelerinin mufassalları mahalli bulunmadığının cevabı tâhrir olunub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani karye-i ... ol mezburenin müteveccihâtı ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ol mezburelerin mahsulat ve rûsumatı ve karye-i ... nam-ı diğer ol mezburenin hasıl ma'a ispenç ve rûsum-ı sairesi ve yaylak resmi ol mezburenin müteveccihâtı ve karye-i ... ve karye-i ... ol mezbureler dâhi merkuman Abdullah veled-i Mehmed ile Hasan'ın taraflarından ve karye-i ... ol mezburenin mahsulat ve rûsumatı merkuman Abdullah veled-i Mehmed ve Hasan ile sair müşterekleri taraflarından zapt olunmak iktizâ' eylediğin bi'l-fi'il defter emini olan elhac Yusuf Rıza damme mecduhu arz etmeğin iltizamat hakkında nizamı mu'ahharen şeref-riz sudur olub divan-ı hümayunum kaleminde mukayyed olan hatt-ı hümayun şevket-makrun şahanem malına nazaran husus-ı mezbur hala Bosna valisi vezirim Süleyman Paşa edama'llah teâli iclaliyenin kapu kethüdası olan Haremeyn muhasebecisi sabık Selim Sabit dame mecduhuya havale olundukta tımar-ı mezbur müşarü'n-ileyhanın matlub olan iltizamat defterine dâhil olmağla ber veçhi muharrer emr-i şerifim itası rey'-i menut idüğünü i'lâm etmekle emin mümaileyhin arzı mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Cemaziye'l-ahir sene 232

Nüvesil nâ'ibine hüküm,

Gedik tımar karyelerinden zikir olan karye ahali gelub Hersek sancağında Nüvesil nâhiyesine tabi on aded baştına ve bir tarla ve bir zemin ve dört nefer reaya ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve gendüm ve mahlut ve resm-i bostan yekûn mâ' gayruha iki bin yüz yetmiş dört âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkuresi mâ' gayruha biriktirilub iki bin sekiz yüz ... kal'ası kethüdasına mahsus bir gedik icmâl olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla bunlar üzerlerine lazım gelen a'sâr ve sair hukuk ve rûsumlarını kânun ve defter mucebince karyeleri zaptına edada kûsurları olmayub teaddi olunmaları icab etmez iken karye-i mezbure zabıtı kanaat etmeyub ziyade ve çift ve meccanen bal veya yiyecek mutalebesi ve sair ... mutalebe-i? muhdese ile teaddilerin halli olmadığı bildirub kânun üzere amel olunub zabıtı merkumun hilaf-ı kânun vâki olan teaddisi men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed olub icmâl-i mezburun defterhane-i amiremde beratlu kayıd bulunmadığının cevabı tâhrir olunmağla divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta karye-i mezbure ahali üzerlerine edası lazıme gelen a'sâr ve sair hukuk ve rûsumlarını kânun ve defter mucebince karyeleri zabıtına eda eylediklerinden sonra ziyade çift ve meccanen bal ve yiyecek mutalebesi ve sair ... ve mutalebe-i? muhdese ile teaddi

olunmamak üzere tenbih ve te’kîdi havi emr-i şerîfîm itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâil-i Receb sene 32

Sayfa 42

Sokol naibine hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Ali veled-i Mehmed gelub Hersek sancağında Sokol nahiyesinde Dedeve nâm karye ve gayrıdan on altı bin yüz elli yedi âkçe ba berat-ı alişan mutasarrıf olduğu tımarının baş kalemi olan otuz dokuz baştına ve üç çiftlik ve bir zemin ile salifü’z-zikr Dedeve ve hâsıl tahtında ispenç ve resm-i çift ve gendüm ve mâhlut yekûn mâ’ gayruha üç bin âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkuresi mâ’ gayruha biriktirilub yirmi iki bin dört yüz kırk beş âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezbur yedi bin dört yüz seksen bir âkçesi merkum Ali veled-i Mehmed’in bakisi müştereki kayıtlarında olduğu ve defter-i hakanide mukayyed olmağla merkum Ali veled-i Mehmed karye-i Dedeve ol mezbureyi ber muceb-i defter-i hakani müşterekiyle zapt ve vâki olan mahsulat ve rüsumatını kânun ve defter mucebince ahz u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimesneler karye-i merkumeye hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale ve zaptına mümana’at ve taarruzdan halli olmadıkların bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub ecânibden olan kimesnelerin hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun vâki olan müdahaleleri men’ ve def olunmak babında emr-i şerîfîm sudurunu istid’a etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca’at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın divân-ı hümayunumdan kânuna su’âl olundukta maru’z-zikr Dedeve kâryesi ber muceb-i defter-i hakani müşterekiyle merkum Ali veled-i Mehmed’e zapt ve vâki olan mahsulat ve rüsumat kânun ve defter mucebince ahz u kabz ettirmek ve ecânibden olan kimesneleri dâhil ve taarruz ettirilmemek için emr-i şerîfîm itası mukteza-yı defter-i hakani muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunur ancak iltizamat hakkında nizamı havi mu’ahharen şeref-riz sudur idub divan-ı hümayunum kaleminde mukayyed olan hattı hümayun şevket-makrun-ı şahanem malına nazaran husus-ı mezbur Bosna valisi vezirim Süleyman Paşa iclaliyyenin kapu kethüdası olan haremeyn muhasebecisi sabık Selim Sabit dame mecduhuya havale olundukta tımar-ı mezbur müşarunileyhanın matlubu olan iltizamat defterine dâhil olmamağla ber veçhi muharrer emr-i şerîfîm itası rey’-i menut idugünü i’lâm etmekle defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Receb sene 1232

Bosna valisi ve İstolçe kazası naibine hüküm,

İstolçe kazası sâkinlerinden ve İstolçe kal'ası ... sabık salise Mehmed ve kal'a-yı merkume urban aşıkî? Ali zide kadruhu gelub bunlar ve karındaşları Rezak nâm kimesne kendü hallerinde ırzlarıyla mukayyed olub hilaf-ı şer' şerif kimesneye vaz' ve teaddileri yoğ iken kaza-i mezbur sâkinlerinden Zülfikar Kirdas'ın? oğulları Ali ve Halil nâm kimesneler kendü hallerinde olmadıklarından iki yüz yirmi üç senesinde İstolçe kasabası toprağında vâki bunların ve karındaşları merkumun ba defter-i müfredat elli bin ğuruşluktan mütecaviz ber veçhi iştirakı mutasarrıf oldukları malumatu'l-hudud menzillerini derununda mevcut emval ve eşya ve çiftlikleri emlakını ve derununda mevcut malumü'l-ra's hayvanat ve der ... ve der anbar alınmış malum iken ecnas-ı zehayir ve bağ ve bağçe ve arsa ve esbabgirini ve İstolçe kazası kurb ve civarında vâki eben an ceddin bila nizâ' mutasarrıf oldukları bu kurbunu? bağçe tabir olunur mülk menzillerini ve ona tabi arsa ve bağçelerini hilâf-ı şer' şerif fuzuli ve taleb zapt ve bağ ve bağçelerinin mahsullerini ahz ve derc mahalde ulak menzillerinin binalarını ve çiftliklerinin sakin oldukları emlakı ve menzil bağlarını menzillerinin icarelerini ahz etmeleriyle taleb olmak üzere iken karındaşları merkum Rezak fevt oldukta veraseti oğlu ve merkum Mehmed'in ba hüccet-i şer'iyye ve sabî olduğu Zülfikar nâm sağıre mutahassır? olub bi'l-vesâye ve bi'l-vesâye taleb eylediklerin vermeyub gadr-küllü eylediklerin ve bu babda davasına muvafık fetva-yı şerifeleri olduğu bildirub mahalinde şer'le görülub icra-yı şer' ve ihkak-ı hakk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istida etmeleriyle husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvir idüğü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddea-aleyhden taleb olunmayub ber mucib-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye iden müddea-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarun-ileyhsin mahalinde şer'le görülmek babında.

Fi Evâsıt-ı Receb sene 232

Bosna valisine ve ... Kostaniçe kazası naibine hüküm,

Salyaneci Mehmed dimekle ma'ruf kimesne gelub bu kaza-i mezbur sâkinlerinden ... kal'ası kapudanı İbrahim Beg dimekle meşhur kimesnenin beşer ... rücû' emrine binâ'en iki yüz yirmi sekiz senesinde ba sened-i şer' umuruna cerh ve sarf eylediği bin dokuz yüz yedi buçuk ğuruş kable'l-ahz merkum İbrahim kapudan fevt oldukta şimdi bu dâhi meblağ-ı mezburi müteveffa-yı merkumun terekesini ahz u kabz eden kaza-i mezburda sakin sulbi kebir oğlu Mehmed kapudan dimekle arif kimesneden mal müteveffadan taleb olmak murad eyledikte bi veçhi şer' vermekte ta'allül ve muhalefet ve gadr daiyesinde olduğu bildirub mahalinde şer'le görülub müteveffa-yı merkumun beşer ... rücû' emrine binâ'en umuruna cerh ve sarf eylediği ol mikdar ğuruş hakkı terekesini ahz u kabz eden oğlu merkumun mal-ı müteveffadan kendüye aliverilub bi veçhi şer' ta'allül ve muhalefet ettirilmeyüb icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi husus-ı mezbur hini terafû'da tezvir idüğü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddea-aleyhden

teleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde-a-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarun-ileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Fi Evâhir-i Receb sene 32

Sayfa 43

Bosna valisi vezire ve Nüvesil kâdısına hüküm,

Sen ki Nüvesil kadısı Mustafa zide fezailühusun südde-i saadetime vârid olan ilâmında Nüvesil kazasında vâki Ostroviçe-i atik kal'ası kapudanı Ahmed beg ve karındaşları Hüseyin Beg ve Mahmud Beg meclis-i şer'i varub kaza-i mezbure tabi ... ve ... karyeleri topraklarında eben an ceddin yetmiş seneden berü sahib-i arz temessüküyle mutasarrıf oldukları malumatü'l-hudud çiftlikleri arazisini beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda edegelub ahirden dâhil olunmak icab etmez iken kaza-i mezburda kain ... kal'ası sakinleri kulakzade Ömer Beg demekle maruf kimesne zikir olunan çiftlikler arazisini iki yüz yirmi senesinden beru hilâf-ı kânûn fuzuli zapt ve ziraat etmekle mir-i mümaileyha dâhi ol yerleri huzur-ı şer'de taleb ve dava olub zapt idub mezburun ol yerlerde ziraat eylediği senelerin tertib eden noksan arazisini kable'l-ahz merkurum Ömer Beg fevt olmakla terekesini ahz u kabz eden kaza-i mezbur sâkinlerinden oğlu Murad Beg demekle arif kimesneden taleb eylediklerinde hilâf-ı şer'-i şerif vermekte ta'allül ve muhalefet ve gadr-küllü daiyesinde olduğun ve bu babda davasına muvafık-ı canib-i şeyhü'l-islamın fetva-yı şerife verdiği beyanıyla mahalinde şer'le görölub müteveffa-yı merkurumun fuzuli zapt eylediği senelerin tertib eden noksan arazisini terekesini ahz u kabz eden oğlu merkurum mir-i mümaileyha aliverilmek babında emr-i şerifim suduru derç ve iş'ar olunmuş olmaktan nâşi husus-ı mezbur hin-i terâfu'da tezvîr idüğü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde-a-aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde-a-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarun-ileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Fi Evâil-i Şaban sene 232

Ostroviçe-i Atik nahiyesi naibine hüküm,

Ostroviçe-i Atik nahiyesi ahalisinden malumü'l-esami kimesneler gelub bunların nahiye-i mezbure toprağında bi'l-fi'il zapt ve tasarruflarında hane-i avarıza bağılu tekâlif alınmak icab eder kadim-i emlak ve yerleri olduğuna binâ'en nahiye-i mezbure ahalisi üzerlerine ba evamir-i aliyye vârid olan tekalifden nahiye-i mezbure toprağında tasarruflarında olan emlak ve arazi ve hane ve tahmillerine göre hassalarına isabet eden nahiye-i mezbure ahalisiyle emr-i defter mucebince cem'ine memur olanlara edada kusurları olmayub emr-i defterden ziyade tekâlif mutalebesiyle teaddi olunmak icab etmez iken tekâlif cem'ine memur olanlar

taraflarından emr-i defterden ziyade tekâlif ve ehl-i örf taifesi caniblerinden dâhi bila emr-i şerif tekâlif-i şer' mutalebesiyle hilaf-ı kânun teaddiden halli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub merkumların ol vecihle vâki olan teaddileri men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmeleriyle divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta bunlar karye-i mezbure ahalisi üzerlerine ba evamir-i aliyye vârid olan tekâliften nahiye-i mezbure toprağında mutasarrıf oldukları emlak ve arazi ve hal-i tahallüllerine göre hassalarına isabet eden cem'ine memure eda eylediklerinden sonra hal-i tahallüllerinden ziyade tekâlif talebi ve ehl-i örf taifesi caniblerinden dâhi bila emr-i şerif tekâlif-i şâkka mutalebesiyle vâki olan teaddinin men' için kânun üzere emr-i şerifim itası iktizâ' eylediği tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Şaban sene 232

Sayfa 44

Bosna valisi vezire ve Travnik naibine hüküm,

Sarraf taifesinden Kiyork nâm zımmi gelüb bunun sen ki vezir müşarun-ileyhsin tatar ağalık hizmetinde olan İsmail zide kadrühu zimmetinde bin iki yüz yirmi sekiz senesinden beru ba temessük altı bin gurus alacağı olub bi'd-defa'at mutalebe olmak murad eyledikte bi-veçhi şer'i vermekte ta'allül ve muhalefet ve ibtâl-i hakk ve gadr-küllü sevdasında olduğun bildirub mahalinde şer'le görülub merkumun ba temessük zimmetinde olan ol mikdar gurus alacağı kendüye alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvir idügu inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müddeâ mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarun-ileyhsin mahalinde şer'le görülmek babında.

Nazif

Fi Evâhir-i Şaban sene 32

Bosna valisi vezire ve Yenipâzâr kazası naibine hüküm,

Adem ve Mustafa ve Halil nâm kimesneler gelub emlak ve arazi tasarruf edenlerden bunların babaları Adem nâm kimesne Yenibâzâr kazasına tabi kurâ-ı... ve ... ve ... ve ... karyeleri topraklarında vâki çiftlikleri emlakını tasarruf ve malumatü'l-hudud arazisini beher sene zabt ve ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda eder iken bin iki yüz otuz bir senesinde fevt oldukta emlak-ı merkume arsa ve arazi-i mezkure dâhi hasbe'l-kânun meccanen bunlara intikal idub ahirden dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimesneler çiftlikât-ı mezbure emlak ve arazisine hilâf-ı şer' ve kânun fuzuli müdahale ve taarruzdan halli

olmadıkların bildirub mahalinde şer' ve kânun üzere görölub ecânibden olan kimesnelerin hilâf-ı şer' ve kânun vâki olan müdahaleleri men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmeleriyle divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta münâza'un-fihâ olan yerleri babaları merkum hali hayatında zabt eder iken ziraat etmeyub üç sene ale't-tevâli bila manî ... halli koyub kânun üzere müstahakk tapu oldukta dâhil eden kimesneler ...den sahib-i arzdan resm-i tapu ile almalariyla müdahale ederler olmayub fi'l-vâki ol yerleri beher sene zabt ve ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda ve emlak-ı merkumeyi tasarruf eder iken fevt oldukta emlak-ı merkume arsa ve ol yerler hasbe'l-kânun meccanen oğulları merkumuna intikal etmişken merkumlar fuzuli müdahale eyledikleri vâki ise men' ve def'iyle ol emlak ve arazi merkumun tasarruf ve zapt ve ziraat ettirilmesi için mahalinde şer' ve kânuna havale ile emr-i şerifim itası hilafet-i kânun idügu tâhrir olunmağla husus-ı mezbur hini terafu'da tezvir idügu inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müddeâ-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarun-ileyhsin kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Şaban sene 232

Nişte kazası nâ'ibine hüküm,

Bosna Brod kazası nâ'ibi Mustafa Talib zide ulemanın südde-i saadetime vârid olan ilamında Nişte kazası sakinelerinden Hilal bint elhac Mustafa nâm hatun hâlâ Bosna valisi vezirim Süleyman Paşa eda oldukta iclalesinin kethüdası huzurunda akd olunan meclis-i şer'de kasaba-i mezbure sükkanından Süleyman ibn-i Mehmed nâm kimesne mahzarında sahib-i arz vekili mevcut olduğu halde arazi tasarruf edenlerden kızım Hafize nâm hatun iki yüz otuz bir senesinde müteveffî oldukta oğlu kalmayub Nişte kazasına tabi karyeleri topraklarında vâki malumatü'l-hudud arazisinin üç sehmden bir sehmi ve bin ve iki sehmi emmisi merkum Süleyman'a isabet etmiş iken merkum Süleyman arazi-i mezkureyi müstakilen zabt etmekle su'âl olunub muceb-i şer' ve ... icrasıyla sülüs hissem alıverilmek muradımdır deyu mirasa dair bir kıta fetva-yı şerife ibrâz ile bâde'l-dava ve'l-su'âl merkum Süleyman cevabında karındaşı Mehmed'in kızı müteveffî-i mezbure Hafize'nin oğlu kalmayub ... mezbure ashab-ı tapudan olmadığından ol yerler kânun üzere tapuya müstahak olduğuna binâ'en arazi-i mezkureyi resm-i tapu ile vakfı mezbur mütevellisinden alub yedime verilen temessük mucebince zabt ederim deyu def'le mukabile bir kıta fetva-yı şerife ile ve sahib-i arz temessükünü ibraz eyledikte gayri'l-istintâk? mezbur ... sahib-i arzın merkum Süleyman'a verdiğini tav'an ifrâz etmekle merkum Süleyman'ın yedinde olan

Sayfa 45

sahib-i arz temessüki mucebince arazi-i mezkureyi kemâ-kan zabt ve ziraat eylemesine hüküm olunub yedine hüccet-i şer'iyye ita olunduğu beyanıyla yedinde olan hüccet-i şer'iyye ve sahib-i arz-ı temessüki mucebince arazi-i mezkure merkur Süleyman'a zabt ve ziraat ettirilmek ve mugayir-i kânun mezbure Hilal'in müdahalesi men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim suduru niyaz ve istirhamında olduğu derç ve iş'âr olunmuş olmakdan nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta bu makule arazi-i miriyede anadan kıza kızıdan anaya ve emmi ve emmizadeye bi-hasbe'l-kânun hakk tapu olmayub ancak münâza'un-fihâ olan yerlere mezbure mutasarrıfe iken müteveffi oldukta oğlu kalmayub ol yerler kânun üzere tapuya müstahakk olub müteveffi-i mezburenin validesi mezbure Hilal hatun mukaddema tarih ve resm-i tapu ile sahib-i arzdand alub yedine verilen sahib-i arz-ı temessüki mucebince beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza eda eder iken mezbur ol yerlere hilaf-ı kânun fuzuli müdahale eylediği vâki ise men' ve def' için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Hami

Fi Evâil-i Zilkade sene 232

Bosna valisi vezire ve Travnik kazası naibine hüküm,

Ahmed Akif nâm kimesnenin südde-i saadetime takdim eylediği arzuhalinde Eyalet-i Basna'da vâki Birçe kasabası voyvodası iken iş bu sene-i mübarekede fevt olan bunun babası Derviş Memiş nâm kimesnenin kasaba-i mezbure toprağında vâki beş kıta çiftliği emlakıyla kırk bin gurusluk mikdarı eşya ve esliha ve nukûd ve malumü'l-ra's esbleri beratü'l-şer' buna intikal etmiş iken sen ki vezir müşarun-ileyhsin tarafından ahz ve zapt olunmuş olduğu inhâ ve babası müteveffi-i mezburdan müntekıl maru'l-beyan emlak ve emval ve eşya ve esliha ve esb ve nukûd marifet-i şer'le kendüye red ve teslim birle ihkâk-ı hakk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan muktezası su'âl olundukta inhâ olunduğu üzere merkurumun babası müteveffa-yı mezburdan müntekıl emlak ve emval ve eşya ve esliha ve esb ve nukûd tarafından ahz u zapt olunmuş olduğu muvafık-ı nefis-i evamir olduğu halde marifet-i şer'le mezbure red ve teslim birle ihkâk-ı hakka ve kat' rişte-i müddeâ'ya mübaderet eylemek babında sana hitaben emr-i şerifim sudurunu rü'yet-i menut idugü tâhrir olunmağla sen ki vezir müşarun-ileyhsin veçhi meşrûh üzere amel olunmak fermanım olmağın imdi inhâ olduğu üzere bunun babası müteveffa-yı mezburdan müntekıl maru'z-zikr emval ve emlak ve eşya ve esliha ve nukûd ve esbler tarafından ahz ve zabt olduğu bir teslim şer' ... sabit ve müstahakk olduğu halde marifet-i şer'le bi'l-verâse merkume red ve teslim birle ihkâk-ı hakka ve kat' rişte-i müddeâ'ya mübaderet ve hilâf-ı şerif gadr ve mugayir-i rıza gadr-ı mucib vâz'dan ve nevahî? ve mübâ'aden ve sen ki naib müma-

ileyhsin sen dâhi mucib-i emr-i şerifimle amel ve harekete ve icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunan dikkat ve hilafından tehaşi ve mücânebet eylemen babında.

Nazif

Fi Evâhir-i Zilkade sene 232

Bosna valisi vezire ve Saraybosna kadısı zide fezailuhuya hüküm,

İran ... der saadetimde mukim maslahatgüzarı Mirza Ferecullah zide kadrühunun südde-i saadetime takdim eylediği takririnde mümaileyhin İran tüccarından halâ Saraybosna'da li-ecli't-tüccara ikamet üzere olan şîrâzı Hacı Mehmed nâm kimesne zimmetinde iki yüz yirmi sekiz senesinden beru yirmi beş bin beş yüz yirmi iki ğuruş alacağı olub bi'd-defa'at taleb olmak murad eyledikte bi veçhi şer'i edada ta'allül ve muhalef ve ibtâl-i hak ve gadr-küllü sevdasında olduğun ve tarafından nâm kimesneyi vekil eylediğin mukaddema ba takrir inhâ ve inayet istid'â eyledikte mahalinde şer'le rü'yet olunmak babında iş bu sene-i mübareke evâsıt-ı Muharrem'inde sudur eden emr-i şerifim mahaline lede'l-vurûd merkum Hacı Mehmed huzur-ı şer'i ihzar ile mebalîğ-i merkume mutalebe olundukta gelib efkar etmiş olduğu sen ki mevlana-yı mümaileyhsin bu defa tarafından der aliyyeme vurûd olan ilamda tâhrir kılınmış olduğundan bahisle mübaşir ma'rifetiyle merkum li-ecli't-terâfu' der aliyyeme ihzar-ı fermanım olmağın imdi sen ki vezir müşaru-mevlana-yı mummaileyhsin marifetiniz ile merkumi ahz ve tayin olunan mübaşir mümaileyha tevfikân li-ecli't-terâfu' dersaadetime irsâl ve ihzara müsâra'atü'l-arz ve tesâmüh ile adem-i ihzarını müceb-i vaz'dan tevakki ve mübâ'ade olunmak babında.

Fi Evâil sene 232

Sayfa 46

Saraybosna mollarına hüküm,

Saraybosna kazasına tabi ... kâryesi sakinelerinden Hatice nâm hatun gelub arazi tasarruf edenlerden bunun babası İbrahim ve emmisi İsmail nâm kimesneler karye-i mezbure toprağında vâki malumatü'l-hudud tarlalara müşâ' ve müştereki tasarruflar iken emmisi merkum fevt oldukta oğlu ve kızı kalmayub ol yerlerden hissesi kânun üzere tapuya müstahak ve hak tapu karındaşı merkum İbrahim'in olub merkum dâhi ol yerlerden hissesini bi garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan alub zabt ve ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza eda eder iken fevt oldukta oğlu kalmayub ol yerler kânun üzere tapuya müstahak ve hak tapu kızı mezbure Hatice'nin olduğuna binâ'en ol yerleri bi garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan almağa talibe iken karye-i mezbure sâkinlerinden emmisi müteveffa-yı merkumun validesi Fatıma nâm hatun zuhur birle

ol yerlerin nısfı mukaddema oğlum müteveffa-yı mezbur İsmail'in idi hini fevtinde baban merkum sahib-i arzdan resm-i tapu ile almadan fevt oldu oğlumun hissesi bana intikal eder ben zapt ederim deyu hilâf-ı kânûn fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadığın bildirub kânun üzere amel olunub mezburenin hilâf-ı kânûn ol vecihle vâki olan müdahalesi men' ve def' birle veçhi meşrûh üzere müstahak tapu olan babası yerleri bi garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan kendüye alıverilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta münâza'un-fihâ olan yerlere mezbur Hatice'nin babası merkum İbrahim ve emmisi merkum İsmail müşâ' ve müştereki mutasarrıflar iken emmisi merkum fevt oldukta oğlu ve kızı kalmayub ol yerlerden hissesi kânun üzere tapuya müstahak ve hak tapu karındaşı merkumun olub merkum dâhi ol yerlerden hissesini bi garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan alub zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda eder iken fevt oldukta oğlu kalmayub ol yerler kânun üzere tapuya müstahak ve hak tapu kızı mezburenin olduğuna binâ'en ol yerler bi garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile mezbureye teklif olundukta almaktan aya ve imtinâ' etmekle müteveffa-yı merkum İsmail'in validesi mezbure Fatıma hatun ol yerleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan almağla müdahale ederler olmayub fi'l-vâki almağa talibe iken mezbure Fatıma zuhur birle ol yerlerin nısfı mukaddema oğlum müteveffa-yı mezbur İsmail'in idi hini fevtinde baban merkum sahib-i arzdan resm-i tapu ile almadan fevt oldu oğlumun hissesi bana intikal eder ben zapt ederim deyu fuzuli müdahale eylediği vâki ise men' ve def' birle veçhi meşrûh üzere müstahak tapu olan babası yerleri bi garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan mezbureye alıverilmek için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Hami

Fi Evâsıt-ı Zilkâde sene 232

Derbend kazası naibine hüküm,

... ve ... nâm kimesneler gelub bunlar Derbend kazasına tabi Dobiça? ma'a ba Nakoça? ve ... ve nısfı ... ve ... ma'a ba ... nâm karyeler topraklarında vakî cünd kıta çiftlik emlakına ba hüccet-i şer'iyye ve malumü'l-hudud arazilerine dâhi sahib-i arz tmeskükiyle iştirakı mutasarrıflar olub emlakı merkumeye ve tasarruf ve araziye dâhi beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda idub ahirden dâhil olunmak icab etmez iken Hasan ve Derviş ve Mustafa ve İbrahim nâm kimesneler zuhur birle birbirlerine müttefikân maru'z-zikr emlak ve araziye hilâf-ı şer' ve kânuna fuzuli müdahale etmeleriyle mezburlar ile huzur-ı şer'de müdahale şer'-i şerif olduklarında mezburların müdahaleleri bi-vechi idugü zâhir olub men' ve def' olunmuş iken mezkurlar kânî ve mündefi' olmayub yine müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların bildirub mahalinde şer' ve kânun üzere görölub mezburların hilâf-ı şer' ve kânun vâki olan müdahaleleri men' ve def' ve çiftlik sene-i merkume emlak ve arazi bir karar-ı sabık

iştirakı kendülere tasarruf ve zapt ve ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmeleriyle divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta bu makule arazi ... ale't-tevâli bila mâni ... ve halli kalmayarak mutasarrıf tarafından beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumatı sahib-i arza eda oluna gelur iken canib-i ahirden müdahale olunması mugayir-i kânun olmağla inhâ olunduğu üzere ise çiftlikât-ı mezkure emlak ve arazisine bi veçhi vâki olan müdahalenin men' ve def' için mahalinde şer' ve kânuna havale ile emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla mahalinde şer' ve kânun üzere görülmek babında.

Fi Evâhir-i Zilkâde sene 32

Sayfa 47

Bosna valisi vezire ve ... ma'a Birçe kazası naibine hüküm,

Sarraf taifesinden der sa'adetime ... hanında mütemekkin Artin nâm zımmi gelüb mersûmun ... ma'a Birçe kazası sâkinlerinden mültezim taifesinden Mehmed Mecid nâm kimesne zimmetinde bin iki yüz yirmi dokuz senesinden beru cihet-i farz-ı şer'iyyeden olmak üzere ba temessük gayrı ez teslim on bin yüz elli gurus alacak hakkı olub meblağı kable'l-ahz fevt oldukta bu dâhi meblağ-ı mezburu müteveffa-yı mezburun terekesine vâz'-ı yed olan kaza-i mezbure sâkinlerinden malumü'l-esami vereselerinden mal-ı müteveffadan taleb olmak murad eyledikte bi veçhi şer'i vermekte ta'allül ve muhalefet ve ibtâl-i hak ve gadr külli sevdasında oldukların bildirub haseki mübaşeretle mahalinde şer'le görölub müteveffa-yı merkumun zimmetinde olan ol mikdar gurus alacak hakkı terekesine ve vâz'-ı yed olan mezburlardan mal-ı müteveffa tamamen tahsil ve bi kusur kendüye alıverilub bi veçhi şer'i ta'allül ve muhalefet ettirilmeyub icra-yı şer' ve ihkâk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk ahir-i duhule me'mur mübaşirin ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde-aaleyhden taleb olunmayub ber mucib-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarun-ileyhsin ahir-i hususa me'mur haseki mübaşeretiyile mahalinde şer'le görülmek babında.

Fi Evâhir-i Zilkâde sene 232

Bosna valisi vezire ... ma'a Birçe kazası naibine hüküm,

Hâssa-i hasekîlerimden Mehmed Emin hasekî zide kadruhu gelüb kaza-i mezbur muhtar ve ... ahalisinden malumü'l-esami kimesnelersun bizim umûr ve hususumuzu rü'yet ile her ne miktar masrûfun olur ise bâde sana eda ederiz deyu buna emir ve tenbih huzur-ı şer'de taahhüd etmeleriyle bu dâhi merkumların bi-şurûtü'l-rücû' emirleriyle iki yüz yirmi dokuz senesinde umurlarına ber mucib-i defter-i müfredat kendü malından yirmi altı bin gurus harc ve sarf idub bâde masruf olan meblâğ-ı mezbur makbulleri olduğunu merkumun huzur-ı

şer’de ikrâr ve i’lân eder ki defter-i mezkur hükmü şer’ tarafından imza olunub balasına dâhi buyuruldu keşide kılınmışken bu ol esnada li-ecli’l-musliha civarda kaza-i ahire azimetinde merkumlar hanesini basup sandık ve dolaplarını şikest eder ki defter-i mezkur ile beş bin ğuruşluktan mütecaviz emval ve eşya ve mahzen derununda olan malumü’l-mikdar ğuruşunu gâsıb ve gâret ve defter-i mezkûrda muharrer olan beş bin ğuruşunu dâhi tenzil idub ol vecihle gadr-küllî eylediklerin bildirub ahir-i hususa me’mûr haseki mübaşeretiyle mahalinde şer’le görölub merkumların bi-...-rücû’ emirlerine binâ’en umurlarına harc ve sarf eylediği meblâğ ile gâsıb ve gâret eyledikleri emval ve eşya ve aseli kendüye alıverilub icra-yı şer’ ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid’â etmekten nâşi husus-ı mezbur hini terafû’da tezvir idugü inde’l-şer’ tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden talep olunmayub ber mucib-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müddeâ-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarun-ileyhsin ahir-i hususa me’mûr haseki mübaşeretiyle mahalinde şer’le görölmek babında.

Fi Evâhir-i Zilkâde sene 232

Sayfa 48

Saraybosna kadısına hüküm,

Ba ... ba saadetü’l şerifim ağası olan Seyyid Mustafa ağa dâme ulûfenin? südde-i saadetime takdim eylediği memhur arzında nezaretinde olan evkâfından nefis-i Saray’da vâki İskender paşa zaviyesi vakfı müstakilatından Bosna sancağında Saray nahiyesinde hadîka der ... zaviye ve zeminhâ der karye-i ... ormanlık on üç ... yerlerdir sazlık der karye-i ...’nın atik çiftlik mukayyedir ve zeminhâ der karye-i ...’nın haraç karagöz yerleriyle mâ’rufdur deyu muharrer hadîka ve saz ve zeminleri ber mucib-i defter-i hakani zaviye-i merkume vakfı tarafından mütevellisi olan Şakir Ali ile Mehmed nâm kimesne tevliyet zapt ve zikir olunan hadîka ve sazlık ve zemin hasılatıyla zeminhâ der karye-i ... haraç karagöz yerleriyle mâ’rufdur ol mezburenin mukâta’asını ahz u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken Saray nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan bin altı yüz âkçe gedik tımara mutasarrıf ... kal’ası müstahfizlarından Mehmed veled-i Salih gedik tımarının baş kalemi olub müstakilen kabrine dâhil ve maru’z-zikr ... kâryesini müstakilen gedik tımarı tarafından zapta adem-i kana’at birle zikir olunan hadîka ve sazlık ve zeminler için benim gedik tımarım arazisindendir deyu hilâf-ı defter-i hakani fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadığı mütevellî-i merkum tarafından inhâ olunmuş olduğundan bahisle defter-i hakani mücebince amel olunub müstahfiz-ı merkumun hilâf-ı defter-i hakani vâki olan müdahalesi men’ ve def’ olunmak babında emr-i şerifim suduru istid’â olunmaktan nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufasssala ve defter-i evkâfa müracâ’at olundukta Saray nâhiyesine tabi vakfı zaviye merhum İskender Paşa der nefis-i Saray deyu yazıldığı mahalin tahtında hadîka-yı der civar zaviye hasıl üç bin âkçe ve zeminhâ der karye-i ... tabi Saray ormanlık dimekle mâ’ruf on üç ... yerlerdir bazı ziraat olunur bazı ormanlıktır hasıl iki

yüz yirmi beş âkçe ve saz der karye-i ... tabi Saray hasıl seksen âkçe atik-i çiftlik mukayyed ve zeminhâ der karye-i ... tabi Saray haraç karagöz yerleriyle mâ'rufdur mahalle olub mûkata'a olunur ber muceb-i defter-i atik fi sene yirmi âkçe ma'a zeminhâ-i saire minhâ ol masraf tahtında bihâ ... fi yevm on dört âkçe fi sene beş bin kırk âkçe veçhi tevliyet fi yevm beş âkçe fi sene bin sekiz yüz âkçe yekûn ma'a gayruha yirmi altı bin yüz otuz üç âkçe bazı ile defter-i evkafta muharrer kalemiyle tâhrir olunub ve yine nahiye-i mezbure tabi baştina ve zemin ve çiftlik ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlût yekûn ma'a gayruha bin dört yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresi biriktirilub yekûn ma'a gayruha bin altı yüz âkçe ... kal'ası merdânına mahsus bir gedik icmâl ve tamamen merkum Mehmed veled-i Salih'in beratla üzerinde olub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani hâdika der civar zaviye ve zeminhâ der karye-i ... ormanlık dimekle mâ'ruf on üç ... yerlerdir ve sazlık der karye-i ... atik-i çiftlik mukayyedir ol mezburelerin hasılatlarıyla zeminhâ der karye-i ... haraç karagöz yerleriyle mâ'rufdur ol mezburenin fi sene-i mukata'ası İskender Paşa'nın nefsi Saray'da vâki zaviyesi vakfı tarafından ve karye-i ... mezburenin mahsulat ve rûsumatı müstahfız-ı merkumi Mehmed veled-i Salih'in tarafından zapt olunub tarafeynin birbirlerinde alakaları olmamak iktizâ' eylediğin bi'l-fi'il defter emini olan Yusuf dâme mecdûhu arz etmeğin arz-ı mûcebince amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Zilhicce sene 232

Saraybosna kadısına ve Visoka ve Olofça ve Brod ve Dubrovnik ve Kobaş ve Maglay ve ... ve Laşva naiblerine hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Hüseyin ve Abdülgani ve ... Hıdır nâm sipahiler gelüb Bosna sancağında Visoka nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan üç bin yedi yüz on beş âkçe berat-ı şerifimle ber veçhi iştirak mutasarrıf oldukları tımarlarının baş kalemi olan salifü'z-zıkr ... kâryesiyle tımarları mülhâkâtından Visoka nâhiyesine tabi akıncıyan? karye-i ... ve Olofça nâhiyesine tabi karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve Visoka nâhiyesine tabi yaylak ... ve yine Olofça nâhiyesine tabi karye-i ... ve akıncıyan karye-i ... ve yine Visoka nâhiyesine tabi mevrâ'-ı ... karye-i ... ve Saray nâhiyesine tabi karye-i ... ve akıncıyan karye-i ... ve ... karye-i ... ve karye-i ... ve ... karye-i ... ve yine Visoka nâhiyesine tabi karye-i ... ve ... karye-i ... ve akıncıyan karye-i ... ve karye-i ... ve akıncıyan karye-i ... ve ... karye-i ... ve Brod nâhiyesine tabi çiftlik-i nasuh ve mevrâ' ... ve karye-i ... ve ... ve karye-i ... ve çiftlik-i ... ve çiftlik-i ve Ahmed ve ... ve karye-i ... ve akıncıyan karye-i ... ve karye-i ... ve ... ve akıncıyan karye-i ... ve ... çiftlik-i İhsan karye-i ... ve karye-i ... ve akıncıyan ve ... ve mevrâ'-ı ... ve mevrâ'-ı ... ve ahabab ve ihzariye nefsi kasaba-i ... ve yine ahabab ve ihzara ... ve Kobaş nâhiyesine tabi mevrâ'-ı ... ve Maglay nâhiyesine tabi panayır der kurb karye-i ... ve ... nâhiyesine tabi mevrâ'-ı ... ve yine Maglay nâhiyesine tabi zeminhâ-i kilisa ... ve yine Brod nâhiyesine tabi karye-i ... ve akıncıyan

Sayfa 49

karye-i ... ve ... nâhiyesine tabi mevrâ'-ı ... ve Dubrovnik nâhiyesine tabi karye-i ... ve akıncıyan karye-i ... ve yine Visoka nâhiyesine tabi karye-i ... ve karye-i ... ve Saray nâhiyesine tabi karye-i ... ve karye-i ... ve Laşva nâhiyesine tabi karye-i ... ve ... karye-i ... ve ... karye-i ... deyu muharrer kurâ ve mevrâ' ve zemin ve mevad-ı saireyi ber muceb-i defter-i hakani müşterekleriyle zapt ve vâki olan mahsulat ve rûsumatını kânun ve defter mucebince ahz u kabza murad eylediklerinde dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimesneler hilâf-ı defter-i hakani fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların bildirub defter-i hakani mucebince amel olunub ecânibden olan merkumları hilâf-ı defter-i hâkânî bir türlü dâhil ve taarruz ettirilmeyub men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufasssala mürâca'at olundukta Visoka nâhiyesine tabi neferat ve baştina ve zemin ile akıncıyan karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha sekiz yüz âkçe bazular ile defter-i mufasssalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazuları biriktirilub beş bin sekiz yüz âkçe yekûnundan üç bin âkçesi ifrâz ve bir icmâl ve Olofça nâhiyesine tabi neferât ve zemin ve baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha iki bin üç yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha bin iki yüz doksân âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha dokuz yüz elli âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha iki bin altmış âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha iki bin âkçe ve Visoka nâhiyesine tabi yaylak ... karye-i ... ve ... hariçden gelenlerden kânun üzere otlak olunur ve ziraat edenlerden öşür olunur hariç ez defter ve resm-i otlak ve öşr-i kettân yüz yirmi âkçe ve Olofça nâhiyesine tabi neferat ve baştina ve zemin ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha iki bin iki yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi baştina ile akıncıyan karye-i ... ol mezbur ve hasılat olmağa ve resm-i çift ve öşr-i kettân ve gayruha yüz âkçe ve Visoka nâhiyesine tabi mevrâ'-ı ... karye-i ... hariç ez defter ve hasılat almağa ve gayruha seksen âkçe ve Saray nâhiyesine tabi neferat ve baştina ve çiftlik ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha bin sekiz yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ile akıncıyan karye-i ... hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha yüz elli âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ile ... karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha yedi yüz elli âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha sekiz yüz elli âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ve çiftlik ile ... karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve

gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha altı yüz elli âkçe ve Visoka nahiyesine tabi neferat ve baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha üç bin dokuz yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ile ... karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha iki bin beş yüz elli âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ile akıncıyan karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha dört yüz elli âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha üç bin dört yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ile akıncıyan karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha dört yüz elli âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ile ... karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha dört yüz elli âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde karye-i ... ol mezburenin bazusundan bin âkçesi ifrâz ve ma'ada bazu-yu mezkureleriyle biriktirilub on iki bin âkçe yekûnundan altı bin âkçesi ifrâz biriktirilub yekûn on sekiz bin dört yüz otuz âkçe zeamet deyu bir icmâl ve Brod nâhiyesine tabi neferat ve baştina ile çiftlik ... kâryesinde ... nâm yerlerdir ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha dört yüz elli âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi zemin ile mevrâ'-ı ... ve ... ve ... der tasarruf ... ve ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha dört yüz elli âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ve çiftlik ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha üç bin yüz elli beş âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ve çiftlik ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha bin sekiz yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi zemin ile çiftlik ... tasarrufunda olan ... ve ... baştinalardır ve hasıl tahtında resm-i çift ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha iki bin iki yüz kırk âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi zemin ile çiftlik-i ... Ahmed ... nâm karyede beş ...

Sayfa 50

Brod ve yine bu nahiyede ... muttasıl bir ... ormandır hala ... Brod ve etraf ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha bin beş yüz yirmi âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ve zemin ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha beş bin dört yüz elli âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi baştina ile akıncıyan karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha iki yüz elli âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha beş bin âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve zemin ile akıncıyan karye-i ... ol mezbure ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha dört yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ile çiftlik-i İhsan karye-i ... hasılat almağa ve ve resm-i çift ve öşr-i kettân ve gayruha dört yüz âkçe ve

yine nahiye-i mezbure tabi baştina ve neferat ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha bin altı yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi baştina ile akıncıyan karye-i ... hasıl ani'l-galle ve resm-i çift ve öşr-i kettân ve ... ve... ve hasılı bad-ı heva ve gayruha dört yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi mevrâ'-ı hariç ez defter ve hasıl ani'l-galle ve gayruha elli âkçe ve Dubrovnik nâhiyesine tabi mevrâ'-ı ... der kurb karye-i ... der tasarruf Mustafa kethüda ve Yusuf ve ... ve ... hariç ez defter ve hasıl ani'l-galle ve öşr-i giyah ve gayruha yüz âkçe ve Brod nâhiyesine tabi ... ve ihzarıyla nefis-i kasaba-i ... hariç ez defter fi sene üç yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi ihtisab ve ihzarıyla ... sene der mahal-i ... ma'a ihtisab ve ihzarıyla panayır ... hariç ez defter fi sene-i yirmi âkçe ... nâhiyesine tabi mevrâ'-ı ... der tasarruf ruhban ... mezbure ruhban ... bağ-ı şevket? der karye-i ... ve mevrâ'-ı Olofça ve ... nâm ma'a bagat ve çayır ve kilisa mezbure der mabeyn çiftlikha-i Ali ağa ve karye-i ... hariç ez defter ve hasıl ani'l-galle ve öşr-i kettân ve saire ve gayruha iki yüz âkçe ve Maglay naiyesine tabi panayır der kurb karye-i ... ol mezbur ve ihtisâb ve ihzarına der nefis-i Maglay ... nâm mahalde ... hissedir piyaz cem' olur iki yüz âkçe ... nâhiyesine tabi mevrâ'-ı ... der tasarruf Mustafa hariç ez defter ve hasıl ani'l-galle ve resm-i çift ve öşr-i giyah ve gayruha yüz âkçe ve Maglay nâhiyesine tabi zeminhâ-i kilisa ... der tasarruf ruhban-ı kilisa-i mezbure ma'a öşür bagat-ı galle çayırha hariç ez defter ve hasıl ani'l-galle ve resm-i çift ve öşr-i giyah ve sebze ve esbab ve gayruha yüz âkçe ve Brod nâhiyesine tabi neferat ve baştina ve çiftlik ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha üç bin sekiz yüz âkçe nahiye-i mezbure tabi baştina akıncıyan karye-i ... ol mezbur ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha altı yüz âkçe ve ... nâhiyesine tabi mevrâ'-ı nehri azîm? Bosna ve ... nehri ... tarik-i âmm kurbunda olan yerlerdir der tasarruf ve ihsan kasaba-i ve gayruha ve ve hariçten gelenlerdir yaylak-ı mezburda inkıta' edenlerin kaputlarından kânun üzere resm-i otlak alınır hariç ez defter hasıl ani'l-galle ve resm-i otlak ve öşr-i giyah ve gayruha yüz âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir başka başka ve defter-i icmâlde karye-i ... ol mezburenin bazusundan bin otuz ve karye-i ... ol mezburenin bazusundan yüz altmış ve karye-i ... ol mezburenin üç yüz ve karye-i ... ol mezburenin dört yüz ve karye-i ... ol mezburenin beş yüz ve karye-i ... ol mezburenin iki yüz âkçeleri ifrâz ve ma'ada bazularıyla biriktirilub yekûn beş bin altı yüz altmış âkçe bir icmâl ve Dubrovnik nâhiyesine tabi neferat ve baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha dört bin yedi yüz elli âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ile akıncıyan karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha yedi yüz elli âkçe ve Visoka nâhiyesine tabi neferat ve zemin ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve dönüm ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha iki bin altı yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ve çiftlik ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha altı bin yüz âkçe ve Saray nâhiyesine tabi neferat ve baştina ile karye-i ... ve ... nâm karyeden ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha dokuz yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure

tabi neferat ve baştina ve çiftlik ve zemin ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve ... ve dönüm ve kendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha bin beş yüz âkçe ... nâhiyesine tabi neferat ve baştina ve çiftlik ve zemin ile karye-i ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha iki bin yedi yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve çiftlik ile ve ... karye-i ... ve hasıl tahtında

Sayfa 51

resm-i çift ve bennak ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha yedi yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ve zemin ile maru'l-esbak karye-i ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha üç bin altı yüz âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde karye-i ... ol mezburenin bazusundan bin üç yüz ve karye-i ... ol mezburenin bazusundan iki bin âkçeleri ifrâz ve ma'ada bazu-yu mezkureleriyle biriktirilub dokuz bin dört yüz âkçe yekûnundan altı yüz âkçesi ifrâz ve yine biriktirilub yekûn ma'a gayruha on bin dört yüz âkçe bir icmâl ve icmâl-i evvelin bin beş yüz ve icmâl-i sâninin iki bin beş yüz ve icmâl-i selâsenin bin sekiz yüz otuz beş ve icmâl-i râbianın iki bin âkçeleri ber veçhi iştirak merkur Hüseyin ve Abdulgani ve ... Hıdır'ın bakisi müşterekleri kayıtlarında olub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani karye-i ... ve akıncıyan karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve yaylak ... ve karye-i ... ve akıncıyan karye-i ... ve mevrâ'-ı ... ve karye-i ve akıncıyan karye-i ve karye-i ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve akıncıyan karye-i ve karye-i ... ve karye-i ... ve ... karye-i ve Çiftlik-i Nasuh ve mevrâ'-ı ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve Çiftlik-i Hasan ... ve karye-i ... ve akıncıyan ve karye-i ... ve karye-i ... akıncıyan ve ... ve Çiftlik-i İhsan ve karye-i ... ve karye-i ... ve akıncıyan ve karye-i ... ve akıncıyan ve karye-i ... ve Çiftlik-i ... ve Ahmed ve ve mevrâ'-ı ... ve mevrâ'-ı ... ol mezburelerin mahsulat ve rüsumatları ihtisab ve ihzariyye nefsi kasaba-i ... ve yine ihtisab ve ihzariyye ... ol mezburelerin fi sene-i müteveccihatları ve panayır der kurb karye-i ... ve mevrâ'ı ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... maru'l-esbak karye-i ... ol mezburelerin mahsulat ve rüsumatları merkur Hüseyin ve Abdulgani ve ... Hıdır ile sair müşterekleri taraflarından zapt olunmak iktizâ' eylediği bi'l-fi'il defter emini olan İftihar-ı Yusuf dâme mecduhu arz eylediğine binâ'en iltizamat hakkında cari olan nizama nazaran husus-ı mezbur Bosna valisi destur vezirim Süleyman Paşa iclaliyenin kapu kethüdası olan haremeyn muhasebecisi sabık iftihar Selim Sabit dâme mecduhudan su'âl olundukta tımar-ı mezburun iltizamına dair müşarun-ileyhanın bu güne tâhrir ve iş'arı olmadığından bahisle ber veçhi muharrer emr-i şerifim itası rü'yet-i menut idüğünü i'lam etmekle emin mümaileyhanın arzı mucebince amel olunmak babında.

Nazif

Fi Evâsıt-ı Rebiül-ahir sene 232

Bosna valisi vezire ve Ehlune kazası naibine hüküm,

Kaza-i mezbur sâkinlerinden molla Süleyman ve Derviş Salih dimekle meşhur kimesneler ile Hevi ve Cevahide ve Ayşe nâm hatunlar gelub arazi tasarruf edenlerden bunların mûrisleri Yusuf ve İsmail nâm kimesneler iki yüz otuz bir senesinde fevt olduklarında oğlu ve kızları ve baba bir ar karındaşları ve sair ashabı tapudan mülki meyve ve eşcârı intikal eden vereseden mukaddem kimesneleri kalmayub kaza-i mezbure tabi ... ve ... ve ... ve ... karyeleri topraklarında vâki mutasarrıf oldukları malumatü'l-hudud arazileri kânun üzere tapuya müstahak ve ol yerler üzerinde ... ve ... ve terbiyeleriyle? ... bulmuş mülki meyve? eşcârı olub irsen bunlar ile kaza-i mezbur sâkinlerinden vereseden İbrahim nâm kimesneye intikal etmekle ol yerler ahire verildiği surette eşcârı görüb gözetmekten su'ûbet olduğundan ahire verilmekte bunlara verilmek evveli olduğuna binâ'en hak tapu bunların olmak mülâbesesiyle ol yerleri bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile merkum ile iştiraken sahib-i arzdan almak murad eylediklerinde merkum İbrahim iştiraken almağa kanaat etmeyub müstakilen ben alırım deyu hilâf-ı kânûn fuzuli müdahale ve gadr sevdasında olduğun bildirub kânun üzere amel olunub veçhi meşrûh üzere olan yerler bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile ve merkum İbrahim ile sahib-i arzdan kendülere alıverilub ber veçhi iştirak zapt ve ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta arazi tasarruf edenlerden merkuman ve mezburelerin bunların mûrisleri Yusuf ve İsmail fevt olduklarında oğlu ve kızları ve baba bir ar karındaşları ve sair ashabı tapudan mülk-i meyve? ve eşcârı intikal eden vereseden mukaddem kimesneleri kalmayub tasarruflarında olan arazileri tapuya müstahak ve ol yerler üzerinde ve terbiyeleriyle? ... bulmuş mülk-i meyve? eşcârı olub irsen bunlar ile merkum İbrahim'e intikal etmekle ol yerler ahire verildiği surette eşcârı görüb gözetmekten su'ûbet olduğundan ahire verilmekten vereseye verilmek evveli olduğuna binâ'en hak tapu veresinin olmak mülâbesesiyle ol yerler bî-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile merkum ve mezburelere teklif olundukta almaktan aya ve imtinâ' eylediklerinden merkum İbrahim müstakilen sahib-i arzdan resm-i tapu ile almağa müdahale ederler olmayub fi'l-vâki resm-i tapu ile iştiraken almağa talibler iken merkum İbrahim iştiraken almağa kanaat etmeyub müstakilen ben alırım deyu fuzuli müdahale eylediği vâki ise veçhi meşrûh üzere olan yerler bî-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile merkum İbrahim ile merkuman ve mezburelere sahib-i arzdan alıverilub ber veçhi iştirak zapt ve ziraat ettirilmek için emr-i şerifim itasını muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde-i mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarun-ileyhsin kânun üzere amel olunmak babında. Zati

Fi Evâsıt-ı Muharrem sene 233

Bosna valisi vezire ve Memlehatayn kazası nâ'ibine hüküm,

Asitane-i saadetimde mütemekkin sarraf taifesinden Murad oğlu Refael nâm zımminin Memlaha-i zîr kapudanı Süleyman kapudan ve oğulları Mehmet Beg ve Mahmut Beg zimmetlerinde alacağı olan doksan sekiz bin sekiz yüz elli guruş kapudan-ı merkum ve oğulları ta'ahhüdlerini mübeyyen verdikleri hüccet-i şer'iyeye mucebince eda eylemeleri lazımeden iken mugayir-i ta'ahhüd edada muhalefet eylediklerin mesfur mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ mübaşir ma'rifetiyle mahalinde şer'le rü'yet olunmak babında sudur eden emr-i şerifim lede'l-vurud kapudan merkum mebalığ-i mezburenin elli bin gurusunu itiraf ve maadasını efkar ile mu'terif olduğu elli bin gurusun otuz beş bin altı yüz gurusunu nakden mübaşire teslimen der-alıyeme irsâl idub on beş bin gurusunu edaya ta'ahhüd etmiş olduğu ol vâkitte der-saadetime tâhrir ve inhâ olunmuş olduğuna binâ'en mübaşir ma'rifetiyle bir mukteza-yı ta'ahhüd zimmetlerinde olan mebalığ-i merkumenin edasında yine muhalefet ederler ise makata'aları canib-i miriden zapt ve tahsil ve kendüleri der-alıyeme ihzar olunacağı beyanıyla isti'mali havi sudur eden emr-i şerifimin vusulünde bir mantuk-ı hüccet mebalığ-i mezkureden mukaddema edasına taahhüd olmuş olduğu on beş bin gurusun der-alıyyeme poliçe tarikiyle edasına tekrar ta'ahhüd birle te'diyesi hususi tâhrir olunup mebalığ-i mezburun te'diyesi fi-mâ-ba'd ziyade olan matlub vâhi olduğundan talep ile ta'ciz ve ihzar etmek şartıyla olmağla maznunen verilen emrin kaydı balasına şerh verilen i'lam-ı hal mütezammin bin iki yüz on yedi senesi evâil-i Rebiü'l-evvelinde başka ve mersumun Tuzla kal'ası kapudanı müteveffi Süleyman Beg ve biraderleri Memlehatayn Kazası sâkinlerinden malum'ül-esami kimesneler zimmetlerinde birbirleri kefaletiyle iki yüz on yedi senesinden beru cihet-i farzdan ba hüccet-i şer'iyeye matlub olan mebalığden gayrı ez teslim küsur kalan elli beş bin beş yüz elli gurusu kefaletlerine binâ'en merkumlardan mutalibe eyledikte edada ta'allül ve muhalefet ve gadr daiyesinde oldukların mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l istid'a husus-ı mezbur hazinehane-i amirem nazırı sabıka lede'l-havale sarraf-ı mesfure tarafına celb ile matlubenin keyfiyetini su'âl eyledikte Tuzla kapudanı müteveffa Süleyman Beg ve biraderleri merkumlar zimmetlerinde cihet-i farzdan matlub olan yüz beş bin üç yüz elli gurusun altı bin beş yüz gurusunu mersum bu tarafda havaleci Osman nâm kimesneden ahz ve merkumlar tarafından verilmek üzere poliçe havale etmekle gayrı ez havale-i mezkure ba hüccet-i şer'iyeye küsur kalan doksan sekiz bin yüz elli gurusu matlubundan bundan akdem bir defa otuz beş bin ve bâde on beş bin gurus ki cem'ân iki defada sarraf-ı mesfure teslim olunan elli bin gurus meblağ-ı mezburdan fûrû-nihâde olundukta küsur-ı merkumlar zimmetlerinde kırk sekiz bin sekiz yüz elli gurus matlub kalub ancak havaleci merkum Osman'dan sarraf-ı mersumun me'hûzu olub merkumların hesabına mahsub olmak üzere ba poliçe merkumlara havale olunan altı bin beş yüz gurusluk poliçeyi adem-i kabul birle âkçesini vermediklerine mebni meblağ-ı mezbur altı bin beş yüz gurus dâhi salifü'z-zıkr kırk sekiz bin sekiz yüz elli gurusun üzerine zam ile bi'l-cümle matlubun elli beş bin üç yüz gurus baliğ olduğunu ifade eylediği beyanıyla husus-ı mezbur mahalinde ma'rifet-i şer'le rü'yet olunarak tahkik ve ihkâk-ı hakk olunmak üzere emr-i şerifim sudurunu i'lam etmekle i'lamı

mucebince amel olunmak babında bin iki yüz yirmi yedi senesi evâil-i Şevvalinde Bosna valisi esbaka ve Memlehatayn naibine hitaben başka emr-i şerifim sadr olmuş ve muahharen sudur eden emr-i ali mahalline lede'l-vûrud müteveffa-yı merkumun oğlu Tuzla kapudan Mahmud Beg ber muceb-i emr-i ali huzur-ı şer'i ihzar ve muvacehesinde feth ve kırâ'et olundukta bin iki yüz on yedi senesinde sarraf-ı mesfur tarafından vekil-i sabitü'l-vükelası yazıcısı Ohannes nâm zımmi vekaleti hasebiyle mevcut olduğu halde mir-i muma-ileyhaya âmme-i duâ veren ibrâ'-ı âmme ile ibrâ ve ıskat eylediğine binâ'en vekil-i mesfurun takrirî mucebince Tuzla zir hakemi tarafından hüccet-i şer'iyye ita eyledikten sonra sarraf-ı mesfur on beş bin ğuruşu hin-i ahzında yedlerine bir kıta ibrâ-ı temessükü virüb zimmetlerinde bir âkçe ve bir ... alacağı kalmadığın merkum Mahmud Beg ifade ve ber veçhi muharrer yedinde olan emr-i aliyye ve hüccet-i şer'iyye ve ibrâ'-ı temessükünü ibrâz ve irâe etmekle fi'l-hakîka tarih-i mezbur ile müverrih sarraf mesfur tarafından vekil olan yazıcı mesfur kapudan mumaileyhanın babası müteveffa Süleyman Beg'den ve karındaşı müteveffa Mehmet Beg'den üç yüz beş bin ğuruş ve sarraf-ı mesfur dâhi on beş bin ğuruş ahz eylediği senedâtından müsteban olduğun ve hüccet-i şer'iyye ve ibrâ'-ı temessükü suretleri irsâl kılındığını ve bu cihetle bir âkçe alacağı kalmadığını inde'l-şer' zahir ve nümâyân idüğünü natık-ı vârid olan i'lamı mazmun iki yüz yirmi sekiz senesi Recep'inin selhinde emri şerifimin kaydı balasına şerh verilmiş idi el-haletü hazihi mesfurun südde-i saadetime takdim eylediği arzuhalinde husus-ı mezbur zımnında ber vechi muharrer verilen ilam-ı mazmun muahharen mürûr eden emri mutazammının kaydı balasına şerh verilmiş ise de mesfur tarafından kat'ı vekil irsâl etmeyub meblağ-ı merkum el-yevm merkumanın zimmetlerinde hakkı olduğu ve ol-tarafta mersum Ohannes zımmının

Sayfa 53

ibrâ'sını natk-ı ibraz eyledikleri hüccet dâhi sahte olduğu ve muahharen sudur eden emr-i şerifim mucebince mahalinde ihkâk-ı hakk mümkün olmadığı ve tarafından nâm kimesneyi vekil eylediği beyanıyla mübaşir ma'arifetiyle husus-ı mezbur mahalinde şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hakk ve zikri mahallinde ihkak-ı hakk mümkün olmaz ise merkumlar ve yahut taraflarından vekil-i şer'iyyeleri li-ecli't-terâfu' der aliyyeme ihzar olmak üzere emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten nâşi divan-ı hümayunumda mahfuz kuyud-u ahkama mürâca'at olundukta ber vechi muharrer tevarih-i merkumede evamir-i şerifem verildiği mestûr ve mukayyed olub husus-ı mezbur Rumeli kadıaskerleri sabık-ı mevlana Ahmet Reşid edâma'llâh teali fezailuhuya havale olundukta mesfurun âkçe davası dava-yı şer'iyyeden olmağla ber veçhi muharrer emr-i şerifim sudurunu rü'yet-i menut idüğünü i'lam etmekle sen ki vezir müşarûn-ileyhsin mübaşir maarifetiyle sarraf-ı mersumun tarafından mensub vekil-i şer'iyye ile mahalinde şer'le rü'yet ve eğer mahalinde ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise merkumlar ve yahut vekil-i şer'iyyeleri li-ecli't-terâfu' der aliyyeme ihzar olunmak fermanım olmağın imdi sen ki vezir müşarûn-naib mümaileyhsin husus-ı mezbur inhâ olduğu üzere olduğu halde marifetiniz ve tayin olunan mübaşir müma-ileyh ma'rifetiyle husus-ı mezbur

mahalinde sarraf-ı mersum tarafından mensub-ı vekil-i şeriyye ile ber vechi hakayık şer'le rü'yet ve bade-l-sübût bir mukteza-yı şer' mutahhar icrayı şer' ve ihkâk-ı hakka dikkat ve eğer mahalinde ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise merkumlar ve yahut taraflarından vekil-i şer'iiyelerini der saadetime irsâl ve ihzara müsarâ'at ve ibtâl-i hakkı ve hilaf-ı şer'i şerif gadr-ı mucib vaz'dan müba'idan ve ücret-i mübaşiriye şurût-ı nizamını havi mukaddema sudur eden emr-i aliyenin dâhi infaz ve icrasına mübaderet olunmak babında.

Hüseyin

Fi Evâsıt-ı Safer sene 33

Sadr-ı Sudûr-ı'l-Vüzera Hazret-i Derviş Paşa
Yessurullahi Mâyeşâ' ve Mâ Yurîd ve Fî Ayân-ı
Reîsü'l-Küttâb Mümâileyh
Fi 27 Safer sene 33

Bosna valisi vezire ve Çaniça kazası naibine hüküm,

Salih ve Osman nâm kimesneler gelub bunlar Çaniça kazasına tabi ... nâm karye toprağında vâki babaları Salih nâm kimesneden muntekıl ber veçhi iştirak mutasarrıf oldukları malumatü'l-hudud çiftlik arazisini beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda edegelib ahiren dâhil olunmak icab etmez iken karye-i mezbure sâkinlerinden Osman sipahi ve Halil nâm kimesneler birbirleriyle yekûn olarak zikir olunan araziye iki yüz otuz senesinde hilâf-ı kânûn fuzuli zapt ve derununda mevcud mülk-i meyve eşcârının mahsûlunu ahz ile istihlâk idub gadr külli eylediklerin bildirub mahalinde şer' ve kânun üzere amel olunub merkumların hilaf-ı şer' ve kânun fuzuli zapt eyledikleri arazisiyle ahz ve istihlâk eyledikleri mülk-i meyve mahsulü kendülere aliverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â eyledikleri ecilden divan-ı hümayun kânuna su'âl olundukta merkumlar babalarından muntekıl tasarruflarında olan çiftlik arazisini zapt ederler iken ziraat etmeyub icrasına ale't-tevâli bilâ ... ba'id noksan koyub kânun üzere müstahak tapu oldukta mezkuran Osman ve Halil ba'de-mâ sahib-i arzdan resm-i tapu ile almalarıyla zapt ederler olmayub fi'l-vâki beher sene zabt ve ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda ederler iken merkum zikr olan araziye iki yüz otuz senesinde fuzuli zapt ve derununda mevcud mülk-i meyve eşcârının mahsulünü ahz ile istihlâk eyledikleri vâki ise veçhi meşrûh üzere olan arazisiyle ahz ve istihlâk eyledikleri mülk-i meyve mahsulü bâ'de'l-sübût aliverilmek için mahalinde şer' ve kânuna havale ile emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idüğü tâhrir olunmağla husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvir idüğü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden talep olunmayub ber mucib-i fetva-yı şerife

husumet-i kazıyye eden müdde-i mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarun-ileyhsin mahalinde şer' ve kânun üzere görülmek babında.

Fi Evâsıt-ı Rebi'ül-evvel sene 33

Sayfa 54

Bosna valisi vezirim ve ... ma'a Birçe kazası nâ'ibine hüküm,

Eyalet-i Bosna'da vâki rûsum-ı Eflâkan Birçe ve tevabi-i maktû'âsının iki yüz yirmi dokuz senesine mahsuben voyvodası olan Mehmed Emin nâm kimesne gelub merkum kendü halinde ırzıyla mukayyed ve umuruyla meşgul olub te'addi olunmak icab eden vaz' ve hareketi yoğ iken ... kazası sâkinlerinden malumül-esami kimesneler kendü hallerinde olmadıklarından birbirleriyle müttetik mümaileyhanın hanesini basup bir nefer adamını tâ'bir-i hak katl ve iki neferini mecrûh eylediklerinden ma'ada ber muceb-i defter-i müfredat külliyyetlü emval ve eşyasını hilâf-ı şer'-i şerif yağma ve garet eylediklerin bildirub mübaşir ma'rifetiyle şer'le görölub bâde'l-sübût bir mukteza-yı şer' alınur icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi husus-ı mezbur ricâl-i devlet-i aliyemden sabık sadrazamım kethüdası ve hâlâ mühimmât nazırı olub mukata'a-yı mezbure mutasarrıf olan Yusuf âgah dâme mecdûhudan isti'lâm olundukta merkum sene-i mezbureye mahsuben mukata'a-yı mezbureden voyvoda olub lakin husus-ı mezburi mübeyyen yedinden bir güna i'lam ve tâhriyat olmadığından bahisle mahalinde bir sehm şer'-i rü'yet ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu i'lam etmekle i'lamı mucebince mübaşir ma'rifetiyle mahalinde şer'le rü'yet olunmak için sen ki vezir müşarun-ileyhsin sana hitaben divân-ı hümayyunumdan emr-i şerifim ısdarını rü'yet-i menut idüğü bi'l-fi'il baş defterdarım olan Mustafa mazhar dâme ... ba tâhriyat ifade etmekten nâşi veçhi muharrer üzere emr-i şerifim ısdarını irade-i seniyye müte'allik olduğu müş'ir baş muhasebeden vurûd eden ilm ü haber mucebince divân-ı hümayyunumdan işbu emr-i şerifim ısdar ve irsâl olunmuştur imdi sen ki vezir müşaru-naib mumailleyhsin husus-ı mezbur inhâ olunduğu üzere ise marifetiniz ve tayin olunan mübaşir mümaileyh ma'rifetiyle merkumları mahalinde meclis-i şer' ihzâr ve bununla ber veçhi hâkaniyet-i terâfu' şer'-i şerif idüğü merkumların gasb ve garet üzere oldukları emval ve eşya her ne ise bâde'l-sübûtu'l-şer' tamamen tahsil ve buna aliverilub icra-yı şer'-i şerif ve ihkâk-ı hâkka dikkat ve ibtâl-i hâkkı ve hilâf-ı şer'-i şerif gadrı mûcib vaz'ından ve bu vesile ile kasabada alakası olmayan ba cebrem kesâne? ... ve töhmet ve isnâd-ı kabahat ile te'addi ve rencide mübâ'idan ve ücret-i mübaşiriye şurût-ı nizâmı havi mukaddema sudur eden emr-i arzın dâhi infâz ve icrasına mübaderet olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Rebi'ül-âhir sene 33

... ve ...ve Ras ve Olofça ve Seniçe nâ'iblerine hüküm,

Zü'âmdan İbrahim zide kadrûhu gelub Bosna sancağında Dolor? nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan yirmi dört bin iki yüz âkçe ba berat-ı alışan mutasarrıf olduğu zeâmeti mülhâkâtından Olofça nâhiyesine tabi karye-i ... ve akıncıyan ve karye-i mezbure ve Ras nâhiyesine tabi ... karye-i ... nâm-ı diğer akıncıyan karye-i mezbure ve ... nâhiyesine tabi karye-i ... nâm-ı diğer ... müstakilen ... nâhiyesine tabi karye-i Kluç ve ... nâhiyesine tabi karye-i ... ve karye-i ve Ras nâhiyesine tabi karye-i ... ve ... nâhiyesine tabi karye-i ... ve ... nâhiyesine tabi karye-i karye-i ... ve karye-i ... dâhi müşterekiyle mümaileyh İbrahim'in kaydına dâhil olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla mümaileyh İbrahim zikir olunan kara ve akıncıyan ber muceb-i defter-i hakani zapt ve müstakilen kaydına dâhil karye-i ... ve akıncıyan karye-i mezbure ve ... karye-i ... nâm-ı diğer ... ve akıncıyan karye-i mezbure ve karye-i ... nâm diğer ... ol mezbureler topraklarında ziraat ettikleri ziraatlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekiz de bir öşür ile salariyelerini müstakilen ve müşterekiyle kaydına dâhil karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ol merhumeler topraklarında ziraat edenlerin ziraatlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinden keزالık kânun üzere sekiz de bir öşür ile salariyelerini müşterekiyle talep ve ahz u kabz murad eyledikte ta'allül ve muhalefet olunmak icab etmeyüb ve kûra-ı mezbureden defter-i hakanide öşür yazılıub maktû'a dair ... tâhrir olunmuş değil iken zirâ'i taifesi olanlar mâktu'a teklifiyle öşür ve salariyeleri edasında hilâf-ı defter-i hakani ve mugayir-i kânun ta'allül ve muhalefet üzere oldukların bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub zirâ'i taifesi mâktu'a teklifiyle öşür ve salariyeleri edasında hilâf-ı defter-i hakani ve mugayir-i kânun ta'allül ve muhalefet ettirilmemek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta ... nâhiyesine tabi on üç nefer reaya ve on iki baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha bin beş yüz âkçe ve ... nâhiyesine tabi altı nefer reaya ve beş baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha bin yüz elli beş âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi beş nefer reaya ve beş baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve kendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha dokuz yüz seksen beş âkçe ve Ras nâhiyesine tabi dokuz baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve kendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha yedi yüz elli âkçe ... nâhiyesine tabi yirmi dört nefer reaya ve üç baştina ve bir çiftlik ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve ispenç ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha iki bin yüz on âkçe ve ... nâhiyesine tabi yirmi bir nefer reaya ve on altı baştina ve bir çiftlik ve bir zemin ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve ispenç ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayruha dört bin dokuz yüz elli âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi iki nefer reaya ve iki baştina ile ... karye-i mezbure ve hasıl ani'l-galle ve resm-i çift ve öşr-i kettân ve gayruha beş yüz elli âkçe ve yine Ras nâhiyesine tabi bir baştina ile karye-i ... nâm-ı diğer ... ve hasıl ani'l-galle ve resm-i çift ve gayruha ve ispenç yüz âkçe ve ... nâhiyesine tabi beş nefer reaya ve dört baştina ile karye-i ... nâm-ı diğer ... ve ... müteveccih ve hasıl tahtında resm-i çift ve ispenç ve gendum ve mahlut yekûn ma'a gayrûha bin âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle

başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde karye-i ... ol mezburenin bazusundan bin dört yüz ve karye-i ... ol mezburenin bazusundan bin elli beş ve karye-i ... ol mezburenin bazusundan sekiz yüz seksen beş ve karye-i ... ol mezburenin bazusundan altı yüz elli ve karye-i ... ol mezburenin bazusundan iki bin on âkçeleri ifrâz ve karye-i ... ve akıncıyan karye-i mezbure ... karye-i ... nâm-ı diğer ve karye-i ... nâm-ı diğer ... ol mezburelerin tamâm bazuları dört yüz âkçe bâzâr-ı akıncıyan karye-i ... salifü'z-zikr ... kâryesiyle biriktirilub yekûn ma'a gayruha yirmi bir bin iki yüz âkçe zeamet bir icmâl ve icmâl-i mezbur tamâmı mûmâileyh İbrahim'in ve karye-i ... ve karye-i ... ve ... ve ... ve karye-i ... ol mezburelerin bağ bazuları müştereki kayıtlarında ve ... nâhiyesine tabi on iki nefer reaya ve on beş baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm ve mahlut yekûn ma'a gayruha iki bin beş yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi iki baştina ile ... karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm ve mâhlut yekûn ma'a gayruha beş yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi altı nefer reaya ve beş baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve ispenç ve gendüm ve mahlut yekûn ma'a gayruha üç bin âkçe bazular ile

Sayfa 55

defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkureleri biriktirilub yekûn beş bin dokuz yüz doksan dokuz âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezburun üç bin âkçesi mûmaileyh İbrahim'in bakisi müştereki kayıtlarında olub dört yüz âkçe bâzâr-ı akıncıyan karye-i ... nâm-ı diğer ... ol mezburenin mufassal mahal-i kaydı hazine-i amiremde bulunmadığının cevabı tâhrir olunub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve ... karye-i ... ve karye-i ... ol mezburelerin mahsulat ve rûsumatı mûmaileyh İbrahim ile sair müşterekleri taraflarından ve karye-i ... ve akıncıyan karye-i mezbure ve ân karye-i ... nâm-ı diğer ... ve yine karye-i ... nâm-ı diğer ... ve ... müteveccih ol mezburelerin mahsulat ve rûsumatı ve akıncıyan karye-i mezbure ol mezburenin mahsulatı müstakilen İbrahim'in tarafından zapt olunmak iktizâ' eylediğin bi'l-fi'il defter emini olan Yusuf dâme mecdühu arz etmeğin divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta mûmaileyh İbrahim'in müstakilen kaydına dâhil karye-i ... akıncıyan karye-i mezbure ve ân karye-i ... nâm-ı diğer ... ve karye-i ... nâm-ı diğer ... ve akıncıyan karye-i mezbure ol merhumeler topraklarında zirâ'at ettikleri zirâ'atlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinden sekiz de bir öşür ile salariyeleri müstakilen ve müşterekiyle kaydına dâhil karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve karye-i ... ve ... karye-i ... ve karye-i ... ol merhumeler topraklarında zirâ'at ettikleri zirâ'atlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinden sekiz de bir öşür ile salariyeleri müşterekiyle mûmaileyh İbrahim'e alıverilmek ve zirâ'i taifesini maktû'a teklifiyle öşürleri edasına ta'allül ve muhalefet ettirilmemek için emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idügu tâhrir olunmağla emin-i mûmaileyha arz-ı mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Zati

Fi Evâsıt-ı Cemâziyel-evvel sene 33

Ehlune kazası nâ'ibine hüküm,

Ehlune kazası sâkinlerinden Emrullah nâm kimesne gelub kendü halinde ırzıyla mukayyed olub kimesneye deyn ve kefâleti olmayub üzerine dâhi şer'an bir nesne? sabit olmuş değil iken kaza-i mezbur sâkinlerinden Çorbacızade Davud Beg demekle meşhur kimesne kendü halinde olmadığından iki yüz otuz bir senesinde ehl-i örfe istinâden bunun iki bin beş yüz ğuruşunu hilâf-ı şer'-i şerif ve bi-gayr-ı hâk fuzuli âhz idub gadr-küllü eylediğın bildirub mahalinde şer'le görölub merkumun hilâf-ı şer'-i şerif ve bi-gayr-ı hak fuzuli ahz eylediğı ol mikdar ğuruşu kendüye alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi mahalinde şer'le görölmeğ babında.

Ferhad

Fi Evâsıt-ı Cemâziyel-evvel sene 233

Ehlune kazası naibine hüküm,

Ehlune kazasına tabi ... kazası sâkinlerinden Emrullah nâm kimesne gelub bu karye-i merkume toprağında vâki sahib-i arz temessüküyle mutasarrıf olduğı malumatü'l-hudud tarlalarını beher sene zapt ve zirâ'at ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda idub ahirden dâhil olunmak icab etmez iken kaza-i mezbure sâkinlerinden Çorbacızade mir Davud demekle meşhur kimesne ol yerleri iki yüz yirmi dokuz senesinden beru hilâf-ı kânûn fuzuli zapt ve zirâ'at etmekle bu dâhi ol yerleri taleb ve dâva olub zapt idub şimdi mezburun ol yerlerde zirâ'at eylediğı senelerin terettüb eden noksan arazisini taleb eyledikte hilâf-ı şer'i şerif vermekte ta'allül ve muhalefet birle gadr dâiyesinde olduğın ve bu babda dâvasına muvafık cânib-i şeyhü'l-islamdan fetva-yı şerife verildiğın bildirub mahalinde şer'le görölub mezburun fuzuli zapt eylediğı senelerin terettüb eden noksan arazisi kendüye alıverilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi mahalinde şer'le görölmeğ babında.

Ferhad

Fi Evâsıt-ı Cemâziyel-evvel sene 233

Saraybosna mollasına hüküm,

Mahrûse-i Bosna tüccarından Hasan veled-i Hamid ve sair malumü'l-esami kimesneler gelub Bosna sancağına Saray nâhiyesine tabi mahallât ve mezrâ' ve çiftlik ve baştına ile nefsi Saraybosna-i mahrûse ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve dönüm ve

gendüm ve mahlût ve bâc-ı bâzâr ve bad-ı heva ve resm-i arûs ma'a bâc-ı ulus yekûn ma'a gayruha doksan dört bin altı yüz âkçe bazû ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde miri mirân Bosna hâssa mülhakatı idugü defter-i hakanide mukayyed olmağla bunlar mahrûse-i mezburede izin olunan bâzâr yerine bey' için götürdükleri emtiâ' ve eşyadan kadimde bâc-ı bâzâr kirayla alına gelmişse yine ol vecihle kadimi üzere icab eden bâc-ı bâzârı hâssa-i mezbur mutasarrıflarına edada kûsurları olmayub te'addi olunmaları icab etmez iken hâssa-i mezbur mutasarrıflar ziyade mahalliyesiyle hilâf-ı kânûn te'addiden halli olmadığın bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub hâssa-i mezbur mutasarrıfların ziyade mahalliyesiyle hilâf-ı defter-i hakani ve mugayir-i kânun vâki olan te'addiler men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta bunlar mahrûse-i mezburede izin olunan bâzâr yerine bey' için götürdükleri emtiâ ve eşyada kadimden bâc-ı bâzâr kirayla alına gelmiş ise yine ol vecihle kadimi üzere icab eden bâc-ı bâzâr hâssa-i mezbur mutasarrıflarına eda eylediklerinden sonra ziyade mahalliyesiyle te'addi olunmaları vâki ise men' ve def' için emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Ferhad

Fi Evâsıt-ı Cemaziyel-ahir sene 33

Sayfa 56

Ehlune kazası nâ'ibine hüküm,

Kaza-i mezbur sâkinlerinden Emrullah nâm kimesne gelüb bu kaza-i mezbure tabi ... kâryesi toprağında vâki mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud çayırının beher sene ot biçüb öşür ve rûsumunu sahib-i arza eda ede gelüb ahirden dâhil olunmak icab etmez iken kaza-i mezbur sâkinlerinden Çorbacızade Davud Beg dimekle meşhur kimesne zikir olunan çayırı iki yüz otuz senesinde hilâf-ı kânûn fuzuli zapt idub gadr külli eylediğin bildirub kânun üzere amel olunub merkumun hilaf-ı kânun fuzuli zapt eylediği çayırı kendüye aliverilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta mezbur Emrullah tasarrufunda olan çayırının üç sene otunu biçüb öşür ve rûsumunu sahib-i arza eda etmeyüb kânun üzere müstahakk tapu oldukta mezbur Davud sahib-i arzdan resm-i tapu ile almağla zapt etmiş olmayub fi'l-vâki beher sene otunu biçüb öşür ve rûsumunu sahib-i arza eda eder iken merkum fuzuli zapt eylediği vâki ise merkumun fuzuli zapt eylediği çayır merkum Emrullah'a aliverilmek için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Ferhad

Bosna valisi vezire ve Saraybosna mollasına hüküm,

Saraybosna kazası mahallâtından Hasekî Hatun Mahallesi sâkinlerinden Emine nâm hatun gelüb bu kaza-i mezbure mahallâtından ... mahallesi toprağında vâki ... ittisalinde elhac Mucit bostan dimekle mâ'ruf bir kıta' mülk-i bostan karındaşı molla İbrahim nâm kimesne ile on iki seneden mütecaviz veçhi iştirak mutasarrıflar iken karındaşı merkum iki yüz otuz iki senesinde fevt oldukta bostan-ı mezburdan nısfı hissesi zevcesi Zeyneb'e sağıre kızı Hilal'e bâde'l-intikal sağıre-i mezburenin ba hüccet-i şer'iyye ve sahibi olan kaza-i merkume mahallâtından Ali Paşa Mahallesi sâkinlerinden Mahmud Paşa dimekle ma'ruf kimesne mezbure Zeyneb ile müttefikân bostan-ı mezbure ve müteveffa-yı merkum İbrahim müstakilen mutasarrıf idi deyu cümlesini hilâf-ı şer'i şerif fuzuli zapt idub gadr külli eylediklerinden bundan akdem merkum ve mezbure ile mahalinde lede'l-müdafâ'a nısfı bostan-ı mezbur buna hükm olunub canib-i şer'den hüccet-i şer'iyye verilmiş iken merkum ve mezbure mücab? ve mündefi' olmayub mugayir-i hüccet-i şer'iyye kemâ fi's-evvel? zapt ve gadr eylediklerin bildirub mahalinde şer'le görölub merkum ve mezburenin hilâf-ı şer'i şerif fuzuli zapt eyledikleri maru'z-zikir bostan-ı mezburdan nısfı hissesi kendüye alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â ve verilen hüccet-i şer'iyyeyi ibrâz etmekten nâşi husus-ı mezbur hini terafû'da tezvîr idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde'â-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarun-ileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Hanif

Fi Evâhir-i Cemaziyel-ahir sene 233

Çaniçe kazası naibine hüküm,

Kaza-i mezbure tabi ... kâryesi sâkinlerinden Derviş ve molla Hasan nâm kimesneler ile Fatıma nâm hatun gelüb bunların Çaniçe kazasına tabi ... kâryesi toprağında bi'l-fi'il zapt ve tasarruflarında hane-i avârıza bağılu tekalif alınmak icab eder kadim-i emlâk ve yerleri olduğuna binâ'en karye-i merkume ahalisi üzerlerine ba evâmîr-i âliyye ve emirde olan tekalifden karye-i mezbure toprağında tasarruflarında olan emlâk ve ârazi ve hâl-i tahmilllerine göre hisselerine isabet eden emr-i defter mucebince ahali-i karye ile ma'ân cem'ine me'mure edada kûsurları olmayub ziyade mutalebesiyle te'addi olunmaları icab etmez iken karye-i mezbure ahalisi ziyade mutalebesiyle te'addi ve rencideden halli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub karye-i mezbure ahalisinin ziyade mutalebesiyle vâki olan te'addileri men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu

istid'â etmeleriyle divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta merkurmlar salifü'z-zikr karye ahalisi üzerlerine ba evâmîr-i âliyye ve emirde olan tekalifden karye-i mezbure toprağında tasarruflarında olan emlâk ve ârazi ve hâl-i tahmillerine göre hisselerine isabet eden emr-i defter mucebince cem'ine me'mure eda eylediklerinden sonra ziyade mutalebesiyle te'addi olunduğu vâki ise men' ve def' için emr-i şerifim itası iktizâ' eylediği tâhrir olmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Niyazi

Fi Evâsıt-ı Recep sene 233

Sayfa 57

Saraybosna kadısına hüküm,

Saraybosna kasabası mütemekkinlerinden mütekabil ve ... ve ... nâm Yahudiler gelüb bunların kasaba-i mezbure toprağında vâki ber veçhi iştirak mutasarrıf oldukları malumatü'l-hudud bir bab mülk-i mahzen ve iki bab mülk dükkanlarında ahirin alakası olmayub dâhil olmak icab etmez iken kaza-i mezbur sâkinlerinden Gazi Hüsrev Beg Vakfı'nın katibi Bayram nâm kimesne maru'z-zikr mahzen ve dükkanları iki yüz yirmi dokuz senesinden beru hilâf-ı şer'i şerif fuzuli zapt idub gadr külli eylediğin bildirub mahalinde şer'le görölub mezburun hilâf-ı şer'i şerif fuzuli zapt eylediği salifü'z-zikr mülk-i mahzen ve dükkanları kendülere alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle mahalinde şer'le görölmek babında.

Hami

Fi Evâsıt-ı Recep sene 233

İstolçe kâzâsı nâ'ibine hüküm,

Hüseyin nâm kimesne gelüb arazi tasarruf edenlerden İbrahim nâm kimesne fevt oldukta oğlu ve kızı ve baba bir ar karındaşı ve sair ashabı tapudan kimesnesi kalmayub İstolçe kazasına tabi ... nâm karye toprağında vâki mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud tarlaları kânun üzere tapuya müstahak oldukta bu ol yerleri sahib-i arzdan resm-i tapu ile alub yedine verilen temessük mucebince zapt ve ziraat murad eyledikte dâhil olunmak icab etmeyub emlâka teba'iyet ile arazi intikal eylemesi hilâf-ı kânûn iken müteveffa-yı mezburun veresesinden Hasan nâm kimesne zuhur birle arazi-i mezkure emlâka teba'iyet ile buna intikal eder deyu hilâf-ı kânûn fuzuli müdahaleden halli olmadığın bildirub kânun üzere amel olunub merkurmun hilâf-ı kânûn ol vecihle vâki olan müdahalesi men' ve def' ve ol yerler yedinde olan sahib-i arzı temessüki mucebince kendüye zapt ve ziraat ettirilmemek babında emr-i

şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta arazi tasarruf edenlerden İbrahim nâm kimesne fevt oldukta oğlu ve kızı ve baba bir ar karındaşı ve sair ashabı tapudan kimesnesi kalmayub tasarrufunda olan yerleri tapuya müstahak oldukta müteveffa-yı merkumun veresesinden mezbur Hasan mukaddem tarih ve resm-i tapu ile sahib-i arzdan almağla müdahale eder olmayub fi'l-vâki merkum Hasan ol yerleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan alub yedine verilen temessük mucebince zapt ve ziraat murad eyledikte merkum zuhur birle arazi-i mezkure emlaka teba'iyet eylediği intikal eder deyu fuzuli müdahale eylediği vâki ise bu makule emlaka teba'iyet ile arazi intikal eylemesi hilâf-ı kânûn olmağla merkumun vâki olan müdahalesinin men' için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Şaban sene 233

İstolçe kazası naibine hüküm,

Ahmed nâm kimesne gelüb bu İstolçe kazası toprağında malumatü'l-hudud tarlalara emmisi kızı Mutalibe nâm hatun ile müşâ' ve müşterekan mutasarrıf iken mezbure müteveffi oldukta oğlu kalmayub ol yerlerden hissesi tapuya müstahak ve hak tapu müştereki olduğu itibariyle bunun olduğuna binâ'en bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan alub yedine verilen sahib-i arzı temessüki mucebince zapt ve ziraat murad eyledikte müteveffi-i mezburenin zevci zuhur birle arazi-i mezkure bana intikal eder deyu mu'ahharen sahibi arzdan temessük ahzıyla fuzuli müdahale ve ta'arruzdan halli olmadığın bildirub kânun üzere amel olunub merkumun hilâf-ı kânûn ol vecihle vâki olan müdahalesi men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta bu makule arazi-i miriyede bi hasbe'l-kânun emmi ve emmizadeye ve zevceden zevce hak tapu olmayub lakin münâza'un-fihâ olan yerler mukaddema bölüşülmüş olmayarak mezbure Mutalebe ile müşâ' ve müştereki mutasarrıflar iken mezbure müteveffi oldukta oğlu kalmayub ol yerlerden hissesi tapuya müstahak ve hak tapu müştereki olduğu itibariyle bunun olduğuna mebni bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile teklif olundukta almakdan aya ve imtinâ' eylediğine binâ'en müteveffi-i mezburenin zevci sahib-i arzdan resm-i tapu ile almağla müdahale eder olmayub fi'l-vâki merkum ol yerleri bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan alub yedine verilen temessük

Sayfa 58

mucebince zapt ve ziraat murad eyledikte müteveffi-i mezburenin zevci mezbur zuhur birle arazi-i mezkur bana intikal eder deyu mu'ahharen sahib-i arzdan temessük-i ahz ile fuzuli müdahale eylediği vâki ise men' ve def' için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Bosna valisi vezire Travnik kazası naibine hüküm,

... kazasında mevlana Mehmed Mustafa zide fezâilühûnun südde-i saadetime takdim eylediği arzuhalinde mümaileyhin fi'l-asıl der-saadetim sekenesinden olub bundan akdem Saraybosna'da naib-i şer' olan Mustafa Raşid zide aleyh zimmetinde iki yüz otuz senesinden beru ve ba tahvil ve ba defter-i müfredat gayr-ı ez teslim on altı bin ğuruş alacak hakkı olub mümaileyh el-haletü hazihi Travnik kazasında ikamet üzere olduğuna binâ'en iki defâ ... irsâliyle meblağ-ı mezburi taleb eyledikte bi-veçhi şer'i edada ta'allül ve muhalefet birle gadr külli dâyesinde olduğun inhâ ve sadr-ı âzam tatarlarından kıdve Kara Mustafa zide kadrühû mübâşeretiyile mahalinde şer'le rü'yet ve mümaileyh gayr-ı ez teslim zimmetinde olan ol mikdar ğuruşu mukırr ve mu'terif olur ise mübaşir-i merkume teslim ve eğer itiraf etmez ise der aliyeme ihzar olunmak babında emr-i şerif sudurunu istid'a etmekten nâşi veçhi meşrûh üzere emr-i münifim ısdarını bi'l-fi'il şeyhü'l-islam ve müftü olan a'lem ehl-i mevlana es-seyyid Mehmed zide ... edâmallah teâla fezâilühû işaret etmeleriyle sen ki vezir müşarünileyhsin işaretleri mucebince mümaileyh meblâğ-ı mezburu mukırr ve mu'terif olur ise mübaşir-i merkume teslim ve eğer itiraf etmez ise der aliyeme ihzar olunmak fermanım olmağın imdi sen ki vezir müşaru-naib mumailiyhimsin mahalinde marifetiniz ile mümaileyh meclis-i şer' ihzar birle gayr-ı ez teslim zimmetinde olan ol mikdar ğuruş huzur-ı şer'de mukırr ve mu'terif olur ise mübaşir-i merkume teslim ve eğer itiraf etmez ise der aliyeme ihzar ve irsâle mübaderet ve ibtâl-i hakkı ve hilâf-ı şer'i şerif gadrı mucib vasfî tecvizden tevki ve mübaderet ve ücret-i mübaşiriye şurut-ı nizamını havi mukaddema sudur eden emr-i aliyeniz dâhi intikal ve icrasına mübaderet eylemeniz babında.

Fi Evâsıt-ı Rebi'ül-evvel sene 233

İstolçe kazası naibine hüküm,

Zekiye ve Fatıma nâm hatunlar gelub arazi tasarruf edenler Hasan nâm kimesne fevt oldukta oğlu ve kızı ve baba bir ar karındaşı ve sair ashabı tapudan kimesnesi kalmayub İstolçe kazasına tabi ... ve ... nâm karye topraklarında vâki mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud tarlaları kânun üzere tapuya müstahak oldukta bunlar ol yerleri sahib-i arzdan resm-i tapu ile alub beyana verilen sahib-i arz-ı temessüki mucebince beher sene iştiraken zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda olunub dâhil olunmak icab etmez iken müteveffa-yı merkum Hasan'ın karındaşı oğlu Abdullah nâm kimesne zuhur birle ol yerler emlaka teba'ıyyet bana intikal eder deyu fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadığın bildirub kânun üzere amel olunub merkumun hilaf-ı kânun ol vecihle vâki olan müdahalesi men' ve def' ve ol yerler iştiraken tarafından zapt ve ziraat ettirilmemek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta arazi tasarruf edenlerden Hasan

nâm kimesne fevt oldukta oğlu ve kızı ve baba bir ar karındaşı ve sair ashabı tapudan kimesnesi kalmayub ol yerler kânun üzere tapuya müstahak oldukta müteveffa-yı merkumun karındaşı oğlu Abdullah nâm kimesne mukaddem tarih ve resm-i tapu ile sahib-i arzdan almağa müdahale eder olmayub fi'l-vâki mezbure Zekiye ve Fatıma mukaddem tarih ile sahib-i arzdan alub beher sene iştiraken tarafından zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza eda oluna gelur iken merkum ol yerler mülk-i teba'iyyetle bana intikal eder deyu fuzuli müdahale eylediği vâki ise bu makule arazi-i miriyede karındaşı oğluna tapu olmayub emlak-ı teba'iyyetle arazi intikal eylemesi dâhi hilâf-ı kânûn olmağla merkumun müdahalesi men' ve def' ve ol yerler yedine verilen sahib-i arz-ı temessüki mucebince iştiraken mezburenin taraflarından zapt ve ziraat ettirilmemek için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Şaban sene 233

Sayfa 59

İstolçe kâzâsı nâ'ibine hüküm,

İstolçe kazası sâkinlerinden malumatü'l-esami kimesneler gelub kaza-i mezbure tabi Vidoska nahiyesi sâkinlerinden Mediha nâm hatun iki yüz otuz iki senesinde müteveffi oldukta oğlu kalmayub nahiye-i mezbure toprağında vâki mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud tarlaları kânun üzere tapuya müstahak ve hak tapu ehl-i karyenin olub ve bunlar dâhi ehl-i karyeden ... zarûreti olmağla ol yerleri il? verdiği baha ile sahib-i arzdan alub yedine verilen temessük mucebince iştiraken zapt ve ziraat murad eylediklerinde dâhil olunmak icab etmeyub ve arazi-i miriyeden kızıdan anaya ve anadan kıza ve kız karındaşıdan hak tapu yoğ iken müteveffi-i mezburenin anası ve kız karındaşı malumü'l-esami hatunlar zuhur birle ol yerler bize intikal eder deyu hilâf-ı kânûn fuzuli zapt idub gadr külli eylediklerin bildirub kânun üzere amel olunub veçhi meşrûh üzere olan yerler kendülere alıverilub iştiraken zapt ve ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle divân-ı hümâyunumdan kânuna su'âl olundukta bu makule oğlu ve kızı ve baba bir ar karındaşı ve sair ehl-i karyeden mukaddem hak tapuya salahiyeti olanlardan kimesnesi kalmayan müteveffinin tarlaları ehli karyeden ... zarûret olanlara bir seneye değin il? verdiği baha ile verilmek kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Şaban sene 233

Ehlune nâ'ibine hüküm,

Ehlune kal'ası müstahfızlarından Mustafa veled-i Mehmed gelüb Klis sancağında Ehlune nahiyesinde Çiftlik-i Murad Ağa ve gayrıdan bin dört yüz yetmiş âkçe gedik tımar ile Ehlune kal'ası müstahfızlığına ba berat-ı alişan mutasarrıf olub gedik tımarı mülhâkâtından Ehlune

nâhiyesine tabi altı yüz âkçe bâzâr ân karye-i ... ve tahtında muharrer baştina Kurd ... ve iki aded baştina-i saire müstakilen müstahfız-ı merkumun ve yine Ehlune nâhiyesine tabi Çiftlik-i Hasan bin Nasuh der karye-i ... Kuprez nahiyesinde Çiftlik-i Baluban-ı Birâderâne ve gayrıdan bin dört yüz yetmiş âkçe tımara mutasarrıf Mehmed ile müstahfız-ı merkume Mustafa veled-i Mehmed'in kaydına dâhil idugü ve yine nahiye-i mezbure tabi dokuz yüz doksan âkçe bâzâr karye-i ... ve tahtında muharrer baştina-i ... ve dört aded baştina-i saire ile Ehlune nâhiyesine tabi Çiftlik-i Zülfikar ân hâssa karye-i ... ma'a otlak ve yaylak müstakilen Ehlune nahiyesinde Çiftlik-i Mehmed veled-i Timur ve gayrıdan bin yedi yüz âkçe gedik tımara mutasarrıf kal'a-yı merkume müstahfızlarından Mehmed'in ve yine Ehlune nâhiyesine tabi Çiftlik-i Mehmed ve Derviş ân hassa karye-i ... müstakilen Çiftlik-i Mehmed ve Derviş ol merkume ve gayrıdan bin dört yüz kırk beş âkçe gedik tımara mutasarrıf kal'a-yı merkume müstahfızlarından Hüseyin veled-i Hüseyin'in ve yine nahiye-i mezbure tabi Çiftlik-i Nuh bin Kurd Ağa hâssa-i karye-i ... müstakilen Çiftlik-i Nuh veled-i Kurd ol merkume ve gayrıdan dört bin ber veçhi tekmi altı bin âkçe tımara mutasarrıf ... ve yine nahiye-i mezbure tabi Çiftlik-i Kurd bin Cafer ân hâssa-i ... kal'a-yı merkume müstahfız tımarı olub lakin bala sahib idugü ve yine nahiye-i mezbure tabi Çiftlik-i Hacı Ali bin Kasım der karye-i ... müstakilen kuş nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan üç bin âkçe tımara mutasarrıf Ahmed veled-i Ali'nin kaydında olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla müstahfız-ı merkum Mustafa veled-i Mehmed müstakilen kaydına dâhil altı yüz âkçe bâzâr ân karye-i ... ve tahtında muharrer baştina Kurd ... ve iki aded baştina-i saire ol mezbureleri ber muceb-i defter-i hakani müstakilen ve Çiftlik-i Hasan bin Nasuh karye-i ... ol merkumeye merkum Mehmed ile zapt ve müstakilen kaydına dâhil maru'l-beyan ân karye-i ... ve tahtında muharrer baştina Kurd ... ve iki aded baştina-i sairelerin rüsumatı müstakilen ve Çiftlik-i Hasan bin Nasuh der karye-i ... ol mezburenin vâki olan hasılatından berat bazusuna göre hassasına isabet eden kânun ve defter mucebince ahz u kabz murad eyledikte dâhil olmak icab etmez iken merkum Mehmed Çiftlik-i Hasan bin Nasuh der karye-i ... ol mezbureden berat bazusuna göre hassasına isabet eden ahza ve müstahfız-ı merkum Mehmed dokuz yüz doksan âkçe bâzâr karye-i ... ve tahtında muharrer baştina ve mah ve dört aded baştina-i saire ile Çiftlik-i Zülfikar ân hassa karye-i ... ma'a otlak ve yaylak ol mezbureleri müstakilen ve müstahfız merkum Hüseyin veled-i Hüseyin Çiftlik-i Mehmed ve Derviş ve ân hassa karye-i ... ol mezbureyi müstakilen ve merkum Yusuf Çiftlik-i Nuh bin Kurd Ağa ile karye-i ... ol mezbureyi müstakilen ve merkum Ahmed veled-i Ali'nin dâhi Ali bin Kasım

Sayfa 60

der karye-i ... ol mezbureyi müstakilen zapta adem-i kana'at birle altı yüz âkçe bâzâr salifü'z-zikr ân karye-i ... ve tahtında muharrer baştina-i Kurd Topal ve iki aded baştina-i sairenin rüsumatıyla Çiftlik-i Hasan bin Nasuh der karye-i ... ol merkumeden berat bazusuna göre hassasına isabet eden hasılatı hilâf-ı defter-i hâkânî fuzulî müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların bildirub defter-i hakani mucebince amel olunmak babında emr-i şerifim

sudurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümâyun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta Ehlune nâhiyesine tabi karye-i ... ve tahtında baştina-i Kurd Topal Abdullah ... İbrahim salibi ... Hacı Mustafa ve Kurd Çavuş ve ali voyvoda ... ma'a baştina-i saire aded iki resm altı yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi Çiftlik-i Hasan bin Nasuh Hallacızade ... demekle maruf der karye-i ... hini tâhrirde ber mucib-i defter-i atik tasarrufunda bulunmağın defter-i cedide uhdesine kayıd olundu ve hasıl ani'l-galle ve gayruha ve öşr-i kettan yüz kırk âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde Çiftlik-i Hasan ol mezburenin bazusunda yetmiş âkçesi ifrâz ve karye-i ... ol mezburenin bazusu yine nâhiyesine tabi Çiftlik-i Murad Ağa ile biriktirilub yekûn ma'a gayruha bin dört yüz yetmiş âkçe Ehlune kal'ası merdanına mahsus bir gedik icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen merkum Mustafa veled-i Mehmed'in beratla üzerinde ve yine çiftlik-i mezburun ol mikdar âkçe dâhi ifrâz ve ... nâhiyesine tabi ... çiftliği ile biriktirilub yekûn ma'a gayruha bin dört yüz yetmiş âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen mezbur Mehmed'in kaydında ve yine nahiye-i mezbure tabi karye-i ... ve tahtında baştina-i ve mah ... ve ... ma'a baştina-i saire aded dört yekûn ma'a gayruha dokuz yüz doksan âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi çiftlik aded ile Çiftlik-i Zülfıkar bin Veli kethüda ve Timur bin Mehmed merdan kal'a-yı ân hassa karye-i ... hassa-i Zülfıkar ... Nuh Ağa ve hassa-i Timur der tasarruf ... ma'a otlak ve yaylak ve çayır ve hasıl ani'l-galle ve gayruha çift ve öşür giyah ve gayruha üç yüz elli âkçe bazular ile defter-i mufassalda ol dâhi muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkureleriyle yine nâhiyesine tabi Çiftlik-i Mehmed veled-i Timur ile biriktirilub yekûn ma'a gayruha bin yedi yüz âkçe Ehlune kal'ası merdanına mahsus bir gedik icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen merkum Mehmed'in beratla üzerinde ve yine nahiye-i mezbure tabi çiftlik ve zemin ile Çiftlik-i Mehmed ve Derviş ve Sarraf Osman merd kal'a ve Zülfi ... Bekir ân hassa-i karye-i der tasarruf Bali Ağa hini tâhrirde tasarrufunda bulunmağın defter-i cedide uhdelere kayıd olundu ve hasıl tahtında resm-i çift ve gendüm ve mahlut yekûn ma'a gayruha bin dört yüz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkuresiyle biriktirilub yekûn ma'a gayruha bin dört yüz kırk beş âkçe ol dâhi kal'a-yı merkume merdanına mahsus bir gedik icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen mezbur Hüseyin veled-i Hüseyin'in beratla üzerinde ve yine nahiye-i mezbure tabi Çiftlik-i Kurd bin Cafer ve ân hassa-i ... Kurd bin Ferhad fevt olub hassa-i Kurd ... Torak bin Ferhad ma'a otlak ve yaylak ve çayır hasıl ani'l-galle ve resm-i çift ve öşr-i giyah ve gayruha üç yüz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkuresi yine nâhiyesine tabi Çiftlik-i Ömer sipahi ile biriktirilub yekûn ma'a gayrı sekiz yüz kırk âkçe ol dâhi kal'a-yı merkume merdanına mahsus bir gedik icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen beratlu kaydı bulunmadığının cevabı tâhrir olunub ve yine nahiye-i mezbure tabi çiftlik ve zemin ve otlak ve neferat ile

sayfa 61

hassa-i Hacı Ali bin Kasım bin İlyas der karye-i ... ve hassa-i zemin Ömer bin Hacı ... Halil ve Bali bir otlak ve Çayır-ı Abbas ve Musa ve Çayır-ı Kurd bin Nihad peder ma'a tarla ve Kurd ... Halil ve Yusuf evlad Hacı Ali ve Çayır-ı Bekir bin Mustafa ve hasıl tahtında çift ve gendüm ve mahlut yekûn ma'a gayruha bin yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresiyle Kosova nâhiyesine tabi ... kâryesiyle biriktirilub yekûn ma'a gayruha üç bin âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen merkur Ahmed veled-i Ali'nin kaydında ve yine nahiye-i mezbure tabi Çiftlik-i Koca bin Kurd Ağa ve Süleyman bin Hüseyin Ağa hassa karye-i ... baştina-i Timur bin ... zemin ... der karye-i ... ân tahvil Bekir ve gayruha ma'a otlak ve yaylak hasıl ani'l-galle ve gayruha öşr-i giyah ve gayruha üç yüz elli âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresiyle biriktirilub yekûn ma'a gayruha dört bin âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen mezbur Yunus'un kaydında ve Ehlune nâhiyesine tabi Çiftlik-i Sefer sipahi ve gayrıdan sekiz yüz kırk âkçe Ehlune kal'asına mahsus gedik icmâl-i mezburun beratlu kayıd bulunmadığının cevabı defterhane-i amiremde tâhrir olunub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani altı yüz âkçe bazı ile mukayyed ân karye-i ... ve tahtında muharrer Baştina-i Kurd Topal ve iki aded baştina-i sairelerin rüsumatı müstakilen müstahfız-ı merkur Mustafa veled-i Mehmed'in tarafından ve Çiftlik-i Hasan bin Nasuh der karye-i ... ol mezburenin ani'l-galle ve öşr-i giyah ve gayruha mahsulat müstahfız-ı merkur Mustafa veled-i Mehmed ile mezbur Mehmed'in taraflarından ve dokuz yüz doksan âkçe bazı ile mukayyed karye-i ... ve tahtında muharrer baştina ve mah dört aded baştina-i sairenin rüsumatıyla Çiftlik-i Zülfikar ân hassa karye-i ... ma'a otlak ve yaylak ol mezburenin ani'l-galle rüsum-ı çift ve öşr-i giyah ve gayruha mahsulatı müstakilen müstahfız-ı merkur Mehmed'in tarafından ve Çiftlik-i Mehmed veled-i Derviş ân hassa karye-i ... ol mezburenin mahsulat ve rüsumatı müstakilen müstahfız-ı merkur Hüseyin veled-i Hüseyin'in tarafından ve Çiftlik-i Nuh bin Kurd Ağa hassa karye-i ... ol mezburenin ani'l-galle ve rüsum-ı çift ve öşr-i giyah ve gayruha mahsulatı müstakilen mezbur Yunus'un tarafından ve Çiftlik-i Kurd bin Cafer ân hassa-i ... ol mezburenin ani'l-galle ve rüsum-ı çift ve öşr-i giyah ve gayruha mahsulatı kal'a-yı merkur müstahfızlarından bila sahib ve Çiftlik-i Hacı Ali bin Kasım der karye-i ... ol mezburenin mahsulat ve rüsumatı müstakilen merkur Ahmed veled-i Ali'nin tarafından zapt olunmak iktizâ' eylediğin bi'l-fi'il defter emini olan elhac Abdulnafi dâme mecduhu arz etmeğin arzı mucebince amel olunmak babında.

Nazif

Fi Evâil-i Ramazan sene 233

Bosna valisi vezire ve İstolçe ve Lubine nâ'ibleri zide aleyhima hüküm,

Elhac Mehmed Tahir zide kadruha gelub mümaileyhin şüreka-yı sairesiyle ber veçhi malikane ba berat-ı alişan uhdesinde olan ve Hersek sancağında vâki rüsum-ı eflâkân Nevesine ve tevâbi' mukata'ası mülhâkâtından ... kazasına tabi ... sahasına ve Karadeve yolu ve İstolçe kazasına tabi ... ve ... ve ... ve ... ve ... ve ... ve Lubine kazasına tabi Çaniçe ve ... ve Traşka ve ... karyeleri topraklarında vâki kadimi otlak yerlerine hariçten koyunlarıyla

Sayfa 62

gelub durub oturub otundan ve suyundan intifâ' idub öşür ve rüsum gibi bir nesne? vermeyenlerin kânun üzere icab eden otlak rüsumlarını şüreka-yı sairesiyle taleb ve ahz u kabz murad eyledikte ta'allül ve muhalefet olunmak icab etmeyub ve bu makule otlak rüsumunda ehl-i karyenin alakası olmayub cümle rüsum sahib-i arzın iken davar ashabı olanlar otlak rüsumlarını gayrı kura ahalisine veririz deyu hilâf-ı kânûn ta'allül ve muhalefet üzere oldukların mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â kânun üzere amel olunmak babında iki yüz yirmi dokuz senesi evâhir-i Zilkâde'sinde sadır olan emr-i münifim mucebince amel olunmak lazımeden iken ke'l-evvel vermekte ta'allül ve muhalefet üzere oldukların inhâ ve mukaddema sadır olan emr-i münifim mucebince amel olunmak babında te'kidi havi emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan mahfuz kuyud-ı ahkama mürâca'at olundukta ber veçhi muharrer tarih-i merkurda emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın sen ki vezir müşarun-ileyhsin mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında.

Fi Evâil-i Ramazan sene 233

Hersek kazası naibine hüküm,

Hersek kazasına tabi ... nâm karye sâkinlerinden Sultan Selim Câmî imamı Mustafa zide sarraf gelub arazi tasarruf edenlerden Salih ... ibn-i Ömer dimekle meşhur kimesne karye-i mezbur toprağında vâki mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud tarlalarından hakk-ı tasarrufat rızası ve sahib-i arz mâ'rifetiyle buna ferağ ve tefviz ve bu dâhi nüfuz ve kabul birle ol yerleri yedine verilen temessük mucebince beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza eda eder iken merkur fevt oldukta Hasan ve sair malûmü'l-esami kimesneler zuhur birle ... kapudanına istinad marû'l-beyan tarlaları hilâf-ı kânûn fuzuli zapt idub gadr külli eylediklerin bildirub kânun üzere amel olunub mezburların hilaf-ı kânun fuzuli zapt eyledikleri salifü'z-zikr yerleri kendüye aliverilub yedinde olan temessük mucebince zapt ve ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta münâza'un-fihâ olan yerlere mezbur Salih tapulu ve temessüklü mutasarrıf iken ol yerlerden hayatında hakk-ı tasarrufat rızası ve sahib-i arz mâ'rifeti ve mukaddem tarih ile

mezburlara ferâğ etmekle ol vecihle zapt etmişler olmayub fı'l-vâki merkum ol yerlerden hakk-ı tasarrufat rızası ve sahib-i arz ma'rifetiyle merkum ferâğ ve tefviz ve merkum dâhi nüfuz ve kabul birle ol yerleri yedine verilen temessük mucebince beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza eda eder iken merkum fevt oldukça merkumlar ol yerleri fuzuli zapt eydikleri vâki ise veçhi meşrûh üzere olan yerler merkum Mustafa'ya alıverilub yedinde olan temessük mucebince zapt ve ziraat ettirilmek için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Ramazan sene 233

Sayfa 63

Bosna valisi ve ... nâ'ibine hüküm,

Eyalet-i Bosna'da Hersek sancağında kâin Vidoska kal'ası kapudanlığına tabi ... Blenke'si zabıtı Ali zide kadruhu ile Ramazan nâm kimesnenin rikâb-ı ... hüsrevanem sundukları bir kıtâ arzu hallerinde bunlar kendü hallerinde ırzlarıyla mukayyed ve Blenke-i mezkurun muhafazasıyla meşguller iken ... kapudanı İsmail nâm kimesne kendü halinde olmadığından Blenke-i mezkureyi zapt daiyesiyle muhasara ederek muhafazasında olan neferatı ihraç ve Blenke-i mezkure ile etrafında olan emlak ve araziye ihrak ve mallarını yağma ve gâret ile gadr külli etmiş olduğundan keyfiyet-i Bosna valisi sabık tarafına ba ilâm inhâ olunduğu Blenka-i mezkurenin tâmir ve termîmiyle neferat-ı merkumenin iskanları hususu ba buyuruldu tenbih ve te'kid olunmuş ise de infaz ve icrası mümkün olunmadığından bu keyfiyet kendülere gadrı mucib olduğun inhâ ve bu babda inayet-i istid'â eyledikleri ecilden kuyuda mürâca'at ve muktezası su'âl olundukta Bosna Eyaletinde kâin Hersek sancağında vâki Vidoska kapudanlığına tabi ... kal'ası muhafızı için bundan akdem müceddeden tertib ve tâhrir olunan dört yüz yetmiş beş âkçe bomba ile ma'a zabitan otuz dokuz nefer urbân sâdis cemâ'ati neferatının gayrı erbâin-i senevi iktizâ' eden yedi yüz altı buçuk gürüş mevacicleri Bosna hazine malından ber veçhi tedâhul ocaklık olduğu ve cemâ'at-ı mezkurenin ağalığı merkumandan Ali'nin üzerinde idugü mukayyed olub eyalet-i mezkurenin kaffe-i umur ve hususu Bosna valilerine müfevvaz olduğuna binâ'en husus-ı mezbur sen ki vezir müşarun-ileyhsin inzimâm-ı re'y ve mârifetin ve mârifet-i şer'le rü'yet olunması babında emr-i şerifim ısdârı re'y-i menût idugü kaleminden tâhrir olunmuş olduğundan bahisle bu babda divân-ı hümayunumdan emr-i şerifim ısdarını bi'l-fi'il baş defterdarım olan iftihar Yusuf dâme ulvî ba takrir ifade etmekten nâşi keyfiyet-i huzur ... şahanem arz ve istilak olundukta marifetinle iktizâ'sına göre rü'yet olunması hususuna irade-i şahanem ta'alluk idub ol babda hatt-ı hümayun âlamet-makrûn şahanem şeref ... sudur etmekle mantuk-ı münifi üzere amel olunmak fermanım olmağın divân-ı hümayunumdan iş bu emr-i şerifim ısdar ve irsâl olunmuştur imdi husus-ı mezbur muvafık-ı nefsi-i evamir olduğu halde marifet-i şer'le rü'yet ve bâde'l-sübut bir mukteza-yı şer'-i kadim icra-yı şer'i şerif ve ihkâk-ı hakka fimâ-bâ'd medhalat-ı hakaniyemde hilâf-ı şerif ve münâfi-i emir ve rıza bu makule vaz'

ve hareket vukua gelmemesi hususuna ihtimam ve mübaderet dilemek irade-i şahanem muktezasından idugü ve hilâf-ı vuזı'a rıza-yı şerifim olduğu sen ki vezir müşaru-naib-mümaileyhsin malumun oldukça ber veçhi meşrûh amel ve harekete dikkat ve hilâfindan mücânebet eylemeniz babında.

Fi Evâhir-i Ramazan sene 233

Bosna valisi vezire ve ... kâzâsı nâ'ibine hüküm,

Hatova kal'ası kapudanı elhac Mehmed ve İstolçe kal'ası dizdarı Mustafa zide hafız ile ...dan Mustafa nâm kimesneler gelüb bunların İstolçe ve ... ve ... kazalarına tabi saz ile ve sair kura topraklarında vâkı iştiraken tapulu ve temessüklü mutasarrıf olub beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumun sahib-i arza eda idegeldikleri malumatü'l-hudud tarlalarında ahirin alakası olmayub dâhil olunmak icab etmez iken ... kazası sâkinlerinden İsmail nâm kimesneler malumü'l-esami zımmiler yirmi altı senesinden beru zikir olunan araziye hilâf-ı kânûn fuzuli zapt ve ziraat etmeleriyle merkumlar dâhi ol yerleri dava olub zapt idub şimdi merkum ile mersumlar ol yerlerde ziraat eyledikleri senelerin terettub eden noksan arazisini talep eylediklerinde vermekte ta'allül ve muhalefet ve gadr külli eylediklerin ve bu babda davasına muvafık-ı canib-i şeyhü'l-islamdan fetva-yı şerife verildiğın bildirub mahalinde şer'le görülub merkum ve mersumların fuzuli zapt ve ziraat eyledikleri senelerin terettub eden noksan arazisi kendülere aliverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle husus-ı mezbur hini terafü'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazibe eden müddei-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarun-ileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Rıfkı

Fi Evâhir-i Ramazan sene 233

Sayfa 64

Te'kidi havi emri âli yazıldı. Fî Evâil-i Rebiü'l-evvel sene 34

Bosna valisi vezire ve Bosna Brod müftüsü olub husus-ı âti'z-zikrde bu defâ ba işaret şeyhü'l-islami mâ'an nasb ve tayin kılınan müdürîyet kura ... Mehmed Ataullah zide aleyhimaya hüküm,

Banaluka naibi sabık Ömer Hulusi zide ulemanın südde-i saadetime takdim eylediği arzuhalinde mümaileyhin mukaddem bazı haticeye? mebni ... neyf ve iclâsı hengâmesinde Banaluka müftüsü sabık Osman ve Perin naibi olan hafız Ali zide ulema ile Banaluka

sükkanından Selimzade ve İbiş nâm kimesneler mümaileyhin ber muceb-i defter-i müfredât elli yedi bin ğuruşluktan mütecaviz avlı döşemesi ... âşûb ve esliha ve ... sûf takımları ve takımıyla bir re's esbab ve sair emval ve eşyasını hilâf-ı şer'i şerif fuzuli ve bi-gayr-ı hakk ahz idub gadr külli eylediklerin ve tarafından nâm kimesneyi vekil eylediğin inhâ ve şer'le görölub mümaileyha ile merkumanın hilâf-ı şer'i şerif ve bi-gayr-ı hakk ahz eyledikleri emval ve eşya tarafından vekil-i merkume alıverilub icra-yı şer'i şerif ve ihkâk-ı hakk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi mümaileyh Ömer Hulusi'nin vekil-i müsellimlileriyle müftü sabık mümaileyh Osman ve naib mümaileyh Ali'nin vekil-i şer'iyyesini terafû' şer'i şerif eylemesi için müftü mümaileyh mâ'an tayin kılınması hususu bi'l-fi'il şeyhü'l-islam müftü ... olan mevlana Mekkîzâde Mustafa Asım edâma'llâh teâli fezâilühu işaret etmeleriyle sen ki vezir müşarun-ileyhsin işaretleri mucebince amel olunmak babında.

Lütfi

Fi Evâil-i Ramazan sene 233

İstolçe kazası nâ'ibine hüküm,

İstolçe kazasına tabi ... nâm karye sâkinlerinden Hüseyin nâm kimesne gelüb arazi tasarruf edenlerden Derviş nâm kimesne fevt oldukta oğlu ve kızı ve baba bir ar karındaşı ve sair ehl-i karyeden mukaddem hak tapuya salahiyyeti olanlardan kimesnesi kalmayub karye-i mezbure toprağında vâki tasarrufunda olan malumatü'l-hudud tarlaları kânun üzere tapuya müstahakk ve hakk-ı tapu ehl-i karyenin olub bu dâhi ehl-i karyeden bire zaruret olmağla ol yerleri il ve virmeğe? bahâ ile sahib-i arzdan yedine verilen temessük mucebince zapt ve ziraat murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken müteveffa-yı mezburun halası oğulları Hüseyin ve elhac Halil nâm kimesneler zuhur birle ol yerler mülk gibi bize intikâl eder deyu hilâf-ı kânûn fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub merkumların hilâf-ı kânûn ol vecihle vâki olan müdahaleleri men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta bu makule oğlu ve kızı ve baba bir ar karındaşı ve sair ehl-i karyeden mukaddem hak tapuya salahiyyeti olanlardan kimesnesi kalmayan müteveffanın yerleri ehl-i karyeden bire zarureti olanlara bir seneye değin il ve virmeği? bahâ ile verilmek muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Ramazan sene 233

Bosna valisi vezire ve Banaluka kazası naibine hüküm,

Sâdât-ı kirâmdan seyyid Ömer Hulusi zide şerefe gelüb bunun Banaluka kazası sâkinlerinden ve kaza-i mezbur mütesellimi sabık mir-i mirân kirâmım elhac Abdülkerim dâme ikbâle ile

kaza-i mezbur sâkinlerinden şeyhzade Hasan ve Hacı Muharrem oğlu Hacı Abdi ve Salih kapudan ve sair malumatü'l-esami kimesneler zimmetlerinde bin iki yüz otuz bir senesinden beru ba temessük ve ba defter-i müfredât yirmi bin ğuruş alacak hakkı olub meblağ-ı mezburi bi'd-defâ'at taleb olmak murad eyledikte edada ta'allül ve muhalefet ve ibtâl-i hakk ve gadr külli sevdasında oldukların ve tarafından nâm kimesneyi vekil eylediğin bildirub mahalinde şer'le görölub mümaileyhin ve merkumların ba temessük ve ba defter-i müfredât zimmetlerinde olan ol mikdar ğuruş alacak hakkı tamamen tahsil ve vekil-i merkume aliverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi husus-ı mezbur hini terafû'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müddei-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarun-ileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Fi Evâsıt-ı Ramazan sene 33

Sayfa 65

Klis kazası nâ'ibine hüküm,

Klis kazası sakinlerinden esseyid elhac Mehmed nâm kimesnenin rikâb-ı ... hüsrevanem arzuhal sunub bu kaza-i mezbur toprağında vâki mutasarrıf olunan malumatü'l-hudud mülk-i bağ ve bağçelerini iki yüz yirmi senesinde kaza-i mezbur sâkinlerinden tüfengçi başı Hacı Mehmed veled-i Gazi İri Mustafa Beg ve diğer Mustafa ve çarşafçı oğlu Hüseyin dimekle meşhur kimesnelere cebren ve kerhen bey' idub lakin bu makule ikrâh-ı muteber ile olan bey' ve şirâ' şer'i sahih olmadığına binâ'en zikir olan bağ ve bağçeleri ... olan merkumlardan taleb eyledikte virmeyub gadr külli eylediklerin ve bu babda davasına muvafık canib-i şeyhü'l-islamdan fetva-yı şerifesi olduğun bildirub mahalinde şer'le görölub ber muceb-i fetva-yı şerife icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi mahalinde şer'le görölmek babında.

Fi Evâsıt-ı Ramazan sene 233

Bosna valisi vezire ve Bosna kadısı zîdet fezâilühuya hüküm,

İbrişimci ... nâm zımmînin Saraybosna sâkinlerinden tornacı Mustafa dimekle meşhur kimesne zimmetinde iki yüz otuz senesinden beru ba temessük ve ba defter doksan bir bin kırk yedi buçuk ğuruş alacağı olub kable'l-ahz merkum Mustafa fevt oldukta mesfur meblağ-ı mezburi müteveffa-yı mezburun terekesine vâz'-ı yed olan Saraybosna sâkinlerinden emmisi oğlu hâce molla Mustafa dimekle mâ'ruf kimesne ile müteveffa-yı mezburun zevcesi Ümmühan ve kız karındaşları Ayşe ve Fatıma nâm hatunlardan mal-ı müteveffadan taleb eyledikte bi veçhi şer'i edada ta'allül ve muhalefet eylediklerin ve tarafından nâm kimesneyi

vekil etmiş olduğun mesfur mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l istid'â mahalinde şer'le görülmek babında iki yüz otuz bir senesi evâhir-i Zilhicce'sinde Bosna valisine hitaben sadır olan emr-i şerifim mucebince zımmî-i mersum meblağ-ı mezburi müteveffa-yı mezburun veresesinden vâz'-ı yed oldukları terekeden olmak üzere dâva ve müdde'âsını verese ikrâr idub müteveffa-yı mezburun bi'l-cümle tereke menkûlesiyle emlâk ve akârını deyn-i merkume mahsuben zımmî-i mersume virub müteveffa-yı mezburun zımmî-i nâsra olan hukuku dâhi deyn-i merkumdan tabi kalan meblâğ-ı mâlumu dâhi istifa etmek üzere müteveffa-yı mezburun vereseşi zımmî-i mesfura havale ile vekillerini beyan birle meblağ-ı mezburi ashab-ı zımmîden tahsili babında emr-i şerifim sudurunu mesfur bu defa ba arzuhal istid'â idub husus-ı mezbur bi'l-fi'il Rumeli kazaskeri olan mevlana hâfız elhac Ahmed Kamil edâma'llah Teâli fezâilüHUDAN isti'lâm olundukta havale maddesi fer'a tahakkuk eylediğine dair seniyye-i şer'i olmağla zımmî-i mersum ashâb-ı zımmî mezkureyi kavli-i mücerrediyile hasm-ı şer'i olmayub hakk-ı dâva ve hâkk-ı kâbz müteveffa-yı mezburun veresesinden olmağla mukteza-yı şer'i şerif üzere hasm-ı mezkureyi dâhi ashabından müteveffa-yı mezburun vereseşi dava ve müteveffa-yı mezburun alacağı olduğu tahakkuk eylediği halde verese ma'rifetiyle tahsil ettirilub zımmî-i mesfurun müteveffa-yı mezbur zimmetinde ol mikdar ğuruş hakkı sabit olmuş ise mahalinde marifet-i şer'le edâ ettirilmek babında emr-i şerifim ısdarı re'y-i menût idugünü i'lâm etmekle husus-ı mezbur hini terafû'da tezvîr idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde'î-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşaru-naib mumaillehsin mübaşir ma'rifetiyle i'lâm-ı mucebince amel olunmak babında.

Nazif

Fi Evâhir-i Ramazan sene 233

1.

İş bu emr-ı âli ... hazreti sâdrazam Mehmed Emin Ağa mübaşeretiyle mahaline lede'l-vürud mucebince taraf-ı müşarun-ileyhden buyruldu tâhrir ve mübaşir mümaileyh kulları ma'iyetine diğer mübaşir terfikiyle bu seneye irsâl olundukta müteveffa-yı merkumun Eyalet-i Bosna kazalarında zimem-i nasra bulunan iki yüz kırk bin akçelik temessükânı müteveffa-i merkumun emmisi oğlu hâce mollâ Mustafa ile müteveffa-i merkumun hemşiresi Ayşe hatunun zevci vekili Halil Paşa oğlu Abdullah Ağa bila malına ahz etmiş olduğundan bazı temessükân ile tahsil eylediği mebalîği mersumun beğini? ve vekil-i ... nâm zımmîye teslim etmiş olduğu ve bazı temessükân merkum Abdullah ifade kılmış olduğundan gayrı müteveffa-yı merkumun hemşiresi mezbure Ayşe hatun oluna deyn-i merkumun isabet eden altı bin bu kadar ğuruş vekil-i merkum

2.

tamamen ahz ve bir âkçesi kalmayub merkum Abdullah Ağa'ya verdiği kât'ı alaka temessükân ibrâz eylediğin ve zımmî-i merkumenin tahsil-i için verese-i merkum ve yahud vekillerinin divân-ı Bosna'ya ihzârları bi'l-ilâm inhâ olduğuna binâ'en ihzârları için buyuruldu irsâl olundukta verese-i merkumenin ihzarlarına kabul-i şer'den ibrâz olunmuş ise de cevaplarında müteveffî-i merkumun külliyyetlü temessükâna merkum Abdullah Ağa vâz'ı yed olduğundan hesablarının rü'yeti merkum Abdullah Ağa'nın vücuduna mütevakkıf olub ol dâhi serir Nice tarafına firar idub ihzarında verese-i saire dâhi mevcut olunmak üzere taahhüt eyledikleri tekrar bi'l-i'lâm işâr olduğuna binâ'en merkumun ihzarı için serir-i Nice halkına ve zabitanına mahsus müdürleri tesyârıyla matlub olundukta serir-i Nice'de sakın dergâh-ı âli kabirci başlarından ve gerde-i? müteveffiyeden hasıl Salih Beg merkumun ihzarlarına rıza vermeyub Süleyman paşa hazretlerinin valiliği hengâmında vekil-i mersum merkum Abdullah Ağa ile muhasebe eden rü'yet etmiş ve kendü rızası mezbure-i Ayşe zimmetlerinde bir âkçe olmayub mersumun verdiği kât'ı alaka beyanının memhur ve mahazır-ı umurunu kondurmuş olduğu vârid olan kağıdında ve bir kıtâ i'lâmında beyan olunmağla verese-i merkum yedlerinde bulunan diğer temessükân mucebince zimem-nâs marifet-i şer'le tahsili için Bosna'ya tekrar buyuruldu gönderildikte ancak yedi yüz doksan dört ğuruş tahsil ve mübaşir mümaileyh teslim kılınmağla merkum Abdullah Ağa'nın kaza-i âhirde mevcut ve vekil-i mesfur na-mevcut olduğundan zımmi-i mezkurenin

3.

tahsil ve deyn-i mezkurun edası merkum ve gerek mesfurun vücudlarına menut idugü i'lâm-ı şer'iyeden dâhi ma'lum-ı ali buyurulacağı beyan birle ol babda i'lâmat ve tâhriyat ve bir kât'ı alaka sened-i müteveffî dâhi tesyir olduğundan mübâyin-i müşarünileyh vârid olan tâhriyatlı ve kanuna fermân-ı âle'l-şer' verildi.

Fi 15 sene 34

Sayfa 66

Vidoska naibine hüküm,

... kal'ası müstahfızlarından Arslan veled-i Osman zide kadrûhu gelüb Hersek sancağında Vidoska nâhiyesine tabi neferat ve baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında ve gendüm ve mâhlut yekûn ma'a gayruha bin sekiz yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemikle tâhriyat ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresinden dokuz yüz âkçesi ifrâz ve ma'a gayruha biriktirilub bin dört yüz elli âkçe ve kal'a-i merkume merdânına mahsus bir gedik icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen merkum Arslan veled-i Osman'ın gedik tımarı ve yine karye-i merkumenin bazı-yu mezkuresinden bir defâ dâhi dokuz yüz âkçesi ifrâz ve ma'a gayruha biriktirilub bin dört yüz âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezbur kal'a-i merkume

müstahfızlarından İbrahim veled-i Ömer'in gedik tımarları olub başka başka berat ile üzerlerinde olduğu defter-i hakani mukayyed olmağla karye-i ... ol mezbureye ber muceb-i defter-i hakani müstahfız-ı merkurum İbrahim veled-i Ömer ile zapt ve vâki olan mâhsul ve rüsumundan berat bazusuna göre hassasına isabet idub hidmeti mukabilesinden müstahakk olduğu mahsul ve rüsumu ahz u kabz etmek murad eyledikte ziyadeye tecavüz olunmak icab etmez iken müstahfız-ı merkurum İbrahim karye-i ... ol mezbureden berat bazusuna göre hassasına isabet idub hidmeti mukabilesinde müstahakk olduğu mahsul ve rüsumu ahzda adem-i kana'at birle ziyadeye tecavüz ile müstahfız-ı merkurum Arslan veled-i Osman'ın berat bazusuna isabet idub hidmeti mukabilesinde müstahakk olduğu mahsul ve rüsumu fuzuli ahz idub tımarı hasılatın kesr ve noksan terettubuna bâis kaydı olduğunu bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub müstahfız-ı merkurumun fuzuli ısrarı olan mahsul ve rüsum ... şer'le istirdâd ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala müraca'ât olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed olmağla divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta karye-i merkume ber muceb-i defter-i hakani müstahakkıyla zapt ve vâki olan mahsul ve rüsumundan berat bazusuna göre hassasına isabet idub hidmeti mukabilesinde müstahakk olduğu mahsul ve rüsum merkurum ahz u kabz ettirilmek ve merkumi ziyade tecavüz ile merkurumun berat bazusuna göre hassasına isabet eden mahsul ve rüsum dâhi ve ta'arruz ettirilmemek ol mikdar me'hûzu olan mahsul ve rüsum ma'rifet-i şer'le istirdâd ettirilmek emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâil-i Zilhicce sene 1233

Gradçaniça kazası naibine hüküm,

Kaza-i mezbur sâkinlerinden Hasan nâm kimesne gelüb arazi tasarruf edenlerden elhac Ahmed nâm kimesne fevt oldukta oğlu ve kızı ve baba bir ar karındaşı ve sair ehl-i karyeden mukaddem tapuya salahiyeti olanlardan kimesnesi kalmayub kaza-i mezbur toprağında vâki tasarrufunda olan malumatü'l-hudud tarlaları kânun üzere tapuya müstahakk ve hakk tapu ehl-i karyenin olub bu dâhi ehl-i karyeden vire zarureti olmağla ol yerleri il? viridiği bahasıyla sahib-i arzdan alub yedine verilen temessük mucebince zapt ve ziraat murad eyledikte dâhil olunmak icab etmeyub ve burada tâbi'yetiyle arazi intikal eylemesi hilâf-ı kânûn iken müteveffa-yı mezburun emmisi oğullarının oğulları Mustafa ve Mehmed ve İbrahim olub nâm kimesneler ile zevceleri Fatıma ve Hanife nâm hatunlar zuhur birle ol yerler burada tâbi'yetle bize intikal eder deyu hilâf-ı kânûn fuzuli müdahaleden halli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub merkurumdan mezburelerin hilâf-ı kânûn vâki olan müdahaleler men' ve def' olunmak ve ol yerler yedinde olan sahib-i arz temessüklü mucebince kendüye zapt ve ziraat ettirilmemek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta arazi tasarruf edenlerden merkurum elhac Ahmed fevt oldukta oğlu ve kızı ve baba bir ar karındaşı ve sair ehl-i karyeden mukaddem tapuya

salahiyeti olanlardan kimesnesi kalmayub tasarruf olan yerleri tapuya müstahakk ve hakk-ı tapu ehl-i karyenin olub ehl-i karye direkleri karye-i mezburenin defterde mukayyed ra'yye ve riâyeti oğulları olub merkum dâhi ehl-i karyeden olduğuna binâ'en ol yerler hini tapuda mebura teklif olundukta almakdan ibâ' ve imtinâ etmekle mezburlar sahib-i arzdan resm-i tapu ile almalarıyla müdahale ederler olmayub fi'l-vâki bre zarureti olmağla ol yerleri il? virdiği bahalarıyla sahib-i arzdan alub yedine verilen temessük mucebince zapt ve ziraat murad eyledikte mezburlar ile merkumun ol yerler için burda tâbi'yetiyle bize intikal eder deyu fuzuli müdahale eyledikleri vâki ise bu makule burada tâbi'yetiyle arazi intikal eylemesi hilâf-ı kânûn olmağla mezburların vâki olan müdahaleleri men' ve def' ve ol yerler yedinde olan sahib-i arz temessüklü mucebince merkume zapt ve ziraat ettirilmemek muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâil-i Zilkâde sene 233

Sayfa 67

.... ve Sokol naiblerine hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Osman ve Mustafa veled-i Mehmed ve eyalet-i Bosna'nın defteri katiplerinden Abdullah veled-i Mehmed gelüb İzvornik sancağında ... nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan on bir bin dört yüz kırk âkçe tımara merkum Osman ve karye-i ... ve gayrıdan bin dörder yüz otuz âkçe tımarlara merkuman Mustafa veled-i Mehmed ve Abdullah veled-i Mehmed başka başka berat-ı şerifimle mutasarrıflar olub tımarları müstahfızdan ... nâhiyesine tabi karye-i ... nâm-ı diğer ... ve karye-i ... ve mevrâ-ı ... ve Sokol nâhiyesine tabi mevrâ-ı ... karye-i ... ve gayrıdan on üç bin âkçe tımara mutasarrıf Mehmed veled-i Mustafa ve sair müşterekleriyle merkumun Osman ve Mustafa ve Abdullah'ın kayıdlarına dâhil olduğu defter-i hakanide mukayyed olub zikr olunan ... mevrâ'sının tahtında bila öşür ber veçhi defter hasıl yazılıb ancak bu makule karye ve mevrâ'nın maktûasını mu'teber olmayub hilâf-ı kânûn üzere merkumun zikr olunan karye ve mevrâları ber muceb-i defter-i hakani merkum Mehmed ve sair müşterekleriyle zapt ve maru'z-zikr ... ve ... karyelerinin bila ispenç ve hurde-vât-ı saire resm-i filorileriyle mahsûlatından ve ... ve ... mevrâ'larının mahsûlatından beratları bazularına göre hassalarına isabet eden ahz u kabz murad eylediklerinde dâhil olunmak icab etmez iken müşterekleri merkum Mehmed maru'z-zikr karye ve mevrâ'lardan berat bazusuna göre hassasına isabet eden ahzda kanaat etmeyub ziyadeye tecavüz ile zikr olunan karye karye ve mevrâlarda senedin hassa ve alaka ... yokdur deyu bunların beratları bazularına göre hassalarına âid olan hilâf-ı defter-i hakani fuzuli müdahale ve ahzda ibtidâr ve gadr dâiyesinde olduğun bildirub defter-i hakani mucebince amel olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala müraca'ât olundukta ... nâhiyesine tabi neferat ve baştina ile karye-i ... nâm-ı diğer ... ve hasıl tahtında resm-i filori bila ispenç ve hurda-vât ve gendüm ve erzâk yekûn ma'a gayruha on altı bin âkçe bazı ile

defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazusundan on iki bin iki yüz âkçesi ifrâz ve salifü'z-zikr ... kâryesiyle biriktirilub yekûn ma'a gayruha yirmi bin âkçe zeâmet bir icmâl ve icmâl-i mezburun sekiz bin âkçesi merkum Osman'ın ve bin âkçesi Mustafa veled-i Mehmed'in ve ol mikdarı mezbur Abdullah veled-i Mehmed'in bakisi müşterekleri kayıdlarında ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştına ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i filori bila ispenç ve hurda-vât ve gendüm ve erzak yekûn ma'a gayruha altı bin iki yüz elli âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi mevrâ-ı ... ve ... der tasarruf Muhyeddin bin Hüseyin hala der tasarruf Abbas Çavuş ve Mustafa der kurb ... tasarruf idub ber veçhi nakd sahib-i arza edâ edeler hasılat iki bin öşür ber veçhi nakd sekiz yüz âkçe ve Sokol nâhiyesine tabi neferat ile mevrâ-ı ... der kurb kal'a-yı Sokol ve hasıl tahtında gendüm ... zeamet yekûn ma'a gayruha bin âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkureleriyle biriktirilub yekûn yedi bin beş yüz elli âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezburun üç yüz doksân âkçesi merkum Osman'ın ve altmış beş âkçesi merkum Mustafa veled-i Mehmed'in ve ol mikdarı mezbur Abdullah veled-i Mehmed'in ve altı bin âkçesi mezkur Mehmed veled-i Mustafa'nın bakisi müşterekleri kayıdlarında ve salifü'z-zikr ... kâryesinin bazusundan iki bin altı yüz âkçesi dâhi ifrâz biriktirilub yekûn ma'a gayruha yedi bin âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen mezbur Mehmed veled-i Mustafa'nın kaydında olub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani karye-i ... ol mezburenin bila ispenç ve hurda-vât-ı saire resm-i filorileriyle mahsulat ve karye-i ... ol mezburenin bila ispanç ve hurda-vât-ı saire resm-i filorileriyle mahsulat ve mevrâ-ı ... ol mezburenin ber veçhi nakd ve hasılat ve mevrâ-ı ... ol mezburenin mahsulatı merkumun Osman ve Mustafa veled-i Mehmed ve Abdullah veled-i Mehmed ve Mehmed veled-i Mustafa ile sair müşterekleri taraflarından zapt olunmak iktizâ' eylediğin bi'l-fi'il defter emini olan elhac Abdulmenaf dâme mecdûhu arz etmeğin arz-ı mucibince amel olunmak babında.

Zati

Fi Evâil-i Zilkâde sene 233

Bosna valisi vezire ve Travnik kazası nâ'ibine hüküm,

Sarrafi taifesinden Mıgırdiç ve şeriki Karabet nâm zimmîler gelüb bunların Travnik kadısı sabık Abdüsselam zide ülema zamanında kethüdası Mehmed nâm kimesnenin kefâletiyle iki yüz otuz bir senesinden beru ba temessük kırk yedi bin beş yüz gurusu alacakları olub defâ'atle taleb olmak murad eylediklerinde bi veçhi şer'i verilmekte ta'allül ve muhalefet ve ibtâl-i hakk ve gadr külli sevdasında olduğun ve taraflarından elhac nâm kimesneyi vekil eylediklerin bildirub mahalinde şer'le görülub mümaileyhin zimmetinde olan ol mikdar gurusu alacağı taraflarından merkume alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle sen ki vezir müşarun-ileyhsin mahalinde şer'le görülmek babında.

Sayfa 68

Nevesin kazası naibine hüküm,

Hasan nâm kimesne gelüb bunun kaza-i mezbure tabi Dabri kâryesi toprağında vâki sahib-i arz temessüküyle mutasarrıf olub beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumunu sahib-i arza eda id egeldiği malumatü'l-hudud tarlalarında ahirin alakası olmayub dâhil olunmak icab etmez iken yine karye-i mezbure sâkinlerinden Meryem nâm hatun zuhur birle ol yerleri kız karındaşım bana hibe etmişdi deyu fuzuli müdahaleden halli olmadığın bildirub kânun üzere amel olunub mezburenin hilâf-ı kânûn vâki olan müdahalesi men' u def' ve ol yerler bir karar-ı sabık kendüye zapt ve ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta münâza'un-fihâ olan yerlere nâm hatun tapulu ve temessüklü mutasarrıfe iken ol yerlerden hâkk-ı tasarrufat rızası ve sahib-i arz mâ'rifetiyle kız karındaşı merhum Meryem ferağ etmekle müdahale eder olmayub fi'l-vâki merhum Hasan tapulu ve temessüklü mutasarrıf olmayub beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumunu sahib-i arza edâ eder iken merhum ol yerleri kız karındaşım bana hibe etmişdi deyu fuzuli müdahale eylediği vâki ise men' u def' ve ol yerler bir karar-ı sabık merhum zapt ve ziraat ettirilmek için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Zilkâde sene 233

Nevesin kazası naibine hüküm,

Fatıma nâm hatun gelüb arazi tasarruf edenlerden bunun emmisi nâm kimesne fevt oldukta oğlu ve kızı ve baba bir ar karındaşı ve kız karındaşı ve sair ashabı tapudan kimesnesi kalmayub kaza-i mezbur toprağında vâki tasarrufunda olan malumatü'l-hudud yerleri tapuya müstahakk olduğuna binâ'en bu dâhi ol yerleri mukaddem tarih ve resm-i tapu ile sahib-i arzdan alub yedine verilen temessük mucebince beher sene tarafından zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza eda oluna gelüb ahirden dâhil olunmak icab etmez iken kaza-i mezbur sâkinlerinden müteveffa-yı merhumun dayısı Ömer nâm kimesne zuhur birle ol yerler için burada teba'iyet ile bana intikal eder deyu hilâf-ı kânûn fuzuli müdahale ve ta'arruzdan halli olmadığın bildirub kânun üzere amel olunub merhumun hilâf-ı kânûn ol vecihle vâki olan müdahalesi men' u def' ve ol yerler yedinde olan sahib-i arz temessüki mucebince tarafından zapt ve ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta bu makule arazi-i miriyede bi hasbe'l-kânun emmi ve emmizadeye hak tapu olmayub ancak arazi tasarruf edenlerden bunun emmisi merhum fevt oldukta oğlu ve kızı ve baba bir ar karındaşı ve kız karındaşı ve sair ashab-ı tapudan

kimesnesi kalmayub tasarrufunda olan yerleri tapuya müstahak oldukta mezbur Ömer mukaddem tarih ile sahib-i arzdan almağla müdahale eder olmayub fı'l-vâki mezbur mukaddem tarih ile sahib-i arzdan alub yedine verilen temessük mucebince tarafından zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza eda olunur iken merkum ol yerler için burda teba'iyet ile bana intikal eder deyu fuzuli müdahale eylediği vâki ise men' u def' ve ol yerler yedinde olan sahib-i arz temessüki mucebince mezburenin tarafından zapt ve ziraat ettirilmek için emr-i şerifim itası muvâfık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında

Fi Evâhir-i Muharrem sene 234

Çaniça kazası naibine hüküm,

Kaza-i mezbur sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne ve babası Mahmud nâm kimesneden müntekıl kaza-i mezbur toprağında vâki malumatü'l-hudud tarlalar karındaşı Ahmed nâm kimesne ile müşâ' ve müştereki mutasarrıflar iken merkum Ahmed fevt oldukta oğlu kalmayub ol yerlerden hassası kânun üzere tapuya müstahakk ve hakk-ı tapu kızı Hatice nâm hatunun olduğuna binâ'en mezbure zıkr olan yerlerden babası müteveffa-yı merkumun hassasını bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile almaksızın müteveffi olmaktan nâşi bu maru'l-beyan yerlerden karındaşı müteveffa-yı merkum Ahmed'in hassasını müşterek olduğu itibariyle bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile almağa talib iken merkum Ahmed'in bundan akdem müteveffiye olan zevcesi Ayşe nâm hatunun ar karındaşı Hasan nâm kimesne ile kız karındaşı Hilal nâm hatun ol yerleri resm-i tapu ile almasına mümana'at birle gadr daiyesinde oldukların ve bu babda davasına mutabık fetva-yı şerife verildiğin bildirub kânun üzere amel olunub veçhi meşrûh üzere olan yerlerden karındaşı hassası bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan kendüye aliverilub zapt ve ziraat ettirilmek babında

Sayfa 69

emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta merkum babasından müntekıl yerlere karındaşı mezbur Ahmed ile müşâ' ve müşterek mutasarrıflar iken merkum Ahmed fevt oldukta oğlu kalmayub ol yerlerdenn hassası tapuya müstahak ve hakk-ı tapu kızı mezbur Hatice'nin olduğuna binâ'en mezbure salifü'l-beyan yerlerden babası hassasını bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile almaksızın müteveffiye olmağla zıkr olunan yerlerden karındaşı hassası bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile müşterek olduğu itibariyle merkume teklif olundukta almaktan ibâ' ve imtinâ' etmekle merkum Hasan ve mezbur Hilal resm-i tapu ile sahib-i arzdan almışlar olmayub fı'l-vâki almağa talib iken mezbur ve merkume resm-i tapu ile almasına mümana'at eyledikleri vâki ise veçhi meşrûh üzere olan yerlerden karındaşı

hissesi bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan merkume alıverilub zapt ve ziraat ettirilmek için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Nazif

Fi Evâhir-i Muharrem sene 234

Sokol naibine hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Osman veled-i Abıd ve Ömer veled-i Mahmud nâm sipahiler gelub İzvornik sancağında Sokol nahiyesinde Essahlüle? nâm karyeden başka başka berat-ı şerif ile mutasarrıf oldukları tımarları olan marru'z-zikr Essahlüle? kâryesi toprağında vâki malumatü'l-hudud yerlere Osman nâm kimesne tapulu ve temessüklü mutasarrıf iken iki yüz yirmi sekiz senesinde fevt oldukta oğlu ve kızı kalmayub zikr olunan yerler kânun üzere tapuya müstahakk ve hakk-ı tapu baba bir ar karındaşı Halil nâm kimesnenin olub merkum Halil mâru'l-beyan yerleri bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile almaksızın fevt oldukta ol yerler bunların zamanlarında müstahak tapu olduğuna binâ'en bunlar dâhi o makule zamanlarında müstahak tapu olan yerleri müteveffa-yı merkumanın kız karındaşı Fatıma nâm hatun resm-i tapu ile virub ve bu arazi-i miriyede bi-hasbe'l-kânun emmi ve emmizadeye tapu yoğ iken müteveffa-yı merkum Osman'ın karındaşı oğlu Tursun nâm kimesne zuhur birle mezbur Osman benim emmim olmağla hakk-ı tapu benimdir diyerek Travnik hakimine istinaden ferâğ-ı mezburi hilaf-ı kânun fesh ettirterek salifü'z-zikr yerleri bila tapu fuzuli zapt idub gadr külli eylediğin bildirub kânun üzere amel olunub veçhi meşrûh üzere zamanlarında müstahakk tapu olan yerler dilediklerine resm-i tapu ile virilub zapt ve ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta münâza'un-fihâ olan yerlere mezbur Osman tapulu ve temessüklü mutasarrıf iken fevt oldukta oğlu ve kızı kalmayub ol yerler kânun üzere tapuya müstahakk ve hakk-ı tapu baba bir ar karındaşı mezbur Halil'in olub bâ'de merkum ol yerleri bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan alub yedine verilen temessük mucebince beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumunu sahib-i arza eda eder iken fevt oldukta ol yerler bi hasbe'l-kânun meccanen oğlu merkum Tursun'a intikal etmiş olmayub fi'l-vâki merkum Halil bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile almaksızın fevt oldukta ol yerler bunların zamanlarında müstahakk tapu oldukta bunlar dâhi o makule zamanlarında müstahakk tapu olan yerleri müteveffa-yı merkumanın karındaşları mezbure resm-i tapu ile vermişler iken merkum Tursun müteveffa-yı merkum Osman benim emmim olmağla hakk-ı tapu benimdir diyerek Travnik hakimine intikal ile ferâğ-ı mezburi fesh ettirterek ol yerleri bila tapu fuzuli zapt eylediği vâki ise bu makule arazi-i miriyede bi hasbe'l-kânun emmi ve emmizade tapu olunmamağla bunlar veçhi meşrûh üzere zamanlarında müstahakk tapu olan yerleri dilediklerine resm-i tapu ile virub zapt ve ziraat

ettirilmek için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Safer sene 34

Sayfa 70

Mostar naibine hüküm,

Mostar kal'ası müstahfızlarından Mehmed südde-i saadetime arzuhal idub Hersek sancağında Mostar nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan bin dört yüz âkçe tımar ile kal'a-yı merkume müstahfızlığına ba berat-ı alıšan mutasarrıf olub gedik tımarının baş kalemi olan salifü'z-zıkr ... kâryesiyle yine nahiye-i mezbure tabi ... kâryesi müştereğiyle ve yine nahiye-i mezbure tabi ... kâryesinin tahtında muharrer zemin-i Hacı Mehmed ân baştina-i ... ve hassa-i ... ve hassa-i ... ve hassa-i ... ve hassa-i ... ve hassa-i ... ve hassa-i ... zemin-i ... nahiye-i mezbure tabi zemin-i Derviş Ali ve ... ma'a baştina-i ... müstahfız-ı merkum Mehmed'in zıkr olunan ... kâryesinin tahtında muharrer zemin-i mezkurdan ma'ada karye-i mezkurenin arazi-i sairesi dâhi müstakilen yine kal'a-yı merkume müstahfızlarından Mustafa bin elhac Abdullah'ın gedik tımarı ve yine nahiye-i mezbure tabi karye-i mahalle ... baştina-i arazisini dâhi müstakilen karye-i mahalle ... ve gayrıdan bin yedi yüz otuz âkçe gedik tımarı mutasarrıf Mostar kal'ası müstahfızlarından diğer Mehmed'in kaydına dâhil olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla müstahfız-ı merkum Mehmed gedik tımarının baş kalemi olan karye-i ... ve karye-i ... ol mezbureleri müştereğiyle ve karye-i ... ol mezburenin tahtında muharrer salifü'z-zıkr zemin-i Derviş Ali ber muceb-i defter-i hakani müstakilen gedik tımarı tarafından zapt ve karye-i ... ve karye-i ... ol mezburelerin mahsulat ve rüsumatından berat bazusuna göre hassasına isabet idub hidmeti mukabilesinde müstahakk olduğu mahsul ve rüsum ile karye-i ... ol mezburenin tahtında muharrer zemin-i Hacı Mehmed ân baştina-i ... ve hassa-i ve hassa-i ... ve hassa-i ... ve hassa-i diğer ... ve hassa-i ... ve hassa-i ... ve zemin-i ... ol mezburenin öşre mu'addil mâktû'alarıyla zemin-i Derviş Ali ve ... ma'a baştina-i ... ol mezburenin mahsulatı müstakilen ahz u kabz etmek murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken müstahfız-ı merkum Mustafa bin elhac Abdullah salifü'z-zıkr ... kâryesinden müstahfız-ı merkum Mehmed'in gedik tımarı tarafına tâhrir ve tahsis kılınan zemin-i mezkurdan ma'ada karye-i mezkurenin arazi-i sairesini ve müstahfız-ı merkum diğer Mehmed dâhi karye-i mahale ... baştina-i ol mezbureye müstakilen gedik tımarları tarafından zapt ve hidmetleri mukabilelerinde müstahakk oldukları mahsul ve rüsum ahz u kabz adem-i kana'at birle salifü'z-zıkr ... ve ... karye ile zemin-i mezkurlara hilâf-ı defter-i hakani ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale eylediklerinde merkumlar ile mahalinde lede'l-terafü' mer'âları bi veçhi ve hilâf-ı defter-i hâkâni idugü zâhir olub bi veçhi mu'ârazalarının men'i için kendülere tenbih şer'an olunmuş iken kâni ve mündefi olunmayarak yine müdahaleden halli olmadıkların müstahfız-ı merkum Mehmed mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â ve defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala

mürâca'at olundukta Mostar nâhiyesine tabi baştina ve hassa-i bağ aded ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm ve mahlût yekûn ma'a gayruha iki bin yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi karye-i ... tahtında zemin-i Hacı Mehmed ân baştina-i ... ve hassa-i ... ve hassa-i ... ve hassa-i ... ve hassa-i diğer ... ve hassa-i ... ve hassa-i ... ve hassa-i David ve zemin-i ... Halid der tasarruf Hacı Mehmed resm-i zemin mutasarrıfıdır ber veçhi mâktu' beş yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm ve mahlut yekûn ma'a gayruha dört bin yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi zemin-i Derviş Ali ve ... ma'a baştina-i ... tasarrufunda bulunan ... Hacı Mehmed iki yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde karye-i ... ol mezburenin bazusundan yedi yüz âkçe ifrâz ve karye-i ... ol mezburenin bazusundan yüz âkçesi ifrâz ve karye-i ... ve zemin-i Derviş Ali ol mezburelerin tamam bazı ile biriktirilub yekûn bin dört yüz âkçe Mostar kal'asının merdânına mahsus bir gedik icmâl ve tamamen Mehmed'in üzerinde ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ve bağ aded ile ve karye-i mahalle ... ve hasıl ma'a ispenç ve rüsum-ı hurda-vât ve rüsum-ı saire bin âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresiyle biriktirilub yekûn ma'a gayruha bin dört yüz otuz âkçe Mostar kal'ası merdânına mahsus bir gedik icmâl ve tamamen Mehmed'in üzerinde ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ve bağ ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm ve alef ma'a filoca yekûn ma'a gayruha bin beş yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle ol dâhi tâhrir ve defter-i icmâlde tamamen bazusuyla Mostar kal'ası merdânına mahsus ol dâhi bir gedik icmâl ve tamamen Mustafa bin elhac Abdullah'ın üzerinde olub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani karye-i ... ve karye-i ... ol mezburelerin mahsulat ve rüsumatı müşterekleriyle karye-i ... tahtında muharrer zemin-i Hacı Mehmed ân baştina-i ... ve hassa-i ... ve hassa-i ... ve hassa-i diğer ... ve hassa-i ... ve hassa-i ... ve hassa-i David ve zemin-i ... ol mezburenin öşre mu'âddil maktu'alarıyla zemin-i Derviş Ali ve ... ma'a baştina-i ... ol mezburenin hasılatı müstakilen müstahfız-ı merkum Mehmed'in tarafından ve karye-i mahalle ... baştina-i mezburenin mahsulat ma'a ispenç ve rüsum-ı hurda-vât ve rüsum-ı sairesi müstakilen müstahfız-ı merkum diğer Mehmed'in tarafından ve karye-i ... ol mezburenin mahsulat ve rüsumatı dâhi müstakilen müstahfız-ı merkum Mustafa bin elhac Abdullah'ın tarafından zapt olunub taraf-ı selasenin icmâl ve mufassal bazuları başka başka olub birbirleriyle alakaları olmamak iktizâ' eyledikte defter emini

Sayfa 71

esbak arz etmekle arz-ı mucebince amel olunmak babında iki yüz yirmi yedi senesi evâsıt-ı Rebi'ül-ahir'inde sadır olan emr-i şerifim mucebince merkuman ile mahalinde terafû'-ı şer' olduklarında fuzuli olan müdahalelerinin men' ve def' için canib-i şer'den hüccet-i şer'iyye dava olunmuşken merkuman kâni olmayub yine müdahale ve zapt daiyesinde oldukların bildirub mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında te'kidî havi emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumda mahfuz âhkâm-ı kapudana teslim ettirildikte ber veçhi muharrer tarih-i merkumda emr-i şerifim verildiği

mestûr ve mukayyed olunmağın mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında.

Ferhad

Fi Evâhir-i Safer sene 234

Bosna valisi vezire ve Banaluka kazası naibine hüküm,

Sâdât-ı kirâmdan seyyid Ömer Hulusi zide şerife gelüb bunun Banaluka kazası sâkinlerinden ve kaza-i mezbur mütesellimi sabık mir-i mirân kirâmımdan elhac Abdulselim dâme ikbâl ile kaza-i mezbur sâkinlerinden şeyhzade Hüseyin ve Hacı Muharrem oğlu Hacı Abdi ve Salih kapudan ve sair malumatü'l-esami kimesneler zimmetlerinde bin iki yüz otuz senesinden beru ba temessük ve ba defter-i müfredat yirmi bin gurus alacak hakkı olub meblağ-ı mezburi bi'd-defâ'at taleb olmak murad eyledikte edada ta'allül ve muhalefet ve gayrı ibtâl-i hakk ve gadr külli sevdasında oldukların ve tarafından nâm kimesneyi vekil eylediğin mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istidâ' mahalinde şer'le görülmek babında iki yüz otuz ol senesi evâil-i Şevval'inde emr-i şerifim sadır olmuş ise de mümaileyh ve merkumların mahalinde mabeyn-i küberaları olduğundan bila mübaşir âhkama mahkeme olduğun inhâ ve mübaşir ma'rifetiyle mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında te'dibi havi mücerreden emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumda mahfuz kabul âhkâma mürâca'at olundukta ber veçhi meşrûh tarih-i merkumede emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed olunmağın husus-ı mezbur hini terafû'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye matlub olan müdde'â-aleyhden taleb olmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye iden müdde'i-mütemerridden tahsil olunmak üzere mübaşir ma'rifetiyle mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında.

Fi Evâil-i Rebi'ül-evvel sene 34

Visoka kazası naibine hüküm,

Visoka kazasına tabi ... nâm karye sâkinlerinden Abdullah nâm kimesne gelub karye-i mezbure toprağında vâki malumatü'l-hudud dört kıtâ' tarlalara Hilal nâm hatun tapulu ve temessüklü mutasarrife iken ol yerlerden hakk-ı tasarrufat rızasıyla sahib-i arz muvacehesinde buna ferâğ ve tefviz ve bu dâhi nüfuz ve kabul birle kânun üzere binde yüz âkçe resm-i tapuyu sahib-i arza ita ile icab eden tapu temessükünü taleb eyledikte dâhil olunmak icab etmeyub ve sahib-i arz kâryesi toprağında kendü nefsi için ber alıkomak hilaf-ı kânun iken sahib-i arz olan kimesne ol yerleri ben alacağım deyu temessük itasından imtinâ' ve gadr külli eylediğin bildirub kânun üzere resm-i tapusu sahib-i arza eda ile iktizâ' eden tapu temessükü aliverilub ol yerler kendüye zapt ve ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta münâza'un-fihâ olan yerlere mezbure

Hilal tapulu ve temessüklü mutasarrıfe iken ol yerlerden hakk-ı tasarrufat rızasıyla sahib-i arz muvacehesinde merkurum Abdullah ferâğ ve tefviz ve merkurum dâhi nüfuz ve kabul birle kânun üzere ... yüz âkçe resm-i tapulu sahib-i arza ita ile icab eden tapu temessükünü taleb eyledikte sahib-i arz olan kimesne ol yerleri ben alacağım deyu temessük itasından imtinâ' eylediği vâki ise bu makule sahib-i arz kâryesi toprağında kendü nefsi için ber alıkomak hilaf-ı kânun olmağla kânun üzere ... yüz âkçe rüsumu sahib-i arza eda ile iktizâ' eden tapu temessükü alıverilub ol yerler merkume zapt ve ziraat ettirilmek için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Zati

Fi Evâhir-i Safer sene 234

Bosna valisi vezire ve Banaluka kazası naibine hüküm,

Banaluka naibi sabık Ömer Hulusi zide ulemanın südde-i saadetime takdim eylediği arzuhalinde mümaileyhin mukaddema bazı Çaniça'ya mebni kavlı ile nakl ve iclâsı hengâmesinde Banaluka müftüsü sabık Osman ve Berena naibi olan hafız Ali zide ulema ile Banaluka sükkânından şeyhzade hafızı ... nâm kimesne mümaileyhin ber muceb-i defter-i müfredat altı yedi bin gürüşluktan mütecaviz ... döşemesi? ve esb ve âşûb ve esliha ve ... ve cebir ve takımları ve takımıyla bir re's eşya ve sair emval eşyasını hilaf-ı şer'-i şerif fuzuli ve bi-gayrı hakk ahz idub gadr külli eylediklerin ve tarafından nâm kimesneye vekil eylediğin mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â mümaileyh Ömer Hulusi'nin vekil-i ... ile müfti-i sabık mümaileyh Osman ve naib-i mümaileyhinin vekil-i şer'iyat terafû'-ı şer'-i şerif eylemesi için Banaluka naibi mümaileyh tâyin kılınmış hususu bi'l-fi'il şeyhülislam ve ...-darım olan sâdât-ı mekkizade Mustafa Asım edâma'llâh teâli fezâilühu işaret etmeleriyle sen ki vezir müşarun-ileyhsin işaretleri mucebince amel olunmak babında

Sayfa 72

iki yüz otuz üç senesi evâil-i Şevval'inde sadır olan emr-i şerifim bila mübaşir olduğundan infaz-ı emr-i ali ve ihkâk-ı hakka muhakeme olduğun cihetle ve ahir-i hususa me'mur mübaşir ma'rifetiyle mukaddema sadır olan emr-i münifim mucebince amel olunmak babında kaydı havi emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divan-ı hümayunumda mahfuz kuyud-ı âhkama mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere tarih-i merkurumda emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed olmağla husus-ı mezbur hini terafû'da tezvîr idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husus-ı kazibe eden müdde'i-mütemerridden tahsile mübaderet olmağa ahir-i hususa me'mûr mübaşir ma'rifetiyle mukaddema sadır olan emr-i münifim üzere amel olunmak babında.

Fi Evâil-i Rebi'ül-evvel sene 34

Bosna kazası naibine hüküm,

Bosna sâkinlerinden Atiye nâm hatun gelub bunun Bosna'ya tabi Dubrovnik nâm karye toprağında vâki babasından muntekıl otuz seneden mütecaviz tapulu ve temessüklü mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud tarlaları beher sene tarafından zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza eda oluna gelub ahirden dâhil olunmak icab etmez iken yine Bosna sâkinlerinden yaldızcı oğlu Mustafa dimekle meşhur kimesne ile zevcesi Fatıma bint Memiş nâm hatun zikir olunan tarlalara hilaf-ı kânun fuzuli müdahale etmeleriyle bunun tarafından vekil-i şer'iyye merkum ve mezbure ile huzur-ı şer'de lede'l-terâfu' müdahaleleri bi veçhi eylediği inde'l-şer' zahir olub müdahalelerinin men'i için canib-i şer'den yedine hüccet-i şer'iyye ita olunmuşken merkum ile mezbure kâni' olmayarak müdahalelerinde ısrar birle nizâ'dan halli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub merkum ile mezburenin hilaf-ı kânun vâki olan müdahalelerin men' ve def' ve ol yerler yedinde olan sahib-i arz temessüki mucebince bir karar-ı sabık tarafından zapt ve ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta bu makule arazi üç sene ale't-tevâli bila vâki ... halli kalmayarak mutasarrıf tarafından beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza eda oluna gelur iken canib-i ahirden müdahale olunmak muvafık-ı kânun olmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Nazif

Fi Evâhir-i Rebi'ül-evvel sene 34

Mostar kazası naibine hüküm,

Salih nâm kimesne gelüb bu Mostar kazasına tabi ... nâm karye toprağında vâki malumatü'l-hudud tarlalarına karye-i mezbur sâkinlerinden Mehmed ve Hasan nâm kimesneler ile tapulu ve temessüklü mutasarrıflar olub beher sene iştiraken zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza eda eder iken müştereki merkumlar ol yerleri zapta adem-i kanaat birle hassasına fuzuli müdahale etmeleriyle lede'l-terâfu' bi veçhi vâki olan müdahalelerin men' için canib-i şer'iyyeden tenbih olunmuş iken merkumlar yine mücâb ve mündefi' olmayarak kemâ-fi's-sâbık müdahale ve ... hukkâm ve zabıtana iştikâ birle dair tacizden? halli olmadıkların ve bu babda davasına muvafık canib-i şeyhü'l-islamdan fetva-yı şerife verildiğin bildirub kânun üzere amel olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta münâza'un-fihâ olan yerlere merkuman müstakilen mutasarrıf olmalarıyla müdahale ederler olmayub fi'l-vâki mezbur Salih ile merkuman ber veçhi iştirâken mutasarrıflar olub beher sene iştiraken zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza eda eder iken mezburlar ol yerleri iştiraken zapta kanaat etmeyerek bunun hassasına fuzuli müdahale eyledikleri vâki ise men' ve def' için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Bosna valisi vezire ve ... kazası naibine hüküm,

Zikir olan kara ve çiftlik gelub Hersek sancağı ve nâhiyesine tabi çiftlik-i hassa ... kal'a-yı ... ve yine çiftlik-i ... ve tahtında zemin-i ... ve on aded baştina-i saire ve karye-i ... ve tahtında baştina-i ... ve otuz sekiz aded baştina-i saire ... ve tahtında baştina-i ... ve on dört aded baştina-i saire ve karye-i ... nâm-ı diğer ... ve tahtında baştina-i ... ve on beş aded baştina-i saire ve karye-i ... ve tahtında baştina-i ... ve beş aded baştina-i saire ve karye-i ... ve tahtında baştina-i ... on bir aded baştina-i saire ve karye-i ... ve tahtında baştina-i Hasan ve beş aded baştina-i saire ve karye-i ... ve tahtında baştina-i ... beş aded baştina-i saire ve karye-i ... ve tahtında baştina-i ... ve tahtında dokuz aded baştina-i sairelerin resm-i filorileriyle mukataaları eflâkan-ı Hersek'den ... mukataası idugü defter-i hakanide mukayyed olmağla zikir olunan ve çiftlik ahalisi hini tâhrirde filorici taifesine tâhrir ve tahsis kılınan baştinalar arazilerinde ziraatlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinden resm-i filorilerini ve tâhrirden sonra ... ve ... açtıkları yerlerde ziraatlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekiz de bir öşür ile salariyelerini mukatâ'a-yı mezbure mutasarrıflarına edâda kusurları olmayub te'addi olunmaları icab etmez iken mukatâ'a-yı merkume mutasarrıflarından Mustafa ve Mehmed ve diğer Mehmed nâm kimesneler hini tâhrirde filori yazılan baştina salifü'z-zikr

Sayfa 73

baştinalar arazilerinden aynı ve arazi-i saireden dâhi ziyade öşür mutalebesiyle hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub merkurumların hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugayir-i kânun ol vecihle vâki olan te'addileri men' u def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz defter-i mufassal-ı eflakâna mürâca'at olundukta Hersek sancağında vâki defter-i eflakân ve bidayet-i nübüvve? ve ... deyu yazıldığı mahalin tahtında kaza-i ... ve nahiye-i kal'a-yı ... tâbi ... tâbi çiftlik-i hassa-i ... kal'a-yı ... ve hassa-i baştina-i ... ve baştina-i ... ve baştina-i ... ma'a ... ve hassa-i baştina-i ... hassa-i baştina-i ... ve ... ve hassa-i baştinaların ve ân hassa-i ... ve ... ve ... ma'a hassa-i otlak der tasarruf Mehmed Ağa ve Sinan kethüda Cevad ve Yakub ve Cafer evladı Bedir Ağa ve İbrahim bin Yusuf hemşirezade Mehmed ol merkurum hini tâhrirde defter-i atik mucebince tasarrufunda bulunmağın defter-i cedide üzerlerine kayıd olundu dört yüz âkçe ve yine çiftlik-i ... ve ... ma'a ... ve ... ve ... ve hassa-i ... ve ... ve ... der tasarruf Süleyman ve Mustafa Ağa bin Bedir Ağa ma'a hemşirekan ân tahvil ... ber veçhi iştirak hini tâhrirde defter-i atik mucebince tasarrufunda bulunmağın defter-i cedide üzerlerine kayıd olundu ... Süleyman Ağa yüz âkçe tahtında zemin-i ... Ahmed Ağa ... elli âkçe ma'a baştina-i saire

aded on maktû'ât bin yirmi âkçe ve yine kal'a-yı ... tabi ... kazasına tabi karye-i ... tahtında baştina-i ma'a baştina-i saire aded otuz sekiz ve yine nahiye-i mezbure tabi karye-i ... tahtında baştina-i ma'a baştina-i saire aded on dört baştina-i aded on dört fi yüz altmış üç âkçe maktû'ât sekiz yüz doksan âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi karye-i ... nâm-ı diğer ... tahtında baştina-i ma'a baştina-i saire aded on beş baştina-i aded on beş fi yüz altmış üç âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi karye-i ... ve tahtında baştina-i baba... ma'a baştina-i saire aded beş ma'a baştina-i hane ... yüz altmış üç âkçe maktû'at yüz kırk âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi karye-i ... ve tahtında baştina-i ma'a baştina-i saire on bir yaylak aded baştina aded on fi yüz altmış üç âkçe maktû'at iki yüz elli âkçe ve yine nahiye-i ... tabi kaza-i ... tabi karye-i ... ve tahtında baştina-i Hasan ... Yusuf veled-i Hasan ma'a baştina-i saire aded beş baştina-i ma'a hane yedi fi yüz altmış üç âkçe ma'a maktû'at yüz otuz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi karye-i ... ve tahtında baştina-i ma'a baştina-i saire aded beş baştina fi yüz altmış üç âkçe ve maktû'at yüz âkçe ve nahiye-i ... tabi kaza-i ... tabi karye-i ... ve tahtında baştina-i ... veled-i ... ma'a baştina-i saire aded dokuz yüz fi yüz âkçe ma'a kara ve mevrâ' ve nevahi-i saire aded deyu defter-i mufassal-ı eflâkânda muharrer kalemiyle tâhrir-i defter olunub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani çiftlik hassa-i ... kal'a-yı ... ve yine çiftlik-i ... ve tahtında muharrer zemin-i ... ve on aded baştina-i saire ve karye-i ... ve tahtında muharrer baştina-i ... ve otuz sekiz aded baştina-i saire ve karye-i ... ve tahtında muharrer baştina-i ... ve on dört aded baştina-i saire ve karye-i ... ve tahtında muharrer baştina-i Nikola ... ve on beş aded baştina-i saire ve karye-i ... ve tahtında muharrer baştina-i papa... ve beş aded baştina-i saire ve karye-i ... ve tahtında muharrer baştina-i ... ve on bir aded baştina-i saire ve karye-i ... ve tahtında muharrer baştina-i Hasan ve beş aded baştina-i saire ve karye-i ... ve tahtında muharrer baştina-i ... ve beş aded baştina-i saire ve karye-i ... ve tahtında muharrer baştina-i ... ve dokuz aded baştina-i saire ol mezburelerin resm-i filorileriyle maktû'âtları eflâkâk-ı Hersek'den ... maktû'ası mutasarrıfları taraflarından zapt olunmak iktizâ'' eylediğin bi'l-fi'il defter emini olan elhac Abdulnafî dâme mecdûhu arz etmeğin sen ki vezir müşarun-ileyhsin arzı mucebince amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Rebi'ül-evvel sene 34

Sayfa 74

Bosna valisi vezire ve Mostar kazası naibine hüküm,

Salih nâm kimesne gelub bunun validesi Hatice nâm hatun bin iki yüz otuz bir senesinde fevt oldukça bi'l-cümle emlak ve emval ve eşyası ırs-ı şer'le buna intikal idub ahirden dâhil olunmak icab etmez iken yine kaza-i mezbur sâkinlerinden dâ'iyye Mustafa ve oğulları Hasan ve sair mâlum kimesneler birbirleriyle ... olarak zikr olunan emlak ve emval ve eşyaya hilâf-ı şer'i şerif fuzuli ve tegallüben zapt idub ol vecihle gadr külli eylediklerin ve bu babda davasına muvafık canib-i şeyhü'l-islamdan fetva-yı şerife verildiğin bildirub mahalinde şer'le

görüleb validesi müteveffi-i mezbureden muntekıl merkurıların hilâf-ı şer'i şerif fuzuli zapt eyledikleri emlak ve emval ve eşyası kendüye aliverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi husus-ı mezburdan ahire tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarun-ileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Fi Evâil-i Cemaziyel-evvel sene 34

Visoka naibine hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Rüstem veled-i Abdülgani ve Davud veled-i Mustafa gelub Bosna sancağında Visoka nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan onar bin üçer yüz ellışer âkçe tımarlara başka başka berat-ı şerifimle mutasarrıflar olub tımarları mülhâkâtından Visoka nâhiyesine tabi mevrâ'ı ... ve ... hasıl anı'l-galle ve öşr-i giyâh ve gayruha iki yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresi zikr olunan ... kâryesiyle ma'a gayruha biriktirilub yirmi iki bin yedi yüz âkçe zeamet bir icmâl ve icmâl-i mezburun onar bin üçer yüz ellışer ve âkçeleri merkuman Rüstem veled-i Abdülgani ve Davud veled-i Mustafa'nın tımarları olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla merkuman Rüstem ve Davud mevrâ-ı ... ve ... merkumeye ber muceb-i defter-i hakani müstakilen zapt ve hasılatını ahz u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken ecnebi ve ashab-ı ağırdan bazı kimesneler mevrâ-ı merkumeye hilâf-ı defter-i hakani ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub ecânibden olan merkurıların hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugayir-i kânun vâki olan müdahaleleri men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın divân-ı hümayunumdan muktezası lede'l-su'âl mevrâ-ı merkume ber muceb-i defter-i hakani müstakilen merkuman Rüstem veled-i Abdülgani ve Davud veled-i Mustafa zapt ve hasılat-ı ahz u kabz ettirilmek ve ahirden hiç ferdi dâhil ve taarruz ettirilmek için defter-i hakani mucebince kânun üzere emr-i şerifim itası iktizâ' eylediği tâhrir olunub iltizamat hakkında cari olan nizama nazaran husus-ı mezbur Bosna valisi vezirim Derviş Mustafa Paşa edâma'llah teâli iclalenin kapu kethüdası olan hâcegân divân-ı hümayunumdan elhac Ömer zide mecduhuya havale olundukta tımar-ı mezburlar müşarun-ileyhin der hiddet? olan iltizamat defterine dâhil olmadığını i'lâm etmekle defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Zati

Fi Evâil-i Cemaziyel-evvel sene 234

Nişte kazası naibine hüküm,

Mustafa veled-i Ali nâm kimesne gelub bunun kaza-i mezbure tabi ... kâryesi toprağında vâki eben an ceddin mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud bir kıtâ' çiftliği emlakında ahiren alakası olmayub dâhil olunmak icab etmez iken karye-i mezbure sâkinlerinden Nedim oğlu Hasan dimekle mâruf kimesne çiftlik-i mezkur emlakını iki yüz otuz senesinde hilâf-ı şer'-i şerif fuzuli zapt idub gadr külli eylediğin bildirub mahalinde şer'le görölub merkumun hilâf-ı şer'-i şerif fuzuli zapt eylediği çiftlik-i mezkur emlakı kendüye alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi mahalinde şer'le görölmek babında.

Fi Evâsıt-ı Cemaziyel-evvel sene 234

Bosna valisine ve Saraybosna kadısına hüküm,

...der sâ'adetü'l-şerifem ağası olan Seyyid Mustafa Ağa dâme ulemanın südde-i saadetime takdim eylediği memhur arzında nezâretinde olan evkaftan nefsi Saray'da vâki İskender Paşa Zaviyesi Vakfı müstakilatından Bosna sancağında Saray nahiyesinde hadîka ve bir civar zaviye ve zeminhâ der karye-i ... ormanlık on üç esbak yerlerdir ve sazlık der karye-i ...-i atik çiftlik mukayyedir ve zeminhâ-yı der karye-i ... haraç-ı karagöz yerleriyle mâ'rufdur deyu muharrer hadîka ve saz ve zeminleri ber mucib-i defter-i hakani zaviye-i merkume vakfı tarafından mütevellisi olan Şakir Ali ibn Mehmed nâm kimesne bu mütevelliliye zapt ve zikr olunan hadîka ve sazlık ve zeminin hasılatıyla zeminhâ-i der karye-i ... haraç-ı karagöz yerleriyle mâ'rufdur ol mezburenin mukata'asını ahz u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken Saray nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan bin altı yüz âkçe gedik tımara mutasarrıf ... kal'ası müstahfızlarından Mehmed veled-i Salih gedik tımarının baş kalemi olub müstakilen kaydına dâhil maru'z-zikr ... kâryesini müstakilen gedik tımarı tarafından zapta adem-i kanaat birle zikr olunan hadîka ve sazlık ve zeminler için benim gedik tımarım arazisindedir deyu hilâf-ı defter-i hâkânî fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadığı mütevellî-i merkum tarafından mukaddema inhâ olunmuş olduğundan bahisle defter-i hakani mucibince amel olunub müstahfız-ı merkumun hilâf-ı defter-i hakani vâki olan müdahalesi men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu ba arz-ı istid'â olunmağla defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümâyûn defter-i icmâl ve mufasssal ve defter-i evkafa mürâca'at olundukta Saraybosna nâhiyesine tabi vakıf zaviye-i merhum İskender Paşa

Sayfa 75

der nefsi Saray ile yazıldığı mahalin tahtında hadîka der civar zaviye hasıl üç bin âkçe ve zeminhâ-i der karye-i ... tabi Saray ormanlık dimekle maruf on üç esbak yerlerdir bazı ziraat alınır bazı ormanlıktır hasıl iki yüz yirmi beş âkçe ve saz der karye-i ... tabi Saray hasıl

seksen âkçe atik çiftlik mukayyedir ve zeminhâ-i der karye ... tabi Saray haraç-ı karagöz yerleriyle marufdur mahalle olub mukata'a alınır ber muceb-i defter-i atik fi sene yirmi âkçe ma'a zeminhâ-i saire minhâ ol masraf tahtında bahâ kûşt fi yevm on dört âkçe fi sene beş bin kırk âkçe ve cihet-i tevkîl fi yevm beş âkçe fi sene bin sekiz yüz âkçe yekûn ma'a gayruha yirmi altı bin yüz otuz üç âkçe bazu ile defter-i evkâfta muharrer kalemiyle tâhrir olunub ve yine nahiye-i mezbure tabi baştina ve zemin ve çiftlik ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve mâhlut yekûn ma'a gayruha bin dört yüz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkuresi biriktirilub yekûn ma'a gayruha bin altı yüz âkçe Hodidede kal'ası merdanına mahsus bir gedik icmâl ve tamamen merkum Mehmed veled-i Salih'in beratla üzerinde olub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani hadîka der civar zaviye ve zeminhâ-i der karye-i ... ormanlık demekle maruf on üç esbak yerlerdir ve sazlık der karye-i ...-i atik çiftlik mukayyedir ol mezburelerin hasılatlarıyla zeminhâ-i der karye-i ... haraç-ı karagöz yerleriyle mâ'ruftur ol mezburenin fi sene mukata'ası İskender Paşa'nın nefsi-i Saray'da vâki zaviyesi vakfı tarafından ve karye-i ... ol mezburenin mahsulat ve rûsumatı müstahfız-ı merkum Mehmed veled-i Salih'in tarafından zapt olunub tarafeynin birbirlerinde alakaları olmamak iktizâ'' eylediğin defter emini sabık arz etmeğin arz-ı mucebince amel olunmak babında iki yüz otuz iki senesi evâsıt-ı Zilhicce'sinde sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak lazımeden iken müstahfız-ı merkum Mehmed veled-i Salih ecânibden bazı kimesneler ile yek-dil olarak mugayir-i emr-i ali kemâ fi'l-emel müdahale ve taarruzdan halli olmadıkları mütevellî-i merkum tarafından bu defa inhâ olunmuş olduğu beyanıyla mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında te'kidî havi emr-i şerifim suduru istid'â olunmaktan nâşi sen ki vezir müşarun-ileyhsin mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Cemaziyel-evvel sene 34

... kazası naibine hüküm,

... kazası sâkinlerinden Abdullah nâm kimesne gelub arazi ve çayır tasarruf edenlerden Sıraç oğlu Mehmed'in kızı Fatıma nâm hatun iki yüz otuz üç senesinde müteveffi oldukta oğlu kalmayub kaza-i mezbure tabi ... kâryesi toprağında vâki mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud çiftlikli arazisiyle ... nâm mahalde kâ'in bir kıta çayırı kânun üzere tapuya müstahakk olmağla bu dâhi ol yerler ve çayırı resm-i tapu ile sahib-i arzdan alub ol yerleri yedine verilen temessük mucebince zapt ve ziraat ve ol çayırın otla biçub öşür ve rûsumu sahib-i arza eda etmek murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimesneler hilâf-ı kânûn fuzulî müdahale ve zapt ve tasarrufata muhalefet ve ta'arruzdan halli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub merkumların hilâf-ı kânûn vâki olan müdahaleleri men' u def' birle ol yerler yedinde olan sahib-i arz temessüki mucebince kendüye zapt ve ziraat ve tasarruf ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta arazi ve çayır tasarruf edenlerden mezbure Fatıma hatun müteveffi oldukta tasarrufunda olan arazi ve çayırı tapuya müstahak olmağla dâhil

eden kimesneler mukaddem tarih ve resm-i tapu ile sahib-i arzdan almalarıyla müdahale ederler olmayub fi'l-vâki ol yerler ve çayırı merkum Abdullah resm-i tapu ile sahib-i arzdan alub ol yerleri yedine verilen temessük mucebince zapt ve ziraat ve ol çayırın otunu biçub öşür ve rüsumu sahib-i arza eda etmek murad eyledikte ecânibden olan kimesneler fuzuli müdahale eyledikleri vâki ise men' u def' ve ol yerler ve çayırlar yedinde olan sahib-i arz temessüki mucebince merkuma zapt ve ziraat ve tasarruf ettirilmek için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Cemaziyel-evvel sene 234

... kazası naibine hüküm,

... kazası sâkinlerinden Abdullah nâm kimesne gelub arazi tasarruf edenlerden Ahmed Beg kızı Cevahir nâm hatun iki yüz otuz üç senesinde müteveffî oldukta oğlu kalmayub kaza-i mezbure tabi ... kâryesi toprağında vâki mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud tarlaları kânun üzere tapuya müstahakk olmağla bu dâhi ol yerleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan alub yedine verilen temessük mucebince zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumunu sahib-i arza eda etmek murad eyledikte ahirden dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimesneler hilâf-ı kânûn fuzuli müdahale ve zapt ve ziraatına muhalefet ve taarruzdan halli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub merkumların hilâf-ı kânûn vâki olan müdahaleleri men' u def' birle ol yerler yedinde olan sahib-i arz temessüki mucebince kendüye zapt ve ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta arazi tasarruf edenlerden mezbur Cevahir hatun

Sayfa 76

müteveffî oldukta oğlu kalmayub tasarrufunda olan yerleri tapuya müstahak olmağla dâhil eden kimesneler mukaddem tarih ve resm-i tapu ile sahib-i arzdan almalarıyla müdahale ederler olmayub fi'l-vâki ol yerleri merkum Abdullah resm-i tapu ile sahib-i arzdan alub yedine verilen temessük mucebince zapt ve ziraat murad eyledikte ecânibden olan kimesneler fuzuli müdahale eyledikleri vâki ise men' u def' ve ol yerler yedinde olan sahib-i arz-ı temessüki mucebince merkuma zapt ve ziraat ettirilmek için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Cemaziyel-evvel sene 34

Banaluka kazası naibine hüküm,

Memâlik-i mâhrusü'l-mesâlik-i padişahanemde kâ'in eyâlat-ı ... mutasarrıfları kendülere tahsis kılınan ... ve âidat mu'înelerine kanâ'at birle dâhil-i hükûmetlerinde olan kaza ve kudât ve kura ahalisine müsevvede ile bila mucib mübaşir tâyin ve kudûmiyye ve zâhire bâha ve sair mutâlebat-ı zulmiyye ile te'addiden mücânebet eylemeleri husus-ı Anadolu ve Rumeli'nin üçer kollarında vâki vüzerâ-yı âzam ve mîr-i mîrân kirâm ve hikem ve sâir lazım gelenlere iki yüz altı senesi evâsıt-ı Zilhicce'sinde adâlet-i mutazammın sadır olan evâmir-i ulyâ ile tenbih olunmuş ve iki yüz otuz üç tarihinde dâhi te'kîd kılınmış olmakdan nâşi mucib ve muktezasıyla amel ve hareket olunmak lazımeden iken bu esnada Bosna valisi tarafından Banaluka kazasına mütesellim olanlara zahire ve hâtireye ve sair mutalebat-ı zulmiyye ile fukarâ'ya iz'âc etmekte oldukların Banaluka kazasına muzâfe Lefake nâhiyesine tabi feth-i cedid ... nâm karye ahalisi ba arzuhal inhâ ve mukaddema sadır olan evâmir-i ulyâya mugâyir o makule vukû bulan mezâlim ve tâ'addiyat üzerlerinde men' u def' olunmak babında te'kîdi havi emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle divân-ı hümayunumdan mâhfuz kuyûd-ı ahkâma müracâ'at olundukta ber veçhi muharrer tevârih-i merkumede evâmir-i şerife sudur etmiş idugü mestûr ve mukayyed bulunmağın veçhi meşrûh üzere amel olunmak fermanım olmağın imdi ma'delet-i nişan-ı şahanemde vedî'â-i cenâb-yari olan fukarâ'-yı râiyyet ve âceze-i memlekete hilâf-ı şer'-i şerif mikdar-ı zerre zûlm ve te'addi olduğuna kat'an rıza-yı şerifim olmayub saye-i merhamet vaye yahud râmda asude-nişin ... emin ve istirâhat olmaları irade-i seniyyem muktezasından idugü sen ki naib mumaileyhsin malumun oldukta mukaddema sadır olan evâmir-i ulyâ mevâciblerince amel ve harekete mübaderet ve mugayir-i rıza o makule mutalebat-ı zulmiyye ile te'addi ve rencideden mübâ'adet olunmak babında.

Şerafeddin

Fi Evâhir-i Cemaziyel-evvel sene 234

... naibiyle zikr olan tımar karyelerinin tabi oldukları kaza ve nahiyelerin kudât ve nüvvabına hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Osman veled-i Mahmud gelub Bosna sancağında ... nâhiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan iki bin âkçe ba berat-ı alişan mutasarrıf olduğu tımarı karyelerini ber muceb-i defter-i hakani zapt ve vâki olan mahsulat ve rûsumatını kânun ve defter mucebince ahz u kabz murad eyledikte ahirden dâhil olunmak icab etmez iken ecnebi'l-ashab a'râzdan bazı kimesneler hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun fuzuli taarruzdan halli olmadıkların bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub ecnebiden bazı kimesnelerin hilâf-ı defter-i hakani ve mugayir-i kânun vâki olan müdahaleleri men' u def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayunuma mürâca'at olundukta tımar-ı mezbur hâlâ ba berat-ı alişan merkumun üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed olunmağla divân-ı hümayunumdan

muktezası lede'l-su'âl olundukta tımar-ı mezbur karyeleri ber muceb-i defter-i hakani merkum Osman veled-i Mahmud'a zabtû'l-vâki' olan mahsul ve rûsum kânun ve defter mucebince ahz u kabz ettirilmek ve ahirden hiç kurâsı dâhil ve taarruz ettirilmek için defter-i hakani mucebince kânun üzere emr-i şerifim itası iktizâ' eylediği tâhrir olunub iltizamat hakkında carî olan nizama nazaran husus-ı mezbur Bosna valisi vezirim Derviş Mustafa Paşa edama'llah teâlî iclalenin kapu kethüdası olan hâcegan divân-ı hümayunumdan elhac Ömer zîde mecdühuya havale olundukta tımar-ı mezbur müşarun-ileyhin iltizamat defterine dâhil olmadığını i'lâm etmekle defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Cemaziyel-evvel sene 234

Sayfa 77

Nişte ve Yayçe ve Blagay ve Çaniça Mostar ve Srebreniçe ve Akhisar naiblerine hüküm,

Nişte kazası sâkinlerinden Hüseyin ibn-i Mustafa nâm kimesne gelub bunun iki yüz otuz senesinden beru Nişte kazası sâkinlerinden İbrahim bin Mustafa nâm kimesne zimmetinde ba defter-i müfredât yirmi bin ve Yayçe kazası sâkinlerinden İbrahim bin Hasan nâm kimesne zimmetinde altı yüz altmış beş ve Blagay kazası sâkinlerinden elhac Salih nâm kimesne zimmetinde ba temessük iki bin altı yüz ve Çaniça kazası sâkinlerinden Hüseyin nâm kimesne zimmetinde ba temessük bin beş yüz yetmiş ve Mostar kazası sâkinlerinden Ömer nâm kimesne zimmetinde iki yüz altmış ve Srebreniçe kazası sâkinlerinden Yakub nâm kimesne zimmetinde üç yüz ve Akhisar kazası sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne zimmetinde yüz doksan gıruş ki min ... 'ul-mecmû' yirmi beş bin beş yüz seksen beş gıruş alacak hakkı olub bi'd-defâ'at taleb olmak murad eyledikte bi veçhi şer'i edada ta'allül ve muhalefet birle ibtâl-i hakk ve gadr külli sevdasında oldukların ve tarafından Mustafa bin Ali nâm kimesneyi vekil eylediğin bildirub mahallelerinde şer'le görulub merkumların zimmetlerinde olan ol mikdar gıruş alacak hakkı tarafından vekil-i merkume aliverilub bi veçhi şer'i ta'allül ve muhalefet ettirilmeyub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi mahallelerinde şer'le görülmek babında.

Hami

Fi Evâil-i Cemaziyel-ahir sene 234

Bosna valisi vezire ve eyalet-i Bosna'nın tımar defterdarı zide mecdûhuya hüküm,

Ehlune kal'asında vâki Sultan Mehmed Han Cami-i şerifinin şamili ve hasrına merbut Klis sancağında Ehlune nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan bin dokuz yüz âkçe gedik tımar Mustafa nâm kimesnenin kadim-i ocaklık dermeği olub dâhil icab etmez iken diğer Mustafa nâm kimesne hileye sevk ile bir takrib ismi mevcut ve Hüseyin na-mevcut Mehmed ismine

berat ettirub ol vecihle kendüye gadr eylediğin merkur Mustafa divan-ı Bosna'ya arzuhal takdimiyle inhâ ve inâyet-i istid'â etmekle Bosna defterhanesi ruznâmçe defterlerine lede'l-mürâca'at gedik tımar-ı mezbur iki yüz üç tarihiyle Mehmed üzerinde bulunmağın mezkur Mehmed'in na mevcud tımar-ı merkur Mustafa'ya Bosna valisi sabık tarafından iki yüz otuz üç senesi Rebi'ül-evvel'inin beşinci gününde tevcih olunub yedine tezkire verilmesini ve mucebince berat-ı şerifim verilmek üzere verilen tezkire darsaadetime irsâl ve takdim kılınmış olmaktan nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâle mürâca'at olundukta Ehlune nahiyesinde tabi dört bin üç yüz âkçe bâzâr karye-i ... bin üç yüz elli âkçesi ifrâz biriktirilub bin altı yüz âkçe ... Saray kal'asında câmi-i hassa şamili ve hasırına merbut bir gedik icmâl ve icmâl-i mezbur bin yüz yetmiş üç tarihi ve beratıyla Mehmed'in üzerinde olub gedik tımar-ı mezbur defterhane-i amiremde ... Saray kal'asında câmi-i hassanın şamil ve hasırına merbut olarak hini tâhrirde defter-i icmâle muharrer kalemiyle bais ve tâhrir olunmuş ve Ehlune kal'asına fethi tarihinde rabt ve tahsis kılınmış olduğu verilen tezkire de izah olunmadığından başka bazusunda dâhi mübâyenet olmak mülâsebesiyle keyfiyet-i sıhhati üzere mahalinden isti'lâma mütevakkıf idüğünü bi'l-fi'l defter emini olan elhac Abdulnafî dâme mecduhu arz etmeğın arz-ı mucebince amel olunmak fermanım olmağın isti'lâmı havi iş bu emr-i şerifim ısdar olunmuştur imdi sen ki vezir müşaru-defterdar-mümaileyhsin keyfiyet-i mâ'lumunuz oldukta husus-ı mezburi kal'a dizdarı ve neferat ve sair bi-garaz erbâb-ı vukûfdan gereği gibi su'âl ve taharri ederek keyfiyet-i sıhhati üzere der ulyâya tâhrir ve inhâya mübaderet ve hilâfından hazer ve mücânebet olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Cemâziyel-ahir sene 234

Bosna valisi vezire ve Travnik kazası naibine hüküm,

Der aliyemde mütemekkin sarraf taifesinden ... nâm Yahudi gelub bunun kaza-i mezbur sâkinlerinden çavuşlar kethüdası Abdi Beg dimekle meşhur kimesne zimmetinde bin iki yüz otuz senesinden beru ba temessük gayr-ı ez teslim on bin gurus ve Tatar onbaşısı Mustafa nâm kimesneden havale eylediği sekiz yüz gurus ki cem'an on bin sekiz yüz gurus alacağı olub kable'l-edâ merkur fevt oldukta şimdi meblağ-ı mezburi müteveffa-yı mezburenin terekesine vâz'-ı yed olan kaza-i mezbur sâkinlerinden malumü'l-esami veresesinden mal müteveffa-yı mezburdan taleb olmak murad eyledikte bi veçhi şer'i verilmekte ta'allül ve muhalefet birle gadr-küllü sevdasında oldukların bildirub mahalinde şer'le görölub merkurumun zimmetinde olan ol mikdar gurusu müteveffa-yı mezburun terekesine vâz'-ı yed olan veresesı merkurmlardan mal-ı müteveffa-yı merkurmdan kendüye alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hâkk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvir idüğü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde'î-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarun-ileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında. Maksud

Sayfa 78

Bosna valisi vezire ve Vidoska naibiyle zikr-i âti tımar karyelerinin tâbi oldukları kaza ve nahiyelerin kûdat ve nüvvâbına hüküm,

Vidoska kal'asının ... muhafızı Derviş Ahmed zîde kadrûhu gelub Hersek sancağında Vidoska nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan bin dört yüz âkçe gedik tımar ile kal'a-i merkumenin ... muhafızlığına berat-ı şerifimle mutasarrıf olub gedik tımarı-ı mezbur karyelerinin defter-i hakani ve yedinde olan berat-ı şerifim mucebince zapt ve hidmeti mukabilesinde müstahak olduğu mahsulat ve rüsumatını kânun ve defter mucebince ahz u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken ... kal'ası sükkânından Mustafa nâm kimesne zuhur birle gedik tımar-ı mezburun sahib-i evveliyim deyu hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadığın bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub merkum Mustafa'nın hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun vâki olan müdahalesi men' u def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâle mürâca'at olundukta Vidoska nâhiyesine tabi bin üç yüz otuz âkçe bâzâr karye-i ... bazusuyla biriktirilub yekûn ma'a gayruha bin dört yüz âkçe muhafız-ı ... kal'a-yı Vidoska deyu bir icmâl Hersek sancağında Vidoska nahiyesinde ... nâm karyeden bin üç yüz otuz yekûn ma'a gayruha bin dört yüz âkçe ... kal'ası merdânından olunmak üzere hini tâhrirde muharrer kalemiyle defter-i icmâle Tahir ve Salih veled-i Şaban'ın bin iki yüz on senesi tarihi ve beratla üzerinde olub ancak evamir-i mezburda vâki Vidoska kal'ası neferat kable'l-derununda olan ... muhafızdan halli olmadığından gedik tımar-ı mezbur ... kal'asından ifrâz ve zikr olunan Vidoska kal'asına nakil ve emsali misüllü mahali tevki'-i kalemiyle tahsis ve müceddeden merkum Salih veled-i Şaban'a tevcih olunub yedine berat-ı şerif verilmesi İstolçe kal'ası kapudanı Zülfikar zîde kadrûhu arz ve bin iki yüz on dört senesi Muharrem'inin on beşinci gününde Bosna valisi vezire Seyyid Mehmed Paşa tarafından verilen mühürlü tezkire mucebince gedik tımar-ı mezbur ... kal'asından ifrâz ve ... kal'ada sakin ve hidmeti muhafızada kadimi eylemek şartıyla merkum Salih veled-i Şaban'a müceddeden berat verilmesi için iki yüz on altı tarihinde vârid olan emr-i ali mucebince yahud tevki-i tashih olunub tamamen iki yüz on altı tarihi ve beratla Salih veled-i Şaban'ın üzerinde iken ... Süleyman veled-i Hasan'a Bosna valisi tarafından tevcih olunub verilen tereke mucebince iki yüz yirmi dokuz tarihinde tevcih ve berat ve merkumun bila vukufundan karındaşı merkum Derviş Ahmed'e kal'a-yı mezbur kapudan Mustafa arzıyla iş bu sene-i mübarekede tevcihü'l-yevm beratla üzerinde olub bu takdirce mukteza-yı defter-i hakani ve ber muceb-i tashih salifü'z-zikr ... nâm karye ve gayrıdan bin dört yüz âkçe gedik tımar Vidoska kal'asının muhafız-ı ... tımarı olmak üzere merkum Derviş Ahmed'in tarafından zapt olunmak iktizâ' eylediğin bi'l-fi'il defter emini olan elhac Abdulnafi dâme mecduhu arz etmeğin iltizamat hakkında câri olan nizama nazaran husus-ı mezbur sen ki vezir müşarun-ileyhsin kapu

kethüdası olan hâcegân divân-ı hümayunumdan elhac Ömer dâme mecduhuya lede'l-havale tımar-ı mezbur iltizamat defterine dâhil olmadığını i'lâm etmekle sen ki vezir müşarun-ileyhsin emin-i mümaileyhin arz-ı mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Receb sene 34

1.iş bu emr-i ali mübaşiri yediyle Bosna valisi sabıka lede'l-vurûd bir netice-i zîr ol mübareke beş altı mâh ikamet eylemiş olup Mehmed ... beyanıyla yine tevcih olunmak binâ'en muradıyla ve dâhil olundukta mübaşir ... ve ikametini ifade etmekle emr-i ali eşya ve emval-i mezkureden zahire ahzı için ziyade ... ve ... ahalisi bir kısım fakir kimesneler celb ve ihzar idub su'âl ve istintak eylediğimde emval-i mezkure ... olmuş ise de bir ... zuhuruyla tahmil eden emval ... taifesi ... etmiş lakin başı ve başbuğu olduğundan ... ettiği malum ve ... dâhi üçe dört sene mürur etmekle birazı ... ve birazı dâhi karar eylemiş olduğu ve eşyasına kable'l-emel el-haletü hazihi merkumeden ... üzerine şer'an binbaşı sabit olmakla emval-i mezkurenin gedik ... tezkire ve gedik

2.bundan sonra bila hilâfet lede'l-sübût zahire ihracı mahal ... mahal ve mübaşir mümaileyh dâhi bunun için masârif kendüye ve divan-ı deftere dûcâr ve sekiz ve dokuz merhun ziyade Travnik'te bi-tevcih ikamet ... ve ... olduğunu natık üzere olan vezir Mehmed Reşid Paşa'nın vârid olan tâhriyatı mazmun ... ali şerh verildi.

Fi 14 Cemâziyel-âhir sene 35

Bosna valisi vezire ve Banaluka naibine hüküm,

Banaluka kazası kapudanı Muharrem kapudan ve beşer üçer Mehmed kapudan ve ... kapudan ve beş yüz Seyyid dimekle meşhur kimesneler tevabileri olan malumü'l-esami kimesneler ile iki yüz otuz iki senesinde mukaddem kaza-i mezburda naibü'l-şer' olan esseyid Ömer Hulusi zide ulema ile müttefikan kaza-i mezburda sakine Saraylı Hatice nâm-ı diğer Bestekâr? nâm hatunun kaza-i mezburda kain menzilini basup emval-i mevcudesinden sekiz aded sandıkları derunlarında olan mecmû' bir yük yirmi yedi bin dokuz yüz seksen gürüş kıymetlü ber muceb-i defter-i müfredât eşya-yı mütenevvi'a malumesi ile iki bin aded yaldız altınını zikr olan sandıkları bi-gayr-ı hâkk ahz ve kal'a derununa nakil ve menzilini hedm ettiklerinden sonra naib-i merkum ile mugayir-i ânud sarığını açub derununda mevcut çekmecesinden zikr olunan iki bin yaldız altını ve bir çift elmas başlı altın bila rükni naib-i merkume bi-gayr-ı hâkk ahz etmeleriyle naib-i merkum dersaadette olduğundan mezbure ile cum'a günü arz olmasında hini müdahalelerinde mezbure zikr olunan iki bin altın müdde'asına bir şahid ikâme idub şahid-i ahir ikâmesi için istimhâl olunmuş olduğundan bahisle naib-i merkumdan olan müdde'asından dava? on yedi sandık derununda mevcut merkumunun yedlerinde kalan ber muceb-i defter-i müfredât eşya ve emval-i sairesini mahalinde marifet-i şer'le taleb ve

dava etmek üzere emr-i şerifim sudurunu mezbure bu defâ rikâb-ı küttab? hüsrevanem arzuhal takdimiyle istid'â etmekten nâşi ber veçhi muharrer ... eden vakâları keyfiyet-i mazbatadan bâ'de'l-ihrâç husus-ı mezbur bi'l-fi'l Rumeli kadıaskeri olan mevlana elhac Talib edama'llah teâli fezailühuya havale olundukta merkurunun yedlerinde kalan maru'l-beyan emval ve eşya davası mahalinde şer'le rü'yet olunmasını bi-nefsane meclis-i şer'le gelub sana dâhi iltimas etmekle bu surette naib-i merkumdan müddeâsı olan maru'z-zikr yaldız altını ve kolye ve bilezikden dava-i emvâl-i sairesi mahalinde merkumlardan maarifet-i şer'le bâ'de'l-sübût aliverilmek babında emr-i şerifim ısdarı re'y-i menût idugünü i'lâm etmekle husus-ı mezbur hini terâfu'da tevzir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müddei-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarun-ileyhsin hassam silohşorlarından elhac Mehmed zide mecduhu mübaşeret ve ma'rifetiyle mahalinde şer'le rü'yet olunmak babında.

Nazif

Fi Evâsıt-ı Receb

Sayfa 79

Bosna valisi vezire ve Mostar naibine hüküm,

Mostar kal'ası müstahfızlarından Mehmed gelub Hersek sancağına Mostar nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan bin dört yüz âkçe gedik tımarıyla kal'a-i merkume müstahfızana ba berat-ı âli mutasarrıf olub gedik tımarı mülhâkâtından Mostar nâhiyesine tabi karye-i ... tahtında zemin-i Câmi-i Mehmed ân baştına-i ... ve hassa-i ... ve hassa-i ... ve hassa-i ... ve hassa-i diğer ... ve hassa-i ... ve hassa-i ... ve hassa-i ... ve zemin-i ... der tasarruf Câmi-i Mehmed resm-i zemin mutasarrıf ber veçhi maktûa der sübût âkçe bazu ile defter-i mufassala muharrer kalemiyle ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkuresi salifü'z-zikr ... kâryesiyle ma'a gayruha biriktirilub bin dört yüz âkçe Mostar kal'ası müstahfızana mahsus bir gedik alınub ve icmâl-i berata tamamen müstahfız-ı merkur Mehmed'in gedik tımarı oldukları defter-i hakanide mukayyed olmağla müstahfız-ı merkur Mehmed zikr olunan ... kâryesiyle tahtında tahtında muharrer zemini ber muceb defter-i hakani müstakilen gedik tımarı tarafından zapt ve hidmeti mukabilesinde müstahakk olduğu mahsul ve rüsumatı kânun ve defter mucebince ahz u kabz murad eylediğin dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden Hasan ve Ahmed nâm kimesneler hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale taarruzdan halli olmadıkların defter-i hakani mucebince amel olunub ecânibden olan merkurunun hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugayir-i kânun vâki olan müdahaleleri men' u def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed olmadığı divân-ı hümayunumdan kânuna lede'l-su'âl karye-i mezbure ile tahtında muharrer

zemin ber muceb-i defter-i hakani müstakilen müstahfiz-ı merkum Mehmed'e zapt ve hidmeti mukabilesinde müstahakk olduğunuz mahsul ve karye-i rüsum kânun ve defter mucebince ahz u kabz ettirilmek ve merkuman dâhil ve taarruz ettirilmek için emr-i şerifim sudurunu itasıyla mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunub iltizamat hakkında cari olan nizama nazaran sen ki vezir müşarun-ileyhsin kapu kethüdası olan hâcegân divân-ı hümayunumdan kıdvetü'l-evâmirü'l-âyan elhac Ömer zide mecduhuya lede'l-havale tımar-ı mezbur tarafından matlub olan iltizamat dâhil olmadığı i'lâm etmekle sen ki vezir müşarun-ileyhsin defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Zahit

Fi Evâsıt-ı Şaban sene 234

Bosna valisi vezire ... ma'a Birçe kazası naibine hüküm,

Der aliyem sakinelerinden Fatıma nâm hatun gelub bunun zevci ve ba hüccet-i şer'iyye vâsisi olduğu oğlu Ahmed Akif nâm sâğirin babası Memiş nâm kimesne kaza-i mezburede voyvodalığı hengamında kendü halinde ırzıyla mukayyed olub hilâf-ı şer'-i şerif kimesneye vâz' ve te'addisi olmayub üzerine dâhi bir nesne? sabit ve zahir olmuş değil iken kaza-i mezbure sâkinlerinden Kavurt Ağa ve elhac Ömer oğlu Numan ve topçu oğlu Abdullah ve silahşor Mecid dimekle maruf kimesneler kendü halinde olmadıkların iki yüz otuz senesinde merkum Memiş'i havale şer'-i şerif ve bi-gayr-ı hakk teaddi idub gadr-küllü eylediklerin ve tarafından müderriszade Mehmed Salih nâm kimesneyi vekil etmiş olduğun bildirub mahalinde şer'le görulub bir mukteza-yı şer' alınur icra-yı şer' e ihkâk-ı hâkk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde'î mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarun-ileyhsin mahalinde şer'le görülmek babında.

Fi Evâsıt-ı Şaban sene 34

Bosna valisi vezire ... ma'a Birçe kazası naibine hüküm,

Ahmed Akif nâm cemilin ve babası Derviş Memeşah nâm kimesne gelub eyalat-ı Bosna'da vâki Birçe kazası voyvodası iken iki yüz otuz iki senesinde fevt oldukça kasaba-i mezburede vâki mutasarrıf olduğu beş kıta çiftliği emlakıyla kırk bin gürüşluk mikdarı eşya ve esliha ve nukûd ve malumu'l-re's esbleri bi'l-varisü'l-şer' merkume intikal etmiş iken Bosna valisi sabık tarafından ahz u zapt olunmuş olduğu mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l istid'â müteveffa-yı mezburun emlak ve emval ve eşya ve eslihasıyla esb ve nukûdu müşarünileyh tarafından ahz u zapt olunmuş olduğu muvafık-ı nefis

(iş bu emr-i alişan ... ve icrası muhtevi ve tastir buyurulan emirnâme-i sami mahaline lede'l-vurûd mahlûkat-ı merkumeye Bosna valisi ... silahdarı Tahir Ağa memur kılınarak bi'l-cümle mahlûkat ve eşya ve hayvanat-ı sairesi marifet-i şer'le tâhrir müşar ve mübaşir mümaileyhi ve müteveffa-yı merkumun yetmiş ve hal-i vekil hassa-i hasekilerinden Mehmed Halil Ağa marifetleriyle fûruhat birle vekil-i merkume teslim olunmuş ve müteveffa-yı merkumun nukud mevcudesi olan iki bin dört yüz bu kadar ğuruş ve kaza-i mezbure olan açığı düyûnuna te'diye kılınmış ve müteveffa-yı merkumun ve kaza-i mezbure ahalileri zimmetlerinde olan fuzuli yerlu yerlerinden tahsil ve vekil-i merkume edâ edeceklerine taahhûde rabıta olunmuş olduğunu mübeyyen iş bu emri Bosna valisi vezir-i mükerrerem saadetlü Derviş Mustafa ... tâhrirâtıyla Bosna kadısının vârid olan i'lâmı saadetlü defterdar efendi hazretlerine havale olundukta mazmûn-ı i'lâm ve tâhrirat-ı emr-i âli mezkurun kaydı balasına şerh verilmesi hükümeti i'lâm etmekle ber muceb-i i'lâm ve tâhrirat emr-i ali mezkurun kaydı balasına şerh verilmek mazmûnundan sadır olan ferman-ı âli mucebince şerh verildi.

Fi 28 Cemâziye'l-evvel sene 34

İş bu şerh buyuruldu tarihinden bir buçuk sene sonra gelmiş olduğundan işaret olundu

Fi Zilhicce sene 35)

Sayfa 80

evamir olduğu halde marifet-i şer'le red ve teslim birle ihkâk-ı hakka ve kât'-ı rişte müdde'âya mübaderet olunmak için müşarünileyh ve Travnik naibine hitaben sene-i mezbure evâil-i zilkâde'sinde sadır olan emr-i şerifim müteveffa-yı mezburun zevei mutallakası ve sağır-i mezburun validesi ve ba hüccet-i şer'iyye vasisi Fatıma nâm hatunun tarafından vekili Halil nâm kimesne yediyle mahaline lede'l-vurûd tereke müteveffa-yı mezbur tâhrir ve ba'de'l-ihracü'l-mâsraf ber muceb-i defter ... iki bin dört yüz yetmiş bir ğuruş ile bir re's cariyeye tahsil ve vasi-i mezbureye teslim lakin müteveffa-yı merkumun iki yüz otuz senesinden beru kasaba-i mezbur ahalisinden malumü'l-esami kimesneler zimmetlerinde alacağı olan malumü'l-mikdar ğuruş ile öşür mahsulünden ... ve der anbar olunmuş malumü'l-mikdar zahiresi tahsil olunamayub merkumların zimmetlerinde kalmış idugün ve tarafından müderriszade Mehmed Salih nâm kimesneye ba hüccet-i şer'iyye vekil eylediğin inhâ ve bu babda inayet-i istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan mahfuz kuyud-ı âhkâma mürâca'at olundukta ber veçhi muharrer tarih-i merkumda emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed olub husus-ı mezbur mevâli-i fihâmdan askeri kassâmı olan efzâl-i kudatı'l-müslimin Mevlana Mehmed Sadık zide fezailühuya havale oldukta husus-ı mezbur mahalinde vekil-i merkum marifeti ve marifet-i şer'le rü'yet olunmak için emr-i şerifim ısdarını i'lâm etmeğin husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife

husumet-i kazıyye eden müdde'î-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin veçhi meşrûh üzere amel olunmak babında.

Kesbi

Fi Evâsıt-ı Şaban sene 234

Bosna valisi vezire ve Saraybosna mollasına hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Ali veled-i Osman gelub Bosna sancağında Saray nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan bin beş yüz kırk dokuzar âkçe başka başka berat-ı şerifimle mutasarrıf oldukları tımarlarının naib kalemi olan salifü'z-zıkr ... kâryesi merkuman Ali veled-i Osman ile Saray nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan yirmi sekiz bin beş yüz âkçe dokuz âkçe zeamet mutasarrıf Süleyman'ın salifü'z-zıkr ... kâryesi ve karye-i merkumeden akıncıyan ve ... tâhrir ve tahsis kılınan baştınalar arazi-i merkum Süleyman ile ... nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan otuz ikişer bin sekizer yüz otuz ikişer âkçe ... başka başka beratla mutasarrıf eyalat-ı Bosna'nın zâ'im müteferrikalarından Osman veled-i Ali ve Mehmed veled-i Ali'nin kayıdlarına dâhil olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla merkuman Ali ve Osman zıkr olunan ... kâryesini ber muceb-i defter-i hakani merkum Süleyman ile zapt ve vâki olan mahsulat ve rüsumattan beratları bazularına göre hassalarına isabet eden kânun ve defter mucebince ahz u kabz murad eylediklerinde dâhil olunmak icab etmez iken merkum Süleyman berat bazusuna göre hassasına aid mahsul ve rüsûmu ... ve merkuman Osman veled-i Ali ve Mehmed veled-i Ali karye-i ... ve karye-i merkumeden akıncıyan ve ... tâhrir ve tahsis kılınan ... arazisini merkum Süleyman ve sair müşterekleriyle zapta adem-i kanaat birle merkum Süleyman zıkr olunan ... kâryesinin mahsul ve rüsûmundan ... bazusundan ziyade hassa mutalebe ve merkuman Osman veled-i Ali ve Mehmed veled-i Ali zıkr olunan ... kâryesinde bizim dâhi duhul ve alakamız vardır deyu hilâf-ı defter-i hâkânî fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların bildirub defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta Saray nâhiyesine tabi neferat ve çiftlik ve mevrâ'ı ile karye-i ... hasıl tahtında resm-i bennak ve gendüm ve mahlut yekun ma'a gayruha bin âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkuresiyle biriktirilub yekûn ma'a gayruha dört bin yedi yüz âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezburun bin beş yüz kırk dokuz âkçesi merkum Ali'nin ol mikdar mezbur Osman'ın ve bin üç yüz yirmi sekiz âkçesi mezkur Süleyman'ın kayıdlarında ve yine nahiye-i mezburun tabi çiftlik ve neferat ve zemin ve baştına ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve mahlut yekûn ma'a gayruha on bir bin âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi baştına ile akıncıyan

Sayfa 81

karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve gendüm ve mahlut yekûn ma'a gayruha bin üç yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştina ile ... karye-i ... ol mezbur ve hasıl tahtında resm-i çift ve gendüm ve mahlut yekûn ma'a gayruha otuz âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemîyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde karye-i mezburelerin bazu-yu mezkureleriyle kara ahir ile biriktirilub on üç bin âkçe bazusundan yedi bin âkçesi ifraz biriktirilub yekûn ma'a gayruha sekiz bin üç yüz âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezburun altı bin dokuz yüz âkçesi merkurum Süleyman'ın bakisi müştereki kayıtlarında ve yine altı bin âkçesi dâhi ifraz biriktirilub yekun ma'a gayruha altı bin beş yüz âkçe ol dâhi bir icmâl ve icmâl-i mezburun üç bin iki yüz elli âkçesi eyâlat-ı Bosna'nın zâ'im müteferrikalarından Osman veled-i Ali'nin ve ol mikdarı Mehmed veled-i Ali'nin kayıtlarında olub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani karye-i ... ol mezburenin mahsulat ve rüsumatı merkurumun Ali veled-i Osman ve Süleyman'ın tarafından ve karye-i ... ol mezburenin mahsulat ve rüsumatı ve karye-i merkurumeden akıncıyana tâhrir ve tahsis kılınan baştina arazilerinin mahsulat ve rüsumatı merkurumun Süleyman ve Osman veled-i Ali ve Mehmed veled-i Ali ile sair müşterekleri taraflarından zapt olunmak iktizâ'' eylediğin bi'l-fi'il defter emini olan elhac Abdülnafi dâme mecduhu arz etmeğin sen ki vezir müşarünileyhsin arz-ı mucebince amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Şaban sene 234

Bosna valisi vezire ve Saraybosna mollasına hüküm,

Sarrafa taifesinden Karabet ve Menut nâm zımmiler gelub bunların Bosna valisi sabıka Tatar Ağası olub Saraybosna'da İsmail nâm kimesne zimmetinde iki kıtâ temessük mevâciblerince iki yüz otuz senesinden beru dokuz bin sekiz yüz elli ğuruş alacak hakları olub defâ'atle taleb olmak murad eylediklerinde bi-veçhi şer'i vermekte ta'allül ve muhalefet ve gadr-küllî sevdasında olduğun bildirub ahir-i hususa me'mur mübaşir ma'rifetiyle mahalinde şer'le görölub ol mikdar ğuruş alacak hakları tamamen ve kâmilten tahsil ve bi-kusur kendülere alıverilub bi-veçhi şer'i ta'allül ve muhalefet ettirilmeyub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak üzere babında emr-i şerifim sudurunu istid'â istid'â etmekten nâşi husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetvâ-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde'î-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin ahir-i hususa me'mur mübaşir ma'rifetiyle mahalinde şer'le görölmek babında.

Lütfi

Fi Evâil-i Ramazan sene 234

Bosna valisine ve ... kazası naibine hüküm,

Hatova kal'ası kapudanı elhac Mehmed zide kadruhu gelub bunun ... kazasına tabi karyelerinde sakın Hasan Ferad Beg ve ve Ali ve ... ve ... ve ... ve Ali ... ve demekle meşhur kimesneler ile sair malumü'l-esami zimmetlerinde iki yüz otuz senesinde n beru cihet-i malumeden on bin ğuruşdan mütecaviz alacak hakkı olub bi'd-defa'at taleb olmak murad eyledikte ... kapudanı İsmail müstakilen vermeğe ta'allül ve muhalefet birle gadr daiyesinde olduğun bildirub mahalinde şer'le görölub merkumların zimmetlerinde olan ol mikdar ğuruş alacak hakkı kendüye alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-hakk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde'î-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Ferhad

Fi Evâil-i Zilkâde sene 234

Sayfa 82

... naibine hüküm,

Zikri olan karye ahalisi gelüb Hersek sancağında ... nâhiyesine tabi karye-i ... ve mevrâ'-ı ... ve çiftlik-i ân kaeye-i mevrâ'-ı ... ve çiftlik-i ân hassa-i ... ve ... ve çiftlik-i ân hassa-i karye-i ... ve yine çiftlik-i ân hassa-i karye-i ... ma'a kara ve mevrâ' ve çiftlikha-i saire eflâkân-ı vilâyet-i Hersek mülhakatı olub hini tâhrirde filori yazulub bâ'de aynî öşür alınmak üzere kaydı mahali yahud tevki-i tashih olunmuş ise atik-i öşür tahsil-i ... nizam memleket-i mucib olacağına binâ'en sadır olan hatt-ı hümayun şevket-makrûn mucebince kadim-i vecihle resm-i filoriye tebdil olunmak üzere tekrar yahud tevki-i tashih olunduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla salifü'z-zikr ... kâryesi ahalisi maru'z-zikr karye ve mevrâ' ve çiftlik-i kadimden resm-i filori alına gelen yerlerinde ziraatlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinden ber muceb-i tashih kadimesi üzere resm-i filorilerini ... ve ... açtıkları yerlerde ziraatlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekiz de bir öşür ile salariyelerini zabıtlarına edada kusurları olmayub te'addi olunmaları icab etmez iken zabıta-i merkumlar ahzda adem-i kanaat birle filorici taifesine tâhrir ve tahsis kılınan yerlerden aynî ve arazi-i saireden ziyade öşür mutalebesiyle hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun te'addi ve rencideden halli olmadıkların bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub zabıta-i merkumların hilâf-ı defter-i hakani ve mugayir-i kânun ol vecihle vâki olan te'addileri men' u def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz defter-i mufassal eflâkân-ı Hersek'e mürâca'at olundukta ol Hersek'te vâki defter-i eflâkân vilâyet-i ... ve ... yazıldığı mahalin tahtında kaza-i Nüvesil ve tahtında nahiye-i ... tabi kaza-i Nüvesil ve tahtında karye-i ... der kûrb iskele-i ... ve tahtında mevrâ'-ı Drahak

m'a baştina-i ... ve baştina-i Dragon ve ... ve ... ve ... ve ... ma'a baştina-i Drahak der tasarruf-ı Derviş veled-i Mehmed Çelebi filori beş yüz ve çiftlik-i ân mevrâ'-ı ... ve mevrâ'-ı ... ve zemin-i ... der kurb karye-i ... Mustafa Paşa ... varınca ma'a bağ ve bağçe ve otlak ve çayır tabi-i ... hududu defter-i mufassalda mestûr ve mukayyedir hin-i tâhrirde merhum Sinan Paşa evkaf cihet-i şer'iyye ile tasarrufunda olunmağın veçhi meşrûh üzere defter-i cedide mezkurun tasarrufuna kayıd olundu filori dört yüz ve tahtında çiftlik ân hassa-i ... ve ân hassa-i ... ve hassa-i ... ve zemin-i ...'dan ...ya varınca ve zemin-i ... ve otlak-ı ... ve kara-yı ... varınca ma'a bağ ve bağçe der tasarruf Hacı Ali veled-i Musa hini tâhrirde hüccet-i şer'iyye ile tasarrufunda bulunmağın defter-i cedide kayıd olundu filori yüz ve çiftlik ân hassa-i karye-i ... ve hassa-ı mevrâ'-ı ... ve hassa-i ... ve bağ ve bağçe der tasarruf ... bağ-ı Mustafa ve ... Mustafa filori yüz elli ve çiftlik-i ân hassa-i mevrâ'-ı ... ve ân hassa-i mevrâ'-ı ... ve ân hassa-i ... der tasarruf Mustafa ân şer İslam veled-i Musa hin-i tâhrirde hüccet-i şer'iyye ile tasarrufunda bulunmağın defter-i cedide üzerlerine kayıd olundu filori yüz yirmi ma'a kara ve mevrâ' ve çiftlikhâ-i saire deyu defter-i mufassal eflâkân-ı Hersek'te muharrer kalemiyle tâhrir olunub Bosna eyaletinde vâki İstolçe kapudanlığına tabi Hatova kal'ası esna-yı sedd hırâset-i? hakaniyeden ve nazar-gâh iğla'-yı deyn olmak hasebiyle külliyyetlü muhafız tayin olunmak lazımeden olduğundan müceddeden neferât tayin olunarak Hatova zabıtı elhac Mehmed kapudan nefsi birle iktizâ' eden mevâcibleri vâridat-ı miriye konulmamak için ... nahiyesinde mümaileyha ve ahir ... uhdelinde olan rûsumat eflâkân-ı nüvesil mukatâ'ası karasının resm-i filorisi aynî öşre tebdil ve canib-i miriyye senevi on bin ğuruş dâhi irsâl takdiriyle tanzimi husus-ı istidâ olunmağla zikr olunan çiftlik ve baştina hidmetleri resm-i filorilerin öşre tahvil olunmak üzere iki yüz yirmi dokuz tarihinde vârid olan emr-i ali mucebince ba hatt-ı tevkî-i tashih olunub bâ'de öşür tahsil-i ihtilal nizam-ı memlekete bâis olacağına binâ'en kemâ fi'l-kâdim filori tahsil olunmak üzere tanzim ve mal-ı mukatâ'adan tebdil ile hall olunan meblağ-ı mezbur sair ... mukatâ'aya zam olunmak üzere mahalinden tebdil ve defter der saadetime irsâl olunmak için başka ve kadim-i vecihle tashih olunmak üzere başka evâmîr-i âliyye ve iktizâ' eden mahallere ilm ü haberleri ita ve tâhrir olunan neferatın mevâciblerine ocaklık tâyin olunmak için mukaddema mal-ı mukatâ'aya hall olunan meblağ otuz dört senesinden itibaren Bosna hazinesi mukata'asından münasibdir bu sene hall olunarak emr-i şerif ısdar ve ve büyük kal'a kalemine ve iktizâ' eden mahallere ilm ü haberlerin itası için divân-ı hümâyunumdan tashih emr-i şerifim ve muhasebe-i mezkure ilm ü haberi ita olunması babında mukatâ'a-yı mezbur karasında aynî öşri kadim-i vecihle resm-i filoriye tahvil olunmak üzere iki yüz otuz dört tarihinde vârid olan emr-i ali mucebince ba hatt-ı tevkî-i tashih olunub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani ve ber muceb-i tashih ... tabi kaza-i Nüvesil nâhiyesine tabi karye-i Drahak ve mevrâ'-ı Drahak ve çiftlik-i ân mevrâ'-ı ... ve çiftlik-i ân hassa-i ... ve ... ve çiftlik-i ân hassa-i karye-i ... ve yine çiftlik-i ân hassa-i mevrâ'-ı ... ma'a kara ve mevrâ'-ı çiftlikha-i saire ol mezburelerin resm-i filorileri eflâkân-ı vilâyet ... Hersek'ten ber veçhi malikane mutasarrıfları taraflarından zapt olunmak iktizâ' eylediğın defter emin-i sabık arz eylediğine binâ'en divân-ı hümâyunumdan kânuna lede'l-su'âl mezkur Drahak kâryesi ahali maru'l-beyan karye ve mevrâ' ve çiftlik-i kadimden resm-i filori alına gelen yerlerinde ziraatlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinden

Sayfa 83

resm-i filorilerini kadimi üzere karyeleri zabıtına edâ eylediklerinden sonra aynî öşür mutalebesiyle te'addi olunduğu vâki ise men' ve def' için emin-i mümaileyha arz-ı mucebince emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla arz-ı mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Hanif

Fi Evâil-i Zilkâde sene 234

Saraybosna kadısına hüküm,

... ve Papa Haristo nâm zımmiler gelüb bunların Saraybosna mütemekkinlerinden Niko Ogi? nâm zimmi zimmetinde iki yüz otuz üç senesinden beru cihet-i malumeden dört bin beş yüz ğuruş alacak hakları olub bi'd-defâ'at taleb olmak murad eylediklerinde bi-veçhi şer' vermekte ta'allül ve muhalefet birle ibtâl-i hakk ve gadr külli daiyesinde olduğun bildirub mahalinde şer'le görölub mesfurun zimmetinde ol mikdar ğuruş alacak hakları kendülere alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hâkk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle mahalinde şer'le görölmek babında.

Niyazi

Fi Evâhir-i Zilkâde sene 34

Bosna valisi vezire ve ... ve İstolçe kazaları naiblerine hüküm,

Hatova kal'ası kapudanı elhac Mehmed zide kadruhu gelüb bunun ... ve İstolçe kazalarına tabi Jazan kâryesiyle sair malumü'l-esâmi karyelerde sakin ve ve İvan ve ... oğlu İvan ... Manuş Kopur ... nâm zımmiler ile sair malumü'l-esami kimesneler zimmetlerinde iki yüz otuz senesinden beru cihet-i malumeden otuz beş bin ğuruş mütecâvir alacak hakkı olub bi'd-defâ'at taleb olmak murad eylediğin ... kapudanı İsmail'e istinaden vermekte ta'allül ve muhalefet birle gadr daiyesinde olduğun bildirub mahallerinde şer'le görölub merkumlar ve mersumların zimmetlerinde olan ol mikdar ğuruş alacak hakkı kendüye alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde'î-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

İstolçe ve Lubine kazaları naiblerine hüküm,

Kuyumcu Marko nâm zımmî gelub bunun zevcesi arazi tasarruf edenlerden Maria binti ... Beg nâm tasarruf-ı İstolçe ve Lubine kazalarına tabi Drahvik? ve ... nâm karyeler topraklarında vâki tasarruf eden tarlalarından hakk-ı tasarrufat rızası sahib-i arz ma'rifetiyle buna ferâğ ve tefviz ve bu dâhi nüfus ve kabul birle yedine verilen temessük mucebince beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza eda idub dâhil olmak icab etmez iken mersum ... oluna ve nâm ... nâm nasrâniyye zuhur birle ol yerleri kızım ... mersumenin sana zirâ'i eylediğini tutmam bana intikal eder deyu fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadığın bildirub kânun üzere amel olunub mersumenin hilaf-ı defter ol vecihle vâki olan müdahalesi men' u def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna arazi tasarruf edenlerden Maria nasrâniyye henüz tasarrufat olan tarlalarından hakk-ı tasarrufat rızası ve sahib-i arz ma'rifetiyle merkume ferâğ ve tefviz ve ol dâhi tefviz ve kabul birle yedine verilen temessük mucebince beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza eda eder iken mersum ... nâm-ı mersume zuhur birle ol yerleri kızım ... mersumenin sana ferâğ eylediğini tutmam bana intikal eder deyu fuzuli müdahale eylediği vâki ise yed-i hukuk arazi-i miriyyede anadan kıza kızdan anaya tapu olduğu? mersumenin vâki olan müdahalesinin men' ve def' için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Sayfa 84

İzvornik kazası naibine hüküm,

Kaza-i mezbur sâkinlerinden Salih nâm kimesne gelub bunun karındaşı kızı Meryem nâm hatun müteveffi oldukta oğlu kalmayub kaza-i mezbure tabi ... bala ... karyeleri topraklarından vâki mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud tarlaları tapuya müstahak olduğuna binâ'en bu dâhi ol yerleri resm-i tapu sahib-i arzdan alub yedine verilen temessük mucebince zapt ve ziraat murad eyledikte dâhil olunmak icab etmeyub ve arazi-i miriyyede zevceden zevce hak tapu yoğ iken müteveffi-i mezburenin zevci yedine kaza-i mezbur sâkinlerinden Abdülhamid nâm kimesne zuhur birle ol yerler zevcem yerleri olmağla bana dâhi hassa intikal eder deyu hilaf-ı kânun fuzuli müdahale etmekle mezbur ile huzur-ı şer'de muvafık-ı şer'-i şerif olduğunda merkumun iddiası bi-veçhi ve hilaf-ı kânun idugü inde'l-şer' zahir olub vâki olan müdahalesinin men' için canib-i şer'den bunun yedine hüccet-i şer'iyeye ita olunmuş iken merkum yine kâni olmayarak müdahalesinde ısrar birle nizâ'dan halli olmadığın bildirub kânun üzere amel olunub merkumun hilâf-ı kânûn vâki olan müdahalesi men' ve def' ve ol

yedlerinde olan sahib-i arz temessük mucebince kendüye zapt ve ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â ve yedinde olan hüccet-i şer'iiyyeye ibrâz etmekten nâşi divân-ı hümâyunumdan kânuna su'âl olundukta arazi tasarruf edenlerden mezbure Meryem hatun müteveffî oldukta oğlu kalmayub tasarrufunda olan yerleri tapuya müstahak oldukta müteveffî-i mezburenin zevci merkum ol yerleri sahib-i arzdan mukaddema tarih ve resm-i tapu ile almağla müdahale eder olmayub fi'l-vâki bu ol yerleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan alub yedine verilen temessük mucebince zapt ve ziraat murad eyledikte zevci mezbur ol yerler zevcem yerleri olmağla bana dâhi hassa intikal eder deyu fuzuli müdahale eylediği vâki ise bu makule arazi-i miriyyede zevceden zevce hak tapu olmamağla ol vecihle vâki olan müdahalenin men' ve def' için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Nazif

Fi Evâsıt-ı Zilkâde sene 234

İskenderiye kadısına cevaben emr-i âli yazılıb

... defterine kayıd olunmuştur

Fi Evahir-i Ramazan sene 35

Bosna valisi vezire ve Saraybosna kadısı zîdet fezâilûhuya hüküm,

İran devletinin der saadetimde mukim maslahatgüzarı Mirza Ferecullah zide kadruhunun südde-i saadetime takdim eylediği arzuhalinde mümaileyhin İran tüccarından hala Saraybosna'da li-ecli't-tüccara ikamet üzere olan şîrâze Hacı Mehmed nâm kimesne zimmetinde iki yüz yirmi sekiz senesinden beru yirmi beş bin beş yüz yirmi iki gıruş alacağı olub bi'd-defâ'at taleb olmak murad eyledikte vermeyub gadr külli sevdasında olduğun mümaileyh mukaddema ba takrir inhâ ve inayet ve istid'â eyledikte mahalinde şer'le rü'yet olunmak babında iki yüz otuz iki senesi evâsıt-ı Muharrem'inde sudur eden emr-i şerifim mahaline lede'l-vûrud merkum Hacı Mehmed huzur-ı şer' ihzâr birle mebaliğ-i merkume mutalebe olundukta katiyen inkar etmiş olduğu tekrar ba i'lâm ve arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â mübaşir ma'rifetiyle merkumun li-ecli't-terâfu' der aliyyeme ihzârı babında yine sene-i mezbure evâil-i Zilkâde'sinde sudur eden emr-i şerifim mucebince merkum der aliyyeme ihzâr olunarak tüccar ma'rifetiyle hesab-ı rü'yet olundukta merkum zimmetinde zuhur eden İran sekiz bin gıruş Çendruz? Tarafında eda etmek üzere mümaileyhin yedine bir kıtâ tahvil ita idub ma'adası olan yedi bin beş yüz yirmi gıruş mahalinde adamına? teslim ederim deyu bir takrib Bosna canib-i azimet idub ol vecihle gadr külli eylediğin ve tarafından ... nâm kimesneyi vekil etmiş olduğun inhâ ve mübaşir ma'rifetiyle mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince mahalinde şer'le görölub merkumun zimmetinde olan ol mikdar gıruş

alacağı tarafından vekil-i merkume aliverilub icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak ve eğer mahalinde ihkâk-ı hak mümkün olmaz ise der aliyeme ihzâr olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumda mahfuz ahkâm-ı kuyudata tebliğ ettirildikte ber veçhi muharrer tarih-i merkumda iki kıtâ emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın sen ki vezir müşarünileyhsin mübaşir ma'rifetiyle mahalinde ihkâk-ı hak mümkün olmadığı surette der aliyeme ihzâr olunmak fermanım olmağın imdi sen ki vezir müşarü-mevlana mumaileyhsin marifetiniz ve tayin olunan mübaşir mumaileyh ma'rifetiyle merkumi mahalinde meclis-i şer'-i ihzâr ve bunun tarafından mensub-ı

Sayfa 85

vekil-i şer'iyye ile terâfu' şer'-i şerif ederek merkumun zimmetinde olan ol mikdar alacağın ba'de'l-sûbutu'l-nev'î tamamen tahsil ve mümaileyhin tarafından vekil-i merkume aliverilub icrâ-yı şer'-i şerif ve ihkâk-ı hak eyleyesuz şöyle ki mahalinde ihkâk-ı hak mümkün olmadığı surette merkumi mübaşir mumaileyh terfikan li-ecli't-terâfu' der saadetime irsâl ve ihzara mübaderet ve ücret-i mübaşiriye şurut-ı kazamız hakkında mukaddema sudur eden emr-i şerifiniz dâhi infâz ve icrasına sür'at olunmak babında.

Hüseyin

Fi Evâhir-i Muharrem sene 235

Bosna valisi vezire ve ... kazası naibine hüküm,

Meryem ve Hilal nâm hatunlar gelüb kaza-i mezbure ... nâhiyesine tabi Maskova kâryesi sâkinlerinden Azimet binti Salih nâm hatun müteveffî oldukta oğlu kalmayub karye-i mezbure toprağında vâki mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud tarla ve çayırları kânun üzere tapuya müstahak oldukta bunlar dâhi zikr olunan tarla ve çayırları gerek tapu ile sahib-i arzdan alub ol yerler yedlerine verilen iki kıtâ sahib-i arz temessükleri muciblerince beher sene taraflarından zapt ve ziraat ve ol çayırın dâhi otu biçulub öşür ve rüsumu sahib-i arza eda olunub dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden Süleyman ve karındaşı Abdülkadir nâm kimesneler yedlerinde bila eyledikleri hüccete mebni maru'z-zikr tarla ve çayırlara hilaf-ı kânun fuzuli müdahaleden halli olmadıkların ve davalarına mutabık fetva-yı şerife verildiğin bildirub kânun üzere amel olunub mezburların hilaf-ı kânun vâki olan müdahaleleri men' ve def' ve ol tarla ve çayırlar yedlerinde olan sahib-i arz temessüki mucibince iştiraken taraflarından zapt ve ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta münâza'un-fihâ olan arazi ve çayırlara mezbure Azimet hatun mutasarrıf iken merkume müteveffî oldukta oğlu kalmayub ol tarla ve çayırlar kânun üzere müstahak tapu oldukta merkuman mukaddem tarih ve resm-i tapu ile sahib-i arzdan almalarıyla müdahale ederler olmayub fi'l-vâki mezbureler zikir olan tarla ve

çayıruları mukaddem tarih ve resm-i tapu ile sahib-i arzdan alub ol yerler beher sene taraflarından zapt ve ziraat ve ol çayırın dâhi otu biçilub öşür ve rüsumu sahib-i arza eda olunur iken merkumlar yedlerinde bila eyledikleri hüccete mebni maru'l-beyan tarla ve çayırılara fuzuli müdahale eyledikleri vâki ise men' ve def' için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvîr idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde'î-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarun-ileyhsin kânun üzere amel olunmak babında.

Nazif

Fi Evâsıt-ı Safer sene 235

Der Zâmân Sâdr-ı Sudûrû'l-Vüzerâ Hazret-i

Seyyid Ali Paşa Yesserâllahü Mâ yeşâ'

ve Fî Ayân-ı Reîsü'l-Küttâb

Mümâileyh e'l-vâki

Fi 18 Rebi'ül-evvel Sene 235

Bosna valisi vezire ve Saraybosna kadısına hüküm,

... .. nâm zımminin Saraybosna sâkinlerinden tornacı Mustafa dimekle meşhur kimesne zimmetinde iki yüz otuz senesinden beru ba temessük ve ba defter doksan bir bin kırk yedi buçuk ğuruş alacak hakkı olub kaydu'l-ahz merkum Mustafa fevt oldukta mesfur meblağ-ı mezbur müteveffa-yı mezburun terekesine vâz'ı-yed olan Sraybosna sâkinlerinden emmisi oğlu havâcib Murad Mustafa dimekle mâruf kimesne ile müteveffa-yı mezburun zevcesi Ümmühan ve kız karındaşları Ayşe ve Fatıma nâm hatunlardan mal-ı müteveffadan talep eyledikte bi-veçhi şer' edada ta'allül ve muhalefet eylediklerin ve tarafından ... nâm kimesneyi vekil etmiş olduğun mesfur mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â mahalinde şer'le görülmek babında iki yüz otuz senesi evâhir-i Zilhicce'sinde Bosna valisine hitaben sadır olan emr-i şerifim mucebince zımmi-i mersum meblağ-ı mezburi veresesinden vâz'ı-yed oldukları terekeden almak üzere ma'ada ve mer'asını verese ikrâr idub müteveffa-yı mezburun bi'l-cümle tereke-i menkulesiyle emlak ve akâratı deyn-i merkume mahsuben zımmi-i mersume virub müteveffa-yı mezburun zımmi-i ... olan hukuk dâhi deyn-i merkumdan tabi kalan meblağ-ı mezbur istif etmek üzere müteveffa-yı mezburun veresesini zımmi-i mesfure havale eylediklerin beyan birle

Sayfa 86

meblağ-ı mezburun ashab-ı zimemden tahsili babında emr-i şerifim sudurunu mesfur mukaddema ba arzuhal ve'l-istid'â idub lakin havale maddesi şer'an tahakkuk eylediğine dair sened-i şer'i olmamağla zımmi-i mersum ashab-ı zimem mezbureye kavl mücerrediyile ... şer'i olunmayub hakk-ı dava ve hakk-ı farz müteveffa-yı mezburun veresesinde olmağla mukteza-yı şer'-i şerif üzere zimem-i mezkureye dâhi müteveffa-yı mezburun veresesı ... dava ve müteveffa-yı mezburun alacağı olduğu tahakkuk idugü halde verese ma'rifetiyle tahsil ettirililub zımmi-i mesfurun müteveffa-yı mezbur zimmetinde ol mikdar ğuruş hakkı sabit olmuş ise mahalinde marifet-i şer'le eda ettirilmek için zimem ile kadiaskeri esbak iclaliyye iki yüz otuz üç senesi evâhir-i Şevval'inde Bosna valisi sabıka hitaben mübaşirli olarak sadır olan emr-i şerifim mübaşiri yediyle mahaline lede'l-vurud taraf-ı müşarünileyhden bozıldı tâhrir ve mübaşir mümaileyh mu'inine diğer mübaşir terfikiyle Bosna'ya irsâl olunarak zımmi-i mezkurenin bir mikdarı tahsil olunub kûsurunun tahsiline dâhi ikdâm olunmuş ise verese-i müteveffanın ... kaza-i ahirde olub mesfurun vekili dâhi olduğundan bahisle zımmi-i mezkurenin tahsiliyle deyn-i mezburun edası tarafeynin vücuduna menut idugünü natk-ı vârid olan ilamat ve tâhrirat ve bir kıta mebni iş bu sene-i mübareke Rebi'ül-âhir'in on beşinci gününde emr-i mezkurun kaydı balasına şerh verilmişti ilhaka hakkda mesfur ... zimminin sūdde-i saadetimde takdim eylediği arzuhalinde husus-ı mezbur gelub husûl pezîr olmamağla mukaddema sadır olan emr-i ali mucebince zımmi-i mezkurenin bakiyyesi verese-i mezburun ma'rifetiyle mahalinde veçhi şer' üzere tahsil ve edâ-yı deyn ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divan-ı hümayunumda mahfuz âhkâm-ı müfredata tebliğ ettirildikte ber veçhi muharrer zikir olunan tarihlerde iki kitâ emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed olunmağın husus-ı mezbur bi'l-fi'il Rumeli kadiaskeri olan Mustafa Edib edâma'llah fezâilühuya havale olundukta emr-i mezkurun te'kidini havi emr-i şerifim suduru mukteza-yı musliha idugünü i'lâm etmekle sen ki vezir müşarünileyhsin i'lâmı ve mukaddema sadır olan emr-i âli mucebince amel olunmak fermanım olmağın marifetiniz ile ber veçhi hakanide şer'le rü'yet vekil-i sübut bir mukteza-yı şer' taahhüd icra-yı şer'-i şerif ve ihkâk-ı hakk ihtimam ve dikkat ve ücret-i mübaşiriye şurutu nizamını havi mukaddema sudur eden emr-i şerifin dâhi infâz ve icrasına mübaderet eylemeniz babında.

Fi Evâhir-i Zilkâde sene 34

Bosna valisi vezire ve Prepol kazası naibine hüküm,

Prepol kazasına tabi Koçin kâryesi sâkinlerinden mir elhâc İbrahim ve mir elhâc Ahmed ve mir elhâc Selim zîde kadrûhum gelub arazi tasarruf edenlerden bunların babaları mir elhâc İsmail nâm kimesne karye-i mezbure toprağında vâki tapulu ve temessüklü mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud tarlalarını beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rûsumun sahib-i arza edâ eder iken fevt oldukta ol yerler bi-hasbe'l-kader meccanen oğulları mümaileyh intikal idub

iştiraken zapt ve ziraat etmek murad eylediklerinde dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimesneler hilaf-ı kânun fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub ecânibden olan merhumların hilaf-ı kânun vâki olan müdahaleleri men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta arazi tasarruf edenlerden mir-i mümaileyhin babaları merhum elhac İsmail tasarrufunda olan yerlerini zapt eder iken ziraat etmeyub üç sene ale'l-... bila mâni deyu ve halli kalmayub müstahak tapu oldukta dâhil eden kimesneler ... sahib-i arzdan resm-i tapu ile almalarıyla müdahale ederler olmayub fi'l-vâki beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda eder iken fevt oldukta ol yerler bi-hasbe'l-kânun meccanen oğulları mir-i mumailiye intikal idub iştiraken zapt ve ziraat etmek murad eylediklerinde merhumlar fuzuli müdahale eyledikleri vâki ise men' ve def' için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olmağla hususu hin-i terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden talep olunmayub ber mucib-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde'î-mütemerriden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin kânun üzere amel olunmak babında.

Hami

Fi Evâsıt-ı Cemâziyel-evvel sene 235

Sayfa 87

Bosna valisi vezirim ... Paşa iclaleye ve Memlehatayn kazası naibine hüküm,

Asitane-i saadetimde mütemekkin sarraf taifesinden Murat oğlu Refael nâm zımminin Memleha-i Zir kapudanı Süleyman kapudan ve oğulları Mehmed Beg ve Mahmud Beg zimmetlerinde alacağı olan doksan sekiz bin sekiz yüz elli gurusu kapudan-ı merhum ve oğulları taahhüdlerini mübeyyen verdikleri hüccet-i şer'iyye mucibince eda eylemeleri lazımeden iken mugayir-i taahhüd edada muhalefet eylediklerin mesfur mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â mübaşir ma'rifetiyle mahalinde şer'le rü'yet olunmak babında sudur eden emr-i şerifim lede'l-vurud kapudan-ı merhum mebalîğ-i mezburenin elli bin gurusunu itiraf ve ma'adasını efkar ile mu'terif olduğu elli bin gurusun otuz beş bin altı yüz gurusunu nakden mübaşire teslimen der-alıyeme irsâl idub on beş bin gurusunu edaya ta'ahhüd etmiş olduğu ol vâkitte der-saadetime tâhrir ve inhâ olunmuş olduğuna binâ'en mübaşir ma'rifetiyle bir mukteza-yı ta'ahhüd zimmetlerinde olan mebalîğ-i merkumenin edasında yine muhalefet ederler ise makata'aları canib-i miriden zapt ve tahsil ve kendüleri der-alıyeme ihzar olunacağı beyanıyla isti'mali havi sudur eden emr-i şerifimin vusulünde bir mantuk-ı hüccet mebalîğ-i mezkureden mukaddema edasına taahhüd olmuş olduğu on beş bin gurusun der-alıyeme polîçe tarikiyle edasına tekrar ta'ahhüd birle te'diyesi hususi tâhrir olup meblağ-ı mezburun te'diyesi fi-mâ-ba'd ziyade olan matlub vâhi olduğundan talep ile ta'ciz etmemek şartıyla maznunen verilen emrin kaydı balasına şerh verilen i'lam-ı hal

mütezammın bin iki yüz on yedi senesi evâil-i Rebiü'l-evvelinde başka ve mersumun Tuzla kal'ası kapudanı müteveffı Süleyman Beg ve biraderleri Memlehateyn Kazası sâkinlerinden malum'ül-esami kimesneler zimmetlerinde birbirleri kefaletiyle iki yüz on yedi senesinden beru cihet-i farzdan ba hüccet-i şer'iyye matlub olan mebalığden gayrı ez teslim küsur kalan elli beş bin beş yüz elli ğuruşu kefaletlerine binâ'en merkumlardan mutalibe eyledikte edada ta'allül ve muhalefet ve gadr daiyesinde oldukların mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'a husus-ı mezbur hazinehane-i amirem nazırı sabıka lede'l-havale sarraf-ı mersumi tarafına celb ile matlubenin keyfiyetini su'âl eyledikte Tuzla kapudanı müteveffa Süleyman Beg ve biraderleri merkumlar zimmetlerinde cihet-i farzdan matlub olan yüz beş bin üç yüz elli ğuruşun altı bin beş yüz ğuruşunu mersum bu tarafda havaleci Osman nâm kimesneden ahz ve merkumlar tarafından verilmek üzere poliçe havale etmekle gayrı lede'l? havale mezkure ba hüccet-i şer'iyye küsur kalan doksan sekiz bin yüz elli ğuruşu matlubundan bundan akdem bir defa otuz beş bin ve bâde on beş bin ğuruş ki cem'ân iki defada sarraf-ı mesfure teslim olunan elli bin ğuruş meblağ-ı mezburdan fûrû-nihâde olundukta merkumlar zimmetlerinde kırk sekiz bin sekiz yüz elli ğuruş matlub kalub ancak havaleci merkum Osman'dan sarraf-ı mersumun me'hûzu olub merkumların hesabına mahsub olmak üzere ba poliçe merkumlara havale olunan altı bin beş yüz ğuruşluk poliçeyi adem-i kabul birle âkçesini vermediklerine mebni meblağ-ı mezbur altı bin beş yüz ğuruş dâhi salifü'l-beyan kırk sekiz bin sekiz yüz elli ğuruşun üzerine zulm ile bi'l-cümle matlubu elli beş bin üç yüz ğuruş balığ olduğunu ifade eylediği beyanıyla husus-ı mezbur mahalinde ma'rifet-i şer'le rü'yet olunarak tahkik ve ihkâk-ı hakk olunmak üzere emr-i şerifim sudurunu i'lam etmekle i'lamı mucebince iki yüz yirmi yedi senesi evâil-i Şevval'inde Bosna valisi esbaka ve Memlehateyn naibine hitaben başka emr-i şerifim sadr olmuş ve muahharen sadır olan emr-i münifim mahalline lede'l-vûrud müteveffa-yı merkumun oğlu Tuzla kapudan Mahmud Beg ber muceb-i emr-i ali huzur-ı şer'i ihzar ve muvacehesinde feth ve kırâ'et olundukta bin iki yüz on yedi senesinde sarraf-ı mesfur tarafından vekil-i naibü'l-vekalet? yazıcısı Ohannes nâm zımmin vekaleti hasebiyle mevcut olduğu halde mir-i muma-ileyhaya âmme-i duâ veren ibrâ'-ı âmme ile ibrâ ve ıskat eylediğine binâ'en vekil-i mesfurun takriri mucebince Tuzla zir hakemi tarafından hüccet-i şer'iyye ita eyledikten sonra sarraf-ı mesfur on beş bin ğuruşu hin-i ahzında yedlerine bir kıta ibrâ-ı temessükü virüb zimmetlerinde bir âkçe ve bir ... alacağı kalmadığın merkum Mahmud Beg ifade ve ber veçhi muharrer yedinde olan emr-i aliyye ve hüccet-i şer'iyye ve ibrâ'-ı temessükünü ibrâz etmekle fi'l-hakîka tarih-i mezbur ile müverrih sarraf mesfur tarafından vekil olan yazıcı mesfur kapudan mumaileyhanın babası müteveffa Süleyman Beg'den ve karındaşı müteveffa Mehmet Beg'den otuz beş bin ğuruş ve sarraf-ı mesfur dâhi on beş bin ğuruş ahz eylediği senedâtından müsteban olduğun ve hüccet-i şer'iyye ve ibrâ'-ı temessükü sureti irsâl kılındığını ve bu cihetle bir âkçe alacağı kalmadığını inde'l-şer' zahir ve ayan olmuş idüğünü natık-ı vârid olan i'lamı mazmun iki yüz yirmi sekiz senesi Recep'inin selhinde emri şerifimin kaydı balasına şerh verilmiş ise de mesfur tarafından kat'ı vekil irsâl olunub meblağ-ı merkum el-yevm merkumanın zimmetlerinde hakkı olduğu ve ol-tarafta mesfur Ohannes zımminin ibrâ'sını natk-ı ibraz eyledikleri hüccet dâhi sahte olduğu mesfur tekrar ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â husus-ı mezbur Rumeli

kadiaskeri sabıka lede'l-havale mesfurun âkçe davası dava-yı şer'iyyeden olmağla şer'le rü'yet olunmak için emr-i münifim suduru raye-i menut idugunü i'lâm etmekle i'lâmı mucebince mübaşir ma'rifetiyle sarraf-ı mesfur tarafından matlub vekil-i şer'iyye ile mahalinde şer'le rü'yet ve eğer mahalinde ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise merkurmlar ve yahut vekil-i şer'iyyeleri li-ecli't-terâfu'

Sayfa 88

der alıyyeme ihzar olunmak babında iki yüz otuz üç senesi evâsıt-ı Safer'inde emr-i şerifim sadır olmuş ise de mübaşir mümaileyhi bazı nâ-becâ cevablar ile ... avden indirub ol vecihle gadr eylediklerin mesfur bu defâ rikâb-ı kâm-yâb hüsrevânem arzuhal takdimiyle inhâ ve mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında te'bidi havi emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümâyunumdan mahfuz kuyud-ı ahkâma mürâca'at olundukta ber veçhi muharrer tevarih-i merkumede evâmir-i alıyyem verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın sen ki vezir müşarünileyhsin mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince mübaşir ma'rifetiyle mahalinde şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hakk olunub ve eğer mahalinde ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise beher sal li-ecli't-terâfu' vekil-i şer'iyyeleri der saadetime irsâl ve ihzar olunmak fermanım olmağın imdi sen ki vezir müşar u naib mummaileyhsin husus-ı mezbur inhâ olduğu üzere olduğu halde marifetiniz ve mübaşir mümaileyh ma'rifetiyle ber veçhi hakkaniyet şer'le rü'yet ve bâ'de'l-sûbut bir mukteza-yı şer' mutahhar icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakka dikkat ve eğer mahalinde ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise vekil-i şer'iyyeleri li-ecli't-terâfu' der saadetime ihzar ve irsâle mübaderet ve ibtâl-i hakkı ve hilâf-ı şer'i şerif gadrı mucib vâz'dan müba'idan ve ücret-i mübaşiriyye şurutu nizamını havi mukaddema sudur eden emr-i aliyenin dâhi infaz ve icrasına mübaderet olunmak babında.

Fi Evâil-i Cemâziyel-âhir sene 35

Bosna valisine ve Bosna mollarına hüküm,

Mir-i mirân Kara Mehmed bin Ebubekir dâme ikbâlenin südde-i saadetime takdim eylediği arzuhalinde mir-i mirân mümaileyhin Saraybosna sâkinlerinden Çapan oğlu Hüseyin dimekle maruf kimesne zimmetinde iki yüz yirmi beş senesinden beru cihet-i farz-ı şer'iyyeden ba i'lâm-ı şer'i iki bin yedi yüz yirmi beş gurus alacak hakkı olub bi'd-defa'at taleb olmak murad eyledikte bi-veçhi şer'i edada ta'allül ve muhalefet birle ibtâl-i hak ve gadr külli sevdasında olduğun bildirub mahalinde şer'le görölub merkurumun zimmetinde ol mikdar gurus alacak hakkı kendüye alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde marifet-i şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hak olunmak fermanım olmağın imdi sen ki vezir müşaru mevlana-yı mummaileyhimsin husus-ı mezbur cihet-i husus üzere olduğu halde marifetiniz ile ber veçhi hakaniyyet terâfu' şer'-i

şerif birle merkumun zimmetinde olan meblağ-ı mezburi bâ'de'l-sûbutu'l-şer' tahsil ve ... icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat ve ücret-i mübaşiriye şurut-ı nizamını havi mukaddema sudur eden emr-i şerifin dâhi infâz ve icrâsına mübaderet ve hilâf-ı şer'-i şerif gadrı mucib ... ve mübâ'idan olunmak babında.

Fi Evâhir-i Cemâziyel-âhir sene 35

Zagorye naibine hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Muharrem gelub Hersek sancağında Zagorye nahiyesinde mahalle-i Luka karye-i Burca ve gayrıdan beş bin iki yüz elli dört âkçe yaylak alişan mutasarrıf olduğu tımarının baş kalemi olan yirmi sekiz baştına ve on nefer reaya ve bir yaylak ve bir zemin ile dört bin beş yüz âkçe bâzâr mahalle-i Luka tabi Burca müstakilen merkum Muharrem'in kaydında olduğu ve Zagorye nâhiyesine tabi dört bin beş yüz âkçe bâzâr karye-i Burca ve hasılıyla mahsub yirmi dört baştına ve bir çiftlik ve beş zemin ve bir mevrâ' ve bir yaylak ve on bir nefer reaya ile mahalle-i Luka dâhi müstakilen Zagorye nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan otuz iki bin doksân dört âkçe zeamet mutasarrıf İsmail'in kaydında idugü defter-i hakanide mukayyed olmağla merkum Muharrem yirmi sekiz baştına ve on nefer reaya ve bir yaylak ve bir zemin ile dört bin beş yüz âkçe bâzâr mahalle-i Luka tabi Burca ol mezbureyi ber mucib

Sayfa 89

defter-i hakani müstakilen zapt ve vâki olan mahsulat ve rûsumatını kânun ve defter mucebince ahz u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken zâ'im mezbur İsmail üç bin beş yüz âkçe bâzâr karye-i Burca ve hasılıyla mahsub yirmi dört baştına ve bir çiftlik ve beş zemin ve bir mevrâ' ve bir yaylak ve on bir nefer reaya ile mahalle-i Luka ol mezbureyi müstakilen zeameti tarafından zapta adem-i kanaat birle yirmi sekiz baştına ve on nefer reaya ve yaylak ve zemin ile dört bin beş yüz âkçe bâzâr mahalle-i Luka tabi Burca ol mezbureyi hilâf-ı defter-i hakani fuzuli müdahale ve vâki olan mahsulat ve rûsumatı üzere ahz idub gadr külli eylediğın bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub merkumun hilâf-ı defter-i hâkâni mugayir-i kânun vâki olan müdahalesi men' ve def' olunmak ve fuzuli me'hûzu olan mahsul ve rûsumat marifet-i şer'le istirdâd ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmirende mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta Zagorye nâhiyesine tabi yirmi sekiz baştına ve on nefer reaya ve bir yaylak ve bir zemin ile mahalle-i Luka tabi Burca ve hasıl tahtında ispenç ve resm-i çift ve gendüm ve mahlut yekûn ma'a gayruha dört bin beş yüz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkuresiyle bir icmâl ve icmâli mezbur tamamen merkum Muharrem'in kaydında ve yine nahiye-i mezbure tabi karye-i Burca ve tahtında muharrer yirmi dört baştına ve bir

çiftlik ve beş zemin ve bir mevrâ' ve bir yaylak ve on bir nefer reaya ile mahalle-i Luka ve hasıl tahtında ispenç ve resm-i çift ve gendüm ve mahlut yekûn ma'a gayruha üç bin beş yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda ol dâhi muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresi zikr olunan ... kâryesiyle biriktirilub yekûn ma'a gayruha on sekiz bin dört yüz elli altı âkçe zeamet deyu bir icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen merkur İsmail'in kaydında olub bu takrirce bir mukteza-yı defter-i hakani dört bin beş yüz âkçe bazı yirmi sekiz baştina ve on nefer reaya ve bir zemin ve yaylak ile mukayyed mahalle-i Luka tabi Burca ol mezburenin mahsulat ve rûsumatı müstakilen merkur Muharrem'in tarafından dört bin beş yüz âkçe bazı ile mukayyed karye-i Burca ve hasılıyla mahsub yirmi dört baştina ve bir çiftlik altı zemin ve bir mevrâ' ve bir yaylak ve on bir reaya ile mukayyed mahalle-i Luka ol mezburenin mahsulat ve rûsumatı dâhi müstakilen merkur İsmail'in tarafından zapt olunmak iktizâ'' eylediğin bi'l-fi'il defter emini olan esseyid Abdulrahim Mecid dâme mecduhu arz etmeğin merkur Muharrem'in tımarı Bosna valisi tarafından alınan iltizamat dâhil olduğu halde ber muceb-i şurut sene-i şerif üzere yine ol tarafa iltizam olunub iş bu emr-i şerifim serrişte olmamak şartıyla emin-i mümaileyhin arzı mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâil-i Ramazan sene 1235

Nişte naibine hüküm,

Dolvi kal'ası dizdarı Ömer veled-i Hasan zide hafız gelub Bosna sancağında Nişte nâhiyesine tabi nefsi Dolvi tahtında yüz otuz nefer reaya ve dokuz baştina ile mahalle-i cami-i şerif merhum Sultan Selim Han der nefsi mezbur ve zemin-i Ali dimekle marufdur ma'a zeminhâ-i saire sekiz ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve ispenç ve gendüm ve öşr-i giyâh ve bâc-ı bâzâr ve bad-ı heva ve resm-i ârus ... ve tapu-yu zemin yekûn ma'a gayruha on bir bin altı yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazusundan dört bin üç yüz âkçesini ifrâz ve Dolvi kal'ası dizdarına mahsus bir gedik icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen mümaileyh Ömer veled-i Hasan'ın gedik tımarı ve ... şerifimle üzerinde ve nefsi'l-merkumenin bâki bazusu müştereki kaydında olduğu hakanide mukayyed olmağla mümaileyh nefsi Dolvi ol merkume ile tahtında muharrer zeminde ziraat edenlerin

Sayfa 90

ziraatleriyle hasıl eyledikleri terekelerinden ve kadimi otu biçilir çayırlarının dâhi tasarruflarında olan çayırlarından hasıl olan otlaklarından hizmeti mukabilesinde müstahak olduğu üzere bir öşürlerini ve reaya taifesinden biri bekar kızını ere verdikte ar canibinden icab eden resm-i arusanelerini ve toprağında üzerlerine cürmü sabit olan reayanın ... eden cerimelerini talep ve müşterekiyle ahz u kabz murad eyledikte ta'allül ve muhalefet olunmak icab etmez iken zirai taifesi ve çayır ashabı ve reaya-yı merkume hilâf-ı defter-i hâkâni ve

mugayir-i kânun ta'allül ve muhalefet üzere oldukların bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub zirai taifesini ve çayır ashabını ve reaya-yı merkumeyi hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun ta'allül ve muhalefet ettirilmemek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayunum ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed olub divân-ı hümayunumdan kânuna lede'l-su'âl nefsi Dolvi ol merkume ile tahtında muharrer zemin ziraat edenlerin ziraatleriyle hasıl eyledikleri terekelerinden ve kadimi otu biçilir çayır ashabının masrafları olan çayırların hasıl olan otlaklarından hizmeti mukabilesinde müstahak olduğu üzere bir öşürleri ve reaya taifesinden biri bekar kızını ere verdikte ar canibinden icab eden altmış âkçe ...lerinden on beş âkçe resm-i arusaneleri ve toprağında üzerlerine cürmü sabit olan reayanın icab eden cerimleri müstedelliyle mümaileyhama aliverilmek ve merkumların ta'allül ve muhalefet ettirilmemek için emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunduğuna binâ'en mümaileyhin gedik tımarı Bosna valisi tarafından alınan iltizamata dâhil olduğu halde ber muceb-i şurut-ı sene-i sabıkı üzere yine lede'l-tarafa ilzâm olunub iş bu emr-i şerifim zabıtına ser-rişte olmamak şartıyla defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında. Nazif

Fi Evâsıt-ı Receb sene 235

Nişte naibine hüküm,

Dolvi kal'ası dizdarı Ömer veled-i Hasan zide hafız gelüb Bosna sancağında Nişte nâhiyesine tabi olan bir bin altı yüz âkçe bâzâr nefsi Dolvi ve hasılıyla mahsub mezbur Luka der tasarruf İbrahim ... der nefsi Dolvi'nin dört bin on buçuk âkçesi dizdar mümaileyhin gedik tımarı divan-ı şerif üzere bakisi müştereki kaydında olduğu ve Brod nâhiyesine tabi karye-i ... ve Maglay nâhiyesine tabi Çiftlik-i Mustafa Maglay nahiyesinde Dolvi adasında dizdarlık tarlasıyla marufdur ve müteferrika tarla ve çayırlar müstakilen karye-i ... ve gayrıdan üç bin âkçe gedik tımara mutasarrıf Dolvi kal'ası kethüdası Abdullah veled-i Ali'nin kaydına dâhil idugü defter-i hakanide mukayyed olmağla dizdar-ı mümaileyh nefsi Dolvi ve hasılıyla mahsub zemin-i Luka der tasarruf İbrahim ... der nefsi Dolvi ol mezbureyi ber muceb-i defter-i hakani müşterekiyle zapt ve hidmeti mukabilesinde müstahak olduğu mahsul ve rüsumatı kânun ve defter mucebince ahz u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken kethüda-yı merkum Abdullah karye-i ... ve çiftlik-i Mustafa Maglay nahiyesinde Dolvi adasında dizdarlık tarlasıyla marufdur ve müteferrika tarla ve çayırları müstakilen zapta adem-i kanaat birle nefsi Dolvi ve hasılıyla mahsub zemin-i Luka der tasarruf İbrahim ... der nefsi Dolvi ol mezbureye hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale ve taarruz birle zapt sevdasında olduğun bildirub defter-i hakani mucebince amel olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta Nişte nâhiyesine tabi neferat-ı müslümanan ve neferat-ı yekûn ve zemin ve baştina ile nefsi Dolvi ve hasıl

tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve mahlut ve zemin-i Luka der tasarruf İbrahim ... der nefsi Dolvi tabi Nişte hariç ez defter hasıl ani'l-galle ve öşr-i kettan ve gayruha yüz âkçe yekûn ma'a gayruha on bir bin altı yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresinden dört bin üç yüz âkçe ifrâz ve Dolvi kal'ası dizdarına mahsus bir gedik icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen mümaileyh Ömer veled-i Hasan'ın beratla üzerinde bakisi müştereki kaydında ve Brod nâhiyesine tabi baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve mahlut yekûn ma'a gayruha bin yüz âkçe ve Maglay nâhiyesine tabi Çiftlik-i Mustafa Maglay nahiyesinde Dolvi adasında dizdarlık tarlasıyla marufdur ve müteferrika tarla ve çayırlandı hasıl ani'l-galle ve öşr-i kettan ve gayruha üç yüz dört âkçeye evvel ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkureleriyle biriktirilub yekûn ma'a gayruha üç bin âkçe yine Dolvi kal'ası kethüdasına mahsus bir gedik icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen mezkur Abdullah veled-i Ali'nin beratla üzerinde olub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani nefsi Dolvi ol mezburenin mahsulat ve rüsumatı ve hasılıyla mahsub zemin-i Luka der tasarruf İbrahim ... der nefsi Dolvi ol mezburenin dâhi ani'l-galle mahsulat ve öşr-i kettan ve gayruha mahsulat dizdar-ı mümaileyh Ömer veled-i Hasan ile sair müşterekleri taraflarından ve karye-i ... ol mezburenin mahsulat ve rüsumatı ve Çiftlik-i Mustafa Maglay nahiyesinde Dolvi adasında dizdarlık tarlasıyla marufdur ve müteferrika tarla ve çayırlandı der ol mezburenin ani'l-galle mahsulat ve rüsumatı kethüda-yı merkum Abdullah veled-i Ali'nin tarafından zapt olunub tarafeynin ecil? ve ... veçhi evvel başka başka olub birbirlerinde alakaları olmamak iktizâ'' eylediğin bi'l-fi'il defter emini olan esseyid Abdurrahim Mahir dâme mecdûhu arz etmeğin dizdar-ı mümaileyhin gedik tımarı Bosna valisi tarafından alınan iltizamata dâhil olduğu halde ber muceb-i şurut sene-i sabıkı üzerine ol tarafa ilzâm olunub iş bu emr-i şerifim zapta ser-rişte olmamak şartıyla emin-i mümaileyh arzı mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Hanifi

Fi Evâsıt-ı Şevval sene 35

Sayfa 91

Tarih-i âtik olmağla aynıyla tebdil olunub başka kayıd olmuştur.

Fi Evâsıt-ı Rebiül-evvel sene 37

Bosna valisi vezire ve Zupçe nahiyesi naibine hüküm,

Sarrafa taifesinden Murad oğlu Refael nâm zimmi gelub bunun nahiye-i mezbur sâkinlerinden ve kudatdan Ali nâm kimesne zimmetinde bin iki yüz yirmi dokuz senesinden beru ba temessük on bir bin elli gurus alacak hakkı olub meblağ-ı mezburi kable'l-vurud mümaileyh

fevt olmağla bu meblağ-ı mezburi müteveffa-yı mezburun terekesine vâz'-ı yed olan nahiye-i mezbure sâkinlerinden malumü'l-esami veresesinden mal-ı müteveffa-yı merkumdan taleb olmak murad eyledikte bi veçhi şer' vermekte ta'allül ve muhalefet üzere oldukların mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görülmek babında iki yüz otuz iki senesi evâil-i Cemâziyel-âhir'inde sadır olan emr-i şerifimin infaz ve icrası mümkün olduğun ve tarafından ... nâm kimesneyi vekil eylediğin inhâ ve mukaddema sadır olan emr-i âli mucebince amel olunmak babında te'kidi havi emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümâyunumdan mahfuz kuyud-ı âhkâma mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere tarih-i merkumede emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın husus-ı mezbur hin-i terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müddei-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mukaddema sadır olan emr-i ali mucebince amel olunmak babında. Hüseyin

Fi Evâsıt-ı Şevval sene 235

Brod ve Maglay naiblerine hüküm,

Dolvi kal'ası kethüdası Abdullah veled-i Ali zide kadruhu gelub Bosna sancağında Brod nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan üç bin âkçe gedik tımar ile kal'a-i merkume kethüdalığına berat-ı şerifimle mutasarrıf olub gedik tımarının baş kalemi olan salifü'z-ı kârıyyeyle tımarı mülhâkâtından Maglay nahiyesine tabi Çiftlik-i Mustafa dizdar kal'a-i Dolvi kurbunda Lum nâm mahalde ... nâm yerler ve yine Çiftlik-i Mustafa Dolvi adasında dizdarlık tarlasıyla marufdur ve müteferrika tarla ve çayırlardır ve Çiftlik-i Kurd bin Mustafa müstakilen ve Brod nahiyesine tabi karye-i ... ma'a akıncıyan karye-i mezbur müşterekiyle mümaileyh Abdullah'ın kaydında olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla kethüda-yı mümaileyh Abdullah karye-i ... ve Çiftlik-i Mustafa dizdar kal'a-i Dolvi kurbunda Lum nâm mahalde ... nâm yerler ve yine Çiftlik-i Mustafa Dolvi adasında dizdarlık tarlasıyla marufdur ve müteferrika tarla ve çayırlardır ve Çiftlik-i Kurd bin Mustafa ol mezbureleri ber muceb-i defter-i hakani müstakilen ve karye-i ... ma'a akıncıyan karye-i mezbure müşterekiyle zapt ve müstakilen kaydına dâhil maru'z-zikr karye ve çiftlikâtın bi'l-cümle vâki olan mahsulat ve rüsumatıyla müşterekiyle kaydına dâhil karye-i ... ma'a akıncıyan karye-i mezbureden berat bazusuna göre hassasına isabet idub hizmeti mukabilesinde müstahak olduğu mahsul ve rüsumu kânun ve defter mucebince ahz u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimesne zikr olunan karyeler ve çiftliklere hilâf-ı defter-i hâkâni fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub ecânibden olan kimesnelerin hilâf-ı defter-i hâkâni vâki olan müdahaleleri men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümâyun ve defter-i ahire ve mufassala mürâca'at olundukta Brod nahiyesine tabi altı baştına ve bir zemin ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak

ve gendüm ve mahlut yekûn ma'a gayruha bin yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi olan dört zemin ve on iki baştina ve yirmi iki nefer reaya ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve gendüm ve mahlut yekûn ma'a gayruha sekiz bin âkçe ve yine Brod nâhiyesine tabi iki baştina ve iki zemin ile akıncıyan karye-i ... ol mezbure ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm mahlut yekûn ma'a gayruha bin sekiz yüz âkçe ve Maglay nâhiyesine tabi Çiftlik-i Mustafa Ağa dizdar kal'a-yı Dolvi kurbunda Lum nâm mahalde ... nâm yerlerdir hasıl ani'l-galle ve resm-i çift ve resm-i bennak ve öşr-i giyah ve gayruha üç yüz elli âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi iki nefer reaya ile Çiftlik-i Mustafa Ağa Maglay nahiyesinde Dolvi adasında dizdarlık tarlasıyla marufdur ve müteferrika tarla ve çayırlardır hasıl ani'l-galle ve resm-i çift ve bennak ve öşr-i kettan ve gayruha üç yüz kırk âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi Çiftlik-i Kurd bin Mustafa Ağa on iki ve ... nâm yerlerdir hasıl ani'l-galle resm-i çift ve öşr-i kettan ve gayruha dört yüz on âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde dokuz bin sekiz yüz âkçe bâzâr karye-i ... ma'a akıncıyan ol mezburenin dokuz yüz âkçesi ifrâz ve iki bin dört yüz âkçesi bâzâr Çiftlik-i Mustafa Ağa der karye-i Dolvi ma'ada bazu-yu mezkureleriyle biriktirilub üç bin âkçe Dolvi kal'ası kethüdasına mahsub bir gedik icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen beratla mümaileyh Abdullah veled-i Ali'nin üzerinde olub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani karye-i ... ol mezburenin mahsulat ve rüsumatı ve Çiftlik-i Mustafa Ağa dizdar kal'a-yı Dolvi kurbunda Lum nâm mahalde ... nâm yerler ve yine Çiftlik-i Mustafa Ağa Dolvi adasında dizdarlık tarlasıyla marufdur ve müteferrika tarla ve çayırlardır ve Çiftlik-i Kurd bin mezburelerin ani'l-galle mahsulat ve rüsumatı müstakilen kethüda-yı kal'a-i merkume mümaileyh Abdullah veled-i Ali'nin tarafından ve karye-i ... ma'a akıncıyan karye-i mezbure ol mezburelerin mahsulat ve rüsumatı keزالik kethüda-yı kal'a-yı mezbure mümaileyh Abdullah veled-i Ali ile sair müşterekleri taraflarından zapt olunmak iktizâ'' eylediğin bi'l-fi'il defter emini olan esseyid Abdurrahim Mecid dâme mecduhu arz etmeğin mümaileyhin tımarı Bosna valisi tarafından alınan iltizamata dâhil olduğu halde ber mucceb-i şurut-ı sene-i sabıkı üzerine ol tarafa ilzâm olunub iş bu emr-i şerifim zaptına ser-rişte olmamak şartıyla emin-i mümaileyhin arzı muccebince amel olunmak babında. Hanifi

Fi Evâil-i Ramazan sene 35

Sayfa 92

... vâki olmağla mahaline nakil olunmuştur.

Belgrad muhafızı vezire ve Semendire sancağında vâki ... kazası naibine hüküm,

Saraybosna sâkinlerinden Ahmed nâm kimesne rikâb-ı kâm-yâb hüsrevânem arzuhal sunub merkumun karındaşı tüccar taifesinden Breçkalı oğlu ... demekle meşhur kimesne iki yüz otuz bir senesinde yanında mevcud malik olduğu ba defter-i müfredât malumü'l-mikdar eşyasıyla

li-ecli't-tüccara Belgrad canibe gider iken esna-yı rahde ... kazasına tabi Banaluka duhul karyeleri reayasından malumü'l-esami zımmiler düğüne çıkıp merkumi hilâf-ı şer'i şerif ve bi-gayrı hak ... eylediklerinden ma'ada zıkr olunan eşya gasb ve gâret eylediklerinde nikah işleriyle merkum husus-ı mezburi sen ki muhafız müşarünileyhsin sana ve selefine arzuhal takdimiyle ifade etmiş ise de icra-yı hak mümkün olmadığı mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â mahalinde şer'le görölmek babında iki yüz otuz üç senesi evâil-i Cemâziyel-âhir'inde emr-i şerifim sadır sadır olmuş ve sadrazam canibinden dâhi mektub tastir kılınmışken ihkâk-ı hak mümkün olmadığı inhâ ve mübaşir ma'rifetiyle mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında te'kidi havi emr-i münifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divan-ı hümayunumda mahfuz kuyûd-ı âhkâma mürâca'at olundukta ber veçhi muharrer tarih-i merkumda emr-i münifim verildiği mestûr ve mukayyed olunmağın husus-ı mezbur hin-i terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müddei-mütemerridden tahsil olunmak üzere mübaşir ma'rifetiyle mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında.

Nazif

Fi Evâil-i Zilkâde sene 235

... ve ... ve ... ve ... naiblerine hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Salih gelüb Kilis sancağında ... nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan üç bin âkçe berat-ı şerifimle mutasarrıf olduğu tımarının baş kalemi olan neferat ve baştina ile salifü'z-zıkr karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve mahlut yekûn ma'a gayruha üç bin yirmi üç âkçe ve tımar-ı mülhâkâtından ... nâhiyesine tabi hassa mevrâ'-ı ... tasarruf ahali karye-i ... ve ... hasıl iki yüz kırk âkçe ve yine ... nâhiyesine tabi mevrâ'-ı ... der kurb karye-i ... ve ... hasıl ani'l-galle ve gayruha yüz âkçe ve ... nâhiyesine tabi Çiftlik-i Mehmed bin Cafer ve Mehmed kethüda-yı ân hassa ... ağa ve bağ-ı ... ân hassa-i ... ve hassa-i mevrâ'ı ... ve ân mevrâ'ı ... dâhi ve ân mevrâ'ı Banavik ve ân hassa-i Banahak ve hassa-i Kolonik ve hassa-i Hulong tabi ... ber muceb-i defter-i atik tasarrufunda bulunmağın defter-i cedide uhdelere kayd olundu hasıl ani'l-galle ve öşr-i giyâh ve gayruha iki yüz altmış âkçe ve ... nâhiyesine tabi baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm mahlut yekûn ma'a gayruha dört yüz âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde zıkr olunan ... kâryesinin bazusundan iki bin üç yüz âkçesi ifrâz ve salifü'z-zıkr çiftlik mevrâ' ve karyenin tamam bazularıyla ma'a gayruha biriktirilub üç bin beş yüz yirmi âkçesi bir icmâl ve icmâl-i mezburun üç bin âkçesi merkum Salih'in tımarı bakisi müştereki kaydında olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla merkum Salih maru'z-zıkr çiftlik ve mevrâ' ve karyeleri ber muceb-i defter-i hakani müşterekle zapt ve vâki olan mahsul ve rûsumunu kânun ve defter mucebince ahz u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimesne hilâf-ı defter-i hakani

ve mugayir-i kânun fuzuli müdahale ve taarruz birle hasılatını bila sened ahz idub gadr külli eylediklerin bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub ecânibden olan kimesnelerin hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugayir-i kânun vâki olan müdahaleleri men' u def' olunmak ve fuzuli ma'huzları olan mahsulat marifet-i şer'le istirdad ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi defter-i amiremde mahfuz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın divân-ı hümayunumdan kânuna lede'l-su'âl zikr olunan çiftlik ve mevrâ' ve karyeler ber muceb-i defter-i hakani müsterekiyle merkum Salih'e zapt ve vâki olan mahsul ve rûsum kânun ve defter mucebince ahz u kabz ettirilmek ve ecânibden olan kimesneleri dâhil ve taarruz ettirilmemek ve fuzuli ahz olunan mahsul marifet-i şer'le istirdad ettirilmek için emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunub merkum Salih'in tımarı evvela mezbur mutasarrıf tarafından alınan iltizamata dâhil olduğu halde ber muceb-i şurut sene-i sabıka üzere yine ol tarafa ilzâm olunub iş bu emr-i şerifim zabıtına ser-rîşte olmamak şartıyla defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında. Hanif

Fi Evâsıt-ı Muharrem sene 236

Sayfa 93

Bosna valisi vezire ve Banaluka naibine hüküm,

Banaluka kazası kapudanı Muharrem iş bu üç Mehmed kapudan ve nevî' kapudan ve beş yüz seyyid dimekle meşhur kimesneler tevâbileri olan malumü'l-esami kimesneler ile iki yüz otuz iki senesinde kaza-i mezburda naibü'l-şer' olan esseyid Ömer Hulusi zide ulema ile müttefikan kaza-i mezburda sakine Saraylı Hatice nâm-ı diğer ... nâm hatunun kaza-i mezburda kâin menzilini basub emval-i mevcudesinden sekiz aded sandıkları derunlarında olan mecmu' bir yük yirmi bir bin dokuz yüz seksen gıruş kıymetlü ber muceb-i defter-i müfredât eşya-yı mütenevvi'a malumesi ile iki bin aded yaldız altınını ve zikr olan sandıkları bi-gayr-ı hâkk ahz ve kal'a derununa nakil ve menzilini hedm ettirdiklerinden sonra naib-i merkum ile ma'an bir aded sanduğunu açub derununda mevcud çekmecesinden zikr olunan iki bin yaldız altını ve bir çift elmas başlı altın bileziğini naib-i merkum bi-gayr-ı hâkk ahz etmeleriyle naib-i merkum dersaadetimde olduğundan mezbure ile cum'a günü arz odasında hini müdafa'alarında mezbure zikr olunan iki bin altın müdde'asına bir şahid ikâme idub şahid-i ahirin ikâmesi için istimhâl olunmuş olduğundan bahisle naib-i merkumdan olan müdde'asından ma'ada on yedi sandık derununda mevcud merkumunun yedlerinde kalan ber muceb-i defter-i müfredât eşya ve emval-i sairesini mahalinde marifet-i şer'le taleb ve dava etmek üzere emr-i şerifim sudurunu mezbure mukaddema rikâb-ı kâm-yâb-ı hüsvanem arzuhal takdimiyle istid'â etmekten nâşi ber veçhi muharrer ... eden müdafa'aları keyfiyet-i mazbatadan bâ'de'l-ihrâç husus-ı mezbur Rumeli kadıaskeri sabıka lede'l-havale merkumun yedlerinde kalan maru'l-beyan emval ve eşya davası mahalinde şer'le rü'yet olunmasını bi-

nefsane meclis-i şer'le gelub sana? dâhi iltimas etmekle bu surette naib-i merkumdan müddeâsı olan maru'z-zikr yaldız altını ve küpe ve bilezikten ma'ada emvâl-i sairesi mahalinde merkumlardan maarifet-i şer'le bâ'de'l-sübût alıverilmek babında emr-i şerifim ısdarı rey'i menût idugünü hassam silahşorlarından elhac Mehmed zide mecduhu mübaşeret ve ma'rifetiyle mahalinde şer'le rü'yet olunmak babında iki yüz otuz dört senesi evâsıt-ı Receb'inde sudur eden emr-i şerifim mübaşiri ile mahaline lede'l-vurûd mezburenin emvâl-i mezkuresinin zâhire ihracına ikdâm ve vücûh ahaliden su'âl ve istintak olundukta emval-i mezkureyi fitne zuhurunda tecemmu' eden erâzil ve eşkıya taifesi yağma ve gâret etmiş olduklarından kimler idugü malum olmayub üç dört sene dâhi mürur etmekle birazı fevt olmuş birazı dâhi fîrar eylemiş olduğundan ahali-i mezkurenin üzerine bir nesne sabit olmamağla emval-i mezburenin gerek şimdiki halde gerek bundan sonra lede'l-sübût zahire ihracı mahal idugünü natık Bosna valisi sabık tarafından vârid olan tâhriyat-ı mazmun iki yüz otuz beş senesi Cemaziyel-âhir'inin on dördüncü gününde emr-i mezkurun kaydı balasına şerh verilmişdi el-haletü hazihi mezbure Saraylı Hatice nâm-ı diğer ... hatunun rikâb-ı kâmyâb hüsvanam sunduğu arzuhalinde merkum Muharrem kapudan ... oğlu Mustafa ile mezburdan beşer üç Mehmed kapudan ve nev'î kapudan ve beş yüz seyyid nâm kimesneler el-yevm hıyanet ve kaza-i mezbure mevcudlar idugün ve emvâl-i mezkure dâhi merkumların yedlerinde olduğun inhâ ve o babda inâyet istid'â etmekten nâşi husus-ı mezbur bi'l-fi'il Rumeli kadiaskeri olan mevlana mîr Mehmed sâdat-ı edâma'llah teâli fezailuhuya havale olundukta hal-i tâhriatine nazaran mahalinde ba marifet-i şer' kimesne ile müdafaa ... etmemiş olmağla bu surette mezburenin vekil-i şer'iyyesi mahalinde emval-i mezkuresinden müteveffa-yı mezbur ile merkumunun mikdar-ı kabzlarını ve ihyâsını tayin ederek mevcud olan kimesneler ile şer'le müdafâ'a ve ihkak-ı hak olunmak babında mukaddema sadır olan emr-i şerifimin te'kidini havi emr-i şerifim ısdarını i'lâm etmekle ol babda şeref ... sudur olan hatt-ı hümayun şevket-makrun-ı şahanem mantuk-ı münifî üzere mübaşir ma'rifetiyle tarafından tayin kılınacak vekil-i şer'iyye ile mahalinde tekrâr terâfu'-ı şer' ve zâhire ihraç ve tayin-i madde ile ihkak-ı hak olunmak fermanım olmağın imdi sen ki vezir müşarü-nâib mumaileyhsin marifetiniz ve tayin olunan mübaşir mumaileyh ma'rifetiyle merkumları mahalinde şer'le ihzar ve bunun tarafından mensub-ı vekil-i şer'iyyeyle terâfu'ı şer'-i şerif ederek bâde'l-sübût bir mukteza-yı şer' olunur icra-yı şer'-i şerif ve ihkâk-ı hakka ve kat'-ı rişte-i müddeâyâ ihtimam ve dikkat ve ibtâl-i hakkı ve hilâf-ı şer'-i şerif gadrı mucib ve hakkı tecvizden tamam ve mübâiden ve ücret-i mübaşiriye şurut-ı nizamını havi mukaddema sudur eden emr-i şerifin dâhi infaz ve icrasına mübaderet eylemeniz babında.

Fi Evâsıt sene 36

Sayfa 94

Bosna valisi vezire ve Banaluka kazası naibine hüküm,

Saraylı Hatice nâm-ı diğeri ... nâm hatun gelub bunun iki yüz otuz üç senesinden beru Banaluka kazası sâkinlerinden Mahmud nâm kimesne zimmetinde ba temessük ve bila temessük sekiz bin beş yüz ve yine kaza-i mezbur sâkinlerinden ... demekle maruf kimesne zimmetinde yirmi beş bin yedi yüz elli ve defa iki kıta temessük muvacicblerince üç bin yüz ğuruş ile üç yüz aded yaldız altını alacak hakkı olub meblağ-ı mezbure ile mezbur Mahmud'a emanete teslim etmiş olduğu dokuz vukiyye? üç yüz ... sîmden gayr-ı ez teslim bir vukiyye? sîmi taleb olmak murad eyledikte bi veçhi şer'i vermekte ta'allül ve muhalefet birle gadr külli sevdasında oldukların bildirub ahir-i hususa me'mur mübaşir ma'rifetiyle mahalinde şer'le görölub alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi husus-ı mezbur hin-i terâfu'da tezvîr idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetvâ-yı şer' husumet-i kazıyye eden müddei-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin ahir-i hususa me'mur mübaşir ma'rifetiyle mahalinde şer'le görölmek babında. Mehdi

Fi Evâil-i Safer sene 236

Bosna valisi vezire ve Saraybosna kadısına ve Travnik ve Klis kazaları naiblerine hüküm,

Demirci oğlu Mıgırdiç ve Agop nâm zımmiler ile Drohma nâm nasrâniyye gelüb merkumenin zevci ve Agop nâm zımmi ile mesfur Mıgırdiç'in ba hüccet-i şer'iyye vasisi olduğu ... nâm sağırenin babaları ibrişimci ... nâm zımmi mukaddema Saraybosna sâkinlerinden müteveffa torbacı Mustafa zimmetinde alacak hakkı olan malumü'l-mikdar meblağı müteveffa-i mezburun zîmem nâsda olan hukukundan şer'an verese ma'rifetiyle tahsil ve yedlerinden ahz etmek üzere emr-i âli ısdâr ettirtip meblağ-ı mezbur ile mir-i miran kirâmımdan Kilis sancağı mutasarrıfı Mustafa dâme ikbâle zimmetinde ba defter-i müfredat kırk yedi bin ve Travnik sâkinlerinden ...zade veresesinden malumü'l-esâmi kimesneler zimmetlerinde yetmiş beş bin ve defter kethüdası Ahmed Beg zimmetinde ba tahvil on bir bin beş yüz ve yine kaza-i mezbur sâkinlerinden kürekçizade Hüsnüllah nâm kimesne zimmetinde ba tahvil on üç bin üç yüz altmış ve yine kaza-i mezbur sâkinlerinden Tuzla kapudanı Mahmud Beg zimmetinde ba tahvil yirmi bin ve sair malumü'l-esami kimesneler zimmetlerinde yüz seksen bin ğuruştan mütecaviz alacak hakkı tahsil etmek üzere Saraybosna kazasına vürudunda mesfur helak olub meblağ-ı mezbur arsa oğlu mesfur Agop ile zevcesi Drohma ve sağıre kızı ... nasrâniyye münhasır olduğuna binâ'en meblağ-ı mezburi merkumlardan bi'l-virâset taleb olmak murad eyledikte vermekte ta'allül ve muhalefet üzere olduklarından ve taraflarından mesfur demirci oğlu Mıgırdiç ba hüccet-i şer'iyye vekil eylediklerin bildirub mübaşir ma'rifetiyle mahallerinde şer'le görölub merkumların hizmetlerinde olan meblağ-ı mezbur ... ve ...'ya alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle divân-ı hümayunumda mahfuz kuyud-ı âhkama mürâca'at olundukta ibrişimci mesfur ... zımminin Saraybosna sâkinlerinden tornacı Mustafa demekle meşhur kimesne

zimmetinde sene-i mezbureden beru ba temessük ve ba defter doksan bir bin kırk yedi buçuk ğuruş alacak hakkı olub kable'l-ahz merkur Mustafa fevt oldukça mesfur meblağ-ı mezburi müteveffa-yı mezburun terekese vâz'-ı yed olan Saraybosna sakini emmisi oğlu hâce molla Mustafa demekle maruf kimesne ile müteveffa-yı mezburun zevcesi Ümmühan ve kız karındaşları Ayşe ve Fatıma nâm hatunlardan mal-ı müteveffa-yı mezburdan taleb eyledikte bi veçhi şer'i edâda ta'allül ve muhalefet eylediklerin ve tarafından nâm kimesneyi vekil etmiş olduğun mesfur mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â mahalinde şer'le görölmek babında iki yüz otuz bir senesi evâhir-i Zilhicce'sinde Bosna kadısına hitaben sadır olan emr-i şerifim mucebince mersum meblağ-ı mezburi veresesinin vâz'-ı yed oldukları terekeden almak üzere dâva ve müddeâsını verese-i ikrâr idub müteveffa-yı mezburun bi'l-cümle tereke menkulesiyle emlak ve akârını deyn-i merkume mahsuben mesfure virub zimem nasda olan hukuku dâhi deyn-i merkumdan baki kalan meblağ-ı malumi istif etmek üzere müteveffa-yı mezburun veresesini dâhi mesfure havale eylediklerin ... birle meblağ-ı mezburun ashab-ı zimemden tahsili babında emr-i şerifim sudurunu mukaddema ba arzuhal istid'â idub lakin havale maddesi şer'ân tahakkuk eylediğine dair sened-i şer'i

Sayfa 95

olmamağla zimmi-i mersume ashab-ı zimem-i mezbureye kavl mücerrediyile hakkı şer'i olmayub hak ve dava ve hakk-ı kabz müteveffa-yı mezburun veresesinde olmağla muktezası şer'i şerif üzere zimem-i mezkureye dâhi müteveffa-yı mezburun veresesini ashabından dâva ve müteveffa-yı mezburun alacak olduğu tahakkuk eylediği halde verese ma'rifetiyle tahsil ettirilub zimmi-i mesfurun müteveffa-yı mezbur zimmetinde ol miktar ğuruş hakkı kalmış ise mahalinde marifet-i şer'le edâ ettirilmek için Rumeli kazaskeri esbak i'lâmıyla iki yüz otuz üç senesi evâhir-i Şevval'inde sadır olan emr-i şerifim ... mezkurenin bir miktarı tahsil olunub kûsuru alâ hâlihi olduğun mesfur tekrar ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â mukaddema sadır olan emr-i ali mucebince amel olunmak için Rumeli kazaskeri sabık i'lâmıyla iki yüz otuz senesi evâil-i Zilhicce'sinde emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın husus-ı mezbur bi'l-fi'il kazaskeri olan mevlana mîr Mehmed sâdat edama'llah teali fezâilühuya lede'l-havale ve hatta mesfur demirci oğlu Mıgırdıç ile mersum Drohma ve mesfur Agop zimmi meclis-i şer' ihzâr ve istintak olundukta mersumların iddia eyledikleri zimemden ancak ocakzade veresesini deyu tâhrir olunan alacakları müteveffa-yı mezkur tornacı Mustafa zimmetinde olan mebâliğden bakıyye olub ma'ada tâhrir olunan zimem başka idüğünü asalete ve vesayete her biri tâhrir ederek zimmet-i mezkurenin bakıyyesiyle sair zimem-i nasra olan hukukunun ba'de'l-sübut tahsili için ve emr-i şerifim sudurunu şifâhen dâhi iltimas etmeleriyle husus-ı mezbur mahalinde vekilleri ma'rifetiyle rü'yet ve ba'de'l-sübut ihkâk-ı hak olunmak için emr-i şerifim suduru rey'-i menût idüğünü i'lâm etmekle husus-ı mezbur hin-i terâfu'da tezvir idüğü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde'î-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mübaşir ma'rifetiyle i'lâmı mahalinde şer'le görölmek babında.

Fi Evâil-i Rebiül-âhir sene 236

Bosna valisi vezire ve Travnik kazası naibine hüküm,

Silahşoran hassamdan elhâc Mehmed zide mecdûhu gelub mumaileyhin İstolçe kal'ası sâkinlerinden Beşir oğlu Murad kapudan dimekle ârif kimesne zimmetinde iki yüz otuz iki senesinden beru cihet-i farzdan ba temessük iki bin yedi yüz elli ğuruş alacak hakkı olub meblağ-ı mezburun edasına Travnik'te sakin Bosna defterdarı Süleyman Beg zide mecdûhu kefil olmak hasebiyle meblağ-ı mezburi kefaletine binâ'en mumaileyhimden bi'd-defâ'at taleb olmak murad eyledikte leyte le'alle ile bi veçhi şer'i vermekte ta'allül ve muhalefet birle ibtâl-i hak ve gadr külli sevdasında olduğun bildirub mahalinde şer'le görulub merkumun ba temessük zimmetinde olan ol mikdar ğuruş alacak hakkı kefaletine binâ'en mîr-i mümaileyhden kendüye alıverilub icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu rica etmeğin sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görülmek babında mütemerrid şurut-ı derciyle emr-i âli yazılmıştır.

Fi Evâsıt-ı Rebiül-evvel sene 36

Sayfa 96

Bosna valisi vezire ve Banaluka kazası naibine hüküm,

Silahşoran hassamdan elhâc Mehmed zide mecdûhu gelub mumaileyhin Banaluka kazası sâkinlerinden Seyid dimekle maruf kimesne zimmetinde iki yüz otuz senesinden beru ba i'lâm-ı şer'i iki bin yedi yüz elli ğuruş alacak hakkı olub bi'd-defâ'at taleb olmak murad eyledikte leyte le'alle ile edâda ta'allül ve muhalefet birle ibtâl-i hak ve gadr külli sevdasında olduğun bildirub mahalinde şer'le görulub merkumun zimmetinde olan ol mikdar ğuruş alacak hakkı kendüye alıverilub icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görülmek babında mütemerrid şurut-ı derciyle emr-i âli yazılmıştır.

Fi Evâsıt-ı Rebiül-evvel sene 36

Saraybosna molasına hüküm,

Saraybosna sakinelerinden Hilal nâm hatun gelüb arazi tasarruf edenlerden bunun baba bir ar karındaşı Mustafa nâm kimesne Saraybosna kazası toprağında vâki mutasarıf olduğu malumatü'l-hudud tarlalarını beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza eda eder iken iki yüz otuz üç senesinde fevt oldukta oğlu ve kızı ve baba bir ar karındaşı kalmayub ol yerler kânun üzere tapuya müstahak ve hakk-ı tapu ... üzerinde sakine olmak şartıyla bunun

olduğuna binâ'en bi-gârâz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan almak talibi iken ecânibden bazı kimesneler zuhur birle müteveffa-yı merkumun zimmetinde alacağımız olmağla ol yerleri alacağımız mukabili biz zapt ederiz deyu hilâf-ı kânûn fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların ve bu babda davasına muvafık canib-i şeyh'ül-islamdan fetva-yı şerife verildiğin bildirub kânun üzere amel olunub veçhi meşrûh üzere olan yerler bi-gârâz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan kendüye alıverilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümâyunumdan kânuna su'âl olundukta münâza'un-fihâ olan yerlere merkum Mustafa mutasarrıf iken hal-i hayatta hakk-ı tasarrufat rızası ve sahib-i arz ma'rifetiyle dâhil eden merkulara ferâğ etmekle ol vecihle müdahale ederler olmayub fi'l-vâki beher sene zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumun sahib-i arza eda eder iken fevt oldukta oğlu ve kızı ve baba bir ar karındaşı kalmayub ol yerler tapuya müstahak ve hakk-ı tapu ... üzerinde sakine olmak şartıyla baba bir kız karındaşı mezburenin olduğuna binâ'en bi-gârâz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile almağa talib iken merkulmar müteveffa-yı merkumun zimmetinde alacağımız olmağla ol yerleri alacağımız mukabili biz zapt ederiz deyu fuzuli müdahale eyledikleri vâki ise veçhi meşrûh üzere olan yerler bi-gârâz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan mezbureye alıverilmek için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâhir-i Cemâziyel-evvel sene 36

Der Zâmân Müşarünileyh ve Fî Ayât-ı Reîsü'l-küttâb

Meâli Nisâb Hazret-i Hâmid Efendi Nâle mâ-Yetemennâh

Fî 4 Cemâziyel-âhir sene 236

Der Zâmân Kâ'im-mâkam Âlî-mâkam Elhâc Salih Paşa

Yesserâllahu ve Yurîd Mâ Yeşâ ve Fî Âyan-ı

Reîsü'l-küttâb Mümaileyh

Fî 23 Cemâziyel-âhir sene 36

Sayfa 97

Saraybosna mollâsına hüküm,

Saraybosna kasabası mahallatından ... mahallesi mütemekkinlerinden Yorgi nâm zımmî gelub ... nâm nâsraniye mahalle-i mezburede kâ'in mutasarrıf olduğu bir bab mülk menziliyle malumatü'l-hudud bir kıtâ bağçesini ve bazı emval ve eşyasını hibe sahihe-i şer'iyye ile buna hibe ve teslim ve bu dâhi teslim ve kabul idub mülk-i mevhûbesine dâhil olunmak icab etmez iken kasaba-i mezbure mütemekkinlerinden ... nâm zımmi zuhur birle zikir olunan menzil ve bağçe mukaddema karındaşım oğlu ... zımminin idi mesfurenin hibe sana eylediğini tutmam deyu fuzuli müdahale etmekle mesfur ile mahalinde lede'l-vâki beyinlerine ... bin gurus üzerine sulh olunub bila sulh mezkuri mesfure red ve teslim bila birbirlerinin zimmetlerini ... etmiş iken bu esnada mesfur yine kâni olmayarak fuzuli müdahale ve zapt daiyesinde olduğun bildirub mahalinde şer'le görülub mesfurun bi veçhi vâki olan müdahalesi men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu rica etmekten nâşi mahalinde şer'le görülmek babında.

Fi Evâil-i Şaban sene 36

Saraybosna mollâsına hüküm,

Saraybosna kasabası mahallatından Ayaz Paşa Mahallesi mütemekkinlerinden Yuvan ve karındaşı ... nâm zımmiler gelüb dâhi Yuvan'ın kızı Halfa? nâm nâsraniye mahalle-i mezburede kâ'in mutasarrıf olduğu birbirine muttasıl iki bab mülk menzillerini hibe sahihe-i şer'iyye ile bunlara hibe ve teslim ve bunlar dâhi teslim ve kabul idub mülk mevhûbelerine dâhil olunmak icab etmez iken bu esnada kasaba-i mezbure mütemekkinlerinden ecânibden Özi? nâm zımmi ... validesi Maria nâsraniye ile ... olarak menzil-i mezkurlar mukaddema bizim idi merkum Halfa? nasrâniyenin sana hibe eylediğini tutmuyoruz yedinizden alub zapt ederiz deyu bi veçhi fuzuli müdahale birle zapt sevdasında oldukların bildirub mahalinde şer'le görülub mesfurun vâki olan müdahaleleri men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu rica etmeleriyle mahalinde şer'le görülmek babında.

Fi Evâil-i Receb sene 36

Bosna vâlisi vezire ve Ehlune nâ'ibine hüküm,

Hitâbtan Süleyman zîde salâhtan gelüb bu Ehlune kal'asında vâki merhum ve mefkûr Sultan Mehmed Han ... Camî'inde ashab-ı hayrâtan Murad Beg nâm sahibü'l-hâyırın vâkif eylediği ... mahsulünden almak üzere yevmi on altı âkçe vazife ile hitâbet ve yevmi dört âkçe vazife ile cumâ gecelerinde ... mülk-i ... cihetlerine askeri ruznâmçesinden verilen berat-ı şerifimle mutasarrıf olub uhdesinde lazım gelen hizmetini edâ idub beratı mucebince hizmet

mukabilesinde müstahak olduğu vazifesini vakf-ı mezburun mütevellisi olan Ehlune kazasında sakın Salih bin Ahmed nâm kimesneden mal-ı vakıfdan talep eyledikte vakıfda müsaade var iken yirmi üç senesinden beru vermeyub gadr külli eylediğin bildirub şer'le görölub beratı mucebince hizmeti mukabilesinde müstahak olduğu vazifesi vakf-ı mezbur mütevellisi merkumdan mal-ı vakıfdan kendüye alıverilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi husus-ı mezbur hin-i terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetvâ-yı şerife husumet-i kâziyye eden müdde-i mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Şerafeddin

Fi Evâil-i Receb sene 236

Ehlune kazası nâ'ibine hüküm,

Sulehâdan Süleyman bin Abdullah zîde salâha gelüb Ehlune kal'ası kurbunda nehr-i ... üzerinde vâki Murad Beg Evkâfından ... kazasından olmak üzere kal'a-yı mezburede kâ'in Ebu'l-feth Sultan Mehmed Han Cami-i Şerifinin ... ciheti babası Abdullah'ın fevtinden iş bu sene-i mübareke Cemâziyel-evvel'inin on dokuzuncu gününde oğlu merkum Süleyman tevcih olunub hal-i asker-i ruznâmçesinden verilen berat-ı şerifimle üzerinde olduğun inhâ ve âzalık mezkure yedinde olan berat-ı mucebince kendüye zapt ve hizmeti mukabilesinde müstahak olduğu vazifesi ahz ettirilub ahirden hiç ferdi ve azâlığı ... dâhil ve ta'arruz ettirilmeyub men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümâyunumdan muktezası su'âl olundukta ve azalık mezkure yedinde olan berat-ı merkume zapt ve hizmeti mukabilesinde müstahak olduğu vazifesi ahz u kabz ettirilmek için mahalinden şer'i şerif havale ile emr-i şerifim itası muktezası maslahattan idugü tâhrir olunmağla mahalinde şer'le görölmek babında. Şerafettin

Fi Evâil-i Receb sene 236

Sayfa 98

Sokol nâ'ibine hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Osman veled-i Abdullah ve Ömer veled-i Mahmud gelüb İzvornik sancağında Sokol nâhiyesine tabi on yedi nefer müsliinan ve dört nefer ... reaya otuz iki başına ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve ispenç ve gendüm ve ulufe? ve öşr-i bostan ve öşr-i giyah ve öşr-i meyve yekûn ma'a gayruha dokuz bin beş yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde tamamı bazı-yu mezkuresi müstakil bir icmâl ve icmâl-i mezburun altı bin âkçesi merkum Osman'ın ve üç bin

beş yüz âkçesi mezbur Ömer'in tımarları ve başka başka berât-ı şerif ile üzerlerinde olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla merkuman Osman ve Ömer zikr olunan ... kâryesi toprağında ziraat eden defterlü reaya ve defterlü reayası yerlerin ziraat eden hariç reaya taifesine ziraatleriyle hasıl eyledikleri terekeleri öşürlerini evlâ karyelerinde olan anbara bâde her hafta durur tereke satılır akreb bâzâra nakil ettirilmek murad eylediklerinde reaya-yı mezkure karye-i mezburede vâki anbara bâde her hafta durur tereke satılır akreb bâzâra nakilde hilâf-ı kânûn gadr ve muhalefet eylediklerin bildirub kânun üzere akreb bâzâra nakil ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın divân-ı hümayunumdan kânuna lede'l-su'âl karye-i mezbure toprağında ziraat eden defterlü reaya ve defterlü reayası yerlerin ziraat eden hariç reaya taifesi ziraatleriyle hasıl eyledikleri terekeleri öşürlerin evlâ karyelerinde olan anbara bâde her hafta durur tereke satılır akreb bâzâra nakil eylemeleri için bahası? havi emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunub merkumanın tımarları evvel-i mezbur mutasarrıfı tarafından alınan iltizamata dâhil olduğu halde ber muceb-i şurut sene-i sabıkı üzere yine ol tarafa ilzâm olunub iş bu emr-i şerifim zabitlerine ser-rişte olmamak şartıyla defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Recep sene 36

Sokol nâ'ibine hüküm,

Erbâb-ı timârdan Osman veled-i Abdullah ve Ömer veled-i Mahmud gelüb İzvornik sancağında Sokol nâhiyesine tabi on yedi nefer müsliman ve dört nefer ... reaya otuz iki başına ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve ispenç ve gendüm ve ulufe? ve öşr-i bostan ve öşr-i giyah ve öşr-i meyve yekûn ma'a gayruha dokuz bin beş yüz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkuresi müstakil bir icmâl ve icmâl-i mezburun altı bin âkçesi merkum Osman'ın ve üç bin beş yüz âkçesi mezbur Ömer'in tımarları ve başka başka berât-ı şerif ile üzerlerinde olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla merkuman Osman ve Ömer karye-i merkume toprağında ziraat edenlerin ziraatleriyle hasıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekiz de bir öşür ile salariyeleri ve bostan-ı ashabın tasarruflarında olan bostanlarından hasıl olub bey' ve intifâ' eyledikleri sebze ve meyvelerinden ve çayır ashabının tasarruflarında olan çayırlarının hasıl olan otlaklarından şer'ân müteveccih olan onda bir öşürlerini taleb ve ahz u kabz eylediklerinde ta'allül ve muhalefet olunmak icab etmez iken zirâ'i tâifesi ve bostan ve çayır ashabı olanlar öşürleri edasında hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugayir-i kânun ta'allül ve muhalefet üzere olukların bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub zirâ'i tâifesi ve bostan ve çayır ashabı öşürleri edasında hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugayir-i kânun ta'allül ve muhalefet ettirilmemek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın divân-ı

hümâyunumdan kânuna lede'l-su'âl karye-i merkume toprağında ziraat edenlerin ziraatleriyle hasıl eyledikleri terekelerinden sekizde bir öşür ile salariyeleri ve bostan ashabının tasarruflarında olan bostanlarından hasıl bey' ve intifâ' eyledikleri sebze ve meyvelerinden ve çayır ashabının tasarruflarında olan çayırlarının hasıl olan otlaklarından şer'le müteveccih olan onda bir öşürleri merkumana alıverilmek için emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunub merkumanın tımarları evvel-i mezbur mutasarrıf tarafından alınan iltizamat dâhil olduğu halde ber muceb-i şurut sene-i sabıkı üzere yine ol tarafa ilzâm olunub iş bu emr-i şerifim zabıtine ser-rişte olmamak şartıyla defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Ramazan sene 236

Sayfa 99

Sokol nâ'ibine hüküm,

Erbâb-ı tımârdan Osman veled-i Abdullah ve Ömer veled-i Mahmud gelüb İzvornik sancağında Sokol nâhiyesine tabi on yedi nefer müsliman ve dört nefer ... reaya ve otuz iki baştina ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve ispenç ve gendüm ve ulufe? yekûn ma'a gayruha dokuz bin beş yüz âkçe bazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemîyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazı-yu mezkuresi müstakil bir icmâl ve icmâl-i mezburun altı bin âkçesi merkum Osman'ın ve üç bin beş yüz âkçesi mezkur Ömer'in tımarları ve başka başka berât-ı şerif ile üzerlerinde olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla merkuman Osman ve Ömer maru'z-zikr ... kâryesinin defterde mukayyed müslim ra'iiyyet ve ra'iyeti oğullarından ülülerinin üzerine edası lazım gelen resm-i bennak ve ... kâr ü kesbe kadir mücerredlerinin resm-i mücerredleri ve karye-i mezbure reayasından hakk-ı tasarruf olanların kânun üzere icab eden çift rüsumlarını talep ve müstakilen ahz u kabz murad eylediklerinde ta'allül ve muhalefet olunmak icab etmez iken reaya taifesi olanlar rüsumları edasında hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun ta'allül ve muhalefet eylediklerin bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub reaya-yı merkumeyi rüsumları edasında hilâf-ı defter-i hâkânî ve mugayir-i kânun ta'allül ve muhalefet ettirilmemek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümâyun defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın divân-ı hümâyunumdan kânuna lede'l-su'âl merkumanın müstakilen kayıdlarına dâhil ve zikr olunan ... kâryesinin tahtında resm-i çift ve bennak ve ispenç yazılmağla karye-i mezburenin defterde mukayyed müslim ra'iiyyet ve ra'iyeti oğullarından ülülerinin üzerlerine edası lazım gelen resm-i bennak ve ... kâr ü kesbe kadir mücerredlerinin resm-i mücerredleri ve resm-i çift alınır kadimi reaya yerleri de tasarruf edenlerden bütün çifti olanlardan tamamı çift rüsumu ve nim çifti olanlardan yarım çift resmi ve nim çiftten ekall olub ... ve yahud ... hasıl olur iğla' yerlerden iki dönüm bir âkçe evsat yerlerden üç dönüm bir âkçe ednâ yerlerden beş dönüm bir âkçe çift rüsumları merkuman Osman ve Ömer'e alıverilmek ve reaya taifesini

rûsumları edasında ta'allül ve muhalefet ettirilmemek için emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunub merkumanın tımarları liva-i mezbur mutasarrıf tarafından alınan iltizamata dâhil olduğu halde ber muceb-i şurut sene-i sabıkı üzere yine ol tarafa ilzâm olunub iş bu emr-i şerifim zabitlerine ser-rişte olmamak şartıyla defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Recep sene 236

Der-zaman Sâdr-ı Sudurü'l-vüzerâ Hâzret-i Benderli

Alî Pâşa Yesserâllahü ve Mâ' Yurîd ve Mâyêşa' ve Fî

Ayân-ı Reîs'ül-küttâb

Mümâ'ileyh Fî 19 Recep sene 236

Der-zaman Sâdr-ı Sudurü'l-Vüzerâ Hâzret-i Elhâc Sâlih Pâşa

Yesserâllahü ve Mâ' yurîd ve Mâ yeşa' ve Fî Ayân-ı Reîs'ül-küttâb Mümâ-

İleyh El-vâki Fî 26 Recep Sene 1236

Bosna valisi vezirim ... Pâşa'ya ve ... mâ' Birçe kâzası nâ'ibine hüküm,

Ahmed Akif nâm sâğirin babası Derviş Memiş nâm kimesne eyâlet-i Bosna'da vâki Birçe kazası voyvodası iken iki yüz otuz iki senesinde fevt oldukta kaza-i mezburda vâki mutasarrıf olduğu beş kıtâ çiftliği emlakıyla kırk bin ğuruşluk mikdarı eşya ve esliha ve nükud ve malumü'l-re's esbleri bi'l-vârisü'l-şer'i sâğir-i merkume intikâl etmişken Bosna valisi esbâk tarafından ahz u zapt olunmuş olduğu mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â müteveffa-yı mezburun emlak ve emval ve eşya ve eslihasıyla esb ve nükudu müşarünileyh tarafından ahz u zapt olunduğu muvafık-ı nefis'ül-emr idugü halde mârifet-i şer'le red ve teslim birle ihkâk-ı hâk ve kât'-ı rişte müdde'âya mübaderet olunmak için müşarünileyh ve Travnik nâ'ibine hitâben iki yüz otuz iki senesi evâil-i Zilkâde'sinde sadır olan emr-i şerifim müteveffa-yı mezburun zevci mutallakası ve sâğir-i mezburun vâlidesi ve bâ hüccet-i şer'iyye vâsisi Fatıma nâm hatunun tarafından vekili Halil nâm kimesne yediyle mahaline lede'l-vürud tereke-i müteveffa-yı mezbur tâhrir ve bâ'de ihrâc'ül-masarif ber muceb-i defter iki bin dört yüz yetmiş bir ğuruş ile bir re's cariyeye tahsil vasi-i mezbure teslim olunub lakin müteveffa-yı mezburun iki yüz otuz senesinden беру kaza-i mezbur malumü'l-esâmi

kimesneler zimmetlerinde alacağı olan malumü'l-mikdar ğuruş ile öşür mahsulünden der vekil ve der anbar olunmuş malumü'l-mikdar zahiresi tahsil olunâmayub merkumların zimmetlerinde kalmış idugün ve tarafından müderris-zade Mehmed Hakkı nâm kimesneyi vekil eylediğin mezbure Fatıma tekrar lede'l-inhâ

Sayfa 100

ve'l-istid'â husus-ı mezbur mahalinde vekil-i merkum mâ'rifeti ve mâ'rifet-i şer'le rü'yet olunmak için askeri kassâmı esbâk i'lâmıyla iki yüz otuz dört senesi evâsıt-ı Şaban'ında sadır olan emr-i şerifim mucebince mukaddem sadaretten tastir kılınan mektub mahaline lede'l-vürud müteveffa-yı merkumun kaza-i mezbur ahalisi zimmetlerinde olan alacağı yerli yerinden tahsil ve vekil-i merkume edâ kılınacağı ta'ahhüde rabt olunmuş olduğunu mübeyyen Bosna valisi sabıkın tâhriyatıyla Bosna kadısının i'lâmı mazmunları ber veçhi muharrer sudur eden emr-i şerifimin kaydı balasına şerh verilmiş idi el haletü hazihi sağır-i mezburun vâlidesi ve vâsisi mezbure Fatıma'nın südde-i sa'adetime takdim eylediği arzuhalinde zimmet-i mezkurenin tahsili için tarafından gönderdiği vekil-i merkume ile sâbi-i merkumenin üveğ babası İsmail ... Bosna tarafında ikâmet üzere iselerde zimmet-i merkumenin tahsiline dâir bir haber zuhur edildiğinden bu keyfiyet sağır-i merkume gadrı mucib olduğun inhâ ve bu babda inayet-i istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumda mahfuz kuyud-ı âhkâma mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere tarih-i mezburda emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında divân-ı hümayunumdan emr-i münifim ısdarını bi'l-fi'il baş defterdarım olan iftihar Yusuf dâme ulvi ba takrir ifade etmeğle veçhi meşrûh üzere amel olunmak fermanım olmağın imdi sen ki vezir müşarun-nâ'ib mümaileysin ma'rifetiniz ile husus-ı mezbur inhâ olunduğu üzere ber veçhi hakaniyyet şer'le rü'yet ve müteveffa-yı merkumun zimmetlerinde olan alacağı her ne ise bâde'l-sübutü'l-şer' tamamen tahsil ve vekil-i merkum red ve teslim ile icrâ-yı şer'i şerif ve ihkâk-ı hakka dikkat ve ibtâl-i hakkı ve hilâf-ı şer'i şerif gadrı mucib vâz'-ı tecvizden tevakki ve mübâ'idan ve ücret-i mübaşiriye şurut-ı nizamını hâvi mukaddema sadır olan emr-i âlinin ... ve icrasına mübaderet eylemen babında.

Fi Evâhir-i Şaban sene 36

Nevesine nâ'ibine hüküm,

... kal'ası müstahfizlarından Mehmed gelüb Hersek sancağında Nevesine nahiyesinde Çiftlik-i İskender Kethüda ve gayrıdan yedi yüz altmış âkçe ba berat-ı alişan mutasarrıf olduğu gedik tımarının baş kalemi olan salifü'z-zıkr Çiftlik-i İskender Kethüda ân karye-i ... ve ... baştinası dimekle mârufdur deyu muharrer çiftlik müstakilen merkumun kaydına dâhil idugü ve yine nahiye-i mezbure tabi ... kâryesi karye-i ... ol merkume ve gayrıdan iki bin dokuz yüz doksan dokuz âkçe tımara bin yüz yetmiş üç tarihi ve beratla mutasarrıf Mahmud ve yine

karye-i ... ol merkume ve gayrıdan üç bin âkçe tımara bin yüz otuz altı tarihi ve beratla mutasarrıf Salih veled-i Receb'in kayıtlarında olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla müstahfız-ı merkum Mehmed Çiftlik-i İskender Kethüda ol merkumeyi ber muceb-i defter-i hakani müstakilen zabt ve hizmeti mukabilesinde müstahak olduğu hasılatını ahz u kabz murad eyledikte dâhil olunmak icab etmez iken bu esnada zikir olunan ... kâryesi mutasarrıfları karye-i merkumeyi zapta adem-i kanâ'at birle çiftlik-i merkumeye hilâf-ı defter-i hakani fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadıkların bildirub defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümâyun ve defter-i icmâl ve mufasssala mürâca'at olundukta Nevesil nâhiyesine tabi Çiftlik-i İskender Kethüda ân karye-i ... ve ... baştinası demekle marufdur ve hüccet-i kadı ile mutasarrıf olduğu yerler ve çayırılarıyla ... karye öşürle verirler hasıl dört yüz âkçe bazu ile defter-i mufasssalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazusuyla biriktirilub yekûn ma' gayruha yedi yüz altmış âkçe ... kal'ası merdânına mahsus bir gedik icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen merkum Mehmed'in beratla üzerinde ve yine nahiye-i mezbure tabi baştina ve zemin ve neferat ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm ve mahlut ve resm-i çift yekûn mâ' gayruha beş bin dokuz yüz doksan dokuz âkçe bazu ile defter-i mufasssalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde dört bin dört yüz doksan dokuz âkçe bazusuyla biriktirilub yekûn mâ' gayruha

Sayfa 101

beş bin dokuz yüz doksan dokuz âkçe bir icmâl ve icmâl-i mezburun üç bin âkçesi merkum Salih veled-i Receb'in ve iki bin dokuz yüz doksan dokuz âkçesi mezbur Mahmud'un kaydında olub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani Çiftlik-i İskender Kethüda ân karye-i ... ve ... baştinası demekle marufdur ol mezburenin mahsulatı müstakilen kal'a-yı merkume müstahfızlarından merkum Mehmed'in tarafından ve karye-i ... ol mezburenin mahsulat ve rüsumatı merkuman Mahmud ve Salih veled-i Receb'in taraflarından zapt olunmak iktizâ'' eylediğin defter emini sabık arz etmeğin merkumun tımarı liva-i mezbur mutasarrıfı tarafından alınan iltizamata dâhil olduğu halde ber muceb-i şurut sene-i sabıkı üzerine ol tarafa ilzâm olunub iş bu emr-i şerifim zabıtine ser-rişte olmamak şartıyla arz-ı mucebince kânun üzere amel olunmak babında. Nazif

Fî Evâil-i Şevval sene 236

Bosna valisi vezire ve Nişte kâzası nâ'ibine hüküm,

Her kâzanın vâki olan masarif-i sahihesinden hükm-i şer'-i şerif olanlar harç-ı defter-i masarife olarak ğuruş başına birer para ahz ile umûr-ı vilâyet ve mühimme-i devlet-i âliyyem için iktizâ' eden arz ve ilâmlardan başka haraç? mutalebe etmemek ve defter-i ... ziyade bir âkçe dâhil olmamak hususu ... zabıta ve nizami olunarak ol babda memalik-i mahrusemde

vâki kazaların hükkâmına ve sair lazım gelenlere hitâben evâmir-i aliyyem sadır olmuş idi el-haletü hazihi Hatibzade Ahmed zîde ulemanın sūdde-i saadetime takdim eylediği arzuhalinde iki yüz otuz senesi Recebü'l-ferdin ğurresinden Zilhiccesi gayetine gelince Nişte kâzasında hakimü'l-şer'-i şerif olduğun ... hükümetinde kaza-i mezburun masarif-i sahihesinden haraç defter-i ... olarak ber muceb nizam tahsis kılınan ğuruş başına birer paradan müctemi' olan bin yedi yüz elli bir buçuk ğuruşu kaza-i mezbure sâkinlerinden âyanlık dâiyesinde olan İbrahim nâm kimesne neferatın tahsil birle zimmetinde geçmiş ve mümaileyhin yedine dâhi bir kıta temessük ita etmiş olunduğuna mebni meblağ-ı mezburi merkumdan defâ'atle mutalebe eyledikte vermekte ta'allül ve muhalefet birle gadr daiyesinde olduğun inhâ ve mahalinde şer'le görölub merkumun me'huzi olan meblağ-ı mezkur kendüye alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görölmek fermanım olmağın imdi sen ki vezir müşarü-nâ'ib mumailyhsin marifetiniz ile merkum İbrahim'i mahalinde meclis-i şer'e ihzar ve bununla terâfu'-ı şer'i şerif ederek ... eylediği meblağ-ı mezbur merkum İbrahim'in zimmetine geçmiş idugü ... şer'i sabit ve muhakkak olur ise marifet-i şer'le tamamen tahsil ve mumailyhe alıverilub icra-yı şer' ve ihkak-ı hakka dikkat ve ibtâl-i hakkı ve hilâf-ı şer'i şerif gadrı mucib ... mücânebet ve ücret-i mübaşiriye şurut-ı nizâmını havi mukaddema sudur eden emr-i âlinin dâhi infâz ve icrasına mübaderet eylemeniz babında.

Fi Evâsıt-ı Şaban sene 236

Bosna vâlisi vezire hüküm,

Hersek sancağında Vidoska nahiyesinde Soka nâm karye ve gayrıdan bin dört yüz âkçe gedik tımar ile ... kal'ası müstahfızlığı Mustafa nâm kimesnenin üzerinde iken ashab-ı ...dan bazı kimesneler hileye süluk ile bir takrib icmâl defterinden mahlûl? diyerek Salih veled-i Şaban ismine berat ve Vidoska kal'asının cephanesi muhafazasına mahsus olmak üzere tashih ettirub ol vecihle merkum Mustafa'ya gadr olunduğun merkum Mustafa divân-ı Bosna'ya arzuhal takdimiyle inhâ ve inayet-i istid'â etmekle Bosna defterhanesi ruznâmçe defterlerine lede'l-mürâca'at gedik tımar-ı mezbur iki yüz yirmi dokuz tarihiyle Salih veled-i Şaban'ın kasr-ı yedinden Süleyman veled-i Hasan üzerinde bulunmağın gedik tımar-ı mezbur ... kal'ası cephane muhafızlığından ifrâz ve kema fi's-sabık ... kal'asına nakil

Sayfa 102

olunarak müstahfızlık veçhiyle mutasarrıf merkum Mustafa'ya Bosna valisi esbâk tarafından iki yüz otuz üç senesi Şevvalu'l-Mükerreme'nin dokuzuncu gününde tevcih olunub yedine mühürle tezkire verilmiş ve mucebince berât-ı şerifim verilmek üzere ita olunan tezkire der-saadetime irsâl ve takdim kılınmış olmaktan nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâle mürâca'at olundukta Vidoska nahiyesine tabi bin üç yüz otuz

âkçe bâzâr karye-i Soka biriktirilub yekûn mâ' gayruha bin dört yüz âkçe ... kal'ası merdânına mahsus bir gedik icmâl ve icmâl-i mezbur mutasarrıf Ahmed'in Bilal veled-i ...dan iki yüz on tarihli ve beratla Salih bin Şaban'ın üzerinde olub liva-i mezburda vâki Vidoska kal'ası neferatı kable'l-derununda cephe muhafızından halli olmadığın gedik tımar-ı mezbur ... kal'asından ifrâz ve zikr olunan Vidoska kal'asına emsali misüllü mahal-i tevki' kalemiyle tashih ve müceddeden merkum Salih veled-i Şaban'a tevcih ve yedine berat verilmesini ... kal'ası kapudanı Zülfükar arz ve iki yüz on dört senesi Muharrem'in on beşince gününde Bosna valisi esbâk Mehmed Paşa tarafından tevcih olunub mühürlü tezkire verilmekle müşarünileyh tarafından verilen mühürlü tezkire mucebince iki yüz on beş tarihinde ba hatt-ı tevkî'-i tashih ve sabit olunub ve ber muceb-i tashih tarihi merkumede mezbur Salih veled-i Şaban'a tevcih verilen ve merkumun kasr-ı yedinden Süleyman veled-i Hasan'a valisi tarafından tevcih olunub verilen tezkire mucebince iki yüz yirmi dokuz tarihinde Asitâne tarafından tevcih verilen ve merkumun dâhi Bilal veled-i ... Derviş Ahmed'e kal'a-yı merkume kapudanı Mustafa ârzıyla iki yüz otuz dört tarihinde tevcih ve beratla üzerinde olduğu tâhrir olunub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani bin dört yüz âkçe gedik icmâl-i mezbur fi'l-hasıl? ... kal'ası merdanına mahsus bir gedik icmâl iken ba hatt-ı tevkî'-i tashih ve mucebince tevcih olunub el-yevm Derviş Ahmed üzerinde olduğu kapudana müsteban olub defter-i hakani kapudanına nazaran gedik tımar-ı mezbur mukaddem ve mu'ahhar Mustafa ismine geçmiş ve merkum Mustafa'ya sened ile tasarruf olduğu dâhi olan tezkiresi takdim olunmamış idüğünü ol vecihle ismi kapudana mugayir olmak mülabesiyle bu surette gedik tımar-ı mezbur merkum Mustafa'ya tevcihle tevcih olmuştur keyfiyet-i ... ve bir mantuk-ı tezkire cephe muhafızlığından ifrâz ve kemâ fi's-sabık ... kal'ası müstahfızlığına nakli hususu dâhi mâ'lum olmak için sen ki vezir müşarünileyhsin tarafından isti'lâmı mütevakkıf? ... idüğünü bi'l-fi'il defter emini olan Mustafa dâme mecduhu arz etmeğin arz-ı mucebince amel olunmak fermanım olmağın isti'lâmı havi iş bu emr-i şerifim ısdar olunmuştur imdi sen ki vezir müşarünileyhsin keyfiyet-i mâ'lumun oldukta husus-ı mezbur ... su'âl ve taharri ederek keyfiyet-i sıhhati üzere der aliyeme tâhrir ve inhâya mübaderet ve hilâfından hâzer ve mücanebet olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Zilkâde sene 236

Saraybosna mollâsına hüküm,

Ümmühan nâm hatun gelub ba hüccet-i şer'iyeye maliyesi? olduğu kızı Şerife nâm sağirenin babası mollâ İbrahim dimekle ârif kimesne Saraybosna kazasında ... nâm mahalde vâki yirmi beş seneden mütecaviz malumatü'l-hudud tarla ve tapu ve temessükü beher sene zabt ve ziraat ve oşür ve rüsumat sahib-i arza eda eder iken merkum fevt oldukta oğlu kalmayub ol yerler tapuya müstahak hakk-ı tapu kızı sağire-i mezburenin olduğuna binâ'en bu ol yerleri bi-gârâz müslimenin takdir eyledikleri resm-i tapu ile sağire-i mezbureler için bi'l-vesaye sahib-i arzdan alub zabt ve ziraat dâhil ve taarruz olunmamak icab ve on sene mürur eden arazi davasının istimâ'-ı memnû' iken yine kaza-i mezbur sâkinlerinden Emine nâm hatun Mehmed

nâm kimesne ile ... olarak ol yerler sinini mezbureden mukaddem benim müteveffa babam Mustafa nâm kimesnenin idi ... olub zapt ederim deyu fuzuli müdahale etmekle huzur-ı şer’de muvaffakaten şer’-i şerif olduklarında merkumenin müdahalesi bi-vech idugü inde’l-şer’ zahir ... olmağla mezburenin ... yedine beyne’l-şer’ olunmuş iken ... müdahalesinde ... ile taarruzdan halli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub mezburenin ol vecihle vâki olan müdahalesi men’ u def’ olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid’â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna lede’l-sû’al bu makule on sene mürur eden arazi davasının istimâ’-ı memnu olmağla inhâ olunduğu üzere ... kânun üzere emr-i şerifim itası mukteza-yı maslahattan idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında. Şerafettin

Fi Evâhir-i Muharrem sene 236

Sayfa 103

Der-zâmân Müşarü’n-ileyh ve Fî Ayât-ı Reisü’l-küttâb

Ma’ân? Nisâb Hazret-i Sadık Efendi Nâle

Mâ-yetemennâh vâki Fî 5 Safer sene 237

Saraybosna kadısına hüküm,

Sen ki Saraybosna kadısı hâtibzâde Hâfız Ahmed zîdet fezâilühusun südde-i saadetime vârid olan i’lâmında arazi tasarruf edenlerden ... Beg oğulları Mehmed ve Süleyman ibn-i Salih nâm kimesneler Saraybosna kazasına tabi ... nâm karye toprağında vâki babaları merkum Salih’den müntekıl malumatü’l-hudud araziden bin yüz doksan dört senesinde hakk-ı tasarrufların rızaları ve sahib-i arz ma’rifetiyle karye-i mezbure sekenelerinden Ümmü Gülsüm nâm hatun bin üç yüz gıruş mukabilesinde ferâğ ve tefviz ve merkum Ümmü Gülsüm dâhi nüfus ve kabul birle ol yerler bila nizâ’ tarafından zabt ve ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza eda olunub iken merkum müteveffî olundukta ol yerler kânun üzere tapuya müstahak ve hakk-ı tapu oğulları Şakir ve Mustafa ve Halil nâm kimesnelerin olduğundan bi-garaz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile iştiraken sahib-i arzdan alub yedlerine verilen temessük mucebince ber veçhi iştiraken zapt ve ziraat ederler iken merkuman Mustafa ve Halil dâhi birbirlerini mütaakib fevt olduklarında oğlu ve kızları kalmayub ol yerlerden hisseleri kânun üzere tapuya müstahak ve hakk-ı tapu baba bir ar karındaşları merkum Şakir’in olduğuna binâ’en bi-gâraz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan alub yedine verilen temessük mucebince dokuz seneden beru beher sene müstakilen zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda ede gelüb ve on sene mürûr eden arazi davasının istimâ’ı memnu’ iken karye-i mezbure sâkinlerinden Feyzullah nâm kimesne zuhur birle ol yerlerden sahib-i arz merkum Mehmed’in hissesini sinin-i merkumeden mukaddem babam Haşim nâm kimesneye altı yüz gıruş ferâğ etmiş idi babam

merkum fevt olmağla maru'l-beyan birle karındaşlarım Nureddin ve Halilullah'a intikal eyledi sahte temessük tedarik ve şahid-i kadıdan hüccet ve ...sıyla ahzıyla ol yerlere hilâf-ı kânûn fuzuli müdahale etmekle mezbur ile üç defa terâfu'-ı şer' olduklarında mezburların iddiası ... ve tezvîr olduğu şer'ân sabit ve zahir olarak mu'ârrazasının ... canib-i şer'den i'lâm ve hüccet-i şer'îye verilmişken mezbur kâni olmayub te'addisinde ısrar birle gadr dâiyesinde olduğun mezbur Şakir mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta bu makule on sene mürûr eden arazi davasının istimâ'ı memnu' olmağla ol yerler bir karar sabık zapt ve ziraat ettirilmek muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında iki yüz yedi senesi evâsıt-ı Muharrem'inde sadır olan emr-i âli mucebince terâfu'-ı şer' olduklarında hak merkum Şakir'in olmağla tekrar merkume hüküm olunarak ... yedlerine ... şer'i olub tarih-i merkumdan beru bila nizâ' zapt ve ziraat ede gelüb dâhil ve taarruz olunmak icab etmez iken bu esnada merkuman Nureddin vâz'ı yed mugayir-i emr-i ali fuzuli müdahale ve zapt daiyesinde oldukları ve veçhi ... muharrer üzere olduğunu bi-gârâz ehli ali târikü'l-... ahid eyledikleri beyanıyla mukaddema sadır olan emr-i ali mucebince te'kidi havi emr-i şerifim suduru niyazında olduğu derç ve iş'âr olunmuş olmaktan nâşi divan-ı hümayunumda mahfuz kuyud-ı ahkama tebliğ ettirildikte ber veçhi muharrer tarih-i merkumda emr-i âli verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddema sadır olan emr-i şerif mucebince amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Safer sene 237

Bosna valisi vezire Tirebine nahiyesi nâ'ibine hüküm,

Sarrafa taifesinden Murad oğlu Refael nâm zımmi gelub bunun nahiye-i mezbure sâkinlerinden ve kudâtta Ali nâm kimesne zimmetinde bin iki yüz yirmi dokuz senesinden beru ba temessük on bir bin iki yüz elli gurusu alacak hakkı olub meblağ-ı mezburi kable'l-edâ mümaileyh fevt olmağla bu meblağ-ı mezburi müteveffa-yı mezburun terekesine vâz'-ı yed olan nahiye-i mezbure sâkinlerinden malumü'l-esami veresesinden mal müteveffa-yı merkumdan talep olmak murad eyledikte bi-veçhi şer'i vermekte ta'allül ve muhalefet üzere oldukların mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görülmek babında selefine hitaben iki yüz otuz iki senesi evâil-i Cemâziyel-âhir'inde sadır olan emr-i şerifimin infaz ve icrası mümkün olmadığın ve tarafından ... nâm kimesneyi vekil eylediğın inhâ ve mukaddema sadır olan emr-i ali mucebince amel olunmak babında te'kidi havi emr-i şerifim sudurunu rica etmekten nâşi divan-ı hümayunumda mahfuz kuyud-ı ahkama mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere tarih-i merkumda emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed

Sayfa 104

bulunmağın husus-ı mezbur hin-i terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetva-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde-i mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mukaddema sadır olan emr-i ali mucebince amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Rebiül-âhir sene 37

Bosna valisi vezire ve Memlehateyn kazası nâ'ibine hüküm,

Asitane-i saadetimde mütemekkin sarraf taifesinden Murat oğlu Refael nâm zımminin Memleha-i Zir kapudanı Süleyman kapudan ve oğulları Mehmed Beg ve Mahmud Beg zimmetlerinde alacağı olan doksan sekiz bin sekiz yüz elli ğuruşu kapudan-ı merkum ve oğulları taahhüdlerini mübeyyen verdikleri hüccet-i şer'iyye mucebince eda eylemeleri lazımeden iken mugayir-i taahhüd edada muhalefet eylediklerin mesfur mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â mübaşir ma'rifetiyle mahalinde şer'le rü'yet olunmak babında sudur eden emr-i şerifim lede'l-vurud kapudan-ı merkum mebaliğ-i mezburenin elli bin ğuruşunu itiraf ve ma'adasını efkar ile mu'terif olduğu elli bin ğuruşun otuz beş bin altı yüz ğuruşunu nakden mübaşire teslimen der-aliyeme irsâl idub on beş bin ğuruşunu edaya ta'ahhüd etmiş olduğu ol vâkitte der-saadetime tâhrir ve inhâ olunmuş olduğuna binâ'en mübaşir ma'rifetiyle bir mukteza-yı ta'ahhüd zimmetlerinde olan mebaliğ-i merkumenin edasında yine muhalefet ederler ise mukata'aları canib-i miriden zapt ve tahsil ve kendüleri der-aliyeme ihzar olunacağı beyanıyla sudur eden emr-i şerifimin vusulünde bir mantuk-ı hüccet mebaliğ-i mezkureden mukaddema edasına taahhüd olmuş olduğu on beş bin ğuruşun der-aliyyeme polîçe tarikiyle edasına tekrar ta'ahhüd birle te'diyesi hususi tâhrir olunup meblağ-ı mezburun te'diyesi fi-mâ-ba'd ziyade olan matlub vâhi olduğundan talep ile ta'ciz etmemek şartıyla mazmunen verilen emrin kaydı balasına şerh verilen i'lam-ı hal mütezammin bin iki yüz on yedi senesi evâil-i Rebiü'l-evvelinde başka ve mersumun Tuzla kal'ası kapudanı müteveffi Süleyman Beg ve biraderleri Memlehateyn Kazası sâkinlerinden malum'ül-esami kimesneler zimmetlerinde birbirleri kefaletiyle iki yüz on yedi senesinden beru cihet-i farzdan ba hüccet-i şer'iyye matlub olan mebaliğden gayrı ez teslim küsur kalan elli beş bin beş yüz elli ğuruşu kefaletlerine binâ'en merkumlardan mutalibe eyledikte edada ta'allül ve muhalefet ve gadr daiyesinde oldukların mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â husus-ı mezbur hazinehane-i amirem nazırı sabıka lede'l-havale sarraf-ı mesfuri tarafına celb ile matlubenin keyfiyetini su'âl eyledikte Tuzla kapudanı müteveffa Süleyman Beg ve biraderleri merkumlar zimmetlerinde cihet-i farzdan matlub olan yüz beş bin üç yüz elli ğuruşun altı bin beş yüz ğuruşunu mersum bu tarafda havaleci Osman nâm kimesneden ahz ve merkumlar tarafından verilmek üzere polîçe havale etmekle gayrı ez havale mezkure ba hüccet-i şer'iyye küsur kalan doksan sekiz bin yüz elli ğuruşu matlubundan bundan akdem bir defa otuz beş bin ve bâde on beş bin ğuruş ki cem'ân iki defada sarraf-ı mesfure teslim

olunan elli bin ğuruş meblağ-ı mezburdan fūrû-nihâde olundukta merkurmlar zimmetlerinde kırk sekiz bin sekiz yüz elli ğuruş matlub kalub ancak havaleci merkurmlar Osman'dan sarraf-ı mersumun me'hûzu olub merkurmların hesabına mahsub olmak üzere ba poliçe merkurmlara havale olunan altı bin beş yüz ğuruşluk poliçeyi adem-i kabul birle âkçesini vermediklerine mebni meblağ-ı mezbur altı bin beş yüz ğuruş dâhi salifü'l-beyan kırk sekiz bin sekiz yüz elli ğuruşun üzerine zulm ile bi'l-cümle elli beş bin üç yüz ğuruş baliğ olduğunu ifade eylediği beyanıyla husus-ı mezbur mahalinde ma'rifet-i şer'le rû'yet olunarak tahkik ve ihkâk-ı hakk olunmak üzere emr-i şerifim sudurunu i'lam etmekle i'lamı mucebince iki yüz yirmi yedi senesi evâil-i Şevval'inde Bosna valisi esbaka ve Memlehatayn naibine hitaben başka emr-i şerifim sadr olmuş ve muahharen sadır olan emr-i münifim mahalline lede'l-vûrud müteveffa-yı merkurmların oğlu Tuzla kapudanı Mahmud Beg ber muceb-i emr-i ali huzur-ı şer' ihzar ve muvacehesinde feth ve kırâ'et olundukta bin iki yüz on yedi senesinde sarraf-ı mesfur tarafından vekil-i naibü'l-vûkelası yazıcı Ohannes nâm zımmi vekaleti hasebiyle mevcut olduğu halde mir-i muma-ileyhaya âmm-i duâ veren ibrâ'-ı âmm-i ile ve ıskat eylediğine binâ'en vekil-i mesfurun takriri mucebince Tuzla zir hakimi tarafından hüccet-i şer'iyeye ita eyledikten sonra sarraf-ı mesfur olan beş bin ğuruşu hin-i ahzında yedlerine bir kıta ibrâ-ı temessükü virüb zimmetlerinde bir âkçe ve bir ... bağ alacağı kalmadığını merkurmlar Mahmud'un ifade

Sayfa 105

ve ber veçhi muharrer yedinde olan emr-i ali ve hüccet-i şer'iyeye ve ibrâ'-ı temessükünü ibrâz etmekle fi'l-hakîka tarih-i mezbur ile müverrih sarraf-ı mesfur tarafından vekil olan yazıcı mesfur kapudan mumaileyhanın babası müteveffa Süleyman Beg'den ve karındaşı müteveffa Mehmet Beg'den otuz beş bin ğuruş ve sarraf-ı mesfur dâhi on beş bin ğuruş ahz eylediği senedâtdan müsteban olduğun ve hüccet-i şer'iyeye ve ibrâ'-ı temessükü sureti irsâl kılındığını ve bu vecihle bir âkçe alacağı kalmadığını inde'l-şer' zahir ve ayan olmuş idüğünü natık-ı vârid olan i'lamı mazmun iki yüz yirmi sekiz senesi Recep'inin selhinde emri şerifimin kaydı balasına şerh verilmiş ise de mesfur tarafından kat'ı vekil irsâl olunub meblağ-ı merkurmlar el-yevm merkurmların zimmetlerinde hakkı idüğünü ve ol-tarafta mesfur Ohannes zımminin ibrâ'sını natık-ı ibraz eyledikleri hüccet dâhi sahte olduğunu mesfur tekrar ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â husus-ı mezbur Rumeli kadiaskeri sabıka lede'l-havale mesfurun âkçe davası dava-yı şer'iyeden olmağla şer'le rû'yet olunmak için emr-i münifim sudurunu raye-i menut idüğünü i'lam etmekle i'lamı mucebince mübaşir ma'rifetiyle sarraf-ı mesfur tarafından mensub vekil-i şer'iyeye ile mahalinde şer'le rû'yet ve eğer mahalinde ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise merkurmlar ve yahut vekil-i şer'iyeleri li-ecli't-terâfu' der alıyyeme ihzar olunmak babında iki yüz otuz üç senesi evâsıt-ı Safer'inde emr-i şerifim sadır olmuş ise de merkurmlar mübaşir mumaileyha bazı nâ-becâ cevablar ile ... avden indirub ol vecihle gadr eylediklerin mesfur bu defâ rikâb-ı kâm-yâb hüsrevânem arzuhal takdimiyle inhâ ve mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında te'kidi havi emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayyunumdan mahfuz kuyud-ı ahkâma mürâca'at olundukta ber veçhi muharrer tevarih-i merkurmların evâmir-i alıyyem verildiği mestûr ve mukayyed

bulunmağın sen ki vezir müşarünileyhsin mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince mübaşir ma'rifetiyle mahalinde şer'le rüyet ve ihkâk-ı hakk olunub ve eğer mahalinde ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise beher sal li-ecli't-terâfu' vekil-i şer'iyyeleri der saadetime irsâl ve ihzar olunmak fermanım olmağın imdi sen ki vezir müşar u naib mumailleyhsin husus-ı mezbur inhâ olduğu üzere olduğu halde marifetiniz ve mübaşir mümaileyh ma'rifetiyle mahalinde ber veçhi hakkaniyet şer'le rü'yet ve bâ'de'l-sûbut bir mukteza-yı şer' mutahhar icra-yı şer' ve ihkâk-ı hakka dikkat ve eğer mahalinde ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise vekil-i şer'iyyeleri li-ecli't-terâfu' der saadetime ihzar ve irsâle mübaderet ve ibtâl-i hakkı ve hilâf-ı şer'i şerif gadrı mucib vâz'dan müba'idan ve ücret-i mübaşiriyye şurutu nizamını havi mukaddema sudur eden emr-i aliyenin dâhi infaz ve icrasına mübaderet olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Cemâziyel-âhir sene 237

Bistriçe nâ'ibine hüküm,

Foça kazası kadısı mevlana hâfız Mehmed Said zide fezailühunun südde-i saadetime vârid olan i'lâmında zikr-i âti bâştina ve çiftlikler ziraatçilerinden malumü'l-esâmi kimesneler meclis-i şer'e varub Hersek sancağında Bistriçe nâhiyesine tabi karye-i ... ve tahtında muharrer baştina-i ... ve bir kıta tarla ve Çiftlik-i Mezid Beg ve Hasan bin Mehmed Beg der karye-i ... ve tahtında muharrer üç kıta çiftlik ve Çiftlik-i Murad der karye-i ... ve Çiftlik-i Musa Hayri der karye-i ... ve Çiftlik-i ... Kasım der karye-i ... ve Çiftlik-i Hacı dimekle mâruf mevrâ der karye-i ... deyu muharrer karye ve baştina ve çiftlikler müsterekiyle Hersek ve İzvornik sancaklarında ... ve gayri nahiyelerde ... nâm karye ve gayridan otuz bin üç yüz kırk dört âkçe zeamete mutasarrıf ... kaydına dâhil olduğu defter-i hakanide mukayyed olub zikr olunan baştina arazisi ve çiftliklerden ber veçhi maktu'â hasıl yazılmağla merkurmlar hin-i tâhrirde maktu'â yazılan salîfû'z-zikr baştina ve çiftlikat arazisinde ziraat idub ziraatleriyle hasıl eyledikleri terekelerinden öşre mu'âddil maktu'âlarını marû'z-zikr ... kâryesi zabıtlarına edâda kûsurları olmayub te'addi olunmaları icab etmez iken zabıt merkurmlar ahzda adem-i kanaat birle aynı öşür ... ve meccanen bal ve yiyecek mutalebesiyle hilâf-ı defter-i hakani ve mugayir-i kânun te'addiden halli olmadıkları beyanıyla defter-i hakani mucebince kânun üzere amel olunub zabıt-i merkurmların hilâf-ı defter-i hakani ve mugayir-i kânun ol vecihle vâki olan te'addileri men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim suduru niyazında oldukları derç ve iş'âr olunmuş olmaktan nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümâyun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta Bistriçe nâhiyesine tabi karye-i ... tahtında baştina-i Hüseyin Derid Ali Hasan maktu'â yüz elli nâm bir kıta tarla ve tasarruf idugü Derid Ali Mehmed Derid Süleyman ber veçhi maktu'â otuz ma' baştina-i saire ve hasıl tahtında ispenç ve resm-i çift ve gendüm ve mahlût ve maktu'â yekûn ma' gayrûha dört bin dört yüz kırk beş âkçe ve yine nahie-i mezbure tabi Çiftlik-i Mezid Beg ve Hasan bin Mehmed Beg der karye-i ... ve ... dimekle marufdur tahtında hisse bir çiftlik mezbur Derid Hüseyin bin İbrahim ber veçhi maktu'â kırk âkçe ve hisse-i an çiftlik-i mezbur Derid Hacı Hüseyin ma' ... ber veçhi maktu'â kırk âkçe ve

hisse-i an çiftlik-i mezbur Derid ve bağ-ı şüreka ber veçhi maktu'â kırk âkçe yekûn yüz yirmi âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi Çiftlik-i Murad der karye-i ... Derid Mustafa ve Derid bin Şahin

Sayfa 106

ve İskender demekle mâruftur ber veçhi maktu'â üç yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi Çiftlik-i Musa Abdi der karye-i ... Derid Avdi Musa mezburun hissesi Derid Ahmed bin Veli hasıl ber veçhi maktu'â üç yüz altmış âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi Çiftlik-i Hacı Avaz ... demekle maruf mevrâ' der karye-i ... Derid Hacı İbrahim sipahi hasıl ber veçhi maktu'â iki yüz kırk ve bâd-ı hevâ ve resm-i arus yekûn dört yüz âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi Çiftlik-i ... Kasım der karye-i hissesi ve Hasan bin Ali Beg nâm kimesnede ... hissesini hüccet-i şer'iyye ile iştirâ eyledüğü Derid Ali bin Miralay ol Hersek resm-i çiftlik mutasarrıfıdır ber veçhi maktu'â yüz yirmi âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde bazularıyla zikr olunan ... kâryesiyle biriktirilub yekûn ma' gayruha yirmi bin âkçe biriktirilub elli bin âkçe zeamet bir icmâl ve icmâl-i mezburun yirmi bin âkçesi Hamide'nin bakisi müşterekleri ile kayıtlarında olub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani karye-i ... ol mezburenin mahsulat ve rüsumatıyla tahtında muharrer baştina-i ... ve bir kıta tarla ol mezburenin maktu'â ve çiftlik Mezid Beg bin Hasan bin Mehmed Beg der karye-i ... ve tahtında muharrer üç kıta çiftlik ve Çiftlik-i Murad der karye-i ... ve Çiftlik-i Musa Abdi ve der karye-i ... ve Çiftlik-i Ali Kasım der karye-i ... ol mezburelerin ber veçhi maktu'â hasılatları ve Çiftlik-i Hacı Avaz ... demekle maruf mevrâ der karye-i ... ol mezburenin ber veçhi maktu'â hasılatıyla rüsumatı mümaileyh Hamide ile sair müşterekleri taraflarından zapt olunmak iktizâ'' eylediğin bi'l-fi'il defter emini olan Mustafa dâme mecdûhu arz etmeğin divân-ı hümayunundan kânuna lede'l-su'âl zikr olunan baştina arazisi ve çiftliklerden ber veçhi maktu'â hasıl yazılmağla merkumların tapu ve temessüklü mutasarrıf oldukları yerler salifü'z-zikr ... kâryesinin kadimden öşür ve rüsumu ... kalan yerlerden olmayub fi'l-vâki hin-i tâhrirde maktu'â yazılan maru'l-beyan baştina ve çiftlikât arazisinden ise merkumlar ol yerlerde ziraatleriyle hasıl eyledikleri terekelerinden öşre mu'addil maktu'âlarını maru'l-beyan ... kâryesi zabitlerine eda eylediklerinden sonra aynı öşür ve müft ve meccanen bal ve yiyecek mutalebesiyle vâki olan te'addinin men' ve def' için emr-i şerifim itası mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla emin-i mümaileyh arz-ı mucibince kânun üzere amel olunmak babında.

Fi Evâsıt-ı Cemaziyel-âhir sene 237

Saraybosna mollâsına Vratar ve Brod ve Visoka ve Dubrovnik ve Osad ve ... ve Olofça ve Boraç nâ'iblerine hüküm,

Zü'emâdan Mehmed zîde kadrûhu gelub Bosna sancağında ve ... nahiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan yirmi bir bin dört yüz elli âkçe berat-ı şerifimle mutasarrıf olduğu ze'ametın baş kalemi olan neferat ve çiftlik ve zemin ve baştına ile maru'l-beyan karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve gendüm ve mâhlut yekûn ma' gayruha sekiz bin beş yüz âkçe ve ze'âmeti mülhâkatından Saray nâhiyesine tabi neferât ve çiftlik ve bâstına ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve ispenç ve gendüm ve mahlut yekûn ma' gayruha dört bin yedi yüz yetmiş altı âkçe ve Brod nâhiyesine tabi mahallat ve çiftlik ve zemin ve baştına ile karye-i Yanya ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve gendüm ve mahlut yekûn ma' gayruha on dört bin dört yüz âkçe ve yine Brod nâhiyesine tabi neferat ve zemin ile karye-i ... der kurb karye-i Yanya ma' baştına-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve gendüm ve mahlût yekûn ma' gayruha bin üç yüz âkçe ve ... nâhiyesine tabi neferat ve çiftlik ve baştına ile karye-i ... nâm-ı diğer ... ve hasıl tahtında resmi çift ve bennak ve mücerred ve gendüm ve mahlût yekûn ma' gayruha üç bin âkçe ve Visoka nâhiyesine tabi mevrâ'-ı ... ani'l-galle ve öşr-i kettan ve gayruha üç yüz âkçe ve ... nâhiyesine tabi neferat ve zemin ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve mahlut yekûn ma' gayruha bin âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve baştına ile karye-i ... nâm-ı diğer ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve gendüm ve mahlut yekûn ma' gayruha bin âkçe ve Dubrovnik nâhiyesine tabi neferat ve çiftlik ve baştına ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve ispenç ve gendüm ve mahlût yekûn ma' gayruha üç bin dört yüz âkçe ve Osad nâhiyesine tabi neferat ile mevrâ'-ı ... ve ... der nezd karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm ve mahlut yekûn ma' gayruha üç yüz âkçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde maru'z-zikr ... kâryesinin bazusundan bin ve ... ve ... mevrâ'sının bazusundan yüz âkçeleri ifrâz ve mâ'ada karye ve mevrâ'ların bazuları Brod nâhiyesine tabi ellişer âkçe bâzâr mevrâ'-ı ... ve mevrâ'-ı ... ve mevrâ'-ı ... ve mevrâ'-ı ... ile ma' gayruha biriktirilub otuz yedi bin sekiz yüz âkçe ze'âmet bir icmâl ve Vratar nâhiyesine tabi neferat ve çiftlik ve zemin ve baştına ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve mahlut yekûn ma' gayruha üç bin âkçe ve yine nahiye-i mezbure tabi neferat ve çiftlik ve baştına ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve ispenç ve gendüm ve mahlût yekûn ma' gayruha bin beş yüz âkçe ve Olofça nâhiyesine tabi neferat ve baştına ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve gendüm ve mahlut yekûn ma' gayruha dört bin beş yüz âkçe ve ... nâhiyesine tabi neferat ve zemin ile karye-i Osad ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve gendüm ve mahlut yekûn ma' gayruha üç bin beş yüz âkçe ve Vratar nâhiyesine tabi neferat ve baştına ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve gendüm ve mahlut yekûn ma' gayruha iki bin âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhrir ve defter-i icmâlde maru'l-beyan ... kâryesinin bazusundan dokuz yüz âkçesi ifrâz ve salifü'l-beyan ... ve ... karyelerinin tamam bazularıyla biriktirilub dört bin dokuz yüz âkçe ... ve ... kâryesinin bazusundan iki yüz âkçesi

ifrâz ve zikr olunan ... ve Osad karyelerinin tamam bazularıyla biriktirilub sekiz bin iki yüz on âkçe yekûnundan

Sayfa 107

iki bin iki yüz âkçesi ifrâzı dört bin dokuz yüz âkçe yekûn mezbur ile biriktirilub yedi bin yüz âkçe bir icmâl ve sekiz bin iki yüz âkçe yekûn mezburun bir defâ dâhi altı bin âkçesi ifrâz ol dâhi bir icmâl ve icmâl-i evvelden on üç bin dokuz yüz ve icmâl-i saninin bin beş yüz elli âkçe ile icmâl-i sâlis tamamen mümaileyh Mehmed'in bakileri müştereki kayıtlarında olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla zikr olunan karye ve mevrâ'lar topraklarında zirâ'at eden defterlü re'âyası ... zirâ'at eden haric-i reâya tâ'ifesine ziraatleriyle hasıl eyledikleri terekeleri öşürlerini evlâ karyelerinde olan anbara bâde her hafta durur tereke satulur akreb bâzâra nakil ettirmek murad olundukta ta'allül ve muhalefet olunmak icab etmez iken re'âya-ı mezbure karyelerinde olan anbara bâde her hafta durur tereke satulur akreb bâzâra nakilde hilâf-ı kânûn inâd ve muhalefet üzere oldukların bildirub kânun üzere akreb bâzâra nakil ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed olub Brod nâhiyesine tabi ... ve ... ve ... ve ... mevrâlarının ... mahali bulunmadığını cevabı tâhrir olunduğuna binâ'en divân-ı hümayunumdan kânuna lede'l-su'âl maru'l-beyan karye ve mevrâ' topraklarında zirâ'at eden defterlü re'âya ve defterlü re'âyası yerlerin ziraat hariç re'âya tâifesi ziraatleriyle hasıl eyledikleri terekeleri öşürlerini evlâ karyelerinde olan anbara ve bâde her hafta durur tereke satulur akreb bâzâra nakil eylemeleri kânun idugü tâhrir olunub mümaileyh ze'âmeti ber mucib-i şurût sene-i sâbıkı üzere Bosna valisi tarafına ilzâm olunub iş bu emr-i şerifim zabıtine ser-rişte olmamak şartıyla defter-i hakani mucibince kânun üzere amel olunmak babında. Şerafettin

Fî Evâhir-i Recep sene 237

Klis nâ'ibine hüküm,

Klis sancağında ve nâhiyesine tabi nefsi Varoş kal'a-yı Kilis'in dâhilinde Murad Beg câmi vâkfi'nin nükûdu olmak üzere yirmi bin âkçe esbab ... deyü mukayyed iki bâb esbâb câmi-i mezbur vakfı olduğu defter-i hakanide ve Ehlune kal'ası kurbunda vâki ... üzerinde develan? eden merhum Murad Beg esbab-ı mahsusdan almak üzere yirmi sekiz âkçe vazife ile tevliyeti Salih bin Ahmed'in ve Ehlune kal'asında Sultan Mehmed Han câmi-i şerifinde ashab-ı hayrattan Murad Beg merhumun vakıf eylediği esbabhanesi mahsusdan almak üzere yevmi on altı âkçe vazife ile hitabet ve yevmi dört âkçe vazife ile Cuma gecelerinde sure-i ... hân cihetleri Süleyman bin Abdullah Beg başka başka berat-ı şerifimle üzerlerinde olduğu askeri ruznâmçesinde ve vâkfi mezburun mukaddema mütevellisi olan İbrahim nâm kimesne esbab-ı mezkûrun vakfı mezbur tarafından kadimesi üzere bi'l-tevliye zapt ve gallesinden ahz u kabz

murad eyledikte câmi-i mezburun mukaddema hatibi olan Abdullah beratı mucebince hizmeti mukabilesinde müstahak olduğu vazifesini almağa kanaat etmeyub değirmen-i mezkurların âdatına dâhi fuzuli müdahaleden halli olmadığı mukaddema ba i'lâm inhâ ve înâyet istid'â olduğuna binâ'en kapudan defter-i hâkaniden bâ'de'l-ihrâç defter-i hakani mucebince amel olunmak için defter emini esbâk arzıyla iki yüz altı senesi evâhir-i Şevval'inde sadır olan emr-i şerif ile mütevellî-i merkum Bosna vâlisi esbâk huzurunda meclis-i şer' de hatib-i mezkurun babası vekil Mehmed ile terâfu'larında mezkûr esbâbları bi'l-tevliye zapt ve gallesinden ve ... mu'ineyi edâ murâd eyledikte hâtib-i mezkûr vazife-i mu'inesine kanaat etmeyub esbabların gallesine bi-veçhi müdahale eder deyü iddiâ eylediğinde vekil-i mezkûr cevabında ... galle-i mezkûri yevmiyelerine göre taksim murad eyleyub lakin vazife-i mu'ineden ziyade talebine müsâ'? şer' olmadığından berat mucebince ... ve ... mu'ine mütevellî-i mezkurun yedinde olan galle-i mezkureden meclis-i mezkurda bâ'de'l-sübût alıverilub ziyade mutalebesinden men' birle esbabları mütevellî-i mezbur kemâ fi ... zapt ve gallesinden ve ... mu'ineyi edâ eyleyub hatib-i mezburi müdahale ettirilmemek için mukaddema sadır olan emr-i âli mucebince reîsü'l-küttâb esbâk i'lâmıyla iki yüz dokuz senesi evâil-i Ramazan'ında iki kıta emr-i şerif verildiği divân-ı hümayununda mukayyed olub el hâletü hâzihi Ehlune kâdısı Ahmed Necib zîde fezâilühunun südde-i saadetime vârid olan i'lâmında Ehlune kâl'ası sükkânından merkum Salih meclis-i şer'e varub ber veçhi muharrer mukaddema sâbık mütevellî-i merhum İbrahim istid'âsıyla emr-i âli sâdır olmuşken halâ câmi-i mezburun hâtibi mezbûr Süleyman ... misüllü fuzuli müdahale eylediğinden hala Bosna vâlisi enver vezirim es-seyyid Ali Celal Paşa edâma'llahu te'âli iclâle huzurunda terâfu'-ı şer olduklarında mezburun müdahalesinin men' ve def' için

Sayfa 108

Bosna kâdısı tarafından i'lâm-ı şer' itâ ve bâlâsına müşarünileyh canibinden buyuruldu keşide kılınmışken merkum Süleyman kâni ve ... olmayarak vazifesini almağa kanâat etmeyub esbâb-ı mezbur ... müdahaleden hâlli olmadığını mütevellî-i merkum takrir ve takririni huzur-ı şer' de bulunan âli ve kuyudât ve ... tasdik etmeleriyle fi nefsi-i evâmir-i takrir-i âli vâki ve tâlib olduğu beyanıyla mukaddema sadır olan emr-i âli mucebince amel olunmak babında emr-i şerifim suduru niyazında olduğu derç ve i'sâr olunmuş olmaktan nâşi defterhane-i amiremde mâhfuz defter-i mufassala mürâca'at olundukta Kilis nâhiyesine tabi nefsi-i Varoş kal'a-yı Kilis hin-i tâhrirde teftiş olunub görüldükte kal'a-yı ... sakin olan Müslümanlar olub ziraat ve ... edecek yerleri olmayub mücerred ... geçinüb cemaatle rüsumat ve sâir tekâlifden defter-i atikde ... üzere mukayyed bulunmağın bir karar-i sâbık ziraat eyledikleri yerlerinden öşür ve bağlarından dönüm virüb sâir rüsumat ... üzere defter-i cedide kayıd olundu ve tahtında neferat ile mahalle-i câmi-i şerif Murad Beg der Varoş kâl'a-yı mezbur tahtında evkâf-ı asıl mal câmi-i mezbur yirmi bin âkçe ve esbab der ... bâb iki fi sene dört bin âkçe ma' mevâd-ı sâire ve mukaddema ciheti hâtib ve imâm ve mu'allim fi yevm sekiz ve cihet-i mü'ezzin fi yevm beş ma' cihet-i sâire ve hasıl tahtında gendüm ve mahlut yekûn ma'

gayruha on beş bin âkçe bâzu ile defter-i mufassalda hassa-i hümayun mülhâkâtından olmak üzere tâhrir olunub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani nefsi Varoş kal'a-yı Kilis dâhilinde Murad Beg Câmî Vâkfi'nın nukudu olmak üzere yirmi bin âkçe ve esbâb ... deyü mukayyed iki bâb esbâb ol mezbureler müşarünileyhin vâkfi tarafından ve nefsi Varoş kal'a-yı Kilis ol mezburenin bir minval muharrer i'sâr ve müteveccihâ-i sairesi hassa-i hümayun tarafından zapt olunmak iktizâ'' eylediğin bi'l-fi'l defter emini olan Hüseyin Hüsnü dâme mecdûhu arz etmeğin arzı ve mukaddema sadır olan emr-i âli mucebince amel olunmak babında.

Fî Evâil-i Zilkâde sene 237

Der-zaman Sâdr-ı Sudurü'l-Vüzerâ Hâzret-i Abdullah Pâşa

Yesserâllahû Mâ yeşa' ve Mâ' yurîd ve Fî Ayât-ı Reîs'ül-küttâb

Mümâ-ileyh mâ-yetemennâh El-vâki Fî 25 Safer Sene 38

Kamengrad kâzası nâ'ibine hüküm,

Kamengrad kazası sâkinlerinden ... oğulları Ömer ve Muharrem ve Ahmed ve Hasan ve Ali nâm kimesneler gelüb bunlar kaza-i mezbur toprağında vâki malumatü'l-hudud tarlalara kaza-i mezbur sükkanından ... oğlu Emir nâm kimesne ile müşâ' ve müşterek mutasarrıflar iken merhum Emir ol yerlerden hissesi ferâğ eder oldukta bunlar dâhi müşterek oldukları itibâri ve il verdiği bâha ile almağa talibler iken kaza-i mezbur sâkinlerinden İbrahim nâm kimesne ol yerleri hilâf-ı kânûn fuzuli alub zapt etmekle defâ'atle taleb eylediklerinde vermeyub inâdında ısrar üzere olduğun bildirub kânun üzere amel olunub müşterekleri mezburun hissesi il verdiği bâha ve ... ile sahib-i arz ma'rifetiyle ... olan merhumun kendülere alıverilub ber veçhi iştirak zapt ve zirâ'at ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta ol yerler mukaddema bölüşülmüş olmayub merhumun mezbur Emir nâm kimesne ile ol yerlere müşâ' ve müşterek mutasarrıflar iken merhum ol yerlerden hissesi ferâğ eder oldukta müşterek oldukları itibâri ve il verdiği bahalarıyla mezburlara teklif olundukta almaktan ibâ' ve imtinâ' etmeleriyle mezbur İbrahim ol yerleri sahib-i arz ma'rifetiyle mezkurdan almış olmağla zapt eder olmayub fi'l-vâki il verdiği baha ve müşterekleri oldukları itibariyle almağa talibler iken mezkûr İbrahim ol yerleri fuzuli alub zapt eylediği vâki ise ve beş sene geçmiş değil ise müşterekleri mezkurun hissesi il verdiği baha ve ... sahib-i arz ma'rifetiyle ... olan mezburdan merkumana alıverilub ber veçhi iştirak zapt ve ziraat ettirilmek kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında. Şerafettin

Fî Evâhir-i Rebiül-evvel sene 38

Bosna vâlisi vezîre ve Yenipazar kâzâsı nâ'ibine hüküm,

Sen ki Yenipazar kâzâsı nâ'ibi es-seyyid İsmail zîde ulemâsın südde-i saadetime vârid olan i'lâmında kûdâtdan elhâc Ömer zîde fezâilühu meclis-i şer'e varub mümaileyh kendü halinde ırzıyla mukayyed olub kimesneye vâz' ve hareketi yoğ iken yine kâzâ-i mezbur sâkinlerinden elhâc Tahir ve kârındaşı Ahmed ve kârındaşı Sinan ve ... Eyüb demekle meşhur kimesneler kendü hallerinde olmadıklarından mümaileyh el-ân ... ile hilâf-ı şer'-i şerife ve bi-gârâz tarab ile gelirinden ma'ada kesr-i arz misullü harekata ... eyledikleri ve hal ve minval meşrûh ... idugü ahaliden bi-gârâz ahali ...dan tahkik kılınmış olduğu beyanıyla şer'le görölub bir mukteza-yı şer' üzere icra-yı şer'-i şerif ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim suduru niyazında olduğu derç ve iş'âr olunmuş olmaktan nâşi husus-ı mezbur hin-i terâfu'da tezvîr idügu inde'l-şer' tahkik eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'i-aleyhden taleb olunmayub ber mucib-i fetvâ-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde'i-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Fî Evâhir-i Rebiül-âhir sene

Kladana ma'a ... kâzâsı nâ'ibine hüküm,

Kladana kâzâsı sâkinlerinden mollâ Ahmed ve mollâ Mehmed nâm kimesne gelüb bunlar kaza-i mezbur toprağında vâki malumü'l-hudud mülk-i menzil ve derununda mevcut eşya ve malumü'l-âded dekâkin ile malumatü'l-hudud tarlalara kâzâ-i mezbur sâkinlerinden kârındaşları Abdülnefah nâm kimesne ile ber veçhi iştirak mutasarrıflar olub zikr olunan araziye iştiraken zapt ve beher sene ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda ve emlak-ı merkumeyi tasarruf ede gelüb dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden kaza-i mezbur sâkinlerinden Ömer nâm kimesne kârındaşları merkum Abdülnefah bi-gayr-ı hakk habs ... ederek zikr olunan emlak ve ârâzi ve eşyayı iki yüz otuz beş senesinde hilâf-ı şer' ve ve kânun fuzuli zapt idub gadr külli eylediğin ve bu babda cânib-i şeyhü'l islâmdan fetva-yı şerifeleri olduğun bildirub mahalinde şer'le ve kânun üzere görölub mezburun hilâf-ı şer' ve kânun fuzuli zapt eylediği emlak ve arâzi ve eşya kendülere alıverilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi mahalinde şer'le ve kânun üzere amel olunmak babında.

Fî Evâil-i Cemaziyel-evvel sene 38

Yesserâllahû Mâ yeşa' ve Mâ' yurîd ve Fî Ayân-ı Reîs'ül-

Küttâb Mümâ-ileyh Mâ-yetemennâh

El-vâki Fî 28 Cemaziyel-âhir Sene 38

... kâzâsı nâ'ibine hüküm,

... kâzâsına mutasarrıf ... nahiyesinde ... kâryesi sâkinlerinden Mustafa ve İbrahim nâm kimesneler gelüb bunlar karye-i mezbure toprağında vâki malumatü'l-hudud bir kıtâ tarlaya Prepol kazası sâkinlerinden elhâc Salih nâm kimesne ile müşâ' ve müşterek iken merhum Salih ol yerlerden hissesini ferâğ eder oldukta merkuman dâhi müştereki oldukları itibari ve il verdiği bâha ile hissesini almağa talibler iken merhum Salih ol yerlerden hissesini bunlara vermeyub ecânibden karye-i mezbure sâkinlerinden ... oğulları İsmail ve Mahmud ve Yakub dimekle meşhur kimesnelere virub gadr külli eylediğin bildirub kânun üzere amel olunub ol yerlerden müşterekleri merkumun hissesi il verdiği bâha ... sahib-i arzdan ... olan merkumlardan kendülere alıverilub zapt ve ziraat ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle divân-ı hümâyunumdan kânuna lede'l-sû'âl ol yerler mukaddema bölüşülmüş olmayub merkuman Mustafa ve İbrahim mezbur elhâc Salih ile müşâ' ve müşterek mutasarrıflar iken mezbur ol yerlerden hissesini ferâğ eder oldukta müşterekleri merkumana il verdiği bâha ile teklif olundukta almaktan ibâ' ve imtinâ' etmeleriyle ecânibden olan merkumlara ferâğ bölüşülmüş olub fî'l-vâki müştereki oldukları itibari ve il verdiği bâha ile almağa talibler iken merhum ol yerlerden hissesini merkuman Mustafa ve İbrahim'e vermeyub ecânibden olan mezbura verub gadr külli eylediği vâki ise ve ol yerler ... beş sene geçmiş değil ise müşterekleri hissesini il verdiği bâha ... ile sahib-i arzdan ve ... olan merkumlardan merkumana alıverilub zapt ve ziraat ettirilmek muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunduğu üzere amel olunmak babında.

Fî Evâhir-i Şaban sene 38

Sayfa 110

Dubrovnik nâ'ibine hüküm,

Zikr-i âti karye ahalisi südde-i saadetime arzuhal idub Bosna sancağında Dubrovnik nâhiyesine tabi baştina ve neferat ile karye-i ... hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve mâhlut ve ... yekûn ma' gayruha iki bin yedi yüz âkçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde bazu-yu mezkuresi Saray nâhiyesine tabi ... kâryesiyle ma' gayruha biriktirilub on bin âkçe ze'âmet deyu bir icmâl ve icmâl-i mezbur tamamen İbrahim veled-i Hüseyin'in tımarı olduğu defter-i hakanide mukayyed olmağla salifü'l-beyan ve ... kâryesi toprağında ziraat edenler terekeleri öşürlerini kadimden hâne

yedinde ... vire gelmeleriyle bunlar dâhi karye-i mezbure toprağında ziraat idub ziraatleriyle hasıl eyledikleri terekelerinden kânun üzere sekiz de bir öşür ile salariyelerini merkum İbrahim ... yedinde ... edâda kûsurları olmayub te'addi olunmaları icab etmez iken sipâhi-i merkum âhzda âdem-i kânâ'at birle ... yedinde ... almam tarla da ... alurum deyu hilâf-ı kânûn taarruzdan halli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub merkumun hilâf-ı kânûn ol vecihle vâki olan te'addisi men' u def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufasssala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed olmağın divân-ı hümayunumdan kânuna lede'l-su'âl ba tezakir ve ... kâryesi toprağında ziraat edenlerin terekeleri öşürleri ol diyarda kadimden tarla da ... eline gelmiş olmayub fı'l-vâki ... yedinde ... eline gelmiş ise karye-i mezbure ... karyeleri toprağında ziraatleriyle hasıl eyledikleri terekelerinden sekiz de bir öşür ile salariyelerini merkum İbrahim'e ... yedinde ... edâda kusurları yoğ iken merkum İbrahim ... yedinde ... almam tarla da ... alırım deyu te'addi eylediği vâki ise men' u def' için emr-i şerifim itası muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fî Evâhir-i Cemâziyel-evvel sene 38

Bosna vâlisi vezire ve Saraybosna mollâsına hüküm,

... .. der sâ'adetim sâkinlerinden Kadir nâm kimesne gelub bunun mîr-i mîrân Kâra Mehmed bin Sinan Pâşazâde Ebubekir Beg zîde kâdruhu zimmetinde iki yüz otuz dört senesinden beru ba temessük cihet-i farz-ı şer'den dört bin dokuz yüz yetmiş buçuk ğuruş alacak hakkı olub defâ'atle taleb olmak murad eyledikte bi-veçhi şer' vermekte tâ'allül ve muhalefet birle ibtâl-i hâkk ve gadr külli sevdasında olduğun ve mîr-i mümaileyh el haletü hazihi Saraybosna tâbi-i ... kâryesinde sakin idugü bildirub mahalinde şer'le görölub mir-i mümaileyh zimmetinde olan ol mikdar ğuruş alacak hakkı tamamen tahsil ve bi-kusur kendüye alıverilub icra-yı şer' ve ihkâk-ı hâkk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi husus-ı mezbur hin-i terâfu'da tezvîr idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müddeâ-aleyhden taleb olunmayub ber mucib-i fetvâ-yı şerife husumet-i kâziyye eden müdde'i-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında.

Feyzi

Fi Evâil-i Cemâziyel-âhir sene 39

Yenipazar ma'a ... kâzâsı nâ'ibine hüküm,

Malike nâm hatun gelub bu Bosna sancağında vâki Yenipazar kazasına tabi ... kâryesi toprağında vâki malumatü'l-hudud bir kıtâ çiftlik emlakına İbrahim nâm kimesne ile ba

hüccet-i şer'iyye ve ber veçhi iştirak ve malumatü'l-hudud el-kıtâ'at arazisine dâhi sahib-i arz temessük mucebince müşâ' ve mutasarrıf iken merkur İbrahim emlak-ı mezkureden hissesini bey' ... kât'-ı yed bâ hüccet-i şer'iyye ve arazisinden dâhi hissesini hakk-ı tasarrufat rızası ve sahib-i arz ma'rifetiyle buna ferâğ ve tefviz ve bu dâhi nüfus ve teslim ve kabul birle emlak-ı mezkure ba hüccet-i şer'iyye ve arazisi dâhi yedine verilen sahib-i arz temessük mucebince zapt ve tarafından beher sene ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda oluna gelüb ahirden dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden kaza-i mezbur sâkinlerinden Derviş Ahmed ve Hasan nâm kimesneler birbirleriyle ... olarak zikr olunan emlak ve araziye hilâf-ı şer' ve kânun fuzuli zapt ve gadr külli eylediğin ve tarafından zevci Süleyman nâm kimesneyi vekil etmiş olduğun bildirub mahalinde şer' ve kânun üzere görölub veçhi meşrûh üzere olan emlak ve arazi tarafından vekil-i merkume aliverilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta mezbure Malike karye-i mezbure toprağında vâki çiftlik emlakına merkur İbrahim ile ber veçhi iştirak ve arazisine müşâ' ve müşterek mutasarrıfe iken emlak-ı mezkureden hissesini bey' ... ve kat'-ı yed bâ hüccet-i şer'iyye bey' ve arazisinden dâhi hissesini hakk-ı tasarrufat rızası ve sahib-i arz ma'rifetiyle buna ferâğ ve tefviz ve bu dâhi nüfus ve teslim ve kabul birle yedine verilen sahib-i arz temessük mucebince ol yerler mezburenin tarafından zapt olunur iken ziraat olunmayub üç sene âle'l-... bilâ mâni yüz ve halli koyup müstahak tapu oldukta merkuman Derviş Ahmed ve Hasan yüz de ve sahib-i arzdan tapu ile almalarıyla ol vecihle zapt olunmuş olmayub fı'l-vâki ol yerler mezburenin tarafından zapt ve beher sene ziraat ve öşür ve rüsumu sahib-i arza edâ ve emlak-ı merkume tasarruf oluna gelur iken merkurular zikr olunan emlak ve araziye fuzuli zapt eyledikleri vâki ise ol yerler zapt olunan on sene geçmiş değil ise veçhi meşrûh üzere olan emlak ve arazi mezbure Malike'ye aliverilmek için mahalinde şer'-i şerif ve kânuna havale ile emr-i şerifim yazıla geldiği tâhrir olunmağla mahalinde şer' ve kânun üzere amel olunmak babında.

Fî Evâsıt sene 239

Sayfa 111

(sayfa 111/1)

İş bu emr-i âli mübaşiri yediyle mahaline lede'l-vürud ahâli muvâcehesinde feth ve kırâ'et olundukta cümlesi sem'an ... mutâva'ati inde'l-edâ müdde'î mezbur Ahmed Akif mahali şer' ... ve ... kâzâ-i mezbur dâhilinde kasaba ve kûra ahâlisinden mazbutü'l-esâmi cem akîd-i zîmem kesir ehl-i islâm ve reâya muhzırında ... ikrâr ve tâkrîr-i kelâm idub ... müteveffa-yı mezbur Derviş Memiş mâktu'a-ı mezkureden azl ve ... alacağını tahsil için Birçe'de ikâmet üzere iken otuz iki senesinde fevt oldukta yanında olunan eşya ve esliha ve nükud ve esbleri vâsiyem merkume Fatıma hatun ... eylediği Halil nâm kimesne ma'rifetiyle tâhrir ve bâde ihracü'l-masarif ... fî iki bin dört yüz yetmiş bir gurus ile bir re's cariyeye tahsil ve yedine teslim lakin müteveffa-yı mezburun kaza-i mezburda malumü'l-esâmi

kimesneler zimmetlerinde alacağı olan malumü'l-mikdâr ğuruş ile öşür mahsulünden reâya zimmetlerinde ... kalmış zahiresini tahsil ve âhz u kâbz ve lede'l-iktizâ' ... ve husus-ı mezbure mütevekkîf umurun külliyesine veririm müteveffa-yı mezbur mâktu'â-ı mezkure ... voyvodası iken beş hanelik çiftlik mutasarrıfları fevt olduklarında erbâb-ı istihkâkdan kimesneleri kalmadığına mebni üç hanelik arazi-i miriyesi ... hanelik eniştemiz elhâc esseyid Ahmed Sâid efendi tefviz etmekle çiftlik-i mezkurun arazi-i miriyesi dâhi ... ahire ferâğ ve bedelli ahz u kâbz vâsiyem mersum Fatıma hâtun ba hüccet-i şer'iyye ... ve sadır olan ferman celil-i noksan? İle ... eylediği müderriszade Mehmed Salih Efendi ve üğey babam elhâc İsmail nâm kimesneler iki sene mikdarı Bosna'da ikâmet ve zimmet-i mezkure ile reâya zimmetlerinde baki kalan zehâyiri ... tahsil ve mebalîği ahz u kâbz ve çiftlikât-ı mezkure tabi olan arazi-i miriyelerini emlaka tebe'an zuhur eden vereseleriyle bâde'l-müdâfa'â âli târikü'l-maslaha hakk-ı tasarrufatı ... kanaat ve birle sulh olan mebâlîği dâhi ahz u kâbz ve ... ancak ... müteveffa-yı merkum kâzâ-i mezburda voyvodalığı halinde ve mart duhûluyla sene-i cedidenin voyvodası zuhuruna değin kaza-i mezburenin umurunu ... ba tezkire divân-ı vâki? Tarafından nasb olunmuş olduğundan ... müteveffa-yı mezbur yedi buçuk mâh tarafında kendi malından kaza-i mezbur umuruna sarf ve infâk eylediği yedi bin iki yüz on dokuz buçuk ğuruş ahali-i mezburenin ikrârları olan bin iki yüz ğuruşu vekil-i merkume bundan akdem tahsil ve ahz u kabz etmişler ise de baki kalan altı bin on dokuz buçuk ğuruş hususu için kaza-i mezbur ahali-i ile ... kesire ve ... şedide vukuundan sonra el-sulh seyyidü'l-âhkâm ... tavassut ve hal-i sağirende vâsiyem mersum vâlidem Fatıma hâtun tarafından mensub vekil-i merkumenin bir minval muharrer gerek arazi-i mezkure ve gerek zimemat ile zehâyir-i merkumi tahsil ve rabt verdikleri üzere ta'allüllerini muhbir için ve gerek dâvâları mezkureden fâriğ olmak üzere ân inkâr bin yedi yüz ğuruş üzerine ... akd-ı sulh şer' eylediklerinde biz dâhi her birimiz sulh-ı mezkuri kabul ve bila sulh olan meblâğ-ı mezkur bin yedi yüz ğuruş eşya meclis-i sulh-ı şer'iyyede yedime tamamen ... dâhi yedlerinden tamamen ahz u kabz ve ... eylediğime binâ'en bâde'l-yevm kâzâ-i mezbur ahalisinden olup ... ehl-i islâm ve reayadan ... kimesneden müteveffa-yı merkum ... mal terekesinden hukuk ... dâir hakkı ve ... malûm ve meçhul ... vekili mal itlaf olunur asla ve kat'â bir türlü hâk ve alaka ve alacak ve mutalebem kalmayub husus-ı mezbure ... dâva ve mutalebattan ve kâffe-i ... kaza-i mezbur ahalisinin zimmet ve canib-i irâ' âmm? Kat'ı ... ile irâ' ve ıskât eyledim fi ma'bad husus-ı mezbure ... tarafımdan asalete ve yahud kefalete dâva ve ... zuhur ve sudur eder ise mesmu' ve makbul olsun dedikte ahali-i mezbure dâhi merkum Ahmed Akif'in cem' ... meşrûhasını vicahen tahkik ve şifahen tasdik ve bir minval muharrer irâ-i merkumi kabul eylediğini ve ba temessük Travnik ahalisinden matlube olan altı bin ğuruşunu dâhi havale tarikiyle merkum Ahmed Akif âhz ve ... etmiş olduğunu natık Bosna valisinin vârid olan tâhriyatla Birçe ma'a ... kâdısı Mustafa Meci Efendi'nin vârid olan ilâm mazmunları bâ fermân ale'l-şerh verildi.

Fî 20 Cemâziyel-âhir sene 39

Bosna vâlisi vezîre ve Travnik kâzâsı nâ'ibine hüküm,

Konevi? Ahmed Reşid nâm kimesne gelüb bunun Travnik kâzâsı sâkinlerinden elhâc Mehmed nâm kimesne zimmetinde iki yüz otuz beş senesinden beru bâ temessük sekiz yüz elli ğuruş alacak hakkı olub bi'd-defâ'at taleb olmak murad eyledikte bi veçhi şer' edâ da ta'allül ve muhalefet birle ibtâl-i hak ve gadr külli sevdasında olduğun ve bu babda davasına muvafık cânib-i şeyhü'l-islamdan fetva-yı şerife verildiğin bildirub mahalinde şer'le görölub merkumun bâ temessük zimmetinde olan ol mikdar ğuruş alacak hakkı kendüye aliverilub icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi husus-ı mezbur hin-i terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden taleb olunmayub ber muceb-i fetvâ-yı şerife husumet-i kâziyye eden müdde'î mütemerriden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında. Hami

Fî Evâhir-i Muharrem sene 239

Banaluka kâzâsı nâ'ibine hüküm,

Feyzullah zâde Mehmed dimekle ârif kimesne gelub bunun kâza-i mezbure tabi Dubrovçe kâryesi toprağında vâki ... tapu ve temessük mutasarrıf olub zapt ve beher sene zirâ'at ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda edegeldiği malumatü'l-hudud tarlalarına ahiren alakası olmayub dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden malumü'l-esâmi kimesneler ol yerlere hilâf-ı kânûn fuzuli müdahale ve ta'arruzdan halli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub merkumların hilâf-ı kânûn vâki olan müdahaleleri men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta münâza'un-fihâ olan yerleri merkum Mehmed zapt eder iken ziraat etmeyub üç sene ale'l-... bila mânî ... halli olmayub müstahak tapu oldukta dâhil eden seneler ... sahib-i arzdan resm-i tapu ile almalarıyla müdahale ederler olmayub fi'l-vâki merkum Mehmed ol yerlere ... tapulu ve temessüklü mutasarrıf olub zapt ve beher sene ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arzâ edâ ede gelür iken merkumlar fuzuli müdahale eyledikleri vâki ise men' ve def' için emr-i şerifim itâsı muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında.

Fî Evâil-i Safer sene 1239

Bosna valisi vezire ... mâ'a Birçe kâzâsı nâ'ibine hüküm,

Ahmed Akif nâm sâğirin babası Derviş Memiş nâm kimesne eyâlet-i Bosna'da vâki Birçe kazası voyvodası iken iki yüz otuz iki senesinde fevt oldukta kaza-i mezburda vâki mutasarrıf olduğu beş kıtâ çiftliği emlakıyla kırk bin ğuruşluk mikdarı eşya ve esliha ve nükud ve malumü'l-re's esbleri bi'l-vârisü'l-şer'i sâğir-i merkume intikâl etmişken Bosna valisi esbâk tarafından ahz u zapt olunmuş olduğu mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â

müteveffa-yı mezburun emlak ve emval ve eşya ve eslihasıyla esb ve nükudu müşarünileyh tarafından ahz u zapt olunduğu muvafık-ı nefis-i evâmir idugü halde mârifet-i şer'le red ve teslim birle ihkâk-ı hâk ve kât'-ı rişte müdde'âya mübaderet olunmak için müşarünileyh ve Travnik nâ'ibine hitâben iki yüz otuz iki senesi evâil-i Zilkâde'sinde sadır olan emr-i şerifim müteveffa-yı mezburun zevci mutallakası ve sağır-i mezburun vâlidesi ve bâ hüccet-i şer'iyye vâsisi Fatıma nâm hatunun tarafından vekili Halil nâm kimesne yediyle mahaline lede'l-vürud tereke-i müteveffa-yı mezbur tâhrir ve bâ'de ihrâc'ül-masarif ber muceb-i defter iki bin dört yüz yetmiş bir gurus ile bir re's cariyeye tahsil vasi-i mezbure teslim olunub lakin müteveffa-yı mezburun iki yüz otuz senesinden beru kaza-i mezbur ahalisinden malumü'l-esâmi kimesneler zimmetlerinde alacağı olan malumü'l-mikdar gurus ile öşür mahsulünden der vekil ve der anbar olunmuş malumü'l-mikdar zahiresi tahsil olunamayub merkurmların zimmetlerinde kalmış idugün ve tarafından müderris-zade Mehmed Hakkı nâm kimesneyi vekil eylediğin mezbure Fatıma tekrar ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â husus-ı mezbur mahalinde vekil-i merkurum mâ'rifeti ve mâ'rifet-i şer'le rü'yet olunmak için askeri kassâmı esbâk i'lâmıyla iki yüz otuz dört senesi evâsıt-ı Şaban'ında sadır olan emr-i şerifim mucebince mukaddem sadareten tastir kılınan mektub mahaline lede'l-vürud

Sayfa 112

müteveffa-yı merkurumun kaza-i mezbur ahalisi zimmetlerinde olan alacağı yerli yerinden tahsil ve vekil-i merkume edâ kılınacağı ta'ahhüde rabt olunmuş olduğunu mübeyyen Bosna valisi esbâk tâhriratıyla Bosna kadısının i'lâmı mazmunları ber veçhi muharrer sudur eden emr-i şerifimin kaydı balasına şerh verilmiş ise de zimmet-i mezkurenin tahsili için götürülen vekil-i merkurum ile sabi-i merkurum üğey babası İsmail olan Bosna tarafında ikâmet üzere iseler de zimmet-i merkumenin tahsiline dâir bir haber zuhur etmediğinden bu keyfiyet sağır-i merkume gadrı mucib olduğun sağır-i mezburun vasisi mezbure Fatıma tekrar ba arzuhal inhâ ve inayet-i istid'â etmekten nâşi mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında defterdar esbak takririyle iki yüz otuz altı senesi evâhir-i Şaban'ında emr-i şerifim sadır olmuşken zimmet-i mezkurenin tahsiliyle ihkâk-ı hak mümkün olamayacağı ve el-yevm bâliğ ve davaya kâdir olduğun beyanıyla mübaşir ma'rifetiyle mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında te'kidi havi emr-i şerifim sudurunu merkurum Ahmed Akif bu defâ ba arzuhal istid'â etmekle divân-ı hümayununda mahfuz kûyûd-ı âhkâma mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere tarih-i mezburda emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın husus-ı mezbur hin-i terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetvâ-yı şerife husumet-i kâziyye eden müdde'î-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mübaşir ma'rifetiyle mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında.

Fi Evâil-i Safer sene 239

... kâzâsı nâ'ibine hüküm,

... Mehmed demekle meşhur kimesne gelüb bunun kaza-i mezbure tabi ... nâm karye toprağında vâki eben an ceddin tapulu ve temessüklü mutasarrıf olub zapt ve beher sene ziraat ve harâset ve öşür ve ve rüsumat sahib-i arza eda ede geldiği malumatü'l-hudud tarlalarında ahirin alakası dâhil olunmak icab etmez iken ecânibden malumü'l-esâmi kimesneler ol yerlere hilâf-ı kânûn fuzuli müdahale ve ta'arruzdan hâlli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub merkurların hilaf-ı kânun vâki olan müdahaleleri men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta münazâ'a olan yerleri merkur Mehmed zapt eder iken zira'at etmeyub üç sene ale't-tevâli bilâ mâni yüz ve halli kayub müstahak tapu oldukta dâhil eden kimesneler yüzden sahib-i arzdan resm-i tapu ile resm-i tapu ile almalarıyla müdahale ederler olmayub fı'l-vâki merkur Mehmed ol yerlere eben an ceddin tapulu ve temessüklü mutasarrıf olub zapt ve beher sene ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza edâ ede gelür iken merkur fuzuli müdahale eyledikleri vâki ise men' ve def' için emr-i şerifim itâsı muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında. Nazif

Fî Evâsıt-ı Safer sene 239

Saraybosna mollâsına hüküm,

Saraybosna kazasına tabi ... kâryesi sâkinlerinden Abdulveli nâm kimesne gelüb arazi tasarruf edenlerden bunun emmisi filocu Hüseyin demekle mâruf kimesne iki yüz otuz bir senesinde fevt oldukta oğlu ve kızı ve baba bir ar karındaşı ve sâir ashabı tapudan kimesnesi kalmayub karye-i mezbure toprağında vâki mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud tarlaları kânun üzere tapuya müstahak olub emmi ve emmizâdeye tapu olmayub ancak ol yerler derununda müteveffa-yı mezburun ... ve ... bulmuş mülk-i meyve eşcârı olub eşcâr-ı mezkur arsa-i mezbur Abdulveli'ye intikal etmekle ol yerler âhza verildiği surette eşcârı görub gözetmekte su'ûbet olunduğundan ... verilmekten vereseye verilmek ... olub bu cihetle hakk-ı tapu mezburun olmaktan nâşi mezbur dâhi ol yerleri bi-gârâz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i

Sayfa 113

tapu ile sahib-i arzdan alub yedine verilen temessük mucebince sene-i mezbureden beru zapt ve ziraat ve öşür ve ve rüsumat sahib-i arza edâ ede gelüb dâhil olunmak icab etmeyub ve bu makule bir sahib-i arz kâryesi toprağında zamanında müstahak tapu olan yerleri kendüye ve oğluna ve zevcesine alıkomak hilâf-ı kânûn iken bu esnada sahib-i arzın diğer müştereki olan kimesne zuhur birle emmi müteveffa-yı mezkur Hüseyin ol yerleri hayatında Karuhan nâm kimesneye ferâğ etmiş idi şimdi bile ol yerleri merkur Hasan'dan satın aldım kendü taksim

içün zapt ve ziraat ederim deyu hilâf-ı kânûn fuzuli müdahale ve taarruzdan halli olmadığın ve bu babda davasına muvafık cânib-i şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerife verildiğin bildirub kânun üzere amel olunub sahib-i arz merkumun hilâf-ı kânûn ol vecihle vâki olan müdahalesi men' ve def' birle ol yerler yedinde olan temessük mucebince bir kârâr-ı sâbık zâpt ve zirâ'at ettirilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümâyunumdan kânuna su'âl olundukta ol dâhi tasarruf edenlerden mezbur Abdulveli'nin emmisi mezkur Hüseyin iki yüz otuz bir senesinde fevt oldukta oğlu ve kızı ve baba bir ar karındaşı ve sâ'ir ashâb-ı tapudan kimesnesi kalmayub tasarrufunda olan yerleri tapuya müstahak olmağla emmi ve emmizadeye tapu olmayub ancak ol yerler derununda müteveffa-yı mezburun ve terbiyesiyle ... bulmuş mülk-i meyve eşcârı olub eşcâr-ı mezkure arsa-i mezkur Abdulveli'ye intikal etmekle ol yerler ahire verildiği surette eşcârı gözetmekte su'ûbet olduğundan ahire verilmekten vereseye verilmek üzere olub bu cihetle hakk-ı tapu mezburun olmaktan nâşi mezbur dâhi ol yerleri bi-gârâz Müslümanların takdir eyledikleri resm-i tapu ile sahib-i arzdan alub yedine verilen temessük mucebince sene-i mezbureden beru zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda ede gelür iken bu esnada sahib-i arzın diğer müştereki olan kimesne zuhur birle emminin müteveffa-yı mezbur Hüseyin ol yerleri hayatında mezkur Karuhan'a ferâğ etmiş idi ben ol yerleri merkum Hasan'dan satın aldım kendü taksim içün zapt ve ziraat ederim deyu fuzuli müdahale eylediği vâki ise bu mâkule bir sahib-i arz kâryesi toprağında ... müstahak tapu olan yerleri kendüye ve oğluna ve zevcesine alıkomak hilâf-ı kânûn olmağla sahib-i arz merkumun ol vecihle vâki olan müdahalesi men' ve def' ve ol yerler yedinde olan temessük mucebince bir karar-ı sabık zapt ve ziraat ettirilmek kânun idugü tâhrir olunmağla kânun üzere amel olunmak babında. Hami

Fî Evâsıt-ı Rebiül-evvel sene 239

Saraybosna kâdısı zîdet fezâilühûya hüküm,

Bosna sancâğında Saray nâhiyesine tâbî mâhallat-ı neferât ile nefsi Saray ol mâhruse ve hâsıl tâhtında resm-i çift ve bennâk ve meyve ve dönüm ve gendüm ve mâhlût ve bâc-ı bâzâr ve bâd-ı hevâ ve resm-i ârûs ma' bâc-ı ... yekûn ma' gâyrüha doksan dört bin altı yüz âkçe bâzu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tâhrir ve defter-i icmâlde mîr-i mîrân Bosna hassa? idugü defter-i hâkâniden ve nefsi Saray tahtında resm-i çift ve bennak ve ispenç ve gendüm ve öşr-i bostân ve resm-i ârûs ve rüsum-ı sâiresi nefsi Saraybosna ... şem' asel ve ... ve emti'â-i sâire mütenevvi'â ve tevâbi-i mâktu'âsına rabt olunmuş ve mâktu'â-i merkume mal ... takdirile ber veçhi mâlikâne mâlumü'l-esâmi kimesnenin berât-ı alişan ile uhdelerinde olduğu mâlikâne kâleminden başka başka ihraç ettirilmiş ve defter-i hakanide nefsi Saray tahtında resm-i ârûs hâsıl yazılmış olmağla nefsi Saray Bosna'nın defterde mukayyed müslim ve zimmî râiyyet ve râiyyeti oğullarından biri bekar kızın ere verdikte kânun üzere icâb eden resm-i ârûsaneleri er canibinden zabitlerine ve nefsi Saray ve kurâsı âhâlisinden âkd ... vukuunda bekar kızlardan ere verdiklerinde taraf-ı şer' den izni müş'ir verilen mürâsele içün kezâlik kânun üzere icâb eden resmî âkd nikâhı kâza-i mezburda hüküm'ül-vâkt olanlara ...

hususunda harç-ı fetvâ dâhi âdet-i kâdim üzere müftü kaza bulunanlara edâda kusurları olmayub te'âddi olunmaları icâb etmez iken bazı hukkâm ve müftü kaza taraflarından hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i kadim ziyade harç ve avâ'id talebi ve zabitan-ı saire taraflarından dâhi el-tevâli mezâlim-i muhdese âkçe mutalebesiyle ahali-i fukârâ ızrâr ve rencide olunmakta oldukları beyanıyla fi mâ-bâd ... hilaf-ı şedd ve kânun ızrâr ahali-i fukârâyı mucib olur muhdesenin men' u def'i babında emr-i şerifim sudurunu hala Bosna vâlisi destur mükerrerrem vezirim Şerif Sadi Selim Paşa edâmâ'llah teâli iclâle tarafından der-bâr-ı âdâlet-karâr şahânem vârid olan tâhriratta derç ve inhâ olunmuş olmaktan nâşi defterhâne-i âmiremde mâhfûz ruznâmçe-i hümâyun ve defter-i icmâl ve mufâssala mürâca'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestûr ve divân-ı hümâyunumdan muktezâsı su'âl olundukta nefis-i Saray'ın defterlü re'âyasından biri bekâr kızın ere verdikte er cânibinden altmış âkçe ve toprağından sakın olub ere varan değil ise otuz âkçe ve zımmî re'âyasının dâhi ere verdikleri bekâr kızlarından otuz ve bîvelerinden elli beş âkçe er cânibden resm-i ârusâneleri

Sayfa 114

mukâtâa-ı merkume mutasarrıfları taraflarına ve nefis-i Saray ve kurâsında biri bekâr kızın ere verdikte târâf-ı şer'den izn-i müş'ir verilen mürâseleler için resm-i âkd-ı nikâh er cânibden yirmi âkçe ... ve beş âkçe hademe-i mâhkeme cem'ân yirmi beş âkçe hükmü'l-vâkt bulunanlara edâ eylemeleri kânun olduğuna binâ'en bu surette ahâli-i merkume ber muceb-i kânun resm-i ârusâneleri mukâtâa-i merkume mutasarrıfları tarafına ve resm-i âkd-ı nikâhı hükmü'l-vâkt olanlara ve fukâraya mürâca'at lâzım geldikte iktizâ' eden harç-ı fukaraya müftü kaza olanlara edâ eylediklerinden sonra hilâf-ı kânun ve mugâyir-i kâdim ziyade harç ve avâ'id mutâlebesiyle vâki olan tâ'addiyatın men' ve def'i için kânun üzere emr-i şerifim itâsı iktizâ' eylediği tâhrir olunmağla kânun üzere âmel olunmak için emr-i şerifim ısdârını bi'l-fi'il baş defterdârım olan iftihâr'ül-... ve'l-ekâbirü'l-seyyid Mehmed Esad dâme ulüvve bâ tâkrir ifâde etmekle veçhi meşrûh üzere âmel olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mevlâna-yı mumailayhsin husus-ı mezbur inhâ olduğu halde zaman-ı alâmet ... şahânemde ahâli-i fukâra ve sâir hiç kurâ mikdâr zerre zulm ve te'addi olunduğuna kât'a rızâ-yı şerifim olmamağla nefis-i Saray Bosna âhalisi kânun üzere icâb eden resm-i ârusânesini dahi mezbur mutasarrıfları tarafına ve nefis-i Saray ve kurâsından vukû bulan resm-i âkd-ı nikâhı tarafına ve fukaraya mürâcâ'at lazım geldikte adil-i kâdim üzere iktizâ' eden harç-ı fukaraya müftü kaza olanlara edâ eylediklerinden sonra hilâf-ı kanun ve mugâyir-i kâdim ziyâde harç ve avâ'id mutalebesi ve sâir mevâd-ı muhdese ile vâki olan tâ'addiyatın men' u def'i hususuna mübâderet ve hilâf-ı kânun ve mugâyir-i kâdim vâz' ve hâlet-i vuku'undan hazer ve mücânebet olunmak babında.

Fî Evâil-i Rebiül-evvel sene 239

... kâzâsı nâ'ibine hüküm,

... kasâbası sâkinelerinden Rukiyye nâm hâtun gelüb bu kasâba-i mezbure tâbi ... kâryesi toprâğında vâki malumatü'l-hudud ve'l-kıtâ'at tarlalara kız karındaşı Hanife nâm hâtun ile müşâ' ve müşterek mutasarrıflar iken kız karındaşı mezbure Hanife müteveffi oldukta oğlu kalmayub ve ol yerler derununda vereseye intikâl eder mülki meyve eşcârı dâhi olmayub ol yerlerden hissesi kânun üzere tâpuya müstahak ve hâkk-ı tâpu bî-gârâz Müslümanların tâkdir eyledikleri resm-i tâpu ile müştereki olduğu itibariyle mezbure Rukiyye'nin olub resm-i tâpu ile sâhib-i ârzdan almağa talibe iken ve anadan kıza kızdan anaya ve zevceden zevce tâpu yoğ iken sâhib-i ârz olan kimesne buna vormeyub ol yerlerin ... müteveffi-i mezburenin kasaba-i mezbure sâkinlerinden zevci Şakir nâm kimesneye ve ... dâhi kızı Ayşe'ye virub gâdr eylediğinde huzur-ı şer'de lede'l-müdâfa'a ol yerler kânun üzere müşterek olduğu itibariyle mezbureye hüküm olunarak merkum ve mezburenin vâsisinin günâ yedlerine cânib-i şer'den tenbih şer'i birle yedine hüccet-i şer'iyeye itâ olunmuşken sâhib-i ârz merkum hilâf-ı kanun vormeyub gâdr külli eylediğin bildirub kânun üzere âmel olunub ol yerlerden müşterekesi hissesi bî-gârâz Müslümanların tâkdir eyledikleri resm-i tapu ile sâhib-i ârzdan kendüye alıverilub zâpt ve tarafından zirâ'at olunmak bâbında emr-i şerifim sudurunu istid'â ve verilen hüccet-i şer'iyeye ibrâz etmekten nâşi kânun üzere amel olunmak babında. Hami

Fî Evâhir-i Rebiül-evvel sene 39

Bosna Yenipâzâr kâzâsı nâ'ibine hüküm,

Yeni-bâzâr kasabası sâkinlerinden Derviş ve Hasan nam kimesneler gelüb arazi tasarruf edenlerden İbrahim nâm kimesne kâzâ-i mezbure tâbi Balakoca kâryesi toprâğında vâki tapulu ve temessüklü müstâkilen mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud tarlalarından hâkk-ı tâsarrufat rızası ve sâhib-i ârz ma'rifetiyle iki yüz otuz beş senesinde bin üç yüz gıruş mukabilesinde bunlara ferâğ ve tefviz ve bunlar dâhi nüfus ve kabul birle yedlerine verilen temessük mucebince sene-i mezbureden beri zâpt ve beher sene zirâ'at ve öşür ve rüsumat sâhib-i ârza edâ ede gelüb dâhil olunmak icâb etmez iken bu esnâda kâzâ-i mezbur sâkinelerinden Malike ve Arife nam hâtunlar zuhur birle ol yerlere bundan âkdem fevt olan kârındaşımız Ebubekir nâm kimesne hayatında fâriğ mezbur İbrahim ile müşterek olmağla bi'd-defâ'at nısfı hissesi tâpu ile bize intikâl eder deyu hilâf-ı kânun fuzuli müdahale etmeleriyle mezbur sâni ile huzur-ı şer'de lede'l-müdâfa'a ol yerler müstakilen fâriğ merkum İbrahim'in ba mârifet sâhib-i ârzdan tapulu ve temessüklü yerleri olub ol dâhi ba mârifet sâhib-i ârz sene-i mezburede müstakilen buna ferâğ etmiş olduğu şühûd-ı udûl ile sâbit ve zâhir olarak mezbur sâninin ol vecihle vâki olan müdahalelerinin men' ve def'i için cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyeye itâ olunmuşken mezbur sâni mücâb ve müdafâ'aları olmayub yine kemâ fi'l-evvel müdahale ve ızrârdan hâlli olmadıkların bildirub kânun üzere amel olunub mezbur sâninin hilâf-ı kânun ol vecihle vâki olan müdahaleleri men' u def' olunmak babında

emr-i şerifim sudurunu istid'â ve verilen hüccet-i şer'iyeyi ibrâz etmeleriyle kânun üzere amel olunmak babında. Hami

Fî Evâhir-i Rebiül-evvel sene 39

Sayfa 115

Banaluka kâzâsı nâ'ibine hüküm,

Mustafa nâm kimesne gelüb arâzi tasarruf edenlerden ... Mustafa kızı Fatıma nâm hatun müteveffî oldukta oğlu ve mülki meyve eşcârı intikâl eder verese ve müştereki kalmayub Banaluka kâzâsına tâbi ... karyesi toprağında vâki mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud tarlaları kânun üzere tâpuya müstahak ve hakk-ı tapu ile verdiği resm-i tapu ile ehl-i karyeden yere zârureti olanların olub ve bu dâhi karye-i mezburenin defterde mukayyed reâya ve reâyanın oğullarından vire zârureti olmağla ol yerleri il verdiği resm-i tapu ile sahib-i arzdan almağla taleb olub bu makule sahib-i arz karyesi toprağında zamanında müstahak tapu olan yerleri kendüye alıkomak ve oğluna ve karındaşına ve zevcesine vermek hilâf-ı kânun iken sahib-i arz olan kimesne mücerred ziyade bâha ile vermek içün ol yerleri kendü taksim içün zapt ve zirâ'at edeceğim deyu hilâf-ı kanun buna vermekte ta'allül ve muhalefet üzere olduğun ve bu babda davasına muvafık-ı cânib-i şeyhü'l-islâmdan fetva-yı şerife verildiğün bildirub kanun üzere amel olunub veçhi meşruh üzere müstahak tapu olan yerler il verdiği resm-i tapu ile sahib-i arzdan kendüye alıverilmek babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten naşi divan-ı hümayunumdan kanuna su'âl olundukta bu makule oğlu kalmayan müteveffîyenin yerleri il verdiği resm-i tapu ile bir seneye değin karye-i mezburenin defterde mukayyed reâya ve reâyanın oğullarından ve bir zarureti olanlardan talibine vermek kanun olub ve sahib-i arz olan kimesne dahi karyesi toprağında zamanında müstahak tapu olan yerleri kendüye alıkomak ve oğluna ve karındaşına ve zevcesine vermek hilaf-ı kanun idugü tahrir olunmağla kanun üzere amel olunmak babında Hami

Fî Evâhir-i Rebiül-evvel sene 1239

Mîr-i mîrân Kâra Mehmed'in İzvornik sancağı mutâsarrafı ... dâme ikbâle ve Sokol ve İsmoluk ve ... ve Kuzay ve Yadara ve ... ve ... Visoka nâ'iblerine hüküm,

Erbâb-ı tımardan Hasan ve Süleyman gelüb İzvornik sancağında Sokol nahiyesinden ... nâm kârye ve gayrıdan on altışar bin yedişer yüz doksan ikişer âkçe başka başka berât-ı şerifimle mutasarrıf oldukları tımarlarının baş kalemi olan defter-i icmâlde on yedi on yedi bin âkçe bâzâr salifü'z-zikr karye-i ... tımarları mülhâkâtından Sokol nahiyesine tâbi sekiz bin âkçe bâzâr kârye-i ... ve üç âkçe bâzâr karye-i ... iki bin dört yüz âkçe bâzâr karye-i ... ve İsmoluk nahiyesine tâbi yedi bin yedi yüz yetmiş âkçe bâzâr karye-i ... ve ... nahiyesine tâbi dört bin âkçe bâzâr karye-i ... nahiyesine tâbi iki bin âkçe bâzâr karye-i ... ve Yadara nahiyesine

tâbi üç bin âkçe bâzâr karye-i ... ve ... nahiyesine tâbi dört bin âkçe bâzâr karye-i ... ve bin âkçe bâzâr mezrâ'-ı ... nezd karye-i ... ve ... nahiyesine tabi yedi bin beş yüz akçe bâzâr karye-i ... ve Visoka nahiyesine tabi üç bin beş yüz akçe bâzâr karye-i ... ve nâm-ı diğer ... ma' gâyrüha biriktirilub altmış yedi bin yüz yetmiş akçe ze'âmet bir icmâl ve icmal-i mezburun otuz üç bin beş yüz seksen dört akçesinden icmâl bozulmamak üzere on altışar bin yedişer yüz doksan ikişer akçeleri merkuman Hasan veled-i Süleyman'ın tımarları bâkisi müşterekleri kayıtlarında olduğu defter-i hâkanide mukayyed olduğuna ve zikr olunan tımarlar İzvornik sancağında defter-i iltizamına dâhil olmadığına binâ'en karye-i merkum icmâllü ze'âmet karyelerinden olub bu makule icmâllü ze'âmet karyeleri serbest olmak kânun-ı mukaddereden olmağla vâki olan resm-i cürm-i cinâyet ve resm-i ârusâne ve kul ve cârîye mezdeganesi ve sâir bâd-ı hevâsına hâriçten dâhil olunmak icâb etmez iken bu esnada ehl-i örf tâifesi taraflarından rüsum serbestine ve sâir bâd-ı hevâsına hilâf-ı defter-i hâkani ve mugâyir-i kânun fuzuli müdahale ve re'âyası dâhi âhz u hâbs teklifiyle te'addi olduğun inhâ ve bu babda emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfuz ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâle müracâ'at olundukta veçhi meşrûh üzere olduğu mestur ve mukayyed bulunmağın divân-ı hümayunumdan kânuna lede'l-su'âl kurâ-ı merkume icmâllü ze'âmet karyelerinden olub bu mâkule icmâllü ze'âmet karyeleri serbest olmak kânun-ı mukâddereden olmağla vâki olan resm-i cürm-i cinâyet ve resm-i ârusâne ve kul ve cârîye mezdegânesi ve sâir bâd-ı hevâsına hâriçten müdâhale olunmamak için emr-i şerifim itâsı muktezâ-yı defter-i hâkani ve muvafık-ı kânun idugü tâhkir olunub ancak iltizâmat hakkında karâr-gîr olan ... şurutu mücebine husus-ı mezbur sen ki mîr-i mîrân mumailayhsin kâpu kethüdân olub sâbika muhâsebe-i evvelim olan Numan Sabit dâme mecdûhu lede'l-hâvale ol mezburun iltizamâtına dâir bu tarafta defteri olmadığından zikr olunan tımarların iltizâmı keyfiyeti bilinemediğini i'lâm etmekle mümaileyhin i'lâmına mebni bu emrim merkumanın yedlerine itâ kılınmış ise de bu makule eyâlat ve ... dâhillerinde kâin iltizamâtтан şimdiye kadar dâhil-i defter olmayanların bundan böyle dâhi vülât ve mutasarrıfeyn taraflarından zapt ve iltizamata ri'âyet olunur ise sahibleri mahallerinde mevcut olduğu halde hâkiki ârza ve mevcut değil ise yine mahallerinde ol sabıkları ve hâsılatı gâdırıdan âri olacak vecihle tâhkik ve yâhud fâkât bir sene mutasarrıflarına zapt ve ta'sîr eylemeğın hâsılatının zâhire ihrâcına itinâ' olunarak ona göre beled-i sâbık itibariyle kâpu kethüdâları taraflarından deruhde olunmak için keyfiyet-i bâ tâhkirat ve i'lâm der-sâ'adetime inhâ olunmak ve taleb ve ri'âyet olunmadığı surette âshâbı taraflarından zapt ve ta'sîr ettirilub cânib-i âhirden hilâf-ı defter-i hâkani bilâ sened vâki olan müdahalenin men' u def' hususuna mübâderet kılınmak irâde-i seniyyem muktezasından olmağla veçhi meşruh üzere amel ve hareket eylemen fermânım olmağın imdi sen ki mîr-i mîrân ve nâ'ib-i mumailayhimsin zikr olunan tımarların iltizamına tâleb ve ri'âyet olduğun hâlde ber mucib-i nizâm tarafına ilzâm olunarak iş bu emr-i şerifim merkumânın kendü taraflarından zaptına ser-rîşte olmamak şartıyla serbest nizâ'ı hususuna takayyüd nâm idub göresiz kurâ-ı mezkure icmâllü ze'âmet karyelerinden olub bu makule icmâllü ze'âmet kâryeleri serbest olmak kânun-ı mukâddereden olmağla vâki olan resm-i cürm-i cinâyet ve resm-i ârusâne ve kul ve cârîye mezdegânesi ve sâir bâd-ı hevâlarına voyvoda ve serdar ve

subaşı ve ayân ve alâybeği ve zü'amâ ve erbâb-ı tımâr ve cerî'başı ve cerî' sürücüler ve ümmet ve amel ve nâzır ve mahsuleyn-i emvâl ve sâir beşer erlerinden ve gayrıdan ... hiç ferdi hilâf-ı defter-i hâkânî

Sayfa 116

ve mugâyir-i kânun dâhil ve ta'ârruz ettirilmeyub cümlesinin müşterekleriyle merkumân taraflarından ahz u kâbz ettirdiğin ... gibi yazılı re'âyasının yedinden cürm-i galiz sadır olub bi-hasbe'l-şer'-i şerif salb ve seyâset ve yâhud fâkat ... müstahak ola ol vâkitte dâhi hüküm kanunü'l-hâkk olub cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye verildikten sonra mücrime günâh sâdır olduğu mahalde seyâsete me'mur olanlara şer'le hakkında lâzım gelen mâ'rifet-i şer' ve merkumân mâ'rifetleriyle icrâ ettirub hâriç ... alub ketmeye komayub ve bilâ seyâset deyü bir âkçe ve bir ... almayalar oldurmayub men' ve def'i hususuna mübâderet ve iltizâmat nizamına ve kûyûd-ı defter-i hâkânîye ve kânuna menâfi-i vâz'-ı tecvizden be-gâyet hâzer ve mübâ'id en eylemeniz babında.

Fî Evâil-i Rebi'ül-evvel sene 39

Der-zaman Sâdr-ı Sudurü'l-Vüzerâ Hâzret-i Mehmed

Said Galib Pâşa Yesserâllahû Mâ yeşa' ve Mâ' yurîd

ve Fî Ayân-ı Reîs'ül-küttâb Mümâ-ileyh

Mâ-yetemennâh e'l-vâki Fî 9 Rebi'ül-evvel Sene 239

Mîr-i mîrân Kâra Mehmed'in İzvornik sancağı mutâsarrafı ... dâme ikbâle ve Sokol ve İsmoluk ve ... ve Kuzay ve Yadara ve ... ve ... Visoka nâ'iblerine hüküm,

Erbâb-ı tımardan Hasan ve Süleyman gelüb İzvornik sancağında Sokol nahiyesinden ... nâm kârîye ve gayrıdan on altışar bin yedişer yüz doksan ikişer âkçe tımarlara başka başka berât-ı şerifimle mutasarrıf oldukları tımarlarının baş kalemi olan neferât-ı müslimanan ve neferat-ı küberan reâya ve baştına ile marû'z-zikr kârîye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve ... yekûn ma' gayruha on yedi bin akçe Sokol nahiyesine tâbi neferât-ı müslimanan ve neferat-ı küberan re'âya ve baştına ile kârîye-i Graska? ma' Budestine? ve hâsıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve ... yekûn ma' gayruha sekiz bin akçe ve yine Sokol nahiyesine tabi neferat-ı müslimanan ve neferat-ı küberan re'âya ve baştına ile kârîye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve ... yekûn ma' gayruha üç bin akçe ve yine Sokol nahiyesine tabi neferat-ı müslimanan ile kârîye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve ... yekûn ma' gayruha dört bin dört yüz akçe ve İsmoluk

nahiyesine tabi neferat-ı müslimanan ve neferat-ı küberan re'âya ve baştına ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve ... yekûn ma' gayruha yedi bin yedi yüz yetmiş akçe ve ... nahiyesine tabi neferat-ı müslimanan ve neferat-ı küberan re'âya ve baştına ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve ... yekûn ma' gayruha dört bin akçe Kuzay nahiyesine tabi neferat-ı küberan re'âya ve baştına ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm ve ... yekûn ma' gayruha iki bin akçe ve Yadara nahiyesine tabi neferat-ı küberan re'âya ve baştına ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i ispenç ve gendüm ve ... yekûn ma' gayruha üç bin akçe ve ... nahiyesine tabi neferat-ı müslimanan ve küberan baştına ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve ... yekûn ma' gayruha dört bin akçe ve Yadara nahiyesine tabi neferat-ı küberan re'âya ve baştına ile karye-i ... ve hasıl tahtında ispenç ve gendüm ve ... yekûn ma' gayruha yedi bin beş yüz akçe ve Visoka nahiyesine tabi neferat-ı müslimanan ve neferat-ı küberan re'âya ve baştına ile karye-i ... nâm-ı diğer ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve ... yekûn ma' gayruha üç bin beş yüz akçe bâzular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrir ve defter-i icmâlde tamam bazu-yu mezkureleri ma' gayruha biriktirilub altmış yedi bin yüz yetmiş akçe ze'âmet bir icmâl ve icmâl-i mezburların otuz üç bin beş yüz seksen dört akçesinden icmâl bozulmamak üzere on altışar bin yedişer yüz doksan ikişer akçeleri merkuman Hasan ve Süleyman'ın tımarları İzvornik sancağında defter-i iltizâmatına dâhil olmadığına binâ'en kurâ-ı merkume topraklarında zirâ'at eden defterlü re'âya ve defterlü re'âyası yedlerin zirâ'at eden hâriç re'âya taifesinin zirâ'atleriyle hasıl eyledikleri terekeleri öşürlerin evlâ karyelerinde olan anbara bâde her hafta durur tereke satulur akreb bâzara nakil ettirmek murad olundukta re'âya-yı mezkure karye-i mezburede de vâki anbara bâde her hafta durur tereke satulur akreb bazara nakilde hilâf-ı kânun inâd ve muhalefet eylediklerin inha ve bu babda emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfuз ruznâmçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala mürâcaat olundukta veçhi meşruh üzere olduğu mestur ve mukayyed bulunmağın divân-ı hümayunumdan kânuna lede'l-su'âl zikir olunan kurâ müşterekleriyle merkuman ve Süleyman'ın kâyıdlarına dâhil olmağla kurâ-ı mezbure topraklarında zirâ'at eden defterlü re'âya ve defterlü re'âyası yedlerin zirâ'at eden hâriç re'âya tâifesi zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekeleri öşürlerin evlâ karyelerinde olan anbara bâde her hafta durur tereke satulur akreb bazara nâkil eylemeleri için tenbihi hâvi emr-i şerifim itâsı muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunub ancak iltizamât hakkında kârâr-gîr olan nizâm-ı ... şurutu mucebince husus-ı mezbur sen ki mîr-i mîrân mummaileyhsin kâpu kethüdân olub sâbık muhâsebe-i evvelim olan Numan Sabit dâme mecdühûya lede'l-hâvale livâ-i mezburun iltizâmatına dâir bu tarafta defter-i olmadığından zikr olunan tımarların iltizâmı keyfiyeti bilinemediğini i'lâm etmekle mümaileyhin i'lâmına mebni bu emrim merkumanın yedlerine itâ kılınmış ise de bu makule eyâlat ve ... dâhillerinde kâin iltizamâtтан şimdiye kadar dâhil-i defter olmayanların bundan böyle dâhi vülât ve mutasarrıfeyn taraflarından zapt ve iltizamata ri'âyet olunur ise sahibleri mahallerinde mevcut olduğu halde hâkiki ârza

Sayfa 117

ve mevcut değil ise yine mahallerinde ol sabıkları ve hâsılatı gâdırıdan âri olacak vecihle tâhkik ve yâhud fâkât bir sene mutasarrıflarına zapt ve ta'sîr eylemeğin hâsılatının zâhire ihrâcına itinâ' olunarak ona göre beled-i sâbık itibariyle kâpu kethüdâları taraflarından deruhde olunmak için keyfiyet-i bâ tâhriyat ve i'lâm der-sâ'adetime inhâ olunmak ve taleb ve ri'âyet olunmadığı surette âshâbı taraflarından zapt ve ta'sîr ettirilub cânib-i âhirden hilâf-ı defter-i hâkani bilâ sened vâki olan müdahalenin men' u def' hususuna mübâderet kılınmak irâde-i seniyyem muktezasından olmağla veçhi meşruh üzere amel ve hareket eylemen fermânım olmağın imdi sen ki mîr-i mîrân ve nâ'ib-i mumaileyhimsin zikr olunan tımarların iltizamına tâleb ve ri'âyet olunduğu hâlde ber muceb-i nizâm tarafına ilzâm olunarak iş bu emr-i şerifim merkumânın kendü taraflarından zaptına ser-rişte olmamak şartıyla serbest nizâ'ı mezkur hususuna takayyüd nâm idub göresiz kurâ-ı mezkure topraklarında zirâ'at eden defterlü re'âya ve defterlü re'âyası yerlerin zirâ'at eden hâriç re'âya taifesine mâhkeme-i tenbih ve te'kid eylesesuz ki kurâ-ı mezbure topraklarında hâsıl eyledikleri terekeleri öşürlerin evlâ karyelerinde olan anbara bâde her hafta durur tereke satulur akreb bazara nâkil eyleyub hilâf-ı kânun tâ'allül ve muhâlefet etmeyesuz ve ettirmeyub men' u def'i hususuna mübâderet ve iltizâmat nizamına ve kûyüd-ı defter-i hâkaniye ve kânuna menâfi vâz'-ı tecvizden be-gâyet hâzer ve mübâiden eylemeniz babında.

Fî Evâil-i Rebi'ül-âhir sene 39

Mîr-i mîrân Kâra Mehmed İzvornik sancağı mutâsarırîfı ... dâme ikbâleye ve Sana ve Drametin ve Böğürdelen nâ'iblerine hüküm,

Divân-ı Bosna mutasarrıflarından Feyzullah veled-i İsmail zîde kâdruhu ve erbâb-ı tımarıdan Mehmed veled-i İsmail gelüb İzvornik sancağında Sana nâhiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan on sekiz bin doksan beş akçe tımarı mumaileyh Feyzullah ve karye-i ... ol mezbure ve gayrıdan on iki bin altmış üç akçe tımarı merkum Mehmed başka başka berat-ı şerifimle mutasarrıflar olub tımarlarının baş kalemi olan otuz dört nefer re'âya ve on bir baştina ile salifü'z-zikr kârye-i ... ve hâsıl tahtında resm-i çift ve bennâk ve gendüm ve ... yekûn ma' gayruha dört bin beş yüz akçe ve tımarı mülhakatından yine Sana nahiyesine tâbi yirmi on nefer müslimanan ve on sekiz nefer küberân-ı re'âya ve yirmi altı baştina ile karye-i ... Sana ve hâsıl tâhtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve ... yekûn ma' gayruha sekiz bin yüz elli akçe ve Drametin nahiyesine tâbi yirmi üç nefer müslimanan ve kırk yedi nefer küberân-ı re'âya ve yirmi üç baştina ile ... nâm-ı diğer ... ve hâsıl tâhtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve erzâk yekûn ma' gayruha yedi bin beş yüz akçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tâhriyat ve defter-i icmalde tamam bazu-yu mezkureleri ma' gayruha biriktirilub yirmi bin dokuz yüz elli akçe bir icmal ve icmal-i mezburun on iki bin beş yüz akçesi mumaileyh Feyzullah'ın ve sekiz bin üç yüz yetmiş dokuz akçesi merkum Mehmed'in ve Böğürdelen nahiyesine tabi on iki nefer re'âya ile karye-i ... ve hasıl tahtında

gendüm ve ... yekûn ma' gayruha yedi bin akçe ve Sana nahiyesine tabi dört nefer müslimanan ve üç nefer küberân-ı re'âya ve on dört baştina ile karye-i Guşter ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve erzâk yekûn ma' gayruha yedi bin dokuz yüz yirmi üç akçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrir ve defter-i icmalde maru'z-zikr ... karyesinin bazusundan bin iki yüz akçesi ifrâz ve Guşter karyesinin tamam bazusuyla ma' gayruha biriktirilub on beş bin iki yüz dokuz akçe bir icmal ve icmal-i mezburun beş bin beş yüz yirmi dört akçesi mümaileyh Feyzullah'ın ve üç bin altı yüz seksen iki akçesi merkurum Mehmed'in bakiyyeleri müsterekleri kayıdlarında olduğu defter-i hakanide mukayyed olduğuna ve merkumanın tımarları İzvornik sancağının defter-i iltizâmatına dâhil olmadığına binâ'en zikr olunan kurâ ve mevrâ' topraklarında zirâ'at eden defterlü re'âya ve defterlü re'âyası yerlerin ziraat eden hâriç re'âya taifesinin ziraatleriyle hasıl eyledikleri terekeleri öşürlerin evlâ karyelerinde olan anbara bâde her hafta durur tereke satulur akreb bazara nâkil ettirmek murâd olundukta re'âya-yı mezkure kurâ-ı mezburede vâki anbara bâde her hafta durur tereke satulur akreb bazara nâkilde hilaf-ı kanun inâd ve muhâlefet eylediklerin inhâ ve bu babda emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle defterhâne-i âmiremde mâhfuz ruznâmçe-i hümâyun ve defter-i icmâl ve mufassala müracâ'at olundukta veçhi meşruh üzere olduğu mestur ve mukayyed bulunmağın divân-ı hümâyunumdan kânuna lede'l-su'âl zikr olunan kurâ topraklarında zirâ'at eden defterlü re'âya ve defterlü re'âyası yerlerin zirâ'at eden hâriç re'âya tâifesi zirâ'atleriyle hasıl eyledikleri terekeleri öşürleri evlâ karyelerinde olan anbara ve bâde her hafta durur tereke satulur akreb bazara nâkil eylemeleri için tenbihi havi emr-i şerifim itâsı muvafık-ı kânun idugü tâhrir olunub ancak iltizamât hakkında kârâr-gîr olan nizâm-ı ... şurutu mucebince husus-ı mezbur sen ki mîr-i mîrân mummaileyhsin kâpu kethüdân olub sâbık muhâsebe-i evvelim olan Numan Sabit dâme mecdühûya lede'l-hâvale livâ-i mezburun iltizâmatına dâir bu tarafta defter-i olmadığından zikr olunan tımarların iltizâmı keyfiyeti bilinemediğini i'lâm etmekle mümaileyhin i'lâmına mebni bu emrim merkumanın yedlerine itâ kılınmış ise de bu makule eyâlat ve ... dâhillerinde kâin iltizamâtın şimdiye kadar dâhil-i defter olmayanların bundan böyle dâhi vülât ve mutasarrıfeyn taraflarından zapt ve iltizamata ri'âyet olunur ise sahibleri mahallerinde mevcut olduğu halde hâkiki ârza ve mevcut değil ise yine mahallerinde ol sabıkları ve hâsılatı gâdırıdan âri olacak vecihle tâhkik ve yâhud fâkât bir sene mutasarrıflarına zapt ve ta'sîr eylemeğın hâsılatının zâhire ihrâcına itinâ' olunarak ona göre beled-i sâbık itibariyle kâpu kethüdâları taraflarından deruhde olunmak için keyfiyet-i bâ tâhrirat ve i'lâm der-sâ'adetime inhâ olunmak ve taleb ve ri'âyet olunmadığı surette âshâbı taraflarından zapt ve ta'sîr ettirilub cânib-i âhirden hilâf-ı defter-i hâkani bilâ sened vâki olan müdahalenin men' u def' hususuna mübâderet kılınmak irâde-i seniyyem muktezasından olmağla veçhi meşruh üzere amel ve hareket eylemen fermânım olmağın imdi sen ki mîr-i mîrân ve nâ'ib-i mummaileyhimsin zikr olunan tımarların iltizamına tâleb ve ri'âyet olduğu hâlde ber muceb-i nizâm tarafına ilzâm olunarak iş bu emr-i şerifim merkurumânın kendü taraflarından zaptına ser-rişte olmamak şartıyla serbest nizâ'ı mezkur hususuna takayyüd nâm idub

Sayfa 118

göresiz kurâ-ı mezkure topraklarında zirâ'at eden defterlü re'âya ve defterlü re'âyası yerlerin zirâ'at eden hâriç re'âya taifesine mâhkeme-i tenbih ve te'kid eyleyesuz ki kurâ-ı merkume topraklarında hâsıl eyledikleri terekeleri öşürlerin evlâ karyelerinde olan anbara bâde her hafta durur tereke satulur akreb bazara nâkil eyleyub hilâf-ı kânun tâ'allül ve muhâlefet etmeyesuz ve ettirmeyub men' u def'i hususuna mübâderet ve iltizâmat nizamına ve kûyûd-ı defter-i hâkaniye ve kânuna menâfi vâz'-ı tecvizden be-gâyet hâzer ve mücânebet eylemeniz babında.

Fî Evâsıt-ı Rebi'ül-evvel sene 239

118/1

İş bu emr-i âli mübaşiri yediyle lede'l-vurûd kapudan merkum müşarünileyh ihzarıyla akd olunan meclis-i şer'de emr-i âli mezkur feth ve kırâ'et olunarak ... lede'l-... cevabında sarraf-ı mesfurun istid'â eylediği meblâğ-ı mezbur bundan yirmi beş sene mukaddem iki yüz on beş tarihine müteveffa-i mezburanın hal-i hayatlarında sarraf-ı mersum tarafına ahzü'l-istifaya ve lede'l-veçh selh ve ibraya vekalet-i amme ...-i devriye ile asitane-i aliyyede Mahmud Paşa mahkemesinde ba hüccet-i şer'iyye baisü'l-vükelası olan yazıcısı Odis nam zımmin mübaşir ile vürud ve pederim ile biraderim merhuman ile hesabını rü'yet ve cümle hesabı ile bin altı yüz güruşa karâr-dâde ve ol halde otuz beş bin altı yüz güruşu ... vekil-i mersume teslim ve on beş bin güruşu ta'âhhüd ve deyn-i temessükünü bâde'l-... vekil-i mersum dahi lede'l-istifa sarraf-ı mersum Refail nam zımminin tarafından bi'l-vükela müteveffanın merkuman babam ve biraderimin ve bu kullarının zimmet ... ibrâ' ile ibra ve ıskat eylediğini ... esnada memleha-i zir kadısı olan Tevfik Ömer Efendinin imzasıyla ... ve ... hüccet-i şer'iyye yedimde olub kezâlik meblağ-ı ta'âhhüdlerin olan on beş bin güruşunu on yedi senesi tarihine Bosna havalecilerinden elhâc Ali Ağa yediyle sarraf-ı mersum evvel ve ıskat ve kendüsü dahi kabz ve istifa-i hak eylediğini sarraf-ı mersumun memhur edâ tahvili yedimde mahfuz olub ziyade olarak gerek müteveffıyan? pederim ve biraderim ve gerek bütçemiz kalmayub ... sarraf-ı mersumun dava ve istid'âsı ... tâ'ciz ve kasd-ı izrarından ...dir deyu cevap ve ... masarif on yedi tarihiyle mu'arraza bir kıt'â emr-i âli ibrâz ve emr-i ali mezkurda sarraf-ı mesfurun ziyade mutalebesi matlubü'l-vahi olub matlubü'l-vâhi ile kapudan mümaileyh rencide olunmaması tasrih olunarak ol tarihde sarraf-ı mesfurun ber veçhi muharrer mu'arrazası şer'ân men' olunmuş idugü munderiç ve hala Rumeli vâlisi vezir mükerrem sa'âdetlü Derviş Mustafa Paşa hazretlerinin Bosna valiliği hengâmında sarraf-ı mersum yine emr-i ali ibraz ettirerek vekil ile vali müşarünileyh huzurunda ... olarak sarraf-ı mesfurun bi-veçhi şer' mu'arrazası men' olduğunu natk-ı zaviyenin kadısı İstanbullu Abdülhalil imzasıyla mahazi bir kıtâ hüccet-i şer'iyye mazmunundan dahi müsteban olmağla fi'l-hakika takdir ve mevâcib-i meşruhası vaki ve mutabık ve kasaba-i mezbure ol minval üzere olduğuna vakt-i ahaliden ... inha üzere olub yedinde ... biha ... olduğu hasebiyle husus-ı mezbur bundan akdem bi'd-defâ'at şer'le kabz verilerek matlub-ı mezburdan kapudan merkum

Mahmud Beg üzerine şer'an bir nesne lazım geldiği lede'l-şer'ül-akd zahir ve ... olmağla kapudan mezburun yedinde olan suretleri ihracıyla ... inha nakil ve mübaşir mümaileyh yediyle irsâl olduğunu natık müşarünileyhin vârid olan tahriratıyla Memleha-i Zir kapudan-ı atik zâde İbrahim Efendinin varid olan i'lâmı mazmunları ... âli şerh verilub senedât-ı mezkure dahi battalda hıfz olmuştur.

Fî 21 Safer sene 240

... kâzâsı nâ'ibine hüküm,

Hasan ve Ali ve Murad nam kimesneler gelüb bunlar kâzâ-i mezbur toprağında ... kâl'ası hâvalisinde kâ'in ... tapulu ve temessüklü ber veçhi iştirâk mutasarrıf oldukları malumatü'l-hudud tarlalarını zâpt ve beher sene zirâ'at ve öşür ve rüsumat sâhib-i ârza edâ ede gelüb ahirin alakası olmayub dâhil olunmak icab etmez iken ... kâzâsında ... kâl'ası sükkânından Ebubekir Ömer ve Şaban oğulları ve ... ve Abdi nam kimesneler zıkr olunan tarlaları hilâf-ı kânun fuzuli müdahale ve zâpt dâiyesinde oldukların ve bu bâbda dâvalarına muvafık-ı cânib-i şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerife verildiğın bildirub kanun üzere amel olunub merkumunun hilâf-ı kânun ol vecihle vâki olan müdâhaleleri men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle divân-ı hümayunumdan kânuna su'âl olundukta münazâ'ün-fihâ olan yerleri merkuman Hasan ve Ali ve Murad zâpt ederler iken zirâ'at etmeyub üç sene ale'l-tevâli bilâ kâni' ... koyub müstahak tapu oldukta mezkurdan ...dan sahib-i arzdan resm-i tâpu ile almalariyla müdahale ederler olmayub fi'l-vâki merkumun ol yerleri zapt ve beher sene zirâ'at ve öşür ve rüsumat sahib-i arza edâ ede gelürler iken mezkurun fuzuli müdahale ve zapt ve zirâ'atlerine mümâna'at eyledikleri vâki ise men' ve def' için emr-i şerifim itâsı muvafık-ı kânun idugü tahrir olunmağla kanun üzere amel olunmak babında. Hami

Fî Evâhir-i Safer sene 239

Ehlune nâ'ibine hüküm,

Elhâc Mustafa ve Süleyman nam kimesneler gelüb Klis sancağında Ehlune nahiyesine tâbi karye-i Luluhan? ve tâhtında baştina-i ... veled-i ma' baştina-i sâire beş aded ve hane beş fi iki yüz ve yine hâne bir fi yüz ve yine hâne bir fi elli yekûn ma' gayruha bin yedi yüz akçe ve yine nâhiye-i mezbure tâbi karye-i diğer Luluhan? ve tahtında baştina ile ve ma' baştina-i saire aded dört ve hane iki fi iki yüz ve yine hane iki fi yüz ve yine hane bir fi yüz yekûn ma' gayruha sekiz yüz akçe bazular ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle başka başka tahrir ve defter-i icmalde karye-i Luluhan? deyu karye-i vâhid olmak üzere iki bin beş yüz akçe bazu ile tahrir ve bin yedi yüz akçesi ifrâz ve Ehlune kal'asında cami hisse kurâ Nişte mahsus bir gedik icmal ve icmal-i mezbur tamamen Ahmed veled-i İsmail'in gedik tımarı ve berât-ı şerifimle ... bakisi müştereki kaydında olduğu defter-i hakanide mukayyed

olmağla merkuman elhâc Mustafa ve Süleyman'ın karye-i Luluhan? ol mezbure toprağında tasarruflarında olan baştina yedlerinden öşür tahrir olunmayub filori tahrir olunmağla bunlar dahi tasarruflarında olan kadim-i baştinalarından resm-i filorilerin kanun ve defter mucebince karyeleri zabiti olan merkum Ahmed ve müştereklerine edâ ede gelüb aynî öşür mutalebesiyle te'addi olunmaları icâb etmez iken merkum Ahmed veled-i İsmail aynî öşür talebiyle hilâf-ı defter-i hakani ve mugayir-i kanun te'addiden hâlli olmadığın bildirub defter-i hakani mucebince kanun üzere amel olunub hilâf-ı defter-i hâkani ve mugayir-i kanun ol vecihle vâki olan te'addisi men' u def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmeleriyle defterhane-i amiremde mahfuz ruznamçe-i hümayun ve defter-i icmal ve mufassala müracaat olundukta veçhi meşruh üzere olduğu mestur ve mukayyed bulunmağın defter-i hakani mucebince kanun üzere amel olunmak babında. Hanif

Fî Evâil-i Recep sene 39

Sayfa 119

Tâshih-i evâmir üzere tebdil olmuştur.

Bosna vâlisi vezire ve Memlehatayn nâ'ibine hüküm,

Asitane-i saadetimde mütemekkin sarraf taifesinden Murad oğlu Refael nâm zımminin Memlaha-i zîr kapudanı Süleyman kapudan ve oğulları Mehmet Beg ve Mahmut Beg zimmetlerinde alacağı olan doksan sekiz bin sekiz yüz elli gurus kapudan-ı merkum ve oğulları ta'ahhüdlerini mübeyyen verdikleri ba hüccet-i şer'iyye mucebince eda eylemeleri lazımeden iken mugayir-i ta'ahhüd edada muhalefet eylediklerin mesfur mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â mübaşir ma'rifetiyle mahalinde şer'le rü'yet olunmak babında sudur eden emr-i şerifim lede'l-vurud kapudan merkum mebalığ-i mezburenin elli bin gurusunu itiraf ve maadasını efkar ile mu'terif olduğu elli bin gurusun otuz beş bin altı yüz gurusunu nakden mübaşire teslimen der-alıyeme irsâl idub on beş bin gurusunu edaya ta'ahhüd etmiş olduğu ol vâkitte der-saadetime tâhrir ve inhâ olunmuş olduğuna binâ'en mübaşir ma'rifetiyle bir mukteza-yı ta'ahhüd zimmetlerinde olan mebalığ-i merkumenin edasında yine muhalefet ederler ise makata'aları canib-i miriden zapt ve tahsil ve kendüleri der-alıyeme ihzar olunacağı beyanıyla isti'mali havi sudur eden emr-i şerifimin vusulünde bir mantuk-ı hüccet mebalığ-i mezkureden mukaddema edasına taahhüd olmuş olduğu on beş bin gurusun der-alıyyeye poliçe tarikiyle edasına tekrar ta'ahhüd birle te'diyesi hususi tâhrir olunup mebalığ-i mezburun te'diyesi fi-mâ-ba'd ziyade olan matlub vâhi olduğundan talep ile ta'ciz etmemek şartıyla maznunen verilen emrin kaydı balasına şerh verilub i'lam-ı hal mütezammın bin iki yüz on yedi senesi evâil-i Rebiü'l-evvelinde başka ve mersumun Tuzla kal'ası kapudanı müteveffî Süleyman Beg ve biraderleri Memlehatayn Kazası sâkinlerinden malum'ül-esami kimesneler zimmetlerinde birbirleri kefaletiyle iki yüz on yedi senesinden beru cihet-i farzdan ba hüccet-i şer'iyye matlub olan mebalığden gayrı ez teslim küsur kalan

elli beş bin beş yüz elli ğuruşa kefaletlerine binâ'en merkulardan mutalibe eyledikte edada ta'allül ve muhalefet ve gadr daiyesinde oldukların mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l istid'a husus-ı mezbur darphane-i amirem nazırı sabıka lede'l-havale sarraf-ı mesfuri tarafına celb ile matlubenin keyfiyetini su'âl eyledikte Tuzla kapudanı müteveffa Süleyman Beg ve biraderleri merkulmar zimmetlerinde cihet-i farzdan matlub olan yüz beş bin üç yüz elli ğuruşun altı bin beş yüz ğuruşunu mersum bu tarafda havaleci Osman nâm kimesneden ahz ve alâsını merkulmar tarafından verilmek üzere ba poliçe havale etmekle gayrı ez havale-i mezkure ba hüccet-i şer'iyye küsur kalan doksan sekiz bin yüz elli ğuruşu matlubundan bundan akdem bir defa otuz beş bin bâde on beş bin ğuruş ki cem'ân iki defada sarraf-ı mesfure teslim olunan elli bin ğuruş meblağ-ı mezburdan fûrû-nihâde olundukta merkulmarın zimmetlerinde kırk sekiz bin sekiz yüz elli ğuruş matlub olub ancak havaleci Osman'dan sarraf-ı mersumun me'hûzu olub merkulmarın hesabına mahsub olmak üzere ba poliçe merkulmara havale olunan altı bin beş yüz ğuruşluk poliçeyi adem-i kabul birle âkçesini vermediklerine mebni meblağ-ı mezbur altı bin beş yüz ğuruş dâhi salifü'l-beyan kırk sekiz bin sekiz yüz elli ğuruşun üzerine zam ile bi'l-cümle elli beş bin üç yüz ğuruşa baliğ olduğunu ifade eylediği beyanıyla husus-ı mezbur mahalinde ma'rifet-i şer'le rü'yet olunarak tahkik ve ihkâk-ı hakk olunmak üzere emr-i şerifim sudurunu i'lam etmekle i'lamı mucebince amel olunmak babında bin iki yüz yirmi yedi senesi evâil-i Şevvalinde Bosna valisi esbaka ve Memlehatayn naibine hitaben başka emr-i şerifim sadr olmuş ve muahharen sadır olan emr-i münifim mahalline lede'l-vûrud müteveffa-yı merkumun oğlu Tuzla zir kapudan Mahmud Beg ber muceb-i emr-i ali huzur-ı şer'i ihzar ve muvacehesinde feth ve kırâ'et olundukta bin iki yüz on yedi senesinde sarraf-ı mesfur tarafından vekil-i sabit vükelası yazıcısı Ohannes nâm zımmin vekaleti hasebiyle mevcut olduğu halde mir-i muma-ileyhaya âmme-i duâvi ibrâ'-ı âmme ile ibra ve ıskat eylediğine binâ'en vekil-i mesfurun takriri mucebince Tuzla zir hakemi tarafından hüccet-i şer'iyye ita eylediğinden sonra sarraf-ı mesfur on beş bir ğuruşu hin-i ahzında yedlerine bir kıta ibrâ-ı temessükü virüb zimmetlerinde bir âkçe ve bir ... alacağı kalmadığı merkur Mahmud'un ifade ve ber veçhi muharrer yedinde olan emr-i ali ve hüccet-i şer'iyye ve ibrâ'-ı temessükünü ibrâz etmekle fi'l-hakîka tarih-i mezbur ile müverrih sarraf mesfur tarafından vekil olan yazıcı mesfur kapudan mumaileyhanın babası müteveffa Süleyman Beg'den ve karındaşı müteveffa Mahmud Beg'den üç yüz beş bin ğuruş ve sarraf-ı mesfur dâhi on beş bin ğuruş ahz eylediği senedâtından müsteban olduğun ve hüccet-i şer'iyye ve ibrâ'-ı temessükü suretleri irsâl kılındığını ve bu vecihle bir âkçe alacağı kalmadığı inde'l-şer' zahir ve ... olmuş idugünü natık-ı vârid olan i'lamı mazmun iki yüz yirmi sekiz senesi Recep'inin selhinde emri şerifimin kaydı balasına şerh verilmiş ise de mesfur tarafından kat'an vekil irsâl olunmayub

Sayfa 120

mebaliğ-i merkur el-yevm merkumanın zimmetlerinde hakkı olduğunu ol-tarafta mesfur Ohannes zımminin ibrâ'sını natk-ı ibraz eyledikleri hüccet dâhi sahte olduğunu mesfur tekrar ba arzuhal lede'l-inha ve'l-istid'â mahsus mezbur Rumeli kazaskeri sabıkaları havale mesfurun akçe davâsı davâ-i şer'iyyeden olmağla şer'le rü'yet olunmak emr-i münifim suduru

re'y-i menût idugünü i'lâm etmekle i'lâm-ı mucebince mübaşir ma'rifetiyle ... mesfur tarafından mensub vekil-i şer'iiyesiyle mahalinde şer'le rü'yet ve eğer mahalinde ihkâk-ı hak mümkün olmaz ise merkumlar ve yahud vekil-i şer'iiyeleri li-ecli't-terâfu' der aliyeme ihzâr olunmak babında iki yüz otuz üç senesi evâsıt-ı Safer'inde emr-i şerifim sâdır olmuş ise de merkumlar mübaşir mümaileyh bazı nâ-becâ cevaplar ile ... ettirub ol vecihle gadr eyledikleriyle mesfur mukaddema rikâb-ı ... hüsrevaneme arzuhal takdimiyle inha eylediğine binaen mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince mübaşir ma'rifetiyle mahalinde şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hak olunub eğer mahalinde ihkâk-ı hâk mümkün olmaz ise beher sal li-ecli't-terâfu' vekil-i şer'iiyeleri der-sâ'adetime irsâl ve ihzâr olunmak babında iki yüz otuz yedi senesi evâsıt-ı Rebiül-ahir'esinde sudur eden emr-i şerifim bâzı esbaba mebni mahaline götürülmediği ve meblâğ-ı bâki mezkure el-yevm merkumların zimmetlerinde ... kaldığın mezbur Refael bu defâ ba arzuhal inhâ ve mübaşir ma'rifetiyle ihkâk-ı hak olunmak için der saadetime ihzârları babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten naşı divân-ı hümayunumda mahfuz ahkâm-ı kuyudata tebliğ ettirildikte ber veçhi muharrer tarihi merkumlarda evâmîr-i şerifem verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın sen ki vezir müşarünileyhsin mübaşir ma'rifetiyle ihkâk-ı hak olunmak için der-saadetime ihzârları fermanım olmağın imdi sen ki vezir müşarü naib mummaileyhsin marifetetin ve tâyin olunan mübaşir mümaileyh ma'rifetiyle müdde'î-aleyh ve yahud taraflarından vekil-i şer'iiyelerini ihkâk-ı hak olunmak için der-saadetime irsal ve ihzara mübaderet ve adem-i ihzârlarını mucib vaz'dan tevki ve mübâiden eylemeniz babında.

Fî Evâsıt-ı Şevval sene 239

Bosna vâlisi vezire ve Travnik kazası nâ'ibine hüküm,

Ahmed Akif nam kimesnenin südde-i saadetime takdim eylediği arzuhalinde merkumun babası Derviş Memiş nam kimesne Travnik kazası sakinlerinden Abdi Beg oğulları Ahmed ve Salih ve Hâcî Ömer nam kimesneler zimmetlerinde iki yüz otuz senesinden beru ba temessük altı bin gürüş alacağı kable'l-ahz fevt oldukta meblağ-ı mezbur irsen buna intikal etmekle bu dahi babası müteveffa-yı mezburdan müntekıl mezburların zimmetlerinde olan ol mikdar gürüşü hakk-ı arsasını bi'l-verâse taleb eyledikte merkumlar canib-i hazine-i amiremnden edâ olunmak üzere ... kal'ası ... zuhuratıyla baki-i atik sakinleri deynlerine mukâbil itâ ile ikâ-yı deyn etmişler ise de bu tarafda sened-i mezkurlar itibara gayret-... olunmasından ihkâk-ı hak olunamayub meblağ-ı mezbur el-yevm zimmetlerinde kaldığın ve bu vecihle kendüye gadr-ı mucib bir keyfiyet olunub inha ve mahalinde şer'le görölub babası müteveffa-yı mezburdan müntekıl mezburların zimmetlerinde olan ol mikdâr gürüş hakk-ı arsası bi'l-verâse kendüye aliverilub icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hâk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten naşı husus-ı mezbur bi'l-fi'il Rumeli kazaskeri olan mîr edamâ'llah teâli fezailühuya havale olundukta meblâğ-ı mezbur altı bin gürüş müteveffa-yı merkumun merbutları mezburlardan marifet-i şer'le tahsil ve kendüye teslim olunmak babında emr-i şerifim ısdarı re'y-i menût idugünü i'lâm etmekle sen ki vezir müşarünileyhsin i'lamı mucebince amel olunmak

fermanım olmağın imdi sen ki vezir müşaru nâ'ib mumailyhsin mevlâna-yı müşarünileyhin i'lâmı mucebince merkuruları mahalinde huzur-ı şer'e ihzâr ve terâfu' birle babası müteveffa-yı mezburdan muntekıl merkuruların zimmetlerinde ... ve mu'terif oldukları altı bin ğuruş bâde'l-sübûtü'l-şer' tahsil ve bi'l-verâse merkurum teslim ile ihkâk-ı hâk ve icrâ-yı emr-i şerife dikkat ve hilâf-ı şer'-i şerif ibtâl-i hâk ve gadr-ı mucib vâz'dan mücânebet ve müdde'-i mütemerrid şurut-ı nizâmını hâvi mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel ve hareket olunmak babında. Nazif

Fî Evâhir-i Cemaziyel-âhir sene 39

Sayfa 121

Bosna vâlisi vezire Trebine nâhiyesi nâ'ibine hüküm,

Sarraf taifesinden Murad oğlu Refael nâm zımmi gelub bunun nahiye-i mezbur sâkinlerinden ve kudatdan Ali nâm kimesne zimmetinde bin iki yüz yirmi dokuz senesinden beru ba temessük on bir bin elli ğuruş alacak hakkı olub meblağ-ı mezburi kable'l-vurud mümaileyh fevt olmağla bu meblağ-ı mezburi müteveffa-yı mezburun terekesine vâz'-ı yed olan nahiye-i mezbure sâkinlerinden malumü'l-esami veresesinden mal-ı müteveffa-yı merkurudan talep olmak murad eyledikte bi veçhi şer' vermekte ta'allül ve muhalefet üzere oldukların mukaddema ba arzuhal lede'l-inhâ ve'l-istid'â mahalinde şer'le görölmek babında iki yüz otuz iki senesi evâil-i Cemâziyel-ahir'inde sadır olan emr-i şerifimin infâz ve icrâsını mümkün olmadığın ve tarafından ... nam kimesneyi vekil eylediğin ba arzuhal inha ve inayet istid'â olunduğuna mebni mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında iki yüz otuz yedi senesi evâsıt-ı Rebiül-ahir'inde sadır olan emr-i şerifim bâzı esbab mahaline irsâl olunamadığından meblağ-ı ... na-tahsil olduğun inha ve ahir-i hususa me'mur mübaşir ma'rifetiyle mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında te'kidi havi emr-i şerifim sudurunu istid'a etmekten naşi divân-ı hümayunumda mâhfuз kuyud-ı ahkâma müracaat olundukta ber veçhi muharrer tevârih-i merkumede evâmir-i aliyyem verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın husus-ı mezbur hin-i terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer tahakkuk eyledikte ücret-i mübaşiriye mazlum olan müdde'â-aleyhden talep olunmayub ber muceb-i fetvâ-yı şerife husumet-i kâziyye eden müdde'-i-mütemerridden tahsil olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin âhir-i hususa me'mur mübaşir ma'rifetiyle mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında.

Fî evâil-i Zilhicce sene 39

Bosna vâlisi vezire ve Travnik kazası nâ'ibine hüküm,

Ahmed Akif nam kimesnenin südde-i saadetime takdim eylediği arzuhalinde merkurum babası Derviş Memiş nam kimesne Travnik kazası sakinlerinden Abdi Beg oğulları Ahmed ve

Salih ve Hâcî Ömer nam kimesneler zimmetlerinde iki yüz otuz senesinden beru ba temessük altı bin ğuruş alacağı kable'l-ahz fevt oldukça meblâğ-ı mezbur irsen buna intikal etmekle bu dahi babası müteveffa-yı mezburdan müntekıl mezburların zimmetlerinde olan ol mikdar ğuruşu hakk-ı arsasını bi'l-verâse taleb eyledikte merkurmlar canib-i hazine-i amiremnden edâ olunmak üzere ... kal'ası mevâcib ... atik senedlerini deynlerine mukabil itâ ile ifâ-yı deyn etmişler ise de bu defâ sened-i mezkur itibara gayr-ı şayan olduğundan ihkâk-ı hakk olunamayub meblâğ-ı mezbur el-yevm zimmetlerinde kaldığı ve bu keyfiyeti kendüye gadr-ı mucib olduğun mukaddema ba arzuhal lede'l-istid'â ve'l-istid'â meblâğ-ı mezbur altı bin ğuruş müteveffa-yı merkurmun merbutları mezburlardan ma'rifet-i şer'le tahsil ve kendüye teslim olunmak babında Rumeli kazaskeri sabık i'lamıyla işbu sene-i mübareke evâhir-i Ramazan'ında emr-i şerifim sadır olmuş ise de ihkâk-ı hakk mümkün olamadığı inha ve mukaddema sadır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten naşi divân-ı hümayunumda mahfuz kuyud-ı ahkâma müracaat olundukta veçhi meşruh üzere tarihi merkurmda emr-i şerifim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında müdde'i-mütemerrid şurut-ı derciyle emr-i âli yazılmıştır.

Fî Evâil-i Zilhicce sene 39

Bosna vâlisine ve Luka nâ'ibine hüküm,

Eyalet-i Bosna'nın defter katiplerinden Mehmed Feyzullah zîde kadruhu gelüb Bosna sancağında Dubrovnik nahiyesinde nefsi Varoş ve gayrıdan kırk dokuz bin altı yüz doksan dokuz akçe berat-ı şerifimle mutasarrıf olduğu zeameti mülhâkatından Visoka nahiyesine tabi Çiftlik-i Anahan? bilâ hümayun ... bin ... nam tarlalar değirmenleri kurbundadır deyu muharrer çiftlik müşterekiyle merkur Feyzullah'ın kaydında ve yine Visoka nahiyesine tabi mevrâ-ı Luka ve ... dahi Visoka nahiyesinde ... nam karye ve gayrıdan onar bin üçer yüz ellışer akçe tımarlara başka başka berat-ı şerifimle mutasarrıf Davud veled-i Mustafa ve Rasim veled-i Abdulgani'nin kayıtlarına dahil olduğu defter-i hakanide mukayyed olduğuna ve mümaileyhanın ze'âmeti Bosna Eyâleti'nin defter iltizamatına dahil olmadığına binaen Çiftlik-i Anahan? bila hümayun ve ... bin ... Luka nam tarlalar ve değirmenleri kurbundadır ol mezbure ber muceb-i defter-i hâkâni mümaileyh Mehmed Feyzullah'ın ze'âmeti tarafından zapt ve mahsul ve rûsumu kanun ve defter mucebince ahz u kâbz murâd olundukta dâhil olunmak icâb etmez iken merkurmân Davud ve Rasim mevrâ'-ı Luka ve ... ol mezbureyi tımarları taraflarından zapt

Sayfa 122

adem-i kanâ'at birle Çiftlik-i Anahan? bilâ hümayun ve ... bin ... Luka nam tarlalar ve değirmenleri kurbundadır ol mezbureye hilâf-ı defter-i hâkâni ve mugayir-i kanun fuzuli

müdahale ve ta'arruzdan hâlli olmadıkların inha ve ol babda emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten naşi defterhane-i amiremde mahfuz ruznamçe-i hümayun ve defter-i icmâl ve mufassala müracaat olundukta Visoka nahiyesine tabi Çiftlik-i Anahan? ... hümayun ve ... bin ... Luka nam tarlalardır değirmenleri kurbundadır ve hasıl ani'l-galle ve resm-i zemin ve tahtında iki yüz akçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrir ve defter-i icmâl tamam bazusuyla Dubrovnik nahiyesine tabi ... karyesiyle biriktirilub iki bin altı yüz akçe bir icmal ve icmal-i mezburun dokuz yüz elli akçesi Eyâlet-i Bosna'nın defteri katiplerinden Mehmed Feyzullah'ın bakisi müşterekleri kayıtlarında ve yine nahiye-i mezbure tabi' mevrâ'-ı Luka ve ... ve hasıl ani'l-galle ve öşr-i giyâh ve gayruha iki yüz akçe bazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrir ve defter-i icmâlde tamam bazusuyla yine nahiyesine tabi Kuralık? karyesiyle biriktirilub yekûn ma' gayruha yirmi yedi yüz akçe bir icmâl ve icmâl-i mezburun on bin üç yüz elli akçesi Davud veled-i Mustafa'nın ve ol mikdar akçesi dahi Rasim veled-i Abdulgani'nin kayıtlarında olub bu takdirce bir mukteza-yı defter-i hakani Çiftlik-i Anahan ... hümayun ve ... bin ... Luka nam tarlalar değirmenleri kurbundadır ol mezbure ani'l-galle hasılat ve resm-i zemin ve gayruha müteveccihatı mümaileyh Mehmed Feyzullah ile sair müşterekleri taraflarından ve mevrâ'-ı Luka ve ... ol mezburenin ani'l-galle ve öşr-i giyâh ve gayruha mahsulatı merkuman Davud veled-i Mustafa ve Rasim veled-i Abdulgani'nin taraflarından zapt olunub tarafeynin icmal ve mufassalları başka başka olub birbirlerinde alakaları olmamak iktiza eylediğin bi'l-fi'il defter emini olan Hasan Tahsin dâme mecduhu arz idub ancak iltizâmat hakkında karar-gir olan nizâm-i ... şurut-ı mucebince husus-ı mezbur sen ki vezir müşarünileyhsin kapı kethüdası olan kethüda katibi sabık mîr Eyyüb Raşid zide mecduhuya lede'l-havale ze'âmet-i mezbure fi'l-hakika bu taraftadır ... olan iltizâmât defterine dahil olmadığını i'lâm etmekten naşi mümaileyhin i'lâmına mebni bu emrim Mehmed Feyzullah'ın yedine itâ kılınmış ise de bu makule eyâlât-ı ... dahillerinde kâ'in iltizâmattan şimdiye kadar dâhil defter olmayanların bundan böyle dahi vülât ve mutasarrıfeyn taraflarından zapt ve iltizamına ri'âyet olunur ise sahibleri mahallerinde mevcut olduğu halde hakiki arz ve mevcut değil ise yine mahallerinde bilâ sabıkları ve hasılat-ı gâdırdan âri olacak vecihle tahkik ve yahud fakat bir sene mutasarrıflarına zapt ve tâ'sir eylemeğin hasılatının zahire ihracına itina olunarak ona göre bilâ sabık itibarıyla kapı kethüdaları taraflarından deruhde olunmak için keyfiyet-i ba tahrirat ve i'lâm der saadetime inhâ olunmak ve taleb ve ri'âyet olunmadığı surette ahali taraflarından zapt ve tâ'sir ettirilub cânib-i ahirden hilâf-ı defter-i hakani bilâ sened vâki olan müdahalenin men' u def' hususuna mübaderet kılınmak irâde-i seniyyem muktezasından olmağla veçhi meşruh üzere amel hareket eylemen fermanım olmağın imdi keyfiyet-i mâlumun oldukça zeamet-i mezburenin iki yüz otuz dokuz senesi iltizamına taleb olmadığı halde defter-i hâkâni ve emin-i mümaileyhin arzı mucebince zapt ve çiftlik-i Anahan? ... hümayun ve Luka nam tarlalar değirmenleri kurbundadır ol mezburenin ani'l-galle hasılat ve resm-i zemin ve gayruha müteveccihanın müşterekiyle mümaileyh Mehmed Feyzullah'ın tarafından ve mevrâ'-ı Luka ve ... ol mezburenin ani'l-galle ve öşr-i giyâh ve gayruha mahsulatın merkuman Davud veled-i Mustafa ve Rasim veled-i Abdulgani'nin taraflarından ahz u kabz ettirub tarafeynin icmal ve mufassalları başka başka olub birbirlerinde alakaları olmamağla merkuman hilâf-ı defter-i

hakani ve mugayir-i kanun bir dürlü dahil ve taarruz ettirmeyub men' u def' hususuna mübaderet eylesun ve sen ki nâ'ib mumaileyhsin mâzmun emr-i şerifim senin dahi ... olarak mucib ve muktezası ... amel ve harekete dikkat ve iltizâmat nizamına ve kuyud-ı defter-i hâkâniye ve kanuna menâfi ve hakkı tecvizden tabiyyet hazer ve mübâiden olunmak babında.

Fî Evâhir-i Zilhicce sene 39

Saraybosna mollâsına hüküm,

Ömer nam kimesne gelüb bunun Saraybosna kazasına tabi Gradseniçe karyesi toprağında vâki eben an ceddin tapulu ve temessüklü mutasarrıf olub zapt ve beher sene ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza edâ ede geldiği malumatü'l-hudud tarlalarında ahirin alakası olmayub dahil olunmak icab etmez iken ecânibden malumü'l-esâmi kimesneler zıkr olunan tarlalara hilâf-ı kanun fuzuli müdahale ve zapt ve ziraatine mümanâ'at eylediklerin bildirub kanun üzere amel olunub mezkurların hilâf-ı kanun ol vecihle vâki olan müdahaleleri men' u def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi divân-ı hümayunumdan kanuna su'âl olundukta merhum Ömer münazâ'un-fihâ olan yerleri zapt

Sayfa 123

eder iken ziraat etmeyub üç sene ale'l-tevâli bilâ mâni ... ve halli koyub müstahak tapu oldukta dahil eden malumü'l-esami kimesneler ... sahib-i arzdan resm-i tapu ile almalarıyla müdahale ederler olmayub fi'l-vâki merhum Ömer tapulu ve temessüklü mutasarrıf olub zapt ve ziraat ve öşür ve rüsumat sahib-i arza eda ede gelür iken mezkurlar fuzuli müdahale ve zapt ve ziraatine mümanâ'at eyledikleri vâki ise men' u def' için emr-i şerifim itâsı muvafık-ı kânun idugü tahrir olunmağla kanun üzere amel olunmak babında.

Fî Evâil-i Receb sene 1240

...bâzar kâzâsı nâ'ibine hüküm,

Hanife nam hatun gelüb kâzâ-i mezbur sakinlerinden bunun babası Mehmed nam kimesne ile validesi Meryem nam hatun bundan akdem birbirlerini müte'âkiben fevt olduklarında bi'l-cümle emvâl ve eşyaları arsa bununla karındaşı elhâc Mehmed nam kimesneye bâde'l-intikâl ve kable'l kassama karındaşı merhum dahi fevt oldukta onun dahi terekesi arsa oğulları kaza-i mezbur sakinlerinden İbrahim Derviş Beg ve Sinan Beg ve Mehmed Beg demekle mâruf kimesneler ile malumü'l-esâmi kızlarına intikâl idub ancak bu ol vakitte sağire bulunduğu binâ'en mîr-i merhumun ve mezbureler babalarından müntekıl kendü hisse arsalarına adem-i

kanaat birle mezbure Hanife'nin babası müteveffa-yı merkum ile vâlidesi müteveffi-i mezbureden müntekıl hisse-i arsasını dahi hilâf-ı şer'-i şerif fuzuli zapt etmeleriyle şimdi bu ayrışub? bâliğ ve dâvaya kadire olduğuna mebni babası ve validesinden müntekıl hisse-i arsasını mîr-i merkumun ile mezbureden taleb eyledikte dürlü ... ile virmeyub gadr külli eylediklerin bildirub mahalinde şer'le görölub murislerinden müntekıl mîr-i merkumun ile mezburelerin hilâf-ı şer'-i şerif fuzuli zapt eyledikleri hisse-i şâiyası kendüye alıverilub icrâ-yı şer'-i şerif ve ihkâk-ı hâk olunmak babında.

Fî Evâsıt-ı Ramazan sene 240

Bosna vâlisi vezire ve Nevesine mollasına hüküm,

Travnik kâzâsına muzâfe Taşkale kazası mütemekkinlerinden Koko? ve Kosta? nam zimmiler gelüb bunların babaları Levke? nam zimmî mürd oldukta emval ve eşyası irsen bunlara ... olub ancak bunlar ol vakitte sâğir bulunduklarından Saray kazası mütemekkinlerinden ... nam zimmî bâ hüccet-i şer'iyye vâsi nasb olunarak tereke mürd-i mesfur marifet-i şer'le tahrir ve yirmi bin gırüşa bâliğ olarak defter-i kâssâma idhâl birle meblâğ-ı mezkure marifet-i şer'le mesfure teslim olunmuş ise de şimdi bunlar ayrışub? bâliğ ve davaya kâdir olduklarından babaları mürd-i mesfurdan müntekıl meblâğ-ı mezkuri vâsileri mesfurdan taleb eylediklerinde Taşkale kapudanı Halim nam kimesneye verdim deyu tereke ... beyhude ile edâ ve teslimde muhâlefet birle mukayyed irâdesinde olduğu babaları mürd-i mesfurdan müntekıl mesfurun yeri hakkında olan meblağ-ı mezkure bi'l-verese kendülere alıverilub icrâ-yı şer'-i şerif ve ihkâk-ı hâk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu ricâ etmeleriyle husus-ı mezbur hini terâfu'da tezvir idugü inde'l-şer' tahakkuk eyledikte tâyin olunan mübaşirin ücret-i mübaşiriyesine mazlum olan müdde'â aleyhden taleb olunmayub ber mucceb-i fetvâ-yı şerife husumet-i kazıyye eden müdde'i-mütemerridden tahsil hususuna ihtimam ve dikkat ve dava mürur iken müdde'â-aleyhi ücret-i mübaşiriye talebiyle hilâf-ı şer'-i şerif tazyik? ve gayrıdan hâzer ve mücanebet olunmak üzere sen ki vezir müşarünileyhsin mahalinde şer'le görölmek babında. Adni

Fî Evâhir-i Zilhicce sene 240

...nâhiyesi nâ'ibine hüküm,

...zâde Kasım Beg nâm kimesne gelüb bunun ... nahiyesine tâbi ... karyesi toprağında vâki tapulu ve temessüklü mutasarrıf olduğu malumatü'l-hudud tarlalarını zâpt ve beher sene zirâ'at ve öşür ve rûsumat sâhib-i arzâ edâ ede gelüb ahirden dâhil olunmak icâb etmez iken karye-i mezbure sakinlerinden ...zâde ... Beg nam kimesne ol yerlere hilâf-ı kanun fuzuli müdahale ve zapt eylediğinden bundan akdem terâfu'-ı şer'-i şerif olduklarında merkumun ... yedine tebeyyüne şer' olunmuşken merkum yine kâni ve mündefî' olmayarak kema fi'l-evvel

zapt dâiyyesiyle te'addi ve rencideden halli olmadığın ve bu babda dâvasına muvafık cânib-i şeyhü'l-islamdan fetvâ-yı şerife verildiğin bildirub kanun üzere amel olunub merkumun hilâf-ı kanun ol-vecihle vâki olan müdahalesi men' u def' olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten naşı kanun üzere amel olunmak babında.

Fî Evâil-i Rebi'ül-âhir sene 240

Saraybosna kâzâsı nâ'ibine hüküm,

Emine nam hatun gelüb bunun babası İnce Süleyman demekle maruf kimesne iki yüz otuz altı senesinde fevt oldukça Saraybosna'da vaki mülkiyet üzere mutasarrıf olduğu kasab dükkânı ve menzil ve han eşcârı mevcut mülk ve bağçe ve malumü'l-ârd

Sayfa 124

çiftlik emlakıyla iki çift hânda ve üç çift kurâ ... ve on beş ra's ... iki ve beş ra's ... bâr-gîr ve üç yüz re's ağnâm ve seksen dört aded arı kovarı bi'l-varisü'l-şer' bununla karındaşı Salih nam kimesneye bâde'l-intikâl ve kâble'l-kâssama karındaşı merkum Salih dahi fevt oldukça eğerçi hissesi irsen Saraybosna sakinlerinden Oğul? nam kimesne ile kızı Atiye nam hatuna intikâl etmiş iken merkum ile mezbure zikr olunan emlak ve kalan ve hayvanattan kendü hisse-i irsiyelerini ahzda adem-i kanaat birle bunun babasından müntekıl hisse-i irsiyesini babamız yedinde bulduk deyu hilâf-ı şer'-i şerif fuzuli zapt idub gadr külli eylediklerin ve bu babda davasına muvafık fetvâ-yı şerifesi olduğunu bildirub mahalinde şer'le görölub babası müteveffa-yı merkumeden müntekıl mezbur ile mezburenin zapt birle zimmetlerinde olan emlak ve hayvanat ve kalandan hisse-i irsiyesi kendüye alıverilub icrâ-yı şer'-i şerif ve ihkâk-ı hâk olunmak babında emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten naşı mahalinde şer'le görölmek babında.

Fî Evâsıt-ı Safer sene 241

Saraybosna kâdısına hüküm,

Mehmed veled-i Salih nam kimesne gelüb Bosna sancağında Saray nahiyesine İsar? nam karye ve gayrıdan bin altı yüz akçe gedik tımar ile ... kal'ası müstahfızlığı iki yüz otuz tarihi ve beratla üzerinde iken ecânibden Süleyman nam kimesne iki yüz otuz dört tarihinde gedik tımar mezburi merkum Mehmed'in ... üzerine ... ettirub yedine Bosna defterhanesinden verilmiş olmağla şimdi bu dahi gedik tımarı mezburun üzerinde olduğu hengâmında ... hasebiyle hizmeti mukabilesinde müstahak olduğu mahsul ve rüsumunu merkumdan talep eyledikte vermeyub ... ve ... inha ve bu babda emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten naşı

defterhane-i amiremde mahfuz ruznamçe-i hümayunuma müracaat olundukta gedik tımar mutasarrıf Abdullah veled-i Ali'nin bila ...dan merkum Mehmed veled-i Salih tarih-i mezburda tevcih olunmuş idugü mestur ve mukayyed olub divân-ı hümayunumdan muktezası lede'l-su'âl inhâ olunduğu üzere olduğu halde Bosna defterhanesine müraca'âtıyla tımar-ı mezbur merkum Süleyman ... tarihinde tevcih olunmuş ve merkum Mehmed veled-i Salih kal'a-yı merkumede ... durub hizmet etmiş ise sene-i kâmile mahsulü on iki aya taksim olunub ... hasebiyle berat mucebince hizmeti mukabilesinde müstahak olduğu mâhsul ve rüsum kanun ve defter mucebince ahz u kabz ettirmek için kanun üzere emr-i şerifim itâsı iktiza eylediği tahrir olunmağla defter-i hakani mucebince kanun üzere amel olunmak babında.

Fî Evâhir-i Muharrem sene 41

Sayfa 125

Bosna vâlisi vezire Olofça nâ'ibine hüküm,

Eyâlatı-ı Bosna'nın defteri katiplerinden Ahmed zîde kâdrühuya gelüb Bosna sancağında Saray nahiyesinde ve ... nam karye ve gayrıdan yirmi beş bin altı yüz yetmiş beş akçe berât-ı şerifimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhakatından ve Olofça nahiyesine tabi neferât-ı müslümanan ve neferât-ı küberân ve baştina ve çiftlik ile karye-i ... ve hasıl tahtında resm-i çift ve bennak ve gendüm ve mahlut yekûn ma' gayruha dört bin dokuz yüz akçe bâzu ile defter-i mufassalda muharrer kalemikle tahrir ve defter-i icmâlde bâzu-yu mezkuresinden dört bin iki yüz akçesi ifrâz ve ma' gayruha biriktirilub altı bin akçe bir icmal ve icmal-i mezbur tamamen mümaileyh icmal kaydına dahil idüğünü defter-i hakanide mukayyed bulunduğu ve ze'âmeti mezbure Bosna eyaletinin defter iltizâmatına dahil olduğuna binaen sâlifü'l-beyan Bulana? karyesi ber muceb-i defter-i hakani müşterekiyle mümaileyh Ahmed'in ze'âmeti tarafından zâpt ve vâki olan mâhsul ve rüsumu kanun ve defter mucebince ahz u kabz murad olundukta dahil olunmak icab etmez iken ecânibden bazı kimesneler hilâf-ı defter-i hakani fuzuli müdahale ve tâaddiyattan halli oldukların inha ve bu babda emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten nâşi defterhane-i amiremde mahfuz ruznamçe-i hümayun ve defter-i icmal ve mufassala müracaat olundukta veçhi meşruh üzere olduğu mestur ve mukayyed olub iltizamat hakkında kârâr-gir olan nizâm-ı ... şurutu mucebince husus-ı mezbur sen ki vezir müşarünileyhsin kapu kethüdan olan hala Anadolu muhasebecisi mîr Eyyüb Raşid dâme mecdühuya lede'l-havale ze'âmet-i mezkure eyalet-i merkumenin ... olan iltizamat defterine dahil olmadığını i'lâm etmekten nâşi mümaileyhin i'lâmına mebni bu emrim mümaileyhin yedine itâ kılınmış ise de bu makule eyâlat-ı ... dahillerinde kâin iltizamattan şimdiye kadar dahil-i defter olmayanların bundan böyle dahi vülât ve mutasarrıfeyn taraflarından zapt ve iltizamata ri'âyet olunur ise sahibleri mahallerinde mevcut olduğu halde hakiki arzen ve mevcut değil ise yine mahallerinde ve hasılat-ı gadrden âri olacak vecihle tahkik ve yahud fakat bir sene mutasarrıflarına zapt ve tâşir ile keyfiyet-i hasılatının zâhire ihrâcına itina

olunarak ona göre bila sâbık itibariyle kapu kethüdaları taraflarından deruhde olunmak için keyfiyet-i ba tahrirat ve i'lâm der-saadetime inha olunmak ve taleb ve ri'âyet olunmadığı surette esbab taraflarından zapt ve tâşir ettirilub cânib-i âhirden hilâf-ı defter-i hâkani bilâ sened vâki müdahalenin men' u def' hususuna mübaderet kılınmak irâde-i seniyyem muktezasıyla olmağla ber veçhi muharrer amel ve hareket eylemen fermanım olmağın imdi keyfiyet-i malumun oldukça ze'âmet-i mezbure iltizamına ri'âyet olunmadığı halde mâru'z-zikr Bulana? karyesini ber muceb-i defter-i hakani müşterekiyle mümaileyhin zeameti tarafından zapt ve vâki olan mâhsul ve rüsumu ahz u kabz ettirub ecânibden olan kimesneleri hilâf-ı defter-i hakani dâhil ve taarruz ettirmeyub men' u def' hususuna mübaderet ve sen ki nâ'ib mummaileyhsin mazmun emr-i şerifim senin dahi meczûmun olarak mucib ve muktezası üzere amel ve harekete dikkat ve iltizamat nizamına ve kuyud-ı defter-i hakaniye ve kanun-ı menâfî vâz'-ı tecvizden hazer mübâiden eylemeniz babında.

Fî Evâhir-i Rebiül-evvel sene 241

Bosna vâlisi ve Hersek sâncığı mutasarrıf vezire ve Gorajde nâ'ibine hüküm,

Erbâb-ı tımardan Hüseyin gelüb Hersek sancağında Sokol nahiyesinde Suhudelen? nam karye ve gayrıdan altı bin yedi yüz kırk bir akçe berât-ı şerifimle mutasarrıf olduğu tımârı mülhakatından Gorajde nahiyesine tabi bâştina ve neferât ile bâc-ı ... ve hâsıl tahtında ispenç ve resm-i çift ve gendüm ve mâhlut yekûn ma' gayruha bin altı yüz dokuz akçe bâzu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrir ve defter-i icmalde tamam bazu-yu mezkuresi salifü'z-zikr Suhudelen? karyesiyle ma' gayruha biriktirilub altı bin yedi yüz altmış dokuz akçe bir icmal ve icmal-i mezburun üç bin yedi yüz altmış dokuz akçesi merkurum Hüseyin'in bakisi müştereki kayıtlarında ve yine Gorajde nahiyesine tabi bâştina ve neferât ve zemin ile karye-i ve ... ve ... ve hâsıl tahtında ispenç ve resm-i çift ve gendüm ve mâhlut yekûn ma' gayruha bin yedi yüz on dokuz akçe bâzu ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrir ve defter-i icmalde tamam bazu-yu mezkuresi ma' gayruha biriktirilub dört bin yüz altmış dokuz akçe bir icmal ve icmal-i mezbur tamamen Yusuf veled-i Mehmed'in kaydında olduğu defter-i hakanide mukayyed olduğuna ve merkurum Hüseyin'in tımârı Hersek sancağının defter-i iltizamatına dahil olmadığına binâ'en bin altmış dokuz akçe bâzâr karye-i ol mezbure ber muceb-i defter-i hakani müşterekiyle merkurum Hüseyin'in tımârı tarafından zapt ve vâki olan mahsul ve rüsumu kanun ve defter mucebince ahz u kabz murad olundukta dahil olunmak icab etmez iken merkurum Yusuf bin yedi yüz on dokuz akçe bâzâr karye-i ve ... ol mezbureyi müstakilen tımârı tarafından zapta adem-i kanaat birle bin altmış dokuz akçe bâzâr karye-i ve ... ol mezbure havale defter-i hakani ve mugayir-i kanun fuzuli müdahale ve vâki olan mahsul ve rüsumunu bila sened ahz idub gadr eylediğin inha ve ol babda emr-i şerifim sudurunu istid'â etmekten naşı defterhane-i amiremde mahfuz ruznamçe-i hümayun ve defter-i icmal ve mufassala müracaat olundukta veçhi meşruh üzere olduğu mestur ve mukayyed bulunmağın divân-ı hümayunumdan kanuna lede'l-havale bin altmış dokuz akçe bâzâr karye-i ol mezbure ber muceb-i defter-i hakani müşterekiyle

merkum Hüseyin'in ve bin yedi yüz on dokuz akçe bâzâr karye-i ol mezbure dahi müstakilen mezbur Yusuf'un tımarları taraflarından zapt ve ... âid mahsul ve rüsum ahz u kabz ettirmek ... ahirin karyesine ve mahsul ve rüsumuna dahil ve taarruz ettirilmemek ve fuzuli ahz olunan mahsul ve rüsum marifet-i şer'le alıverilmek için emr-i şerifim itâsı mukteza-yı defter-i hakani ve muvafık-ı kanun olub iltizamat hakkında kasd-gir olan nizâm ... şurutu mucebince husus-ı mezbur sen ki vezir müşarünileyhsin kapu kethüdan olan hala Anadolu muhasebecisi mîr Eyyüb Naşid dâme mecduhuya lede'l-havale merkum Hüseyin'in bu tarafta der- ... olan iltizamat defterine dahil olmadığını i'lâm etmekten nâşi mumailayhimin i'lâmına mebni bu emrim sipahi merkumun yedine ita kılınmış ise de bu makule eyâlat-ı vâluye dahillerinde kâ'in iltizâmattan ... dâhil defter olanların bundan böyle

Sayfa 126

vülat ve mutasarrıfeyn taraflarından zapt ve iltizamına ri'âyet olunur ise sahibleri mahallerinde mevcud olduğu halde hakiki arz ve mevcud değil ise yine mahallerinde yol sabıkları ve hasılatı gadrdan âri olacak vecihle tahkik ve yahud fakat bir sene mutasarrıflarına zapt ve tâşir ile keyfiyet-i hasılatının zâhire ihrâcına itina olunarak ona göre yol sabıka itibariyle kapu kethüdaları taraflarından deruhde olunmak için keyfiyet-i ba tahrirat ve i'lâm der-saadetime inhâ olunmak ve taleb ve ri'âyet olunmadığı surette ashabı taraflarından zapt ve tâ'şir ettirilub cânib-i âhirden hilâf-ı defter-i hakani bila sened vâki olan müdahalesinin men' u def' hususuna mübaderet olunmak irâde-i seniyyem muktezasından olmağla ber veçhi muharrer amel ve hareket eylemen fermanım olmağın imdi sen ki vezir müşaru nâ'ib mumailayhsin keyfiyet-i malumunuz oldukta merkum Hüseyin'in tımarının iltizâmı taleb olunmadığı halde bin altmış dokuz akçe bâzâr karye-i ol mezbureyi ber muceb-i defter-i hakani müştereğiyle merkum Hüseyin'in tımarı tarafından zapt ve vâki olan mahsul ve rüsumat kanun ve defter mucebince ahz u kabz ettirub merkum Yusuf'u hilâf-ı defter-i hakani dahil ve taarruz ettirmeyub men' u def' i ve fuzuli me'huzi olan mahsul ve rüsumat marifet-i şer'le istirdad ettirilmesi hususuna mübaderet ve iltizamat nizamına ve kabul defter-i hakaniye ve kanuna menâfi vâz'ı tecvizden be-gâyet hazer ve mücanebet olunmak babında. Hanif

Fî Evâil-i Cemâziyel-evvel sene 241

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ahkâm defterlerinde yer alan kayıtlar incelendiğinde mahkemelerde çözülemeyen meselelerin Divân-ı Hümayun'a taşındığı, şikayetlerin burada çözülmeye çalışıldığı ve bunların hiçbir surette çözümsüz bırakılmadığı görülmüştür. Bosna Sancağında ele aldığımız defter doğrultusunda H. 1229-1241 (M. 1813-1825) yılları arasında şikayet konuları şu şekilde sıralanabilir:

Kişiler arasında alacak-verecek davaları, toprak anlaşmazlıkları, miras üzerine anlaşmazlıklar, tımar/zeamet tevcihi (verilmesi) ile ilgili sorunlar, müslim ve gayrimüslimlere zarar verilmemesine yönelik tembihler, müslim ve gayri müslim arasındaki anlaşmazlıklar, malların ve eşyaların haksız yere gaspı, eşkıyalık olayları, vakıflarla ilgili meseleler, sipahilerin ahali üzerindeki zorbalıklar vb. birçok şikâyetler yer almaktadır.

1.1. Kişiler Arasında Alacak-Verecek Davaları

Söz konusu defter incelendiğinde alacak-verecek davaları önemli bir bölümünü ihtiva etmektedir. Kişiler alacaklarını borçludan alamadığı takdirde bu şikayetlerini merkeze yapmışlardır. Şikayetler genellikle borçlunun borcunu ödemesi gerektiğine yönelik hükmedilmesiyle sonuçlanmıştır. Bu konuyla ilgili örnek hükümlerin muhtevası aşağıda mevcuttur.

Mehmet adındaki kişi alacağı olduğu Derviş İbrahim Bey ve oğlu Ahmet Bey'e defalarca mektupla 16.235 kuruşunu istemesine rağmen vermemeleri üzerine merkeze bizzat gidip şikayetçi olmuştur. Böylece Çaniça kazası naibine borcun ödenmesine dair hükmedilmiştir. (8 No'lu BAD., Hüküm 3: 12).

Elhâc Mehmet İstolçe kalesi sakinlerinden Beşir oğlu Murat'tan iki bin yedi yüz elli kuruş alacağını defalarca istemesine rağmen, bugün yarın "*leyte le'alle*" diyerek borcunu vermemesi üzerine Mehmet şikayetçi olmuştur. Hüküm borcun ödenmesi gerektiği şeklinde Bosna valisi ve Travnik kazası naibine gönderilmiştir. (8 No'lu BAD., Hüküm 1: 95).

İsmail, Hayrizade Ethem'den 19.630 kuruş alacağını defalarca istemesine rağmen Ethem'in bugün yarın diye manasız özürler (azâr-ı vâhiye) ile oyalaması üzerine İsmail'in şikayetiyle Saraybosna mollarına borçlunun alacaklıya borcunu ödemesine dair hükmedilmiştir. (8 No'lu BAD., Hüküm 3: 15).

Kemalzade Mehmet alacaklı olduğu dokuz yüz yirmi dört buçuk kuruşu Kulakzade Mustafa Bey'den defa'atle istemesine rağmen ve borçlunun ödememekte ısrar etmesi üzerine divan-ı hümayuna şikayyete bulunmuştur. Mehmet'in şikayeti doğrultusunda Bosna kadısı ve Nüvesil kazası naibine gönderilen hükümde, Mustafa'nın borcunu ödeme konusunda muhalefet etmemesi ve ödemesi istenmiştir. (8 No'lu BAD., Hüküm 2: 34).

İran Devleti'nin maslahatgüzarı olan Mirza Ferecullah'ın Saraybosna'da ikamet eden tüccar Hacı Mehmet'ten yedi yıl önce verdiği yirmi beş bin beş yüz yirmi iki kuruşu defalarca istediği halde alamaması üzerine arzuhal ile şikayetini içeren bir hükümdür. Divan-ı hümayun kaleminden Bosna valisi vezire ve Saraybosna kadısına gönderilen hükümde alacaklı Mirza Ferecullah'a borçlu olan Hacı Mehmet'in borcunu eksiksiz ödemesi gerektiği şayet borcunu ödemediği takdirde huzura çıkartılmasına yönelik hükmedilmiştir. Belgede mevcut ifade şu şekildedir; *“tamamen tahsil ve mümaileyhin tarafından vekil-i merkume aliverilub icrâ-yı şer'-i şerif ve ihkâk-ı hak eyleyesuz şöyle ki mahalinde ihkâk-ı hak mümkün olmadığı surette merkumi mübaşir mümaileyh terfikan li-ecli't-terâfu' der saadetime irsal ve ihzara mübaderet.”* (8 No'lu BAD., Hüküm 2: 84).

Saraybosna'da ikamet eden Hilal'in, tasarrufunda arazi olan baba bir erkek kardeşi Mustafa'nın ölmesi ve çocuğu ve başka kardeşi olmaması üzerine Hilal bu arazinin tasarruf hakkını almak için sahib-i arzdan almaya talip iken, bazı kimseler çıkıp Mustafa'nın kendilerine borçları olduğu ve bu borcun karşılığı arazinin tasarrufunu almak istediklerini iddia ederek müdahil olmuşlardır. Bu durumda Hilal divan-ı hümayuna şikayetini belirterek gereğinin yapılmasını istemiştir. Merkezden Saraybosna mollasına gönderilen hükümde; arazinin tasarrufunda müdahale olunmaması gerektiği ve belirlenen resm-i tapu ile Hilal'e verilmesi uygun görülmüştür. (8 No'lu BAD., Hüküm 2: 96).

1.2. Bağ, Bahçe ve Arazi Yeri Anlaşmazlığı

8 numaralı Bosna Ahkam Defteri'nde şikayetlerin geniş bir bölümünü arazi, bağ, bahçe, mera yeri üzerine çıkan anlaşmazlıklar kapsamaktadır. Şikayetlerin çoğu reayanın birinin tasarrufunda olan araziye işletirken bazı kimseler tarafından zapt edilmesi üzerine olmuştur. Hükümler ise araziye işletene geri verilmesine dairdir. Bu konuyla ilgili birkaç hüküm örneği aşağıda verilmiştir; Bir davada Foça kazasında kanuna aykırı olarak araziye el

koyan Hasan'dan bu arazi geri alınarak asıl hak sahibi olan İbrahim'e verilmesiyle ilgili hüküm verilmiştir.(8 No'lu BAD., Hüküm 2: 4).

Elhac İskender'in işlettiği üç kıta mülk bahçelerini, Mehmet, Murat ve Yusuf'un zapt ederek mahsule el koymasıyla mülk sahibinin şikayeti üzerine açılan davada bu taarruzun men edilmesine yönelik hükmedilmiştir. (8 No'lu BAD., Hüküm 1: 14).

Abdullah'ın işlettiği çiftlik arazisini Mustafa ve Ahmet'in on sene evvel zapt etmeleriyle Abdullah tarafından açılan davada söz konusu çiftlik arazisinin kendisine geri verilmesine yönelik Nevesil kadısına yazılmış olan hükümdür. (8 No'lu BAD., Hüküm 1: 10).

Hüseyin bin Salih'in ölmesi üzerine oğlu kalmadığından işlettiği tarlaları kızı Fatma'ya teklif olunmuş olmasına rağmen Fatma bu teklifi kabul etmemiştir. Bunun üzerine söz konusu yerler resm-i tapu ile sahib-i arzdan alınıp Ömer adında birine işletmesi için verilmiştir. Lakin Fatma bu tarlaları almadığına pişman olduğunu söyleyerek zapt etmiştir. Ömer'in şikayeti üzerine Fatma'nın fuzuli müdahalesinin engellenmesine hükmedilmiştir. (8 No'lu BAD., Hüküm 1: 12).

Çaniça kazasında Abbas Bey denilen kişi daha evvel işlettiği tarlalarını 17 sene önce Feyzullah'a hakkı tasarrufat rızası ve sahib-i arz ile vermiş. Feyzullah ölünce hasbe'l-kanun olarak bu yerler oğulları Mehmet, Mustafa, Murat ve Hüseyin'e intikal etmiştir. Oğulları söz konusu araziye işletirken Abbas Bey çıkıp gelerek "bu yerleri babanıza verdiğime pişman oldum" diyerek zapt etmiştir. Kardeşlerin divana şikayeti üzerine divan-ı hümayundan Çaniça naibine bu zaptın önlenmesine dair hüküm verilmiştir. (8 No'lu BAD., Hüküm 2: 18).

Nişte kazasında on seneden beri tapu ve temessüklü olarak bir kısım araziye işleten Cafer, bu yerlerin bazı kimseler tarafından zapt edildiği şikayetiyle divana başvurmuştur. Verilen hükümde taarruzun önlenmesi Nişte kadısına hükmedilmiştir. (8 No'lu BAD., Hüküm 2: 5).

Derbend kazasında Mustafa ve kardeşi Mehmet çiftliklerini işletirken kaza ahalisi bu yerlerin kendi hayvanları için otlak yeri olduğunu iddia ederek zapt etmeleri üzerine kardeşlerin şikayeti doğrultusunda bu zaptın men edilmesine hükmedilmiştir. (8 No'lu BAD., Hüküm 2: 2).

Elhâc İbrahim, elhâc Ahmet ve elhâc Selim denilen üç kardeşin babaları elhâc İsmail tapulu ve temessüklü olarak tasarrufunda olan tarlalarını vergilerini eksiksiz verip işletirken ölmesi üzerine, söz konusu arazi oğullarına intikal etmiştir. Ancak yabancılardan bazı kişiler bu yerleri kanuna aykırı olarak zapt etmesiyle kardeşler bu durumu merkeze şikayet etmiştir

Divan-ı hümayunda alınan kararda; Bosna kadısı ve Prepol kazası naibine bu taarruzun önlenmesine yönelik hüküm gönderilmiştir. (8 No’lu BAD., Hüküm 1: 86).

İzvornik kazasında Salih kardeşinin kızı Meryem’in ölmesi üzerine tasarrufunda olan tarlaları tımar sahibinden alarak işletmeye başlamıştır. Ancak Meryem’in kocası Abdülhamit çıkıp gelerek “ol yerler zevcem yerleri olmağla bana dâhi hassa intikal eder” diyerek müdahale etmesi ve iddiasında ısrar etmesi üzerine Salih şikayetçi olmuştur. Karar hükmünde ise: “arazi-i miriyyede zevceden zevce hak tapu olmamağla” ifadesiyle Abdülhamit’in müdahalesinin önlenmesi ve adı geçen tarlaları işletmek üzere tımar sahibinden alan Salih’e verilmesi uygun görülmüştür. (8 No’lu BAD., Hüküm 1: 84).

1.3. Miras Üzerine Anlaşmazlıklar

Sözlükte “*kök, temel; birinin diğerinden devraldığı eski durum, bakiye*” manasındaki irs kökünden gelen miras kelimesi, “*bir şeyin bir kişi veya topluluktan diğerine geçmesi, başkasından kalan, tevarüs edilen şey*” anlamlarına gelir. Fıkıh terimi olarak ise miras, ölen bir kimsenin mal varlığının âkıbetini düzenleyen kuralların bütünüdür. (Aktan, C:30, 2005: 143).

Osmanlıların miras konusuna islam hukukundan faydalanarak kurallar koyduğu muhakkaktır ancak bu kuralların yanı sıra, Osmanlılar devlete kalan terekeleri alma şekliyle özgünlük kazanmıştır. Osmanlı Devleti’nde ölen bir kişinin varisi olup olmamasına göre terekelerinin akıbeti belirlenmiş ve ölen kişinin malları varisleri tarafından başvuru yapılmasıyla kassâmlar tarafından bölüştürülmüştür. (Bilgin & Bozkurt, 2010: 29).

Zevi’l-erhâm ise farz hissesi olmayıp ve herhangi bir mirasçının bulunmadığı durumunda, ölen kişinin mal varlığının tümünü alacak şekilde asabe grubunda bulunmayan bütün akrabalara denir. Bu konu başlangıçta sahabeler ve mezhep imamları arasında da ihtilafli bir konu olmuştur. (Buhari, 2016: 59). Ahkam defterlerinde ise bu konu üzerine hükümler mevcuttur. İncelediğimiz defter ışığında bu konuyla ilgili iki hüküm bulunmaktadır. Buna göre ölen kişinin mal varlığı herhangi bir varis tarafından talep edilmediği takdirde devlete kalmıştır. Mirasa konu olan arazi, tarla veya çiftlikler ise başka kişiler tarafından işletilmek üzere sahib-i arzdan alınmıştır. Ancak daha sonra bir takım şahıslar zevi’l-erhâmdan olduklarını söyleyerek zapt etmeye çalışsalar da şikayetler doğrultusunda merkezden naib, molla veya kadılara gönderilen hükümlerle bu yerlerin zevi’l-erhâmdan olduklarını söyleyen şahıslara verilmemesi istenmiştir. Örneğin; Hüseyin’in işlettiği tarlası o

ölünce devralacak kimsesi kalmadığından Ayşe bint Abdullah adındaki bir kadın bu yerleri sahib-i arzdan alarak işletmeye başlamıştır. Fakat sonradan zevi'l-erhâm cihetinden olduğunu söyleyen biri tarafından bu tarlalar zaptedilmiştir. Ayşe'nin şikayeti üzerine söz konusu zaptın men edilmesine yönelik hükmedilmiştir. (8 No'lu BAD., Hüküm 2: 19)

Kubaş topraklarında arazi ve çayır tasarruf eden Abdullah, Ahmet, Mehmet, Fatma, Zeynep ve Ayşe'nin ölmesi üzerine oğul ve kızları ve tapu ashabından kimseleri kalmadığından söz konusu arazi ve çayır devletin uhdesine alınmıştır. Zâim müteferrikalardan Mehmet veled-i müteferrika Ebubekir bu arazi ve çayır resm-i tapu ile talibine vererek işletmeye başlamıştır. Ancak Hüseyin Mustafa ve Ümmühan adındaki kişiler *'biz fevt ve müteveffi olan merhumun ve mezburelerin zevi'l-erhâm cihetinden varisleriyiz ol tarla ve çayırın hak tapusu bizindir'* diyerek zapt etmeleriyle Mehmet'in merkeze yaptığı şikayet üzerine söz konusu yerlerin Mehmet'in talibine tekrar verilmesine yönelik hükümdür. (8 No'lu BAD., Hüküm 3: 21).

Ahkam defterlerinde mirasın paylaşımı veya mirasçının belirlenmesi hususu ile ilgili şikayetler bu konuya yaklaşım konusunda önemli bilgiler vermektedir. Nitekim divan-ı hümayundan verilen hükümlerle bu konuyla ilgili meseleler sonuçsuz bırakılmamıştır. Şikayetler payitahta bizzat şahsın gitmesiyle olabildiği gibi arzuhal ile de mümkündür. Şerife adlı hatunun bizzat merkeze gidip şikayette bulunduğu konu şu şekildedir; Annesi öldüğünde sahip olduğu mal ve eşyası Şerife ve kardeşleri ve de üvey babası arasında şer'i hukuka göre bölüştürülmesi gerekirken üvey babası İbrahim hissesine kanaat etmeyerek Şerife'nin babasından kalma 6500 kuruş nakit emval ve eşyayı zapt etmesi üzerine açılan davada Bosna valisine ve kadısına verilen kesin bir emirle İbrahim'in merkeze getirilmesine *li ecli't-terafu' der-aliyeme ihzarı fermanım olmağın* ifadeleriyle hükmedilmiştir. (8 No'lu BAD., Hüküm 4: 12).

Cafer kardeşleri Ali ve Hasan ile birlikte babasından kalma tarlaları (alâ, evsât, ednâ) iyi orta ve kötü yerleri göz önünde bulundurarak bölüştürmelerine rağmen Ali ve Hasan bu taksimden memnun olmayarak müdahale etmişlerdir. Bu sebeple Cafer'in merkeze yaptığı şikayet üzerine Ali ve Hasan'ın müdahalesinin men edilmesine yönelik Nişte kazası naibine hükmedilmiştir. (8 No'lu BAD., Hüküm 2: 6).

Lubin kazasında Hüseyin'in ölen kardeşi Abdullah'ın kızı Fatma'nın Mustafa adında birinin zorla oğluya evlendirilmesinden sonra Fatma'nın buluğ çağından önce ölmesi üzerine Mustafa Fatma'nın terekesini şer'i kanuna aykırı bir şekilde zapt etmiştir. Hüseyin'in bu konu

ile ilgili merkeze şikayette bulunmuş ve divan-ı hümayun bu konuya “*müteveffî-i mezbure Fatma’ya şer’an varis olmaz*” beyanıyla gereğinin yapılmasına dair Bosna valisine hüküm verilmiştir. (8 No’lu BAD., Hüküm 1: 7).

1.4. Eşkîyalık Olayları

Defterde eşkıyalık ve gasp ile ilgili şikayetler de mevcuttur. Örneğin; Mustafa adındaki biri İstanbul’dan Bosna’ya hareket ederken yolda bulunduğu sırada Srebreniçe kazasına tabi Bleke zabiti Hasan Mustafa’nın yolunu keserek bir at, 1150 kuruşunu, bargir takımı ve bir takım değerli eşyalarını alarak, yolu dahi helak etmek üzereyken Mustafa elinden kurtularak şikayette bulunmuştur. Divan-ı hümayundan padişah adına yazılan hükümde; söz konusu alınan değerli mal ve nakidin Mustafa’ya geri verilmesine dair hükmedilmiştir. (8 No’lu BAD., Hüküm 1: 18).

Fatma adındaki kadın bizzat divan-ı hümayuna gidip kocası Memiş’in kimseye bir kötülüğü veya borcu yok iken Kavurt Ağa, Ömer oğlu Numan, topçuoğlu Abdullah ve silahşor Mecid denilen kişiler tarafından zulme uğradığını beyan ederek şikayette bulunmuştur. Bosna valisi ve Berçe kazası naibine gönderilen hükümde zulmün önlenmesi istenmiştir. (8 No’lu BAD., Hüküm 2: 79).

1.5. Tımar/Zeamet Tevcihi (Verilmesi) İle İlgili Sorunlar

Ahkam defterlerinde sıkça rastladığımız “*Sâhib-i arz*” tabiri, tımar sahibine verilen isimdir. Tımar sahibi olan şahıs mîri arazi ve reâya ile ilgili kanunlardaki şartları uygulamak için tüm yetkiye sahipti. Bu yetkiyi kötüye kullananlar için soruşturma başlatılırdı. Öte yandan devlet çiftçinin sömürülmesine asla rıza göstermezdi. Hal böyle olunca toprağı ekip biçen köylü belirlenen vergiden fazlasını vermezdi ve sipahilerin tahakkümünü kabul etmezdi. Ancak hem sâhib-i arz hem de köylüler kendi menfaatleri doğrultusunda hareket ettiklerinden ilişkiler bozulmaya yüz tutardı. (İnalcık, C:41, 2012: 170).

II. Mahmut ilk olarak tımar ve zeametlerle ilgili reformlar düzenlemiştir. 1813 yılında Bosna’da tımar ve zeametın dağıtımını ve kullanılması noktasında kurallara uyulması istenmiş ve bunun için Bosna valisi silahtar Ali Paşa görevlendirilmiştir. Aynı zamanda berat ve tezkereli olan toprak sahiplerinin senetlerini yenilemeleri için İstanbul’a gelmeleri istenmiştir.

Ali Paşa'nın tüm gayretlerine rağmen Bosna'daki yeniçeri ve sipahilerin muhalif olmaları yüzünden uygulamalardan başarı elde edilememiştir. (Gölen, 2010: 61).

İncelediğimiz defterde tımar ve zeametle ilgili bir hükümde; Mahmud adındaki tımar sahibinin yirmi bin yüz seksen altı âkçelik tımarına ecânibden bazı kimselerin kanuna aykırı bir şekilde fuzuli müdahalesinden dolayı Mahmut Bey hakkını divanda aramıştır. Söz konusu şikayet sonucunda kayıtlar incelendiğinde kanuna aykırı bir müdahale olduğuna hükmedilmiştir. (8 No'lu BAD., Hüküm 1: 33).

1.6. Müslim ve Gayrimüslimlere Zarar Verilmemesine Yönelik Tembihler ve Müslim ve Gayrimüslim Arasındaki Anlaşmazlıklar

Bosna'da ikamet eden müslim ve gayrimüslimler arasında da bir takım anlaşmazlıklar meydana gelmiştir. Bu anlaşmazlıklar genelde alacak-verecek ve haksız yere gasp gibi meseleler üzerinde yoğunlaşmaktadır. Örneğin Hayrullah adındaki kişi herhangi bir kimseye bir borcu harcı yokken Yuvan adındaki zımmî kendisinin 4000 kuruş nakidi ile 1000 kuruş değerli saat, bıçak ve eşyasını haksız yere alması üzerine Hayrullah'ın bizzat Divan-ı Hümayun'a gidip şikayet etmesi üzerine açılan davada, merkezden gelen emirle; Bosna valisi ve Bosna kadısının söz konusu nakit ve malın Yuvan'dan alınıp Hayrullah'a verilmesine dair hükmedilmiştir. (8 No'lu BAD., Hüküm 2: 15).

Bosna'da yerleşik halkın zarar görmemesine dair hükümler de mevcuttur Banaluka Kazası naibine gönderilen hükümde; *“fukarâ'-ı râiyyet ve âceze-i memlekete hilâf-ı şer'-i şerif mikdar-ı zerre zülm ve te'addi olunduğuna kat'an rıza-yı şerifim olmayub”* ibaresi ile padişah halkın hiçbir surette haksızlığa uğramamasını istemiştir.

Müslim ve gayrimüslim halk arasındaki meseleler bazen hemen karara bağlanmazdı. Olayın, ilgili idareciler tarafından geniş çaplı araştırılması istenirdi. Buna göre; İskenderiye ve çevre bölgelerde bulunan tüccar taifesinin Saraybosna'da olan Yahudilerin zimmetlerinde bin beş yüz kıyye alacakları olduğu halde Yahudilerin vermekte zorluk çıkarması üzerine tüccar taifesi bu şikayetini divan-ı hümayuna taşımıştır. Verilen hükümde alacaklı tüccar taifesinin ve borçlu Yahudilerin kaç kişi olduğu, nerede ikamet ettikleri, ne işle meşgul oldukları, talep olunan akçenin kaç senedir Yahudilerin zimmetlerinde olduğu, vermemekte direnmelerinin sebebini ilgili mercilerin bildirmesi istenmiştir. Sonuç itibariyle bu olayın asıl hakikatini

öğrenmeleri için kin ve nefretten uzak bilirkişilere (erbâb-ı vukuf) başvurulması gerektiğine dair hükmedilmiştir. (8 No’lu BAD., Hüküm 2: 8).

Gayrimüslimlerin divâna yaptıkları şikayetlerde mevcuttu. Örneğin; Sarraf taifesinden Karabet ve Menut? adındaki gayrimüslimler Saraybosna’da ikamet eden İsmail’de dört seneden beri alacakları olan dokuz bin sekiz yüz elli kuruşu defalarca istemelerine rağmen alamamaları üzerine şikayette bulunmuşlardır. Divandan alınan kararlar bu konu için mübaşir marifetiyle çözülmesi istenmiş ve İsmail’in borcunu kusursuz bir şekilde ödemesi gerektiğine yönelik Bosna valisi ve Saraybosna mollasına gönderilen hükümdür. (8 No’lu BAD., Hüküm 1: 81).

1.7. Vakıflarla İlgili Meseleler

Vakıf, bir kimsenin Allah’ın rızasını elde etmek için menkul veya gayr-ı menkulünü dinî, hayrî ve toplumsal bir hizmete tahsis etmesidir. Türk-İslam şehirlerinde pek çok beledi ve sosyal hizmetlerin vakıflar yoluyla ifâ edilirdi. (Yediyıldız 1982: 26).

Arapçada durmak ve alıkoymak anlamındaki vakıf, İslam ülkelerinin sosyal ve iktisadî hayatında önemli bir rol oynayan dinî ve toplumsal bir müessesedir. (Yediyıldız 1997: 153). Vakfedene vakıf, vakfedilen şeye mevkuf, kendisine vakfedilen şahıs veya yere de mevkufün aleyh denir. Bunlara mürtezika da denir. Vakfın çoğul hali evkâf veya vukuf ’tur (Pakalın 1983: 577).

Vakıfla ilgili hükümler de defterde bulunmaktadır. Örneğin; Nişte kazasında bulunan Gazi Ferhat Bey Vakfı’nın mütevellisi Abdullah Halife ibn Mustafa’dır. Bu vakfa gelir getirmesi için otuz üç adet dükkan, kervansaray ve çiftlikten elde edilen senelik gelirin üç yüz akçesi devlet hazinesine ve kalanı da vakfa teslim edilmiştir. Bu gelirden caminin imam ve hatibine günlük beş akçe müezzine üç akçe ve tevliyet işlerine de iki akçe harcanmasına karar verilmiştir. Ancak Maglay nahiyesi sakinlerinden Mustafa Efendi bu vakfa tahsis edilen dükkanlar, kervansaray ve çiftliğe kanuna aykırı bir şekilde müdahale etmesi üzerine açılan davada bu müdahalenin önlenmesine yönelik hükmedilmiştir. (8 No’lu BAD., Hüküm 2: 13).

1.8. Sipahilerin Ahali Üzerindeki Zorbalıkları

Sipahilerin yerleşik halk üzerinde baskı ve zulmü de şikayetler arasında yer almaktadır. “*Sâhib-i arz*” diğer adıyla “*sâhib-i raiyyet*”, tımar sahibine verilen isimdir. Tımar

sahibi mîri arazi ve reâya ile ilgili kanunlarda belirtilen şartları tatbik etmek için tüm yetkiye sahipti. Bu yetkiyi kötüye kullandığı zaman ise hakkında soruşturma başlatılırdı. Öte yandan devlet çiftçinin sömürülmesine asla rıza göstermezdi. Hal böyle olunca toprağı ekip biçen köylü belirlenen vergiden fazlasını vermezdi ve sipahilerin tahakkümünü kabul etmezdi. Ancak hem sâhib-i arz hem de köylüler kendi menfaatleri doğrultusunda hareket ettiklerinden ilişkiler bozulmaya yüz tutardı. (İnalcık, C:41, 2012: 170).

İncelediğimiz defterde sipahilerin halk üzerindeki haksız istekleri ve zorbalığıyla ilgili şikayetler mevcuttur. Bunun bir örneğini Hersek kazasında görmekteyiz: Hersek kazasına bağlı tımar karyelerinden birinde karye ahalisinin sipahiler tarafından zulüm ve işkence altında olmaları, vakitli vakitsiz atlı adamlarla bu karyeye gelerek ücretsiz bal, yiyecek, arpa, saman, koyun, tavuk, kuzu talebinde bulunmaları dolayısıyla karyede ikamet edenlerin merkeze şikayetiyle açılan davada; Hersek naibine bu zulmün def edilmesine dair hükmedilmiştir. (8 No'lu BAD., Hüküm 2: 10).

SONUÇ

Divân-ı Hümayun'da idarî, askerî, hukukî ve iktisadî gibi birçok mesele ele alındığı gibi halkın şikayetleride göz ardı edilmezdi. Osmanlı padişahları toplumda adaleti sağlamayı temel ilke edinmişlerdi. Hükümlerde geçen “... mikdar-ı zerre zulm ve te'âddi olunduğuna kat'an rıza-yı şerifim olmayub ...” ifadelerinden de anlaşılacağı üzere Osmanlı Devletinin hüküm sürdüğü topraklarda halkın huzur içinde yaşamasının sağlanması, padişahın önemle üzerinde durduğu bir meseleydi. İşte bu sebepten dolayı haksızlığa uğrayan reaya, yerel idarecilerin kararını beğenmediği surette şikayetini ister dilekçeyle isterse de bizzat divâna gelerek beyan etme olanağına sahipti. Müslim ya da gayrimüslim her kim olursa olsun Osmanlı devlet çatısı altında yaşayan herkes şikayetini divâna taşıyabilirdi.

18. yüzyılın ortalarından itibaren her eyalet ayrı ayrı tutularak oluşturulan Ahkâm Defterleri, tebaanın şikayetlerine bir çözüm bulmak amacıyla ilgili bölgenin idarecisine gönderilen hükümleri ihtiva etmektedir. Bu defterler ait oldukları bölge hakkında idari, sosyo-ekonomik ve şehir hayatıyla ilgili önemli bilgiler vermektedir. İncelemiş olduğumuz 8 Numaralı Bosna Ahkâm Defterindeki hükümler değerlendirildiğinde 1813-1825 yılları arasında divana yapılan başvurularda toprak meseleleri üzerine oldukça fazla şikayet mevcuttur. Bu şikayetlerin içeriği genel hatlarıyla arazi, bahçe, tarla ve çiftliğin tasarruf hakkıyla ilgilidir. Şikayetlere çözüm getirilmek amacıyla ilgili bölgenin kadı veya naibine gönderilen hükümlerde esas hak sahibi belirlenmiştir.

Mirasın paylaşımı ya da mirasçının belirlenmesi hususu da ahkâm defterlerinde çokça yer alan şikayetler arasındadır. Osmanlılar, miras konusuyla ilgili İslam hukukundan faydalanmışlardır. Ancak Osmanlılar devlete kalan terekeleri alma şekliyle özgünlük kazanmıştır. Bir kişi ölünce arkasında kalan miras, tereke olarak adlandırılmaktaydı. Mirasçıların talebi üzerine mirasın paylaşımı kadı, katip, kassam ve dellaliye -her birinin görevi ayrı olmak üzere- tarafından yapılmaktaydı. Mirasın taksiminden memnun olmayanlar olduğu gibi zevi'l-erhâmdan olduğunu iddia ederek mirastan hak talep edenlerde olmuştur. Mirasla ilgili hususlarda divâna gelen şikayetlere, çoğunlukla ilk yapılan taksime riayet edilmesi gerektiğine yönelik hüküm gönderilmiştir.

Söz konusu defter incelendiğinde alacak-verecek davaları da önemli bir bölümünü ihtiva etmektedir. Kişiler alacaklarını borçludan alamadığı takdirde bu şikayetlerini merkeze yapmışlardır. Şikayetler genellikle borçlunun borcunu ödemesi gerektiğine yönelik

hükmedilmesiyle sonuçlanmıştır. 8 Numaralı Ahkâm defterinde, dönemin eşkıyalık olayları ile ilgili şikayetlerde mevcuttur. Şikayetler genelde hırsızlık ve darp meseleleri üzerinedir ve şikayetçi olan kişi ya olayın muhatabı olmuştur ya da bir akrabasının İstanbul'a giderek şikayet konusunu beyan etmesiyle olmuştur.

Defterde ayrıca askeri sınıf ile halk arasındaki ilişkiler, şikayetlerin giderilmesine yönelik çözümler, tımar sistemiyle ilgili sorunlar, vakıflarla ilgili meseleler, müslim ve gayrimüslim reaya arasındaki ilişkiler değerlendirilmiştir. İncelemiş olduğumuz defter birinci elden kaynak olması hasebiyle tarihçilerin araştırma konusu dahilinde faydalanabileceği kaynaklar arasında büyük önemi haizdir.

SÖZLÜK

SÖZLÜK

A

A'zâr: özür.

Ağrâz: garaz.

Akâr: îrâd getirir emlâk ve ebniye.

Akreb: daha karîb, pek yahut en karîb.

Alâ hâlihi: kendi halinde, olduğu gibi.

Alef: hayvanatın yediği ot, saman, kiyâh.

Âmme: umum, halk, avâm-ı nâs.

Anhâ minhâ: şundan bundan, şu bu.

Ârî: 1.çıplak, bürehne. 2.hâli, boş, tehi, beri, müberrâ.

Asel: bal, şehd, engübin.

Âşûb: kargaşalık.

B

Bâdî: 1.sebep olan, icab eden, iktiza ettirme, mûcib, illet, sebep. 2.ibtidâ, evvel, baş. 3.zahir, aleni, âşîkar.

Bakiyye: 1.artıp kalan şey 2.alt taraf, geri taraf. 3. Mahv ve nâ-bûd olan bir şeyin bâki ve mevcut kısmı.

Baştina: Osmanlılar'da genellikle balkanlar'daki gayri müslim halkın elinde bulunan büyük çiftliklere verilen ad.

Bazu: Tava içinde pişen yassıca ekmek.

Bey' u şîrâ: alım satım.

Bî-garaz: hâlis, garazsız.

Bi-gayr-ı hakkın: haksız, haksızlıkla.

Bîve: dul.

D

Dûçâr: ulaşmış, çatmış, düşkün, mübtela, giriftar.

E

Eben an ceddin: babadan oğla.

Ecl: sebep.

Ekall: daha yahut pek ve en az, en küçük, ednâ.

Erâzil: erzel.

Erzel: daha veya pek alçak ve rüsvây.

Esb: at, beygir.

F

Fârîğ: 1.boş, hâli, tehi. 2.işini bitirip kurtulmuş. 3.vazgeçmiş, terk etmiş. 4.rahat, âsûde.

Ferâğ: 1.vazgeçme, terk, çekilip bırakma. 2.hiçbir işle meşgul olmayıp istirahat etme. 3.âsûdelik, asayiş, rahat, cemiyet. 4.arazi-i emiriyye ve müsakkafat ve müstagıllat-ı mevkûfenin hakk-ı tasarrufunu eski sahibinin yeni sahibine terkle alakasını kesmesi.

Fî'l-vâki: hakikaten.

Filori: Osmanlılar'da altın karşılığı tahsil edilen bir vergi adı.

Filoriciyan/filorici taifesi: filori vergisine tabi olanlar.

Fürû-nihâde: tarh ve tenzil olunmuş. (füru:aşağı, nihâde:konmuş)

G

Galîz: 1.kaba, galîz sözler. 2.bi-edebâne.

Galle: gallât, zahire, mahsul, vâridat.

Gâret: 1.düşman toprağına yağma için olunan hücum, ılgar, akın, çapul. 2.yağma, ganimet.

Gendüm: buğday, hinta.

H

Hân: 1.sofra, masa, yemek. 2.okuyan.

Harâset: ekincilik, çiftçilik.

Hasbî: karşılıksız, ivâzsız, meccanen.

Hazar: köy ve kasabada evde sakin olanların hali.

Hedm: yıkma, bir binayı düşürme, tahrîb.

Hîn: ahyân, zaman, vakit, hengâm.

Hûban: güzel, hasen, cemil.

Hüccet: delil.

I-İ

Iyâl: 1.aile, familya. 2.karı, zevce.

İbâ’: adem-i rıza, imtinâ’, istinkâf, ictinâb.

İbrâ’: borçtan tahlis, alacak verecek kalmadığını beyan, berâet kazandırma.

İbrâz: meydana koyma, izhâr.

İbrişim: bükülmüş ipek.

İbtâl-i hak: hakkın ortadan kaldırılması.

İclâs: oturtma, ik’âd.

İfrâz: toptan bir miktar ayırma, tefrik.

İğla’: fiyat ve narhı çıkarma, pahalandırma.

İhkâk-ı hak: hakkı yerine getirme, icra etme.

İhzâr: huzura getirme, hazır ve mevcut etme.

İkrâh: cebren ve rızası hilâfında bir iş yaptırma.

İktifâ: arkasından gitme, ardına düşme, takip.

İl: yıl.

İlm ü haber: bir daire-i resmiyyeye takdim olunmak üzere bir adamın ahvali hakkında mensub bulunduğu mahalle ve daire vesairenden verilen tasdik-name.

İlzâm: 1.devletin bir vâridatını veya bir çiftlik vesâireyi iltizama verme, iltizam ettirme. 2.mübâhasede delâil ve berâhin-i kaviyye îrâdıyla hasmı iskât etme, manzarada galebe.

İnd: katında, yanında, nezdinde.

İnhâ’: bitişirme, iblâğ.

İntifâ: faidelenme, istifade, temettu.

İnzimâm: katılma, zamm ve ilhâk ve ilave olunma, munzamm olma.

İrâd: 1.getirme, nakletme 2.bir mülkün verdiği temettu’, mahsulat ve kira vesairenden alınan akçe, gelir. 3.kira veya mahsul veren emlak ve akar.

İrâe: gösterme, îbrâz.

İsti’lâm: malumat talebi için mâ-fevkten mâ dûna olunan resmi müracaat.

İsti’mâl: kullanma.

İstihlâk: 1.israf suretiyle mahv etme.2. kullanarak sarf etme, tüketme, bitirme.

İstimhâl: mühlet isteme.

İstirdâd: geri isteme.

İş’âr: tahriren bildirme, haber verme.

İştikâ: şikayet etme.

İz’âc: can sıkma, taciz manasıyla kullanılıyorsa da asıl manası ‘yerinden koparıp ayırmak’tır.

K

Kâm-yâb: merâmını bulan, arzusuna nâil olan.

Kânî: kanaat eden, nâil olduğu şeyi kâfi bulup ziyade tama etmeyen.

Karagöz: çingene.

Karâr-gîr: kararı verilmiş, mukarrer.

Kârbân: kervan.

Kasr-ı yed: el çekmek, ferâgat etmek, vazgeçme.

Kassâm: beyne'l-verese terekeyi taksim ve yetimlerin mirâsını hıfz ve idare eden memur-ı şer'î.

Kavl-i mücerred: ispat olunmayan söz.

Ke'l-evvel: evvelki gibi, kemâ fi's-sabık, mukaddemki halinde.

Kemâ-kân: olduğu gibi, eskisi gibi, bilâ-tağyîr.

Kerhen: 1.iğrenerek, tiksinererek. 2.istemiyerek, arzu ile olmayarak.

Kesb ü kâr: geçinmek için ittihaz olunan iş, sanat, ticaret, meşguliyyet.

Kırağı: ayaz havalarda donmuş halinde yağan yahut yağıp yerde donan çiy.

Kudûmiyye: bir büyük zatın bir seferden avdet ve muvâsalatında takdimi mu'tâd olan pîşkeş.

Kûşt: et, lahm.

L

Leyte le'alle: bahane, bugün yarın diye sallama.

Li-ecli: için, maksadıyla.

M

Ma'an: beraber, birlikte.

Ma'delet: adl, adalet, hakkâniyyet.

Mahlût: karışık, diğer şeyle karışmış, sade ve halis olmayan.

Maktû': 1.kesilmiş, kesik 2.bahası kesilmiş, pazarlık kabul etmez.

Me'hûz: alınmış, ahz ve kabul olunmuş, makbuz.

Meccânen: ücretsiz olarak, bâd-ı hevaya, caba, beleş.

Mefkûd: 1.olmayan, gayr-ı mevcûd, ma'dûm. 2.hayat ve memâtı bilinmeyen şahs-ı gaib.

Mer'i: 1.hürmet ve riâyet olunan, sayılan. 2. gözetilen, hıfz u riâyet olunan, makbul ve muteber, mütedâvil, hükmü câri, muattal ve mefsuh olmayan.

Merdân: mertler, insanlar, erkekler, yiğitler.

Mevâcib: maaş, tahsîsât.

Mevhûb: verilmiş ve atıyye ve ihsan edilmiş olan.

Mu'âheze: çekiştirme, çıkışma, itâb.

Mu'ahharen: 1.sonradan, badehu. 2.yakın vakitte, evvelce, ahiren.

Mu'terif: kendi kusur ve kabahatini bilip söyleyen, ikrâr ve itiraf edip gizlemeyen, mukırr.

Muhdes: 1.sonradan vücuda gelmiş, kadim olmayan mahluk. 2.yeni, nev-zuhur, eskiden olmayan.

Mûris:1 getiren, veren, kazandıran, icap ve irâs eden, 2.vereseye miras bırakan.

Musliha: ıslah eden.

Mutâva'at: mutî ve tâbi olma, baş eğme.

Mutahhar: 1.paklanmış, temizlenmiş, pak ve temiz olan. 2.pak, mübarek, mukaddes.

Mutallaka: tatlık olunmuş zevce, bırakılan karı.

Muttasıl: bitişik, diğer bir şeye ulaşmış, aralık bırakmayacak sûrette yakın.

Muzâf: izâfe olunmuş, takılmış, katılmış, zam ve ilave olunmuş, mülhâk.

Muzâfât: mülhakât, mensûcât, levâhık, zamâim.

Mübâ'ade: birbirinden uzaklaşma.

Müba'id: uzaklaştıran.

Mübâyenet:1.ayrılık, gayrılık, hilâf, muhalefet, ihtilaf. 2.iki şeyin birbirinin zıddı ve aksi olması, zıddiyyet.

Mübeyyen: âşikâr beyan ve îzâh olunan.

Mücânebet: bir tarafa çekilme, uzaklaşma, sakınma, ihtiraz.

Mücrim: cürüm ve kabahat işleyen.

Müfevvaz: ihâle olunmuş, birinin uhdesine haml olunmuş, muhavvel.

Müft: bedelsiz, bâd-ı hevâ, meccanen, beleş.

Mülâbese: 1.benzeyen iki şeyin yekdiğerinden fark olunamayıp teşviş olunması, iltibas. 2.münasebet, vech, takrîb.

Münâza'un-fihâ: hakkında ihtilaf ve münazaa olunan, davalı ve kavgalı.

Mündefi': geçmiş, savulmuş.

Müntekıl: 1.intikal eden, geçen, miras kalmış, mevrûs. 2.vefat eden, müteveffâ.

Mürâsele: 1.mektuplaşma. 2.vâktiyle kûdâtın nüvvâb tayini için yazdıkları resmî mektup.

Mürtezika: 1 vakfın gelirinden yararlananlar. 2. vaktiyle ulûfe-hâr takımlarına verilen isim.

Mürur: geçme, bir mahallin bir tarafından girip, öbür tarafından çıkma, güzer.

Müstedell: istidlâl olunan, bir delil ve burhan ile ispat olunan, delil yerini tutan bir karine ve emareden anlaşılan.

Müşâ': 1. işâa olunmuş, şuyû bulmuş, yayılmış. 2. Hissedarlar arasında müşterek kullanılıp taksim olunmayan, bir mahal ahalisine müştereken ait.

Müteçâvir: civarda bulunan, komşu, hem-civar.

Mütegalibe: haksız ve mücerred kuvvet ve galebe ile hükme destres olanlar, zorba gürûhu, derebeyleri.

Mütemerrid: bir sû-i hareket yolunda devam ve ısrar eden, inatçı.

Mütenevvi': bir neviden olmayan, türlü türlü, çeşit çeşit, gûnâgûn, muhtelif.

Mütevakkıf: 1.duran, tevakkuf eden, ileriye varmayıp bir yerde kalan. 2.bir şeye bağlı, menut, vabeste.

N

Nâ-becâ: yerinde olmayan, mahalsiz, nâ-be-mahall, nâ-münasib.

Nâdim: nedâmet getiren, peşîmân.

Nasrânî: dîn-i İsa'ya tâbî, İsevî, Hristiyan.

Nazar-gâh: bakılan veya bakılacak yer.

Nisâb: asıl, esas.

Nizâ': çekişme, kavga, münâzaa, tutuşma, ihtilâf.

P-R

Pezîr: 1.kabul eden, alan, bulan. 2.kabul edilebilir, müsta'idd.

Polîçe: bir yerde bir sarrafa ve tacire verilen akçenin diğer bir yerde onun ortağı veya muhabiri tarafından te'diye olunması için verilen senet, çek.

Râh: 1.yol, târik. 2.meslek, usûl, âyin.

Râkib: binici, binen, binmiş, süvâri.

Râm: mutî, tâbi, münkâd, ser-fürû eden.

Rişte: rabîta, alaka, vasîta.

Rub': dörtte bir.

Rü'yet: 1.görme, görüş. 2.nezâret, idare. 3.bakma.

S-Ş

Sâdât: seyyid.

Salb: 1.asma, asarak idam etme. 2.haça germe, haça gererek idam etme.

Sarîh: açık, aşîkar.

Sebt: kayıt, tahrir, yazıp zaptetme.

Selh: arabî ayın son günü, gurre mukabili.

Ser-rişte: ipucu, bahane, vesile münasebet.

Seyâset: 1.hükümet, idâre-i memleket. 2.cezâ, mücâzat, caniler hakkında icrâât.

Sıyânet: koruma, hıfz, muhâfaza, vikâye, himâye.

Su'ûbet: güçlük, zahmet, müşkilat.

Suver: sûret.

Sübût: tahakkuk, muhakkak ve müsbet olma, meydana çıkma, şüphe ve tereddüte mahal bırakmayacak surette zahir olma.

Sülüs: üçte bir

Şâkka: zahmetli, eziyetli

Şem’: 1.bal mumu. 2.mum, چراغ.

Şeref-rîz: şeref veren.

Şifâhen: ağızdan, yazı ile olmayarak, söylemekle.

Şîrâze: şarkıyyun usulünde ciltlenen kitapların yapraklarının cilde rabt olundukları mahallin iki ucunda ibrişimden vurulan ince şerit, nizam, intizam, rabita.

Şürekâ: şerik.

T

Ta’allül: vesile ve bahane arama, yalandan bahanelerle bir işten kaçınma.

Ta’sîr: 1.ona iblâğ veya taksîm etme. 2.mahsûlatın öşrünü, ondallığını alma.

Tahallül: hall olma, cezası ayrılma.

Takrîb: 1.yanaştırma, yaklaştırma. 2.bir miktarı tamamıyla tayin edemeyip aşağı yukarı olarak tahmin etme. 3.münasebet, vesile, bahane.

Tarîk-ı âmm: herkesin hakk-ı mürûru olan sokak.

Tav’an: isteyerek, kendi rızasıyla, icbar edilmeksizin.

Tavassut: araya girme, vesâtat etme, miyâncılık.

Te’dîb: 1.edeb ve terbiye öğretme, terbiye verme. 2.muhalif-i kânun hareket edenler hakkında ahkâm-ı lâzimenin tatbiki. 3.tevbîh ve tekdir.

Te’diye: ödeme, borç verme, eda etme.

Te’diye: ödeme, borç verme, edâ etme.

Tecemmu’: toplanma, yığılma, birikme.

Tecviz: câiz görme, cevâz verme, men etmeme, müsâade eyleme.

Tedâhul: 1.birbiri içine girme. 2.bir muayyen para veya borç taksiti verilmeden diğerinin işlemesi.

Tefviz: ihale etme, birinin uhdesine verme.

Tegallüb: galip gelip zorla gasp ve tahkim etme.

Te'kîd: 1.sağlamlaştırma, takviye ve tahkim etme. 2.evvelce yazılıp icrâ olunmayan veya cevabı gelmeyen muharrerât-ı resmiyeyi tekrar yazma, tekrar etme.

Terâfu': birbiri aleyhine dava ederek mahkemeye müracaat.

Terettüb: 1.sıralanma, sırasında olma, sırası gelme. 2.taalluk etme, ait olma, icab ve iktiza etme.

Terfik: arkadaş etme.

Termîm: meremmet ve tamir etme.

Tesâmüh: birbirine karşı ve mukâbeleten müsâamaha etme ve birbirinin kusuruna bakmamak.

Tevakki: sakınma, çekinme, ihtirâz.

Tevâli: birbiri arkasından gelme, arası kesilmeksizin, devam etme.

Tevki: 1.berat ve fermanlara keşide kılınan nişane-i padişahi 2.iş bu nişaneyi havi ferman ve berat-ı âli.

Tevkîl: bir şeyin vakit ve saatini tayin etme.

Tevliyet: 1.birini mütevellî etme, bir vakfa mütevellî nasb etme. 2.mütevellîlik, mütevellî sıfat ve vazifesi.

Tezvir: 1.sahtelendirme, yalan karıştırma.2.dolandırma, hiyel ve desâyis kullanma.

U-Ü

Ülû: sahipler, ashab.

V

Vâhi: boş, manasız, esassız, fâidesiz, ehemmiyetsiz.

Vâz'-ı yed: el koymak, sahip çıkmak, tasarruf etmek.

Vücûh: vech.

Y

Yek-dil: kalpleri bir.

Z

Za'îm: zû'amâ, büyük tımar sahibi, tımarcı.

Zevî'l-erhâm: islam miras hukukunda farz hisse sahibi ve asabe denilen kimseler dışındaki yakın akraba.

Zimem: zimmet.

Zimmet: 1.himaye, tesâhub, vikâye mecburiyeti, birinin emniyetini taahhüd. 2.uhde. 3.bir adamın kendi uhdesine geçirip te'diyesine mecbur olduğu akçe, deyn, borç.

KAYNAKLAR

- Aktan, H. (2005). Miras. *TDV. İA. C:30. S.143.*
- Albayrak, K. (2006). Boşnakların Kökeni ve Müslümanlaşması Meselesine Bir Bakış, *Düşünce Siyaset Bilim Dergisi, S.42. s.237.*
- Bab-1 Asafî Divan-1 Hümayun Sicilleri Bosna Ahkam Defterleri, 8 Numaralı Bosna Ahkam Defteri, (8 No'lu BAD.)
- Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı (1992). *Bosna Hersek ile İlgili Arşiv Belgeleri (1516-1919).* Ankara.
- Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı (2005). 91, 164, Mad 540 ve 173 Numaralı Hersek, Bosna ve İzvornik Livâları İcmâl Tahrir Defterleri (926-939 / 1520-1533). Ankara.
- Bilgin, A., & Bozkurt F. (2010). Bir Mali Gelir Kaynağı Olarak Vârissiz Ölenlerin Terekeleri ve Beytûlmâl Mukataaları. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, s.29.*
- Buhari, M.K. (2016). *İslam Miras Hukuku.* Gaziantep: Özcan Ofset Matbaacılık.
- Bülbül, Z. (2013). *Osmanlı Müesseseleri ve Medeniyeti Tarihi.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Djurdjev, B. (1992). Bosna-Hersek. *TDV. İA. C.6, S.298.*
- El-Mi'veş, L. (2004). Bogomiller, Hristiyanlar ve Bosna. Çeviren: Kadir Albayrak. *Düşünce, Siyaset, Sosyal Bilim Dergisi, S.36-37. s.183-184.*
- Emecen, F. (1992), Baştina. *TDV. İA. C.5, s.136.*
- Emecen, F. (1992). Bosna Eyaleti. *TDV. İA. C.6, S.296.*
- Emecen, F.M. (2005). Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mîrî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet. *Türk Araştırmaları Literatür Dergisi, C.3, S.5. s.125.*
- Gökbilgin, T. (1978), *Prof. M. Tayyib Okiç ve Bosna-Hersek Tarihi, Bosna Eyaleti.* Ankara: Sevinç Matbaası.
- Gölen, Z. (2010). *Tanzîmât Döneminde Bosna Hersek.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Gölen, Z. (2017). *Osmanlıdan Günümüze Eşkiyalık ve Terör.* Samsun: Kültür Yayınları.

- Günay, R. (2013). Osmanlı Arşiv Kaynakları İçerisinde Ahkâm Defterleri: Gelişim Seyri, Muhtevası ve Önemi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.17. s.13.
- Işık, H. (2017). Hristiyan Düalist-Gnostik Bir Tarikat Olarak Bogomilizm ve Avrupa Heretik Toplumlarına Etkileri. *Balkan Araştırma Enstitüsü Dergisi*, C.6, S.1. s.119.
- İnalcık, H. (1988). Adâletnâme. *TDV. İA.*, C.1, s.346.
- İnalcık, H. (2012). Timar. *TDV. İA.*, C.41, s.169.
- İnalcık, H. (2016). *Devlet-i 'Aliyye, Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar-I, Klasik Dönem (1302-1606), Siyasal, Kurumsal ve Ekonomik Gelişim*. İstanbul: Kültür Yayınları.
- Kaygusuz, İ. (2006). *Müslümanlık ve Hristiyanlığın İnanç Öğretilerinde Öteki Gerçekler*. İstanbul: Su Yayınları.
- Kenanoğlu, M.M. (2013). Vergi. *TDV. İA.* C.43, s.56.
- Kurt, Y. (2016). *Osmanlı Türkçesine Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kütükoğlu, M.S. (2006). Mühimme Defteri. *TDV. İA.* C:31. s.520.
- Kütükoğlu, M.S. (2018). *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Oruç, H. (2005). 15. Yüzyılda Bosna Sancağı ve İdari Dağılımı. *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*. s.250.
- Özel, A. (1988). Ahkâm. *TDV. İA.* C.1, s.550.
- Öztürk, N. (2014). Osmanlı Toplumunun İnşasındaki Temel İlkeler: Adalet, İnsaf, Hoşgörü, İstimâlet Kavramları. *Yeni Türkiye*.
- Pakalın, M.Z. (1983). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Pamuk, Ş. *Osmanlı-Türkiye İktisadî Tarihi 1500-1914*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Sahillioğlu, H. (1988). Ahkâm Defteri. *TDV. İA.* C.1, s.551.
- Sami, Ş. (2012). *Kâmûs-ı Türkî*. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.
- Sancaktar, C. (2015). Osmanlı Hâkimiyeti Altında Boşnak Ulusunun Doğuşu. *Akademik İncelemeler Dergisi*, s.26.
- Sancaktar, C. (2019). Balkanlarda Türk ve Müslüman Milletler: 19. Yüzyıldan Günümüze Milliyetçiliğe Karşı Varoluş Mücadelesi. *Balkan ve Yakındoğu Sosyal Bilimler Dergisi*, C.10, S.2. s.1-3. 13-18.

- Sezen, T. (2017). *Osmanlı Yer Adları (Alfabetik Sırayla)*. Ankara: Sistem Ofset Yayınları.
- Stanford, M. (2010). *Tarihin İncelenmesi İçin Bir Klavuz*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Suçeska, A. (1982). Bosna Eyaletinde Tekâlif-i Şakka. *Tarih Enstitüsü Dergisi*, s.757-761.
- Tabakoğlu, A. (2007). Resim. *TDV. İA. C.34*, s.582.
- Tuğluca, M. (2014). Osmanlı Hukukunun Yeniden Üretiminde Balkan Fetihleri ve İstimâlet Politikası. *Studies of the ottoman domain*, C.4, S.6. s. 29-30.
- Uzunçarşılı, İ.H. (2014). *Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Yediyıldız, B. (1982). Müessese-Toplum Münasebetleri Çerçevesinde XVIII. Asır Türk Toplumunu ve Vakıf Müessesesi, *Vakıflar Dergisi*, S.17. s.23-40.
- Zürcher, E.J. (2000). *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*. İstanbul: İletişim Yayınları.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Nihal ALTUNÇ

Uyruğu : T.C

Doğum Yeri ve Tarihi : Batman, 16/06/1992

e-mail : nihaltunc@hotmail.com

EĞİTİM

Lisans : Batman Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü 2016

Yüksek Lisans : Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı 2019

İŞ DENEYİMLERİ

UZMANLIK ALANI : Yeniçağ Tarihi

YABANCI DİLLER : İngilizce

EKLER

EK-1

BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI© (BOA)

KOD : A.{DVNS.AHK.BN.d		SIRA NU : 00008	TARİH : / /2004 ORJİNAL NU :
BAB-I ASAFİ DİVAN-I HÜMAYUN SİCİLLERİ BOSNA AHKAM DEFTERLERİ			
BAŞLANGIÇ TARİHİ :		BİTİŞ TARİHİ :	
ŞEKLİ : Ciltli Ciltsiz Ebrulu Ebrusuz X X		EBADI : 39 x 17	
NUMARALAMA USULÜ : Varak Sayfa X		TOPLAM SAYFA SAYISI : Numaralı : 128	
Numaralı boş sayfalar : 127-128			
Mükerrer sayfa numaraları :			
Ekler : 79/1, 111/1, 118/1			
Numarasız boş sayfalar (başta) : 2			
Numarasız boş sayfalar (sonda) :			
AÇIKLAMALAR : -			
Çekimin Yapıldığı Kamera : Sayısal A2-2		Operatör : Nizam KÜCCÜKAYTEKİN	

A.{DVNS.AHK.BN.d.00008

~~15/12~~

[illegible][illegible]

۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹

[illegible][illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعلنا من خلقه
والموتى من خلقه
والله اعلم بالصواب

الحمد لله

الحمد لله الذي جعلنا من خلقه
والموتى من خلقه
والله اعلم بالصواب

والله

الحمد لله الذي جعلنا من خلقه
والموتى من خلقه
والله اعلم بالصواب

الحمد لله الذي جعلنا من خلقه
والموتى من خلقه
والله اعلم بالصواب

الحمد لله الذي جعلنا من خلقه
والموتى من خلقه
والله اعلم بالصواب

الحمد لله الذي جعلنا من خلقه
والموتى من خلقه
والله اعلم بالصواب

الحمد لله الذي جعلنا من خلقه
والموتى من خلقه
والله اعلم بالصواب

١٢٠
 ١٢١
 ١٢٢
 ١٢٣
 ١٢٤
 ١٢٥
 ١٢٦
 ١٢٧
 ١٢٨
 ١٢٩
 ١٣٠
 ١٣١
 ١٣٢
 ١٣٣
 ١٣٤
 ١٣٥
 ١٣٦
 ١٣٧
 ١٣٨
 ١٣٩
 ١٤٠
 ١٤١
 ١٤٢
 ١٤٣
 ١٤٤
 ١٤٥
 ١٤٦
 ١٤٧
 ١٤٨
 ١٤٩
 ١٥٠
 ١٥١
 ١٥٢
 ١٥٣
 ١٥٤
 ١٥٥
 ١٥٦
 ١٥٧
 ١٥٨
 ١٥٩
 ١٦٠
 ١٦١
 ١٦٢
 ١٦٣
 ١٦٤
 ١٦٥
 ١٦٦
 ١٦٧
 ١٦٨
 ١٦٩
 ١٧٠
 ١٧١
 ١٧٢
 ١٧٣
 ١٧٤
 ١٧٥
 ١٧٦
 ١٧٧
 ١٧٨
 ١٧٩
 ١٨٠
 ١٨١
 ١٨٢
 ١٨٣
 ١٨٤
 ١٨٥
 ١٨٦
 ١٨٧
 ١٨٨
 ١٨٩
 ١٩٠
 ١٩١
 ١٩٢
 ١٩٣
 ١٩٤
 ١٩٥
 ١٩٦
 ١٩٧
 ١٩٨
 ١٩٩
 ٢٠٠
 ٢٠١
 ٢٠٢
 ٢٠٣
 ٢٠٤
 ٢٠٥
 ٢٠٦
 ٢٠٧
 ٢٠٨
 ٢٠٩
 ٢١٠
 ٢١١
 ٢١٢
 ٢١٣
 ٢١٤
 ٢١٥
 ٢١٦
 ٢١٧
 ٢١٨
 ٢١٩
 ٢٢٠
 ٢٢١
 ٢٢٢
 ٢٢٣
 ٢٢٤
 ٢٢٥
 ٢٢٦
 ٢٢٧
 ٢٢٨
 ٢٢٩
 ٢٣٠
 ٢٣١
 ٢٣٢
 ٢٣٣
 ٢٣٤
 ٢٣٥
 ٢٣٦
 ٢٣٧
 ٢٣٨
 ٢٣٩
 ٢٤٠
 ٢٤١
 ٢٤٢
 ٢٤٣
 ٢٤٤
 ٢٤٥
 ٢٤٦
 ٢٤٧
 ٢٤٨
 ٢٤٩
 ٢٥٠
 ٢٥١
 ٢٥٢
 ٢٥٣
 ٢٥٤
 ٢٥٥
 ٢٥٦
 ٢٥٧
 ٢٥٨
 ٢٥٩
 ٢٦٠
 ٢٦١
 ٢٦٢
 ٢٦٣
 ٢٦٤
 ٢٦٥
 ٢٦٦
 ٢٦٧
 ٢٦٨
 ٢٦٩
 ٢٧٠
 ٢٧١
 ٢٧٢
 ٢٧٣
 ٢٧٤
 ٢٧٥
 ٢٧٦
 ٢٧٧
 ٢٧٨
 ٢٧٩
 ٢٨٠
 ٢٨١
 ٢٨٢
 ٢٨٣
 ٢٨٤
 ٢٨٥
 ٢٨٦
 ٢٨٧
 ٢٨٨
 ٢٨٩
 ٢٩٠
 ٢٩١
 ٢٩٢
 ٢٩٣
 ٢٩٤
 ٢٩٥
 ٢٩٦
 ٢٩٧
 ٢٩٨
 ٢٩٩
 ٣٠٠
 ٣٠١
 ٣٠٢
 ٣٠٣
 ٣٠٤
 ٣٠٥
 ٣٠٦
 ٣٠٧
 ٣٠٨
 ٣٠٩
 ٣١٠
 ٣١١
 ٣١٢
 ٣١٣
 ٣١٤
 ٣١٥
 ٣١٦
 ٣١٧
 ٣١٨
 ٣١٩
 ٣٢٠
 ٣٢١
 ٣٢٢
 ٣٢٣
 ٣٢٤
 ٣٢٥
 ٣٢٦
 ٣٢٧
 ٣٢٨
 ٣٢٩
 ٣٣٠
 ٣٣١
 ٣٣٢
 ٣٣٣
 ٣٣٤
 ٣٣٥
 ٣٣٦
 ٣٣٧
 ٣٣٨
 ٣٣٩
 ٣٤٠
 ٣٤١
 ٣٤٢
 ٣٤٣
 ٣٤٤
 ٣٤٥
 ٣٤٦
 ٣٤٧
 ٣٤٨
 ٣٤٩
 ٣٥٠
 ٣٥١
 ٣٥٢
 ٣٥٣
 ٣٥٤
 ٣٥٥
 ٣٥٦
 ٣٥٧
 ٣٥٨
 ٣٥٩
 ٣٦٠
 ٣٦١
 ٣٦٢
 ٣٦٣
 ٣٦٤
 ٣٦٥
 ٣٦٦
 ٣٦٧
 ٣٦٨
 ٣٦٩
 ٣٧٠
 ٣٧١
 ٣٧٢
 ٣٧٣
 ٣٧٤
 ٣٧٥
 ٣٧٦
 ٣٧٧
 ٣٧٨
 ٣٧٩
 ٣٨٠
 ٣٨١
 ٣٨٢
 ٣٨٣
 ٣٨٤
 ٣٨٥
 ٣٨٦
 ٣٨٧
 ٣٨٨
 ٣٨٩
 ٣٩٠
 ٣٩١
 ٣٩٢
 ٣٩٣
 ٣٩٤
 ٣٩٥
 ٣٩٦
 ٣٩٧
 ٣٩٨
 ٣٩٩
 ٤٠٠
 ٤٠١
 ٤٠٢
 ٤٠٣
 ٤٠٤
 ٤٠٥
 ٤٠٦
 ٤٠٧
 ٤٠٨
 ٤٠٩
 ٤١٠
 ٤١١
 ٤١٢
 ٤١٣
 ٤١٤
 ٤١٥
 ٤١٦
 ٤١٧
 ٤١٨
 ٤١٩
 ٤٢٠
 ٤٢١
 ٤٢٢
 ٤٢٣
 ٤٢٤
 ٤٢٥
 ٤٢٦
 ٤٢٧
 ٤٢٨
 ٤٢٩
 ٤٣٠
 ٤٣١
 ٤٣٢
 ٤٣٣
 ٤٣٤
 ٤٣٥
 ٤٣٦
 ٤٣٧
 ٤٣٨
 ٤٣٩
 ٤٤٠
 ٤٤١
 ٤٤٢
 ٤٤٣
 ٤٤٤
 ٤٤٥
 ٤٤٦
 ٤٤٧
 ٤٤٨
 ٤٤٩
 ٤٥٠
 ٤٥١
 ٤٥٢
 ٤٥٣
 ٤٥٤
 ٤٥٥
 ٤٥٦
 ٤٥٧
 ٤٥٨
 ٤٥٩
 ٤٦٠
 ٤٦١
 ٤٦٢
 ٤٦٣
 ٤٦٤
 ٤٦٥
 ٤٦٦
 ٤٦٧
 ٤٦٨
 ٤٦٩
 ٤٧٠
 ٤٧١
 ٤٧٢
 ٤٧٣
 ٤٧٤
 ٤٧٥
 ٤٧٦
 ٤٧٧
 ٤٧٨
 ٤٧٩
 ٤٨٠
 ٤٨١
 ٤٨٢
 ٤٨٣
 ٤٨٤
 ٤٨٥
 ٤٨٦
 ٤٨٧
 ٤٨٨
 ٤٨٩
 ٤٩٠
 ٤٩١

[illegible]

محلى اوصاف و جہان و ملک

[illegible][illegible][illegible][illegible]

[illegible][illegible]

13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

[illegible][illegible][illegible][illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

در زمان حدود صد و پنجاه سال پیش
برای اعیان و مایه و فی امان و حسن انکسار
میراث و میراث محمد و میراث و میراث

[illegible][illegible][illegible][illegible]

د

[illegible][illegible][illegible][illegible]

(Handwritten Persian text, likely a continuation from the previous page)

[illegible][illegible][illegible]

[illegible][illegible]

1950

9

[illegible][illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

[illegible][illegible][illegible]

١٠٠
 ١٠١
 ١٠٢
 ١٠٣
 ١٠٤
 ١٠٥
 ١٠٦
 ١٠٧
 ١٠٨
 ١٠٩
 ١١٠
 ١١١
 ١١٢
 ١١٣
 ١١٤
 ١١٥
 ١١٦
 ١١٧
 ١١٨
 ١١٩
 ١٢٠
 ١٢١
 ١٢٢
 ١٢٣
 ١٢٤
 ١٢٥
 ١٢٦
 ١٢٧
 ١٢٨
 ١٢٩
 ١٣٠
 ١٣١
 ١٣٢
 ١٣٣
 ١٣٤
 ١٣٥
 ١٣٦
 ١٣٧
 ١٣٨
 ١٣٩
 ١٤٠
 ١٤١
 ١٤٢
 ١٤٣
 ١٤٤
 ١٤٥
 ١٤٦
 ١٤٧
 ١٤٨
 ١٤٩
 ١٥٠
 ١٥١
 ١٥٢
 ١٥٣
 ١٥٤
 ١٥٥
 ١٥٦
 ١٥٧
 ١٥٨
 ١٥٩
 ١٦٠
 ١٦١
 ١٦٢
 ١٦٣
 ١٦٤
 ١٦٥
 ١٦٦
 ١٦٧
 ١٦٨
 ١٦٩
 ١٧٠
 ١٧١
 ١٧٢
 ١٧٣
 ١٧٤
 ١٧٥
 ١٧٦
 ١٧٧
 ١٧٨
 ١٧٩
 ١٨٠
 ١٨١
 ١٨٢
 ١٨٣
 ١٨٤
 ١٨٥
 ١٨٦
 ١٨٧
 ١٨٨
 ١٨٩
 ١٩٠
 ١٩١
 ١٩٢
 ١٩٣
 ١٩٤
 ١٩٥
 ١٩٦
 ١٩٧
 ١٩٨
 ١٩٩
 ٢٠٠
 ٢٠١
 ٢٠٢
 ٢٠٣
 ٢٠٤
 ٢٠٥
 ٢٠٦
 ٢٠٧
 ٢٠٨
 ٢٠٩
 ٢١٠
 ٢١١
 ٢١٢
 ٢١٣
 ٢١٤
 ٢١٥
 ٢١٦
 ٢١٧
 ٢١٨
 ٢١٩
 ٢٢٠
 ٢٢١
 ٢٢٢
 ٢٢٣
 ٢٢٤
 ٢٢٥
 ٢٢٦
 ٢٢٧
 ٢٢٨
 ٢٢٩
 ٢٣٠
 ٢٣١
 ٢٣٢
 ٢٣٣
 ٢٣٤
 ٢٣٥
 ٢٣٦
 ٢٣٧
 ٢٣٨
 ٢٣٩
 ٢٤٠
 ٢٤١
 ٢٤٢
 ٢٤٣
 ٢٤٤
 ٢٤٥
 ٢٤٦
 ٢٤٧
 ٢٤٨
 ٢٤٩
 ٢٥٠
 ٢٥١
 ٢٥٢
 ٢٥٣
 ٢٥٤
 ٢٥٥
 ٢٥٦
 ٢٥٧
 ٢٥٨
 ٢٥٩
 ٢٦٠
 ٢٦١
 ٢٦٢
 ٢٦٣
 ٢٦٤
 ٢٦٥
 ٢٦٦
 ٢٦٧
 ٢٦٨
 ٢٦٩
 ٢٧٠
 ٢٧١
 ٢٧٢
 ٢٧٣
 ٢٧٤
 ٢٧٥
 ٢٧٦
 ٢٧٧
 ٢٧٨
 ٢٧٩
 ٢٨٠
 ٢٨١
 ٢٨٢
 ٢٨٣
 ٢٨٤
 ٢٨٥
 ٢٨٦
 ٢٨٧
 ٢٨٨
 ٢٨٩
 ٢٩٠
 ٢٩١
 ٢٩٢
 ٢٩٣
 ٢٩٤
 ٢٩٥
 ٢٩٦
 ٢٩٧
 ٢٩٨
 ٢٩٩
 ٣٠٠
 ٣٠١
 ٣٠٢
 ٣٠٣
 ٣٠٤
 ٣٠٥
 ٣٠٦
 ٣٠٧
 ٣٠٨
 ٣٠٩
 ٣١٠
 ٣١١
 ٣١٢
 ٣١٣
 ٣١٤
 ٣١٥
 ٣١٦
 ٣١٧
 ٣١٨
 ٣١٩
 ٣٢٠
 ٣٢١
 ٣٢٢
 ٣٢٣
 ٣٢٤
 ٣٢٥
 ٣٢٦
 ٣٢٧
 ٣٢٨
 ٣٢٩
 ٣٣٠
 ٣٣١
 ٣٣٢
 ٣٣٣
 ٣٣٤
 ٣٣٥
 ٣٣٦
 ٣٣٧
 ٣٣٨
 ٣٣٩
 ٣٤٠
 ٣٤١
 ٣٤٢
 ٣٤٣
 ٣٤٤
 ٣٤٥
 ٣٤٦
 ٣٤٧
 ٣٤٨
 ٣٤٩
 ٣٥٠
 ٣٥١
 ٣٥٢
 ٣٥٣
 ٣٥٤
 ٣٥٥
 ٣٥٦
 ٣٥٧
 ٣٥٨
 ٣٥٩
 ٣٦٠
 ٣٦١
 ٣٦٢
 ٣٦٣
 ٣٦٤
 ٣٦٥
 ٣٦٦
 ٣٦٧
 ٣٦٨
 ٣٦٩
 ٣٧٠
 ٣٧١
 ٣٧٢
 ٣٧٣
 ٣٧٤
 ٣٧٥
 ٣٧٦
 ٣٧٧
 ٣٧٨
 ٣٧٩
 ٣٨٠
 ٣٨١
 ٣٨٢
 ٣٨٣
 ٣٨٤
 ٣٨٥
 ٣٨٦
 ٣٨٧
 ٣٨٨
 ٣٨٩
 ٣٩٠
 ٣٩١
 ٣٩٢
 ٣٩٣
 ٣٩٤
 ٣٩٥
 ٣٩٦
 ٣٩٧
 ٣٩٨
 ٣٩٩
 ٤٠٠
 ٤٠١
 ٤٠٢
 ٤٠٣
 ٤٠٤
 ٤٠٥
 ٤٠٦
 ٤٠٧
 ٤٠٨
 ٤٠٩
 ٤١٠
 ٤١١
 ٤١٢
 ٤١٣
 ٤١٤
 ٤١٥
 ٤١٦
 ٤١٧
 ٤١٨
 ٤١٩
 ٤٢٠
 ٤٢١
 ٤٢٢
 ٤٢٣
 ٤٢٤
 ٤٢٥
 ٤٢٦
 ٤٢٧
 ٤٢٨
 ٤٢٩
 ٤٣٠
 ٤٣١
 ٤٣٢
 ٤٣٣
 ٤٣٤
 ٤٣٥
 ٤٣٦
 ٤٣٧
 ٤٣٨
 ٤٣٩
 ٤٤٠
 ٤٤١
 ٤٤٢
 ٤٤٣
 ٤٤٤
 ٤٤٥
 ٤٤٦
 ٤٤٧
 ٤٤٨
 ٤٤٩
 ٤٥٠
 ٤٥١
 ٤٥٢
 ٤٥٣
 ٤٥٤
 ٤٥٥
 ٤٥٦
 ٤٥٧
 ٤٥٨
 ٤٥٩
 ٤٦٠
 ٤٦١
 ٤٦٢
 ٤٦٣
 ٤٦٤
 ٤٦٥
 ٤٦٦
 ٤٦٧
 ٤٦٨
 ٤٦٩
 ٤٧٠
 ٤٧١

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible][illegible][illegible]

[illegible][illegible][illegible]

2/10/20

ظفر

A. {DVNS.AHK.BN.d.00008

[illegible]

صدور العزرا خضی دروش با
بواسه ما با و ما برید و فی ابان
رشی الکتاب موی البه
۲۷۷ ص ۴۴

[illegible][illegible]

[illegible]

۱۰

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

فصل

هو الذي كان في ذلك الوقت من اهل البيت العتيق و قد روي عن الصادق عليه السلام انه قال
كان في ذلك الوقت من اهل البيت العتيق و قد روي عن الصادق عليه السلام انه قال
كان في ذلك الوقت من اهل البيت العتيق و قد روي عن الصادق عليه السلام انه قال

وقد

[illegible]

فصل

[illegible]

2

١٠٠
 ١٠١
 ١٠٢
 ١٠٣
 ١٠٤
 ١٠٥
 ١٠٦
 ١٠٧
 ١٠٨
 ١٠٩
 ١١٠
 ١١١
 ١١٢
 ١١٣
 ١١٤
 ١١٥
 ١١٦
 ١١٧
 ١١٨
 ١١٩
 ١٢٠
 ١٢١
 ١٢٢
 ١٢٣
 ١٢٤
 ١٢٥
 ١٢٦
 ١٢٧
 ١٢٨
 ١٢٩
 ١٣٠
 ١٣١
 ١٣٢
 ١٣٣
 ١٣٤
 ١٣٥
 ١٣٦
 ١٣٧
 ١٣٨
 ١٣٩
 ١٤٠
 ١٤١
 ١٤٢
 ١٤٣
 ١٤٤
 ١٤٥
 ١٤٦
 ١٤٧
 ١٤٨
 ١٤٩
 ١٥٠
 ١٥١
 ١٥٢
 ١٥٣
 ١٥٤
 ١٥٥
 ١٥٦
 ١٥٧
 ١٥٨
 ١٥٩
 ١٦٠
 ١٦١
 ١٦٢
 ١٦٣
 ١٦٤
 ١٦٥
 ١٦٦
 ١٦٧
 ١٦٨
 ١٦٩
 ١٧٠
 ١٧١
 ١٧٢
 ١٧٣
 ١٧٤
 ١٧٥
 ١٧٦
 ١٧٧
 ١٧٨
 ١٧٩
 ١٨٠
 ١٨١
 ١٨٢
 ١٨٣
 ١٨٤
 ١٨٥
 ١٨٦
 ١٨٧
 ١٨٨
 ١٨٩
 ١٩٠
 ١٩١
 ١٩٢
 ١٩٣
 ١٩٤
 ١٩٥
 ١٩٦
 ١٩٧
 ١٩٨
 ١٩٩
 ٢٠٠
 ٢٠١
 ٢٠٢
 ٢٠٣
 ٢٠٤
 ٢٠٥
 ٢٠٦
 ٢٠٧
 ٢٠٨
 ٢٠٩
 ٢١٠
 ٢١١
 ٢١٢
 ٢١٣
 ٢١٤
 ٢١٥
 ٢١٦
 ٢١٧
 ٢١٨
 ٢١٩
 ٢٢٠
 ٢٢١
 ٢٢٢
 ٢٢٣
 ٢٢٤
 ٢٢٥
 ٢٢٦
 ٢٢٧
 ٢٢٨
 ٢٢٩
 ٢٣٠
 ٢٣١
 ٢٣٢
 ٢٣٣
 ٢٣٤
 ٢٣٥
 ٢٣٦
 ٢٣٧
 ٢٣٨
 ٢٣٩
 ٢٤٠
 ٢٤١
 ٢٤٢
 ٢٤٣
 ٢٤٤
 ٢٤٥
 ٢٤٦
 ٢٤٧
 ٢٤٨
 ٢٤٩
 ٢٥٠
 ٢٥١
 ٢٥٢
 ٢٥٣
 ٢٥٤
 ٢٥٥
 ٢٥٦
 ٢٥٧
 ٢٥٨
 ٢٥٩
 ٢٦٠
 ٢٦١
 ٢٦٢
 ٢٦٣
 ٢٦٤
 ٢٦٥
 ٢٦٦
 ٢٦٧
 ٢٦٨
 ٢٦٩
 ٢٧٠
 ٢٧١
 ٢٧٢
 ٢٧٣
 ٢٧٤
 ٢٧٥
 ٢٧٦
 ٢٧٧
 ٢٧٨
 ٢٧٩
 ٢٨٠
 ٢٨١
 ٢٨٢
 ٢٨٣
 ٢٨٤
 ٢٨٥
 ٢٨٦
 ٢٨٧
 ٢٨٨
 ٢٨٩
 ٢٩٠
 ٢٩١
 ٢٩٢
 ٢٩٣
 ٢٩٤
 ٢٩٥
 ٢٩٦
 ٢٩٧
 ٢٩٨
 ٢٩٩
 ٣٠٠
 ٣٠١
 ٣٠٢
 ٣٠٣
 ٣٠٤
 ٣٠٥
 ٣٠٦
 ٣٠٧
 ٣٠٨
 ٣٠٩
 ٣١٠
 ٣١١
 ٣١٢
 ٣١٣
 ٣١٤
 ٣١٥
 ٣١٦
 ٣١٧
 ٣١٨
 ٣١٩
 ٣٢٠
 ٣٢١
 ٣٢٢
 ٣٢٣
 ٣٢٤
 ٣٢٥
 ٣٢٦
 ٣٢٧
 ٣٢٨
 ٣٢٩
 ٣٣٠
 ٣٣١
 ٣٣٢
 ٣٣٣
 ٣٣٤
 ٣٣٥
 ٣٣٦
 ٣٣٧
 ٣٣٨
 ٣٣٩
 ٣٤٠
 ٣٤١
 ٣٤٢
 ٣٤٣
 ٣٤٤
 ٣٤٥
 ٣٤٦
 ٣٤٧
 ٣٤٨
 ٣٤٩
 ٣٥٠
 ٣٥١
 ٣٥٢
 ٣٥٣
 ٣٥٤
 ٣٥٥
 ٣٥٦
 ٣٥٧
 ٣٥٨
 ٣٥٩
 ٣٦٠
 ٣٦١
 ٣٦٢
 ٣٦٣
 ٣٦٤
 ٣٦٥
 ٣٦٦
 ٣٦٧
 ٣٦٨
 ٣٦٩
 ٣٧٠
 ٣٧١
 ٣٧٢
 ٣٧٣
 ٣٧٤
 ٣٧٥
 ٣٧٦
 ٣٧٧
 ٣٧٨
 ٣٧٩
 ٣٨٠
 ٣٨١
 ٣٨٢
 ٣٨٣
 ٣٨٤
 ٣٨٥
 ٣٨٦
 ٣٨٧
 ٣٨٨
 ٣٨٩
 ٣٩٠
 ٣٩١
 ٣٩٢
 ٣٩٣
 ٣٩٤
 ٣٩٥
 ٣٩٦
 ٣٩٧
 ٣٩٨
 ٣٩٩
 ٤٠٠
 ٤٠١
 ٤٠٢
 ٤٠٣
 ٤٠٤
 ٤٠٥
 ٤٠٦
 ٤٠٧
 ٤٠٨
 ٤٠٩
 ٤١٠
 ٤١١
 ٤١٢
 ٤١٣
 ٤١٤
 ٤١٥
 ٤١٦
 ٤١٧
 ٤١٨
 ٤١٩
 ٤٢٠
 ٤٢١
 ٤٢٢
 ٤٢٣
 ٤٢٤
 ٤٢٥
 ٤٢٦
 ٤٢٧
 ٤٢٨
 ٤٢٩
 ٤٣٠
 ٤٣١
 ٤٣٢
 ٤٣٣
 ٤٣٤
 ٤٣٥
 ٤٣٦
 ٤٣٧
 ٤٣٨
 ٤٣٩
 ٤٤٠
 ٤٤١
 ٤٤٢
 ٤٤٣
 ٤٤٤
 ٤٤٥
 ٤٤٦
 ٤٤٧
 ٤٤٨
 ٤٤٩
 ٤٥٠
 ٤٥١
 ٤٥٢
 ٤٥٣
 ٤٥٤
 ٤٥٥
 ٤٥٦
 ٤٥٧
 ٤٥٨
 ٤٥٩
 ٤٦٠
 ٤٦١
 ٤٦٢
 ٤٦٣
 ٤٦٤
 ٤٦٥
 ٤٦٦
 ٤٦٧
 ٤٦٨
 ٤٦٩
 ٤٧٠
 ٤٧١

22

[illegible]

2/10/20

٢٤٣

۳۳۳

8

[illegible]

مجلس تاسیس و تدریس
مدرسه عالی حقوق و معارف
مدرسه عالی حقوق و معارف
مدرسه عالی حقوق و معارف

[illegible][illegible]

2002

[illegible]

هملو نه نانيه ها

[illegible]

[illegible][illegible]

نوروز دهم بوضع محمد و ابی بن
نصف

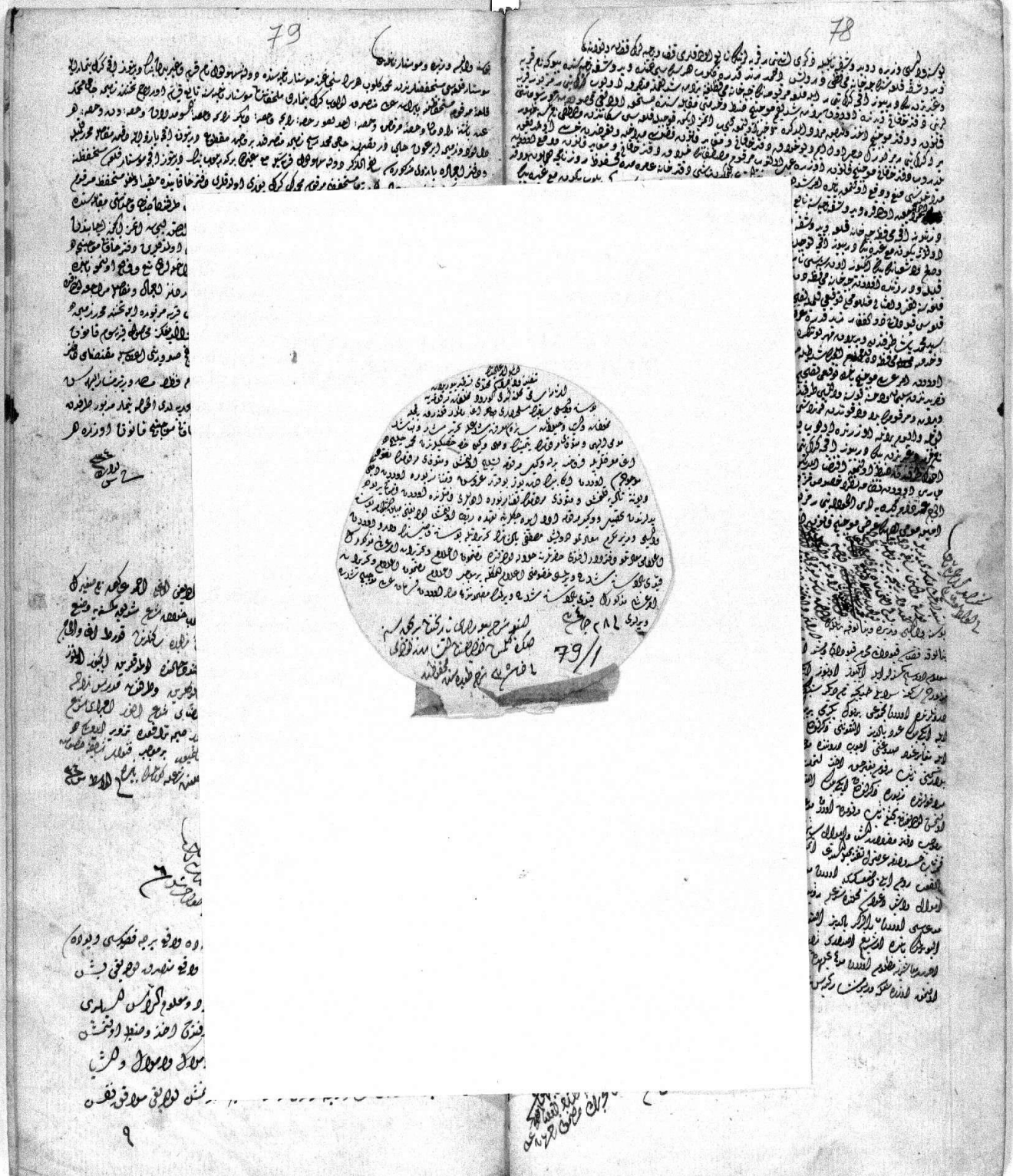
[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

A.{DVNS.AHK.BN.d.00008

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

85

میں

[illegible]

نظمت

تو با من

در زمان صدور الوداع حضرت
سید علی باغا اسم الله ما شا
و فی امان بسم الكتاب
موتی ۱۲۰۲
۱۲۰۲

فصل في معرفة ما هو في هذا الكتاب من
التي هي في هذا الكتاب

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

84

[illegible]

100

فقط

[illegible]

84

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

86

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

[illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

[illegible]

۲۷

[illegible]

مَدَنِي

[illegible][illegible]

[illegible]

در زمان حضور الوزیر حضرت بندگی
 علی پاشا خبر الدعا برد و عایشه
 ابان حسن الکتاب
 موی البه لایق

در زمان صدور حد و الموز را حضرت الخلیف صالح الجانا
بسم الله ما یهد وعلینا و فی ابان ذی القاب موی
ابو الوائع ۷۶۷ ب ۷۷۷

[illegible]

98

[illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

در زمان مشاوریه و فی ایران رسد کتاب
معانی حضرت صادق علیه السلام
ماتمناه الواقعه من لا یحکمه

[illegible][illegible][illegible][illegible]

✓

29/10/19

[illegible]

~~SECRET~~

[illegible]

[illegible]

شادی

[illegible][illegible][illegible]

نورده دلمی و درین وند وندهای بنیده
 خوری و درین وند وندهای بنیده
 نورده دلمی و درین وند وندهای بنیده
 نورده دلمی و درین وند وندهای بنیده

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible][illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible]

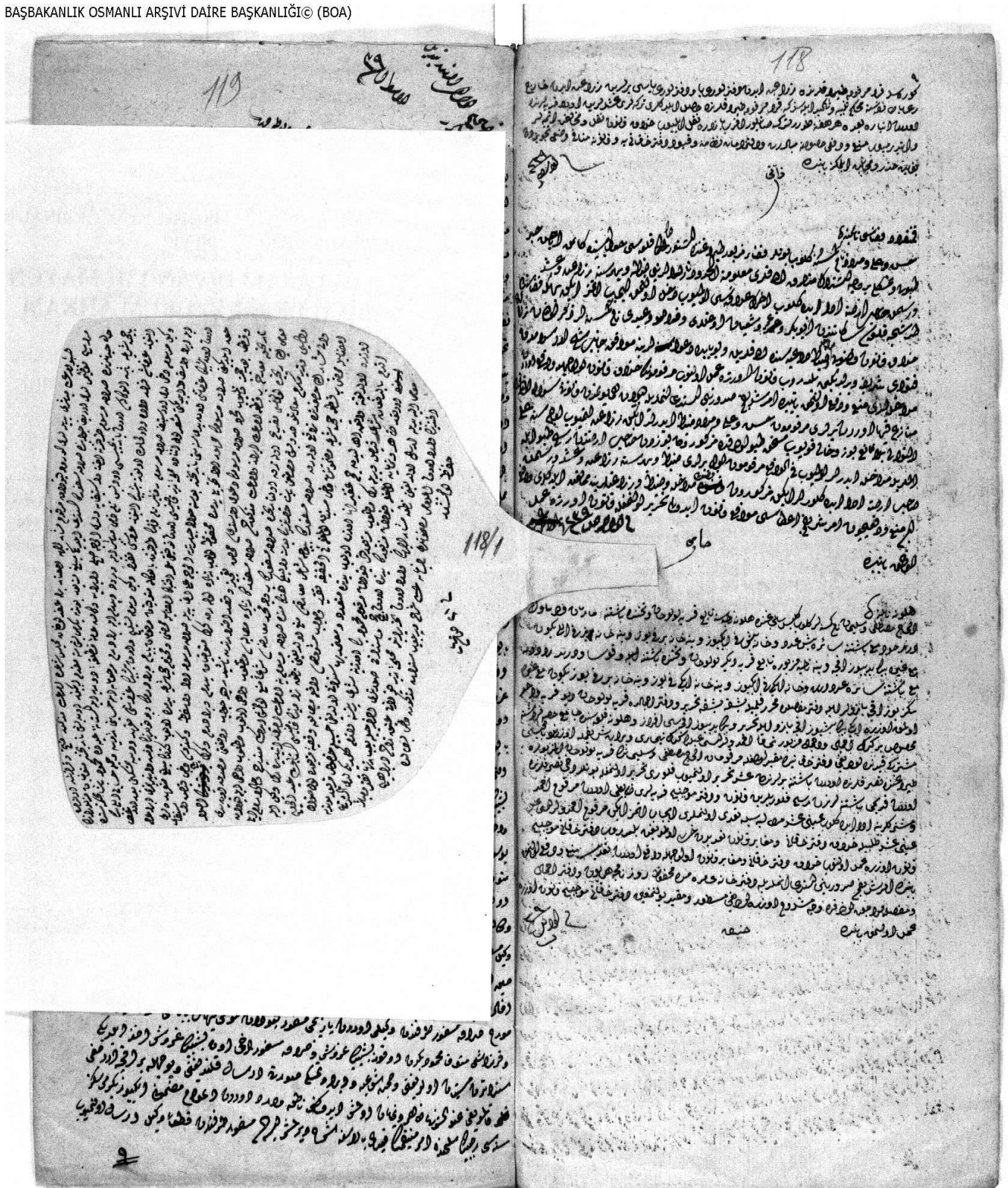
١
 ٢
 ٣
 ٤
 ٥
 ٦
 ٧
 ٨
 ٩
 ١٠
 ١١
 ١٢
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠
 ٤١
 ٤٢
 ٤٣
 ٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠
 ٥١
 ٥٢
 ٥٣
 ٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢
 ٦٣
 ٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

[illegible]

[illegible]

در فرمان صدر صدر العزیز حضرت محمد
 سعید غالب باشا بید الله ما بناسطابیل
 و خانان رس الکتاب صوحی البیه
 ما بنجده العالی

[illegible][illegible][illegible]

A.{DVNS.AHK.BN.d.00008

[illegible][illegible][illegible][illegible]

[illegible]

29/9/02

[illegible][illegible][illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible]

10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

[illegible]

8 NUMARALI BOSNA AHKAM DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yazar Nihal Altunç

Gönderim Tarihi: 19-Haz-2019 11:54AM (UTC+0300)

Gönderim Numarası: 1145191772

Dosya adı: (1.42M)

Kelime sayısı: 89129

Karakter sayısı: 528018

8 NUMARALI BOSNA AHKAM DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

ORIJINALLIK RAPORU

%**20**

BENZERLİK ENDEKSİ

%**15**

İNTERNET
KAYNAKLARI

%**7**

YAYINLAR

%**9**

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	docs.neu.edu.tr	İnternet Kaynağı	%3
2	www.hbektas.gazi.edu.tr	İnternet Kaynağı	%2
3	Submitted to Ordu Üniversitesi	Öğrenci Ödevi	%2
4	acikerisim.aku.edu.tr	İnternet Kaynağı	%1
5	BEŞİRLİ, Mehmet. "XIX. Yüzyılın Başlarında Tokat Voyvodalığı'na Bağlı Bazı Türkmen Kabilelerinin Sorunları", TUBITAK, 2003.	Yayın	%1
6	Submitted to University of Birmingham	Öğrenci Ödevi	%1
7	Submitted to Fırat Üniversitesi	Öğrenci Ödevi	%1
8	dergipark.ulakbim.gov.tr		